

Mgri Bolo Medicina

M. Matthie Boto Medicine

Pulsus qui tangitur a medico est arteria pulsatilis et est

corpus oblongum rotundum ad instar
canalis duabus tunicis consistens a cor-
de incipiens et in omne corpus diuisum
in aerem et spiritum vitalem continens
iuxta philaretum. Cor vero cum
in se habeat calorem innaturalem fortem
et fumositatis exhalationem et aliter sang-
uinis in eo contenti. necesse habet dilatare se
ut amplius aerem attrahat ad refrigerium
sui propter calorem predictum et necesse habet constringere
se ut fumositates aliquas exprimat et hoc
facit vicissim continue usque ad extinctionem ca-
loris et isti motus cordis sunt naturales et non
sunt imperate homini vel voluntarie sed aspira-
tionis et inspiratio que ad tempus voluntarie et maior
vel minor ut patet in anhelitu et propter hoc scitur quod
motus cordis non tendit motum per motus
unum percipitur naturaliter quod impulsu sentimus et
percussiones dum una aspiratio vel inspiratio
perficitur necessitas igitur dilatandi se facit
motum pulsus qui dicitur dyastole. sine
elevatio et necessitas constringendi se facit
motum pulsus qui dicitur systoles vel contra
impetus caloris cordis et vehementia spiritus
impellentis operatur dilatationem eius et tan-
dem motus dilatationis contrarium permittit impetus
caloris et violencia impulsionis permittit
dyastolem ergo operatur calor ebullitionem conducens
et spiritus impellens languescente autem et ces-
sante violencia impulsionis remittitur motus
dilatationis et motus qui dicitur systole fit cum
est motus contrarius. Circumferencialium partium ad
centrum et vero contrario contractio fumosita-

tes cordis exprimuntur ex hiis patet ut cum pulsus
sumitur pro uno horum motuum i. pro dyastole et
systole describitur pulsus a philareto sic ita (diffinitio pulsus)
quod talis est pulsus est motus cordis et arteriarum
qui fit in dyastole et sistole fit ad refrigerationem
innati caloris et expulsionem fumosarum superfluitatum
et iste diffinitio multi et bene adhuc quod pulsus talis
sit [illegible] sumitur modo in quantum natura virtus in corde
vitalis movens et instrumentum mobile obedi-
ens quod est arteria pulsatilis et necessitas quam in-
ducit virtutem ad talem operationem et ab istis tribus
diuersis diuersificatur et quia pulsum sumitur
pulsus hic continetur super eorundem de pulsibus dicitur
iiij^or modis uno modo accipitur pro arterie motu (quot modis dicitur pulsus)
pulsatili et in hoc significatione cum quia pulsum sumitur
s. magis cum suo genere et medio s. pulsum pro
et mediocre et velox et fortis pulsus. 2o dicitur
pulsus res pulsata sumitur mota i. arteria ista
pulsatilis et in hoc significatione sumitur 3o quia pulsum
sed mollis et plenus. 3o dicitur pulsus res
pulsans i. spiritus sumitur spiritalis cordis virtus
arteriam movens et in hoc significatione sumitur 4o genus
pulsus s. pulsus calidus cum suo genere et medio
quia arteria non est calida nisi ratione contenti
in eo quod est calidum scilicet est spiritus unde constantinus
in pantegni dicit quod calor arterie est ex materia
intus contenta i. corpore et sanguine quidam vero dicunt
quod arteria de se est calida et secundum eorum pulsus
sed pulsus calidus ab arteria sumitur. 4o sumitur
pulsus pro collatione pulsuum dicitur sumitur ubi
quia pulsum sed pulsus frequens et rarus
incidens et decidens equalis vel inequalis
ordinatus vel inordinatus et ista quia pulsum
non possunt sumi nisi ex collatione pulsuum plurium
sit pulsus dicitur iiij^or modis et [illegible] quia pulsum
exeis sumitur sumitur dictum contrarium super eorundem
Alia distinctio pulsus in verbo salvo semper

meliori indicio q pulsus de quo medicus loq' indi-
cu sue vna mo sum' p ipa arteria qua medicus
tangit &c. d' pulsus e durus ul moll' vel
mediocris pulsus e longus strictus ul medio-
cris pulsus e plenus vacuus ul mediocris
pulsus e calidus frigidus ul mediocris th' di' sps
ul sanguis ptenti in arteria s'm tactu no sen-
timus n' q arteriaz inquit sunt calida s'm tactu
percipim' vn dicim' cu pulsu calidu tang' pulsus
e calidus & no dicim' sps ul sanguis z calidus
lic' vtruq; v'm sit Alio mo pulsus d' ipa
motio qua mouet' ipa arteria pulsatil & mot'
quo arteria mouet' &c. ex dilatacoe cordis dicit'
pls' dyastoles i eleuacio arteie & motus
quo mo' arteria ex pstrictione cordis vocat' sisto-
les i depssio arteie Alio mo d' pulsus i
motus compositus ex dyastole & sistole &c.
d'scribit' pulsus pulsus e motus recepta-
clor sps ex diastole & sistole pposit'
ad regendu spm p aerem attitu & q iste
motus no solu e motus arteie pulsatil
s3 cordis cord alphilericto sic describit pulsu
pulsus e motio cord s'm dilatacoz eius
ad infrigidacio in nati caloris sps & s'm p-
strictioz eius ad expulsioz fumosaz sfluitatu
sps & s'm istu mo' accipiendi pulsum
d' pulsus longus bris ul mediocris fort' de-
bil ul mediocris velox tardus ul mediocris
de magno vo pulsu saluo melioi indicio no
video q sit aliq gen' distinctu a pulsu longo
lato & pfundo s3 z totu integrale a pulsus
s' longus latus & pfundus st ptes ipi
integrantes & aliqua ps eius e de gne
pulsus sumpto a condicioe arteie sed pulsus
latus q latitudo no e ppa pdico motoris
s3 instrumenti & sil' altitudo & pfunditas s3
longitudo pulsus put medici loqu'r z pdi-
co motoris q si moto senti' vlt' digitos
iiij' & exhc q mot' arteie senti' sb digitis
vlt' logit' iiij ventriculos digitoz d' pulsus
longus & exhc & dilata' corpu & sangue i
pstrictio d' pulsus latus & exhc q s'm pz in
tactu arteie q ipa pfundi' & alti' d' pulsus
altus & pfundus g' pulsus magn' pcise
no sum pt p motoe arteie n' pcise p arteia
ipa s3 p arteia cu motoe th' sit v'u q pulsus
magn' sb vno deriuato gne pulsu poni no
pt pueni q si motoe & alio' sim pls' pro
mult' dyastol & pultis sistolis sil' psidera
tis &c. d' pulsus in ades ul decades pls'
eqlis ul ineqlis & pulsus ordinatus vel
inordinatus &c. pplet' ius duar' d'gnibz
pulsum s' vitate rei Aly aut pulsus s' sps
spissus ratus capzas marcellais & sb
pdas x gnibz ptine' de istis x gnibus
& aliis spcieis ptentis dicet' hic sigillati
s3 pus dicu' e de pulsu laudabili ul illau-
dabili sine vitus loquendo iusto ul i iusto
q pondus pulsus quo adquia pulsum sb
dione pdicabili roe obligo na qlz genus
pulsum z podeis laudabil ul illaudabil
est n' pulsus laudabil phenia eius cu
co cui' e s' gnez eniciaz ptclaz vbi gra
pulsus velox sic aliam' colcice pplexionis
ei pnit s' pplexioz sua & inh' ptclari
est eidem boni iusti ul landa' podeis
neq; excedit pplexioz naq; adea podeata
est dumea sic cui inlib'r ul lamte si aliud
dz pondeari si podus excedit rem podean-
da e ei pondus no pueis pp excessus &
illa ps lib' descend' & ps lib' v e res
pondeanda ascendit & no pnit res & po-
dus si v'o sit mi' impond' pod' q' res
podeanda no e pueis pp defom & eleua'
ps lib' ing' & alia ps descendit s3 si pod'
& res pondata pnint q ineis n' est ex

d' pls'u mag'

d' pod'e

p. laud'

p illaud

q variant pls

pls durus

cessus vel defectus eius lib[er]tas fuit in eq[ua]lit[at]e et gen
tia bona et pulsus hens [com]plexionem e boni
ponderis | pulsus vero [com]plexioni disconveniens
e mali ponderis seu illaudabil[is] s[ecundu]m dam e
de complexione ital e de etate de arte vel expe
co de eq[ua]lit[at]e de sexu de t[em]p[o]re et ei[us] p[ar]ticula[ri]b[us] enim
pulsus puer[i] e iuvenu[m] illaud[abilis] ponderis Et puls[us]
masculi et femine dissonans et pulsus in ocio et
quiete sound eius e dissonans et mali ponderis
et ei[us] inde d[ict]u[m] e ut patebit — Item scie[ndu]m est q[uod] q[uae]
pulsu[m] variant s[ecundu]m q[uo]d variac[i]o[n]e pond[eris] pulsus
d[icitu]r laud[abi]le et illaud[abi]le situa[cio] corp[or]is g[ro]ssa vel tenu[is]
vel mediocr[is] sine pinguis macileta vel me
diocris [com]plexio[n]is natur[alis] sexus etas i[n] p[re]gnacio
mulierum sompnus locus t[em]p[us] labor s[eu] motus
cibus s[eu] potus i[n]pleco balneu[m] aq[ua] dulcis
q[uod] ex aq[ua]e calo temp[er]ate et ex aqua calde [con]dicte
d[icitu]r i[n]ple[cio] cau[s]a morbi s[eu] gen[er]a morbi ut timor
gaudiu[m] coitus ebrie[tas] in istis et actu[m] ut timor
gaudiu[m] no[n] posic[io] corp[or]is tocius et posicio
brachii ubi pulsus tangi d[ebe]t omnia h[ec] s[ecundu]m eg[idiu]m
su[n]t diversit[at]e impl[e]re et q[uae] les diversit[at]es su[n]t pul
chre in co[m]mento d[e]cla[ra]t[a] s[ecundu]m illo for[m]u[la] talis sexus
est — pulsus durus si e na[tura]lit[e]r durus [et]c. si in
vena[rum] inf[irm]ore sano no[n] multo p[ro]p[ter] arteria aliq[uid]
sig[nifica]t sicci[ta]te[m] cordis et anst[ri]c[ti]o[n]e et inflexi[bilita]te et p[er]ti
nacia in istis si vero no[n] a n[atur]a e pulsus durus
sine arteria pulsa[ti]l[is] dura e e ex h[umor]oribus
melan[colicis] vel colcis [con]g[re]ssa membr[is] [con]flu[en]tib[us]
q[ui] replecione sua fa[ci]u[n]t exteriore[m] arteriam et
p[ro]p[ter] neruositate[m] ad duricie[m] h[ab]ito s[ecundu]m p[ro]p[r]ietas
debilitas spissitu[do] velocitas et inordinacio
et serratas p[ro]v[eni]t e[t] p[ro]p[ter] d[efe]c[tu]m virtutis non
valentis arteriam dilatare p[ro]p[ter] nimia[m] arterie
duricie[m] Et io omnis pulsus durus e p[ro]p[ter] ei[us]
debilis e p[ro]p[ter] defectu[m] virtutis no[n] valent[is] for
tit[er] arteriam move[re] duricia resistente — velox
aut et spissos e ex multa necessitate r[e]f[ri]g[er]ii cu[m] eni[m]
virtus debil[is] acie[m] sel[ecti] s[ecundu]m q[uod] op[ort]et t[ra]h[er]e no[n] p[otes]t

d pulsu molli

pls latus vel strictus

nate e s[ecundu]m p[ro]p[ter] rep[er]te q[uod] vno impetu nec q[ua]s i[m]ple
inordinatus s[eu] vel s[ecundu]m retrainis e exh[ib]e q[uod] virtus
afflicta valde et occupata no[n] p[otes]t ordinacio[n]e[m]
suac s[ecundu]m mo[dum] magis mo[dum] mi[nus] dilatat s[eu] estuacio[n]e[m]
et mocione — de pulsu duro in apatib[us] ut in
siriasia frenesi pleurensi piplemo et in
alijs apa[tib]us q[uod] longu[m] e[ss]et hic pone vide in
comento sup[er] istud eg[id]ii vas durici[e] cordis ri
gor accidens h[um]oru[m] ubi de h[i]is exp[re]sse h[ab]et[ur]
ex[e]m[pl]um q[ui] impedat eg[ritudin]ib[us] vel disposicionib[us]
pulsus e dur[us] ibi et [et]c. p[on]d[eri]s pulsus lauda
bilis h[oc] pulsus in se no[n] est bonus — pulsus
mollis s[ecundu]m na[tura]m sig[nifica]t h[umidita]te[m] cordis molliciae orga
nor[um] na[tura]lem q[uae] ex h[umi]da [com]plex[io]ne cordis i[n] mol
licit[ur] sig[nifica]t et aim p[ro]p[ter] mulieb[ri] mutabile
et sig[nifica]t disposic[i]one[m] corp[or]is ad mu[ta]c[io]ne[m] facilem
q[uod] in mollicies pulsus p[ro]venit ex h[umi]d[ita]te fleu[m]at[ica]
in cerebro h[um]idante vel de alijs mbr[is] ad cerebro
d[eriv]ata et eo citius h[oc] [con]tingit q[uod] cerebr[um] i[n] hu
du[m] de[m]na s[u]a et effic[itur] debil[is] q[uod] virtus i[n] hu
do multo no[n] mouet arteriam fortit[er] et ex debili[ta]te
virtut[is] cu[m] multa h[umidi]t[at]e fit pulsus diversos es
tuosus i[n] vndosus | p[er] na[tura]m s[ecundu]m h[umi]d[ita]te[m] ma[teri]e et
eius dissoluco[n]e[m] p[er] na[tura]m vn[de] organa h[um]ecta[ntur]
h[um]ecta mollint[ur] vn[de] in apa[tib]us h[um]idis et
p[ro]p[ri]e fleu[m]at[icis] fit pulsus moll[is] ut in apoplex
ia litargia et adh[uc] disposi[cio] pulsus se q[uod] sit
pulsus tardus rarus diu[er]s[us] estuosus i[n]
vndosus p[ro]venit ex h[umi]d[ita]te fleu[m]at[ica] i[n] cerebro
h[um]idante et et q[uan]d[o] pulsus moll[is] h[ab]et cu[m]
p[ar]ticula[ri]b[us] eius cu[m] e pulsus p[uero]r[um] si in
t[em]p[o]re h[um]ido in sene mulier et fleu[m]at[ico] et ei[us]
[con]sideratis tu[n]c e pulsus boni ponderis
si vero h[ab]et vel venit e ponderis illaud[abilis] pls
— pulsus latus e ex h[umi]ditate h[um]idit[atis]
et spa[cium] sig[nifica]t Strictus vero pulsus e expe
mina h[umi]d[ita]t[is] et s[ecundu]m spa[cium] Et no[n] q[uod] statim
quo no[n] omnis pulsus latus e pulsus plen[us]
s[ed] eq[uo] ore pulsus plen[us] est latus et

plsus latus ubi qnit ē boni ponderis. Ad
q plsus latus qui nō ē longus vel altus sz i hijs
n mediocris et parpue si sit cū frigiditate ut al
loc' vimisso sigt pigriciam et mētis molliciem
et nobilitate et ppter hoc instabilitate et si ṫls
plsus sit ptr nām sigt humorum dissolucionem et
mēbrorum mollicionem et qn sit latus ex pr̄ha-
dante humore et replecoe et opssione virtutis
tē erit pnus debil' in ordinatus et neglis et
hc sigt pulsus ṫls. pulsus strictus sigt qntū
lati scz stricte cord et arteriarum stabilitatem
vitis et ostantiā ppoti ione sicut hc cōtraria
mocōm z hc qn pulsus ē strictus s nām qn
vo pulsus ē strictus ptr nām tē sigt mēbrorum
osumpcōm et ariditatem in morbi opiconem
et morbi plixitate et si sit in acutis fe ut eg
pessima signū ē. pulsus plenus sigt mlti-
tudinem sanguinis in qntitate cordis q sanguine
nimio et firmo i soluto nō cor et artere
replentur et ṫls apparet i pacibz se exhudant
sanguinis et stomachum ut synochum et syno-
cham inflamatiam et in laboratibz de reple-
cōe humidarum et aquosarum humanorum et ꝓpt ea eē
latis plsus ut plenis s. humiditas humidis
nō omnis pulsus plenus ē latus sz nō eq'
ꝓpt si humor flegmaticus humidat incorpore et pau-
citā sangū erit plsus latus sz nō plenus.
pulsus vacuus sigt indigenciam sangū
et osumpcōm humanorum et defeccōm spūm et exhus
et fit vacuus et in qn applicat̃ digi-
ti sup arteriam statī arteria cedit opssioni
et ppter cuncorum sui statī euanescit et aliqn
ē vacuus cū caliditate vehementi et tē sigt
sinthesim i attenuacōnem enemictysim aliqn
ē vacuus cū frigiditate et tē sigt extincionem
caloris nālis frigiditatis at aut mortificatz
ppter vacuitatis vel dep dicōm spūm et vitalis

humiditatis defectum. Et nō q omnis plsus
vacuus ē ptr nām et lz sit malus vacuus
sine sit cū caliditate ultra sine frigiditate tn qn
qnit cū ptiklaribz est pulsus boni pon-
deris et eq' ubi nō qntienter et accidit aliqn
pulsus vacuus lz nō i litargius qn scz
humor flegmaticus exubeat incorpore et sangūe
inveniis ꝓpter defectum digeris cū recipit humor
flegmaticus ad calp' calus litargiam tn dr̄ illa
litargia nō cat q ꝓpendi ptr psangūc
pulsus vacui cū frigiditate. pulsus calidus
aut ē ex sangūe al decolerā aut ex calore in-
de acquisito et ebibente et osumente sangūem
in vasis ex sanguine qn ē calidus plsus
tē ē plenus moll magnus et inter velocitatem
et frequentem mediocrz est ibi plenus ex artevitatem
replecoe moll ex sangūis hūitate magnus
ex multa resolutione sangūis et firmū et spm
mediocris inter velocitatem et frequentem ex medio cū
vitate i frigidacōnis hūitatis cū sangūis z
calidus ex colera tunc ē durus strictus et frequens
et acutus q concitant inveniunt incorpore
Si pulsus ē calidus acqsito calore inter
erit plsus vacuus et ethicam et thisim
sigt. Item plsus calidus si ē otinuus mor-
dens et pungens cū tangit digitis sigt
fe otinuam. Si vo inter pollatū calescit et
mordz sigt fe inter pollatam. plsus frigidus
sigt extinccōm caloris nālis et defectum
spūm et morte iminentem et lz plsus
hic sit pessimus tn ē visi seu boni ponderis
ꝓpt qnenit cū ptiklaribz morientiū
Et nō q qntitā sunt plsus calidus ut frigidus
exqlitate ꝓpter ipm tactus ꝑcepta ut cū
actu arteria plsatilis senti calida ut frigida

pulsus plenus

plsus vacuus

plsus calidus

plsus frigidus

et cum talis pulsus est super habundans caliditas
vel frigiditas utriusque exeunte et pulsus lati-
tudo est sicut ante in suo colligitur. Secundo similiter
et obediencia arterie et utrumque significat pulsus

p. longus

non dicitur longus quia arteria est longa quia arteria
minima quantitate est eque longa sed longus dicitur quando
motus pulsus sentitur sub longiori spacio quam
sit spacium quatuor digitorum quorum digitorum tangen-
cium ut si talis motus senciatur sub v digitis
vel sub vi si sex digiti sentiunt et quando talis
pulsus est semper naturalis significat dominium caloris in
corde et multitudinem spirituum secundum longitudinem arterie
porrectorum et significat prodigalitatem et ꝯpalacoz
sectorum et si coniungatur cum pulsu lato et alto
tunc significat secundum pulsus magnus de quo postea dicetur.
Si pulsus est longus non semper naturalis et pulsus
non fuit longus significat febrem seu febrilem
calorem vel calorem convenientem sine febre ut solis
accidente ex labore vel coitu vel potu vini
et similibus. Et hic pulsus longus est post pulsus
magnus et cum pulsus longus est paucitas virtutis
non valentis extendere arteriam in latitudine
et profunditate in proporcione sue longitudinis et hic
est ut plurimum propter ineptitudinem arterie secundum est propter
frigiditatem et obdulacionem tunicis hic sicut anoys
in colligitur et sicut ipsum etiam deficium videlicet significat
pulsus longus et etiam arterie ineptitudinem et non
est pulsus longus hic cadit latitudine et profunditate
longitudini proporcionata quia quando hic sit convenit
cit pulsus magnus. Pulsus brevis semper

p. brevis

naturaliter est cum motus sentitur paucioribus digitis
quam iiii^{or} et significat debilitatem caloris naturalis
circa cor et defectum spirituum et imbecillitatem virtutis
et pusillanimitatem et timiditatem et vicia.
hec cum omnia ex frigiditate cordis et defectu spirituum
oriuntur. Si vero pulsus est brevis preter naturam
et breve tempore durat ut in conflictu vel morbo
et naturam quando inveniunt pulsus brevis sicut ante
redit in longitudinem vel mediocritatem et illa videlicet
significat virtutem surgentem contra morbum. Si non
pulsus brevitate sua continuatur significat extinctionem ca-
loris naturalis ad quem non dicitur in suo colligitur
quia cum brevis vel tanti pulsus et debilitas
virtutis vel rigiditas arterie hic ambo et utrumque
potest significare secundum suam causam. Pulsus apertus

p. apertus

seu altus est post pulsus magnus ratio quando
est sicut naturalis significat parte senioris eius scilicet fortitudinem virtutis pulsus
sine arteriam impellentis et spirituum habundanciam
et significat audaciam et ꝯpalacoz sectorum quando vero est
preter naturam tunc significat calorem convenientem ex febre vel
labore vel coitu vel potu vini et aliis similibus.
Huius pulsus occultus seu profundus qui

p. occultus

contrarius alto seu aperto si est sicut naturalis significat virtutis
imbecillitatem et spirituum paupertatem et organi
mobilitatem ad dilatandam et significat pusillani-
mitatem timiditatem avariciam destructorum quia hic
ex frigiditate cordis et debilitate spirituum oriuntur.

p. magnus

Alia in pulsu lato et pulsu longo et pulsu alto
dictum sit particulariter quia ad pulsum magnum pertinent
tamen qui scilicet de pulsu magno loquitur hic.
dicatur de eius condicione et significacione. Sit est enim pulsus
magnus pulsus longus latus et profundus
seu altus et quando talis sicut naturaliter significat fortitudinem
et habundanciam spirituum impellentis arteriam et dulcem
naturalis caloris et molliciem organi et eius
obedienciam ad recipiendum dilatacionem. Unde omnis
pulsus magnus naturalis est mollis et apertus
in mollicie et dulcedine et pulsus magnus sicut
prodigalitatem quia motus caloris cordis et arterie
ad circumferenciam et omnia dispergit. Unde modus
animi conformatur motui caloris cordis in vita
disposicione sicut et pulsus magnus est stabilitatem
et lenitatem videlicet non omnes talis reddit immo-
biles et significat in animis gloriam cupiditatem seu lau-
dem et honorem appetere quia calor in altum tendit.

et in calido corde naturaliter sanguis ebullit.
et spiritus estuat vnde secundum motum caloris cordis
et eius situm et secundum motum spiritus et secundum qualitatem
complexionis cordis naturalis anima cordi conformis
et suas exhibet actiones vnde de altis et gloriosis
et magnificis rebus cogitat et laudes que sunt
ex magnificis rebus fauorabiliter amplectitur sicut
et pulsus magnus exeuntis dat magnam spem
et magnam confidenciam rerum difficilium et
aggressionem operum vel laborum arduorum et pre-
lia [illegible] maxime in corpore bene inquantum appro-
pinquitate cordis et cerebri actionum et affectus
anime festinus est verius spiritum — pulsus
magnus propter necessitatem id est cum propter pulsum paruum naturalis
vel propter pulsum valentem mediocriter efficiatur pulsus
magnus ipse fit ex feruore caloris innaturalis vt ex
febre vel ex labore vel exercitio vel ex potu vini
vel ex ira et huiusmodi similibus que calorem extraneum solum
excitant et hec eueniunt apto pulsum in sanitate est
in magno quando vero est aptus fiue magnitudine
et omnia sibi non conueniunt — De pulsu paruo [illegible]
summum secundum quod hec de pulsu accelerato de pulsu stric-
to et de pulsu breui quia hec ita se habent pulsus paruus
per breuitas strictus et occultacio pulsus et si est
cum fortitudine malum est et cum virtute peius et si
assit fortitudo cum spissitudine cum diuersitate pessimum est
— Et non quod si pulsus est paruus propter dimiciez
eius ubi est ita debilis sed quando est primus ex de-
bilitate virtutis tamen primus secundum autem non est debilis et
eius profunditas et occultacio et breuitas non
est multa sed cum est ex debilitate virtutis et hec paucitas
necessitas refrigerandi in corde faciat pulsum paruum
non tamen cum fiat debilis primo magis erit
ad [illegible] quam pulsus primus [illegible] arte-
rie — Cum velocitas pulsus est necessitas
refrigerandi cor et quando ista necessitas est maior
tanto erit pulsus velocior si instrumentum obediens organi
non resistat et hec et alia sunt et conpetit calori
tus naturalis et [illegible] fit feruencior et vehemencior

caloris existentis in corde et secundum dilatationem spiritus et
insolubilitatem humoris in vaporem et spiritum et secundum
mobilitatem motus et loquela precipitata et linguam
titubante et festinacionem in actionibus sine delibera-
cione et sine dissensione racionis et sine ordine
debito et sine prouisione euentum futurorum —
Cum est pulsus velox propter necessitatem causa est cum dum
innaturalis caloris dilatat cor necessitas ipsum cor admouet
vt infrigeretur et secundum calorem eleuatum secundum causam fit et
sicut febre et ipsa calida et dispositione corporis
humano ex calore innaturali vtcumque venit et ex
consequenti auiditatem et siccitatem cordis et spiritum et sitim
et inquietudinem et si necessitas refrigerandi fit
magna et virtus debilis tunc fit pulsus a velocitate
in frequenciam et spissitudinem et pulsus diuisus ut
est tremulans et formicans — Causa tardi pulsus
est frigiditas qua existente propter causam est necessitas attrahen-
di aerem ad refrigerandum corpus cum caloris primus
est et si hic pulsus est in sano complexionis frigide et
non impedito propter causam et spiritus est cum bonitate virtutis
et vis motiua cordis vno motu siue vna
vice sufficienter vnam arteriam mouet ad
frigiditatem cordis sed in veloci pulsu in pluribus vi-
cibus et sic pulsus erit propter necessitatem cordis
ad attrahendum aerem ad frigidandum sui et sic calorem
cordis diminutum et concomitant fleumatici et melancolici
in senectute vel non sano cum hoc quod primum sed diminutum
calorem cordis significat [illegible] debilitatem virtutis
sine hoc sit ex malis humoribus dissolucionibus vel
oppressionibus virtute sine hoc fiat ex in amore vel
[illegible] vel ex desperatione [illegible]
et propter [illegible] mala [illegible]
vel non [illegible] et cum huiusmodi concordat auicenna in
suo colliget — Apud plures pulsus species
ponitur vnum genus pulsus similiter tamen arteriis
quantitate et diuisi cuiusmodi de quiete pulsus
dicitur et [illegible] inter quietem sistole et [illegible]
dyastole quidam ponunt diuersam in est pulsus velocior

p(ulsus) magnus propter necessitatem

p(ulsus) paruus

de pulsu veloci

p(ulsus) tardus

et plenum frequentem et dicunt quod in pulsu est breuis
mora quietis intercepta inter dyastolen et sistolen
et vocant quietem que est breuis et breuior adque
est dyastoles sine eleuationis ut dyalatationis arterie
Impulsu vero frequenti dicunt aliqui quod quies in fine
sistoles est breuis et per hoc differt a quiete a veloci
et ab hac quiete quod constituitur uingentis pulsus
quod dicatur pulsus frequens et hii qui sic loquuntur sunt de
opinione galieni qui dixit se et venisse in
fine et quantitatem quietis sistoles et extra et
per hoc precas pulsus sibi fuisse apertus isti non
solum tamen fuit quantitatem quietis sistoles et etiam mo
tum sistoles cum quiete eius et motum dyastoles
post motum contactus ventrium digitorum similiter
cum dictum galienum dixisse se motum
et quietem sistoles per sensum tactus percepisse et
voluit per probare dicendo tamen vel sed ipse sicut dicitur
in plures tamen dispositionibus pulsum depressionem
motus sistoles non est sensu tactus perceptibilis
et idem motus apud plures medicos non
sentitur sed apud alios est tamen pulsus est fortis ut
magnus ut durus ut primus tardus similiter
do in suo colliget post x dicit quod dicitur inter plus
velocem et frequentem et spissum sunt non potest
nisi per notitiam quantitatis quietis sistoles et qui hunc
quantitatem nescit per ratum dicitur pulsus veloces et fre
quens vel spissi et similiter est tempore quantitatis huius quietis
[illegible] et volens reprobare dictum galieni qui
dixit hoc sensu percepisse tamen [illegible] sensu et bos
intellectus hoc [illegible] wilhelmi de pla
centia in libro suo capitulo de pulsibus dicit quod plura que
nerunt in hoc quod sunt pulsus per doctores ex alio
et ex scriptis antiquorum male apprehendit quomodo
[illegible] tactu et quod galienus
dixit se percepisse motum sistoles et quietem eius
per sensum tactus et per hoc precas pulsus sibi fuisse
apertus salva pace sua [illegible] dicatur tamen [illegible]
toles sine constrictione sit immota contactu et tac
tus tangibile non apprehendit nisi tangendo

ipsum non tamen quod sit res apprehensibilis per sensum tactus
secundum perscrutatorem hic et galienus. Ego non dico sal
uo meliori iudicio quod nec quies sistoles nec motus
sistoles neque motus dyastoles quousque contactus
fiet ventrium digitorum et arterie pulsatilis
percipitur sensu tactus. illa pars motus dyastoles
que est in contactu predicto sensu tactus percipitur quod
sensus tangendo apprehendit pulsum sine depressione
in ventribus digitorum statim et etiam quietem post
motum illum post hoc boni sensus sentire et si sit
valde breuis quod in contactu ita breuem sentit tangi
[illegible] sed dico impellit vel inprimit quod probatur
quod si digitum ponas in latere alio brachii ubi
non est alia arteria [illegible] vel pellens sentitur
illa pars brachii quod est dura vel mollis [illegible] ut sunt
exemplo ergo sic se habet rei veritas in predictis nullus
habet videre [illegible] velocitatis pulsus ut eius
frequentia nec pulsus tarditas nec raritate ex motu
sistoles et eius quiete nec ex tali motu dyastoles
sed solum ex breui et breuiori quiete dyastoles et
ex toto tempore [illegible] considerato ut [illegible]
[illegible] inter contentum [illegible] dyastoles et tactum
dyastoles sequentis ex breui quiete dixi ut ex
breuiori quod magis [illegible] in fine dyastoles longum
quietem [illegible] videmus considerantes quod magis
spatium temporis est inter duos ictus tactus et pulsus
consequentes dicimus pulsum esse tardum quod mobile
in motu depressionis cum quiete sua et motu
eleuationis multum tempore habet. Frequentem vero pulsum
dicimus vel quiete sistoles breue dicendo ut loquar
[illegible] sensu non percipimus vel est per motum sistoles
qui est sensu tactus non apprehenditur sed quod plures
contactu repetit dyastoles quam in pulsu ve
loci et quomodo non fit hoc videamus si in corde ca
lorem est excedens et multum necessitas ipsum
cor ad attrahendum ipsum aerem ad refrigerium sui
et cum hoc virtus attractiva aeris est fortis et sensus
[illegible] efficitur pulsus velox quod in breui tempore facit dya
stole et in breui tempore consequentur sepeliens et

dyastoles. Si vo vtus attractiua aeris debilitata
est et insufficiens ad attrahendum aerem sufficientem
frigid cordis prouenit vna et festinat virtus dila
tatiua cord facere dyastolem et bis repetit exten
dendo arteria ventrelos digitorum durum tamen impe
quo impulsu veloci semel tantus tactus sit et
et suma aucem et ponit adhuc exemplum tale dicens
Et hoc quida est sicut homo cum vna debet ferre rem
ponderosam quam si potest vna vice tota ferre
si vo no diuidat eam in duas ptes et festina
bit hic ille sicut istum modum loquendi de philareteus
egidius et alii qui dicunt cum pulsum velocem
et frequentem vel spissum est quia velox est ex virtute
fortiori frequens sive spissus ex virtute debiliori
et frequens pulsus no est secundum naturam quia vel
est preter naturam vt in fortitudine caloris cum debilitate
et fatigatione vel sicut accidit currentibus vel
vinces et minimi coeuntium vt est exemplum vt ex se
sola vel ex aparte cum se vbi calor exponens est
excedens et virtus motiua cordis debilis Et ideo
pulsus frequens vel spissus significat eminentem necessitatem
infrigerii cordis cum debilitate virtutis et quando aug
mentatur calor excedens et diminuitur virtus plus
tussit frequens impulsus impulsu vermiculare
et formicantem et quidam dicunt quod indispositione
cordis cum habitudo pt ec pulsus frequens
magnus sed no velox quia no videtur cum ad mag
nitudinem pulsus requiritur fortitudo virtutis
quod in frequenti pulsu sepe abest huic pulsui
scilicet frequens contrarius est pulsus rarus
p. rar[us] lax[us] s[e]u [con]solut[us] Pulsus rarus qui est rarus naturam vt in con
plexione hominis si tamen cuius corpus sanum est
significat caloris paucitatem et virtutis cordis aeris
attractiuo fortitudinem in tali sano modica
est indigencia infrigerii cordis quia primus est
calor et virtus est fortis quia vlla conuersione
est oppsa et ideo vno motu sufficientem potest at
trahere aerem ad cordis infrigerium vt constan
cius impatiegn . Alii est preter naturam vel naturam
et tunc significat caloris paucitatem et virtutis debilitatem
in se frequenter pulsus rarus denunciantes
caloris naturalis extinctorum et consumptorum humidum et
spiritum adulterorum virum se actum sunt laborante
pus fuit pulsus magis velox frequens et vlta
sta crisi subito appareat pulsus rarus cum ale
natione paticis mortem significat hec ratio contin
suit egidius de pulsibus et ego dico quod alii insti
gore intenso aliquid ita depauperant calore
et virtute dissimiliter quod pulsus et eis in vero rarus
qui si no redeat ad mediocritatem int raros et
frequentem cum caloris fortis et abo et potius restaura
tio mortem significat Sciat preter diuersa scripta doctorum
quod pulsus rarus laxus et resolutus idem est
p. fort[is] pulsus dicitur fortis quando motus arteriei in dyastole
fortiter percutit extremitatem digiti contra quando debili digi
tos ventrelorum percutit dicitur pulsus debilis fortis
vero significat in sano fortitudinem virtutis cordis et habundanciam
spiritum et obedienciam organi debilis no contra fortis
debilitatem virtutis et priuationem spiritus et in obediencia
arterie pulsatilis ad dilatandum Si vo pulsus
fortis sit in se seu alia contrarie communis calor
exponens faciat pulsum velocem vel magis fortem
pulsus tandem diminuo sic fortis sepe bonus fuit quia
fortitudinem virtutis fuit Si vo pulsus debilis sit in se
sine sit calidus sine sit velox vel tardus
mollis vel durus semper malum significat licet quidam
dicunt pulsum incedentem quia in dyastole est
mota et quies maior et in sistole mota motus
quia motus et quies sistoles vt predixi est in precepto
semper ideo de pulsu incedente no vidi plura
sed plus pulsus in quibus fortes pulsus aug
mentantur secundum naturam et debiles decrescunt
quorum omnes pulsus apareat fortes vero secundum
sit quod in obitu innuitur quorum percussiones pl
sunt fortes et iii apareat debilis et defi
ciens pret secundum percussiones fortes x et apa
reat xi debilis vel deficiens pret sunt xx per
cussiones fortes et xxi debilis vel deficiens

postea cum ante omnes percussiones in veniunt for-
tes et nulla appareat debilis vel deficiens talis pulsus
secundum vitellionem dicitur incidens id est in meliore condicione
cadens et signat recuperationem virtutis et spiritum quando natura mor-
bo possit prevalere. Et nota quod oportet considerare
sine percussionem fortium et debilium usque ad
centesimam percussionem et ita etiam oportet facere in
consideratione aliorum pulsuum scilicet velocis tardi et
magni et parvi mollis et duri et sic de aliis
quia in medico considerat talem pulsum decipitur aliquando

in equali est pulsus decadens

Pulsus vero decadens est quando unus pulsuum for-
tium diminuitur et unus debilium augmentatur ut quando
si post xx percussiones fortes appareat una
debilis vel deficiens et postea veniunt viii for-
tes et xv deficit vel debilitatur et postea sunt
novem percussiones fortes et deficiunt decem et
talis pulsus est decadens et talis pulsus
signat virtutis et defectum et mortem primo
si perseveraverit vel aliud nunc sit certo deficiat
cito et quod in ultimo conatu vel alio modo sit
deficiente morietur egrotus sic quod ultimus
vita contra [?] non possit certa vero talem dicunt qua-
rium semper veniente accidente morbum premi-
nente et natura deficiente possunt mori. Si vero

de dubio conflictu

infra c percussiones frequenter postea incidente
venit decadens et postea decadente pulsus in-
cidens signat pulsus talis inter naturam et morbum
forte conflictum et dubium exitum et [?]
sum signum.

Cauda soricina

Cauda soricina est pulsus qui
continue in suis percussionibus debilitatur et minoratur
quousque totaliter deficiat vel cadat et quod sic
continue deficit convenit cum pulsu decadenti
et signat maiorem debilitatem virtutis quam pulsus
decadens et mortem. Si vero in multis percussi-
onibus sic cauda soricina id est continue minoratur
et debilitatur usque quasi ad finem et redit
in continua minoratione et maiori fortitudine
pulsus talis vocatur cauda soricina retorna-
tina signat virtutem iterum confortari. Si vero iterum re-
deat ad minorationem et debilitatem signat fortem
conflictum inter naturam et morbum et mortem potius
pretendit quam salutem.

inequalis est pulsus fusalis

Pulsus fusalis qui
aliquando vocatur acualis incipit a parvitate tendens
ad magnitudinem et redeuns ad parvitatem ad magnum

gracile

fore fusilis quod incipit vel in principio est gra-
cile tendens ad grossiorem adhuc spatium et
plus continue est gracilius usque ad finem et talis
pulsus est virtutis debilitas et arterie laxitas
et hic pulsus signat maiorem debilitatem virtutis
quam cauda soricina retornata et non est
peior ipsa cauda soricina simplici.

pulsus equalis

Pulsus
equalis secundum aliquos dicitur si dyastoles compara-
sistole ita ut si dyastoles est magna velox
vel fortis et de aliis differentiis sistoles
sit magna velox vel fortis et fiet equalitatem in
secundum tactus percipiendum de lingua Galieni sed
qui dicit se secundum tactus quantitates motus sisto-
les quietis eius discernere et comprehendere. Alio
dicitur pulsus equalis cum in pluribus percussionibus
presentat pulsus convenit incipit vel in primis
percussionibus vel magnus vel velox vel fortis
et sic de aliis ita in omnibus suis percussionibus
inveniatur. Alio modo dicitur pulsus equalis
si sub qualibet illorum iiii digitorum confor-
miter vel equaliter fiat percussio scilicet equaliter
magnus fortis velox etc. pulsus vero qui est
equalis est durus vel mollis vel fortis si sit
inequalis in velocitate vel alia dicitur equalis
simpliciter non debet dici.

pulsus inequalis

An equalis pulsus
dicitur quicumque non sunt ydempnitatem et equa-
litate dyastoles continuatur sine in una
percussione sicut in ventoso capzante et
aliis pulsibus divisis et inordinatis fiunt

inequalitate sunt sb iiij^{or} ventibus digitorum
in uno tactu sit inequalitas et sub pulsu
inequali continentur omnes pulsus diversi et
inordinati et deficientes — Et nota quod si pulsus
in aliqua diastole inveniatur equalis et in alia diastole
inequalis non proprie dicitur dicta diastole equalis sit sed potius
inequalis quia adhuc quod pulsus dicatur equalis oportet quod
in una parte vel in una parte pulsus oportet quod
inequalitas quia pulsus simpliciter equalis dicta non
potest nisi in omni sui parte sit equalis cum non
dicatur pulsum inequalem in velocitate sed equalem
in fortitudine quod est de equalibus et simpliciter est
inequalis — Iste modus apparet in musica
in proportione equalitatis quia corde unisonantes
inequales et ex debita dissonantia est
musicalis et inequalis — Item nota quod equalitas
in bono bona est in malo equalitas est mala et
in malo inequalitas est bona sed contrarium super
egritudinem — Et vult Avicenna in suo colliget quod
pulsus diversus sit pulsus compositus ut ca-
prizans cauda soricina simitica et recurrens
undosus, vermiculosus, formicans, nodosus,
serrinus, bis pulsans, tremulus et intuitus
— Pulsus ordinatus dicitur sive sit equalis sive
inequalis dummodo ordinem suae equalitatis servet
aut inequalitatis et inde cauda soricina licet
inequalis quia tamen servet ordinem quantum diminu-
tionis dicatur ordinatus et eodem modo cauda
recurrens servet ordinem quantum augmentationis
et pulsus decidens qui magis quam deficit
dicitur ordinatus quia ordinem descendendi tenet
et omnes pulsus equales non possunt proprie dici or-
dinati quia illi qui in aliqua sui parte sunt inequa-
les non simpliciter equales et tales secundum intensionem per-
cussionis servant aliquem ordinem ut recedens
ut dictum est de caprizanti et malleanti et illi
qui sunt secundum equales percussiones servant ydempter
arterie naturam et virtutis quam ordinem non
adhuc quod pulsus dicatur proprie ordinatus oportet quod in
pulsu sit inequalitas et gradus suus secundum

ordinati pulsus cum sub ordinato pulsu potest
cum annecti quia cauda soricina et recurrens
quamquam in percussionibus suis procedit sed ordinatam
inequalitatem quia quandoque secundum medietate et spacium
in paucitatem potest candem soricinam et capriza-
tem ac malleantem sub inordinato propter eandem
causam scilicet quia aliquando procedit secundum inordinatam in-
equalitatem aliquando secundum mediatam — Nota quod quia
impossibilis percussio est pulsus quod occultus vel
tardus et postmodum augmentat et instanti magis
et fortior et sic in pluribus percussionibus in veri-
te pulsus talis dicitur ordinatus quia certum ordinem
servat in suis percussionibus — Pulsus inordinatus
est qui non servat ordinem sive motionis et sic
proprie est diversus sed non proprie est diversus et ordinatus
et dicitur inordinati pulsus vacosus, undulosus
vermiculosus serinus et formicans secundum Avicennam in
colliget dicit diversorum pulsuum quidam est ordinatus
et est ille cum in tali revolutione sua diversi-
tatis quidam non ordinatus et est ille qui
sua diversitate non servat — Pulsus caprizans
est qui habet in dilatatione seu elevatione sua
morem prima quiete et secundum maiorem et facit
dyastolem duplicatam scilicet quasi cum una saltu
facit primus elevat se modicum et stat antequam
descendit facit aliam elevationem maiorem
et sic opponitur saltui suo et dicitur egredior quod pulsus
talis potest esse naturalis sed non naturalis aliquando et tunc
significat duritiem arterie et eius inobedientiam
et dilatationem sui et debilitatem virtutis movent[is]
arteriam et significat hebetem et sunt per…
et mutabilem sive in bello et revolutione
Si pulsus caprizans sit non sed naturalis significat dia-
…um et mala dieta mixta humorum vaporum
et debilitatem virtutis non valentis unam per-
fectam dyastolem facere neque in percussionibus secundum naturam
…figere in mora unam elevationem facere et augmentum

p. ordi…
p caprizans

pertinet cor ad unum aliam cum impetu et quasi
absque quiete complere et hic pulsus in acuta
pulsus marcellinus — febre est tiriosus — Pulsus marcellinus est pulsus
bis pulsans antequam fiat una sistoles sicut
martellus bis percutit super incudem et post
elevatio sine dyastoles est debilis sed secunda dyas-
toles que absque quiete sequitur est debilior et
significat quod necessitas attrahendi aerem in corde est
magna et debilitatem virtutis et quod motus super
morbum est fortis et virtus ei non sufficit et
maximum incendium febrilem significat in corpore
Iste pulsus secundum commentum super egidium si est secundum
naturam significat cordis continuatam mentis propter incertam
extremitatem et superbiam exhundaciam spiritus Si
vero est preter naturam significat cordis intensionem et
humoris defectionem et inanitus contingit et ego
dico quod in acuta febre significat ut plurimum mortem.
pulsus radosus — Secundum commentum super egidium — pulsus ramosus
est quando primus digitus apparet alio modo quam reliquis
et apparet in digitis inequalis ut si sub uno digi-
to appareat velox sub uno alio apparet tardus
vel sub uno frequens sub alio rarus sub uno
fortis sub alio debilis et sub uno apparens et sub
alio occultus vel deficiens et non potest omnino
hic pulsus secundum alias vias quia res potest esse
magnus sub uno digito et sub alio parvus vel
sub uno longus et sub alio brevis vel sub alio
latus sub alio strictus vel sub uno calidus et
sub alio frigidus vel sub uno durus sub alio
mollis vel sub uno plenus sub alio vacuus et hic
pulsus quando est secundum naturam significat cordis mutabilitatem
Si est preter naturam ut in acutis significat febre humorum
contrarietate et impetu vel qualescenciam et ex-
tre vite laborem et fine morbi dilatat —
et hic pulsus secundum philaretum hic sit ex aliqua superfluitate
materie et commixtione contenta quam spiritu advenienti
resisti non tota arteria propter resistenciam superfluitatis
elevatam non potest tota dilatari sed motus cordis et
motus spiritus differentur dextrorsum et sinis-
trorsum ac si divisi essent rami hic in commento
super egidium de pulsibus dicit non de causis huius
tractatus utitur ad designandum quod pulsus di-
versus significacionem potest et hic facit de pulsibus diversis
famosis de quibus hic agitur et dicit antequam potest
hos pulsus sunt pulsus diversi species infinite et
non habentes nomina hic ille et dicit philaretus
quod ramosus pulsus differt a spasmoso quia
in spasmoso tenditur arteria ut corda tesaur
nervo diffunditur dextrorsum et sinistrorsum —
— Est pulsus undosus seu procellosus et est pulsus fluctuans undosus
quando idem quod idem est cum arterie pars anterior est tenuosus procellosus et est
digito supposita superius in alte elevatur ut pars
una alta sub alto digito inferius modo ut pars
unde inferior in aliis a digitis pars arterie modo
dextrorsum superius et pars arterie sinistrorsum
et quedam pars late et quedam pars stricte sentitur mo-
veri et hic pulsus fit ex habundancia humoris
aquosi perfundentis corpus arterie et in maiore
quantitate quam debeat unde spiritus in arteria contentus
pulsus movet humorem et arteriam in uno loco
quam in alio et in compulsum subiacet similiter tactus
sicut vel fluctus et pulsus in vena ydropisi
et hec sunt ydropisi in hiis corporibus contentis
deflendum fit lento de mola nasali ypo — cel-
fit de sanguine nasali tympania dicta — ypozar-
ca et hic pulsus significat aliter ut probator
et in ea et stricta vel contraria quam sanguis humoris
stricta probator hic secundum commentum super egidium aliquis
autem in suo colligitur dicit quod undosus pulsus
variatur in magnitudine seu quantitate partium arterie
et in eminencia et profunditate et strictura et
latitudine cum mollicie arterie et declinat paruz
ad parvitatem sed non multum ad suas motus unde
maius motus et ab eisdem non attrepit —
Avicenna dicit quod undosus causatur aliquando propter apostema
pulmonis humidum continuatis motus non inde
sed parte per partem tamen aliter tenuit ex apostemate
cerebri non defaciente arterias et prognostica ex eius
apostemata cerebro vel pulmoni hic potest significare

p[ulsus] spasmosus vel tysicus — consolidatione — Si vero pulsus spasmosus
est ex complenitudine humorum arteria est
tensa sed rigida et non est ita dura sed qui est ex
inanitione Spasmosus pulsus sed est ex inanitione
et hic fit in corpore consumpto et desiccato per calorem
febrilem et est arteria dura tensa ut corda
que percutit digitos tangentis et non subsistit
sub eis vel cedit usus recitus vel mollis pulsus
sed tremit ad dextram et sinistram et significat desiccationem
corporis et consumptionem humorum et duriciem arterie
et extremam desiccationem et vocatur pulsus tysi
cus propter ethicam sed Avicennam audivi et qui
tam semper egidum [illegible] Vermiculosus assilit undo
sus sed vermiculosus est debilior et minor et spissi
or et defectior et formicans est similis vermiculo
so nisi quod est eo minor spissior et debilior et
quia virtus est defecta et quasi omnino ablata dicitur formi
cans quia sicut formice sub digitis sentitur motus
arterie et significat maiorem defectum virtutis quam
vermiculosus Si vero pulsus desiccat necessario
fiat formicans et fiat ex sinthomate [illegible]
acuto et ex consumptione spirituum omnino desperandum
est pacienti sed devita sed vermiculosus ma
neat et non transeat in formicantem aliqua spes
vite esse potest et in formicantem nunquam [illegible]
vermiculosus Si vero quis velocissime accidit for
micans reddit in vermiculosum bonum signum est
sed econtrario pessimum signum est. Et non quod pulsus
vermiculosus et formicans apparent subito aliquando
in corporibus non desiccatis vel defectis nisi
sed propter causas multas subito factas ut in fluxum
emoroydarum vel [illegible] vel ventris vel aliquo
menstruorum accidit defectus spirituum et pulsus
talis in sincopi non est iudicandum pacientes
desperatum vel moriturum multos enim vidimus
sincopizantes in quibus nec flatum nec pulsum perce
pimus quod tamen ex aspersione aque frigide ad faciem et per
confectiones ex aromaticis ad statum pristinum redierunt

Margin (left column, beside lines 13–14): vermiculosus / formicans

nunc tamen solent media sub tile lana carpta
ta ad eos applicari et nares quod tum rapit per ancheu
calefieri movebitur aliquid et scitur quod paciens
non est mortuus quem induxerunt ad statum [illegible]
cum aqua frigida et conditis debito loco applicatis
ut in sincopi [illegible] et in suffocatione matricis
infirmis ea applicando — Secundum Avicennam pulsus ser — p[ulsus] serrinus
rinus assilit undosus indivisibiliter per partem et in
elevatione ad superiora et latitudine et percussione
et quiescente sed est durior undoso et partes eius
diverse in duricie existunt et in mollicie et in
magnitudine est velox durus spissus sed Avicennam sed
contra semper egidum serrinus pulsus vocatur
quod assilit dentibus serre quod inequalem facit
incisionem — pulsus serrinus secundum Galienum do
minus serre durus [illegible] habens quasdam partes
elevatas et quasdam depressas et quod depressio
est velox spissus et latus cum eius est magna
diversa [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] mollificatione indistinctis temporibus
ut pars elevata sit dura et pars depressa sit
mollis et significat pleuresim passionem capituli et pel
licula que tegit costas et quam significat apostema in unius
et membris [illegible] plenus et lepris quod
ex hiis fit dolor extensivus pleuresis et in [illegible]
quia isti duo panniculi tegunt [illegible] [illegible]
[illegible] pellicula tegente costas et [illegible]
[illegible] a quibus omnes alii oriuntur panniculi
[illegible] — Incidens pulsus est in medio — p[ulsus] incidens
cadens dicitur largior quam in casu [illegible]
[illegible] eius est debilitas virtutis non potentis
[illegible] dyastolem facere et significat mortem ut [illegible]
[illegible] pulsus est [illegible] casu [illegible] — p[ulsus] [illegible]
[illegible] et quod quies vel motus eius dem dyastole
[illegible] est — pulsus [illegible] est [illegible]
est prima et quod inter duas dyastoles prima est
et est spissus diversus in ordinatus et [illegible]
est [illegible] morbi deprimens arteriam et

non relictans arteriam elevatas et sicut in sano
timorem q' subito venit qr aut dic q' talis
timor facit pulsum velocem diversum inordinatum
in infirmo vero sicut conflictum dubium inter
naturam et morbum et natura debilitas non
potentem sufficienter movere materiam morbi
et arteriam — Omnis pustula cuius color tendit
ad nigredinem pessima quia sicut pistronem
et nigra lepram corrupcionem pustula denotat
quanto magis profundat se adimunt tanto
deterius — Item intelligendum q' quedam sunt
pustule que quantum ad vitam pra et ideo non
sunt periculose multum sed quedam sunt q' quantum
ex intra ad vitam .. de aliis humoribus ad
hunc et ideo sunt peiores et dicuntur
quantum ingredo tanta exadinpcione adluti.
et cum hoc tales pustule sunt dolorose hec
in libro capitulo de passionibus oris fonti
hoc m. sunt artic i. vene pulsatiles arteriam
tamen in sinistro brachio iuxta manum tangendum est
tamen qr est in loco qr sine verecundia denudari
potest tamen quia directa est cordi propinqua et ideo me-
lius sentitur motus pulsus et eius variacio
quia illa arteria directe tendit ad cor et radi-
dices eius ideo directe et melius demonstrat mu-
taciones cordis q' est radix vite q' alia ar-
teria tamen qr in bono esset est longitudo pulsus q'
qui semper tactus palpari potest qr per condiciones
sit in vena pulsatili in alia parte corporis
inveniri non potest et dicit medicus manum si-
nistram tangendo persone manu sua sinistra
sustentare qr aliter potest ex imbecillitate esse
tremula et contactus pulsus esset motus qr
talis timor datur aliquando in sano ex defectu suste-
tacionis propter debilitatem timoris et medicus tamen non
considerans indicaret timorem talem ex defectu
esse spiritus et mortificacionem principii et mortem
pronosticaret male si in brachio sustento

talis sustento palpari timor esset est q' corpus est
valitum et nervi sunt expleti et debilitati et quanti
et spiritus interrupti vel exdefecta q' si cum se acuta
hoc contingeret presentant cum debilitate virtutis
signum est mortale et dicit manus pacientis in ta-
litu poni ut pollex versus celum sit et minimus
versus terram qr manus porta vola eius
in suis coequentibus situato addo in latere et
diminuit eius elevacionem et non dicit comprimere di-
gitos impugnum ut ex complete extendere qr sit
liberius suum motum sine impedimento facit
Item medicus dicit advertere q' paciens non ia-
ceat in latere sinistro qr colli pondere brachium
est compressum sicut in macilentis facit ligatis al-
terius sanguis ad locum compressum sub de sanguine
ad locum ligatum vel compressum tamen motus spiritus
in arteria ex tanta sanguinis comprehensione impe-
ditur et q' suffocatur et si non sentitur vel debilitur
et impericius medicus hoc non intelliget ex
talis pulsus defectu vel debilitate indicaret
pacientem moriturum et maxime qr minuto fecte
talis pulsus invenit in sanum fortius et ideo vel
bene medicus pulsus paciens dicit est iacens in
dextro latere vel sedens et si medicus invenit
pacientem in dextro latere iacente vel sede-
ntem et invenit pulsum eius debilem vel defec-
tum dicit interrogare si paciens prius iacuit super
sinistrum latus et postea tangat pulsum in
dextro brachio et per alia vice posuit paciens
super latus sinistrum non iacuit tangat plus
in sinistro brachio — Non cum aliquis homines diversi
latum diversificare complexio eius tamen corpus firm
et alicu alterius et plus est lateris eius talis
complexionis et plus lateris sue complexionis
et ex hoc q' plus in sua diastole et sistole
non est secundum modum attraccionis et expulsionis
cordis primo secundum dyastoles et sistoles ipsius cordis
arterie tamen aut et tardio q' ex complexione

Lateris in quo arteria pulsatilis cum fuerint variatus pulsus et hec est causa quare in dextro brachio pulsus apparet fortior vel velocior quam in sinistro quia in epate est sanguis humidus que calefacit arteriam pulsatilem vel hoc quod habet de calore cordis et existat causa dicimus et simpliciter est iudicium pulsus in sinistro brachio quam in dextro. Item theorica pulsus cognicio diversorum hominum per sensum tactum inveniunt hominis melioris complexionis et compositionis et bone etatis et bone sanitatis pulsus primo tangatur et per hoc mediante discernit pulsus de excessu vel defectu pulsus et de distemperancia eius quanta sit in corpore. Ad capiendum pulsum sunt tactum qui temperatus et optimus sunt et debet videre quod persona cuius pulsus tangi debet non sit immutata a sua disposicione naturali vel per infirmitatem neque per alia que preter naturam sunt ut vires non naturales quia unumquodque illorum variat pulsum et a pulsu naturali facit discordare nam quia calidus aer pulsum velocem efficit frigus vero facit tardum nam quia facit virtutem fluere et spiritum dilatat facit pulsum elevatum magnum velocem et aliquando spissum et verecundia facit pulsum tardum et delicie et leticie faciunt pulsum tardum et rarum aliquando magnum sed cum lenitate. Tristicia vero facit pulsum debilem parvum et rarum quia calor suffocatur et subiugitur. Timor vero qui subito venit facit pulsum diversum et inordinatum sed timor qui venit ordinate non facit plus quam mors sollicitudo. Et tunc est quod cum infirmus et p. ex et cum medicus venit paciente absque mutacionibus propter naturam eius audiendum habere preter iudicium tunc debet pulsus primo medicum tangi. Expone vero medicum ut bonum de pulsu habeat iudicium et requiritur quod habeat bonum et subtilem sensum tactus et quod habeat bonum intellectum et ymaginacionem et res bona non mutatam vel impedita per aliquid preter naturam

ut labor fortis replecio nimia cibi et potus dolor gaudium vel leticia magna timor ira invidia vel tristicia et alia que nimium mutant in ymaginacionem turbant quia variantes que in pulsu sunt a medico sic immutato bene discerni non possunt. Item requiritur ut medicus sustentat manum pacientis sinistram cum manu sua sinistra ut supra dictum est et cum digitis iiijor dextre manus inventis equaliter compositis pulsum tangat sic quod si arteria est manifesta et apparet cutis sicut in macilentis invenitur leviter et superficialiter tangat eam quod timida est arteria vel eget compressione in crasso vero et multum carnoso quod mole carnis compressa est arteria et profundis partibus sita debet plus tangi cum compressione digitorum aliter enim non sentiretur sibi debilis pulsus vero non est sumendus sed leviter tangendis fortis sumi debet et debet continuare tactum pulsus usque ad centesimam percussionem quod infra hunc numerum per excessum perfecte potest medicus comprehendere utrum quod sit incedens vel decedens ordinatus vel inordinatus et omnes varietates et diversus pulsus et secundum philosophum medicus qui accidit ad infirmum medicus que prius non vidit debet considerare qualis ut cuius sit complexionis cuius sexus cuius etatis in qua regione sunt et nunc est condicione temporis et aliorum particularium condicionum et talis debet esse pulsus suus naturalis et extunc iudicare diversitates et distancias pulsus in respectu ad pulsum naturalem et extunc iudicabit lapsum egroti. Secundum diversitatem complexionis de p. zenti sexus etatis temporis regionis cibi et potus sompni et vigilie motus exercitii quietis pergandis doloris et aptatum vide in anima et non quod quantum pulsus vini istorum est genus est pulsus boni ponderis et quantum est disgregiens est pulsus mali ponderis. Item non quod si

amicus omnis mala complexio et omne quod con
stringit virtutem facit pulsum diversum et
quando virtus sit valde fortis facit plus
inordinatum mali ponderis. Et non quod omnis
multitudo humoris sive sit apta sive non facit consti-
tutionem virtutis quandoque dissolvit virtutem debilem
plus facit sicut dolor fortis et egritudines ma-
les que sunt fortes in solutione secundum amicus in
p. sexus fine de pulsibus. Pulsus masculorum est
altior quam feminarum quia masculi sunt calidiores
feminis et ideo maiore indigent eventatione
et virtus vitalis in eis est fortior sed pulsus
eorum est tardior et rarior quia tota necessitas
eventationis et mundificationis raritate
completur ergo pulsus eorum rarior. Puerorum
p. puerorum pulsus sunt leves ex multa humiditate debiles
spissi sed abundanta necessitate ipsorum propter parvitatis
corporis eorum pulsus est magnus velox et fre-
quens propter vapores multos et necessitatem ve
hementem quia in eis caliditas est digo(?) vim in
eis multissimum quantum caliditatis quos inte est
expelli aliter motivis animalibus que in
eis debiles sunt sed naturales virtutes sunt fortes.
Pulsus iuvenum est magnus non velox
p. iuvenum ad tarditatem tendens quia ex magnitudine
complexionis necessitas absque velocitate et spissitudine
venit in fine magnus est quia virtus fortis
et instrumentum et ordinatum quia exsiccatum
propter humiditatem et caliditatem. Pulsus senum est minor
p. senum quam iuvenum rarior tardior mollior quia
virtus est debilior et multi in eis sunt humores
convenienter multitudine. Complexio calida vehemens
p. in complexione calida necessitas plus dat velocitatem virtute facta conveniente
et obedientia insufficienter velox spissus magnus
sed si est secundo deficiat est velox spissus non
magnus si in iuvenibus quorum enim caliditas
naturalis maior tanto complexio fortior

pulsus in complexione quia frigidas frigida erit p. in complexione frigida
primus rarius debilis quia frigidas non consistit
et est ei inimica ratione difformitatis sue dis-
gregative quia calor naturalis est virtutis fundamentum
et causa operationis vitalis. Pulsus in humida complexione p. in humida complexione
est undosus fluctuans. In sicca complexione est p. in sicca complexione
pulsus siccus durus et si virtus est fortis
et necessitas abundanta est tremulus spasmosus
bis pulsans ex multis sicut exponi potest pulsus et
parvitas ad multas differentias pulsuum potest convenire sed
non autem magnitudine nec fortitudine sed convenientias et complexiones
diversas pulsus sani assistat pulsui egri. Pulsus p. in vere
in vere in complexione aliorum temporum sunt fortes
et magni sed se et equales in magnitudine amicus
hic. In estate est pulsus velox propter caliditatem frigus p. in estate
propter necessitatem abundantem parvus propter virtutem dissolu-
tam ex dissolutione spiritus. In autumpno est
pulsus diversus quia tempus diversum et diversa
tam complexionis complexio ideo diversa virtute debili-
tat siccitas enim confortat et calor debilitat
et non duos sed inimicos cum ipsa pallidum
et humidum consistat. Item quia partes diei sunt
calida et partes noctis sunt frigida ergo spiritus mu-
tantur ad extra ut ad intra et ita diversus
est pulsus et contrarius quia sicut equalis pulsus
dicitur quia unius est complexionis sic diversus plus
dicitur cum est diverse complexionis. Pulsus in hye-
me tardus et rarus quia virtus a frigiditate
debilitatur et necessitas diminuitur quia calor perfrigus
permittitur et maxime hominibus extenuatur et
pauci caloris in quibus frigiditas ad profundum
tussiendum fiunt quod calor ad umbra percussit
et pulsus fit debilis hic in complexione non
fit quia calor ibi fortis in frigus nat frigus ad
veniens et non permittit ipsum ad profundum
penetrare et in multa complexione pulsus est
magnus fortis sed tardus ut rarus propter diminutionem

p. sequacium

necessitatis h(ec) G(alenus) amicis — Pulsus sequacium est velox et spissus propter necessitatem attrahendi aerem duabus necessitatibus attrahit aerem una propter precedentem alia propter sequentem sed virtus impeditur non tantum angustatur nec multum minuitur nisi propter lassitudinem precedentia que pervenit ex pondere virtus h(ec) G(alenus) amicis

p. in dolore

— In principio doloris est pulsus magnus et velox quia dolor facit virtutem vivificare ad resistendum materie doloris et inflammat et calorem excitat sed circa doloris ad finem cum fortitudo pervenit inordinabitur pulsus et perdet velocitatem et subsequitur spissitudo parvitas et formicatio et vermiculatio et si totis pulsus angustatur adducet debilitatem et perdicionem — Nota qui magis expresse vult de predictis scire videatur in amicis quia ipse diffuse de hiis tractat

p. post soporem repletum

Pulsus post soporem repletum statim pulsus sompni debilis propter immersionem caloris concentrationem et propter virtutis compressionem que compressio fit a superfluitatibus in sompno recedentes que in vigiliis per exercicium et evacuationes insensibiles solent evacuari si vero evacuentur evacuatur et non inveniunt et que agat ad digerendum sompnus que fuit profundus in fine naturaliter et erit plenus varius et tandem et fiat in hiis angustum sed si non evacuatur evenit per quod excitabitur pulsus paulatim redibit ad formam suam h(ec) G(alenus) amicis [illegible]

Urina hominis sunt iudicabilis est a medico non est quelibet pars urine [illegible] quelibet pars urine dicatur urina sicut quelibet aque dicitur aqua sed quantitas in quantum quod in ea quatuor regiones inveniuntur scilicet prima secunda tercia et quarta de quibus postea dicetur sed tamen ea notifico prima regio prima dicitur superficies in superiori parte eius cum circulo [illegible] incipit et secunda regio est pars urine subsequens superficiei et circulo ad aliqualem profunditatem descendendo et tercia regio est que in medio corporis et quarta regio est in infima parte urine que est in profundo urinalis et ideo et in compluribus ille regiones inveniri non sunt debite si urina in ea fundetur nec in vase stricto sed longitudo et si vitreum sit eodem regiones urine simul sunt [illegible] igitur quod vas in quo urina iudicabitur a medico sit vitreum clarum et sine nodis et sunt sine vitiis et quod forma eius sit in fundo oblonga rotunda admodum vesice plena [illegible] et superius in medio latitudinis non tamen nimis stricta ut superficies in urine et circulus in superiori eius parte dilatari possint et iudicari sunt cum forma urinalium invenitur habetur nec debet vas tale urina impleri ad summum neque ad eius orificium sed per [illegible] ginalis sit vacua [illegible] secundum quod [illegible] urina Egidius sic describit ea — Urina dicitur quasi renibus una quia in renibus formalitur et eciam multum disponitur et habet in spe- urina substantiam et colorem accipit secundum quantitatem in renibus assumit illa [illegible] vel [illegible] fidelius demonstrat [illegible] renum quam aliorum membrorum vel dicitur ab [illegible] greco quod latine dicitur demonstratio est in [illegible] membrorum. Item urina dicitur ab urendo quia urinam et siccitatem habet substantiam et naturam vel a poris per quos transit

dorenibz adversitatz qui viridës vom⁹ Item
d⁹ colamitu sāguis q in epe deprimit admo
seri de latte coagulato Sz alfonsus d⁹ q nō
ōmis vrina c̄ colamītu saguīs cū in dya
bete exicāt aquositas cruda q statim cū
potus aque bibit⁹ mīgit⁹ & nō puenit ex
h⁹ q saguis in epe gnāre⁹ De ethilo tussimēto
asto & p̄ deprīaceoz adrenes thcu⁹ id d⁹ q
vrina c̄ aquositas prenes acutta & pporcō
nes viridës in vesicam sufficiens aūa expel
lenda & h⁹ despecto vrine ōpetit ei sive v
rina sit colamītu saguis sive sit cruda
aquositas prenes acutta — Visio q sit
vrina videndū c̄ q sit sba vrine & de
q sba vrine d⁹ aq̄sitas vrine q subiecto
& supficie m̄rialibz vsq; ad sedimen
& ypostasim ōtine⁹ vn sba vrine sit de
& ypostasim ōtine⁹ vn sba vrine sit de
scpta diffe⁹ agentes vrine quia celus &
grumla supi⁹ & pili in fundo & arena & pig
wedo in supficie appus nō sc̄ vrina nec
sbe vrine sz ōtenta vrine vn̄tam i ypa
sba sit desc̄pta aliqua cōtēta ut pili grūa
sive scintilla cū vrina mone⁹ & nubas et
eūdiens si liuor nō dz dici color sz ōtētū
ut quidam volut — Et dividi⁹ sba vrine in
sbam tenuēz subtilem sive clara & sbaz grossa
spissam turbidam & insbaz mediocre int gros
sam & tenuem & inveni⁹ sba vrine ōplec
te dui⁹ de⁹ cū colorbz vrine sicut dūsi colores
ōpetūt cū sba vrine dūsa — Sbe tenui
vrine ōpetut hij colores sz albz gla
cus palidus ul subpalidus subcitri⁹ & aliqn
subrubicundus & quāq vidit sz rādo — Sbe
grosse ōpetut ōmit hij colores lacte⁹ carop⁹
rubius inopas kaynos kyanos nig⁹ & vi
dis fresche — Mediocri sbe ōpetut cōit
hij colores citri⁹ subruffus ruffus subru
beus aliqn vidis — Nō tn q inveni⁹ color
albz cū sba grossa & ecā color rubens cū sba
subtili &c̄ invenī⁹ de aliis cōbz da coloribus

iam mutat ōnive cū sba vrine alit q ia
dcū est & sit dūsas dyscrasias corpora &
secundū dūsas mixtas hūoz & sz h⁹ indi
candū c̄ p vrina de dispōe⁹ pacie⁹ dūse
s p⁹ dūsas ōbinacōes sbe & coloris v
rine quodā ordine debito & colorbz vrine
& coro suchne pona — Nunc vo dico q sci
tas c̄ sba vrine seu cū sbe vrine tenuis
simpl⁹ sz accidit⁹ ōpilacōe cū vn alij vie
renū & vesice & & vie cpis & splenis &
fortit⁹ opilate & strīte ita q ōsu q eliquā⁹
p calorē nālem tussire nō potit & id solū
q subtile c̄ tussit expelle p vias vrinales
& si cū illa opilacōe c̄ dispōio cal⁹ sia
forcior cit opilacō & vrina tenuior albe
attenua⁹ p rigoz vrina flematici vitrei
ut pz h⁹ infra ibi de vrina q̄ desc cottidia
sigt Itē tenuis c̄ sba vrine ex defectu ca
loris nālis sz p accns exqno cū calor nō
digit thumi in epe ut debet pp sui de
bilitate crudus & aq̄sus ōgrat⁹ thij et
saguis de quo cū aquositas sepa⁹ i venaz
cruda aquosa & sbal & h⁹ pz i ydropicis
& pleuetic⁹ ubi vrina c̄ alba pp frigiditatē
nē sive pp caloris debilitatē & tenuis & sba
pp eius cruditatē cū pua sola aquositas
sive admixtione saguis ul hūoz expella⁹
& ita pp eius cruditatē in dyabete c̄ aq⁹
& tenuis & ingrtana deniclan⁹ nāli c̄
alba pp frigiditatē in⁹ & tenuis pp in⁹ sicitatē
Sz cū vrina c̄ aucta q sp c̄ aucta pp
calorē & tenuis invenī⁹ ex sola sicitatis
c̄ cū tenui⁹ sbe vrine — Dicto de sba
vrine nūc dica⁹ de qlibz eius sp̄e ōtitate
& sc̄ eius qualitates calor sapor odor
ōuitas & lenitas de quibz h⁹ i scpti
& puritas & turbaco — De colore vrine
sciendū c̄ q aliqui plūs aliqui pauciores
ponūt colores sz p vitate tenetes q daz

colores sunt qui significant indigestionem quedam
digestionem quedam caloris excessivum
quedam adustionem quedam mortificationem
Primi colores sunt albus color et lactes
glaucus et karopos qui indigestionem significant
pallidus subpallidus citrinus inceptionem dige-
stionis significant citrinus subruffus ruffus
rubeus digestionem significant rubeus subrubicun-
dus excessum digestionis significant calorem exces-
sivum ad bonam digestionem et non tendit adustionem
colere seu humoris inops kyanos
quedam niger et viridis significat adustionem lividus
plumbeus et quedam niger significat mortificationem
et computando eos sub nigro continentur predictis
coloribus et lividum colorem et plumbeum predictis
invenimus urine xx colores et tot numerat
egidius colores in suo libro de urinis
sed nigrum colorem bis numerat — Et est descriptio
colorum in urina per colores inventos in rebus
aliis per modum exempli sit primus albus
ut aqua pura glaucus ut cornu in lu-
mine lucidum sine ut albumine ovi crudi a-
lias esset albus vel cornu bovis pollitum
glaucum non nigrum karopus ut canis
subalbidus velud ut color est asini vel
cameli lactens ut serum puri aliqui di-
cunt ut lac vel ut sperma hominis et ego
dico quando dicitur ut lac tunc est sicut serum
quod est expulsum de lacte coagulato antequam
resideat quia inco est de lacte quod vero est
de spuma est ut albumine ovi pallidus ut
aqua in qua carnes recentes sunt cocte
primo ita quod brodium tale vel aqua talis aliqualem
obfuscationem recipit per decoctionem aliqualem
quam habet cum carne et non est ita pura ut
clara sicut aqua pura non cocta sine omnino
cruda que non est admixtione alicuius aqua
non mutata Subpallidus ut aqua car-
nium coctarum que plus habet de diffusive

tinctura qua aqua decoctionis carnis sed
crude — Et non habet quod palidus color maiorem
candelam significat quam subpalidus et quod egi-
dius dicit quod subpalidus est in colore re-
missior palido notandum quod non ita clara et
cruda ut pallidus sed de calore plus habeat
quam pallidus quod in aliis coloribus
non invenitur quia subcitrinus et subruffus
unus habet de calore quam citrinus et ruffus
et non contrario quod subpallidus coloret in
omnibus sunt palide unum acto quam pallidus
Subcitrinus color ut color pomi citrini
ad hoc non maturi in quo de citrinitate
modicum habet Citrinus ut color pomi citrini
maturi qui manifeste habet citrinitate et
est in regionibus suis longe a regionibus
illis extra calidis poma citrina non viden-
tur dico quod in pomis talis regionis frigide
et calidis sunt subcitrinus et citrinus in-
veniuntur quod poma non sunt viridis coloris
nec rubei sed ad colorem citrini in poma
et debilis candens adhuc ut dictum est
Subcitrinus color habet unus de coloratione
qua citrinus Subruffus ut aurum
debile in quo multum est de argento
ut est aurum ungaricum vel in quo per
modicum Ruffus ut aurum purum
vel in quo parum modicum est de argento
Subrubeus ut crocus orientalis que
alii vocant de costan quo crotenos continu-
inabis rubeus color in urinis de cidere
croco assimilatur sed quod tradunt antiqui
sed subruffus est eo in rubedine remis-
sior Subrubicundus ut flamma ignis
non ultimum intensa et tamen dicitur vinum ra-
somen non maturum vel vinum de soro in illis
quod dicitur torrant Rubicundus ut flamma ig-
nis multum intensa et ultimum ignita et
tamen dicitur ut vinum vastonicum maturum et
vinum de sancto egidio super egidium dicit ge-
rardus quod est vinum sancti egidii de solo tamen

descriptio urine coloris per exempla

non quod subpalidus dicatur clara quam palida

potavit aquam vel ubi invenerit ex[?] ex opposito
inspice xm de sanguine quod expertum in similitudine rubi-
cundus ut sanguis purus / Subrubicundus
ut sanguis aquosus — Inops ut vinum valde
obscurum ut est vinum pauperum aliqui quod alium
vocant ayos ut vinum de calabria quod est ffu[?]
et obscurum et impure rubeus — Kyanos ut color Kyanos
crocus i. purpurei coloris impuri et non clari
viridis ut fructus fauli vel porri et aliquis
intensior ut qui est cum substancia grossa aliquis
remissior ut qui cum substancia urine subtili dicit
quidam quod viridis color cum substancia subtili est sicut
sucus cauli cum aqua mixtus vel remissior
et significat adhustionem et de contutu super eg[?]idum
et de contutum super egidum quod adhustio-
nis colica clauditur tercio de quo dicam de significacione
urine viridis quamdam ponunt id est niger ut
ut cornu nigrum lucidum sive pollitum
qui venit post apicem urine viridis et significat
ultimatam adhustionem lividus ut color
plumbi et significat mortificacionem ex frigiditate magis fus-
cus vel non clarus sine luciditate aliqua
ut carbo mortuus non ignitus et hic
significat mortificacionem ex frigiditate et precedit hunc
colorem color lividus et sic sunt secundum egidium
urine xx colores et de istis coloribus
cum substancia subtili vel grossa vel mediocri
cum suis significacionibus dicetur postea in suo
loco — Alia qualitas in urine consideratur
que dicitur sapor dicunt aliqui quod sapor
in urina aliquando est dulcis et significat sanguinem
in complexione vel dispositione corporis dominari
et tunc urina est in substancia spissa et in co-
lore rubea et aliquando sapor est amarus et significat
dominium colere et tunc urina est tenuis et
citrina vel aurei coloris et aliquando est salsus et
pretenditur dominium salsi flegmatis sed color
et substancia cum hoc conveniant aliquando est acetosus
sapor et significat flegma acetosum dominari
aliquando est sapor insipidus et significat naturale

flegma et qui hoc tenent sumunt occasi-
onem sic senciendi de condicione sanguinis
quia per eius diversum saporem sanguinis
emissio per flebotomiam indicant dominium humorum
in corpore et eodem modo volunt quod sit
de sapore urine quia urina est colamentum
tamen sanguinis sed salvo meliori iudicio in-
venitur per experienciam quod sapor urine
hominum sanorum diversarum complexionum
est salsus cum quadam amaritudine sed
racione diversorum hominum in complexione sit
salsi et sudor similiter salsi saporis et venit
in hominibus sanis diversarum complexionum licet
sudor sit superfluitas tercie digestione — De odore urine
Alia qualitas invenitur in urina que
dicitur odor dicunt quod sicut de sapore dictum est
quod per eum dominium humoris pretenditur in corpore
intellige in corpore sano alias non similiter
secundum hanc ita per odorem acutum dicunt
significare coleram humidam et per odorem ace-
tosum melancoliam comparacionem odoris
flegma naturale per amicabilem odorem
sanguinem dicunt humidare Alii opinantur opinio
quod sicut urina naturalis non infecta non
decorata aliqua humoris admixtione non
est dici colorata quia non habet proprie aliqua
colorem sed dyaffonicitatem ut patebit cum
de urina alba ut aqua pura agitur
et eius significacione sic opinantur quod urina est
de se sine colore et possibile est hoc invenire
in urina alba tenui candidissima
Conciliator vero in suo tractatu de urinis vult opinio
hoc quod dictum iam est de colore urine naturalis
quod non sit proprie color sed dyafonicitas.
Si urina fetet significat corruptos humores
in corpore in quibus corrupti vapores
commixtes cum urina faciunt eum fetere
et si cito cessat fetor et sequitur abominato
bonum est quia venit fetor per viam

mundificatiuis et si vero fetor cessat
et non sequitur alteracio signum debilitate
virtutis quod materiam corruptam agere
non potest resoluendo et expellendo et virtus
quod non absorbet agentem naturam talem propter
eius maliciam et sentitur laborator inuitandum
suo de vrinis et de grauitate et leuitate
vrine sicud habetur quod iusta vbi agitur de
signis vrine albe et tenuis vrina ex
decrepita alba tenuis et leuis et ca
riditatis est quod ibi est pura aquositas
sine admixtione humoris et vrina grossa
in veniunt cum spissa est et hoc propter humoris
admixtionem et quanto amplius est grossior po
deris tanto grossiores humores designa
re in corpore Et dicitur alfontis quod in pon
derosa vrina est multum deterrestreitate
et plus parum de aquositate et acetositate
et de aquositate minus hoc quia de terrestre
itate habet ille. Et eo dico quod melan
colicus humor grossior sit ceteris humoribus
et alba vrina vel pallida ei competunt
cum plures ponderositatem vrinam in veni
cum rubedine qua cum albedine et
cum vide in questionibus curiosis ibi
quale aqua ascendit cum grossus sed non
enim vrina est pauca significat magni
siccitatem in corde sine hoc sic expediens
cibi et potus sine pennitatacionem huius
expellas sine labores vel sudores et
excitantur virium et si aquosos est
signum mortis vel moriendum fitaue
et potest significare opilacionem viarum com
munium ut fit in strangwria et calcolosis
vel signat contrare regimina de sinas
que superflua est in corpore non
expellitur mortificacionem caloris natura
lis ut fit in mancus cum est pauca
vel minus Vrina vero multa aut est ex
nimia cibi et potus repleccione

Vrina multa

et tunc est alba et tenuis vel est ex pallacio
euacuacionum preteritarum vel cum sudor et fluxus
ventris sit diminuta et tussis in vtilitate aquo
sitas aduias vrinalium et tunc est colata et
spissa vel ad spissitudinem tendens vel est propter liби
tina super vel est propter fortem attractionem vt fit in diabi
te patet in diabetica vt eciam in ista dim
sit ut tenta et soluitur et tunc vrina est feda
turbida sanguinolenta vel est ex hoc quod boni
humores exeunt cum vrina quia natura debili
tos vrine non regit potest et tunc debilitantur
eam mittentes et sunt contra tales vrine
cum quantitate multa grossa et spissa aliquando
tamen fit tenuis et alba et est in eis mala
aliquando talis vrina est cum artetica passio
vel podagra soluitur et signat bonum et sic potest
esse in paralisi quia in vtroque morbo humores
fleomatici qui fuerunt causa morbi in locis suis
per digestionem resoluuntur et pro bonitate nature expelluntur
et tunc pacientes sunt ex hoc fortes et sa
niores et ad motum leniores et abiliores
Auicenna fen 2 primi canonis dicit quod si vrina est
quandoque pauca quandoque multa quandoque in tempore
et significat quod pugna et labor est nature et morbi
et est malum signum Item multa vrina
in acutis egritudinibus cum post ea non venit requies
est significatio ethice et spasmi cum inflammacione
Item vrina multa alba facaliter exiens in
colica bona est hoc iste Nota quod hec tria vrina sudor et egestio
vrina egestio sudor raissime augmentant
habundant hec vno humido in aliud diminuitur
sicud dico hic buch vidi et experior in aliis sed
raro multa vrina cum multo sudore quod
intelligo duobus modis fieri vno modo
vbi multa est materia et natura potens et fortis
ad expellendum ut in hac dicitur bonus fuit
alio modo per modum debilitatis nature et virtutis

contenciue hunt cum ex hoc sit aliquis fluxus
ventris et sudores vel fluxus ventris et
vrinam multam quia sine destitone ex
debilitate nature et morbo stimulante expulsi
ma boni sit et mali humores et est signum
defectus nature et mortis si diu durauit Cum
Nota vrina secundum plurimos sit colamentum sanguinis
et hoc secundum quod autem colatur inuenitur humano et non
reperitur colamentum ibi nisi duobus modis vel
non modo et primo quando digestum iusto perueniunt
celebratur digestio 2a ita quod sanguis ibi ge
neratus segregatis humoribus qui sibi
non sunt necessaria segregatur et abaquositate
quod sibi non est necessaria et illa aquositas est
sicut serum caseo separatum que tamen non est
sine sanguine nam cum ipsa renibus attrahitur
intendunt venes de sanguine inea in pto q=
sicut quenitur et vltimus transmittatur aduc=
siaz et est vesica aliquid sanguinis inca=
dem aquositate in ptum sibi sunt in nut=
rimentum et ista est vltima colacio sanguinis
secundum primum modum patet quo vrina dicatur
colamentum sanguinis prima collacio est a
6 sanguine in epate que adrenes transsit per ve=
nas capillares alia est collacio sanguinis
in renibus et tercia in vesica vt dictum est
= Secundus modus patet quo colamentum san
guinis secundum est in modis cum membra
sanguinem ab epate recipiunt cum quod cor
assumit sibi quod sue sbe competit pro nutrimento
et separat aquositatem quedam a suo nutrimento
et talem sunt non necessariam adeo remittit per easdem
venas per quas ab epate sanguinem accepit et
ab epate attrahitur a renibus vel aliquis a membris
propinquis renibus transsit illa aquositas cola=
ta in membris dictis dicte adrenes sed
aquositas colata in membris remotis a renibus
tussit adeptum dictum est vrina vero que non
peruenit extra collacione sanguinis non dicitur proprie
colamentum sanguinis vt est vrina in dyabe=
te quod statim postquam homo bibit potum statim
quasi vrinam multam emittit que non habet tantum
decoctionem quod possit dictis collacionibus sanguinis
facere vt semper dictum est prima quod significat vrine
est prout est sanguinis colamentum in epate vbi
secundum hoc aliud dicere digesta in prima et 2a
digestione inquantum humores complexionabiles
Nota et durum humoris in complexione ibi repitur
significat quod vrina complexionem eius cuius est et
hoc quod homo sanguis est et digestio prima et 2a comple
est = secundo significat vrina prout est colamentum
sanguinis super digestionem terciam quod celebratur in ve=
nis et hoc inquantum colamentum secundum hoc de
re digesta inuenis = 3o significat vrina
prout est colamentum sanguinis super dispositionem
renum et vesice et ista est significacio eius
magis propinqua et ita quia vlcera et
in mediate secundum hoc aliquid defectum de in
nutricione et complexione renum et vesice
dum tantus signum in vrina est arena quo
ad passionem in mistubei vesice sunt sunt eius
in vrina tantus signum est quod tercia digestionem
in epate vel in venis possit significare quod aut
dicitur quod regiones in vrina designant partes
corporis supremus mo et in finas sit
vel sit dispositas et de tanti gnmlorum
vel aliorum contentorum significat hoc totum est ex
hoc quod de membris omnibus colamentum sanguinis
aliquid secundum partem decedit et natura
membrorum aqua colatur sed quia vrina habet
de renibus et vesica hoc est expresso quod secundum
fertur aliquid adherens et in suo transsito de
dictis membris dematice vero significat

quia antequam urina exit aliquid sibi miscetur
quod residat de materia. Quando vero urina significat
de aliis membris puta de stomacho pectore
splene dyafragmate pulmone costis et in-
testinis et huiusmodi valde a remotis procul dubio
aliquid significat super bonam vel malam complexionem
corporis vel super corruptionem et indigestionem membrorum vel
super salutem debiliter licet hoc significet. Nota
quod si causa morbi sit extra venas puta in sto-
macho pectore pulmone splene intestinis cor-
de cerebro et renibus et nervis et ossibus et huiusmodi
si urina est laudabilis et significativa boni significatio
eius est debilis et incerta. Si vero est illaudabilis
significat defectionem actionis nature et si actio nature
sit in loco decoctionis defecta nature est in aliis
locis remotis a decoctione sit decoctio fortis-
sima ut dicit Galenus. Si morbus sit extra venas
urine laudabilis debilis est significatio ad salutem
et longe et remote. Si urina est illaudabilis
significatio eius est ad malum certissima et fortis-
sima et ypocras in epidemia vidi inquit mu-
lierem hylcon habentem cuius urina erat
grossa et turbida unde mortem indicavi et post
secundum diem mortua est et causa fuit quia
natura defecit in loco coctionis quod urina cru-
da ostendit. Ergo in loco ubi fuit causa morbi extra
venas defectissima fuit quia defecerat mem-
brum principale nature est. Sed urina que dicitur cruda
aquositas ut in dyabethe non testatur super
corruptionem [illegible] vel membrorum sine venis nec
super dispositionem membrorum pro quo tussit non valde
indirecte [illegible] cum quod cruda est satis quod in
nulla parte loco est cocta [illegible] cum quod multa
est satis humiditas [illegible] est de qua pervenit
[illegible] quod cito mingitur satis quia nullo loco coctionis
moram facit [illegible] alie significationes

urina que dicitur cruda aquositas quod fit urina in dyabete

cum tanta quantitate tam cito non tussierit
absorbere non virtus cum eo retentiva esset de-
bilis et expulsiva fortis et attractiva renum fortis
equalis et forti. Dicimus ergo urina cito micta
significat virtutem attractivam renum fortem et virtutem
expulsivam fortem et virtutem retentivam debilem
et ea que ex hiis consequi possent puta in-
digestionem et defectum membrorum nutritionis defectionem
virtutis et sitim et siccitatem corporis et [illegible]
ethicam vel prostrationem. Quoniam collatorem urina
est colamentum significat sanguinis et filtri [illegible]
humorum de natura quidam actionibus natura ista [illegible]
scripta est ab ysaac [illegible] primo libro suo de urinis
[illegible] est confunda-
mento quod urina sua propria non est aliud
quam quedam species aque et ideo de
natura sua in quantum urina est alba tenuis
pares et prima subtilis et clara sicut
aqua et ideo nulla virtus activa vel
aliquis accidens ut ipsam colorare nec
aliqua virtus passiva ea colare ut
[illegible] cum ea substantialiter et nobiliter
misceatur istud fundamentum [illegible]
[illegible] et dissimilis est [illegible] multa [illegible] dicunt
[illegible] que generatur urina
tangitur [illegible] medicorum Galieni
[illegible] membrorum [illegible] puta
[illegible] est talis [illegible]
[illegible] quedam [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] tussit [illegible]
et potus [illegible] ad [illegible] virtute ad
tractiva et [illegible] duc virtutes
scilicet attractiva et expulsiva et due fi-
gurat scilicet [illegible] et digestiva et cum
digestiva operatorum sua complevit [illegible]
[illegible] in [illegible] nullo in [illegible] Galieni
[illegible] tussit massa
[illegible] ad [illegible] ad duodenum

quod urina est colamentum sanguinis [illegible] liatorum

Et ad omnia duodenum intestinum et tunc
omnibus intestinis sunt vene miseraice
alligate propter quod cum longitudine
eorum durius et per venas miseraicas
trahitur totum beneficium usque ad epar. secundum
Galienum in de virtutibus naturalibus intestina et
vene miseraice virtute epatis trahunt
quandam virtute sanguisugarum ut nichil
in cibo non permaneat ociosum. cum igitur
cibus sic paratus et dispositus venit ad sy-
mam epatis et tunc fit ibi ebullicio et egeri-
tur humorum generacio et exemplificat Galienus
in commentario [illegible] in musto ubi est spuma
fex et aquositas et vinum in quo est spumo-
sum quod est spumosum quod super natat et est colera
post aliud est simile coctum quod est sanguis
et portio est falsa et est quoque feculentum
quod est melancolia et est sanguis
purus aquositas autem que est urina non videtur
generari nisi ex sola segregacione aliorum et
ideo Galienus post dicit aliquam appellat cum
humore substancialem aquosam aliquam autem
post aut humorum generacionem superfluum
vel trahitur a cisti fellis ex recta parte super
substanciam epatis et superfluum melancolie in
tractatur in splene in parte sinistra et
alia porcio flegmatica vadit ad pulmones
non propter maliciam sed propter nutrimentum eorum
residua aquositas autem per venas tota transit
ut iuvat penetrare sanguinem et humores
per venas angustas que sunt in gibbo epatis
ubi sanguis recipit istud foramen propter subti-
litatem seu ampliationem quam statim in corrup-
cione [illegible] et a vetitis vene regi-
onis ut certa aquositas remaneat in sanguine post
separacionem illorum humorum et formam et propter formam
eorum color assimulatur et tunc secundum Galienum
quatuor humores membrorum et tunc
[illegible] vadunt omnia simul usque ad venam
kilis et tunc alia porcio aquositatis trahitur
a renibus et alia porcio vadit cum sanguine

ad cor et totum corpus et cum aporiatis comple-
mentum [illegible] cedit. advenit sic
sanguinem quoniam [illegible] apparet digesta
penitus non nutrit secundum Galienum doctrina Galieni
et regiminis acutorum super prima parte multociens
aut accipitur et aptibus [illegible] ad urinam comp
vel renibus renes adtrahunt aquo-
sitatem cum aliqua porcione sanguinis et humorum
et in intestinum venarum vadit et vena poris
vesicales seu meatus usque ad collum vesice
et sic vesica non habet unam tunicam ibi cum
est quasi duplex et appellatur caput istud sed
tamen dictum nasale quod urina est mordicativa
mordet pellicula et prima quasi particula
dilatatur et descendit oblique inferius
donec fit inter cordia et tunc ascendit
superius et implet tota nisi quod et tunc
generatur et expellitur ad exteriora sed in de-
sica et ex non potest apparere talis qualis
est secundum suam naturam quod semper aliud natura-
liter et substancialiter cum eo admisce[tur]
quod ipsam tingit aliquo colore coloribus suis
color naturalis non fit ipse sed tamen in supposito et
antiquorum dictorum patet quod tamen immutatur
et principium sive generacionis est tamen ultimum
complementi generans sanguinis et humorum secundum
Galienum primo de crisi. Cum igitur aliquis
est bonus regiminis sicut oportet tunc urina
apparet digesta in debilitatibus autem seu membris
pinguis et gulosis et contentibus malo regi-
mine et pocius in exceptionibus tunc apparet urina
talis qualis est secundum naturam suam et
ideo est alba et tenuis tota cruda et ex
spoliata totaliter gracia et virtute. Ex quibus
autem bene considerati patet quod urina non ac-
cipit formam substancialem in corpore sed post
sui separacionem segregacione et ideo humor quod
super natat sanguini in flegmate melancolia aliud
est quam urina sic dicitur est in primo libro
de consumacione vite humane et ideo nullus
debet admirari si per urinam cognoscit primo
et principaliter disposiciones epatis et venarum

et pignus totius corporis per urinam igitur potius cognoscere disposicionem sanitatis egritudinis et neutralitatis ex hiis patet arrogancia et ignorancia quorundam qui dedignantur et nauseant iudicium urinarum sed diligens aptius natum est et non fallax iudicium secundum theophilum et ideo ad omnia ista advertens ysaak in diffinicione sua

[margin: [illegible] urinam]

dicebat quod urina est colamentum quasi diceret quod in corpore de se nullam acquirit naturam sed solum ex colamento et separacione aliorum et addit in diffinicione sanguinis licet omnes humores vero

[margin: Diffinicio urine secundum ysaak]

tendentes a natura sanguinis tamen primo et principaliter ideo dixit colamentum sanguinis et quia est aliorum humorum colamentum ideo subdit et similiter ceterorum humorum et quia hec colacio non fit per artificium sed virtute regitiva que humores grauatos separat et distinguit et aquositatem que est urina et ab aliis separat ideo subiungebat ysaak de nāc quam [illegible] Regiones

[margin: De regionibus urine secundum [illegible]]

urine sunt quattuor prima regio est circulus et attestatur super disposicionem animatorum membrorum sicut est caput et partes in eo contente 2a regio vocatur aerea et est immediate sub circulo et durat proporcionaliter longitudine a circulo versus fundum quasi ad duos digitos et a parte latitudinis versus medium quasi per alios duos digitos et designat super disposicionem spiritualium seu vitalium sicut est pectus et totum [illegible] eius 3a regio est

[margin: 3a regio]

profunda et incipit a superficie urine in medio constituendo quandam circulum [illegible] quasi ymaginarium et durat a superficie usque quasi [illegible] ultra medium urine attestatur super disposicionem nutritivorum sicut est

[margin: 4a]

stomachus epar et intestina 4a regio est fundus urine quando est cum omni suo ambitu quasi [illegible] infimus et attestatur super

disposicionem generativorum sicut sunt renes vesica matrix et est infimus situs quod in igitur alia apparet mixta partibus [illegible] urine tunc illa attestantur super contentas regiones in corpore et ideo sunt cum diligencia consideranda non solum propter morbum sed et propter particularem pacientem cum sit magna pars curacionis habere noticiam partis pacientis aliquando aliter ista verba visa fuerunt michi et ideo frequenter fluctuavi contra istum versum et sibi similia sunt regio regionis secundum quam hunc modum videntur regiones situari [illegible] et tamen hunc esse non impossibile [illegible] sine proprio experimentum et recordor dedisse amico alicui primo sed [illegible] in experimentum [illegible] tamen quod malus cibus usitatus melior est bono non usitato et ex experimento magis credendum quod tamen ubi hec contra dicunt [illegible] autem ea que videmus sensibiliter et sine defectu sunt ista vel saltem vel plures sunt circa quam spuma [illegible] apparet in circulo significat

[margin: prima regio [illegible]]

[illegible] circulus grossus et niger dolorem capitis significat licet non sit vicium [illegible] te [illegible] quoque dolore capitis ista apparere [illegible] spuma grossa ventositatem significat multam et [illegible] spuma subtilis significat ebullicionem ampullosa autem significat dolorem renum spuma citrina significat calefaccionem corporis granulosa spuma significat stillicidium renum [illegible] non sunt in urina ex impetu vel agitacione aliqua In epilencia apparet circulus plumbeus vel viridis circulus niger significat dolorem capitis et ita patet et disposicionem circuli determinatur in cognicione egritudinum capitis et [illegible] experiencia longa facit credere quod circulus designat disposicionem animatorum 2a regio designat

[margin: 2a regio [illegible]]

spiritualia ut manifeste possumus videre experimento sensibili quod si sub circulo appareant granula

immunita a conglutinatio multorum humorum in
quadam nube que esset suo modo loqui quedam
stella comata cum quadam cauda et appla-
nubecula spissa et sequitur modo porte dila-
rem non tamen ascendendo aut descende-
do et talis significat super situm pectoris et
sollicitudinem ventris ad pectus et huiusmodi significat
hoc et tussim dato quod non sint coadunata
sic quod quedam humula per debile motu aliquando
ducitur ad celum et alii descendunt sub-
celo et tale experimentum docuit quod illa est
regio spiritualium illa autem nubecula spiritualis
raro apparet et si appareat homines non curant
et si curat statim movere [illegible] ad-
oppositum quare est quod manus et urina sit
[illegible] qui vult eam apprehendere et tamen quod
[illegible] advertere [illegible] est apprehensio quod [illegible]
3 est magne quantitatis — 3a regio que dicitur perfora-
ta est perforatorum membrorum sive nutritivorum
et ibi apparet duo que sine errore significat vomi-
tum et nauseam et motum evomendi
et replecionem stomachi et sunt quedam spuma cir-
ca scintillarum que [illegible] supinus
et in fine aliud signum est quedam vir-
tuositas admodum cuiusdam [illegible] ceru-
lentis vigentis ad quandam subalbedinem et
in istis non est error quantum motus nause-
atque et eciam mala dispositio stomachi significat
et etiam ligant homines quod illa regio sequitur
stomachum et partibus urinalibus — densiori autem regione
4 nullus dubitat et [illegible] in fine
dicitur sed tamen ista [illegible] admanuductionem
quod possibile est quod regiones sunt in urina
et quod sinant regionibus corporis [illegible] et ali-
quo modo possit assignari [illegible]
non apparet urine [illegible] urina sunt in
[illegible] aquositas aque [illegible] et omnes
liquores [illegible] superiorem sup-
eminentem [illegible] et tu dic in me-

superficiei est eminens [illegible] et calus corpus
dempsa et hic vult Gilbertus [illegible] est
de [illegible] aque quod procedit rotundando
et gibbosanda sicud et [illegible] huiusmodi [illegible]
que apparent in circulo [illegible] hanc
[illegible] ille autem regiones ordinant aliquo
modo [illegible] duo primo [illegible] quod partes
superiores [illegible] exlevatori porcione [illegible]
[illegible] et partes inferiores [illegible] et partes me-
die [illegible] modo et partes humorum que veniunt
ex cerebro ascendunt in urina scilicet [illegible]
et [illegible] partes [illegible] et [illegible] inferioribus
inferioribus [illegible] in fundo spiritus [illegible] non quod urina [illegible]
et calor naturalis [illegible] modo [illegible] [illegible] corrumpi
urina non est bonum indicium [illegible] sit [illegible]
[illegible] ut calor et spiritus exalare non possit
spiritus igitur aliquo modo ordinat partes et
hoc patet quia [illegible] exalavit calor urina
non est bonum indicium et [illegible] post [illegible] [illegible] ante urina non est
hora nona non est bonum indicium [illegible] ante bonum indicium post
quod autem spiritus aliquo modo habeat [illegible] partem horam
ex corpus hoc patet quia pes abscisus mo-
aliquo tempore et [illegible] est quod [illegible] acceptum
post abscisionem [illegible] et spiritus [illegible]
viri malivoli ledit [illegible] et [illegible]
[illegible] menstruata inficiat et lupus [illegible]
hominem [illegible] non est igitur [illegible] si cal-
lor et spiritus [illegible] cum urina si tu [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] conservata [illegible]
[illegible] aliqui regimen experimentum igitur
si non deficeret vincit [illegible] quod [illegible]
et [illegible] in diversis regionibus urine
[illegible] diversa attestantur [illegible] igitur apparet
talia que [illegible] sunt [illegible] significata ut [illegible]
est [illegible] non [illegible] quod [illegible] significata
[illegible] passiones quod [illegible] apparet

ecium signa quia igitur urina eius est tenuis tanta
regio possit discerni quia cerni signa debent vnde
est omnis spissa et in fundo non est significativa quia tota
est confusio quia igitur et ignorari non potest si sicut eius
est confusa sit corporis confusionem tocius corporis attes-
tatur. Iuxta dicta tractatum dicitur quod cognicio urine
siue iudicium per urinam fiunt per condiciones supscrip-
tas que his versibus continentur Qualem
quandem aut quid in hoc quantum quociens
vbi quando Etas natura sexus labor ira
cura ... fames motus lauacrum cibus
vnde potus Quale inspicitur ad colorem urine
quale qui si equidem diuiditur in xx colores habuerint
liber aurem diuiditur in xix colores quia
hic non potest tenere colorem sicut equidinus
Quid inspicitur ad substanciam urine que diuiditur in
tenuitatem seu subtilitatem et spissitudinem seu
grossitiem et mediocritatem inter ista et inter
istam mediocritatem et duo extrema sunt
quedam disposiciones medie ut mediocriter
tenuis et mediocriter spissa mediocriter te-
nuis plus tendit ad tenuitatem quam me-
diocritas mediocriter spissa et mediocriter spissa
plus tendit ad spissitudinem quam mediocritas
quantum Quantum in hoc spectat ad unam contentorum
in urina Quantum pertinet ad multitudinem
vrine uel paucitatem eius uel eius me-
diocritatem Quociens inspicitur ad numerum effusionis
vnde aliquando vrina simul et semel effun-
ditur aliquando parum effunditur simul et iterum
parum et ex multis effusionibus simul collectis
vnde urina conditur et iudicatur et contra
ex cognicione uel ex parte effusionis in iudicando
vrina est bona instructio Item quociens
inspici potest ad frequenciam inspectionis urine uel
raritatem eiusdem inspectionis quia profecto
in specie urine multum designatur eius ...
quia consueui plures videre vrinam propter
alicuius autem vollens dare de ea plenum

iudicium si quando si continuatur sepe pro pluri-
bus vicibus in egritudinibus siue contra iudicari
de bono uel malo sexu siue potest. Vbi inspici vbi
potest ad urinam ad vas in quod funditur quia colligi
debet urina in vase vitreo mundo claro ro-
tundum formam inferius habente admodum
vesice oblonge ut vasi equalitate in forma
omnes partes vrine equaliter et fideliter
inspectori offerantur. Secundo vbi inspici potest ad locum qualiter de ce vrina
inspectionis quia urina debet inspici in loco
non nimis obscuro nec est nimis radioso
in claro ut vbi radii solis insplendent et
si radiosus sit aer opponitur inponendo
est manus ut melior fiat discrecio contentorum
et ne radiositas luminis visibilem speciem disgreget
Tercio vbi potest inspici ad locum contentorum
videlicet an contenta sint in supremo loco medio
uel infimo vnde cum in infimo sit contentum
ypostasis dicitur si in medio eneorema si in
supremo nebula vocatur. Quando inspicitur ad quando
ii primo ad tempus effusionis quia licet in multis
et diuersis temporibus sit utile urinam effundere
propter superfluitatis expulsionem et tamen quo ad iudicium
habendum de disposicione pacientis karissime ut plures
effundatur et sciatur tempore quo effunditur scilicet hora
matutinali digestione celebrata effunditur uel
iudicium tale deinde habeatur et contra principio effu-
sione predicto iudicio stari et certa ... eam
et vidi in hoc diuersitate magna et utili de
iudicii. Secundo quando potest inspici ad tempus inspectionis
quia est duplex primum tempus inspectionis est statim post
quam est mincta secundum tempus inspectionis est post
quam urina fecit residenciam quia ista in de-
predicto iudicii temporibus multum videlicet ad ...
deprehendo angusta statum et declaracionem egritudinis
quia urina quam mingitur tenuis et essencia
spissa quam econtrario mingitur postea essencia tenuis
quam mingitur tenuis et postea contra spissa

& ille diuse disp[osi]ones urine p[ro] diu[er]sis t[em]p[or]ibus
sc[ilicet] t[em]p[or]e effusionis & p[ro] t[em]p[or]e residencie diu[er]
sam h[ab]ent in urina sig[nifi]catio[n]em — Item i[n] lib
tin[a] c[ommen]to decottidiana n[on] expleute flo
d[?] q[uod] q[uando] cola ul flem[a] n[atur]ale sic miscet[ur]
q[uod] sp[eci]es mixto[rum] manet in hoi[bu]s mat[uti]
cole urina app[ar]et intensior & tennior
& in hor[is] motus flem[atis] urina app[ar]et
remissior & spissior & hac de ca[usa] inve
n[ien]tur amedic[is] inspice[re] urina[m] diu[er]sis hor[is]
sc[ilicet] meridiei & mane & cum i[n] hoi[bu]s sit.
Diu[er]sis urinas diu[er]sas repe[r]iunt vocant
eas aliqui distantes s[ed] h[oc] longu[m] est
ab intencione ypo[cratis] — h[oc] gilb[er]tus c[ommen]to de cotti[diana]
deflente falso — Etas resp[ici]t ad urina[m]
Etas effusa[m] in diu[er]sis etatib[us] n[atur]a a[ute]m urina
co[m]petit puo a[liter] iuueni a[liter] seni s[ecundu]m inte
sionem cal[oris] & s[ecundu]m h[umi]dita[tem] ul p[er]mu[ta]
tio[n]em hu[mi]d[i] — Natura i[n]st[at] ad co[m]plexione[m]
na[tur]a na[tur]a a[liter] co[m]petit sa[n]g[ui]neo a[liter] colerico a[liter] flec
matico a[liter] melan[colico] n[atur]a colerico ex cal[ore]
cole[r]e est urina a[cc]i[de]n[t]ia ex siccitate tennis
Sa[n]g[ui]neo rubea ul aurea ex cal[ore]
& mediocrit[er] spissa ex hu[mi]d[itate] Flematico a[ute]m
Sexus *spissa ex hu[mi]d[itate]* ex fri[giditate] tennis ex sicc[itate] Melancolico a[ute]m
ex fri[giditate] tennis ex sicc[itate] Sexus i[n]st[at]
ad masculu[m] & femina[m] urina masculi
est colorata p[ro]pt[er] maiore[m] in eo calidi[tatem]
in mulie[re] discolorata p[ro]p[ter] eius frigidi[tatem]
& in muliere est spissa & masculo tennis
quia in viro est maior siccitas & i[n] femi[na]
maior hu[mi]ditas & h[oc] d[ici]t intell[igen]d[u]m q[uod] mul[ier]
non est virilis & vir non est de na[tur]a fem[ine]
effeminatus s[ecundu]m Jo[hannem] rogeri ex[er]ciciu[m] sive
labor fortis calefaciendo corpus urina[m]
Labor facit colorata[m] & si est labor multum

consu[m]it hu[mi]di[tates] & facit urina[m] tenne[m]
& eco[n]tra ociu[m] & quies multu[m] facit urina[m]
discoloratu[m] p[ro]pt[er] defectu[m] caloris na[tur]al[is] & spissa[m]
p[ro]pt[er] sup[er]fluita[tem] hu[mi]ditatu[m] vel i[n]mutat urina[m]
si co[n]tinuata fuerit & p[ro]p[ri]e i[n] hoie hu[ius]
co[m]plexio[n]is calida[m] & sicca[m] & facit urina[m] colo
rata[m] & tenne[m] plus q[uam] ex co[m]plexione
na[tur]ali esse d[ebet] — Resp[ici]t ad vi res no[n] na[tura] — *Dieta*
les in s[ecundu]m d[ict]as ut est aer cib[us] potus
motus & quies sompnus & vigilia in
a[n]i[m]acio & replecio & a[cc]i[de]n[t]ia a[n]i[m]e cibus
calidus & potus urina[m] tingit frig[i]dus dis
coloratur & sic i[n] t[ercio] m[odo] est dealbatus quia q[uod]
q[uod] calefacit corpus colorat urina[m] &
q[uod] frigidat discolorat & q[uod] corpus desiccat
attenuat urina[m] & q[uod] hu[mec]tat i[n]spissat — *q[uod] diureticus sup[er]a*
& q[uod] mediocriter ac se h[abe]t ad ista mediocr[iter] — *p[er] se urina[m] tenuat*
urina[m] in mutat — Et no[ta] q[uod] cib[us] & potus — *s[ed] p[er] ac[cide]ns ingrossat*
diureticus facit urina[m] tenne[m] p[er] se
p[er] a[cc]i[de]ns facit ea[m] b[re]vi spissa[m] q[uia] diuidit
& sub[t]iliat grossos hu[m]ores quos n[atur]a
cum urina expellit & stipticus potus &
cib[us] attenta[m] urina[m] facit & i[n]spissa[m] p[er] se
s[ed] p[er] a[cc]i[de]ns p[ro]fice[t] urina[m] tenne[m] clau
dendo meatus strictus & tu[n]c grossi hu[mo]
res trans[ir]e no[n] p[ossu]nt s[ed] soli subtiles.
Motus i[n]st[at] ad indigen[ci]a[m] ul ieiu[nium] — *Motus*
que urina i[n]mutat ad tennuit[atem] & si diu
durauit ad discoloracio[n]em cura sup[er]fluat[is] — *cura sup[er]flua*
sup[er]flua solu[tio] i[n]mutat urina[m]
s[ecundu]m sicut de eo s[ecundu]m d[i]c[t]o de ex[er]cicio ul laboro.
intelligi p[ot]est de quo d[ic]tu[m] est — Lauacru[m] i[n]st[at] — *lauacr[um]*
ad balneu[m] q[uod] s[ecundu]m diu[er]sitate[m] sui urina[m] i[n]
mutat n[atur]a ex balneo sulphureo vel
marino colorat[ur] urina quia h[ec] calefaciu[n]t
corpus ex balneo aq[ue] dulcis discolorat[ur]
urina quia vestigiu[m] fri[gidi]t[atis] derelinq[ui]t unctio — *no[ta] q[uando] comedes (?)*
Calida vngenta urina[m] colorant fri[gida]
vero discolorat — Et no[ta] q[uod] n[atur]a omnes

Consideraciones predictas quatuor prime consideraciones sunt principales et maxime in iudicio urine ponderande scilicet color substancia et quantitas urine contentum in urina alie vero consideraciones utiles sunt sed accidentales dicuntur ex primis quatuor sumitur iudicium de sanitate et neutralitate et egritudine de bonitate virtutis digestive et eius debilitate. Secundum liliatorem condiciones quas debemus observare in iudicio urinarum et ullus error interveniat sunt 10. Prima condicio est quod

prima condicio urinale sit de vitro mundo et claro et forma eius sub collo sit oblonga cum fundo rotundo sine sperice figure. 2a condicio quod accipiatur

2a condicio urina noctis et quod in dormiendo et si multas fecerit quod quelibet ponatur in suo vase. 3a condicio

2 3 est quod urina inspiciatur in domo pacientis primo quando facta est et 2o post aliquantulum moram ad videndum si faciat residentiam et post aliam moram iterum propter distinctionem regionum et contentorum et quod omnia ista facta sunt infra unam horam naturalem scilicet quod homo possit inspicere per unam lentam prunciationem quam per unam horam ultimus est iudicium si autem et ideo urina apportata ad domum medici non est bonum iudicium ultra magis deportata extra villam quoniam tunc

4a omnino est quod hora iudicium tussiciet. 4a condicio est quod non inspiciatur in sole nec in loco nimis luminoso nec nimis obscuro et si inspiciatur cum lumine candele cavendum est ne radius ipsius candele cadat super urinale. Sit ergo locus umbrosus et mediantis

5a bone visionis aliter enim decipie in colore. 5a contentus. 7a consideracio cadit in hoc quod paciens in die precedente non ieiunavit in pane et aqua quia aqua tamen aut precium quam immutare iudicium et intelligendum est quod nulla res extrinseca ut crapula vigilie et sic de aliis omnibus excitetis

Que urinam in mutat ea immutant et si aliquis tale fecerit quod medicus sciat quid sunt illud et et medico dicere nativitatem quoniam possit et qualiter urina mulieris pacientis et scilicet magistrum urina iudicanda distat a naturali et per consequens per hoc iudicabit de lapsu. 6a condicio est quod sciatur

6a et 7a illius complexionis urina quia sanguinei et colerici magis habent intensam urinam et flegmatici et melancolici magis remissam igitur in suis complexionibus apparet urina citrina sepositis significat quoniam est extra quam lapsus significaret quia multum distaret a naturali talis autem de complexione nullus lapsus significaretur. Si autem in alio de complexione si febricitat et urina sit remissa longius morbum significaret et ideo malum quia multum distat a naturali et similiter quoniam morbi ideo nec complexio sciatur pacientis iudicium dictum esse non potest de urina quia necessaria consistitur lapsus. 7a condicio quod

7a sciatur sexus quia aliud est mulieris masculi habent urinam magis intensam et mulieres magis remissam et per consequens magis tensio urine in muliere maiorem lapsum significat quam in viro maior quam in muliere quantum est extra. 8a condicio quod sciatur etas pacientis quia in primis lactantibus urina non habet citrinitatem quia calor est et remissus in humido multo in adolescencia autem et potissime in iuventute urine sunt magis citrine in senectute autem sunt valde remisse. Sciatur igitur etas et tamen hoc iudicetur de lapsu quia in primo febre urina aquosa mala est in digestiva sic forte et in senectute urina ignita pessima quia forte est quia ardet magna. 9a condicio sumitur a temporibus anni quia in estate urine debent esse colorate in hyeme non remisse et

in aliis temporibus mediocris. Medicus igitur in-
censo possit in hyeme se sic[…], quam non est
10a in estate. — 10a consideratio sumitur a regione,
nam qui habitant in regionibus calidis habent urinas
magis tinctas in frigidis quam in regionibus magis
remissis, et tamen ista potius indicat de la[…]
11a su. — 11a consideratio sumitur a dieta. Aliqui autem
comedunt cibaria calida sicut allia, porrum,
cepe et similia, et in talibus tingitur urina; et
aliqui comedunt lactucas et similia, et in
eis urina remittitur. Et est advertendum quod
urina immutat colorando, sicut in renibus
cassiafistula et vinum aquosum rubeum, et sic de
aliis; et vinum album tenue remittit et
mediant, ne iudices a bibitoribus esse in-
minorem talis urine quam ab exterioribus est.
12a — 12a consideratio sumitur ab officio vel arte, quia
homines ut piscatores habent urinam remissam
et scriptores et fabri et laboratores vinearum
13a vel agrorum habent intensas. — 13a considera-
tio sumitur ab accidentibus anime, quia ira colorat,
timor remittit, et gaudium temperatum temperatam
14a reddit urinam, et tristicia distemperatam. — 14a con-
sideratio sumitur ab abstinencia. Illi enim qui
multum abstinent et ieiunant habent urinam
15a intensam, et qui faciunt remissam. — 15a
sumitur a vigiliis, quia ipse incendunt et sop-
16a nus urinam remittit. — 16a considera-
tio est de labore et quiete, quia omnis la-
bor immoderatus et coytus et similia
multum intensam urinam reddunt, et si-
militer nimis continentia remittitur propter
17a debilitatem virtutis. — 17a consideratio sumitur
a balneis: balnee aque frigide si nimis con-
tinuentur remittunt, sed balnea aque calide
ipsius intendunt, sed nimis continuata remittunt.
18a — 18a consideratio est ab habitudine corporis ex-

remanati habent urinam coloratam, pingues remis-
sam. Est et intelligendum quod quedam sunt passiones
quibus urina debet esse intensa et est remissa,
et in quibusdam debet esse remissa et est intensa,
et ista fallunt iudicium medici nisi medicus

advertit diligenter. — In exemplo igitur colerica
et egritudine colerica, ut icterus, apparet urina re-
missa cum deberet esse intensa, scilicet ubi gra-
ponamus quod cistis fellis epatis sit opilatus
et partes que sunt iuxta venam kylim et renes
similiter sunt opilate, et ponamus quod via que vadit
ad intestina sit multum dilatata, tunc colera
que deberet ire ad vias urinales vadit ad in-
testina et inducit ventris excoriationem
intestinorum, et illa remanet urina remissa,
vel vadit ista colera ad stomachum et inducit
nauseam et vomitum, vel vadit ad totum corpus
et inducit ytericiam, vel in se acuatur et rapit
ad cerebrum et inducit frenesim. — Licet igitur causa
sit colerica et morbus sit colericus, tunc de
colera nichilominus quoque colera dimittit
vias urinales et vadit ad alias partes;
urina est remissa. Et econtrario in exemplo frigida et
morbo frigido apparet aliqua urina multum colorata,
multum remissa, sicut in debilitate epatis quan-
do virtus sanguificativa est debilis tunc humores
eliquantur sine distinctione et apparet urina multum
colorata et quasi lotura carnis, sicut […]
patitur in ydropisi. — Licet sit causa frigida et
sine […] apparet aliquando urina multum colorata et ideo
non est arguendum propter hoc quod ydropisis sit de
causa calida colorata, et urina propter nimium dolorem et
potissime quando dolor declinat ad vias urina-
les, cum non mittit pinguem et humores colorat
et in forti opilatione propter illius partem colera
vadit ad intestina, et ideo in colica in forti
constipatione apparet urina intensa. — 19a considera- 19a
tio sumitur ab orinis pinguitatis urine: pinguitas sunt vale-

Clare et a principio aq(ue) q(ue) tot(aliter) al[...]
et aq(ue) q(ue) (con)tra nusq(uam) alibi d(icitu)r alba ascenden(tem)
et descenden(tem) et mich(i) urina (est) sic a(m)ontu(m)
et sordicies s(ecundu)m dic(tum) amici d(omi)ni sab ut h(abe)tur
in glo(sa) de urinis et in q(u)o libro in (com)petit
Urina int(er) urinas h(omi)n(u)m animalium et liquores — ca(us)a michi (com)petit decepti(on)em et tu q(ue) decep(tion)e
mulier(um) p(er) urinam n(on) (est) vere iudicari (con)g(ruum)
(con)sidera(n)d(u)m (est) s(ecundu)m a(u)c(tor)em urinis quadrupedu(m) diu(ersa)
(est) n(on) urina h(uma)na et quadrupedu(m) om(n)i(u)m
et om(ne)s liquores alio m(od)o s(u)nt s(ed) (con)fec
tiones ydromel et s(imi)lia q(uia) urina h(uma)na
decipe (est) spissa magis (et) si oblongi(us) man(serit)
cu(m) urinali videbit(ur) magis cl(ar)a (quam) in aliquo alio
n(on) (est) sic s(ecundu)m amic(um). Sepius artifex de
Nota q(uod) color et s(ubstanti)a fall(un)t s(ecundu)m n(on) (con)creta — ludit forma coloris. Et si fraudeat plex
q(uod) fidem tensa(m) liquoris est m(ateria) cert(a)
rata lex de spec(ie) c(er)ta iudicar(e) (con)stans (con)tra
vera fides certa post ponet ne (con)stans
auctor (con)hinc yp(ocras) vel sc(ien)cia s(e)c(un)d(u)m c(on)s(tanti)n(um)
Nimo (con)tector s(ecundu)m ac(tor)i forma notetur.
Et teneat ypos s(ignifica)ta modus in differ(enti)is
nota deceptivas — Circulos app(e)lla s(ecundu)m m(odu)m nubecula sp(ir)itua(l)is
spu(m)a fames pinguedo chim(us) sanguis an
te(n)u(m) pilus sin(u)rcea crinoydes squame
p(ar)tes athomose sp(ir)ma cinis sedim(en)t(um)
spu(m)a alta petet. Circulos spissos et aq(uo)sos
Color aquosus — r(ubeum) coloris aque s(imi)lis s(igni)ficat cerebri egritudinem
(ex) (com)pri(mi) in p(ar)te capitis posteriori s(cilicet) in occi
pito ubi (est) sedes fleu(m)atis. Spissus a(utem) color
qui i(n) s(u)p(er)ficie (est) dilatatus (est) ex (humor)ibus liquida
q(ue) h(ab)et ce(re)bri diffusio(n)em et dilatatio(n)em et t(ur)bid(us)
ad spissi(tudinem) ex i(n)f(erio)r(e) et in me(dio) nit(e) q(uod) sit ex h(umor)ibus
grossicie v(e)l q(uan)do dicit(ur) color (est) spissus int(er)
n(on) — m(em)bra dilatat(us) et turbidus. Et n(on) q(uod) cu(m)
sanguis diu(er)sus in p(ar)te g(e)n(er)a(tur) t(ra)nsmittit(ur)
ad m(em)b(ra) in(fer)iora c(um) s(an)g(ui)s q(uod) cor(pus) n(on)
(est) simul et i(de)o cu(m) in cerebro sunt p(ar)tes in(ferio)r(es)

s(ed) anterior et posterior dext(ra) et leva in q(ui)b(us)
sedes qua(tuor) h(umor)um sedib(us) s(an)g(ui)s fleumatis
et accipit(ur) t(ra)nsmitti et q(uo)d ext(r)ahit(ur) s(imi)lia ce
rebri (com)prima(tur) et (con)t(ra)ria deno(ta)t p(er) urina(m) q(ue)
(est) colamentu(m) sanguinis ceterum facit au(tem) urina p(ro)s
s(ed) magis sanguini in p(ar)te p(re)dicta cerebri s(ed) s(imi)les
tales h(umor)i urine s(u)p(re)ma tenet et p(ro)pter me(dium) s(unt)
circulati tenet forum et s(ed) q(uia) h(umor) incipit
aquo h(ic) colam(en)tu(m) p(ro)cedit (est) sanguis aq(uo)sior
v(e)l siccior et circul(us) (est) magis spissus v(e)l m(in)us
spissus v(e)l (pro)pt(er) tenuis h(umor) (est) q(uod) d(icitu)r color
spissus et (com)p(osi)t(us) circulus s(u)p(er)imens in colore — colo(r) s(ub)p(ro)ny(us) et spissus
spissus i(n) s(u)p(er)ficie s(igni)ficat g(ra)va(men) i(n) anteriorem p(ar)tem
capitis sanguine fundo molesta(t) et e(st) in m(em)b(ri)s
cerebri magis cu(m) cerebro debeat nutri(ri) sa(n)g(ui)ne
f(ri)gi(d)o et aquoso adeius nutrimentu(m) declina(t)
sanguis fundus et (con)fusus s(u)p(er)imens co
lor in oculo sic ex sanguine fuit spissus
in s(u)p(er)ficie (est) ex sanguine h(umor)e. Si rubeus fuit — rube(us) in colo(r)
color oculi et paciens h(ab)eat pruritu(m) na(rium)
(et) dolorem frontis et plenitudinem venar(um) et p(ut)at
vide(re) ante se quedam corpa ru(bea) fl(u)xu(m)
sanguinis de narib(us) (futurum) s(igni)ficat. Circulus et
in s(u)p(er)ficie tenuis diu(er)sus n(on) dilatatus v(e)l
diffusus s(ed) st(ri)ctus et dimi(nutu)s. l(eviter) v(e)l fili in
colore i(m)missus aquosus i(n) adspissitudine
coloris aque clare s(igni)ficat p(ar)tem capitis
sinistram infestari h(umor)e v(e)l melan(coli)co.
tenuis (est) circulus ex sicci(ta)te in p(ar)te h(umor)is
illa d(omi)nante i(m)missus et s(ecundu)m n(atur)am s(ympto)ma(ta)
pac(iens) suspicio pusillaminitas et timor i(n)
sompnietas si p(re)dictus circulus p(re)cedunt
appareat. Circulus ru(beus) et tenuis d(e)clar(at) — colo(r) ru(beus) et tenuis
p(ar)tem capitis dextram h(umor)e colerico. Q(uia) sa(n)
g(ui)s et (est) tenuis ex siccitate colo(r) ru(beus) v(e)l
colo(r)atus et ex eiusdem colore albidi(ta)te

Est enim per illa sedes colere et qui excedit
huius circulus circulus ut michi videtur hz
appareat circulus plumbeus in colore sign
mortificationem cerebri quod dicitur radix sensus et est
diminucionem malicie circulus adiacentis i adiuvantis
Unde circulus circulus minuere et cerebri morti
ficationem sign et epilenciam Si vero circulus
appareat post circulum lividum sign iam
prius mortificatam quasi ad vitam insurgere
Unde si in apoplexia mori lividus circulus
appareret prius et post 2° vel 3° die appareat
in urina circulus rubeus optima inuncio
est videlicet a mortificatione ad vivificationem
sive de caloris naturalis extinctione ad eius
confortationem — Si circulus viridis appareat
in alusione sive vacatione fe qualiter timendum
est de spasmo sicut in excole superfluitate cir
culus talis sign adhustionem inmanentem fe
— Si talis in urina circulus sign partes
posteriores i nucha usque caudam gravari
et dolere spiritualia membra magister berith
audi de gorgonia in tractatu suo de urinis
dicit quod contenta minima similitudine et
quasi ascendentia et descendentia in regione perforata
procul dubio et sign nauseam vel vomitum
et stomachi subversionem et inplectionem et hoc significat
non est falsa hic ille et ego dico quod in quibus
vidi formis perfectis ut sicut fracte vitri vel gla
ciei fuit subversio et repletio stomachi Sed
unus scilicet vulgo sichich dispositus fuit ad ethi
cam et alter scilicet rengo fuit dyariaticus sed for
tis rusticus et utrique curatus fuit gratia dei
Si circulus niger in urina appareat denotat vel
complementum adhustionis vel decrementum
mortificationis Si lividus circulus precesserit
tunc sign mortificationem ultimatam Si viridis
circulus precesserit sign complementum adhustio
nis hoc idem intelligo de urina nigra precedente
urina viridi vel livida sive contenta aliqui

Dicunt ymaginem cuius ut inspiciens urinam
videt in urinale ymaginem sui ipsius ut in
speculo hoc apparet in urina maxime in superficie
et volunt isti quod hec ymago significat corrup
tionem esse factam in posterioribus cellulis maxime
co ut in posteriori cellula cerebri magis hoc di
cere et dicunt ideo quod circulus ymago in urinam
apparens in ytimis significat mortem in epol
latis et significat morbi prolixitatem et in epa
ticis — aliquando apparet in urina cum colore
russo vel inferiori quedam corporalia substantia lo
ga admodum fractuarum vitri longarum
et tenuissimarum et splendent colore auris et
scintillent ut stelle et moverentur per corpus u
rine sed ut plurimum residerent ad latus urinalis
et multe tales partes conveniunt simul admodum
parvarum pecium sicut glaciem in cursu aque
monent et aliquando apparet de illis sicut cessit pena
pura ex utraque parte ultimum tensa et luca et sa
tillat ut alie partes dicte et hoc bis vidi in duobus
sed in uno incepit urina discolorari et contenta in
forma et colore mutari nam qui prius erat longe
et lucentes per nullum modum non apparebant sed appa
rebant contenta ad formam vi fracti ad spissitudinem
vel pocius cinis et colorem vitri habebant et
non residebant sed circa latus urinalis remanse
runt dentes per circulum quando urinale cle
mabatur sed secundum fundum et quando inde
clinum monebatur non descendebant prius dum est am
pulla que fit ex impetu effusionis urine ut
ex motione aliqua que cum exterior est cito eva
nescit sed primam illa circa intra perdit et
Decca est indicium est indicium ampla spumam
tumida et distencione per dilatata adherens
circulo et circa ab humorum commixtione que diste
ntas partes ex ventositate inclusa et
minimam sine evacuatione per ventositatem materie
Cum regula una talis est ampulla in urina
per sencras tumida dilatata et distensa cohe
rencia habens cum circulo ita ut vix a circulo pt

Remoueri signat materie debilitatem et ma
bi plixitatem et nefresis vero dolorem et doloris
capitis ex hoc quod pseueraverit diu circulus ma
seu alia infirmitas et radiacta t pruinam
ten quod ampulla sit turida et in partibus dila
tata signat grossa ventositas et in
clusa quod in contheneus circulo signat ventositas
materie talis ergo ampulla cruditatem in
signat cruda namque materia et frigida cum ventone
non possit plenarie extraqui et digi resol
uit ingrossatam ventositatem que retenta
et debilitata cum non consumpta partibus humoris
includit et pruicatus continuus ad expulsio
dens superfluitatis secundi digestionis admiscet
postmodum cum urina expungatur et significat
diu morbum seu morbi plixitate — 2° pam
pulla etiam significat morbi plixitas quod ubi
est materia per cruditatem committitur morbi plixitas
— 3° nefresis per ampullam signatur passio renum
quia materia cruda ad renes prouiens pro
cius cruditatem et debilitatem cum renum non po
tentis digerere eam inducuntur in dolore et passio
que dicitur nefresis similiter dolor capitis signatur per ampulla
quia cruda grossa et viscosa materia ascendit
que dicitur resoluta et propter sui debilitatem leuiter
partes capitis petit et inuigans cerebri distic
tatem et sic dolorem inducit quod longa extitit
et vina passionem ampulla signat testa ypos
tasis nam particula aufert ex diebus quibus
autem in urina ample supernatat partes
huius nefresitatem et longa egritudinem esse signat
Si contra fuerit in circulo signat humorem ven
tositate in superioribus partibus ut in oculis et gu
la et humor si fuit infimus ut circa medium signat
venas esse in partibus aliis et quanto infimus magis
descenderint tanto grauiores et grossiores
humores designat quandoque quidam spume
interise et separate in circulo in diuersas partes
et non conuicte et signat ventrem causam

Id est fluxum humorum capitis ad alias partes
subiectas cerebro cum sit frigidum et humidum quod de
sua pinguedine et medullarum mittitur a suo
simili s. anuitato frio et hu ru frequenti humiditas
multa frigida et aquosa in cerebro exultat et procul
expellitur a parte spiritualis et si adhoc in eodem
cerebro calor excedat sit dolor capitis
extensiuus et alia naturalis volens naturam in
narc incipit in maiorem et illa agitur et inpar
minutas partes diuidendo sue materie obcecatur
et ablitas per contra prima partem illius materie
separat quod contra dicitur sit granata quod ex continue
ad partes subitos reumatizant maxime ad
eas que debiliores sunt si aduacet tamen
ad partes debiliores descendunt seu flux
ut cant corizam Si ad oculos obtenuiz
si super oculos patitur superciliis dolorem Si ad au
res faciunt auditu et ventositatem et surditatem pariunt
Si ad uvulam relaxacionem et remoltionem causant
Si ad os et lingua oris et lingue ulceracionem
Si ad maxillam et dentes gingiuarum et den
cium dolorem causant Si ad fauces et brancas
Si ad squinanciam Si ad canal pleuris et consequenter
arthesiam tussim Si ad pectus cattharrum
Si ad pleuram asma et dipsnia et si ulceratur
tysim Si ad testia lienteriam vel diarriam
et tunc debent esse spumose egestiones Si ad os
stomacum dolorem et inflacionem et indignacionem stomacum
et multa causant esse conclusa vrine granulosus
— Sed ad sciendum ad quas partes humor
fluxerit videtis Si contra in urine circulo ex
pressione vrine depressa et per depressionem
vitantur contra ad circulum sicut pus et significat
quod est illius fluxus et in mecuria capitis
Si vero contra per totum in persussionem depressa
non recedunt ad circulum ut pus sed descendunt in
fundus vide si multum si depressa i si maneat
in parte circulo propinquo vel remociori et

non ad partibus renum fluit

Secundum hoc significat quod partes capiti compassionem vel commoti
patiuntur. Quia si in infima regione steterint
et in superioribus partibus corporis est passio extra
renalica causa est in intestinis et dicitur quod corpus
causa quod aliqua pars sic leditur ut quod membra
quod materiam illam renuntiant a se repellit et fortis
virtutis et membrorum recipiens pars patiens quidem
est et debilis virtutis et resistis ne recipiat ma-
teriam talem sustineat sicut causa est multitudo seu
habundancia materie renum et tertio est causa largi-
tas pororum quod sunt in via ad aliquam partem sibi-

quod sit nebula

tam. Nebula in urina est quedam fumosa
et vaporosa superfluitas actione caloris
generata obscura aliqualiter levis situata et ae-
rea immissa cum urina superius tendit et
ipsam obumbrat et significat distemperanciam spiritua-
lium membrorum et aliquando significat calefactionem corporis quod
certificatur per spumam. Quantitatem spume hic intelligitur
spumam cum apellositate et cetera et cum
lositate et non intensa qualiter nunc dicitur continua
est et quod aliquando cum urina intensa in colore
et tunc significat ebullitionem cordis seu vio-
lentiam caloris intrinsece et per ipsum et si spu-
ma sit coloris croci vel talem dolorem parti-
cipat. Si non spuma cum urina sit discolora-
ta est argumentum indigestionis et ventositatis
et propter hoc de cachexia in suo tractatu dicitur
dicitur quod urina spumosa ventositatem stomachi
et dolorem lateris significat ex secundus comparatur lateralibus
et ergo sicut spuma aliqualiter est magna
et tunc significat ictericiam nigram vel saltem
combustionem corporis aliquam et est viridis et tunc
significat ictericiam viridem aliquando est citrina et tunc
significat ictericiam citrinam. Si spuma sit vel
tota minuta et subtilis et tenuis significat
quod sit ex dolore. Spuma cum urina tincta
significat dolorem lateris dextri cum urina disco-
lerata dolorem lateris sinistri significat secundum

regem spuma alba et subtilis significat superfluitatem
ebullitionem in corpore si tincta est aliqua specie ycteri-
ci significat. Si fecerit ampullas grossas in
ipsis partibus mora significat ventositatem ...
sanguinem consistentem et cetera et causa spissa ... in fe-
ce vel forsan est humor putridus. Hypostasis
a paucis ad nulla in spissatur ... est
luculenta urina et ipsis et cetera si
decente urina sanies cum urina est effusa — sanies vel pus
significat ulcerationem vesice vel scabies seu ul-
cerationem renum pauca est urina et doloris
... et in cum locus doloris in locus umbi-
licaris. Si ab ... assumit hoc signa et calor
est in dextro ypocondrio et est pondus et
... secundum Ricardum faeces in urina apparens
abhominabile sit distinguendum cum mixti nasce-
¶ Secundum Ricardum pinguedo sine fece significat in solutionem
renes si cum fece distinguendum. Si fuerit dispersa
pinguedo et pus et tegens superficiem urine
et cito post exitum est supernatans arenibus est
scota superficie et tandem tenuis ut tela
aranea vel admixta per corpus urine et tande
ascendit post exitum signum est ethice et hoc itaque
distinguendum si cum pinguedo habeat olei colorem
tantum non substantiam significat primam speciem ethice. Si
color et substantia est olei secundam vel tertiam et de unione.
Quod si post urinam nigram apparet oleagina
urina bonum est. Sed si oleagina exit in principio
pessimum est et si cum multis malis signis ex-
it in acuta die septimo moritur patiens.
Pinguedo hic intelligitur quedam unctuositas
que cum urina emittitur et fit quando per calorem re-
solutionem pinguedinis ab omnibus membris
et quando secundum pinguedinem ... seu ... et
distinguendum pinguedo a renibus resoluta a pin-
guedine totius corporis ... est primum non
est tanta pinguedo materie apparens in urina

qn̄ ē a toto corpe quata ē qn̄ ī soluta
ē a renibꝫ ꝛ tū ē qn̄ melius ꝛ pfectius
admiscetur pinguedo cū toto corpe cū v
rina in via cpis ꝛ ē si sit fe q̄ ꝯsumitur
aliqua eius ps nobilis p calorē ꝛ tūm
ho pinguedo i rebꝫ statī appꝫ pt effusionē
vrine ad aūt pinguedo nō — 2ᵒ pinguedo
a renibꝫ nō facit admixtionē vrine i
nō ē tū ea vrina intensa in colore ñ
forte cpsit calefactā pinguedo vero ī soluta
a corpore ē cū intensione vrine simili
y ꝙ sit calefactū ꝛ ē ad tenuitatē cū ꝑ sit
cū fe s. ethica ꝫ pinguedo q̄ soluta ē a re
nibꝫ significat qn̄ ē sine fe si cū fe ē pinguedo
significat ī solutō corporis totius ꝛ hoc in prima
vel sc̄a vel 3ᵃ spē ethice in prima spē vrina
ē in colore ut oleum ꝫ in sba ut aqua ꝛ
pinguedo ꝑ ptes diffunditur in supficiem
In sc̄a spē pinguedo occupat totā sup
ficiē vel tela aranea In 3ᵃ spē pinguedo
nō solū in supficie ꝫ ꝑ totius regiōs inv
vrine admiscetur pfecte ita ut vrina oleum
videatur ꝛ cū cadat sup lapidem ut oleum
rance sonat — Crudus humor Nota
ꝙ si vrina a principio fuit clara ꝛ cito cor
rumpitur pt qua venit actus extrinsecus
humor crudus ee videtur ꝛ cū ꝑ gat cū v
rina exiens crudus humor appꝫ ꝑm esse
ypostasis ꝛ nō ē Si nō istud ꝙ appꝫ ee
ypostasis cū vrina movetur in quasdam a
ghanosas ī solutōes dispgatur nō ē ypo
stasis ꝫ crudus humor sit ibi collectus q̄
si ꝑtem vrine superiorē occupat declarat
vicium pectoris ꝛ spiritualium ꝛ ꝯpressionē — dya
fragmatis vel asma ꝛ disnia ut tertia
ca pasᵒ declaracū Si medium regionē te
nent stomachi ex replecōe ꝛ tū testatur

indicatur — Si nō infimā regionē tenet
passᵒ renum ꝛ lumborum ꝛ ptium adiacentium
vel extrinsecum tenasmiam strangiria tybiarum
ꝛ genuum signatur Si vrina videatur ee ypo
stasis ꝛ mota vrina ypo in pingues et
oleagᵒ ī solutōes diffunduntur ꝛ ypa
vrina fetida sit certificatur ꝙ nō ypo sed
putridus humor — Si sanguis cū vrina emittitur
fuit a hepate ē purus ꝛ sincerus ꝛ sen
titur ꝑ dolorē in dextro ypocondrio ꝛ pfecte
ꝯgnoscitur q̄ tūs vrine admiscetur Si a ve
sica ē tūc ē tubrosus in modum globe
ꝛ est gravis odoris ꝛ descendit ad fundum
vᵉ vrine miscetur ꝛ aliqñ ꝑ virgā exit ut Sanguis
esset Sanguis sincerus vel tūs sanguis.
ī vesica pt perficial ꝛ ē pictū magnū
ꝛ perierunt sic multi vū qn̄ exit sanguis
designatur passᵒ vesice vlceratō ut strangi
ria ꝛ tūc ē ex dolor ī pectine ꝛ pectenion
si nō a renibꝫ h̄ꝫ originē tc̄ purus ē ꝛ ī
renibꝫ occurit dolor Si vō corrupta veniat
venē ē purus ꝛ sentitur dolor ī septō spō
dili mutado ab inferiori pte adcendere sursum
Richardus dᶜ ꝙ inh̄ cū sanguis ē purus
Item ꝑ eundē tᵉ ꝙ cū vrina exit sanguis
ex opilacōe splenis nō potentis attrahere
melancoliā ꝛ tūc est sanguis melancolicus ꝛ ꝯgsiꝰ
ꝛ quando exit sanguis cū vrina excoriacōne
ꝑ calculū ꝛ precessit arenosa effusio que
ptꝫ in lapidē ꝯfirmacōe cessat fluere et
illum sanguinē sequitur vrina lactuosa ex
sanguine ꝯversio in saniē ꝛ hoc ē signum calculi
ꝯfirmati quia ex sanguine excoriacōe ꝑ decoc
locorum ex humore acuto Item amit dᶜ vrina de calculo
in qua fuit frustum sanguis coagulati ī acute ꝯfirmato
febri cū siccitate lingue malū ē ꝛ si sit
nigᵒ peior ꝛ contingit huius sanguis ī vrina

Vehementia actionis eius unde rumpit vasa et coagulatus exit cum urina tunc dicitur coagulatus — Cum arenule cum urina emittantur si rubee sunt videntur attestari in renibus lapidem esse si albe sunt lapides in vesica et videntur significare Si nigre vel subnigre significat quod genus lapidis est de materia melancolica et hoc genus peior est aliis Nota tamen quod non semper si videas arenulas in urina hec indicant ex hoc lapidem esse in renibus quia aliquando sic apparent tales arenule in pacientibus duplicem etiam vel simplicem et maxime in febre in qua sunt [illegible] apparet quod si non sit febris et arene apparent tunc indicant lapidis in renibus esse — Et nota quod si prius arene in urina non apparuerunt postea toto die magis et magis multiplicentur [illegible] postea minus apparent signa quod lapis diminuitur Si vero prius longo tempore multe appareant et postea diminuantur cottidie magis et magis significatur lapis confirmari et cum penitus non apparent cum tamen non sit purgatus significat quod lapis est confirmatus et tunc mala sequuntur [illegible] —

pili — Pili sunt quedam resolutiones oblonge quales in modum pilorum et exeunt cum urina quasi solidi sunt et tactui resistunt et non franguntur et solutius demonstrant esse pili ex substantia renum et significant dolorem renum et lumborum ex accidente caloris eos dissolventes et eorum partes decidentes et tales apparent in dyabeticis Si vero cum tanguntur vel exprimuntur digitis evanescunt significat quod sunt ex humoribus grossis desiccatis et induratis et si longi sunt et grossi significant opilationem renum et lumborum et quarumcumque venarum et cum [illegible] solum quod contingit per dormitionem venis vel pedis et si solum in uno vena pili dextra sit opilatio et tunc solum erit in uno pede [illegible] dextra dormitatio — Similiter non tales pili aut sunt cum fece aut sine fece Si sine fece significant partium decisionem seu de substantia renum Si non cum fece apparent significant totius corporis dissolutionem Vel sunt signa pili quam ex humoribus inviscatis in membris et partes modum dissolutionis et expulsionis et tunc adest quantitas renum et sic fe quam sunt ex calore incenso in membris siccante subtilissimas venas que sunt quasi pili et apparent in febribus ethice dicitur et quod quam pili et maxime rubei sine fece apparent in febribus lepre vel dispositione ad lepram et etiam in confirmatis et maxime in fortissimis febribus et tamen pili sunt tortuosi ex siccitate corrugati et humoris que maxime est causa huius passionis

— Squame sunt quedam resolutiones late et rotunde et assimilantur modicis squamis piscium Que squame accidunt agente quam membrorum superficie dilaceratur et induratur et cum urina exeunt que si apparent sine fece significant putrida vitus vesice ulceratio seu scabies et putridaris dissolutio — Si vero cum fece dissolutio significatur totius corporis ut in ethica patet simili quam desiccie significant passionem et tunc sunt omnis genus — Squame

— Furfurea sunt quedam resolutiones in modum furfuris resolute actione caloris violenti et hec non a superficie membrorum sed profundius eradunt unde ipse sunt squame grossiores ac si essent pellicule unde ut aliqualiter spissitudine videantur magis tenue quam squame et non tantum profunditatem seu assimilationem radici membrorum corporis ut in ethica — et sunt hec cum fece vel sine fece si cum fece significant totius corporis consumptionem seu dissolutionem ab omnibus membris ut est in tercia specie ethice si sine fece est et putridarum significat dissolutionem vesice seu ulcerationem eius et est peior quam squama

— Crinoydes sunt quedam grosse resolutiones decise a membris violentia caloris membris

quid significent cinoydes

Athomi

Profundius immissa et intrinseca et maiores squa-
mis et furfuribus et habent longitudinem latitudinem
et profunditatem per quod significatur quod vena epatis
et plenius dissolvatur. Dicuntur cinoydes ab ydos
quod est forma et cinos quasi forma cinos pro-
tendentes sunt autem cinoe vel cina grossiores
particule tali que in principio mollificationis et actionis
mali de genu integraliter sunt in urina apparentes
significat tertiam speciem sive ethice ypostases autem
mollia particula amforosus ait consumptionem in
renibus et sic cinoydes ypostases sunt
longam egritudinem significant in ethicam. Atho-
mose insoluciones seu alia minuta quod inde
est ea in viris quod in mulieribus significat gutte
vicium si apparent in fundo significat guttam
in inferioribus partibus. Si in media regione urine
appareat et guttam in partibus mediatis. Si
autem in parte urine superiori et guttam in partibus
superioribus significat. Si per totum urine spacium
appareant guttam omnium membrorum declarant.
Si urina mulieris tales appareant insoluciones
et sint pingwes et maxime in parte inferiori
in modum locule amidi infimis residentes
et per modum corporis conglobantur significat mulierem
concepisse. Si vero plumose quasi cum subruffe vel
subrubee significat masculum concepisse quia
significat naturales calores vigorem talem caloris
cius dat. Si vero appareant tales insoluciones
quasi albe et quasi livide et late fere
significat feminam concepisse propter talem namque colorem
significatur debilitas naturalis caloris non sufficientis
ei colorem perfectam tribuere. Si vero mulier non con-
cepit et tales appareat solo vicium gutte
accidit. In muliere quoque tales insoluciones con-
notantur vel conceptum suffocationem vel ad arcuatam

vel hiuorositas matricis et tunc urina est spissior
iste urine scilicet mulierum quam magis deludunt me-
dicum de talibus namque urinis periculosa sunt
data cum adulterorum se habent et in talibus vitas
periculosius ingeria tam pro fetu tam est preter
mulierem et tales vero insoluciones in urinis vi-
apparent albescunt corpore sunt et rotunde et
gutta significat sperma quasi spermatice in-
soluciones cum urina emittuntur et significat vel coitum sperma
peracisse vel nocturnam pollucionem a desan
adactum veneream sine actu et hoc omnia vel
videtur sic hoc intelligi quod ex talibus semine
virgam intrat et ideo cum urina per spermaticas
vel delicata exit et significat talis urina quoniam
habundancia spermatis in genitalibus et dedicio-
nes et si superius accidit per significat gemorream
sive passionem genitalium membrorum. Reso- cinis
luciones cinose sunt cineris in urina colo-
rem insistentes apparentes et in fundo residentes
sunt nigre sunt vel livide in nitre significat
recentem apostema et in eisdem partibus mediatam
data et purgatorum cum talem insoluciones tales
sunt in fundo permixti ea quia color accidit
ex admixtione sanguinis melancolici cum ventri
et per exitus. Item eedem insoluciones
cinose significat et emoroydis accidas sicut
condolomata emoroydes sunt existentes
secundum incapitis vel venam in circulo ani existentes
ad quas divisa sanguinis melancolici et sunt vel
vesice vel cudrices tales in oris venarum et
cum rumpitur exit ille sanguis qui descendit
secundum quandam gonsistentiam circa anum ex sanguine meli gutte
sicut secundum quandam collas molt distinctas que secunda
sanguis in modum generans sicut exsanniunt
condolomata secundum duo collas circa anum rotunde

in modum glandis et dicitur acuminata quae est
rotunda inferius et urina significat vitium plenitudinis
unde veniunt ex melancolia humore quantum clare reso
lutos calore vel plurime — Nota quod ypostasis
ypo si urinae et omnis laudabilis iiii^or sunt quod sit
in colore alba quod sit in substantia continua quod sit
infra regionem urinae cum vas sit infun
do et surgens in forma piramidabili commu
nis urinae medietatis regionem et quod indivisa partibus
ypo alba equaliter sit in subtilibus dispositionibus maneat
— primum significat plenam actionem naturae cum superfluitatibus
3° digestionis et est optimum et absolutum signum
— ypostasis omnis quae colore alio est illaudabilis
ypo ru. rubea tamen minus illaudabilis quia licet non significet digestionem
ypo nig completam tamen significat digestionem mediatam. Nigra
color omnium est pessimus sive sit ex adustione
sive ex mortificatione unde Ysaac dicit de signis
mors magis vidi aliquem evadere cum tali ypostasi urinae in
principio morbi — Livida vero ypostasis et viri
ypo livid dis sunt mediae inter se habentes inter rubeam et nigram
et 2^m quod nigrae appropinquat et alterius conditionis
et plus vel minus possibilis — B^m significat perfectam
digestionem sive interruptionem et causa accidit quando aliqua
ventositas includitur et separat partes ypostasis
sedimen ne sit continua — 3^m significat digestionem non fuisse
terminatam vel impeditam aliqua ventositate nam si
in 1ª digestione fuisset ventositas impediens postea cum
cum urina emissa appellatur ypostasis ad mediam
regionem vel superficiem — Et nota quod ypostasis
secundum diversum locum habet diversum nomen si in fundo
subsidet vocatur sedimen si autem suspensa sit
ad mediam regionem urinae dicitur eneorima quae dependet
— Si vero fortior ventositas impellatur ad superfi
ciem urinae dicitur nephiles vel nephile vel nubes
— 4^m significat fortitudinem et bonitatem naturae in bono operan
do si videlicet sit aliqualiter in bono et est op
timum signum si vero sit equaliter in malo vel

in pluribus diebus consequenter appareat mala yposta
sis in nullo mutata malum signum est quia significat
naturam non posse in melius proficere Si vero sit in quomodo equaliter vel inequaliter ypo
equaliter ut si una die appareat uno modo significat bonum vel malum
et alia die alio modo Si sit inequaliter in bono
vel si primo per aliquos dies appareat laudabilis ypos
tasis et postea appareat illaudabilis malum signum est significat
enim naturam deteriorem et impotentiorem fieri et econtra
si inequalis sit in malo bonum si prius appareat il
laudabilis et postea laudabilis bonum est — Item nota quod licet
in ordine coloris subrubea veniat alba quam
rubea tamen ypostasis et ideo subrubea peyor est quam quare alba optima ypo
rubea cum tamen alba sit optima et hoc intelligendum minus decoctum peyor
secundum ordinem decoctionis quia quae est rubea non est
ut sit subrubea commediata digestione sed potius
ex colido et aquoso sanguine qui propter caliditatem non po
tuit perfecte coqui et rubificari et sibi omnino
sanguineam speciem adoptari vel secundum decoctionem
propinquus est albo et assimulatur quam sanguini inde
processit decoctus est ex quo facilius decoctae
sanguinis possunt membra assimilari — Item nota quod
loquendo et proprie nichil est sedimen nisi ypostasis
B^m quatuor conditiones praedictas alba conti
et tamen larga et vaga significat sedimen in
telligitur quicquid in fundo urinae subsidet sive
sit humor crudus sive purulentus sive san
guis sive sanies sive globus arene et
si tamen intelligitur dixi sedimen aliud
rubeum album aliud subrubeum aliud nigrum
sedimen rubeum significat longam egritudinem non est excedi
tur mediocriter fundatur quod complete non est digesta
sed propter eius conditiones quod cum non sit [illegible]
quod dulcis levius excoctus moderate significat
quod longa illa egritudo sit certa vel tamen stabilis
unde propter reddit bonam spem — Nigrum sedi nigrum sedimen
men peius est omnium sedimentorum quia significat mortem

ex adustione ul' morti(fi)c(ati)o(ne) & c(um) i(n) p(ar)te quide(m)
citrina l(icet) citrina nigra p(ro)p(ri)e i(n) s(u)p(er)i(or)i & i(n)
co(n)tinue i(n)capacit(as) & nigra & i(n) s(u)p(er)i(or)i c(um) elevat(i)o(n)e
& c(um) e(st) nigra sedime(n) sig(nifica)t calidu(m) ualde
p(ro)p(ter) exitu(m) & ullam g(ra)u(issi)m(u)s h(abe)re v(ir)tutis
qua i(n)solu(t)o fiat qua v(e)ntosit(as) g(e)n(er)et(ur) i(n)
se citrina a(u)t l(ic)et defect(us) sig(nifica)t t(ame)n cu(m) h(oc) sig(nifica)t
tantu(m) ca(lidum) c(um) co(n)sist(entia) quo i(n)solu(t)o sit &
v(e)ntositas deinde sig(nificati)o(n)ib(us) sunt dicende p(ro)
q(ui)b(us) potit co(n)gnosci qu(ib)us h(abe)n(t) duc(ere) i(n) cor(por)e s(ecundu)m
urinarum indicia

Dicto de contentis in urina dicendum est de significac(i)o(n)e

urine p(ro)p(ter) eo eius colores ei(us) s(ecun)d(u)m
co(m)binaciones diu(er)sas coloris & s(ubstanti)e & p(ri)mo
dicat(ur) quis h(abe)n(t) sig(nifica)t dura(n)t i(n) corp(or)e s(ecundu)m indi-
ciu(m) urine (con)tinue sup(er) egrid(itat)em h(abe)t(ur) u(ero) alt(er)
de citrino co(lore) q(uod) e(st) pallida ul' sub pallida uin(e)
dz ee i(n)fle(m)m(aticu)s sano corpore i(n) eo cu(m) eq(ua)li-
s(ubstanti)a ul' medio(cri)t(er) spissa v(ero) si color urine
sit citrinus c(on)t(ra) lege(m) co(m)munis fle(m)m(atic)e & sig(nifica)t
excessiu(m) ca(loris) & colo(ris) accessio(n)e(m) h(ic) ibi

Alfonius d(icit) q(uod) urina alba inco-
& i(n)s(ub)s(tanti)a equa(li)t(er) spissa sig(nifica)t sanu(m) fle(m)maticu(m)
q(uia) frig(idit)as discolorat urina(m) & humiditas i(n)-
spissat & p(ro)p(ter) h(oc) q(uo)d i(n) p(er)sona c(on)t(ra) minus de calore
ualde e(st) urina minus colorata & s(imi)l(ite)r q(uod) in eade(m)
e(st) plus de humidi(ta)te e(st) urina plus de spissitud(ine)
Condic(i)o(n)es que s(unt) c(on)seq(ue)ntes co(m)plexione(m) fle(m)ma-
ticam s(unt) ebitudo ingenij albedo faciei & pig(ri)-
cia corporis ad motu(m) pigwedo & sopnolencia
Si n(on) fleuma ualde sup(er)habundauit al(ia) s(ignifica)t
se p(ate)t p(ro)p(ter) acc(i)d(en)tia ad est co(m)plecio(n)e s(uam) & i(n) rigo-
rosu(m)do & dolor & fastidiu(m) & o(mn)is insipiditas
& habundancia saliue grauedo capitis & p(re)cipue
i(n) occipicio ubi e(st) sedes fle(m)matis & grauedo
o(mn)i(u)m & p(ar)u(u)m i(n)fidus & pigricia ad motu(m) et s(imi)l(ite)r
i(n) toto corpore & mulier c(um) i(n)tencio ta(men) ul'
n(on) curant s(ed) q(uod) or(ina) & i(n)o d(icit) q(uod) urina alba
subpallida pallida lactea glauca ul' kara-
ropus p(er) totu(m) equal(ite)r spissa fle(m)ma ualde
sup(er) habundare sig(nifica)t & s(e)c(un)d(u)m acc(i)d(en)tia dicta
Et eo dico ta(men) q(uod) medic(us) nou(er)it t(ame)n c(uiu)s
i(n) ee alia(m) s(ecundu)m se reme(di)is & de(i)n(de) indicab(it)
unde fle(m)ma ualde sup(er)habundare p(er) d(i)c(t)a acc(i)d(en)tia
q(uo)d p(er) urina(m) & i(n)o i(n) i(ll)is q(ui)b(us)lib(et) de urina h(abe)t(ur)
p(er) acc(i)d(en)tia t(ame)n urina co(n)gnoscit(ur) ee h(abe)nus uel
disconueniens pacienti & no(n) p(er) urina(m) co(n)gnoscit(ur)
t(ame)n inee pacienti s(ed) qui glaz co(n)uenit
ad i(n)sp(e)c(ti)o(n)e(m) urine co(n)g(r)ua co(r)recta t(ame)n p(ro)ue-
niet ac si urina h(oc) faceret Inco(n)uenita
sup(er) egridu(m) ibi spissi suscipies h(abe)t(ur) q(uod) urina
glauca medio(cri)t(er) tenuis sig(nifica)t ualde h(abe)n(t) u-
melanc(olic)a(m) i(n) cor(por)e durare & sic sig(nifica)t s(an)i(t)a(tem)
melan(colicam) & d(icit) i(n)de co(n)tinu(e) q(uod) alb(us) color &
glauc(us) in urina eode(m) h(abe)t(ur) significa(ci)o(n)es & n(on)
differu(n)t n(isi) q(uod) albus sig(nifica)t maiore(m) eruditate(m)
& frigid(itatem) q(uam) glaucus et q(uod) glauc(us) non
co(n)uenit cu(m) spissa s(ubstanti)a s(e)c(un)d(u)m albu(s) q(uia) spissi(tu)do
s(ubstanti)e aufert tena(cita)t(em) glauci eo cu(m) glauc(us)
color sit ut color cornu lucido h(abe)t Alfonsus
d(icit) q(uod) urina alba & tenuis sig(nifica)t ualde
melanc(olia)m durari i(n) corpore q(uia) frigid(it)as urina(m)
discolorat & sicitas urina(m) tenue(m) reddit
ca(lor) & acc(i)d(en)tia eius cu(m) h(abe)t urina s(unt) c(on)sideracio
solici(tu)do & suspicio & malicieu(m) corporis & co-
loris lucei & amaricia etc. Et u(er)o talis h(um)or
sup(er)habundauit i(n) corpore sine se p(ate)t acc(i)d(en)tia
in d(i)c(t)a Et u(er)o nigro & venis ac latere i(n)
flacco grauedo o(mn)i(u)m & p(ar)u(u)m i(n) fleg(mate) grauedo
capitis & p(re)cipue p(ro)p(ter) sinist(ra) & s(e)pt(ente)ma.
Et ego dico q(uod) p(ar)ticula acc(i)d(en)tia venis co(n)g(nos)c(untu)r
talis co(m)plexio melanc(olica) q(uam) p(er) urina(m) cu(m) urina
& tenuis i(n) ualde i(n)eq(ua)li(ter) que s(unt) co(m)plexio(n)e

co(lor) flau(us) duci(tur) i(n) corpore

alba subpallida pallida
glauca ul' karopos

melan(colia) ut hic infra probabitur et quia vidi plures
melancolicos complexione habere in tempore sanitatis
urine subcitrina sed semper tenuem et causa est quia urina
melancolica est semper pallida vel subcetrina quia frigiditas
cum ea miscetur aliquid sanguis vel colera vel habet
malpla(?) de mixto humorum — In comuto si egri
ibi est multum tenuis dicitur citrina urina et tenuis
cum parva substantia et equaliter sanum significat colericum
et dicitur quod eadem urina cum noca(?) est ad pla(?) significat
secundum diversitatem etatis sexus artis et regionis — Alfonsus
dicit quod frequenter vidit sanos colericos habere uri-
nam aurei coloris sed semper tenuem. Et tales sunt
accutus(?) colerici macies corporis modicata et vel-
ta pilositas in corpore et ira et audacia et astu-
cia ingenii et habilitas et facilis admoti-
localem — Et si colera superhabundat nota(bi)le
sine febre patiens accutum in dicta habet erunt accutus a-
maritudo oris siccitas lingue et palati sitis
vehemens dolor frontis vel partis dextre capitis
dolor stomachi et punctura vigilie tynitus aurium
et aliquando vomitus colericus et hoc propter superfluitatem si
colera habundat in stomacho Si non in corpore tota fell
habundant erunt predicta signa remissiora et
urina erit magis colerica venter(?) ventris erit
constipatio propter rigorem duris(?) attitine(?) — Si colera
est in ... remissiora sunt predicta similiter(?) et
adest dolor et ardor et punctura incisionis(?)
Alfonsus vult quod sanguineus sanus debet habere
urinam ruffam et mediocriter spissam propter calorem
coloat(?) et humiditas inspissat et ego dico
quod solum per urinam complexio sanguinea non cognoscitur
[illegible] Sed si persona hylaris carnis
pulcher et rubicundus audax et carnosus
cognoscitur quia talis urina est ei conveniens unde versus
largus amans hylaris pulcher rubeique coloris
cantans carnosus satis audax atque benignus
Urina vero ruffa vel subruffa mediocris in
substantia parva et equalis temperatam complexionem significat secundum
egidium et similiter condicionem quia in talibus [illegible]

humor naturalis per durationem incorporis ... proporcio debita
mixtura humorum secundum rationem talis complexio invenitur
et cum in talibus talis urina repperitur in pluribus et ideo
indicium per urinam de tali complexione temperata est fal-
lax — Et dicta alfonsi cum dictis de egidii
in tractatu de urinis concordat de urinis significantibus
humorem naturalem durantem in corpore
sanorum et quod cum urina que precedit unam de hu-
moralibus in corpore durari significando et equivoca multo
magis urina que dicitur significare humorem naturalem
durari in corpore insignia est multa et super hoc de
his hic non scribo sed in metro egidii quod de talibus
satis tractat — Dicto de urina significante
humorem naturalem durantem in corpore et sanitatis complexionem
iam modo dicam de urina significante passiones
diversas in corpore humano et primo de urina alba
cum tenui substantia que plana et diversa potest significare dampna
et primo quomodo urina alba significat melancolicum humorem
in corpore sano durari — Urina alba et tenuis in homine — urina alba
sano et bene disposito in impressione corporis significat
potest opulam precessisse et tunc secundum egidium erit — opula
multa valde subtilis et levis quia calor naturalis
quodam virtute tingere urinam et aliquid de humore cum ea transmittere
mittere multa vice cibi et potus est depressus et dicit
alfonsus quod est sine resolucione et sine sedimine
Item potest significare defectum caloris naturalis in stomacho et per quas
indigestio ibidem et tunc adest eructuatio in supida
vel acetosa et stomachus leditur proportionem sumpta et potionem
et grossa et plus quam pallida et subalbida et propter hoc
in stomacho sanguis ibi materia est calorem naturalem debilitare
et in talibus accidentibus cognoscitur bene iudicatur per urinam
quod in stomacho est debilis digestio et calor naturalis diminutus
Item talis urina potest significare debilitatem caloris
naturalis et defectum digestionis in corpore et tunc erit
pallidus color faciei et tumor palpebrarum et
labiorum et genarum et in dextro latere et est dispositio
ad ydropisim et dico secundum egidium quod talis urina
est in principio ydropisis de frigida caliditate

Eadem urina cum obscuritate pro[pter] defectum
caloris in fine extreme sig[nificat]. Item talis u-
rina fit signum defectum ca[loris] naturalis et dis-
tempus et indigestionem precessit et contra[ria] et exce-
ncia sed cruda indigesta quam adest lienteria
et quam colica si in renibus epatis est debilitas
ca[loris] na[tura]lis urina est alba et tenuis quam et
sic eadem accidit sicut prius dam est debilitate
ca[loris] na[tura]li incipit et timor totum corpus et pa-
tient partes inferiores ut venter tibia umbilicum
et coxe tibia et pedes si adhuc non adest ydropisis
ita erit. In morbis cronicis ut in epi-
lencia arteticia contra[ria] sig[nificat] cruditatem in paral[isi]
urina alba cum colo plumbeo tenuis et liquida.
Et morbum longum supradictum epilencia sig[nificat]
et aliquando est urina alba et tenuis cum colo apulloso
sed ut habetur in glosis etiam cognitor de epilen[cia]
proviaz non habemus et ego dico paracium mor-
bi ingressum ut est tassus et spiritum incorporatum
ob parexismo defectus sensus et motus et extra
paroxismum eo facies pallidus et tumor pal-
pebrarum et labiorum et obviando spiritum et vena
dia cum habes cum inspiciunt et eo quod ex ac-
cidentibus morbus cognoscitur sed urina alba et tenuis
impaciente gravi sig[nifica]t propter viraz item
quia opilacio est ubi ex nimia cruda fit et quod
morbus dissolvitur urina alba et ponit
cum colore tenebositatem et obscuritatem et vertigi-
nem fit significat et tunc est urina multum clara
cum quadam viriditate grossa ut et ex fumositas
et magis insoluta exsequuntur mel pedes de bos
inficit spiritum visibilem et visum obfuscat et
aliquando urina est glauca et per contrarium sic egi.
Opilacio epatis sig[nificat] aliquando parvam albam
et tenuis et tunc aliquando est dolor colericus ut egestio
colerica propter hoc sig[nificat] quod porus cistis fellis obstru-
itias urinales est opilatus ita quod de colera
nil emittitur ad vias urinales de hoc magister in libro
quarto ut agitur de opilacione epatis ibi et quintus
paciens et talis urina quam sig[nificat] ydropisim
confirmato ut patet in libro quarto capitulo de ydropisi
ibi signa vero flammatice et quare diverse sunt
urine ydropicorum hic de eis non ago sed
agam postea cum scribam de urinis contentum appa-
ratibus de quibus in quinto libro in pratica mea
in capitulis ubi hec de urinis sig[nificat]. Urina
alba et tenuis aliquando sig[nificat] opilacionem splenis
et tunc est cum quadam radiositate seu clari-
tate radiosa ex nimia siccitate melancolia que
subtiliat spiritibus subtilior et tenuior
sic urina fit et tenuis et radiosa quia
melancolie superfluitas splenis dorsalem
descendens cum superexuberit comprimat
et coartat meatus urinales quibus coartatis
urina subtilior excola[tur] hic propter contrarium egi.
Urina alba et tenuis dicitur aliquando dyabetes
significat alba est sine contento super egi
quare aquositas sedis digestionis contra et incessanter
cruda absque pervenias capilares arenibus
singularis attrahitur propter distanciam caloris et sicci-
tatis innatum in quibus piget urinas attentiva
et venis desiderant aquositatem re-
scilicet et in renibus colari non potest quare ibi
mora non facit quare potenti virtutes calidi-
tati intra calesta et in serviti sunt et ideo sta-
tim aquositas illa descendit in vesica hic
propter contrarium super egi idem. Sed non hic est
fo[lio] primo quod urina in dyabete non cola-
tum sanguinis ut contrarium videmus et in secundo
fo[lio] b. h. fr. hec quod et quomodo urina alba
in dyabete non altera tenuis

media sig(nificat). Et ego dico quod talis urina in dya
bethen debeat esse signa cit(ius) multa in quantitate et
frequenter micta quia tanta quantitas urine in vesica
contineri non potest et significat consumptionem corporis et si diu-
duraverit — Urina alba et tenuis aliquando significat calculum
si enim in pueris fuerit urina alba et spissa cum qui-
busdam resolutionibus arenosis et post ista purgatione
per diureticam appareat alba et tenuis significat passionem renum
ex calculo confirmato secundum commentum super Egidium et
secundum eundem quantitatem in calculo et vesica pa(tientis)
tota actio caloris naturalis intenta est circa loca
passionis circa renes et vesicam iuxta quam est locus
sic digestionis infrigidari et minus condensari et urina
dealbari et fit tenuis quia renes et lumbi sunt
contracti et ideo urina subtilis egreditur quam ille.
— Nota quod in urine albe et spisse significatione dicitur
quod in pueris calculi urina alba et spissa in vesica
et in lapide confirmato magister in libro in eo habetur
de urinis calculosorum capitulo de lapide pertractatum
scriptura — Hic dico quod si urina appareat alba et tenuis
parva et frequenter micta significat stranguriam et si in
ea appareant arene rubee signum est calculi in
renibus. Si albe signum est calculi in vesica
et dolor in renibus vel prope significat calculum in renibus
vel vesica et si est in renibus tunc dolor est in pede
renum subiacente et pruritus in ancha eidem renum
vicina. Et dico veraciter si ista accidentia sciantur in
corpore pacienti veniens et tamen indicat urinam albam
et tenuem quare calculoso [illegible] quod propter talem urinam talia
accidentia sufficiant cum vel contra talis urina appareat
sine talibus accidentibus — Urina alba et tenuis potest significare
colica colicam et sunt accidentia consequentia et sunt consequentia opilatio
intestinorum et punctio ventositatis et tensio ventris
et constipatio et significat fleuma crudum et sanguinem esse ca-
usam [illegible] hoc indicat colica non esse ex [illegible]
[illegible] urina alba et tenuis appareat quia aliquando excrementum
fit fleumatice et cum colice [illegible] intensi doloris
urina tingitur sed si alba et tenuis appareat et continue
tenuis indicat materiam esse crudam et frigidam —

Urina alba et tenuis in febre acuta precedente urina
rubea vel subrubea sine signo digestionis et si aliqua
evacuatione vel debilitatione critica significat futuram
alienationem et frenesim quia ex eo quod [illegible] non mittitur
ad partes inferiores sed urinales rapitur ad caput
quia actione caloris leviga(tur) ad panniculos cerebri
[illegible] et fit apostema in membro quod frenesis dicitur
— Si non alba et tenuis apparuerit usque ad quartum diem appareat
quia dies est indicativa septimi mortem significat
in die septimo aqua ex eo quod in tanto tempore non nichil
potuit in materiam morbi agere deficiat tempore cre-
scitationis — Si alba et tenuis appareat in die critico
et nebula appareat in ea quod aliqualis signum est digestionis
possibile est hoc raro hoc accidat quod eger sanetur et [illegible]
fiet crisis si alia bona signa appareant sed hoc si-
at in longo tempore hoc et hec in regulis generalibus hec sunt
— Gilbertus si urina alba et tenuis appareat in acuta febre
cum alienatione [illegible] et in die [illegible] morietur
circa diem criticum [illegible] secundum commentum super Egidium
alia causa quare in acuta febre appareat urina alba et tenuis
dicens quia membra [illegible] et spiritualia [illegible]
[illegible] tamquam nobilibus et ad eorum [illegible]
sanguinem calorem naturalem delegat cum spiritu et calore de-
[illegible] et ideo urina discoloratur —
Urina alba et tenuis potest significare sincopim de [illegible]
et [illegible] sunt [illegible] minuta et precedit dolor
colli et [illegible] absque [illegible] quod subito venit
et hoc [illegible] Egidius [illegible]
in sincopi futuram significat [illegible] sincopis [illegible]
[illegible] resoluto [illegible] melancholie [illegible] vitalem
spiritum in corde [illegible] et hec in eo [illegible]
in sincopis — Urina alba et tenuis in [illegible] ydropisis
futuram ydropisim significat Gilbertus capitulo de lapide
renum et vesica et ysaac urina alba et tenuis in fe-
bre acuta mortem significat quia colera [illegible] ad cerebrum
rapta non potest [illegible] cerebri [illegible] Si vero [illegible]
Urina non sit alienata [illegible] tempore [illegible] sequitur
post urina tincta grossior et virtus fortior et
motus levior et [illegible] facilior et facies

Splendidior signum est salutis si p longum urina
al[ba] et te[nuis] pt sig[nificat]re podogra ut ante f tpt
salvabit pacientes tertia pa[rtem] signat materiam eius
esse crudam et morbum longum et sit tunc in ca-
achomi q[uod] est signum quem monuit g[utt]ta et sunt
athomose i[n] solucio[n]es albe rotunde
Urina al[ba] et te[nuis] si non est c[on]pula ut morbus pates
pt significare defectu[m] virtutis ex senectute s[ecundu]m
contum sup egidium et notat ysaak i[n] dieth hoc
urine albe et tenuis defectu[m] membrorum
et dissolutionem virtutis corporis quia mons calor
naturalis perit et defficit Item talis urina
s[cilicet] al[ba] et te[nuis] modica in quantitate et p[ro]pinqua p[ro]tociu[m]
cum quibusdam i[n] solucionibus tenuosis dispersis
p[er] totum s[ed] magis in p[ro]fundo quartana signat in
p[rinci]p[i]o p[ro]ximosum ut pa[tet] au[tem] Et talis urina
s[cilicet] alba et tenuis pt sig[nificat]re quartana ex mel
nali ulceradi[ne] vel et opilacionem splenis forte
et morbum longum Si in p[rinci]p[i]o quartane est urina
glauca et tenuis et in fine spissa et magna
signat fe[brem] solucionem signat eius materiam morbi
decoctam tunc urina expelli Urina alba et
tenuis cum i[n] solucionibus globosis in fundo urine
cottidianam deffecante vito pt significare
Si non cum p[re]dictis signis urina multa sit solu[ci]o
de cottidiane signat q[uod] flecum vitreum in solu
cum et cum urina exp[e]llitur urinam multiplicat
et eam non inspissat Omnis . u . ch[ristianu]s qui urine
miscetur ea inspissat pt flecum vitreum ipsum
cum urinam attenuat cum ei miscetur et hoc vult
contum sup egidium i[n] quartanam fe[brem] declarata
amphimerina i[d est] cottidiana Urina alba
et tenuis cum i[n] solucionibus c[ar]nosis mag[is] non adheren-
tibus lateribus urinalis s[ed] in fundo i[n] sidentibus
i[n] tencionem emoroydarum signat Talis urina
cum i[n] solucionibus achomosis forte adherentie in fundo
i[n] tencionem ut signat Item urina al[ba] et te[nuis] cum
i[n] solucionibus athomosis pt i[n] solucione filosas lonis
c[on]dilomatis et p[ro]pria ap[er]ta i[n] venis capillaribus

expulcia signat Item urina al[ba] et te[nuis] cum do-
ylis angustiis meatus urine ex pigmi esse
s[ed] flecumte signat Et non q[uod] i[n] omnibus istis
significatoribus p[er] dat urine al[ba] et te[nuis] ulla
est certa sine noticia p[er]sone cuius est urina et
actuam eius al[ba] hoc solum q[uod] signat frigiditate
membrorum ut in corp[or]e s[e]n[e]ctutis ut i[n] digorum
et cruditorum et s[ed] est c[on]tra urine albe et te[nuis] s[ecund]o
s[ed] al[ba] et acutam signat opilacionem ut fe[bris] cot[idiana]
et alia p[re]dicta sit Urina glauca et tenuis
sicut urina egidius ille color cum spissa s[ubstanti]a
non convenit q[uia] spissitudo lividitatis glauci co-
loris non admittit et d[icitu]r q[uod] urina glauca cum
urina al[ba] et te[nuis] eo[dem] s[ign]ificabat nisi q[uod] albi
plus ... signat quam glauca
Iste de urina alba et glauca q[ue] ut
cum s[ubstanti]a te[nui] c[on]venit et q[ue] ut sunt urine
indigeri significates nunc d[icen]d[u]m est de urina
alba lactea et karopos q[ue] cum s[ubstanti]a grossa
convenit et eam indigerere signat s[ecundu]m p[ro] p[ar]te
est q[uod] urina al[ba] p[ro]p[ri]e ut de sua s[ubstanti]a sit grossa
quia s[ecundu]m ysaak de urinis q[uia] albus color
signat frigiditatem et cruditatem in magnitudine et
multam operacionem coloris naturalis efficiens non
urine sign[at] aliquam operacionem naturalem v[el] decoquendo
et miscendo Sed urine alteri admiscetur
humores grossa ut flecum cum dicitur q[uod] cum urina
exit et facit eam grossam hoc sit duobus modis
ut cum fe[bre] et morbo diuturno ut cum forti
fe[bre] et morbo acuto s[ed] ille et d[icitu]r alius q[uod]
cum urina ingrossatur cum colore i[n] misso quod
sit urina lactea ut karopus et in eis
al[ba] u[e]l glauca Et ego dico q[uod] contra lo[quen]-
do dicitur urinam al[bam] et spissam sine grossam
flecum naturale signat i[n] corpore dominari et humidum
et dictum est q[uod] colera i[n] sui digestione et melancol[ia]
urinam inspissat ut p[atet] i[n] digestione Sed non sit
q[uod] urina ex eis grossa dicatur et al[ba] q[uia] quando

Dolor capitis

quartana

opilac[io] splenis

fe[bris] cottidiana

emoroydey

menstrua

condilomatis

Uri[na] glauca
et tenuis

colera miscetur cum urina erit urina non alba sed
aliqualiter colorata et si melancolia miscetur ex
sui qualitatibus faciet tenuem et ex sua substantia
licet faciat grossam non faciet eam albam sed nigram
ut patet in speculacione contrarie ex melancolia naturali
Sed cum flegma miscetur urine quod est humor albus
et grossus erit urina alba et grossa aliquando
dicitur alba et grossa cum est aliqualiter
lactea et transsumit multa iudicia me
dicorum de urinis. — Sed antequam accedam ad expla
nendum significata urine albe lactee et karo
pus que sunt grosse dicitur. — primo dicatur
quod urina est primo grossa et post tenuis
et quando est primo tenuis et post grossa et quando
urina est primo grossa et post tenuis — Aliquando
urina alba et grossa et si vero de hoc secunda. — Urina
alba lactea vel karopus grossa dolorem
capitis significat presentem vel futurum presentem
si diu talis appareat futurum si de novo
incipiat talis urina apparere et causa est
calor continuus agens in materiam fleu
maticam grossam fumum resolvens quod fumus
caput petens et inde non descendens do
lorem capitis inducit in principio cum flegma non
incipit dirimi et talis urina cum calor adhuc
non potest ipsum infirmum multum et fortem re
solvere et paucis nunc dolorem capitis causare sed
post calore conualescente et continue age
nte et ipsum dolorem capitis inducit. Sed alfonsus
et tandem dicit non debet forte sunt verba secundum deum
urina turbida e. Item si urina turbida in urina semigalini
sicut per forte probavi humor in venis et do
loris capitis presentem vel futurorum expresse sanguis et si color
grossior cum hac apparuerit urina eundem
hoc declarat et non licet de quo colore grossus cum
urina alba valde turbida turbatam humorem et dolorem ca
pitis significat et dicit Gilbertus in libro suo aliquando de
dolore capitis quod multi cum urina tali turbida fere
morbum senectutis in X die mortui sunt

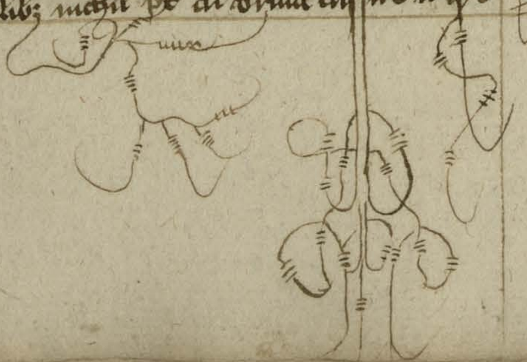
cum eundem est quod medicus iudicet urina vel
ex aliis conditionibus fiducia habetur
Urina karopus turbida vel multum turbida co
mo dolorem capitis sicut expressio sanguis et conventositate
sicut inde dixi est et eo cum causa ipsi picibus morte
cadere. — Urina alba grossa lactea vel spermati
similis si pauca fuit paralisim vel apople
xiam denunciat si multa ad spasmum morbi
significat. — Urina alba grossa lactea karopus
spissa postea turbida et maior in superiori parte
cum spuma granulosa in colore ydropisim defensam al
significat. — Et dicit cantor super egidium quod urina
alba lactea vel karopos spissa cum quadam
obscuritate et perturbatione et manu apposita
turbida appareat vel sub cineritii coloris lenta
flammaciam significat conformatam et totam urinam
processit urina alba et cetera. Et dicit quod urina que
ydropisim sit significat est potius alba vel lactea vel
karopus quam magis cruda et indigesta significat
quod ille et ideo albus color ydropisim talem
fidelius expressit Gilbertus capitulo de ydropisi dicit
contrarium quod dicit urina ydropicorum in principio est alba
et pinguis et quam karopus in augmento non est spissa
et conformata et ipsi multam apta esse tenuis
Johannes de aquilegia in suo tractatu de urinis
dicit urina lactea superius et in fundo obvoluta
cum inmensam rigorem clarum ydropisim declarat ex
sua disparantia conditionis causis efficientis v
ne eodem quam est in quadam urina in sanis vel
egris est grossa causis conditionis et subtilis est eius
et in urina est grossa in corpore dicitur tenuis in que
substantia urine est subtilis vel tenuis contrarium est
in apoplexia in veritate quod in ydropisi defensa cum
conformata urina est aquosa subtilis sed tenuis quam contra
Gilbertum quod secundum declaratur allegatur. — Urina aquosa
lactea vel karopus sub arena cocta et pluribus
partibus sed partibus exceptio et ventoso flegmatice collecta

in inferioribus intestinis ex quo exitus fetus
denegatur et ventositas in girum et fiunt torsi
ones et dolores fortes ita ut videatur pacienti ut
intestina cultellis perforentur et hoc ipse testa-
tus [illegible] sensibiliter hoc quod contingit egidium
= Urina lactea vel karopos si in fundo
habeat sedimentum arenosum et sit in substantia grossa
vel spissa significat lapidem secundum egidium et si arene
sint in [illegible] lapis est in renibus quod innotescit rubea et talis
secundum suam talitatem et colorem dat formam et colorem ei =
Si arene sunt albe significat lapidem esse in ve-
sica quia est in membro frigido et albo et sic dat are-
nis colorem (alia signa sunt per que lapis fit
in renibus vel in vesica habentur quarto libro operis
mei quod incipit notandum capitulo de lapide
renum et vesice et in [illegible] capitulis [illegible] et pta
capitula de significacione urine habentur = Hic dico secundum
[illegible] est [illegible] de urina alba et tenui quod in principio talium
urina alba et grossa cum arenis in fundo in vesica et in
talibus confirmato in vesica urina alba et tenuis quod
in talibus confirmato urina est alba et grossa [illegible]
fundo est grossa in principio et in confirmato talibus
quod in principio est grossa per grossos humores viscosos qui
exeunt cum urina quia est magis talis et tunc petra
ibi inventa per decoctionem diuturnam liquidorum
partibus consumptis petrificatur et sit urina alba tenuis
per [illegible] significatur alba urina et tenuis =
In confirmato lapide urina est grossa per semen
quod cum urina egreditur et spatium [illegible] et grossam
reddit et [illegible] grossacio urine venit per ulceraciones
renum vel vesice et cum talis urina grossa est fetens
oppilacio viarum urinalium quod patet quia talis alba
si contingit paciens stranguiria et [illegible] per [illegible]
oppositum et spissa sanie [illegible] urina exit et
mittant urinam cum difficultate et dolore multo
et procedit talis urina saniosam urina [illegible]
nolentia = Alfonsus dicit quod urina lactea vel
serosa vel alba vel cinicia alba grossa seu spissa
sanie in viis urinalibus fit ulcera. Item
dicit urina alba et spissa et turbida [illegible] [illegible]

humus pinguius frequenter in multa stranguiria significat Stranguria
Urina alba lactea [illegible] spissa [illegible] significat
fluxum [illegible] frequens [illegible] membrorum [illegible] a
parte faciens [illegible] ventrem [illegible] et si est
et contrarium et tunc dicitur multa et [illegible] in membris
adhuc in fluxu = Spissa panna et [illegible] Fluxus ventris
cum in solutionibus longis et [illegible] fluxus ventris
[illegible] et tunc dicit hoc fluxum ventris durasse et si [illegible]
[illegible] urina est cum panno et [illegible] exfluxione
ventris [illegible] emittuntur exhalaciones [illegible]
et [illegible] panna est urina = Item panna est
Urina in fluxu ventris quia ex debilitate non
[illegible] ab intestinis [illegible]
ampliter in fine urina multa [illegible] panna [illegible]
[illegible] et [illegible] successive urinam panna [illegible]
in solucionibus autem sunt per fleomi descendens
[illegible] ad intestina et [illegible] per [illegible]
cum urina et per [illegible] [illegible] exfluxione
et in fluxu [illegible] solvit in [illegible]
quod [illegible] faciens [illegible] in aliquo membro putrescens
expulsiva cum urina [illegible] et [illegible] dicit Alfonsus
quod urina [illegible] a [illegible] et tunc dicit quod de
illa in expulsa fieri possit et est [illegible] urina
alba et grossa per [illegible] fleomi [illegible]
[illegible] = Urina alba et spissa
cum in solutionibus athomos per totum corpus urine Artetica
significat artheticam [illegible] exfleoma [illegible] humiditate
si vero [illegible] urina multa et athomi non appareat
panna significat morbi solucionem [illegible] morbi ex
pulsionem et hoc [illegible] theophilus = Urina alba
spissa vel turbida [illegible] in solutionibus [illegible]
[illegible] ad fundum tendentibus [illegible]
matricis significat si [illegible] ille in [illegible]
tendant ad [illegible] [illegible] ad summum
[illegible] suffocacionem matricis
Item de significacione urine alba et tenui et urine
alba et grosse qui [illegible] sunt in digestione urine
[illegible] decolor urine rubeo et rubicundo
et alijs quod excessum digestionis [illegible] cum [illegible]
[illegible] ut grossa [illegible] significaciones [illegible] urinarum sunt [illegible]
= De significacione urine [illegible] [illegible] ut

alfonsus

cplexionaliter sanum si diu in vrina continuetur
ualiu dau est signus de significacione vrinarum in ualetudinibus
humores sig(nificatur) et de signo(rum) vrinarum colorum inter
alba glaucam karopus et ru(bea) propter multiplicitatem
significacio(num) causa hoc non pono sed remitto ad egidium
et ysaak de vrinis et ad tractatum de vrinis magistri
bernhardi de gorgonio qui diffusius de eis tractat
— Rubedo in vrina signat calidi(tatem) vel temperamentum et tenuis
sic siccitatem vel temperamentum et ideo hec vrina vel temperate
cplexionis conuenit ergo dispensancia aliqualiter sic — Et non
quod hec vrina in omnibus sit complexionis et in omnibus
morbis ex sua materia omnino disiungit colericos patres
dispensans potest competere — Inacuta febre dicitur competit
que de colera fiunt ru(bea) ut terciana vera et hic pa-
ruc in principio cum natura aliquam naturam digerit tendit ad
mediocritatem — Vrina ru(bea) et te(nuis) si permaneat te
maturos febre hoc signat mala quia signat naturam non posse
dirigere materiam morbi — In synocha pleuresi
peripleumonia frenesia et acuitate ex plenitudine
sanguinis mala In frenesi vero cum capitis dolore in
censo et vigilijs valde mala quia in omnibus hijs
signat colericam vel colericum sanguinem dominari quod in
hijs periculosum est — Et non quod rubicunda fortio
rem incensionem signat quam ru(bea) et ideo plus ma
lum signat — Vrina talis potest signare tercianam inter
pollatam necessario et hic in numeri colericos et si est
estas et regio calida et dicta precedens fuerat co
estas et regio calida et dicta precedentis fuerant co-
in quantitate venis sic signat Et tamen eius typus e-
ciamus et plus terciana demonstrat scilicet quod talis
vrina morbo conuenit contra autem talis pro se terciana
febre non signat certitudinabiliter cum malicijs in vrina.
ubi febre terciana non est — Vrina ru(bea) vel subru-
bicunda in eo in substancia tenuis pro toto lucens velud
ignis signat causone est in causon febre acutissima
ex eo in principio in venis subtilissimis existit
tissimis oris fortis et plenis et cuius acutis
sou acuitate quod incipit incendium eo quod ca(lor)
eius fortissimus est in partibus appropinquis cordi
et propter calidum forte cuius est color vrine in tenuis
ru(bea) et est tenuis quia deinde morbi devenit fit
et subtilibus nichil potest cum vrina tussire et quod

Valde quod vrina tenuis reddit et ignea hoc
secundum commentum super egidium — Alio in libro quarto de
causatione de vrina et in venis de febre in eodem
libro — Vrina rubea et tenuis diu continuata absque
febre solet significare calefactionem epatis et tenuis cum superficie
obumbracione cum quedam spumositate aliqualiter crocea
vel ad nigredinem tendente hoc secundum egidium Et ego
dico quod plures malefactione epatis sine febre est vrina
ru(bea) et te(nuis) sine tali obumbracione et spuma — Vrina
ru(bea) et te(nuis) potest significare quartana hoc contra super egidium
et tenuis non est ibi nebula in superficie vel obumbracio
vel spuma circa sed ut patet in quarto libro sic in particula
media consuali circa de quartana vero non est certum indicium
de quartana non probatur et esse ibi ex primum in
quartana vera competit talis vrina tunc maxime quod atte-
nuatur causa tunc siccitatis et dissoluatur causa vel frigidi(tatis)
Et ergo dico vrina ru(bea) et te(nuis) potest conuenire in quartana na-
et non ex hoc quod calor diu in vrine in venis et hic pa-
ruc competit in quartana quarta causa in calefacta in
venis continet sed propter hoc quod talis vrina in veri in
quartana aliquam non sequitur quod talis vrina significet quarta-
na sicut in colica propter dolorem magnum est vrina tinctura
et in vrina ru(bea) et te(nuis) et tamen non signat colicam Sed propter
ibi signat dissolucionem colere ex dolore Sed cum
dolor amarus dolor in colica dissoluit coleram vrine
et tingit eam — Et vrina ru(bea) et te(nuis) in veri in tymp-
anice et est mala quia propter nimiam caliditatem epatis in
naturalem et siccitatem eius magna concauitate Sed hoc quod
vrina tincta non est certum indicium quod ydropis est de
calida causa quia ut licet in initio febre ipsa tota vero agitur.
quare vrina tingitur in ydropisi sua sine potest esse tincta
ex hoc quod deserta debilis non segregat coleram
ab aquositate sanguinis — Item vrina ru(bea) et te(nuis)
in veri in dolore forti renum qui est exsola calidi(tatis) et causa
est quod cum dolor adiuuat dolor conuenit spiritus et aliquid
de colera tunc dolor acuata et quando colera non in
fore cum vrina renum ipsa te tincta vrina in
quarto libro opusculi mei quod in competit nominatur sicut
causa de dolor renum quando dolor est ex colera vrina est tincta
et quandoque spissa propter admixtionem humoris hec vrina

Vrina ru(bea) et te(nuis)

terciana vera

Causon

ru(bea) et te(nuis)

colica

tympanite

ydropisi

fortis dolor renum

Secundum egidium significat duplicem tertianam
et tunc est in parte superiori obumbrata et
tenuis et grossa in parte inferiori fit urina ex contrario
ex colore et ex contrario colore et semper est sintho-
mata colera comitancia ut sitis et ariditas. Dupl[ex] tertiana
oris dolor capitis et papule in dextro et tinnitus
aurium. Secundum egidium et sicut commentator
urina rubea in colore et mediocris et profunda
turbulenta cum inpura et inequali substancia tertiana
continua significat turbulenta est ex perturbacione
et ebullicione humorum et ideo habet esse inpura
et inequali substancia eius. Item hec urina rubea
qualiter spissa turbulenta et obumbrata cum
inpura et inequali substancia supernis mar[...]
livens sub manus apposicione pleuresim significat plenresis
secundum egidium est enim turbata ex forti ebullicione
humorum et livida ex adhustione in materia morbi et
quia ibi est multa que adhustionis tamen [...]
apposicionem inqua est livida. Et volunt aliqui
quod eadem urina peripleumoniam. Urina
rubea vel subrubea in colore mediocris in substancia
cum insolucionibus athomosis subrubeis
vel rufis vel subnigris [...] urine et
spuma [...] spissa in superficie urine pleu-
resim [...] significat spuma non est immuta-
[...] eadem urina peripleumoniam significat. Urina
rubea vel subrubicunda in colore in substancia
spissa livida supernis fetida et turbulenta
synocham significat que est febris acuta continua de synocha
sanguine putrefacto inter venas et dicitur continua
quia in ulla die febris est sic spatiis quiete continua
ebullicione continua [...] putredinis accidit in
spiracio et in puritas vel sanguis putrefacto
[...] febris est sicut in synocha non quia [...] putrefactio
sanguinis est forciora et peiora. Urina ru-
bea vel subrubicunda in colore in substancia aliqualiter spis-
sa vel turbata sine lividitate et sine fetore
synocham inflativam significat que est febris continua acuta ex
sanguine non putrefacto [...] adhusto sed minima

quantitate peccante et cum sint [...] super [...]
[...] continue [...] et augmastica
i. continue augmentabilis et [...] in principio
permanens et [...] semper variatur variantur
[...] quod melius patet [...] de febre sy-
nocha simthomata synoche sunt dolor capitis in
firmitas [...] venarum [...] ydropisis
[...] urina rubea et spissa in [...] apostemate aliqua
est [...] et si mediocris et clarificat et est cum dolore capitis
et extensione ypocondriorum morte significat talis
urina in febre acuta si est multa et cum ypostasi alta
et in die [...] cepit [...] dissolui febris significat
per [...] materie digeste et in die [...] mor-
bi non fuit [...] spissa et post in spissa et post in spis-
sa [...] multiplicata urina minus spissa [...] in
die [...] est quod [...] Et [...]
quod [...] ypostasim in [...] morbi
non est [...] esse [...] ypostasim
[...] morbi [...] digna sed
est [...] dissolucio [...] post [...] die [...]
urinam [...] ypostasim [...] et [...]
[...] morbum [...] Ego [...]
dixi morbum [...] ypostasim non fuit [...]
morbi et in morbi fuit multa et pauca sunt
[...] indicium [...]
multis [...] laborabat et sunt
[...] valde
[...] Non quod [...] et cum
[...] signum [...] salute [...] non
[...] Si non [...] apparacat cum asperitate lingwa
et nigredine [...] malum signum [...] mortis
significat. Si non [...] urina rubea grossa
urina est grossior cum rubeo vel rubicundo colore vel turbida
[...] grossior [...] et [...]
tenuis cum [...] colore [...] accidit [...]
humoris peccatis ut acuitas et humiditas colere
et [...] urina rubea vel subrubicunda [...] permanens spissa
multa. [...] urina est rubicundior [...] permanens
[...] urina opus
[...] significat in [...] uniformis vel [...]
et [...] opus est ut [...] urina grossa [...]
[...] ut est vinum kalabrie [...] rero

vo psidiore hz nig(re)diez & multiplica(n)tur colorez
ut i quada pte rubicunda et i qdam nig(ra) et i qdam
liuida appeat tu si q(ue)m c(on)g(elatio) — vr(ina) si i opb (vel) lyga(n)tos
i fe acut(is) (vel) p(er) acut(is) possibilia e et mort(is) signifia(ti)
i diciit Sintyoa(m) morbi e t i aiune vlcratur
si eni i tubz fe ipo appeat vr(ina) sb(ru)bicunda
& p(ost) rubicunda & p(ost) i opb & p(ost) lyganos p(er)ss
e pessi(ma) & mort(is) indicium — Alfon(sus) d(icit) q(uod) lyg(a)
tuos maiorez i terciorz exte(n)sione a q(u)e corrup(ta)
si al(iq)ua i opb & h(oc) i fe acut(is) & q(uo)d adhustio
pcta signati pte mort(is) (et) na(tur)a a(li)o(rum) futuriz
h vr(ina) a(li)q(ua)n(do) az i inferiore fine fe p(ro)p(ter) corruptione(m)
a(lia) & tu vr(ina) e mag(is) spissa qua i fe acu-
ta & i fundo vrinalis e vr(ina) feculen(ta) g(ros)sior
& i p(ri)mor & p(ro)p(ter) h(oc) solet mediu(m) vr(in)a tu
vrina dic(itu)r ea significatur corrupt(io) a(lia) —
b(ene) alfons(us) d(icit) h(oc) n(on) tu(m) indicat(ur) tu q(ui)a
& p(ost) fe acutis tu vr(ina) app(ar)z aliqu(ando) ut
v(er)o i vpisi i ruptur(a) kyl(is) vene ut i apate
cpe tu q(ui)a talis vr(ina) app(ar)z aly i m(usc)ulis
p(ro)p(ter) fe acuta q(ui)a n(on) du(m) h(ec) a(lia) ut au(tem) a(lia) p(ro)p(ter)
co(n)sist(it) ut i tpe quo a(li)q(ui)d n(on) s(e)ntit iu dic(itu)r
e q(uod) talis vr(ina) i p(ri)ncip(io) i m(usc)ulis q(ui) a(lia) flu-
i(t) & signit b(e)n(e) q(ui)a sint i medicis vr(ina) h vr(ina)
p(ro)p(ter) p(ro)p(ter) ruptur(am) kyl(is) vene & tu e fetulentior
i fundo & senti(u)nt max(imus) dolor i spina p(ro)p(ter) s(e)p(arati)o(n)e(m)
d(i)i dorsi s(ecundu)m c(om)puta(ci)o(n)e(m) i fimb(ri)a & e thyor ine-
dic(is) dorsi s(ecundu)m co(n)tinuabil(i) — indicat(ur) do-
dico q(uod) p(ri)maz p(ro)p(ter) co(n)tinuabili — indicat(ur) do-
esse i tali loco h alfon(sus) d(icit) q(ui)a aly e dolor
i dal spondil(i) p(ro)p(ter) ruptur(am) kyl(is) sine vene
& exsalta ut tunc talis vr(ina) appeat io-
cancat q(uod) q(ua)ndo kyl(is) p(er)iudicatur vene ne
q(ui)sq(uam) ut vn i(n)ptat d(e) alia vr(ina) p(ro)p(ter) ydropi
siuz siez signific(ati) & tu(m) aiune(m) i(n)g(ra)ae az
spissior & si vr(ina) sint q(ui)a sangnea vpsar-
cam sig(nificat) si mag(is) liuida az sig(nificat) leuco fla
maciaz tu si q(ui)a i(n) si(n)e cg(i)l(ati)o(n)e p(ro)p(ter) d(icitur) plurop(i)o
n(on) sit medicina y (hoc) sign(um) ad d(e)clarandu(m)
q(uod) d(ro)p(ri)si ne rubeaz i ca(u)sa — tal vr(ina)
sig(nificat) aly apa cp(or)is aly pleuresim aly

piplemoni(a) aly apa i(n)t(er) & p(er)sig(nificat) & a(n)n(ot)a
app(ar)ata morbo (et) tu vr(ina) medicandum
e h(oc) ut id ~~talis vr(ina) sig(nificat) aly apa~~
~~cp(or)is aly pleuresim aly piplemonia~~
~~aly apa i(n)t(er)~~ — talis vr(ina) q(ua)z app(ar)z
i sano h(omi)ne exsalta ut tu(m) p(ro)p(ter) ruptur(am)
vene i r(e)nibz ut vesica ut p(ro)p(ter) v(r)ina i(n)sidia
co(m)m(unis) c(on)uersatione(m) & rac(i)one venaz ut
ex(em)pli medica(mento)s toyin ut e(ius)d(e)m ue(n)ino be(ne)

Jcto de vr(ina) sig(nificante) excessu(m) decocti(o)-
nis. dica(m) de vr(ina) significante adhustioz
ut mort(is) (quod) & p(ri)mo d(e) vr(ina) vidi & p(ost)ea d(e) vr(ina)
nig(ra) s(e)c(un)d(u)m h(oc) i q(ui)nta s(e)c(un)d(u)m cg(i) h agauta vid(etu)r
co(lor) i vr(ina) adhustioz sig(nificat) adhustio n(on)
c(om)plia clandi(cat) tu(n)c — p(ri)mo sit vr(ina) lyg-
anos cu(m) quada liui(di)tate supn(at)at spissa
& illa liuiditas e q(uo)daz debil viridicas
& sig(nificat) adhustioz a(li)qualiz. postea sit
vr(ina) v(er)o vidi & si al(iq)u(a)m(do) colore spissa
ut erugiose & sig(nificat) maioz adhustioz —
Et p(ro)p(ter) h vr(ina) vidi(s) pa(ru)ma mort(e) sig(nificat) &
maiore si color discoloratur vidit ut liuidis
ad nig(rum) conuenient(is) vr(ina) vid(is) multa feces
multa sig(nificat) ruptur(am) apat(et) i tu(n)c i aliq(uo)
m(em)bro nobili ut i cpe & sig(nificat) mort(em) i
p(ro)p(ter)io fluix(um) & si q(uo)d tu sup(er) eg(re)d(itu)m s(e)c(un)d(u)m a(n)i(m)a(m)
m(em)br(is) dissolu(ti)o(n)e & ad vr(ina) co(n)u(er)ti(tur) si al-
fons(us) n(on) vult h(oc) s(ed) vult q(uod) vr(ina) sit vidis
excessu(m) colore p(er) lesione(m) p(ro)p(ter) c(on)ti(nu)u(m) fell(is)
v(er)sus vias vrinales q(uia) lesio ex p(ar)te
cp(or)is ang(u)st(io)z c(on)tingat — vr(ina) vid(is) s(ecundu)m q(ui)nta s(e)c(un)d(u)m cg(i)
p(ro)c(e)d(i)t yctericia vida excessu(m) colore
p(er)ssime ut erugiose q(uia) s(e)cu(n)d(u)m s(e)c(un)d(u)m q(uod) diffusa
ad tota corp(or)is yctericia (ut) videm(us) — vr(ina)
vid(is) i fe acuta s(ecundu)m q(uo)d da(m) spasmu(m) sig(nificat)
ex i amaae p(ro)p(ter) c(on)su(m)p(ti)o(n)e(m) h(umi)di(ta)tis na(tura)l(is) co(n)ue(n)i(en)ti ad
& alfons(us) d(icit) q(ui)a tu e(st) pa(ru)ma vr(ina) vid(is) cu(m)
tu(n)c m(aio)r sig(nificat) — vr(ina) vidis morte si al(iqu)a
q(ui)a sig(nificat) mort(is) coloris & d(icit) alfons(us) tu e pa(ru)ma

Margin notes (left): adicii mort · rupt(ura) kyl(is) venar(um) · ydropisi

Margin notes (right): apa cp(or)is · apa i(n)t(er) · apa pleuresim · piplemonia · pleures(is) · salit(us) cor(dis) mor(s) · excessiuu(m) · vr(ina) vida · adhustio · mors · ruptur(a) apat(et) · yctericia · spasmus

De urina que sicut in primo et supra in quibus colo-
ribus competit substantia urine grossa ut subtil-
i supra urina viridis et grossa et urina viridis
mors Urina pro multum nigra multa grossa in declinatione febris qu-
urina nigra artane potest significare febris solucionem quod significat mate-
rie melancolie que sunt in morbis complecte et mate-
rie mundificatum Urina nigra multa supernus de-
mum spessa et minus nigra in fundo non grossior et ni-
grior corruptorum quod significat Urina nigra obscu-
mors ra pro totum primam quod processit liuida coloris
innati mortificationem significat mortem Urina
adustio ultimata et mors nigra pauca liuida pro ut sunt pene nigri
corui liuore solet quod processit viridis color
adustionem significat humorum ultimatum significat et mortem
mors Urina nigra et pauca pinguis pro toto fetida
in febre acuta mortem significat Urina nigra
pauca fetida cum multa pinguedine in superficie
apa renum apostema renum significat Urina nigra pauca fetida
cum pauca pinguedine in superficie urine apostema
apa vesice vesice significat etc. Explicit liber humanitatis

Vitam scribentis protegat deus atque legentis et cetera
[illegible]
dominus elizabet induit
Dum mea bursa sonat hospes michi festa
donat
Gaza tirquens libicus dixit karthago
triumphus amen

sucitus vna oblivionis est sunt aut cum sua predictio sit ardua et diffi-
cil nervo et multa util. io sig pnostica et dies creticos intendo sequi da cipilo-
go precium/ ut inde sit solacium senectuti non conuenis in alios de meis viribus pro-
debilitate g[ra]re saluatoris si autem in hoc opere aliquid dum fuit reprehensibile i[d]eo ex me
factor. Si aut[em] aliquid bonum fuit autem non fuit sed ab ipso summ[o]. Sed vos qui scitis suppe[re] factis
insistit aque. Sciam aut[em] predicendi est util. aliquid multa quia audita pnosticacione una paciens
redditur obediens et ymaginat[ur] quod medicus potens est ipsum curare/ Similiter et facilius pacientes
et preservat medicum ab infamia et dishonestate et pergunt potius quam cognoscit futurum sit dic-
tare cibare et si incipit et medicamine aplicare et proclamat ex remedia adhibere sit. inde-
bit. in suo loco. Clauis aut[em] totius pnosticationis consistit in comparacione virtutis et morbi. quia
si virtus superat morbum curabitur procul dubio quia euentus non sit similis uni completo dmo
nec supra magis morbi. Si autem morbus dicitur uel mouetur quia uel ad. est morbus quam completo
dmo morbi super naturam/ fortitudo aut[em] virtutis cognoscitur ex fortitudine operacionis cum opere arguat
virtute. si. g[ra]ciis non sit salua ymaginacio et memoria et spiritus bonus et motus et sompnus et vigilia
et operaciones .4. secundum partem. decubitus totius corporis tunc pro basi et salua et pergunt omnes quia
una virtute salua reliqua remanet in dispositione sua/ Si aut[em] inchelitus est laudabilis plus
et ordinatus tunc virtus est salua cordis et pergunt totum corpus quia una virtute multum leporis
reliquum pue et bene salue. Si aut[em] digestio aperitur et urina fuit laudabilis et virtus naturalis
est salua et pergunt totum corpus quia si una virtus multitudinis particularis ages paret aut voce inimicitia
colligancie/ Ex hys ergo igitur fortitudo totius signatur et sic quia magis et minus recedunt ab hys s[ignis]
sic virtutes erunt debiliores sic plus et minus/ fortitudo aut[em] morbi cognoscitur potissime ex virtutis processu
et eximinis dolore et calore multum intenso et commixtione et impotencia tollerandi alienacionis
sui intollerabilis in sompnum et quia aplicacio medicaminum non confert. ex magnitudine aperta et
nobilitate membri et multitudine nature et furia eius et exuberans accidentibus pernicialibus ex hys
ergo debemus morbi maliciam signare. Et sic quia ista procedendo veniunt plus et minus sic
morbi malicia est minor sic plus et minus potissime cum dolor sit modicus aut nullus quia dolor p[er]sp-
nit virtutes cum dolor est lentus quietus non pungitivus non tensivus in tactu et ecce cum collocat cog-
nitionis cum paciat et lenitas/ potissime cum non fuit debilitatus per naturam Ex hys ergo omnibus morbi
malicia minor vel maior signatur/ Qui ergo in hys casibus experte appodiavit et perfecte sine nebul-
caligine in firma comparauit in pnosticatione numquam decipietur. Vt ecce in opere quia sua predic-
ti et operandi sunt annexa ad invicem. Sic ergo considerans sufficienter sicut erit indebile non/
Hec ergo cap[itul]um ii. Secunda particula continet naturam morborum prima naturam temporum 3a naturam
paroxismorum quarta naturam accidentium 4a naturam dierum creticorum

Capitulum primum prime particule docet pnosticare in tercianis inter pollata simplici singulari
et cordis correlacionem eius/ Capitulum ii. secunde particule de pnosticatione in febre cotidiana inter polla-
ta simplici singulari et correlacionem eius Capitulum iii. secunde particule de pnosticatione in febre quartana inter pol-
lata simplici singulari et correlacionem eius Capitulum iiii. secunde particule de pnosticatione in morbis compositis
sicut in pectoris emunctoriis et in aliis operibus Capitulum v. secunde particule de pnosticatione in apparitibus Capitulum
6 secunde particule de febrium differencia et pnosticatione in eisdem secundum capitulum primum secunde particule

Ad q̄ sūt ars pnost[ica]

Quo cognoscatur forti[tudo] virtutis uel non per pnosticationem

Quo cognoscatur forti[tudo] uel debilitas virtutis

virtus

Incipit 2a particula q̄ docet pnosticare naturam morborum et continet 6 capitula

† Quod solum sunt 3 febres simplices et quod sanguis non putrefit

In morbo n. pronosticone non possum in morbum compositum et in composito morbi procede
debet / febris enim putrida sola simplex singularis non est nisi triplex scilicet est febris colerica
flegmatica melancolica. sanguis autem si putrefiat nisi per se tamen suum temperamentum putrefacere
propter sub forma primam manet non potest quam alteratur per se generatur in colericam et alia in melancolicam
et non sunt febres simplices singulares per eandem est compositam et in febres simplices non sunt in tres
scilicet per res naturales non naturales et contra naturam intelligendum eundem est quod eum non putrefit nisi
venas febris continua quidem sed autem expresse impollutam, ponamus igitur quod ad parata febre
impollatam sit potius sive utrumque sit tamen una tamen non si fuit muscolosus pilosus
venas ... annosus sopnicus sed vide igne / volare de motu in motu
et vide bella et aer sit calidus et tempus calidum et regio calida et quod consuevit laborare per
balneum purgetur / ducunt accessio de 12 horis vel in ... est rubea tenuis et plus
... velox ... ... per paroxismi ... calore
... a sudore ... / certe cum omnia ista ... quemadmodum ... non
tamen non sola simplex ... medicus in actu pronosticandi com-
siderare debet et per consequens componendi. Pronosticatio igitur est talis ... ...
... vel ... post accessio est debilis ... fortior ... magis fortis ... fortissima
et ibi est status ... ad debilitatem ... magis ... debilis ... debilissima et talia pro-
nosticatio ... dies ... ... cum aqua ... cum vomitu
vel ... et ... et sudore ... sanguinis ... pronosticatio ad dolorem capi-
tis ... fortes sitim intollerabilem / ista ad omnia ... quod in ... colera ... prima
quidem est de se subtilis ... mobilis ... et ... ... motu et forti
... subtilis penetrativa tacitu pungit mordicat / dolorem inducit ... et sitim / potissime
cum alia ... precognoscit quod medicus quod status est in die ... et ... et ...
et ... quod ... non finis ... ... adhuc ... non ...
... ... status et non affligendi ... ... et medicina ... quod
... status est in die ... ... dicta non competit ei et quod impollatam ... ...
... et potissime ... igitur in die accessionis si ... tolerare non ... ad ...
... in declinatione paroxismi et si non possit tolerare ... quod ... incipit paroxismus et
... ... in ... ... amigdalarum vel ... panis ... aqua
... ... paroxismo et potissime ... non accipiat cibum ... potum ... dor-
miat / in declinatione ... post cibum ... lactucis et brodio pulli ... cum ... ... et
cum ordeaceo et avenato / potus sit aqua ordei. In die autem impollatam ... uti ... pulla
... cum lactucis ... et ... uti vino debilissimo cum magis ... aqua et quod in die-
bus non finis ... oportet medicina ... medicatione igitur est talis Recipe ... ...
... ... aque fontis ... ... fiat sirupus purge-
tur ... mollire ... ... fiat decoctio et in decoctione resolvatur
... ... et detur ... fomentum fiat tale Recipe folia ... alias
folia ... ... et cum ... fiat
fomentum pedes et genua et brachia et collum et faciem et ... sit ... ...

† ... ... ij

appone aceto et aqua ro. et venenis et sandal et rosis camphora et sic curabitur si deus voluerit. Cum autem sufficienter reducitur fuit confirmatus est sicut sanguis et ibi est finis. Tertia autem nocha appellatur cum non est citra cum sit multum colerica non est pura sed est ibi aliquid per nio flacis admixta et est particularia non conveniunt ut potest esse senex et in yeme et ita de aliis et sit plus et minus particularia convenientia pronosticationem. Et de elongatione status propter in mitia una et ita de acutis et ceteris grossis gravior minor et medicina sortilegia magis et aliis omnibus secundum minimam partium admixtorum et si vellem partialia hic ponere in mis prolongarem opus et est de homogenitatis cum non evadat ubi interpolatione interpolantes
De tertiana nocha sive continua sit interpolata

Sua autem vera sive tertiana continua de eadem materia est cum tertiana interpolata et quod in tertiana continua est venis cum sanguine est ita tertiana continua de materia de colerica intra venas generata sponte ramis cooperta. Interpolata autem materia est extra venis et in uno loco coarctata tertiana autem continua est toto in tempore periodi magis ledens et cum separatione puta quod non remittit calidum et est tactu interpolata. In hac autem pronosticatio est idem et alia opposita partialia tactus quod non est in tertiana interpolata. In hoc autem pronosticatio et alia ... conveniunt plurimum magis Sapiens igitur medicus quod non et elongatio alia et alia secundum quod particularia pronosticationem imponit pronosticatione in et operatur in principio interpolata sicut sua agit in sua vera continua non autem dico omnes partiales tunc plexitas. Unde tibi est intelligendum quod una et eadem materia diversas facit egritudines quod in diversis locis est situata. Colera igitur vel est putrefacta vel non si putrefacta vel est intra venas vel extra si intra vel est in venis prope cordi et tunc generat continuam continuam. Si autem extra venas vel colligitur tamen vel in venis remotis et tunc generat tertianam continuam. Si autem extra venas vel colligitur in uno loco vel in diversis locis extra in loco propria speciatis aut non si non et putrefactat vel in uno vel in diversis locis extra materia in loco propria collectionis putrefactat ... tunc habet in tertianis que in una die faciunt venas si propria collectionis putrefactat ... ita tunc generat duplicem tertianam duos paroxismos. Si autem in uno vel est multa vel est pura si multa tunc generat duplicem tertianam si pauca tertiana interpolata. Si autem materia colligatur in loco et condensatur ibi apostema tunc vel est adusta vel non. Si adusta generat herisipilam quod incipiunt facit ignis. Si non est adusta generat apostema colericum cum dulcedine et calore et rubore et acumine. Si autem materia non est putrefacta vel est in toto corpore vel in parte corporis si in toto vel est interius vel in cute. Si in cute vel est in toto corpore vel in parte corporis si in toto vel est interius ... Si non ... aut si vel tunc generat ictericia citrea ... tunc generat lepram. Si in cute vel diminuta aut si vel tunc generat ictericia citrea ... morphea rubea est morphea et de fedacio cutis maculosa. Si autem sit in parte corporis si non morphea rubea est morphea et defedacio cutis maculosa. Si autem sit in parte corporis vel sicut est scabies vel pruritus vel pustule parve vel impetigo vel alia alicuius ulceratio aut vomitus vel egestio est ... aut sudor et cetera
tunc diversa generat

Capitulum xv de particulari de prognosticatione in [illegible] interpol. simplici et continua

Quo que febris sit flegmatica seu cotidiana

Item pronosticatio interdum oppone ita contrariis pronosticationibus et ita que volt in se. Solum pronosticationis primus oportet cum contrario pronosticationem cognoscatur. Et sic ponatur aliquis febricitans interpolate et sit salsus cum juvenis satis et plenus et sic pigritudinibus habitantibus plenus et cibo repleat se natatione in aquis et sub magis in cibis et quod sit in yeme et tempore frigido et ciuitas sit situata in paludes juxta aquas et quod incipit in ocio et cum multis cibis et quod febris incipiet cum modica frigiditate in extremitatibus tunc et calor non sit multum intensus et flegma non sit et quod urina sit remissa et pulsus primus tardus inordinatus non attendens et iniuncte ad multa velocitatis et frequentia et quod paroxismus extendat se ad xviij horas et quod ... tenetur pretendens aut aliquibus eorum manifesta tunc dico

q omnia ista declinant q h fe. est q coti^a in(con)pollata simp^x sim^l cu gnatia pti^{um}
cognita egritu^{nis} potis pnostica^r q egritudo erit longa valde et q status erit remotus a pn^o
et incohata non erit erit maliciosa et q in(con)pol^a non erit modicum et accessio longa
et q sine mag^o impetu in longo tpe fiatur paulatim et q erit pma sitis sopnus
confundens pigricia multa et (con)silia et qz h^c non e finis nec dies e remus sicut s^ciatus dicta
mgr^a accedat ad (con)silia sic e brodium cytreum carnes edulime et vinum album limphatum
mediocriter potet borago et silia multa / m^a igr^r digerat^r / imprimis cum oximel. dim-
retica et purgabitur cum Jerapigra et fomentabitur cum aqua decoctionis camomille et melli-
loti. Et m^a q tunc nocita palustre cole admixtione et qz non gne^{rat} pti^{ua} et
(con)sistit de m^a mat. venas (con)clusa ubi non e in(con)pol. mult^{um} pnost^o aut et opo
proximantur in(con)p^{ty} tunc sic rite et pti^{ua} medici industre relinquatur. Jtem insuper
est q m^a flecta et putrefit et non si putrefit aut intus et ext^o si intus tunc gnat fe. (con)ti^{as}
ex flate putrido intra venas Si ext^o et p mia collectionis aut si non te gnat fe. in(con)-
pol. de flate putrido ext^a venas si putrefiat p mo^{dum} collectionis et m^a admiscitur aut
non si admiscitur gnat fistula si non similiter a. apia molle sine dolore si aut non putre-
fiat et spargitur ad totum vel ad pte si ad totum et ad carne et ad cute si ad carne
gnat lepram si ad cute et ad totum et ad pte si ad totum et ptotum corpus tunc gnat
ydropis anasarca si ad pte cutis tunc gnat morphea al. si ad pte imitatur te
dive^s gnat f. dive^{rsitatem} loci et spe^{rum} flatis et adustionis et (con)positionis s^c. sic sephu-
le et cancros inuit. infectiones maculose pruricias tussis milignes timbras vomi-
tus sudor fluxus stipp stupor (con)gelatio subeth. apo^a. epilia palis timor colica u-
mes / fpetes et scabie arpia fr lumbardorum artheticia porri nausea mollificatio
membrorum sompnu^a. grappa. (con)strictiones alienationes rugitus gurgulationes et multa
alia (con)silia que omnia gnantur ex flate vel alio^s porose aquosa vel humida et mixta

Qm^o ex flate gnan^{tur} divise eg^{ritudi}nes

C^a 3^m p^o pti^a de pnostice mise c(on)ti^a in(con)pol. simp^x sim^l et correla^{tione} eius

Cognito igitur q in(con)gestione et exeu^{nt}. Si igr^r aliq de (con)tinua dice volumus tunc
et signa (con)silie debemus / igr^r si in (con)gestione status in(con)venire volumus primam egri-
tudinem devenire debemus Signa igr^r cum et de tiam hic debemus p(er) egritu^{ne}
(con)gnostimus non p mam poxio^{rum} poxi cum non iudicet ex(con)silio egritudinem n^c.
p (con)ns elongacior putat status q dic tunc affligunt coti^e g^e tondet^{ll} sunt e si dic
(con)tine affligunt de t^o initium g^e tunc sunt e decipit^r igr^r q vult (con)gnoscere egritu^{ne}
p poxi^{mi}. Si igr^r aque^{n}tur volumus ut sciamus pnostice tunc opz nos ad alia si-
gna (con)surgere / ponamus g^r aliq febricitare fe. in(con)pol. et fuit extenuati corporis
cum venis latis et strictis et induit pilis nigris et tempus aptus et (con)timidus et multus
et invidiosus et si omni tunc^{te} et sompniet se vide diablos et mortuos nigros et triste
plora angustia et vide tribulia et tpe sit autumpnus et vixit longo tpe in soli-
tu^{ne}. et comedit longo tpe multa ut leguminia et silia et ht splene durum et
opilatum et poxi^s incipit infrigi^{te}. q videbantur (con)tendi medulle ossium et poxi^s
fuit longus in(con)pol. longior tunc et vina fuit remissa et pulsus primus tardissimus

Qm^o (con)gnos^{c}atur (con)tinua et vlr.

et in principio paroxismi sicut pulsus hominis decrepiti inordinatus et sic pertransit cum sudore et consimilibus
vel non oportet exponere per attencionem que dicitur in prima distinccione cum hec particula continet
quod iste vomitus sit colera porracea sive impolluta sola simplex sine re. Iste igitur vero vomitus
surgit et vomitu tamen minima pronosticat per hunc modum. Iste patitur continuam nam tunc spa-
cium erit remotissimum et egritudo longissima computabitur in .ii. totalibus revolucionibus solis in sig-
nis tunc primi paroxismi erunt multi incipientes in eo tempore et non diversificabuntur et si fuerit
in hieme et tunc inestimabili frigore et deinde sudore et grani vertiginis et ponderositate
totius corporis et quiescit cum sudore pleno et post multas horas iterum revertitur paroxismus
et sequitur plenissimus post hanc passionem in aliquo membro aliqua remanet corruptela / Et cura
naturali pronosticacione aliorum humorum ut quod colera admiscetur et fleumate salso et sicco
ut notatur per admixtionem aliorum humorum ut colla ... magis vel minus elongatur in nostra cura
et quia particula non continet pronosticum et opus sed quod magis vel minus elongatur ut in cura
ut continua et de natura materia putrefacta intus vasa tunc pronosticum et opus erit sed quod particula continet
plus et minus continet quia non possumus tangere propter brevitatem. In vera autem continua opus est de eodem
cetera ut sit per dietas galline et fasiani et vinum et brodium ciceris et borraginis et similia
et sic medicinis impollutis. Inde autem paroxismi ut modicum et non. Si vero volueris ... primum
digestivum sit oximel simplex / sed primum oximel. Syrupus / ... in oximel ... consolidativum evacuativum
et pillulas ... cum diapenidion et dyaborraginis et mastix in dosi et lapis armenus et similibus
et per ... cum ... vulgariter ... compilacionis ponatur ... ad ... vel ...
multis post eum ... sicut ... ieracumque et similibus ... reponatur et fiat hec consolacio
in arteriis manuum et ... cum auxilio dei alibi ...
... et de hiis ... pertinent ad ... vel sine ... venas aut extra.
Inter ... quod ... ut ... est putrefacta ut ... sit putrefacta ut ... in uno loco vel in
Si ... tunc ... continua ... si extra tunc ... vel ... et ... vel septimanam
... generat continuam impollutam simplicem ut ... continua et ... vel ...
Si autem materia collectionem faciet tunc ut adurit vel non si adurit generat cancrum
si non / ... quod ... tunc ... sine dolore. Si autem materia non putrefi- vel ad carnem
at tunc vel mittitur ad totum vel ad partem si ad totum vel ad cutem vel ad carnem generat le-
pram si ad cutem vel ad totum vel ad partem si ad totum generat ictericiam nigram si ad partem
generat morpheam. Si autem materia ... ad partem corporis mittatur tunc diversa generabit
... diversis membrorum et ... sicut impetiginem et serpiginem ... tunc infectiones pustu-
le pruritus ... et similia

Compositiones febrium sunt multiplices et diverse quia aut aliqui unius generis aliqui
diversorum. Si unius sit sicut quod due tercianae / .ii. continue / vel tres et ita de aliis in-
terpolatis vel cum humores sint diversi et diversarum composicionum ... quibus habet ... motum et
... et ... igitur ... motus et ... unius ... alius ... alias
... pro putrefaccionem sicut ... quod alia putrefiat / alia quia ... iste humor habet ... pu-
trefaccionem et ... a regimine ... ita si una parte corporis ... et ...
putrefaccio possibile igitur est ... putrefieri intra vasa et ita faciat febrem continuam et possibile
est quod alia porcio ... extra venas et quod putrefiat in ... membrorum. Et quia
materia cum putrefacta extra generat interpolatam ... impossibile quod patiatur sic ... continuam
continuam et interpolatam et ista composicio erit generis unius ... est possibile quod extra venas

Pronosticum et alia sicut ...

Interpolacio ante

Quod ... ante ... diverse ...

... de ... et morte ... sicut de ... et ... aliis ... composicionibus

Non ... de composicionibus morbosis

... composicionum

alius

in diversis locis in eodem tempore et in diversis partibus temporibus ut cum putrefiat sanguis quod in una et
diversis locis putrefiat, secundum locum diversa erit febris et multiplex erit febris secundum diversitatem putrefacti-
onis secundum mixturam igitur erit possibile esse simul duas tercianas vel tres vel plures et sic de colerica
non possumus intelligere de quolibet alio humore. Si autem corpus sit dispositum contra naturam tunc hoc
accidit multipliciter scilicet aliquando corporis febris scilicet fiet vel putrida et putrida vel effimera et
effimera vel ethica febris non denominatur tunc vel secundum sicut primo et principaliter et per se cale-
fiat effimera erit licet humores et membra sint per calefacta si humores vel primo calefiat
et corrumpatur putrida erit licet alia sint per calefacta. Si autem humores vel membra
supra calefiat primo erit ethica licet alia sint super calefacta tunc hoc possibile est tamen
fieri et febris generari et quod per videat ad solem et fortiter irascatur et quod super calefi-
ant spiritus vitales et animales et naturales et ita erit simul putrida et effimera et intelli-
gimus de effimera ethica et putrida. Corpus igitur dispositum contra naturam vel erit propria commixtionis
vel ex adusta et ita de omnibus aliis generibus. De uno humore multi adusto fi-
sic erit epiala et lipparia ubi alia pars flatus vitii putrefit in exterioribus et alia per
compositione putrefieri non potest. Si pars putrefiat calore inducit in toto corpore et alia pars
dissolvitur et infrigidat ita quod in dispositione una simul sentitur calor et frigus et putrefit
in toto corpore, sicut accidit in alia specie quam interius putrefit alia pars et alia
dissolvitur et sentitur calor et frigus in toto corpore in alia tamen calor est et magis ma-
nifestus exterius et frigiditas interius et in alia calor interius et frigus exterius
magis et hec species facilime cognoscuntur. Si autem fit corpus quo ad materiam et forma
erit multiplex et diversa valde secundum quod diversi diversificantur putrefacti et in diversis locis et secundum
quod unus cum quolibet et quilibet cum quolibet coniungi potest propria intentione et tunc non
oportet in se distinguere et cum quolibet coniungitur. Et incipiamus a sanguine. Licet non
sanguis febris simpliciter sumatur facere non potest per totum ut contrarius est et tunc putrefit attamen
forma et alia pars eius convertitur in colera et alia in melancoliam nominatur tamen quo ad
si putrefactionis secundum se putrefieri potest et plures in facto vel esse non sanguis igitur et putrefit vel
non si non tunc fieret febris continua de sanguine non putrefacto propter dominium quantitatis sanguinis
inter venas quae quidem febris effimere comparatur. Si autem putrefiat tunc si plus
dissolvitur de vapore quam consumatur tunc habet febris augmastica. Si plus consumitur
quam dissolvitur generabitur febris epaugmastica. Si equaliter dissolvitur et consumitur generat
homotena. Sanguis autem corrumpitur aliquando cum colera et si plus est ibi de eo appella-
bitur causonides si plus de sanguine synochides et si equaliter alio nomine appellatur
. Aut autem si aliud est temperamentum sanguinis et ad flatus putrefieri potest unum sine alio
quamvis separatim vel separatim et coniunctim et ita potest ut in febris composita permiscean-
tur ex flatu et sanguine aliquando plus de isto aliquando plus de illo aliquando equaliter
et ita intelligendum de mixta et ita tamen in naturalibus ut febris flatus sanguis et ita de aliis

tunc igitur ut videtur paciens patitur simul cum colera et cum qualibet specie eius et cum flegmate et
cum qualibet specie eius et cum melancolia et cum qualibet specie eius tunc loquimur de eo. Colera igitur
corrupta cum flegmate simul putrefiunt in quibus putrefiunt intra venas et ita est composita ex
tertiana continua et cotidiana et continua. Si calide dissolvuntur et consumuntur. Si utrique putridi putrefiant
extra tunc est febris composita ex tertiana interpolata et cotidiana interpolata. Si autem colera putrefiat
intra tunc est composita febris composita ex tertiana continua et ex cotidiana interpolata. Si autem flegma
putrefiat intus et colera extra tunc est febris continua et tertiana interpolata et hec vocatur
quandoque species emitriteorum quam medici dicunt tritei id est tunc scilicet colera et flegma naturale putrefiunt pu-
trefacta pura inveniuntur ita de speciebus colere innaturalis et flegmatis innaturalis aliquando plus
de isto aliquando calide vel aliquando plus de illo aliquando intus aliquando extra tunc non oportet nisi
observare et complexiones distinguere. Sed si sit colera simul cum melancolia flegmate ut dictum
est et ita simul cum melancolia naturali et innaturali et naturale cum innaturali. Cum igitur putre-
fiunt colera et melancolia intus et utrumque extra et alterum intus et alterum extra et cetera ut est exceptum
in colera et flegmate. Tunc veniamus ad flegma naturale simul cum melancolia pura inveniuntur
et utrumque putrefit intra venas et est febris composita ex cotidiana continua et quartana continua. Si
utrumque extra est febris composita ex cotidiana interpolata et quartana interpolata. Si autem intus
et melancolia extra est febris composita ex quartana composita continua et cotidiana interpolata. Si autem
fit flegmatis innaturalis coniungantur cum speciebus melancolie innaturalis tunc diversitas est magna vel alia
fit quod unum tendat plus vel minus intus vel extra et non oportet tamen hic distinguere et complexiones
cum quolibet cognoscere fit extra patet. Signum est omnium istarum compositionum per simplicia
dicentur. Cum igitur expositor cognoscit febres plures simplices similiter cognoscit et compositas
et impuras. Dicit simplices sunt cognoscere compositas est non nisi tunc. Motus autem omnium qui
in compositione veniunt superveniunt et tunc per modum affligendi maiore vel minore et dulci-
tudine sincopem et pulsus et urina et alia [illegible] diligenter attendere ad res naturales
et non naturales et contra naturam et cum [illegible] intus vel minus [illegible] alterius considerando
varietate complexionum et alia que dicit. In cognitione simplicium cognoscendi compositas
[illegible] et tunc et querendo cum difficultate potissime cum duo vel tres simul calide putrefiunt intra
venas scilicet est febris composita ex tertiana continua et cotidiana continua et ita de aliis similibus. In aliquibus
autem possumus exemplificare ut [illegible] in similibus videatur ponamus aliquis febricitat et incipit
cum rigore sicut cum puncturis acutum et vomitu colere et cum pulsu acuto in principio
accessionis et veloci et frequenti in augmento et sic in prima hora diei et tunc in 6a
hora diei incipit consimilis paroxismus et iterum in prima hora diei alterius sibi consimilis tunc non
est dubitandum quod hec febris est composita ex duabus tertianis interpolatis de mane [illegible] loco
putrefacta. Si autem in prima hora diei incipit cum frigore modico et inordinatione
pulsus et calore in statu non multum acuto et vomitu flegmatico et in hora 12 inci-
piat alter paroxismus consimilis et [illegible] noctis alter consimilis non oportet dubitare quod hec febris est
composita ex tribus cotidianis. Si autem paroxismus incipit in 12 diei cum frigore quam
venit [illegible] medullas ossium et pulsus sit in ultimo occultus et tardus in principio paroxismi
et consimilis incipiat in 12 hora non oportet dubitare quod hec febris est composita ex ii quartanis

Sed flegma

naturalem

continua/ et ita intelligimus de interpolatis continuis/ Si autem paroxismus incipit cum frigore
interposito et pulsu inordinato tardo et occulto in principio paroxismi durauit longo tempore et
recessit vel est cum sudore vel similibus et postea insurgat paroxismus cum frigore et tremore cum
punctis acutis et velocitate plus solito vel est in augmento frequentia et calore intenso
et dicitur cum vomitu colerico tunc hec febris est composita ex quartana interpolata et tertiana interpolata
et ita intelligimus de flegmate et de aliis commixtionibus seu extra seu intus ita quod colera fa-
ciat calorem intensum et acutum valde et plus velocitatem et frequentiam et urinam intensam et
paroxismum breuem et afflictionem maiorem de re in tertiana/ flegma autem facit calidum lentum
vaporosum pulsum inordinatum urinam remissam/ cruditate pulsus vel breuitate sic flegma
vel melancolia vel colera et hec febris indicat tertianam continuam vel quartanam et affligit plus per dies
pares et accessio est longo interpolatis modica/ melancolia autem facit in principio pulsum acutum
multum et tardum urinam remissam et interpolationem magnam et frigus intensissimum et affli-
git in diebus paribus magis/ Ex hiis igitur solers medicus poterit omnes compositiones co-
gnoscere simplicibus bene cognitis et non possumus omnia sigillatim particulariter tangere quia ad narrandum
non sufficeret plures dies/ Pronosticatio vero medici/ febris composita maliciosa et dif-
ficilis curabilem cum errore et tribulatione accidentium et tolerantia mala propter diuersitatem
sinthomatum et rerum contrariarum causarum/ Hanc autem maliciam indicant plus et minus secundum diuersi-
tatem materie vel multitudinis eius et secundum hoc compositiones plures diuersificantur quia omnia in simplicibus
et hec omnia propter bonitatem industrie medici relinquuntur

Capitulum 4m de pronosticatione et apostematibus

a Post (?) et morbus malus sit omnia genera morborum sic est morbus consimilis apostema.
et quia quando ex humore sit morbus per se vel per omnes sive alibi hoc locum apostema autem
quedam generantur ex sanguine et appellantur flegmones et quedam de colera et appellantur hir-
sipila quedam de flegmate et appellantur zimie quedam de melancolia et appellantur sclirosis/ modus autem
generationis apostematum est iste cum magnum venit sive plene de inde plus et capillares tunc
quia sanguis inveniens continui non potest recipi velocitate orificia venarum et tunc sanguis re-
sudat et exit ad poros cutis membrorum et loca debilia et tunc si sanguis corporis est
in equalitate quantitatis eius est parva et virtus eius est fortis tunc potest resistere con-
sumendo exalando et evaporando sic quod non generabitur apostema/ Si autem sit nimie quantitatis aut
male qualitatis tunc non potest corrigi et tunc congregatur materia in hoc loco debili et tunc apostema
Si autem sit in interioribus et quantitas magna ita quod sanguis repulsus ab interiori possit petere
continue cor aut possit continue calefacere partem et partem donec veniat ad cor tunc febris continua ge-
nerabitur/ Si autem in exterioribus et membris remotis et in parva quantitate tunc sequitur (?) febris.
Si autem sit quantitatis in dispositione media ita quod calefactio veniat per aliquam ad cor et aliquam
non tunc possibile est ut videtur quod febris interpolata possit excitare sanguinem generari licet hic
sit de raro contingentibus/ Si autem sanguis aduritur tunc sit in malam (?) aprosa (?) et corrodit
et ulcerat et generat carbunculum/ Cognoscitur autem apostema sanguinis cum est in exterioribus per ca-
lorem et mollitiem et ruborem et dolorem et pulsationem/ Si vero sit in interioribus tunc co-
gnoscitur quedam quantitas propria intrati ut est urina rubea et spissa pulsus plenus undo-
sus ... et est in venis et hic venas latas et plenas et tempus vernale et consimilibus
cardines autem generationis apostematis colerici idem est sicut de sanguine et ita de aliis humoribus

Cognoscit^r aut ap^a colica quia color est citrinus & locus e durus & calidus et
doloros^s Si aut sit mitioribus cognoscit^r p urinam & tenue & puls^u velocitate
& p sputum citrinu & q̃ colitus & tpe & etas & stlibz Si aut inflamet^r co^m ge=
n^at pessima scadala quia scind^t mebra ut gladius & tuc dicit^r sic ignis
n^a n^a flum cognoscit^r p albedine & g^ossitie & modico calor^e & si aduriat^r ge=
n^at fistula Si aut mitioribz cognoscit^r p urina remissa & spissam p pulsu
mollitie & in ordinatom p sputu albu globosu & q̃ flitus & tpus hyemale
& stlibus // Ma^a aut mlie cognoscit^r p duritie & livore & p paru de dolor^e et
calor^e Si aut sit mitioribz cognoscit^r p urina remissa & tenue & puls^u priuus &
stetu & sputu liuidu & q̃ mlitus & tpr autupnale // Apatu aut quedam
sunt sic^z acuta & ista st meliora de t̃acto^is q̃ significat^r uirtus fortis & m^a obe=
dient sic^z acuta & ista. Si aut s^a sit obtusa tuc e malu q̃ signat^r m^a
diens & mebru dispoitu. Si aut ... & uirtus debilis q̃ no potuit expelle & mebru solidu p q̃ no potuit
= g̃ssa & uirtus debilis q̃ no potuit ... quedam uitus
s^a tristitus // Apatu aut queda rupunt^r intus quedam extius & q̃da uitus
mo. illud aut q̃ rupit^r ext^a timim e melius q̃ uirtus signat^r e fortis potes
mo. illud aut q̃ rupit^r ... q̃ mebru eo q̃ delegat^o e ab expugnatibz Si at
expelle extius & no rupit^r ... Si at
rupturu est ab int^a tuc malu e p h^c q̃ corrupi put mebra nobilia Si at
rupit^r intus & extig tuc est detius q̃ na no inuenit locu solidu ... sic appo=
net in regione carnis. sic. inde in regione platarz ubi e g^ro cars. in confine
ossiu tu in solido ... in lenitgie aque q̃ appodiat radice intra & q̃ na
ossiu tu in solido ... apatu venenosu sic e hisi=
no inuenit centru ut solidu. io corp mala ... apatu venenosu sic e hisi=
pila antrax carbunclus & stra // Apata venenosa tu apparent exterius si subito
se p̃ficiunt & locus appertz expectatus & sit liuidus color ... tuc
morte sig^t q̃ ex m^a malitosa & venenosa ... m^a mitti^r ad in=
teriora & q̃ m^a uadit ad mebru nobilius io subito inficit & ita morte sig^t

⁋ Apata aut cponu^r int^a & signa ... p simp^a cognoscit^r Si at sang^s
fuerit ap^a & no aduritur gn^at flegmone Si at p^s cuius g̃ssior aduritur
gn^at carbuclum Si at sanguis adustus p̃miscea^r cu co. gn^at impetiginem
antrx & carbuclum Si aut co. inflamet^r gn^at hisipilam .i. sacru igne Si
aut aduritur herpes stiomenu .i. ... Si at fla aduritur gn^at fistula et
si mla aduritur gn^at cancru // Apata aut ptis dextre sut peiora q̃ uirtus
est fortior & io ca maior // Apata aut sinistr^e ptis mi^a sut malicia quia
uirtus debilior & io ca minor potissime ad yastagmate ... q̃ q̃ e in pte
dextr^a malicia maior. splen aut in pte sinistr^a & io malicia minor & tu ...
insufficientia sut in doctrina ii p pti^a exponendi^r io pti^s de apatibz e loquendu
& q̃ cogto ... magis p^s curatoes io de hijs pti ... nam ptic^e pa^s
⁋ Tre aut regiones corporis huani sut tres ut regio ... regio spiritualiu
& regio nutritiuor & io p^o agedu e de apatibz magnis pitlosis in regione ...
Apata aut mag^s piculosa in pte animata ... est in primi ... e de co. in
pte anteriori cereb^i & appellatur frenesis ... & alienatoe & saltu & clamo=
re & tribilibus actibus quia frenesis ... e in omi ... suo ...

si urina sit alba et tenuis aut alba et spissa et sic perseverant mortem procul dubio
signat quia mortificationem virtutis naturalis signat imminentem. Secunda apostema est in parte apposi=
ta dextra in media facie in parte quod appellatur litargia quia oblivio inseparabilis cuius signa
mortalia sunt tremor capitis livor faciei et quia sanguissuga apposita non ad=
heret. Tertium ut apostema est apostema acutum cum dolore acutissimo et ideo iuvenes
propter suam etatem moriuntur. Et intelligendum est quod omne apostema in capite cum dolore acu=
tissimo et intentissimo et febre continua mortem signat senes tamen tardius moriuntur cum
non habeant tantam/ Nunc veniamus ad apostema spiritualium et sunt 4 ut apostema uvee et squinan=
cia et pipleumonia pleuresis et apostema dyafragmatis/ apostema uvee periculosum est propter febrem et
timorem et dolorem et quia impedit duas operationes nobiles ut hanelitum et cibum in
inspirationem et multa venenosa et ita cum in summitate teretissime acute. Cum cadunt in
pectus quia vena incidunt et et ita purgato corpore si usque vindicare contigerit ma=
teria est/ Secunda apostema est squinancia et habet species 4. Una namque apparet exterius meol=
lo aliaque omnino via hanelitus et non apparet alia quam primum est intus et parum exterius
contra quam apparet in gutture ore bene aperto. Tertia quoque apparet tamen exterius minus malum
quia ad exteriora corrumpi potest et non corrumpit membra nobilia nec impedit nobiles
operationes/ Secunda est in maiori malitia apostema quod apparet in gutture ore bene aperto quia
non potest ita bene mundificari et ad exteriora erumpi Tertium est in gradu peiori quia
tamen est intus et non apparet quia medicamina non possunt aplicari et si rumpatur fluit
ad interiora. Quartum est in maiori malitia quia apparet intus et exterius et quia vadit ad
pulmonem alteram partem et perforat et via non invenit viam ubi appodietur et quia nec
est multum valde positum ad intus et exterius Tertium quod ducit ad necem vancelis[necem]
et summa difficultate hanelitus mortem procul dubio signat nisi ei succurratur cum et
sanguinis flebotomie et euaporando/ Tertium apostema est pipleumonia quod est apostema ut plurimum fla=
tum in panniculo pulmonis vel pennis eius et cognoscitur ex dolore spatularum et ru=
maxillarum et febre continua et cum malicie tantibus Quartum et quintum apostema quod est in panni=
culis costarum interioribus vel in dyafragmate quod ut plurimum ex eo generatur pe=
netrare ad panniculos et habet 4 concomitantia inseparabilia Primum accidens est dolor ad=
mirabilis intollerabilis pungitivus maliciosus pro tanto quod ibi est continuus cum doloris
intimus in venis et mala quo dupliciter dolorem inducens et multo. Secundo quorum concupiscen=
cia ad centrum descendendo solum continue inducens primo inspirantur membra et dolor propter
mala humore dupliciter in membra inflammatum et cum dolor propter illa causa iniuncta solum
continuum inducens motus a centro concupiscentia ita est ibi dolor inestimabilis propter duas
causas dolorem duplicantes/ Secundum accidens inseparabile est febris continua fortissima cum dolore fortis=
simo pro tanto quia est ebullitio continua ideo febris fortissima valida. Tertium accidens est
inseparabile difficultas hanelitus eo quod propter membra compelluntur et compluuntur unde ha=
nelitus Quartum est tussis quia cum ad ea residet ad caput transmittere sensit nocumentum
virtus aliis sensibilis et excitat virtutem naturalem et expulsivam et ex mittitur expellere illud
nocumentum et tali motu mouetur tussis// Et. Dicitur aut si in apostematibus spiritualium

d' pleuresi

apostema inferius iij appareat sputum album digestum et exeat velociter et cum tussi levi vita eva-
det in brevi procul dubio. Si autem tarde appareat tarde evadet. Si autem in principio
appareant mala signa ut sputum citrinum vel rubeum vel nigrum aut lividum aut
viride mortem proximam significant. Et si tarde appareant tarde morietur et si signa
mediocria appareant mediocriter est morbi dispositio. Ista inferius magis per-
tractabuntur. In regione autem interiori que est de pertinentia [illegible] accidunt apostemata ut
apostema [illegible] stomachi epatis ypocondriorum splenis et renum et vesice et pectinis et de
non loquimur nisi de apostematibus magis periculosis et si sic alias alia intelliguntur
in hiis dictis et sermonibus generalibus superius dictis in [illegible]. Quadruplex apostema
potest generari aut omnino intus vel extra omnino vel simul intus et extra aut in capite
[illegible] ut [illegible]. Ista autem apostemata sunt periculosa propter nobiles operationes
quas impediunt et quia membra spiritualia dorsi continentur. Aliquando propter spasmum et propter omnia
alia que dicta sunt in spiritualia. Apostema stomachi et potissime orificii est multum periculosum propter do-
lorem sincopem qui ibi accidit propter nimium sensum et approximacionem ad cor et est cum nau-
sea et vomitu et ablacione cibi. Apostema autem epatis cognoscitur apparente dextro [illegible] costas
et quia sitis est non accidentalis et ego ad modum lune [illegible] et est periculosum quia
membrum nobile et in eius operacione fit error frequenter sicut dissolutio [illegible]
non apponatur [illegible] membri confortetur et quia sequitur sit fortissima propter nobilitatem membri
et aliquando ydropisis propter corrupcionem digestionis et hec ydropisis sunt signa consumpcionis
ventris et tussim. Apostema autem ypocondriorum seu [illegible] seu [illegible]
rum est periculosum propter approximacionem ad membrum nobile et quia cibus non potest pertransire [illegible]
[illegible] et ydropisis cuius signum est fluxus ventris. Apostema autem splenis et renum
sunt multum periculosa propter [illegible] et membri debilitatem. Idem dico de apostemate [illegible]
umbilicum et pectine. Apostema autem vesice est periculosissimum magis propter maiorem sensum eius
malicia cognoscitur in fortitudine febris et retencione urine et egestionis et accidit plurimus
[illegible] ex rebus [illegible] nisi [illegible]. In pectine autem ventris [illegible]
[illegible] in hiis et apostematibus si pulsus [illegible] fortis et magis apparuit angu-
stia et alienacio significat. Ista autem apostemata dura dolorosa cum [illegible] accidentibus
apparencia in principio mortem inferunt et si non et fuit inviscis et dolor [illegible] in fronte
et tunc appareant rubea fluxus sanguinis [illegible] [illegible] die significat. Si vero non
fit et [illegible] usque in die [illegible] evadet proprie. Apostema autem [illegible] in [illegible]
[illegible] fluxus sanguinis [illegible] et [illegible] [illegible] diem [illegible]
[illegible] in [illegible] apostematibus quanto plus descendit inferius tanto minus [illegible]
[illegible]. In superioribus [illegible] plus propter calorem fortitudinem et virtutem [illegible]
[illegible] et [illegible] et non est mali odoris [illegible] autem cognoscitur per [illegible]
[illegible] est [illegible] apostema [illegible] duobus modis [illegible] vel [illegible]
[illegible] die [illegible] aut plus. Si autem die [illegible] vel in [illegible]

dubius morte significat. cum fames et pulsus est solita quia in tam brevi tempore nec non
debet famem gravare et eo vero omnino non nocuit quia morietur in quarto cum tot
bonis signa posset apparere quod mors retardaret. finaliter cum curari non possit
Si autem cito non fiat paroxismus crisis tunc aut est in superioribus aut in inferioribus. Si
autem in inferioribus cognoscitur per difficultatem hanelitus et per ypocondria non dolorosa
nec tensa. Si autem dolor est in ypocondriis maior significat infirmus delegare
vel durare. aut delegatio fit aut post digestionem materie vel ante. si post salutem significat et totius
membri. Si autem materia fuit indigesta periculum est de membro licet totius salutem.
vel si hec materia que ante digestionem delegata fuit ad extrema iterum revertatur admi-
rando morte significat. crisis autem post generatur in hyeme et plus durat et tardius
accidit residivum. crisis autem que prime terminantur quedam sunt cal. quedam
fri. quedam mediocres. cal. incipiunt et terminantur in die xx°. fri. in lx. medi-
ocra in xl. et non debemus computare principium totius morbi sed principium generationis sa-
nie quod cognoscitur ex puncturis et dolore et maiore inflammatione et calore et extreme
ruptionum experimentum. crisis autem quedam generantur de ventositate quedam de acu-
sitate

Capitulum 6m primo particule de fe-
bribus et prognostica mors

Ephemera est febris in genere ut effimera cuius subiectum est spiritus et putrida cuius subiectum
est humor et ethica cuius subiectum sunt membra solida et licet in quibus calefiat
et alteretur et alteratio tamen ulterius principaliter amphora ut est calida et ex vino spiritus in
eius reponatur. metaphorice tunc calefiat nimia calefactione amphore et hic
appellatur ethica ubi primo et principaliter membra solida sunt calefacta et per consequens alia. aliquando
est vinum calidum amphora frigida calefit unde amphora ex vino et hoc appellatur
putrida ubi humores putrefiunt per consequens totum. aliquando est aer cal. multum. secundum
domum ut patet in estate in flatu venti meridionalis. ex calefactione aeris calefit
tota domus et hoc appellamus effimeram ubi calefiunt spiritus et per consequens tota domus corporis
humani. effimera autem appellatur febris que in spiritibus principaliter consistat et dicitur effimera ab effimero
pisce quia eadem die qua oritur eadem moritur. generatur autem hec febris ex causis
certam extrinsecis tam exterioribus quam interioribus et ex rebus non naturalibus non debite
corporis applicatis sicut est aer cal. et fri. et pestilentialis et exercitium et coitus et bal-
neum et cibus et potus calidus et venenum exhibitum in medicinam nimis cal.
vigilie nimie et inanitio nimia et repletio et expulsio et retentio superfluitatum
et accidentia sicut est ira et tristicia et gaudia et proveniunt ex apostematibus que proveniunt
in emunctoriis membrorum nobilium sicut sunt bubones et gaudia. Cum autem omnium
febrium longum esset et prolixum dispositiones tamen medico pro distinguitur specialiter hec
febris ab omni alia quia calor est equalis in principio et statu et non est pungitivus sentitur
et numquam venit nisi ex causa manifesta et urina est naturalis vel modicum

distat pulsus calidus accidentis ad velocitatem et frequentiam et motum distat a naturali et iam
cum fiendo vaporis et non durat naturaliter per unum diem. Sed si corpus est opilatum et spissa
extendit se ad longius usque ad quartum diem et si vadit ultra iam non est effimera sed putrida
Sed pronosticatio eius talis febris. Hec est brevis tractatus et bone et calor lentus sine malitia
simthomatum et medicatus corpus. Dieta est tenuis et ita ne fiat corpus imputrida et
non nimis tenuis ne fiat corpus in ethicam igitur diligens cautela in regimine ne
in aliam vertat febrem. Febris autem putrida in humorum putrefactione. putrefiunt vero humores cum despi=
rantur aerem non despirant autem cum cutis extremitates non ventilantur. Consul=
tuntur autem cum magnificantur. Cum ergo pori clauduntur quod fit cum humores augmen=
tantur et generantur et pinguntur propter frigus et spissa tunc fit quedam ebullitio et fumi ca=
pnosi resoluto et permixto subtilis cum grosso quia putrefactio est in corporibus calidis et
humidis cum dissolucio intra cutem. Est igitur putrefactio liquidorum et fluidorum cum
igitur mutuo generantur resolvitur fumus siccus ut patet in sterconibus putrefactis in corporibus
humidis resolvitur fumus levis et pinguis faciens. Si fumus resolutus communicatur arte=
riis capnosis pungitivus petit cor et super inflammatur calor et spiritus cordis et spiri=
tus per totum corpus et tunc est febris putrida. Distinguitur autem per febres putrida ab a=
liis febribus quia naturalis calor in tactu est pungitivus et visus tactum in febris nocumento
... quia naturalis ... Urina est ... indigesta et pulsus primum et ve=
niunt ut plurimum sine ... debilis et in statu fortis et si ... est
longus et in statu magnus et velox ... rigor et ... ut plurimum cum rigore et ... ma=
ior propter fumositates superfluitatis expulsione. Pronosticatio eius talis omnis ... putrida
...cum malicia et ... accidentibus et calore forti et magnitudine et mala
periculosa et cum malicia et ... regimine et medicina debet esse magis ... et cautela et
tolerancia ... regimine et medicina debet igitur medicina applicare et regimine
solercia ... et diligens solicitudo. debet igitur medicina ... putridis et ad
... ad opilacionem et porrorum clausionem et ... putridis et ad
elevacione ... et ... et ad ... et ... quod ... plus illi vel
illi ... medicinarum et in hoc evidentissima medici pericia ...
... aut ethica in membris solidis radicatur et ... duobus modis. Unus est
febris ... cum ... et febre valida precedente generatur ... igitur est ...
evidens et ... cum ... et labore et ... agentis
magis ... et ... paulatim fit febris. cum ... ex ... et labore et ... agentis
in febre ethica cuius ... solida membra omnes partes ... partes corporis ...
naturalis alterante ... in toto corpore ... naturalis ... et ... est ... tam=
quam ... et non est ... quod possit ... et ... quia mala ... est ...
non est dolor quia ... non sentitur cum sit ... et ... Distinguitur autem ab a=
liis febribus quia pulsus est ... quia non est ... in aliquam aliam febrem. Hec est ... quia ... corpus est
in statu ... vel ... vel ... et ... Urina non est indigesta ... =
... et si fuit ... propter febres valdas precedente ... cum ... cutis
et ... oculorum et notabilissima ... quia ... radicale ... est et ...
... et desiccatur ... febris cum venit ad ... et pulverizacionem et ultimatim ...

manitorum eius restauratio penitus est impossibilis ut videmus in lichino ut cum [illegible]
oleis oleo totum inflammatur et consumitur in candela et subito extinguitur sed quadam
subita inflammatione et [illegible] humidum lichini et tota consumitur quod si ei apponatur
oleum non pullulabit flamma quia inclinatum [illegible] subito cum quadam inflammatione impetu ex-
stinguitur sic est in corpore nostro humidum radicale per [illegible] ex calore febrili exhaustum est et con-
sumptum sit quod ex aliquo humido nutrimentali adveniente calor naturalis salvari non
potest et perit armonia corporis et tunc sicut in decrepito humido naturali consumpto sine pena
et fatigatione efficitur mors. Dubitatur tamen utrum pueri paulatim [illegible] cum ex aliis pueri-
tiis cognoscitur. ex dispositione ciborum quia post cibum magis affligitur quod probatur quia si diutius [illegible]
[illegible] plus vel minus affligeretur et hoc est in omni specie [illegible] nec ex consumptione [illegible] pue-
[illegible] ethice igitur quod pueri per [illegible] et febres [illegible] facilis cognitionis et cum ypo-
[illegible] et venit [illegible] tangendo dorsum et totum corpus est [illegible] et febres [illegible] capillis in totis
ossibus videtur [illegible] et subito cum pinguibus [illegible] humido venit non potest [illegible]
et cibis qui [illegible] in labore distinguitur quia in principio tactu calor videtur debilis et
si continuetur erit acutus et pungitivus pulsus autem omnium ethicorum est parvus debilis et
spissus et durus. Si autem fuerit in ethica sine febribus [illegible] tunc est difficilis cogni-
tionis in principio [illegible] apparet manifesta consumptio [illegible] in principio [illegible]
et febres sanguinea et aliis febribus putridis et si ethica sic fuerit putrida de facili cog-
noscitur. Si autem [illegible] quod sit ethica ex hoc quia calor [illegible] non [illegible] in prima
die 2a et 3a et non est [illegible] aliqua [illegible] nec calor sine [illegible] tunc si sit cum
quadam [illegible] et sit cum quadam consumptione tunc procul dubio in ethica est venter
[illegible] et si humiditas cordis et membrorum radicalium non [illegible] est consumpta cum [illegible]
super calefactionem et ebullitionem. Si autem dubitetur de sinocha est calor fortis inflamma-
tivus [illegible] et pulsus magnus velox et frequens. In ethica autem omnia ista
[illegible] calor ethice comparando ad sinocham febrem. igitur imbecillis est et
pulsus parvus et debilis. Si autem dubitetur de aliis febribus putridis hoc est quod distinguitur
quia omnes putride inequaliter affligunt [illegible] dies [illegible] et [illegible] periodos
[illegible] autem [illegible] quod maiores vel afflictiones in [illegible] in ethica autem quod
est de se est [illegible] et equalis afflictio nisi sit per cibum hoc [illegible] est [illegible]
febres [illegible] post cibum inflammatur et magnificatur pulsus et [illegible] venit [illegible] di-
[illegible] quando [illegible] calor sit situatus in sicco humido nutrimentali adveniente in-
flammabitur calor et [illegible] sic videmus lapides ignitos [illegible] et calor
[illegible] si [illegible] aqua [illegible] superfundatur hoc [illegible] est [illegible] ethice quando calor est fortior
in arteriis quam in locis [illegible] si fuerit in principio [illegible] non [illegible] humidum cordis
est consumptum et corpus [illegible] et aridum calefactum tunc impossibile est curatio sicut
[illegible] est in lichino. Si autem fuerit dispositio media inter consumptionem humi
et non consumptionem tunc curatio est media inter curabilem [illegible] et [illegible]

[illegible] in [illegible] afflictionem tunc
distinguitur quia in synocha

incurabile. Curatur igitur cum studiis et temperate calidis et ita super omnia valet lac quia
superficiali per membra disseminatur et nutrit et consolidat et primo de lac mulieris postea incipiens
bene generate deinde asine deinde capriarum deinde vaccarum. Caprarum mediocre. Elige igitur
morte expectata quod infecte et elige de lacte quo modo gummis et sic curabitur multorum
quorum nullus evadet // Incipit 2a particula que docet pronosticare in egritudinibus secundum tempora
anni et consuetudines etates et regiones ventorum et elementorum etc. / Capitulum primum est capitu-
lum quod docet pronosticare in morbis vernalibus ¶ Capitulum 2m in quo docet pronosticare in morbis
estivalibus ¶ Capitulum 3m in quo docet pronosticare in morbis autumpnalibus ¶ Capitulum 4m
in quo docet pronosticare in morbis hyemalibus ¶ Capitulum 5m in quo docet pronosticare secundum naturam
consuetudinis ¶ Capitulum 6m in quo docet pronosticare secundum naturam etatis ¶ Capitulum 7m in quo docet
pronosticare secundum naturam regionum ¶ Capitulum 8m ~~in quo~~ de pronosticatione secundum naturam ventorum ¶
Capitulum 9m de pronosticatione secundum naturam omnis ¶

Incipit primum capitulum Hic nota quod incipit

Tempus autem vernale secundum intentionem astronomorum incipit a primo arietis et durat
usque ad finem geminorum et continet 3a signa et 3 menses sicut est aries taurus
gemini et incipit secundum a medio marcii et durat usque ad medium julii. Sed tempus secundum
intentionem medicorum illud totum est tempus vernale in quo arbores incipiunt pullula-
re et florere et terra germinare et ita secundum diversitatem climatum habet diversitatem secundum diversitatem climatum
hoc autem totum tempus temperatum est quia sole ascendente celestis est aspectus. Unde in estate est
calor nimius propter directum aspectum solis et approximacionem ad nos. In hyeme est tempus
frigidum propter elongacionem solis. In vere autem est aspectus mediocris et ideo non in vere tantus
calor sicut in estate nec tanta frigiditas sicut in hyeme et ideo tempus vernale temperatum est in
se et temperatum per comparacionem ad tempora extrema et temperatum ad comparacionem ad effectum ipsum quia inducit
in corpore humano quia si temperatum ipsum invenit conservabit eum. Si distemperatum reducit
diversas egritudines secundum diversitatem distemperancie. Hoc tamen non est ex sui malicia sed ex fortitudine
virtutis corporis mundificantis superfluitates. Temperamentum habet ymaginatum quia in principio assimilatur hyemi
in fine assimilatur estati in medio est magis temperatum. Si vero naturam suam non servaverit
diversas egritudines inducit secundum quod distemperancia est diversa et nota quod aut sua distemperancia aut
est in qualitatibus vel in substantia. Si in qualitatibus vel activis vel passivis vel in mixtis vel in simplicibus
vel in compositis et secundum hoc egritudines generabuntur que cum elevare assimilantur vel est alteratio
sua in substantia non quod aer ad substantia cum sit simplex corrumpitur sed propter vapores ibi mixtos
qui efficiuntur ex superioribus procedunt malis exalacionibus et corpora corrumpunt. Aer et
sunt epidimie communes cum ex hoc non leduntur nisi fuerint apparata. Preterea generantur
egritudines alie et alie et alie secundum complexionem vel tempus precedens. Unius vel multorum pre-
cessit eadem vel diversa in quibus sola sufficit exercitatio. Hiis autem omnibus bene cognitis
et in se bene consideratis pronosticacio erit talis cum viderit medicus ver bene temperatum et tempora
preterita fuerint temperata egritudines huius temporis erunt bone curacionis et significacionis salubris
quia de proprietate temporis de egritudinibus autem generatis per retribucionem quia est ex una in hyeme

sanguinea generabitur apoplexia epilepsia et consimiles morbi frigidi et humidi. Si vero est de materia ge-
nerata in autumpno generabitur melancolia lepra infirmitates et consimilia generativa de materia melancolica quia
autem est de materia colerica in estate generabitur mania terciana causon et egritudines que generantur
de colera adusta // De egritudinibus autem generatis in vere dispositio dico quod sunt alie et alie
secundum dispositiones et complexiones diversas quod erit longum narrare secundum indicia secundum quod erunt
similes dispositiones quia omne agens similem effectum inducit in passo. Medicatio erit talis.
Inprimis ueris mundificetur corpus cum temperatis et lenibus in fine fiat flebotomia et bal-
nea et fricationes et exercicia temperata dieta sit mediocris prout (?) et ita non nocuum
poterit pervalere (?)

capitulum 4um 2e particule quod docet pronosticari per naturam estatis

[E]stas est totum illud tempus quod est a principio cancri usque ad finem virginis et continet 3a signa
scilicet cancer leo virgo et incipit scilicet a medio Julii et terminatur in medio
septembris vel estas est totum illud tempus in quo sol venit ad partem maximam (?)
et secundum hoc diversitas est magis secundum diversitatem elevationis. Estas est calida et sicca conditionis (?)
[illegible] excedit caliditas magis vel de cum propter approximationem solis ad nos et propter a-
spectum directum et quia radius solis est perpendicularis eo non magis et fortius reflexus (?) tunc
etiam propter commixtionem et propter caniculam que est in ore leonis cuius ortus est in xx die Ju-
lii et durat per xxxx diebus et habet fortissimam virtutem in mutando aerem et eo transmu-
tat ad calorem et siccitatem et hoc tunc est sine temperamento tamen quandoque aliquando pluvie et venti bo-
reales incipiunt flare a principio dierum canicularium quia tunc est aer purus et homines
vivunt sanati // Dispositio autem estatis corrumpitur vel mutatur in eisdem qualitatibus
ut quando minus calida et sicca et tunc erit minor epidimia vel transmutatur in oppositis
ut quando estas frigida et humida et tunc erit maior (?) epidimia vel corrumpitur ipse propter vapores cor-
ruptos repletos cum aere et tunc erit maior epidimia // Exito (?) autem [illegible] natura
estatis per quos tempus precedentes tamen suam naturam non servaverit et tunc generantur
egritudines alie et alie quoniam tamen effectum consimilem inducat. Medicus autem cum ista cognoverit
pronosticare incipiat per hunc modum. Si estas suam naturam servaverit vel egritudines erunt
hoc rationabiles salubres sine precedentibus accidentibus unde egritudines generate prima [illegible]
erunt tunc causon et frenesis et similia. Illa autem que provenientur (?) sunt quod est de vere
synochus et consimiles morbi de sanguine. Si ex hyeme apoplexia arthetica et consimilia
Si ex autumpno quartane [illegible] et consimilia. Ex malo autem regimine omnes
morbi possunt inde generari et quo ad [illegible] et quo ad effectum. De egritudinibus autem generatis
in estate dispositionem pronosticatio [illegible] et mala [illegible] et crisim suspectam [illegible] ve-
[illegible] et [illegible] erit alia et alia et secundum [illegible] dispositionem et naturam corporum suscipientium //
Medicatio erit talis. Habitacio sit marmorea [illegible] aperte [illegible] borealis et pa-
vimentum sit infrigidatum cum [illegible] ro. et aceto et [illegible] et camphora et [illegible]
et [illegible] vinum [illegible] malorum granatorum et [illegible] in septimana [illegible]
[illegible] et dimittat coitum et exercitium et sollicitudines et alia que

sit inexpressa usus eius potissime et secundum probabitur si deus voluerit

Capitulum 3m 2e partis quod docet pronosticare morbos autumpnales.

Autumpnus est totum illud tempus quod est a primo libre usque in finem sagittarii et continet in se 3a signa scilicet est libra scorpio et sagittarius et continet 3 menses et incipit a medio septembris et terminatur in medio decembris. Vel autumpnus est illud tempus in quo folia incipiunt cadere ab arboribus donec perfecte deciderunt et tunc nascentia marcescunt sicut ait [illegible] sua est frigida et sicca inter [illegible] quod fit ab expressione solis per zodiacum ubi redditur tempus ita exceptis de [illegible] autumpnus est contrarius veri id quod facit cum dispositio est aeris autumpnalis subtilissima siccissima quod tunc aer sit summe subtilis et summe desiccatus per estatem precedentem tunc in autumpno veniente non sit quod [illegible] remaneat [illegible] per estatem [illegible] et subtilitas et quod aer incipit infrigidari per solis elongationem ideo aer autumpnalis alteratur et transmutatur aliquando ab alterante sive venti sive vapores seu influentia orbium seu alteratio eius [illegible] frigida et [illegible] de facili sit impressio et aer sit subtilis ideo [illegible] ideo omnia latera transmutantur. Cum non est tanta caliditas in autumpno [illegible] sicut in estate nec tanta humiditas sicut in hyeme tota igitur [illegible] de [illegible] ad frigidum et siccum tunc igitur corporis [illegible] aeris in autumpno corpora humana [illegible] debilitantur et humor malus et diversi generantur [illegible] et ideo varii morbi et diversi [illegible] pestilenciales in autumpno [illegible] per [illegible] multi [illegible] per maliciam estatis tunc per fructus comestos in estate. Ista [illegible] per naturam [illegible] per maliciam estatis tunc [illegible] in autumpno tunc sua [illegible] naturam servavit. Et [illegible] tempus autumpnale [illegible] diversi [illegible] tunc sua naturam exivit [illegible] in eisdem [illegible] et tunc [illegible] morbi epidemici et tunc multiplicantur [illegible] et sicca sicut est [illegible] de [illegible] et [illegible] morbi. Si aer transmutatur ad oppositas qualitates tunc erunt epidemie [illegible] et tunc multiplicantur morbi [illegible] et [illegible] sicut [illegible] scabies et rubigines [illegible] corruptio et [illegible] in quibus est [illegible] pronosticatio per [illegible] signorum [illegible]. Si autem transmutatur autumpnus per [illegible] predicta ut [illegible] in eisdem qualitatibus vel oppositis [illegible] tunc diversi morbi [illegible] diversitates illarum transmutationum [illegible] cet longe et non [illegible] quod intelligas quod [illegible] effectum [illegible] tunc igitur [illegible] ipsa [illegible] per hunc modum si autumpnus sua [illegible] servaverit generabuntur [illegible] longe et male de [illegible] et [illegible] et [illegible] in [illegible] et lepra et [illegible] et diversi et [illegible] morbi [illegible] per [illegible]. Si autem generantur [illegible] tunc [illegible] est de [illegible] in estate et [illegible] in autumpno per [illegible] generabuntur tunc [illegible] et mania et [illegible] morbi. Si [illegible] generantur in [illegible] in autumpno tunc erit [illegible] et [illegible] et [illegible]. Si autem [illegible] in hyeme et fuit [illegible] usque ad autumpnum tunc [illegible] et [illegible] morbi generantur de [illegible] et [illegible]. Si autem sua naturam non servaverit generabuntur [illegible] morbi per naturam diversitatum quod cet longe enarrare sed studio medici permittitur

mutatio aeris

vinum ysopi calidum [illegible]

capitulum quartum de regimine sanitatis secundum naturam hyemis

Medietas est talis: fugere nimie repletionem et coitum et exercitium immoderatum et solicitudinem et tabulam frigidam et siccam et fructus potissime et uti ferre et custodire et scilicet et mundificationibus balneis et gaudio et iocis. De pomis marsianis et dyambra electuaria etc. Et quia inter omnia subita mutatio aeris est calidi vel frigidi plus nocet ideo non alemias vestes ut corpus nimie frigidum subita frigiditas sentiret et ideo hic non potest vinum nocere quod malum genus in corpore introducit. Sed vinum aliquantum cum calidum in colore datum vel vulgaris pimentum vel alium tamen mediocre in sua odoriferum hic non si temperate sumatur calidum est et multe nobilitatis quod non malignum potest corpus affligere.

Hyemis est tempus quod est a principio capricorni usque ad finem piscium et continet tria signa capricornum aquarium pisces et continet tres menses et incipit secundum medio septembris et durat in medium marcii et dico notabiliter secundum quod hec computatio non est quoad dictum modum quia aliquando habet plus de mense aliquando minus et ista computatio medii mensis est computatio quoad medium modum quod sufficit medico vel hyemis est totum id tempus quod est a casu foliorum usque ad tempus pullulationis et germinationis et productionis florum et est tempus frigidum et humidum, latitudinem in hoc secundum quod frigidum vel plus affligit vel minus dispositione secundum climatum diversitatem nam sol in predictis signis existens approximatur ad polum antarticum et longius ab artico et ideo radius obliquus et reflexio minor modica. Quod apud frigidus magis et quanto climata magis approximantur ad polum antarticum tanto frigus maior et quod frigidum aggregat humidum et radius et signa et orbes quando calido et humido est secundum frigidi et humidi, hic secundum frigidi et humidi non excedat est simul temperato. Intentio est quod corpori humano melius esset longe si totus annus esset temperatus secundum veritatem sicut quod in oppositis et contrariis qualitatibus ad tempora disposita alterat et corrumpit corpus humanum tunc in intemperatibus et consuetis inclinationibus dispositis talis dispositio est eius temperamentum per duo unum est consuetudo que est altera natura et est tempus secundum quod est de se dispositio in opposito et ita quodammodo disponitur natura aliquantum in alia unum prius quod ita est quod secundum diversitatem climatum tempora sic disposita melius tunc est quod per dispositionem in oppositis qualitatibus quod si remaneret in opposita dispositione unum melius est in modo quod antiquus frigidus sequatur estate calida tali quod si totus annus esset estas et melius est quod hyemps humida sequatur antiquum siccum quod si totus annus esset antiquus in tali temperamento contra hyeme elogatum est, excedit in eisdem qualitatibus ut quod hyemis est nimis frigidus et humidus et cum transmutatur in oppositis quod calidum et siccum ad proprietates naturam comparando non ad naturam estatis quod ad calidum et sicut natura non potest et quod per vapores aer corrumpitur et per dispositionem temporum predictam et secundum diversitatem dispositionem contrariam aliter et aliter calibatur qui igitur ista cognovit audacter prospicet secundum igitur hyemis et alia tempora sunt temperamentum sumantur quod est ex temporis proprietate cum quod [illegible]

aglomatio est

tempus multiplicatur egritudines sibi proporcionales generabuntur egritudines frigide et humide apposita
litargia paralisis et similia et erunt egritudines longe et aptum plurima tundere de-
rivationis et similia / econtrario quod veris egritudines sanguinee si autem hyemps fuit dispo-
sita et alia tempora tunc egritudines dubie generantur secundum dispositionem distemperatam quod omnia me-
dici industrie relinquatur. Medicacio erit talis. principio purgetur reumate
et quod secundum opera digere corporis sanguinis et humiditatem ea multiplicantur in aliis partibus
quoniam corpus non est tamen nimis aut debile eum de secunda generacione humidum in vere
propter fortem aeris et densitatem cutis humiditas fit multiplicantur et ideo competunt exercitia
balnea fricaciones vinum forte et cibaria calida et fortis digestionis cooperim-
ta plurima et ignes ablucio capitis et fortis fricacio eius semel in ebdoma-
da et non frequenter et quod caput incurrit nocumentum competunt suffumigaciones
facte de laudano et mirra et storace talis quia est de nocumento pectoris propter reu-
ma competunt ysopus et prassium et liquiricia et ita de aliis et sic preservabitur si deus
voluit

Consuetudo altera natura est i. res consueta naturam alterat et transmutat
Quod autem consuetudo alterat et transmutat hoc est verum non solum in corpore
verum animam alligat quod autem res assueta animam ligat patet quia in iuvenibus qui diu-
tissime sectate quod quilibet exponeret se morti ad defendendum assuetam sectam
et ideo fortis consuetudo incarcerat et alligat animam et assuetam et ideo qui vult
acquirere bonos mores assuescat a puericia hoc enim est totum quia mores puerorum
non mutantur propter custodiam et disposita et malas nuptias etiam puelle assuefacte
de facili in bonis moribus potuissent usque tempus emptionis nescientes quod si sit
disposita ad luxuriam et assuescat in illo tempore nimis vel nunquam corrigetur
Similiter dico de masculis tempore pubescencie consuetudo igitur animam sibi assi-
milat et ipsum contra inventa consuetudo allicit animam et totum corpus et in-
demum bene in toto corpore et parte corporis in toto apparet quod consuevit tempe-
rare et in sole calidi tollerat melius nocumenta quam ille qui non consuevit
et propter hoc dicitur pulveri convenit secundum vestes dicitur dat frigus. Etiam qui consuevit comedere
mala cibaria et corrupta ad sensum vel venenosa melius digerit quam ille qui non
consuevit quia cibus malus vel venenum tamen apud eum accipitur alterat et sibi
assimilat et quod scilicet in quibus hoc non alterat nec transmutatur et corpus fit est scilicet
sibi malo cibo ideo ex malo cibo tamen sibi scilicet non leditur bonus autem
sibi contrariatur et ab ipso leditur assuetus igitur non transmutatur et ideo in curatione

Capitulum xiiii de permutatione
secundum naturam convenientibus

morborum qui usus est medicine longo tempore longo non alteratur quia non oportet imitare
medicamen // Item etiam patet per istum ille qui audivit de prope sonum tympani aut tube
tympanie vel molendini tonitrui iugiter minus leditur quam ille qui non consuevit et ita
de omnibus sensibus. Hoc etiam patet per experientiam et motu rei videmus in motu manuum
quod est mirabile in illis qui tangunt instrumenta cum aliquis ex consuetudine digitos in me-
lodia movet et ad cordas et leniter percutit hoc quod non intelligit id et patet quod aliquis
recte sillabicat et cum aliquo loquitur. Est igitur quando digitos ex consuetudine movet expe-
dite locum tangit habet intellectum. Idem dico de pedibus in operationibus rebus igitur assue-
ta alterat corpus et transmutat et facit assuetum minus pati sive a calido sive a frigi-
do sive humido vel sicco vel motus vel quies et ita de aliis omnibus. Quia igitur naturam consuetudinis
generale proprietate potest perficere modum consuetudines que gravantur non naturam consuetudines
sicut consuetudines bone de causis quod prima videtur tibi non bonum quia distemperatum
leditur aspero siccum et inficitur non habens qui sunt contraria sive consuetudinem tunc est de tinc-
tu ut tibi videtur fortiter velocius patitur. Faber quod est expositus consuetudines calido quam frigido et
piscator consuetudines frigido quam calido. Res igitur consuete non sunt moleste et ideo citius
mutabiles [illegible] assuetus quam non assuetus medicina etc. Res non consuetas
observande sunt et si fuerint contra consuetudinem reducende ad consuetudinem et ideo qui convalescen-
tes ad consuetudinem reducendi sunt. Si consuetudo mala fuerit ut in illo qui comedit
diu mala cibaria super mane et inconveniens quia multus fuit [illegible] in prima
die debet modicum de cibo bono sumere multum de malo et in secunda super de bo-
no et minus de malo et postea plus et postea paulatim bonum addere et malum
diminuere donec ad bonum totaliter fuerit assuetus et ita dico de motu et quiete
de sompno et vigilia de omnibus rebus non naturalibus per [illegible] ad melius reducendus
est paulatim. Bene patet igitur quantum valeat hec consuetudo.

Capitulum [illegible] de proprietatibus etatis

tates sunt multiplices sicut etas nominata genitorum que durat usque
ad septem menses quia corpus est in ultimo humidum et ossa sunt cartilaginosa sicut quod
patet quod sunt flexibilia propter mollitiem ossium in qua multa accidunt [illegible]
non subito transmutatur ad actum frigidi et propter debilitatem inspirationis et propter lactis
[illegible] labia ulcerantur et multa talia. Secunda est dentium plantativa et durat
[illegible] usque ad septimum annum in qua incipiunt aliqualiter despicere et tunc incipiunt lo-
qui et ambulare et propter dentes incidunt consuetudines [illegible] sicut est [illegible] et fluxus
ventris et vigilie et dolores intollerabiles et spasmus. Tertia etas est consis-
tentie et durat sicut usque ad xiiii annos in qua plus humores desiccantur.

et ideo motus fortiores incipiunt. tunc etas cum membra incipiunt solidari potius ad recepcionem
scientie et debent poni ad officium quod intendunt ut ad literas vel ad miliciam et consimilia. sicut
melius dicitur in libro de regimine principum. cum regimine principum pretermittimus et quia in hac
etate incipiunt currere et saltare et ad se inuicem percutere ideo incurrunt multas egritudines
sicut est lapsus, apostemata corporis et similia. Quarta etas est pollicionis seu pubescencie et in-
cipiunt in anno xiiii et durat in anno xxv seu xxvi. ubi licet humiditas sit consump-
ta equalis tamen est calor in hac etate et forte pluribus quibus adtendere ad huc non est
humiditas quod sufficit prolongare calidum et ideo licet in hac etate calor sit maior in
corpore intensiue et in precedentibus magis extensiue equalis tamen est in radice licet etiam in
hac etate sit magis extensio quia est de parte humidi infusi primi. quod autem in aliquo
tempore eadem flamma saluetur in humido disposito secundum plus et minus hic patet in licinio
candele et ideo propter coitum et similia incurrunt in hac etate arteticam podagram et
alias egritudines innumerabiles. Quinta etas est a xxvo usque xxx seu xxxv.
v. et quia augmentatur corpus et uires disposite in se disposite secundum et climata
et similia tunc licet in precaria naturalis tamen apparet violenter in iuventute propter
coitum et motum et quia hac etate homines confidunt de viribus et sunt male re-
gentes ideo multas passiones incurrunt sicut sunt febres acute et frenesis et causon et similia
Sexta etas est senectus seu consistencie et durat sicut ad xxxv usque ad xl.
in hac non etate calor diminuitur et corpus in fortitudine propter humiditatis radicalis
consumpcionem in primo tamen non multum apparet sensibiliter licet in radice sit diminucio
in hac non etate nervus sunt tollerabiles et caro et nervi ... et ossa solida et non est
repleti ideo possunt pati famem et sitim et vigilias et sunt parati ad omnia omnes
agonias et ideo in hac etate sunt meliores milites. Illi non sunt meliores
qui laboraciones plurimos possunt tollerare et confidunt de viribus sicut in etate pre-
cedenti ideo propter malum regimen multas passiones incurrunt sicut sunt febres longe
plurimas sanguinis et similia // Septima etas est de crepitudo que durat usque ad
finem vite sicut et sicut complexionis naturalis et humiditatis accidentalis propter indigestionem sic gu-
bernat humidum. Ex hoc non in hac etate calor sit licinia parva ad expiracionem
sicut non autem est senectus que terminat ad mortem in hac non etate multas
passiones incurrunt ut epilencia letargia stupor et consimilia. In hac non etate
humidum est frigidum et ... sicut saluit etc et aduenit mors que similiter de
terminatur ... in qualibet naturale ... periodo mensuratur. Cum igitur ista
congruunt potius pronosticare egritudines que generantur ex proprietate etatis cuius
simile etati et que perturbacionum cum ... sicut in estate multiplicantur
tunc in autumpno ... et in aspectu ... generantur generantur
egritudines ... sicut in estatibus ... etatis in ... generantur egritudines

sanguine et minuetur eo. et in senectute multe infirmitates generantur ex malo aere
regionis omnis. medicinus est unus loca et alibi permutabitur propter gratiam et conspicit
totius regionis in hoc. quia complexione nititur equalis servatis. Sed cum sit bona regio hoc non
convenit totum

Capitulum 4m de prosperitate regionum

v Regionum quedam sunt orientales quia surgit ad eam et sol super ipsam tempestive. Propter
istud cum sol multiplicat calorem et consumit vapores idem ibi sunt ho-
mines parte boni in moribus ipsorum facies sunt subtiles et arbores sunt longe
melioris fructus et habent multe ipsorum eis et alia per modum suum sunt homines assimilan-
tur sunt ibi medie venti subtiles et homines sanati et de facili inclinantur ad pietatem
Occidentales omnis occidentales que surgunt ad solem et hec sunt orientales surgunt
ad eam et sunt propter istud quia sol in modum medico tempore et non potuit aerem clari-
ficare et ibi multi vapores sunt ibi non sunt homines sanati sed in autumpno
cuncti in quibus multiplicantur ydropisis et apostemata acuta et egritudines. Hec in propter
contrarium occidentali que declinat versus meridiem versus affricam homines sunt ut plurimum
colerici mobiles velloces in motu eorum facierum oblongis sunt ficte sicut
orientales habent obtusos sunt vituli et sicut equi corpus eius assimilantur. Quoniam sunt
masculi velocissimi impetuosi et facies corporis eorum est oblonga maxillata
sicut patet ad sensum in gentibus hyspanie que approximantur ex uno latere versus meridiem
et mari mediterraneo et ex altero occeano et patet in gentibus arabum dum Welgant
genthez. Quedam sunt meridionales et sunt ea et hec ea propter approximantur ad tor-
ridam zonam. Hec propter vicinitatem ad maria quoniam in proportione ad genera multipli-
cantur et genera diminuuntur et eo propter de passione corporum Hunc aer currit versus
meridiem et multiplicantur mala potissime tum quia false circites super terram quam in-
cipit creare in aliis regionibus homines autem sunt bonorum morum pacifici et con-
ti et obedientes sue legi propter debilitatem caloris in corde corporum et moriuntur de facili no-
cumenta et fluxum ventris et egritudines que generantur de flegmate salso humida et in
terra nigrorum homines sunt senes in xxx anno ubi autem regionum ubi colligitur
propter accidunt multa monstra et parva sunt sicut pigmei quia non nisi ad longitudinem unius palmi
ad dimidium sicut ego vidi duos et multa alia monstra quia non de bonis hic
ponere non pertinet ad nos quia generantur. Hic gemine non de multis aliis que
parti operi non pertinet/ egritudines autem fiunt sicut sunt longe epi passiones et fluxus emor-
roydarum et menstruorum et multa consimilia/ Quedam sunt septentrionales et sunt fri-
gide. Homines autem habent bonam digestionem et magnum appetitum et habundant in pin-
guedine sunt aer bonus in naturalibus mali aer in moribus quoniam bellicosi irrationabi-
les furiosi paratissimi ad arma inobedientes legi et regi et quia digna-
tionem per frigus aeris corrumpitur eo pigues albi et eo hec non fecit esse

mo bn

siccos sunt corpora pingues rotundos ut patet in equis allamanorum et propter malum regimen quod accidit de rigore et quia aer frigidus. Eorum egritudines frigide inveniunt plures sunt difficiles et passiones morantur. Regiones autem temperate cognoscuntur ex effectibus. Valet illa regio ubi est temperata in qua inveniuntur homines temperati iusti esse forme magne prudentie et cum super naturam corpora sunt sicca eis et est ibi multitudo borraginis buglosse et olivarum et gallinarum et fasianorum et perdicum et consimilium. Regiones alio modo diversificantur quia quedam sunt petrose et sunt multum calide in estate frigide in hyeme et habitantes habent corpora solida et sunt vigilantes et homines animosi et solertia magna in artibus et ad civitatem. Regiones autem quedam sunt lutose quedam petrose quedam arenose quedam pingues et secundum hec diversificantur quales sint medici industrie relinquimus. Regiones quedam sunt humide et sunt homines pulcri quia incurrunt fluxum ventris et consimiles morbos humidos. Regiones quedam sunt elevate in montibus et tales sunt frigide et incurrunt tusses catarros et consimilia sed tamen sunt sani et fortes et vivunt diu. Regiones que sunt in vallibus habent malum aerem et homines non sunt sanati et incurrunt humiditates. Ex his igitur volens construere civitatem eligat locum non nimis elevatum nec nimis depressum et sint montes et regiones aperte meridiano propter ventum australem et sit detecta a parte orientis ut sol possit eam mundificare et virtute apprehendere ut mane et sero et detecta ex parte septentrionis ut ventus borealis possit perflare perflare et quod sit in regione illa copia buglosse et multitudo animalium et non sit ibi arbor nucis nec avellane nec ficus nec sinapis sed aque currentes et apprimentur mari et non sit inde cursus multarum suppellitantium et quod indigene sint sanati et curentur sit late et fabrica murorum et domorum non sit nimis elevata et in domo sit .iiii.or fenestre versus .iiii. partes ut claudantur et aperiantur sicut indigent secundum diversitatem ventorum aque sint inde clare dulces currentes super terram mundam fontes sit sic disposita quod currant versus orientem et sol de mane perpulsat hostium et currat platea munda et humectatur aqua longe ab hostio fontis ut sit depurata ex parte foratorum et urbem firmiter quod vitet homines civitatis sit collectum de terra pingui leni non argillosa currentes quibus utuntur sint mitte in montibus excelsis ligna sint de campo vinum sit natum in collibus montium quod sol tangat cotidie. Ex hiis igitur ista congruunt in regionibus prosperare potest et curare. Egritudines non sunt temporales regionales pestilentiales et diverse egritudines regionales sunt secundum diversitatem climatum et vallium ut dictum est. Unde in altis montibus generantur tusses pustule gule et sicce in vallibus ydropes et consimilia. Et intelligis de diversitate regionum ut dictum est. Egritudines pestilentiales que ex corruptione aeris proveniunt que omnes sunt pestifere et mortales de quibus superius dictum est. Egritudines diverse sunt que ex malo regimine proveniunt et sunt infinite. Curatio igitur est nimis longa propter multitudinem rerum sed quod sit sic generatio per se curatio fiat per contrarium. Curatur igitur quibus distemperantiam regionum in omnes res naturales eleventur in gradum opposito

nota
de a[illegible] construenda
de vino [illegible]

Nota

pestilentiales

[illegible]

tamen fiat ipso distincte regionis et ita fiat reductio ad temperamentum septentrionales
aut venti calidis meridionales frigidis occidentales siccis orientales humidis tempera-
te

Capitulum 3m de pronosticatione p. natura ventorum

Ventus quid est dicitur quod est vapor frigidus et siccus ex inferioribus repulsus Unde cum
omnes sint duo vapores scilicet calidus qui est assimilatur in vapore et ascendit natura le-
vis et ascendit ad superiora ultra eum autem devenit ad mediam regionem aeris per
septentrionem ubi regio septentrionis frigoris non separatur sicut dictum est. Humidus vero autem sicci qui ultra mediam
elevatur est iam eo inflammatur stelle comate candele volitantes cadentes et alie supra
aliarum multarum impressionum inflammatarum apparent inde tempore calido et sicco eo fontes
et flumina desiccantur et tunc pronosticant guerras bella et mortes regum quod possunt esse
lex per multiplicationem coleris in illo autem movetur ad iram et impetum. Vapor autem humidus
qui remansit in media regione vel pluviarum guttarum vel nix vel grando vel lapides
et consimilia. Sed quod plus vel minus dicitur per condensantur et forte aliqui per aspectum orbium
et soliditatem imbres et refectionem radiorum generantur autem rame virtus et consimilia
Aliam autem est pars vaporis qui remansit depressa per frigiditatem est materia ventorum et
movetur usque nos sicut pellis extrinseca nunc vel prevalet motus calidi ipsius
faciens ascendere modo prevalet motus frigidi comprimens faciens descendere et eo motus
ventorum est motus siccus in undationibus sicut prevalet ille motus vel ille qui est extra motus
per rationem per autem assimilando potissime. Sed rationem virtus sed gibbositatem terre ventus
igitur de materia est vapor frigidus et siccus sed fortitur diversas transmutationes per diver-
4or venti principales sitates locorum venti igitur sunt iiii principales unde est qui venit ab oriente et dicitur subsola-
nus et habet vulturnum ex parte septentrionis zephirum ex parte meridiei et tenet ad calidum
et siccum venti sunt subtiles et non immutant corpus nobiliter de quo sit multum curan-
2 dum. Secundus ventus principalis est auster et habet ex parte orientis et nothum ex parte occidentis
et declinat ad calidum et humidum ille enim ventus turpit putridam et loca
combusta adurit et putrefacit multum et omnio quod est calidum et humidum in excessu corrupit
corpus humanum inducat intrinsecas putriditates debilitates nervorum et totius corporis
et fere omnia mala in corpore adducit et nullum bonum facit nisi quod ventrem
3 laxat. Tertius principalis ventus est favonius et continet ex parte meridiei zephirum
et ex parte septentrionis circium ad frigidum et humidum sed declinat de quo sit cavendum
4 Quartus ventus principalis est boreas et habet aquilonem ex parte orientis et chorum ex parte
occidentis quorum natura est calida frigida et sicca quod turpit pruina motuosa et inculta et
mala congelata et facit multa bona et multa mala. Bona quia corroborat
virtute animale ~~vitalem~~ et naturalem. Mala quod inducit tussim catarrum et similia
Cum igitur ista cognoverit pronosticare poterit inflatum venti borealis futuram.
venientis pestem et consimilia. Si autem viguerit ventus meridionalis erit putriditates

et caligines et similia. Ad hoc igitur quod sit hec scientia, ponamus aliquem qui febricitet et quod nigra
vetus [illegible] et quod patiatur caliginem et similia. Tunc dicet medicus quod talia accidentia
supervenientia mortem significant et non est verum quia ista eveniunt propter naturam [illegible]
et que eveniunt propter propriam naturam morborum. Medicus autem talis cum viguerit ventus meridi-
onalis claudantur fenestre sue et aperiantur ille que sunt ex parte septentrionis et quando flaverit
ventus borealis claudantur fenestre sue et que sunt ex parte meridiei aperiantur.

Capitulum [illegible] quod docet de pronosticatione secundum naturam complexionis

De complexione temperata

Cum complexio constituta sit ex quatuor commixtis et numerus unius [illegible] tangit numerum
unius mutatur tangit numerum alterius mutatur. Tunc complexio non sit cum [illegible]
qualitatibus ut omnino commiscuerit eas et tunc ex mutua actione calidi cum frigido
resultet quedam qualitas et exactione sicci cum humido resultet alia et ex actione
activarum et passivarum nominatur complexio et quia hec constitutio est multiplex nove igitur erunt
complexiones: una temperata sola et alie omnes distemperate. Quod autem temperatum appellatur non quo
ad pondus equalitatis, hoc enim penitus est impossibile, cum in igne maxime sit actus si esset
in tanta quantitate quo ad naturam [illegible] ad se [illegible] et parum [illegible] durare mixtio.
Si autem nos [illegible] de quantitate utitur tunc est possibile unum in aliquo mixto possibile est quod
[illegible] posset [illegible] respectu portio frigidi sicut calidi agere et ita intelligo de sicco et hu-
mido. Illud igitur corpus est temperatum quod habet in se unam portionem integram calidi et aliam frigi-
dam, aliam humidi et aliam sicci et tale corpus dicitur proprie temperatum. Alio modo dicitur corpus temperatum quod
ad iustitiam [illegible] ut melius possit in operationibus quas debet operari et in una [illegible] quod species
est dicitur corpus temperatum unde ille homo est temperatus qui est in multo elegantior et bonus
natura et [illegible] et [illegible] et ille canis est temperatissimus in genere suo qui me-
lius venatur et custodit dominum suum et ille [illegible] est melior qui melius scit fu-
gere et se abscondere et ita de aliis secundum operationem quam debet operari et tunc autem temperamen-
tum corporis humani dicitur temperamentum ad pondus et est [illegible] una [illegible] de sup-
[illegible] corpus humanum temperatum [illegible] ita quod non est quod hoc temperamentum [illegible]
[illegible] possit. Si non inveniatur eadem forma [illegible] [illegible] hoc autem penitus est impossibile.
Complexiones autem distemperate sunt [illegible] simplices ut calida, humida, frigida, sicca, et ex-
cedunt et [illegible] composite ut calida et sicca, calida et humida, frigida et sicca, frigida et humida et sic
[illegible] et [illegible] cum materia et [illegible] sine materia. Complexiones igitur corporis humani
[illegible] una temperata que cognoscitur ex effectibus et operibus ut [illegible] est [illegible]
calida et sicca que cognoscitur ex vene late et vacue et pulsus velox et durus
pilorum [illegible] velocissimus. Quedam est calida et humida que cognoscitur ex vene late
plene [illegible] carnes color mixtus ex albo et rubeo et ita de aliis. Quedam
frigida et humida quod cognoscitur ex vene stricte et plene, albus et mollis et pinguis
cum paucitate pilorum. Cum igitur cognoverit pronosticare potest cum [illegible] [illegible] ut
tempore et etas [illegible] et similia [illegible] proportionalem [illegible]

Galienus

tolicum febricitantis dicas quod expositio est quod quartana est ex phlegmate et si calida et humida quia egritudo est
de sanguine et si sicca et humida quod flegmate et si sicca et sic quod de melancolia. Secundo vero si ergo de sanguine
et colera erunt breves cum terribilibus accidentibus / egritudines ergo de melancolia et flegmate erunt
longe et male determinationis sed tamen semper accidunt et sic dico de complexione quod est ex hoc
ideo possumus intelligere etatem et regionem complexionis et ita de omnibus aliis medicus
erit certus quod omnia mala que paulatim cum suo contrario et reducuntur ad temperamentum nisi
nimis necessaria impediant. Dubium: aut necessaria impediunt cum melius est fabro quod sit
ferrarius quod si habeat corpus temperatum vel non operis quod non potest effugere propter victus necessitatem
et piscatori melius est quod sit clericus quod si habeat corpus temperatum. Si ergo volumus
consulere perfecte imprimis et naturam. Sed non reducere potius paulatim. Incipit tertia
particula que docet prognosticare secundum naturam paroxismorum et terminorum febrium continuarum. Capitulum primum tertie particule
quod docet prognosticare secundum continuationem paroxismi et durationem eiusdem. Capitulum secundum quod docet
prognosticare secundum anticipationem paroxismi. Capitulum tertium quod docet prognosticare secundum naturam longitudinis
paroxismi. Capitulum quartum quod docet prognosticare secundum naturam paroxismi. Capitulum quintum quod docet prognosticare
secundum naturam inordinationis et malicie paroxismi. Capitulum sextum de prognosticis quod docet secundum
naturam permutationis paroxismi. Capitulum septimum de prognosticis quod docet secundum naturam mortificationis
paroxismi. Capitulum octavum de prognosticis secundum naturam afflictionis mortis paroxismi.

Incipit capitulum primum

F Ebrium quedam sunt continue quedam interpolate. Quedam affligunt pluribus per dies pares
ut egritudines quarum motus est tardus ut fleumatice. Quedam affligunt pluribus per dies im-
pares ut egritudines colerice quarum motus est velox. Colerice per pares et impares ut egritudines
sanguinee. Et quedam sunt interpolate et sunt simplices et habent quietem sive perfectum tempus
ut rigor est in tertiana frigus in quartana contradicunt omnibus [illegible] et contraria. Prognosticus ergo
erit certus: quemque secunda accessio incipit peius in hoc magis peius, primo egritudo est
imperfecta et si multum continuavit egritudo erit longa et ideo decorpore cum pus quod con-
certatio paroxismus non anticipat nec fortificat, magis videtur esse multa et grossa
ita quod natura non potest movere materias nec in ea singulari nec potest calor perfundari in
materia sic solum non potest perfundari magis perfunda et propter hoc paroxismus venit de materia ad minorem
materiam ac multa et grossa longum facit morbum cum modico tempore digeri non potest quod
cum paroxismus recipiens in eadem hora incipit sic post longum facit morbum et significat quod
morbus in principio quod natura nec adhuc digerit de quo sit curandum et hoc suo modo potest
dispensari ut in continua sic interpolatam cum in tertiana continua si exacerbatio non anticipat
in die tertia vero sic fuit, apparuit virtutis debilitas et non multum significat. Ideo intelligendum
est quam movetur per dies pares et quam dicitur ac dicetur de interpolatis intelligendum est continuis suo
modo medicus erit certus. Dicetur multis cibus in illo casu cum statim multum dispensat
apponere et medicinam dicetur subtiliatam opilationum evacuativam repletionum et per
consequens mortis in morbis longis arbitrii sit capitulum secundum de prognosticis secundum naturam paroxismi anticipationis
paroxismi.

Anticipacio paroxismorum convenit ex multis
causis vel quia ros nature non impediunt 2a. accessio dicitur anticipare contrario
ex non dum membrum ubi est minera debilitatum et ideo magis advenientem
causis incipiunt non resistere non posset super calefactum est plus quam prius et ideo plus
accidens incipit non resistere non posset ...
dentur et forma fit plus dilatata et ideo citius fit transitus et materia magis mota et
calefacta ideo erit velocius // Prognosticum igitur erit talis omnis egritudo cuius paroxismus
anticipat erit brevis quia egritudo videtur in augmento et ideo est quia anticipacio
significat fortitudinem virtutis potentis materiam movere quanto igitur materia est obediencior et virtus for-
cior tanto egritudo brevior hoc autem significatur contrarium anticipacionis quia anticipacio erit signum
dimittatur egritudinis sit per revelacionem longitudinis et ita signum augmenti cum materia magis di-
minuitur egritudinis relate
git materie debilitatis et conversum quod anticipacio incipiat signum est brevitatis egritudinis
Medicacio erit talis parvum dieta de cibo quia status non distat et medicamina
sit debilia et quia natura satis est per se potens et non multo auxilio prevalebit

Sicut incepcio paroxismi tunc est eadem sicut plus significat morbi longitudinem per consequens
et multitudinem et viscositatem materie et quia virtus prevalere non potest sic quod frequens paroxismus
celeriter durat cum primo vel secundo precedenti et viscositas materie significatur et quia natura materiam
celeriter durat longius quia conveniens fortitudine virtutis potentis mo-
vere non potest et quia paroxismus durat longius quia conveniens fortitudo virtutis potentis mo-
vere materiam et mittere ad mineram significatur et sic de aliis partibus Cibo igitur videbitur medicus
aliquam egritudinem cum diverso paroxismo et celeriter per prognosticabitur egritudinem longam cuius status
est remotus ideo plus est dieta de cibo quia natura est confortanda ideo indiget medicinis subtilia
in toto et quia multa evacuacio fiat videtur egritudinem cuius frequentes paroxismi sint longiores quam
per prognosticatur egritudinem brevem cuius status est propinquius cum sit in augmento quia significatur ex for-
ti actione nature super materiam cum natura materiam moveat undique et sic tangit preiudicio eius cibus igitur
debitur paucus et medicina debilia et impura conformitate

Fortitudo et debilitas paroxismi accidit secundum naturam maiores vel minoris inflama-
cionis Inflamacio igitur maior vel minor accidit secundum quod natura plus vel minus mo-
vet materiam commovet autem materiam plus vel minus secundum quod plus est vel minus ea digit
quam quanto plus agit in eam et tanto plus sit perfudit et quanto plus eam citius digerit un-
de tanto magis inflamatur et ideo bene sequitur apparent quia paroxismus est forcior et materia est
magis digesta prognosticum igitur erit talis cum videbis secundum paroxismum equale in malicia
cum precedenti potest dicere quod egritudo non est in statu quod cognoscitur quia paroxismus non dum antici-
pavit tunc egritudo erit longa cum debilis actio et potentis nature super materiam significatur tunc
plus competit de cibo et medicinam forciorem si autem paroxismus est forcior et plus affligit
et maiora nocumenta inducit egritudo erit brevior et ita minus de cibo et
medicina levia debent esse

Peior paroxismus est ille maliciosus qui inducit ei stuporem et sincopim et intollerantiam et impacienciam et malignitatis magnitudinem et aliquid contrarium et contrarium isti sunt peiores et forciores tanto egritudo est brevior et tunc minus [illegible] est de cibo et medicina sic quod competunt precordialia debent esse pauca ut sunt [illegible] et cum minori malicia egritudo erit longior et tamen potest per ea que superius dicta sunt plus igitur de cibo et medicamina competunt forciora

Capitulum [illegible] de pronosticatione secundum naturam paroxismi

Item cum anticipacio paroxismi significat augmentum sic posposicio significat declinacionem paroxismorum. Aut paroxismus qui nullo negligenter [illegible] et perimpedit quod incipiunt in temporibus precedentibus et digeritur et ideo minus affligit quod parum durat et ideo [illegible] pat cum non tarde quam nullo modo moneat et tunc consumpto et [illegible] egritudinis significat et ideo regimine sic in convalescentibus debet esse

Capitulum [illegible] de pronosticatione secundum naturam durationis paroxismi

Item in longior afflictio significat augmentum sic brevior significat declinacionem quod materia est pauca et ideo in brevi spacio est consumpta. Brevitas igitur paroxismi plus quam [illegible] egritudinis brevem et sic consumpta significat quod diversificabitur medicatio et dieta

Capitulum [illegible] de pronosticatione secundum naturam afflictionis paroxismi

Item fortis et magna afflictio significat augmentum sic debilis et parva significat declinacionem. Cum enim maior pars materie sit consumpta minoratur et digeritur et [illegible] esset actio nature super materiam ideo inflammatio non potest esse magna sed minor igitur afflictio significat declinacionem quod tunc [illegible] sic competit declinacionem intellectum est breviter ut [illegible] comprehendimus quod tempora morborum cognoscuntur per naturam paroxismorum. In quocumque igitur morbo semper paroxismus est semper primum et incipit eadem hora magis [illegible] et equaliter affligit et equaliter durat et plus affligit et magis terribilis tunc est augmentum. Postquam autem omnia ista incipiunt intendi et fortificari tunc si in eodem modo maneat et tunc est status aliquis et sic finis augmenti et status in eodem paroxismo et tunc paroxismus est fortior statu quam esset paroxismus [illegible] et minus durat et minus affligit tunc est declinatio. Et est intelligendum quod aliquando istorum tamen ut omnia [illegible] vel maior pars non semper [illegible] naturam morborum et ideo ista omnia attendenda [illegible] quod sic quandoque egritudinis [illegible] minus et contrarium et tunc [illegible] ad finem [illegible]. Medicus igitur in talibus [illegible] decipitur [illegible] ista consideravit [illegible] magis talia sunt [illegible] et contrarium [illegible] quod [illegible] aliquid quod [illegible] parum [illegible] anticipando [illegible] moneat. Si autem [illegible] parum [illegible] grossa [illegible] sit tarde [illegible] naturam paroxismorum [illegible] cognoscit [illegible] decipitur in cognoscendo morbum brevem vel longum in quo tempore morbi sit quod quidem [illegible]

nec est qualescit q. hic ipsa et scier [illegible] dictis et evacuare quia ista scientia multum est
prodicendi istam ¶ Incipit capitulum primum quod docet prognosticare secundum naturam accidentium ¶ Capitulum
primum quod docet de signis sumptis a dispositione virtutis (?) alia regitiva sicut est ymaginativa
et memorativa ¶ Capitulum 2m de prognosticatione sumpta a affatu (?) et a spiritibus ¶ Capitulum 3m de si-
gnis sumptis a [illegible] et victu et de cubitu et sompno et nimia vigilia ¶ Capitulum 4m de si-
gnis sumptis ab anhelitu ¶ Capitulum 5m de prognosticatione secundum pulsum ¶ Capitulum 6m de si-
gnis sumptis a sputo ¶ Capitulum 7m de fluxu sanguinis per narium (?) ¶ Capitulum 8m de
signis sumptis a vomitu ¶ Capitulum 9m quod docet prognosticare per signa sumpta ab egestione
dissinterie (?) ¶ Capitulum 10 quod docet prognosticare per signa sumpta ab urina ¶ Capitulum
11 quod docet prognosticare per naturam sudoris et menstruorum ¶ Capitulum 12 de prognosticatione sumpta ex
signis et ex significationibus ¶ Capitulum 13 quod docet prognosticare diem et horam mortis ¶ Capitulum 14
quod docet prognosticare utrum (?) peccatum (?) [illegible] debet ¶

Incipit primum capitulum

Intelligendum est quod in cerebro sunt 3 cellule. Prima est in parte anteriori, secunda est in medio, tertia que est in postremo. In anteriori parte prime cellule iacet sensus communis cuius opus est apprehendere omnes formas receptas in sensibus particularibus ut videre (?) [illegible] visus recipit colores odoratus et ita de aliis omnibus. In postrema autem parte prime cellule iacet fantasia cuius operatio est componere formas receptas in sensu communi unde fantasia sive [illegible] communis in prima autem parte secunde cellule iacet ymaginativa quia in ea virtus (?) non quiescit nec in tempore sompni nec in tempore vigilantie unde nec in statu sine actione ymaginationis sed non possumus cuius operatio est componere precedentes duas virtutes [illegible] composuerunt secundum receperunt et consumant precedentes n. virtutes nesciunt fabricare et componere unde [illegible] ex diversis floribus et odoribus et [illegible] et ymaginativa [illegible] est quasi [illegible] chimeram [illegible] ymaginabilis hominem et volare et montem [illegible] et [illegible] componit et dicit homo volat super montes [illegible] unde [illegible] duo [illegible] nomina si n. virtus sit obediens rationi et ymaginativa sit [illegible] sunt memoria [illegible] cogitativa si autem non [illegible] et sit obediens [illegible] ymaginativa [illegible] ymaginativa est [illegible] et forte [illegible] possibilibus. In extremis autem medie cellule iacet estimativa cuius operatio est iudicare de formis [illegible] non [illegible] actiua [illegible] [illegible] iudicant [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] estimativa in brutis ipse per quam reguntur sicut n. ipse homines reguntur per rationem unde qui reguntur secundum [illegible] [illegible] in operibus et tales homines sunt bestiales qui reguntur per rationem non [illegible]. In postrema autem cellula 3 memorativa [illegible] autem [illegible] cogitativa [illegible] tres sunt virtutes ymaginativa cogitativa et memoria et omnes iste virtutes sunt naturales et corporales et sunt virtutes in organis [illegible] autem.

virtutes et alia virtus in complexionibus que non est nisi vna in organo non operatur in organo cum
virtutes dicte administrant sicut lapidea et lingua latomo ministrant. Hec autem
virtutes dicta alia in complexionibus. Iste fecit intentionem qui fuerit de puta
duo agentes et possibilis agentis et sit in actu possibilis ut dicit sicut fortis et demon-
strat contradictionibus materialibus que sunt hic et nunc et similiter et tamen a formis
et dicit quod erit impossibile intellectu. Unde sicut et formis coloris sic agentis possibilis
Nunc contingit ipsius virtutes deficere et errare propter defectum instrumenti. Unde aliquando
deficit imaginativa et alia sunt salue aliquando cognitiva imaginativa et salua et alia
deficiunt quia et quidam maniacus percutiebat patrem suum et pater dixit ei et ne pe-
rcuti a filio et ipse autem genibus flexis et flendo petebat veniam. In
isto erat imaginativa lesa ad patrem ignorabat tamen non fuit lesa cognitione
iudicativa. Similiter accidit ... quod antiquitus ipse fuerit autem salua tamen in similiter et cog-
nitiue fortis valde et imaginabatur musicos et in loco stupebat eas et
medici iudicauerunt ipsum ad mortem quod veniat et signum in prognosticum et cum
hoc audiens rogauit eos dicens O vos medici inuenite me et totaliter
te epithimauerunt caput eius et cum lienteo sompno et cibalibus humectatiuis
curatus et qui curatus fuit nobis ingratus magna consolatio. Sed sine
imaginatiue sed non fuit salua et propter hoc contigit aliquando accidit cognitio
... et lesa et imaginatio salua sicut accidit in quodam iuvene qui
stabat in fenestris et tenebat vasa vitrea in manu et veniebant qui
... et dixit inueniens ... ista vasa ita dicebat tussientes et ipse ...
... et sunt fracta vasa ipse non fuit imaginatiue lesus quia bene cogno-
scebat et tussientes nominabat nominibus suis et cognoscebat vasa et cum
nomine suo vocabat sed non fuit lesa ~~sed non fuit lesa~~ credebat ... .
vasa in fractibilia et ... accidit de quodam quod ipse tenebat puerum et
dixit ... et deposuit sic et proiecit et confractus puer imaginatio
fuit salua quia bene cognoscebat puerum. Sed non fuit lesa quod credebat
ipsum in passibilem et ... corpus corruptum ut in frenesi in febribus mor-
bis aliquando imaginatio leditur et memoria fuit salua. Unde postea in
sanitate recordantur aliquando memoria corrumpitur sicut accidit in corruptione
pestilentia et in quibusdam corruptis et in febre fronte lethargica et febribus
pestilentia ... sit ad corruptionem quod post sanitatem nichil sunt corpus corruptum que si-
ut ... ignorauit nota sine ... nota diuisa sic medica
... in diuersis cellulis et pronosticabit de morte et de
... et lesione in diuersis cellulis et medicina diuersificabit diuersitate nocumentorum
... et de nocumento et medicina diuersificabitur diuersitate nocumentorum
Unde remedia applicabuntur aliquando ad alia post secundum nocumentum cellularum
purgabitur epithimando ... et ita de aliis.

Ignorans apparentia in sole et in oculis sunt quedam que apparent
... primos tredecim dies et quedam sunt que apparent post. Illorum

Marginalia:
... sic lumen ...
... maniaca ... pater ...
... patrem ...
+ lesa
actiuitatibus
... de prognosticatione ... et acuitate ...

aut que apparent in primis diebus sunt sicut oculi grauitas typoria plana frons mudar-
tepit nares acute manus frigide et lingue et gutture et color niger vel liuidus vel nig-
et consimilia. Et aut cum ista peruenerint aliquid in die morbi vel aliorum sicut in die morbi
mortem significant propter hoc quod virtus significatur debilis que non potest resistere morbo et febri
valide consumentes scilicet liquefacientes corpus et consumentes et auferentes spiritus corporis hu-
miditates et hoc sunt acutes narium quod propter approximare propter humidi radicalis consumptionem et oculi
grauitas et alij [auris] frigiditates [frons] arida propter liquefactionem carnis et humiditatis facies tum nig-
debilitatis virtutis caloris significant. Si autem propter alia venit non propter maliciam fe-
bris non significant mortem ista autem sunt vigilie et fluxus ventris et fames et similia
Et si ex hijs peruenerit non est tamen malum quod excretiones non agit sicut indici-
bus et minima sit morbus. Unde enim est hic quod fluxus sanguinis narium et menstru-
orum et que possent mestrare tum nos loquimur quod contingit sicut in ultimo secundum tota
tum quod [?] grauitas et ita de alijs. Dico quod ista non significant mortem quod adhuc
stat virtus in corde et membris principalibus. Si autem etiam peruenerint propter morbum non
solum agit in excretionibus ymo prius et principaliter in membris et hoc sunt in corde mem-
in fonte intellectus est sicut quod ista in membris principalibus significant mortem et non sunt si appa-
ruerint post principium cum post quod in principio ita cito consumitur corpus videtur quod morbus
sit ita maliciosus quod natura penitus non potest resistere sibi et propter hoc significatur mors in
illis tamen quod talis consumptio cito potest a principio conuenire vt ista particularia conueniant experte
iuuenibus colericis qui diu laborant et est in estate et habent fortiles et co-
texta debilis et corpus rarum et sunt valida etiam cito ista particularia conueniunt et infra
primos tres dies apparet talis consumptio et facies ita orribilis mortem
expectare significant potissime si ego est liquida vrina [?] nisi succurratur
ei cito hijs quod virtuti confortant tunc conueniunt septima vt sandali rose camphora
et medicine cordiales vt est aurum et argentum et os de corde cerui et similia
Si autem signa ista vltra dies apparent vel in processu morbi tunc non significant
malum quod si longo tempore cito talibus particularibus etiam appareat non est mirabile quod in-
uabile est quod corpus consumatur ymo ymo esset malum signum si non consumeretur
corpus Sed de primo est mirabile et hoc vehementis debilitatis virtutis significatur quia
est mortale cito ista apparent in principio et si postea appareant non tamen debemus
intelligere quod etiam post principium apparentia cito debilitate virtutis possent significare mor-
tem licet non tanta efficacia sicut si apparent in principio. Iterum est si propter causas primi-
tiuas [?] quod sunt longa et paciens sitis vel quod fluxus et ita de alijs
Et plures medicos in hoc tandem consideraui consumptionem talem signum morbo

magis efficaces conditiones eius et eius primitus omnes propter quas potest prevenire et
quando et quo et propter quas demum significat mortem in principio et quando et quo post principium. In-
telligendum tamen quod signa superius assumpta inveniuntur in multo quia non solum significant ymo
attestantur super dispositionem membrorum principalium. Unde si facies assimiletur sane compositioni
est sic intelligendo supposita conceptione aliqua que debet fieri. Nam fit in parte hac
n. conceptione supposita quanto plus assimilatur tanto melius quia utrius significatur fortis
et significatio malorum accidentium quia inter dispositione cum causa sanus non debet
esse in infirmitate peritus quam multitudo conficiat et ... significatur. Sic igitur op-
timum est cum sano vel sibi sano assimilato sic est esse in ultimo elongationis
assimilationis sue naturalis quia significatur morbi malicia et accidentium et debilitas vir-
tutis. Igitur ista que dicta sunt si ex morbi malicia pervenerit in principio proceden-
tibus mortem significant et cetera b. d. a. et ita de aliis virtute debili et aliis malis si-
gnis apparentibus licet non excepte sit in principio. Et ... aut ... quod signorum
que apparent in facie quedam sunt que apparent post principium in 3o die et pre et si
ista quod non potest videre lumen candele et quod emittit lacrimas propter sponte voluntate
et quod oculi apparent tortuosi et alter altero minor fiat et alba oculorum fiunt
rubea sanguinea et vene apparent nigre fuscate aut pallide et labia lividula
et fiunt mutabiles et tincte et extremitates fiunt minus et minores aut
minus ... et quod tota facies fiat ... apparens
ista magis omnia significant mortem ut in pluribus cum autem magis apparent
propter eius primitus pervenire cum tamen est ista eius accidentium. Unde dicta per-
... sic quod ... est effugere lumen et ita de aliis quod si oculi sunt
... et ita de aliis et cum morbus ... potest facere ... tamen de-
bilia et ... ista ... quod ... subito venit sicut
fulgur et accidentia ista ... in morbi principio propter morbum venit non
non potest et ... de ... quod ista sunt ... ut plurimum et propter quod ...
non in ... ita malicia que in prima die interficit ... in 2a
... in 3a ... non ... negare et ponamus ex alia parte ... -
... debile ... et malicia ... quod moritur ... in ...
... ita esse ... in 2a quod effugiat lumen et quod lacrime appareant in
... volunt ... appareant appareant propter debilitatem et ma-
licia morbi et ista sunt possibilia esse in ... et ... in principio ... accidentia
poterunt apparere et ita mortalia ... sunt de ... et tamen

+ si appareret ... si ... appareret in principio non significaret ...

aut si appareant

+

appareant post propter morbi maliciam que sequitur mortem propter alterum igitur duorum
verum est quod in principio non appareat cum vero apparent et si apparent apparent propter
causas primitivas plus igitur ista eciam apparencia post morbum sunt peiora quod virtus
in ultimo sequitur debilis et specialiter contentiva et morbus est malicior et ista
magnum quod ista sunt mortalia igitur concludo (possum) quod cito et ubicumque in principio vel
post ista omnia que dicta sunt appareat propter morbi sevitiam et debilitatem virtutis mor-
tem procul dubio sequitur et tota virtus consistit in hoc quod nos sciamus utrum
ista accidencia proveniunt propter morbum aut propter causas primitivas Concluditur igitur

Nota

in morbis acutis ista sunt signa mortalia aures frigide et contracte et
contracte et quod non mediat frons arida et tensa typoca plana oculi
intus concavi vel intus diminuti et lacrime apparentes palpebre fusce
albi oculorum in sompno apparencia et quod non videat et lux de naribus et quod de
suppositis non senciat et quod convenit frenesis et totaliter prohibet prohibeat
et quod non odoret et quod appareant dentes sicci cum signa ista et alia consimilia
mortem procul dubio sequitur et ista declaratur et Avicenna sensibus ista non possum
sequitur mortem in omnibus in talibus non competit medicus sed fugere quantum est possibile

Capitulum xiiij de signis sincopis apoplexie et litargie et sompno et vigiliis et fre-
nesi dictum

+

[S]ensus benedictus in scola immittit una cum parte membri corporis potis-
sime exteriore sensus tactus ut invenitur clam patet igitur nervis mit-
tit sensus et motus procedunt a cerebro ad totum corpus mediantibus nervis per
quorum dyafanitatem transit spiritus animalis prestans sensum et motum in toto corpore mit-
tit aut nervi sensitivi procedunt plus a parte anteriori motivi a parte posteriori ita quod
sensus aliquando sit perditus nervorum et motus perditus et aliquando utrumque perditum
et ita potest amitti sensus et non motus vel motus et non sensus Et si sic utrumque fiat
perditum nervorum tunc si amittitur sensus et motus quia plus spiritus sit necessarium ad
motum quam ad sensum sed si amittitur motus non propter hoc sensus quia amisso forciori
non propter hoc debilior sed exemplum ponamus quod duo 3 spiritus faciant motum et una
sensum potest tunc amitti una 3 et non erit motus et remanet alia et erit
sensus Et si secundum aliquos paciatur forte erit doloris et non senciat hoc non est ex
alio nisi quod nervus oppilatur vel angustatur ita quod spiritus penetrare non
potest aut quia spiritus est mortificatus non aptus ad sensum vel quia membrum est

mortificatio aut vo est amissa et omnia dimissa in corpore est malum. malum est
morbus sic tamen quod paciens non sentiat suum nocumentum ut ista accidunt in for-
tissimis febribus et morbis pessimis. tunc aut approximat ad mortem in apate
et palisi et litargia et similibus. Et dico de motu cum non potest erigere caput aut
pedes et manus continue ad membrorum extremitatibus sequentibus debilitate
virtutis cum aliis. hoc aut cognoscitur cum credit quod tenere tenere et non tenet am-
bulare et non potest assurgere et non potest et paciens talis mutat se de decubitu ad
decubitum et de situ ad situm credens extenuacionem commutacione situs
meliorari. Similiter in motu corporis est ita debilis quod non potest corpus regere nec
etc. tollere. Cum igitur virtus motiva est fortis tunc est bonus motus et bonus
decubitus. Decubitus igitur naturalis est quod est plus super partem dextram tunc in me-
ne non in principio noctis et similiter in fine debet iacere super partem dextram tunc cum
melior sit digestio. supponitur in tunc epar stomacho sicut ignis lebeti post primum ad
soporum debet se vertere super partem sinistram ut dextram melius nutriatur. quia fuit de
compositione per decubitum cum nutrimento non potest perficere et postquam in sinistra
sufficienter fuit debet se vertere ad dextram et ibi iacere per tota nocte
quod non potest debet tenere pedes unus tempus nec nimis duplicatos similiter de manibus
et toto corpore sed sic debet esse mediocriter inter omnino curvum et omnino extensum hoc est quod
sic corpus sit aliquantulum duplicabilis in instinctu naturali. Alii vero quidam boni
pictores in pigredo decubitum fecerunt talem modum. Vulgariter quidem faciunt
corpora duplicata et sani iacent per hunc modum si infirmi igitur aliquo alio de-
cubitu fuerunt malum est nisi illi fuissent assueti. Decubitus igitur naturalis
est multiplex et dum iacere resupinus est pessimus quod virtutis summa debilitas
significatur et cum hoc cruribus sursum flexis ad inferiora decubitus super ventre est
malus quod dolor significatur nimius vel alienacio et est timendum de suffocatione
per contractionem anhelitus et si iaceat brachiis rigidis et pedibus quod
spasmus significatur et si post soporem vel quocumque modo subito et inordinate ne-
cessitate se acceperit vel usque ad pedes quod alienacio virtutis debilitas significatur
et si pedes sint discooperti sine cum motu et agitacione et angustia
significatur et si iaceat ore aperto et pedibus tortis quod spasmus significatur si subito co-
gitur surgere stare malum quod suffocatio per stricturas anhelitus
significatur. Omnia ista mala sunt vero si fuerit per consuetudinem sicut si stridat
dentes preter consuetudinem ut apparet talis motus in principio sed ... si malum fiat

talis fit motus in morbis acutis et malum quia spasmus sequitur. Omnino non lau-
torum movetur mandibula inferiore claudendo et aperiendo seu continue pessime
igitur est et mortale. Sic manibus [illegible] ad pilos vel palea de vestimentis aut
pariete removere potissime si non fuerit lesio sic quod non intelligit quod agit quia
ultimata adustio et mortificatio sequitur cum fumi adusti corrupti ascendunt
ad cerebrum et oculos et humiditas cerebri perturbant et est peius quia alienat quam
per alia. Contractio igitur labiorum vel manuum vel ungues vel spatiorum malum quia
sequitur spasmus. Si etiam color niger in unguibus cum aliis malis signis et
ante signa digestionis mortem significat. Si autem post signa digestionis apparuit
salutem significat nisi quod est timendum de membro ubi est ille dolor. Similiter de
sompno dico quod sompnus naturalis est qui est in nocte et non de die naturaliter. Loqu-
endo maior cibus debet sumi de sero ut per longum sompnum cibus digeratur. Tamen
hodie de consuetudine communiter fit contrarium et ideo in talibus consuetudo est servanda. Cum mi-
nimus sompnus continue modo fiat est malum quia nimia frigiditatis vel humiditatis autem
utroque membro significat. Intelligendum quod humiditas mala corrupta pungitiva in-
ducat aliquem vigilias et est signum dispositionis quia dolor capitis est tunc cum magis
[illegible] et medico in sompno, vigilia est causa in sompno igitur superfluo apparet
non sompnus sed stupor fiat primo fricationes extremitatum cum sale et aceto te-
pido et postea clisteria et ponatur in loco luminoso et fricetur occipitium et
finaliter fiat super occipitium emplastrum de euforbio et sinapi et fiat contraria. Con-
tra vigilias si fiat per calorem et siccitatem ista fiant: Recipe lactis mulieris aque rose et sirupi
de papavere et [illegible] et misceantur in bombace et ponatur in naribus et temporibus.
Si autem vigilie fuerint per humiditatem Recipe camphore et ovi oleum sandali et aq-
ue rose et aceti et applicentur temporibus et naribus et ita de aliis.

Capitulum x [illegible] de signis sumptis ab [illegible]

m Mors quatuor modis advenit quia est de parte primo et principaliter propter advenit
mors per defectum humidi aerei unctuosi quod nimis est pabulum calidi
innati et quod patet in ethicis et consumptis et macilentis et decrepitis. Secundo ad-
venit mors per exuberantiam humidi aquosi extinguentis et suffocantis calo-
rem naturalem ut est in pinguibus flegmaticis et crapulatis et repletis multis.
Tertio modo accidit mors per calorem extraneum qui est in nimio excessu consu-
mens humiditatem radicalem et liquefaciens membra sicut est calor febrilis. Quarto modo
accidit mors per malum et motum et morditivum eventationem caloris cordis
et arteriarum que eventatio seu motus fit per anhelitum et pulsum. Convenienter

igitur est inter pulsum et anhelitum in hanelitu sunt duo motus compressionis similiter in
pulsu est motus dilatacionis qui et appellatur attractio et motus constrictionis qui appellatur
expulsio. hanelitus igitur est motus per eventacionem caloris cordis et constrictio sive
expulsio fit ut superfluitates fumose congregate circa cor expellantur ita est in mo-
tu cordis et arteriarum movetur enim cor et arterie et per eandem virtutem et cum cor
et arterie dilatantur attrahitur aer ut calor eventetur et cum constringitur fumo-
se superfluitates expelluntur et ita motus cordis et arteriarum et pectoris sunt prope
eundem finem sed differunt quia motus pectoris pectoris est voluntarius et primum et pectora
to anhelitu ad tempus retinere possumus de motu autem cordis et arteriarum non
est sic sine anhelitu enim esse non possumus sed sine motu quarundam arteriarum esse possumus
ut patet cum ligantur in aliquibus extremitatibus. hanelitus enim bonus et naturalis non
diversificatur in qualitate et quantitate nec ordine cum signum salutis est in quo sit acu-
ta curius tamen est in xxxx diebus In febribus igitur acutis est cum sed in cronicis
et in aliis morbis possumus invenire hic anhelitus esse bonus. hanelitus enim sit
parvus vel magnus vel frequens vel cum somnu in pectore malum signum est et
mortale. Si enim patiatur quis difficultatem hanelitus in attrahendo vel in expellendo
vel utroque modo pessimum signum est et inter omnia signa signum sumptum ab hanelitu est fortissimum
primo quia attestatur super vitale cum sit eius finis, secundo super naturale per compassionem tamen si lesa
nocumento magno sicut ut stomachus et epar et splen et matrix compatiuntur dyafragma et sic
hic hanelitus immutatur. Immutatur enim hanelitus per dispositiones alteras vitales et
naturales. Si enim hanelitus sit laudabilis et alia videantur salubria vel salu-
te sine magno nocumento. Tria igitur sunt que faciunt hanelitum calor cordis virtu-
tis et instrumenta obediencia. Virtus movens sed enim calor cordis est intensus igitur
hanelitus est magnus et velox et frequens sed quia calor est maior vel minor et si
calor cordis moritur hanelitus erit parvus et rarus et ita immutatur ita sed cordis
dispositionem naturalem ad hoc vel ad illud. Secundo immutatur hanelitus per virtutem quia si virtus
sit virtus fortis potest movere plus hanelitus erit magnus et tardus. una inter
quam indiget. Si in autem virtus est debilis tunc non potest extendere plus et reddit hane-
litus parvus et debilis et frequens. Tertio immutatur hanelitus per instrumenta quia si
nervum contracti pectoris et dyafragmatis et cavum pulmonis et pulmo ipse et totum
pectus sit sine morbo. consequenter officialia aut omnia instrumenta sunt obediencia virtuti mo-
venti et tunc est hanelitus laudabilis vel approximatur. Si vero fuerit ibi mala compositio
et similia tunc est hanelitus innaturalis et non obedit virtuti moventi et intellige quod hane-
litus immutatur sed propter fabricam quia accipit accidens vel accidit et sunt conditiones hanelitus tota
mente quia non possum plus addere timens prolixitatem

Capitulum 4m prologi de prognosticis per pulsum

Pulsus est motus cordis et arteriarum qui fit per dyastolen et systolen ad eventationem
caloris innati et expulsionem fumositatum superfluarum. Unde dico quod pulsus est motus quia
in pulsu est duplex motus, motus dilatationis et motus constrictionis, et ideo hic sunt due
(et quies post constrictionem)
quietes, quies post dilatationem, inter ii duos motus contrarios necessario cadit quies media, et ideo
quietes .... constituunt pulsum et sequitur cordis ubi ii. etc. non quod spiritus non
duo motus et due quietes constituunt pulsum .... secundum et pulsus completur hunc motum primo et principaliter in corde
quod ut generatur non quod ... sed quod ... et pulsus completur hunc motum qui pulsus appellatur et sequitur
et a corde procedit ubi in omnes corporis arterias complet hunc motum qui pulsus appellatur et sequitur
et arteriarum et dicit arteriarum quoniam sicut in motu cordis sunt ii motus et ii quietes ita in motu ar-
teriarum et ... arterie complet in corde complet .... in arteriis et ideo in corde ex virtute ... naturali
tiarum ita quod ubi ... ista complet in corde complet sed in arteriis ...
disponit motus cordis et arteriarum. Unde medicus instrumentum magis dilatatur cor et
arterie quod spiritus ... sibi pertinet constricti quoniam tangit pulsus et arterias sicut et sequitur qui fit dyasto-
len et dilatationem quam dilatatur cor et arterie ut aer introducatur quod si non fieret in instanti
... si fieret mors et sequitur et systole et constrictionem ut fumose superfluitates expellantur ...
in expulsione arte et ... cordis ... digeritur in corde et ... expulsionem impore
fumus ... generat calor et ... quod ... arterie non potest toto repletum esse ...
ideo vapores et spiritus qui impositi sunt manent in corde et arteriis suffocarent spiritum et calorem
et ideo necessaria fuit ... constrictio ut ... isti vapores ex superflui expellentur et sequitur ad
eventationem ... cor ... non indiget ... potissime eventatione seu nutritione
qui eventatio seu nutritio ... pro modo loquendi ... ad ... quod si ... cooperitur
sic quod ... careat eventatione ex ... extinguitur et ... calor ... cordis eventatione
indiget unde aer attractus eventat et nutrit et refocillat pro modo loquendi ... calor
... sic ... et ... caloris innati et est ... quod non solum calor innatus ...
... eventatione ... calor ... gradatim expugnet ... cordis ab
... et sequitur et expulsionem fumositatum superfluarum ... sicut ... est necessarium est
ut fumositates superfluitates expellantur quoniam si retinerentur calorem naturalem suffocarent
et putrefacerent et ethicam generarent et febris ... modus ... et sufficientia pulsus ac-
cipitur per hunc modum pulsus et ... et ... et ... sumitur et dispone
... Si ... sic ... pulsum considerando ...
velocitatis et fortitudinis et ... ista ... magnus parvus et mediocris constituunt ...
velox tardus et mediocris constituunt ... fortis debilis et mediocris constituunt ...
et ita ... quod ... sic ...
... sic ... tardus et medius. Si ... accipiatur ... et acci-
piuntur ... sic ... quod est plenus vacuus
mediocris. Si ... et sumitur ... primarum et ...
Si primarum sic ... quod est ... mediocris. Si ... sic ...
... quod est molle durum et medium et sic ... genera principalia.

Si aut sit anexa tunc considerentur exempla certis ut motus si certis sic thenis tem-
genus q̄ decades et incades si aperte motus tunc consideratio mediam super aliam gerat ut
in mediata Si in mediata sit e plus equalis et inequalis Si aut consideratio fuit merita
sic thes p. genus q̄ e pf plus ordinatus et inordinatus Si aut istum ita perittemus
per mis plogacet. opus in ipsa alibi cum amplio domo intendis pertine per modum
intellas et nunc preparam pertemus q̄ pertine uo opi uide n. e in ea q̄ plus
sit durus inordinatus potissime in infirma pulsus aut altus et fortis signum e grue
cibus speciebus eventucole plus aut undosus signat cum precedens plus aut magnus signat
cum plurimo pugnis narum plus aut durus signat cum puomitu plus aut ocultus
signat crisi per fluxum ventris p. cum corpus consuetur per ceteras multiplicibus aut per magnitudinem
f. u per vigilias aut per famine aut per fluxum ventris et sic de aliis oz q̄ medicus
habet signa distincta Si aut (melancolicus) natus fuit per f. pone manum super plus et si calor
penetrat manum velociter scintilla ignis tunc consumpto e per f. Si aut palpebre mo-
ventur cum difficultate et plus e durus sic corda artus tunc tunc dico q̄ matices
e per vigilias Si plus e ocultus tunc per fluxum ventris consumptio (autem) per famine consistere
expirate aliorum et e melius q̄ significat e dubitatio. intus q̄ venit ad salutem
aut ad mortem et consistere aut per hunc modum si gratia porte. post crisi plus redit
magnitudine fortitudine et ordinatione tunc crisis fuit ad bonum et signat salutem perfectam Si aute
leve et signat mortem de pulsibus dico tunc q̄ q̄ habebit artem experimento longum vim
de pulsibus ignorabit excepto me nunc applicationi de tractatu q̄ predicti gratiam lon-
gius tepatiens sed hac modus arduum aggredi

S[putum indicat] egritudines et tempora morborum sputum album vistosum in-
dicat morbum flegmaticum sputum liuidum aut nigrum indicat morbum melancolicum
sputum citrinum indicat morbum colericum sputum rubeum indicat morbum sanguineum Tempora
morborum e q̄ indicat sputum totum id tempus in quo non expuit (aut quod expuitur e sine digestione morbi) et totum
id tempus in quo incipit expuere et cum digestum id e augmentum et cum sputum e
perfecte digestum et expuitur cum velocitate id e status eius sputum aut per quam declinatio
in palnadis cadit igitur dico nunc sciatur et sputum cum sciatur dicitur per quod id
q̄ natur de pectore expellitur cum tussi sputum aut dicitur cum aut humor notabi-
lis e ad minus aut colera aut flegma aut sanguis aut melancolia. et nunc aut in e
q̄ istius sputi consideratio e q̄ signat albacionem digestionis et consideratio morbi et consideratio
corrupcionis ubi dicitur de sputo quod sputum peius e indigestum ut ita medicus

quod non est euacuatum vel totum in tempore in quo ... apparuit ab albo digestionis sputum
nisi quod expuitur est subtile aquosum et spissum uiscosum totum hoc sub albore continetur et ab-
solute dicitur significat longum morbum et si virtus est fortis saluatur sed si debilis morietur
Secundus modus alterius digestionis appellatur quando sputum aliqualiter est digestum sed non mundatum nec
si aliqualiter sit album et expellatur cum difficultate vnde eius modo significat longum
morbum sed non tamen sic albo et significat quod adhuc egritudo est in principio corrupcio
notatur quod fit in aliud naturam est mutatum sic est sputum spumosum et minus
tritum et rubeum et liuidum et viride et nigrum et spissum uiscosum globosum
ista [illegible] cum morte significat sed plus et minus quando nigrum est multis [illegible]
Sputum vero album in colore mediocre in substantia et cito velociter et cum modica tus-
si digestum presentem et sanitatem et salutem futuram procul dubio significat vnde intelligendum
est quando sputum apparet asperius velociter et digestum egritudinem breuem et salubrem significat
Si autem tarde appareat tarde curabitur signa in digestionis presens bonum et debilis si
Si autem signa corruptionis digestionis tarde appareat tarde morietur et si cito
cito expedietur Sputum autem sed naturam sicca quod non minus inspissum et est for-
titer incorporatum cum siccitate bonum dicitur eo sputum sit digestum sed indigestum
si retineatur et si expellatur cum sua summa difficultate et tussi laborante
pessimum pernis cum quando digestum est equum et si digestum album et subspissum sit con-
seruat signa igitur salutis in morbo spirituali sunt quod sputum expellatur asperius
cum velocitate et cum alleuiatione pacientis et bonitate anhelitus et modica siti
egrotantis et contra Sputum autem mortiferum est quod tarde expuitur et cum
difficultate et cum angustia et cum difficultate anhelitus et siti nimia et contra in
[illegible] et egro mala

Capitulum 6m quod tractat de fluxu sanguinis narium

¶ Cum corpus est plectoricum et sanguis dominatur et tempore urgit ad expulsionem
tam et paciens est iuuenis et virtus fortificata est ut plurimum fit fluxus
sanguinis narium et huius signum est quod apparet capitis et corporis grauitas et dolor
est frontis et temporibus et etiam fluxum sanguinis narium significat quod si fluxus san-
guinis aduenit paulatim et cum alleuiatione pacientis et expertus eadem mox
est morbus talis fluxus est bonus Si autem venit contra dulcis et mordicatiue
et cum impetu angustia pacientis malus est fluxus vero sanguinis et proueniunt
ab exterioribus et ab interioribus si ab interioribus hoc est tempore et propter iuuentute et
propter motus et propter medicina si propter [illegible] et fuit fortis unde tunc expellit

ad longam distantiam et ita expellitur per fluxum sanguinis [narium] si non est ita fortis ex-
pellit per inferiora ut per emorroydas vel per menstrua Si fiat grauis morbus vel quia
multa est sanguinis quia mouetur cum impetu potissime cum repletur Si ergo membrum
quia virtus posita debilis capitur et eo quia corpus est virtus et sanguis sanguinis apparent
aliquando gutte sudoris sanguinee Si fluxus sanguinis adueniat per os ex stertu-
cis sed multe duriores videre quam pacientis iudicio relinquitur. Si autem sanguis venit
cum tussi ergo malum quia apparet puerit si cum respiratione non ita malum quia
a sanguinis [venis] et accipitur predicto cum vomitu et assuitur fit malum est ymo pessimum
puerit ad casto et [mulieris] mulieres Si autem fluat per inferiora potissime in mulieribus et
cum alienatione pacientis bonum [fluxus] ad sanguinis frenatur sed non debet intercipi nisi excedat
non sincopizet nisi fuerit cum indisposicione de in sanguinis tertium ad opositum
et cum quia nunc cum argilla cum aceto facto et typoidibus assoderi et testiculi
fortius in maribus et mamille in mulieribus [

Capitulum 8m 4e partis de vomitu

N ausea et vomitus passiones stomachi sunt ita quod nausea motus est inhibi-
tus intimus et eo mouetur ad expellendum sed non potest in singultu est mo-
[talis] inhibitus nimis potencia et eo alius expellere naturalis et eo fortius intendit expellere
et est motus quando appellatur singultus in vomitu autem motus inordinatus stomachi contrahitur et
non sufficit de facili ad exteriora depellitur. Et autem motus in stomacho ad dimittendum propter male-
liciam sui vel cibi vel quod mittitur a toto corpore motu corpore et venis mesaraycis
et veniunt a splene et cistis fellis [colere] 13 in stomacho continetur vel est species sed est co-
lerica vel species melancholica [onerosa] vel species flegmatica vel viridis et congnoscitur
quia inducunt sitim et amaritudinem dolorem et puncturam et inflammationem et aliquando dolores
acutissimos sincopales. Si fuerit species fleumatica tunc sed ut insipida vel dulcis
ypsitum inspicitur et cognoscitur per colores per sapores et per effectus si autem fuerit species
melancholica tunc est quedam naturalis quando aliquando aduritur aliquando est ex fece adu-
sta vel ex ea vel ex sanguine et cognoscitur ex saporibus et colore et effectibus et signis
aliquando cognoscitur sanguinis et cetera super ruptionem vene vel plenitudinis vel
quorum vel stomachi vel si fuerit a stomacho cum fit morbus est aliquando nervorum et ali-
quando quorum cognoscuntur per saliuam et corruptionem et sapores et colores et odo-
res et signis ad quod emittitur aliquando est fetidissimum aliquando de mesenterio aliquando
purus et corporibus male dispositiones stomachi congnoscuntur et ideo similiter ita
cognoscuntur proprie potest in temporibus et sic autem acutis et morbis

pericl(os)um cum cum apparet in principio nocumentum magis pericl(os)um subito mortem significat nocumentum
vidi et liuidi prauitatem significat . ois n nocumentum proprius significat singulare in quo partes signis dum vng vnor
mat(eria) significat sine dubio aliquis pessimum est et vna eius exuberantia signat
color et quod corpus mediocris est eu nimium dimittit non significet . Cibus n no=
nimum eius eiusque conditionis fuit eam eo venit per signum digestionis et eo ale=
niatoe per bonum est et laudabile et venit per viam mundificationis Coloris ap=
parentes in nocumentum et vng et vrina et per viam artis et per viam vrinam . Sed
pueniunt per signa digestionis et aleviatoe bonum est . Medicina . et est quod nullum no=
nimum naturalis propter quod sit aleviatio restringi debet non expediet cum aliquid incipit
in bono et tractatur in malo et tunc debet vrina multum non esse nocumentum sincholentum
nisi eo cautela et paulatim . Non et prouocetur vomitus in eo quod habet oculos debiles
et cerebrum debile et pectus strictum . Cum et volueris prouocare [prouocare] ligentur oculi et prouocetur
cum aqua et oleo et eo cum mille et fricatione aliphie et similibus cum nes et cum quod nausea
inducunt sicut carnes crassas si conveniunt . Restringitur per quod si fricentur extrema
fiat clisteria et [illegible] purgatio et eo rosis et sandal et similibus et similibus Et ti=
mor similibus curatur singulari

Gonces sicut superfluitatis per digestionis et sicut scilicet habet virtutem transmittendi eo
chilum ita intestina habent virtutem transmittendi ad scilicet Ergo et naturalis
est quod pueniunt in ora solita vel saltem prope et continuis venit proportionaliter sed naturalis ubi
assumpta vero si fuerit cibus multum et ergo sit multa et si pauca et sua superfluitas sit
pauca et quando sit dura sicut lapis non liquida sicut aqua sed sit communiter mediocris virgens
eo cum temperate sine ventositate et spuma et vnctuositate et colore multi . et similibus et quod sit
sine dolore et agrauatione ymo eum quodam delectatione et sine fetore nimio cum aliqualiter
sine odore debet habere Ergo et naturalis non solum attestatur super premissis scilicet et inte=
stinorum ymo esse corporis et totius corporis Si esset fuit in naturalis non propter hoc scilicet et in
testina est per naturalis quod ab corpore et toto corpore conueniente per Ergo et in naturalis multum
significatur et excepto odore et caloris et ipsa et diuisio exitus et modo egrediendi et cibus quod eo
egreditur conuenientia sicut et similibus et excepto coloris per hunc modum . Color vng dico tamen non
multum excedat meliore est quod plus significat ignem et diuisio et multum est vng color meli=
or quod multum vng tamen sed per propter nimium excessu malum per significat Color et naturalis debet
esse ad citrinitatem sed et albus prouocatione digestionis significat si uiridis , citrinus niuans coctoz
significat si liuidus mortificationem Si nigra et magis adustio vel mortificationem significat Color
et vng et vrina et per viam artis et non dico tamen pueniunt per signa digestionis et
eo aleviationis patientis bonum significat Si ante eo signa digestionis apparuerit et

Recipe gummi quod . periculo quod
bonum prouocare per signa scripta
ab egestione

Vng autem vna scilicet finalis est
mala nec digerit vna in eius
quod vel diuisio et multam

cum generate per malam significat corruptionem substantie. Si igitur digestio diu significat
nimiam caliditatem et nimiam desiccationem et humidi consumptionem hoc malum. Ex parte
autem liquida fit quia cibus ad membra putridum non fit aut quia humores nimis
ab epate et toto corpore mittuntur ad intestina et si missio fuit per naturam
mundificationis bonum et si per naturam sufficientis malum. bonum est igitur ut sit in
substantia mediocris. Ex parte odoris significatur egestio que tamen non fetet malum quia absque
digestionis significat et quia natura non segregat putridum ab impuro. Egestio autem nimis
et fetida corruptionem digestionis significat et maliciam humorum. Ex parte autem
hore sue expulsionis significat quia si anticipaverit horam suam solitam malum et quia ex-
pulsiva scilicet digestionem [illegible] aut in potentia est quia digestio sit fortior [illegible] ne
quia in stomacho [illegible] sufficientis et compulsio. Si autem nimis tardaverit
malum quia tarda digestio scilicet aut calor corporis [illegible] humiditate phlegmatis
et quia intestina sunt opilata et sicca [illegible] aliquantulum [illegible] post horam solitam
in stomacho venire debet ex parte [illegible] egestio significatur quia [illegible] et in prima [illegible]
comparando ad cibum sumptum significat quia nimis de humiditate phlegmatis [illegible] et ad
[illegible]. Si autem [illegible] significat quia corpus non [illegible] cum humiditatibus phlegmatis
vadit ad expulsionem debet esse mediocris comparando ad cibum. Ex parte eius
cognoscitur quia non debet esse spumosa quia nimius calor aut agitatio significatur
nec unctuosa quia liquefactio adipis significatur nec viscosa quia membrorum dis-
solutio significatur nec ventosa quia calor debilis significatur qui [illegible] consumere
non [illegible] et si fuit cum sonitu [illegible] vaporis et [illegible] significatur
et sine sonitu significatur [illegible]. Ex hiis que [illegible] sunt cognoscitur quia
[illegible] alium si in principio apparuit aut [illegible] aut mor-
tuum. Si vivum malum est quia significat quia [illegible] est tempore quia [illegible] non potest
[illegible] et [illegible]. Si mortuum bonum est quia significatur quia [illegible] per naturam mun-
dificationis. In principio vero morbi propter maliciam morbi esse mortuum non potest.
Si autem in fine apparuit mortuum malum est quia [illegible] morbi vi-
detur esse mortificatum. Si vivum bonum quia [illegible] mundificatione videtur [illegible]
[illegible] cum [illegible] multa [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] de quibus [illegible]. Sanguis exiens per virgam vel venit ab epate vel ab
[illegible] intestinorum vel ab [illegible] venarum emorroydarum vel [illegible] membrorum.
Si ab epate hoc [illegible] quia [illegible] debilitate [illegible] et [illegible] et [illegible]
in epate non potest digeri [illegible] et tunc [illegible] sic [illegible] et venit [illegible] in
multa quantitate aliquando est [illegible] digestus [illegible] quia non indiget et tunc mittitur ad

secundum quod ad intestina et est rubeus in principio clarus vero et abstersio super rupturam vene in
corpore cum dolore partis dextre. alius ypostasis quedam sunt sanies rubeus bene digestus propter aliquorum
cum infrigidatur aliquando advenit aliquando etiam non bene mundificatur sed remanet aliquid parum
ex [illegible] et tunc sanguis ungitur cum quedam nigredine sicut sit sanguis [illegible] quod sanies cum in
frigidatur de nigredine et etiam cum advenit et a melia etiam non bene mundificatur et est rubeus
non lucidus quod coagulatus et cum virtus debilitatur in quo decipiuntur qui anathomiam igno-
rant credentes esse frustum corporis propter coagulationem quod si esset non potuisset per me sic [illegible]
[illegible] aliquando venit sanguis propter excoriationem intestinorum et tunc venit guttatim cum
pelliculis et quando insunt [illegible] et si insunt veniunt in dissinteria propter [illegible]
[illegible] quod cognoscitur cum permixtione [illegible] et est mortale. Si autem propter
[illegible] intestinum [illegible] quod insunt sit [illegible] quod carnosum et non est ita malum
aliquando etiam venit propter emorroidas et tunc nisi excedat bonum est quod ab aliis passionibus liberat
[illegible] et restringi non debet nisi [illegible] relinquitur [illegible] fiunt assuete aliquando venit
in [illegible] qui membrum amiserit [illegible] non indiget et tunc mittitur ad exteriora [illegible].
non est quod ego [illegible] non est nisi per [illegible]
propter [illegible] propter utrumque [illegible] sed propter mortificationem et infrigidationem ut
cum sanies infrigidatur in corpore et non potest putrefacere cum membrum et fluit ad intestina et est
color sicut [illegible] Si propter [illegible] est quod [illegible] advenit et [illegible] quedam
[illegible] lucidi est quod cum advenit et tunc [illegible] lucidi sicut [illegible]
quod [illegible] advenit et tunc si [illegible] per [illegible] ebullit sicut acetum et quod ipsa
[illegible] et sic est sicut [illegible] vini [illegible] quod aliquid parum [illegible] mixta est cum
[illegible] et [illegible] quod egestio coagulata est aliquando non est coagulata etiam aliquando [illegible]
[illegible] apparet in egestionibus et si appareat cum cibo [illegible] intestino [illegible] si [illegible]
[illegible] si [illegible] fuit mixta cum egestione a mediis intestinis procedit [illegible]
non est [illegible] est ego [illegible] propter [illegible] quod [illegible] cibum in [illegible] 2°
quod cum multa [illegible] pungens et mordicans. 3° venit [illegible]
est [illegible] propter debilitatem [illegible] | retinere venit autem est [illegible] propter [illegible] et [illegible] quod est
[illegible] in iuventute erit [illegible] in senectute et non deficit nisi in uno [illegible]
[illegible] in iuventute debilitatur propterea et quod in iuventute est [illegible] in senectute erit
[illegible] et non deficit nisi in uno [illegible] cum venit est [illegible] in iuventute debilitatur
propter calorem et quod in iuventute propter [illegible] quod tunc erit [illegible] in senectute cum
[illegible] de [illegible]

[illegible] non nisi [illegible] aliquando et [illegible] non est [illegible] ex sola
aliorum [illegible] cum [illegible] in [illegible] corporis [illegible]

[illegible] [illegible] per
[illegible] ad [illegible]

et eo superflua fuit attracta et mala ad hepar venarum capillaris que sanguinis non dum
perfectam recepit formam quam recepit in gibbo et per maximas capillares ut ipsam per venas
angustas corporis faceret pertransire et tunc mixtus vena fellis maior pars tendit ad
renibus et alia porcio vadit ad sanguinem ad totum corpus et vesicam venit ad fellis et
postquam fecit minimum attrahitur a renibus et colatur in vesica per foramina dyago=
nalia que est in collo vesice unde urina tunc vesice cum dividitur in duas partes oblon=
gas cum cetera corporis est per naturam cum capillaribus aliquid de colore et humore admiscetur
in eo urina naturalis in corpore optimo est citrina vel subcitrina vel subrufa in colore me=
diocris in substantia cum modica ypostasi residente et talis perfectam nature actionem significat unde
in alia operando ad corpus optimum in naturalis est urina alba de sui natura super dispositionem
corporis et venarum aliquantulum et patitur vel vocetur eius quod admixtum est vel vocetur fit su=
per dispositionem totalem Urina igitur que est in tertio homines et que vergit ad ruffum subrub=
eum vel rufum clarum non in veneris vel in corpore optimo et omnes alie dum tales vel
tales in aliis corporibus per relationem ad istam. Urinarum alie quedam significant digestionem ablationem
digestionis quedam mortificationem quedam corporis ablationem sicut urina alba et tenuis significat in-
digestionem vel ablationem digestionis et si urina est fortis pallida significat in longo tempore si debilis
mortem [illegible] alie significant urina pallida et tenuis que [illegible] digestionis [illegible]
tamen significant ex parte colorum corporum digestionis significant. Urina lividi vel viridis vel
nigra vel ypostasis nigra vel contentum crinoydale vel paloydale vel furfureum
color viridis et lividus vel niger mortificationem vel adustionem vel infrigidationem aut
utroque significant contentum crinoydale in febre dissolutionem corporis et [illegible] adustionem si=
gnificat contentum petaloydale maioris adustionem significat et corruptionem humorum contentum
furfureum [illegible] et peius in febre et aliquando super dissolutionem membrorum
solidorum sicut est arteria et nervus sicut urina unctuosa oleaginosa fetida
corruptionem digestionis significant et omnes urine que significant corruptionem sunt pestifere et mortales
non venit per viam medicationis vel ex parte renum et vene [illegible]. Urinarum
alie ex parte alia quedam sunt que digestionem significant ablatum vel occultum et quedam manifestam
et que completam sunt sunt [illegible] dispositionem morborum tempora expressione et per [illegible] [illegible]
que bene tempora distinguuntur ex parte propriorum [illegible] et expressione et per ex parte
digestionis que id totum tempus in quo non digestio vel occulte digestio principium morbi est
cum autem manifeste signa digestionis apparent tunc est augmentum quando vero apparent signa
digestionis complete tunc est status ad statum vel per quam declinatio omnes [illegible] [illegible]
morbi principium [illegible] significant et sicut iste alia et tertius et [illegible] et citrina et tertius [illegible]
[illegible] cum quedam plus quedam minus alia [illegible] et tertius est in multis crudis [illegible]

et si continuetur longissimum morbum significat tunc longus vel aliquando tunc fit vel sic fit. Si tunc sic fit aut
acuta vel cronica. Si acuta et in principio alienationem et mortem significat. Si vero in fine tamen ap-
paruerit longum morbum significat. Si sic fit vel per copulam vel dispositionem stomachi vel epatis vel renum
vel vesice vel totius corporis vel etiam vel lapidis puerorum et hec patiente prius esset
nimis longus. Post hanc autem venit urina que mingitur tenuis et postea in spissitudinem ... mo-
tum ebullitionis significat et morbum longum non tamen tantum sicut prius et postea venit urina que
mingitur spissa et remanet spissa que maiorem significat ebullitionem in corpore. postea urina spis-
sa et postea attenuatur ista non vicinatur decoctioni in modico nec tempore sed plus statim ... +
netosinus esset consumpta. postea venit urina que aliquantulum incipit colorari et significat maio-
rem digestionem. iste autem per ordinem post urina glauca que fit per modicam porrorum colo-
rem mixtam et est tunc limosa ... dat aliquando ... Postea
venit subpallida postea pallida postea subcitrina tamen ... subci-
trina tunc subrufa et tunc magis appropinquat digestioni omnes autem iste urine principium ...
significant principium autem ... principium digestionis omnes autem iste urine ablatione decoctio-
nis significant ... principium digestionis ... autem ... signa digestionis apparent et
incipit in mediate augmentum. Signum autem ... digestionis sumitur
ex parte coloris et substantie. Si enim color fuerit laudabilis et substantia mediocris tunc est
signum ... digestionis ... color ... vel subrufus vel rufus
vel subrufus clarus tunc substantia mediocris tunc nunc est augmentum sicut enim color ...
significat digestionem ... substantia tunc colore significat digestionem ... et ideo ...
est colorare ... dat colorem ... dico ... digestionem
significat ... substantia sive colore non significat digestionem sed ... ebullitionem et ...
et nunc ... tunc autem signa complete digestionis apparent et tunc est status. signa autem
complete digestionis sumuntur ex colore laudabili et substantia mediocri et ypostasi alba
equali residente cum aliis suis bonis conditionibus et tunc est status in egritudinibus acutis
... liberatio ... et declinatio post ... morbi tempora per urinam
cognoscuntur. Colores urine sunt ... albus sublacteus lacteus glaucus subpallidus
pallidus subcitrinus citrinus subrufus rufus subrubeus rubeus subrubicundus rubicundus ... inopos
... inopos ... lividus viridis niger et substantia est ... medio-
cris mediocris spissa et spissa ... vocant ...
urinam ... et ... a multis indicatur ... maiori ...
... urina ... post signa digestionis et ... critica et tunc ...
patientis bona et ...

Capitulum xi. ... minus sudoris

Sudor nālis pueit ex sª digta | effluit et puenit

alia q̄ est exeunte nāli expulsiua vn̄ q̄dā est nālis q̄dā pt nām
nālis ut in ṁpsi et in exercicio tpato et i balneo et sibz | sudor pt nām in multis
mōis designat ex medio p frequētiā ex q̄ntitate et q̄litate et ex mēbro q̄ si sudor tm̄ ē
in vno loco tūc mª egritudinis q̄ est ex eo in vno mēbro ē et si in multis tūc erit
i multis potissime inficiat sic crisi et sic sincopi et in ṁpsi licz i vna pte sit tm̄
mª tm̄ in bona crisi expādit ad totū et i sincopi licz ɔtineat i toto tm̄ appz
i capite et pectore pp debilitatē virtutis expulsiue | ex frequētia designat Sudor si ē
n̄ q̄ frequēs et ɔtīe et sic in inpossione bona q̄ in̄tie vniformitas et virtutis eq̄li-
tas signat / Si aūt in ipsa latū et mō plꝰ mō minꝰ et inequalit tūc talis sudor
ē malꝰ q̄ diuisitatē mē et inequalitē et debilitatē virtutis signat / sudor n̄ designat
ex sui q̄ntitate q̄ntitas aūt q̄dā multa q̄dā pauca q̄ntitas multa ē duplex
q̄ sudor multꝰ aliqñ pueit ex ɔsumpcōe sbal humiditatis pp calorē fortem
corpꝰ resoluēte aliqñ sic ē [dor] multꝰ pp humiditates multas et hoc accidit mª aut
pp multitudinē humorū et pp raritatē corporis et pp nimis expulsiue et debilitatē ɔtētiue
pauca aūt sit pp tres ɔtrarias ex sui n̄ q̄litate discernit sudor et hoc ē mª ex
ex caloē et coloē et odoē et sapoē et licēr. Ex caloē q̄dā calidꝰ q̄dā frigidꝰ
vn̄ calidꝰ signat calidos humores et [frigidꝰ] frios. calidꝰ signat bene egritudinē | frigidus si
appz i morbo acuto mortē signat si in longa egritudinē [e longitudinem] morbi designat Ex
sui coloē discernit q̄ q̄dā ē albus insipidꝰ et atestat sup dñium fleuīs si citrinꝰ
sic dñium co. si ru. sic dñium sanguinis si liuidꝰ et nigꝰ sic dñium mel̄ie / ex
pte odoris discernit q̄ si fetidꝰ corrupcōz i malicia humorū signat. Ex pte
sapoīs discernit q̄ dulcis atestat sup sanguinē amarꝰ sup co. insipidꝰ
et acetosꝰ sup fla et potiꝰ et stipticꝰ atestat sup dñiū mel̄ie / ex pte licēr
discernit q̄ q̄dā grossꝰ et insipidꝰ et iste atestat sup flam potꝰ hu. grossos
insipidos q̄dā aūt sbtilis ē et atestat sup humore sbtilē et sic signos hem.
ex sudoē ita q̄ [ex] menstruis et sibz | medz i. q̄ in oī eo q̄ a corpe expellit
et retinet sine sit sang. et emorr. et vrina [et] egestio et sudor et vomitꝰ et spu-
tū et fluxꝰ sanguinis inarū et scabies et iuiz et sanies et aqsitas aūt
uētositas et lacrime q̄ñqz ista omnia expellūt et retinēt et pp i͂teriora
uł exteriora si pp exteriora expellunt et retinent et exterius pp causas ɔtrari-
ones retinent q̄ aer frigidꝰ claudēs poros et balnea alimosa et
applicatio medicinarū stipticorū et silia poros claudētia et stringentia et silia

stringentia sicut sunt sagittae et similia Si autem ab intrinsecis et expellantur hoc est propter
tria vel propter virtutem vel membri vel medicine / si expellitur ut quod contentum est debile et ex
plesina fortis si ex membro ut quod rarum laxum et molle tunc virtute debili si
ex medicina vel quod multa vel acuta vel mordicativa vel fortis et sic de aliis
Signa autem in hiis omnibus sumuntur a calore et odore et punctura et mordica-
tione et similibus. Si autem ista omnia retineantur propter causas intrinsecas hoc est propter tria
vel propter virtutem vel materiam vel membrum Si propter virtutem retinentur. n. quod expulsiva debilis et
contentum fortis Si propter membrum quod solidum condensum compactum Si propter hanc quod gressus
in scorpionibus compactis paucis et ita de aliis Et signa in hiis omnibus accipiuntur a qua-
litatibus et similibus ut dictum est /

Capitulum xii de pronosticis sumptis ex signis et significationibus

[I]ntelligendum est quod signa quedam sunt que sunt signa crisis tantum ita quod indicant set
non faciunt et quedam sunt que non indicant nec faciunt Signa que tantum indicant sunt
duobus modis vel de modo vel pronostica de materia sunt multa passiones do-
lor capitis apparitio lipparie scotomia coruscationes et multa consimilia Ista enim
omnia et consimilia indicant crisim et bellum quod est inter naturam et morbum esse in presen-
tiarum conflictum signant tantum / utrum autem iste conflictus tendat ad bonum vel ad malum
hoc ex hiis signis non habetur. Sed si signa digestionis apparuerint et dies non
fuerit certa et tractatus est ad malum de se sunt vel signat tantum quod est de indicio
mortis et vite ymmo quando incipit iste motus et non completur et tunc est malum
signum quod tunc apparent signa de materia crisis et crisis non est in presentia mor-
te vel rememoratio sunt nisi violentia aliquorum vel bonorum aliquorum mala Si necessario
signa digestionis non paruerint medicus fugiat Signa autem pronostica future
crisis sunt signa digestionis que in quo apparuerint in die l. crisis signant in die A. et
cum apparuerit in principio morbi signant breve morbum et si tarde apparent signant
longum morbum Tempora autem morbi proportionantur sunt ad invicem quod si principium est
longum tota egritudo est longa et si breve tota egritudo erit brevis et ideo anxius
de civitate amb. non potuit evadi nisi in longo tempore quod signa materie non
apparuerunt nisi usque ad diem xvii et ex hoc totum patet quod tantum est principium egritudinis
usque ad materie signa digestionis quod est de materie signis digestionis usque ad tempus
crisis et quod in cuius non apparuerunt signa digestionis materie nisi in die xvii ideo du-
plicatum fuit tempus crisis et certificavit in die xxxiiii / diffinitur [circa] igitur signa
digestionis ab omnibus aliis signis quod signa digestionis sunt bona et ubicumque bona
et non fallunt et sic signa digestionis semper bona ita signa corruptae digestionis semper

† fluxus

mala Signorum autem crisis que sunt signa et cause sunt sicut sudor uomitus fluxus san-
guinis sputum egestio urina et emorroydum ista non sunt de intentione
in presentia et causa huius scilicet quod in egritudinibus pectoris euacuatur. ista non signa de-
sunt sequuntur nec bonam crisim nec malam. mala quod continue de se est causa sicut sequentur
ad utraque sed specificantur quod signa digestionis precesserit et sic indicat crisim et
alexandro pacientis Item ferebris causa est ad bonum si est continua aduenerit et ad malum
Signorum autem quedam que non proporcionantur ad crisim et ideo non sunt nec signa nec causa sicut
aut sunt bonitas mentis et appetitus et hanelitus et pulsus et motus et consimilia non omnia
sunt duorum generum quod quedam sunt propter bona et quedam propter mala corporis quedam propter bona sunt sanitas
mentis et pulsus et motus et bonitas hanelitus et pulsus appetitus et consimilia ista non bona
sunt et valde bona ad crisim quod non omnino exprimitur nec eius elongentur. ex alio la-
tere sunt quedam. quedam sunt propter mala sicut est malicia mentis et pulsus et motus et malicia ha-
nelitus et pulsus appetitus et consimilia ista non propter mala et ideo si tamen mala crisis
quenerant periculose est et contra quemcumque ad bonum melius et tamen non eius elongatur nec
eius approximatur. Intelligendum est quod differentia est inter signum et signatum quod signum dicitur
de rebus extra que de natura sunt Signum autem dicitur de rebus uelis ut plurimum pro-
dicendum est quod signum dicitur de hiis que uere inuestigantur Signum autem dicitur de hiis que corpori
merito sunt. Tercia differentia est quod signum transmittunt se ad oppositas dictas sicut est
clamor et dolor capitis et ypocondriorum exempto medicamento et consimilia Signa
autem dicuntur de rebus uniformibus propter celis que ad oppositas dictas transmittuntur non
petunt sic sunt signa digestionis et actione eius

Capitulum xiiii quod docet prouidere et quando moritur

" Responsio dicendum et bona mortis quod primo consistere status utrum tracta secundo quod co-
gnoscere utrum tracto sit ad bonum uel ad malum tertio utrum fiat tracto ad
crisim aut sine crisi quarto et ultimo concluduntur dicebis et hominis mortis. De primo ergo sit sermo
de nobilibus et altioribus rebus que sunt in tota scientia predicendi debes consistere statum cognos-
cognito sit et diete ordinato in toto morbo per conquestus quarto sunt necessaria primo congro-
sunt utrum secundum naturam egritudinis tertio marcidas et incolumitas et motus affligendi
quarto quiescencia uel dispositione pacientis utrum non primo est considerandum utrum sit fortis uel
debilis et quod possit morbum tollere et est simile de potentiae potentia homines non sed
ad tamen non sciat utrum quantitate particulas et quantitate ponderis et longitudine. Nunc
ad tamen uirtus est sicut portator morbus est sicut homines status est sicut tempus igitur quod primo
uirtutem considerare secundo considerare egritudinem naturam egritudinis et particule pacientis quod in
colica acuta tractatur et mutua tardissime et flammea uelociter tarde et passiones satis cito

Vide cum egredere est in medio

Similiter cum egritudo est in membro non nobili velociter fit variacio In membro
autem nobili tarde quia oportet egritudinem considerare Secundo oportet considerare maneriem quia sunt quedam
egritudines que moventur motu velocissimo impetuoso et quedam motu tardo verbi gratia non
est inflacio et sunt non omnes maligne male fraudulenter et sunt quedam que sunt cum be-
nivolencia inflacione et morbus sinthomatibus melioribus salubrium unde oportet considerare mo-
dum et maneriam egritudinis considerare et ceteri autem considerare quoniam particularia ut si egritudo
est de colera quia fit in iuvenibus et colericis et in regione calida et in tempore calido et convenit
laborare et cetera de aliis et ita intelligimus de aliis particularibus Ista enim oportet conside-
rare ponamus verbi gratia quod aliquis inficiatur cuius virtus fortis sit et egritudo colerica et in
membro nobili et quod egritudo moveatur motu veloci ut sunt iuvenibus et colericis in
estate cum aliis particularibus dico quod in isto potimus pronosticare quod status erit proximus
dato etc. ad mediatum cursum contingat et ponamus aliquem cuius virtus sit fortis
et materia frigida multa et quod egritudo motu tardo moveatur et quod conveniant
alia particularia in isto ut tempore etc. et contra et consilia quod status est remotissimus dato
etc. quod per medicamina adiuvetur et si mediocriter se habeant status erit me-
diocriter volens enim medicus considerare maiorem vel minorem quoniam particularia et secundum
hec meditabitur statum remotum vel proximum secundum plus et minus et per hunc modum et
omnia que dicta sunt supponimus cognoscere statum// Tercio oportet considerare tempus utrum non utrum
variacio fit ad bonum vel ad malum oportet [illegible] scire digestionem et diem et alteracionem
et virtutem sequitur utrum sit fortis poteris tollerare morbum usque ad crisim evadet
infirmus si materialia signa digestionis vel complecta precesserint variacio habebitur ad
bonum cum crisis autem fit in die cretica fit melior variacio quia tunc virtus
motu minori et motu orbis et quia iuvatur ex materia et orbe ideo fit ad bonum
in possibilius si virtus sit fortis et materia digesta et sit in die cretica que tenetur
ad bonum Sed medicus decipitur cum tempore est pestilenciale vel materia venenosa
quod occultatur vel movetur in medio in crisi// Et decipitur propter orbis infortunium
in quo incipit infirmari et est propter errorem et consilia aliis prodat appetitibus ipsos et
qui tenetur ad bonum Sed quia multipliciter possumus decipi ideo oportet alia signa conside-
rare utrum post crisim augmentetur vel alleviatur In hoc non convenit bona crisis et ma-
la crisis quia calor remittitur et dispnia alleviatur propter quas duas causas tunc unde
ponamus enim crisim fuisse ad malum et calorem febrilem esse mitigatum propter
mortificacionem caloris naturalis et propter remissionem caloris credit medicus quod e-
vasit et tunc surgat vel ad sedem vel pellam vel sudet statim moritur et ideo in tali

virtus

dubio oportet considerare pulsum et si additur in debilitatem et occultationem et inordinationem
et quod ista contra mundatur motiva preculdubio Cum autem pulsus motiva movetur
in fortificationem et ordinationem augmentatur et iterum contra fortificatur crisis ad bonum sunt
preculdubio Quare ad cautelam licet omnia fuerint prognostica multiplicia possunt medici de-
cipi ideo oportet considerare alleviationem et agravationem post crisim / Vel non est de solemnioribus
signis sepultura velud in occasione [illegible] sine parte et per locum [illegible]
[illegible] mortale consequentur cum apparent signa digestionis corrupte et ablate cum virtute
debili et cum fit crisis in die non critico et cum est cum agravatione et intollerantia
pacientis et similibus / 3a consideratio quod actum est ista materia est quod prognosticans utrum evacuatio fit
cum crisi vel sine crisi et ad hoc sciendum oportet 3a considerare utrum accidentis digestio processit an
non 2o est utrum virtus sit fortis vel debilis 3o est utrum egritudo movetur motu
veloci vel tardo nisi quod semper non est crisis nisi natura aliqualiter mundat ipsum
morbo et ideo cum non appareat de digestione non potest fieri crisis cum nullo modo contra
naturam digestio illud est consideratum 2o oportet considerare virtutem cum virtus est debilis nunquam fit
crisis quia nullo modo ipsum potest 3o oportet considerare motum quia si egritudo movetur motu tardo non
fit tamen sine crisi utrum autem hoc tamen fit ad bonum vel malum quod sciemus nos prospi-
cere. Tripliciter igitur contingit motus sine crisi in principio primo vel primo aut non est multum pro-
cto suffocatas propter multitudinem materie et inefficaces preterito sine crisi quod non nullo modo invad-
unt ymmo subito suffocantur propter multitudinem materie In statu igitur motus sine crisi propter mali-
ciam egritudinis et ultimam inflationem sed tamen cum ad ultimum devenerit quod insufficient
sine crisi in specie extra in declinatione moriuntur et sine crisi cum virtus est debilis et nullo
modo morbo resistere potest licet igitur ad moriendum in declinatione ponunt cum sermones in
declinatione non est possibile nisi ex errore quod postquam illa natura potuit resistere quod est plus et maius
potuit quod est minus et ideo in declinatione morbi possibile non est mori preterito quod vita
tempora morbi causa distingunt per digestionem tempora autem possunt non omnino moveri in declinatione
quod natura non est digesta in declinatione causa non est possibile cum complete in egritudinibus in quibus est de-
clinatio in statu fuit digesta morbus igitur sine crisi pluribus modis accidit et [illegible]
parte cum [illegible] est digestio et virtus est fortis et egritudo movetur motu veloci tunc fit crisis utrum
autem ad bonum vel ad malum consequentur prospicere. Huius autem non cognitis fiat secundum [illegible] dies
et horas egritudinis et sic contingit motus sine crisi [illegible] de morte ut [illegible] est
quod signa digestionis corrupta processerunt ut urina nigra et ypostasis [illegible] et similia
secundum contingit motus sine crisi secundum quod urina est multa cum insufficientia multa et egritudo movetur
motu tardo et alia signa bona processerunt tunc evadit sine crisi paulatim [illegible]
[illegible] quod est semper prius in mediis consequente die et hora mortis consequentur [illegible]

Sicut n. in morbi pn^o sig digonis appnt et cu h^c signa oia bo^a ntio sit
tiato inj^a et inf^a tu in morbi pn^o sig corrupte digois appnt moret^r in inj^a
et inf^a et si motus morbi e uelocissi^s cu alijs ptib^z quib^z tiab^r inf^a. Et
si motus morbi no e uelox i^o in bo^o geminus tiab^r in x^o no p^r infioes
q sb occupat a z^o et anticipat a x^o. cui i^a die mort^s ul cuems sac uo-
luit ul tu crisi ul fu e^a. gsidet^r dies gitos et si sig digois appnt in
x^o et motus morbi e uelox tu crisis ptib^z quib^z in z^o x^o euadet. Sili-
si in p^a x^o anteq appnt sig corrupte digois et motus morbi e uelox
moiet^r in z^o x^o tu crisi. Si aute motus morbi e tardus moiet^r sic e^a
m) grta seda. Et sic dico istud i^a de p^a grta et z^o. ita intelli^d de g^z sep-
quti nisi q grte septes no st ita ce ut predictes sic de tiab^r in sep-
ti ptil^a. huius et tu h intelli^d e q tiato ad malu no e ita ctia sic
tia^o ad bo^m q^r motus ic st ordiati coherentes tu ordini bini motus
at morbi st inordiatissimi et io no e ita ctus motus sic bine. Si sig
i^a mort^s appnt et motus morbi e uelox mors cit in pximo. Si at
sig mort^s appnt et motus e tardus tarde moiet^r. Si u^o uictoria ma^tia
morbi appet sup n^a et mors e uelox. Si at n^a ita ma^tia appz erit
tardus si i^a sit dubi^o in duob^z dieb^z in q^o illorz moiet^r tuc gsidan-
dus e motus morbi et i i^a die in q^o motus morbi e fortior i i^a die mo-
riet^r et no a^a. Si nolius sac hora te eius gst^r hodas fortiores in
q^b^z magis affligebat^r et te i i^a ho moiet^r sic moit^r tu e^a gsidemyca
q dca st q^r ma multa uisiopa te mpoxi pn^o moiet^r. Si uty e debilis
in declinacoe moiet^r si calor e uetifor in statu moiet^r et ita gsid^r sta-
tu poxi sac^r ho. pea i^a q dca st dies et ho mort^s potit pogsti sic
supius dcm e.

Sicut supius dcm e tu uty e debilis et motus morbi tardus et no appnt — Cam xiiij q doc pno pre p q fiat cris
signa digois te sic tia^o sic e^a et tu bria e multa et spissa tu ypo-
stasi bona respecti sit tia^o ad bo^m sine crisi. Crisim i^a antecedit motus
difficilis in nocte si e^a dz e^e in nocte in die i^a at actu^a st sic diffi-
cltas hanelitus pafrenes dolor cap^o. in soppnietas et stlia Criss i^a sit
p pte ad q declinat nc i^a e^a et p epitam et p aures si pendz et corpus e
n plectoi^m et tpr e unale et appnt corpa iu et dolor e i ypoib^z et
tusio i ypocdrijs sine dolore e tu^a vxyos et plsy e forts et magnus tuc
sig^t q tiab^r eg^d pflucon sangnis narium. Si aute appnt corpa^{trina} et
titillaco labij inferior^s et plsy e durus et i^a ui^{ci}ncio dolor pordiorz sign^m

e vomitus fuit. Si autem plures vndosi et superficies corporis humida temperata et tempus tem-
tum signum est sudoris. Si autem plures est orbus et tortio et mordicatiuus sentitur erit in crisi
crisi profluxio ventris. Si autem sit debilis et mordicatio et cordiaco sentitur erit in-
pis vrinales et alia signa preparata crisi per multitudinem vrine signi. Valent vero et bona
et mala hec primus per ea que dicta sunt et que non egestio euacuatur ut si egestio est
de plenitudine ut euacuetur plena et non tota et ita de aliis. Si autem sit ex preparatam
hec designatur quod apparet ablatione digitorum signum et quod plegatur egestio et quod est palliata
sicca et non in vomitur superius vel inferius si superius vero maxilla vel vero indicatur
auditus et carne capitis et carne molle congestitur per difficultatem anhelitus et
dolor capitis hec autem sit cum non calida febris vero febrile non vel gustu mittitur vero
inferiora et congestitur ex dolore ex et tensione ypocondriorum ¶
Incipit quarta particula ¶ capitulum primum quarte particule quod docet quid crisis est ¶ capitulum secundum quod docet
vnde dicitur crisis ¶ capitulum 3 quod docet species crisis ¶ capitulum 4 quod docet pro conditiones necessarias
ad bonam crisim ¶ capitulum 4 quod docet pro quibus dierum creticorum prima exprimi-
tur ¶ capitulum 6 in quo docet numerum et nomina dierum creticorum ¶ capitulum 7 quod docet in-
vestigare numerum dierum creticorum prima omnibus supra aliquid lune ¶ capitulum 8 de
numero et cetera superiori capitulo pertinens medico ¶ capitulum 9 quod docet pro septimana
medicinale et in qua ¶ capitulum 10 de conditione recapitulatione signorum pro-
sticorum

Crisis est velox et vehemens motus morbi ducens ad sanitatem vel ad mor-
tem. Est autem cum natura a bonis dimittitur nocima ut ad expellendum fiat (faciat) ap-
parata quo accidit necesse est ut inferius paciatur angustias et morbus dure-
scit vbi posita in hac notificatione indicat totam naturam crisis quod sine natura
est virtute non autem est que subita mutatio accidens morbo aut compositiones et ideo in quantum
morbo accidit mutatio subita et velox in primo per se crisis et licet in motus subitus
hec accidit in acutis non omnibus autem per aliquam causam licet non tamen mouetur
motu tardo tamen aliquam ex aliqua causa subita turbulo et angustia per eueniens et quod in
primo motu subito fiet morbus et ideo erit est crisis item erit mutatio subita et ve-
lox accidens morbo et ideo in notificatione posita primo posita est quod non autem est que indica-
tur declarabitur in 2 capitulo. Et potest preceptum velox ad declarandum quod motus paula-
tus morbi vel paulatim morbi tardus hec non est crisis non fit motus velox et
ideo nobilit ponitur velox et ponitur vehemens ad declarandum quod velox non suffi-
cit ad crisim causandam ut patet in effectu non sit motus velox vehemens et subitus et pertinet
addebatur vehemens et ponitur motus ad declarandum quod in est e locus motus localis
et motus alterationis Est ibi non motus alterans cum non alteratur appellando digestio

molestia et sic de aliis motibus alterationis et est ibi motus localis et motus est localis
per expulsionem materie aut mutatur et motus non parti materie et partium corporis prout ad membra sensibilia
et ideo est ibi propter hunc motum localem multa angustia et multa turbulentia. Et secundo mor-
bi et est intelligendum quod licet motus aliquis est morbi actione aliquis morbi passione morbi est ac-
tio prout sunt symptomata motus morbi generaliter et fortitudinis materie quia motus tunc est morbi
motus actionis aliquis est passione cum non prevaleat morbo motus morbus et fortitudinis mor-
bi et tunc est motus morbi passione et ita hic accipitur hic non tamen proprie motus morbi est
passione et quia plus pertinet sanitati quia morti non in morbis pestilentialibus vel corruptiva
prout inter sed intelligendum est quod quamquam crisis finaliter ad malum stat tamen non in quantum
non natura intendat aliqualiter resistere morbo ut superius dictum est. Et secundo ducens ad sa-
nitatem vel ad mortem per contrario quia cum quando non sit ulterius indicium ideo terminatur ad utrumque et
cum virtus est fortis tunc est ad sanitatem et cum morbus est fortior tunc est ad mortem et ideo
ut indicaret quod crisis erat ad utrumque ideo posuit utrumque aliquis licet est ad sani-
tatem aliquis ad mortem et secundo est aut hic cum natura absolute dicitur nociva ut ad expellen-
dum faciat apparentia per illa verba potissime notificatur nobis quia que sit ad bonum bo-
na et laudabilis quia non sit nisi cum nocivum segregatur a nutrimento. Si non nutrimen-
tum expelleretur tunc staret ad malum et cum agitatione prout non sit digestio et per ea
dispositio non quia dispositio sit alia virtus dicta non continetur secundum digestam primo continetur sub
expulsiva extra non vincunt quod expellitur extra separatur. In hac aut dispositione segregatur
ut plurimum ad membra sensibilia et ideo est dolor ad membra et per contrario sit negocium horroris
et tunc patet ut citius expellatur. Si aut crisis stat ad malum aliqualiter et non
intendat resistere et separare et expellere licet non possit complere. Et secundo quod cum sit
necessario quod et in mensis sepe dicta non quando accidit velox et subita mutatio necesse est fortiter
ex negocio horroris et ideo est magis inflammatio cum tunc undique ambiuntur et
magis dolor et angustia cum tangit per membra sensibilia sed licet concluditur crisis
est velox et vehemens motus etc.

Rursus supposuit nomine iudiciis sanguinis sic non sed positus in iudicio
sanguinis totus undique continuatur quia non iudicium interpretatur propter hanc similitudinem
in uno et horo medico. Sic natura actor reus et testis et iudex sed bonus
iudex licet de causa sit certificatus hic sic tamen non dicit aliquid condempnare vel absolvere
nisi per multa testium sic cum ita accidit in proposito morbus in loco actoris et
in loco rei auctoritas loco testium medicus loco iudicis. Ipse aut medicus iudex velut
bonus iudex licet de causa sit certificatus per naturam accidentium si iudicat quod pulsus et
urina et ita de aliis testificantur sed per naturam prima dicitur naturam absolvere et mor-
bum condempnare et ita prognosticare per ipsum evasionem. Si aut pulsus et acciden-
tia testificantur pro morbo medicus dicit absolvere morbum et condempnare

Contra 2 quod dicitur sed dicitur crisis

Crisis 3a quare [illegible] q(uod) [illegible] s(ecundu)m est

ium et ita quo [illegible] ipsum mortuum

Species 4 est sicut secundo prima 4 e in qua patiens subito mouetur ad salutem 2a aut s(ecundu)m 3 in qua patiens subito mo(uetur) ad mortem 3a species 3 in qua patiens paulatim ducitur ad salutem 4a ac s(ecundu)m est in qua patiens paulatim ducitur ad mortem 7a ac s(ecundu)m e in qua pa(tiens) subito ducitur ad bonum imperfectum et tum paulatim ad perfectum 6a ac s(ecundu)m et ultima e in qua pa(tiens) ducitur ad malum imperfectum et paulatim ad perfectum et licet est dicitur pluribus modis et tum non dicitur proprie est nisi de primis duabus speciebus quia est 3 velox et subita mutatio a qua ista mutatio non fit nisi in primis duabus speciebus et si [illegible] non dicitur nisi de primo tunc est magis proprie ad [illegible] qua morti [illegible] ac omnibus s(ecundu)m non dicitur est nisi [illegible] accidentibus [illegible] non sunt nisi 6 [illegible]

[illegible] est

Crisis quare [illegible] conditiones necessarie ad veram crisim

Et una et perfecta ac est necessarie sunt sex conditiones prima quod sit completa 2o quod sit certa 3o quod sit salua 4o quod sit manifesta 5o quod sit indicata 6o quod sit in die certa. Videndo quod prima conditio e quod sit completa Jubeo nisi et perfecta est requiritur quod materia peccans euacuatur et quod tota euacuatur et quod [illegible] euacuatur [illegible] tota materia peccans et quot in toto [illegible] et toto et ita de aliis Si nisi materia non peccans purgatur non curabitur morbus tum non euacuatur [illegible] et requiritur quod tota quia [illegible] aut morbus non cessabit aut fieret residuum. Prima conditio que requiritur in bona est 3 quod sit completa 2a conditio e quod sit certa [illegible] 2a conditio dependet [illegible] et quod nihil remaneat de materia quod possit facere residuum [illegible] est e certa tum complete morbi materia euacuatur 3a conditio que requiritur e ut sit salua et quod non conueniat cum accidentibus [illegible] et [illegible] quia [illegible] [illegible] aut amittitur [illegible] aut remanet aliquatenus et ita de aliis et [illegible] e [illegible] materia e [illegible] et [illegible] et non [illegible] licet [illegible] morbus tum [illegible] est [illegible] et ita requiritur quod 3a conditio quod sit salua 4a conditio que requiritur e quod sit manifesta et quod [illegible] euacuatione [illegible] aut ex tum [illegible] [illegible] e [illegible] in morbo acuto [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] tum [illegible] conditionibus [illegible] cessat subito tunc distinguo aut nisi [illegible] e [illegible] aut lenta Si fortis et valida et cessat [illegible] [illegible] aut [illegible] tunc distinguo aut nisi [illegible] [illegible] et [illegible] aut [illegible] Si sicut [illegible] [illegible] et [illegible] Si [illegible] ut in [illegible] [illegible] non ita [illegible] [illegible] Si aut [illegible] lenta et cessabit [illegible]

Tunc distinguo scilicet aut non recidiuabit sicud frequenter aut sicut in pluries. Si sicut frequenter
in tertio recidiuabit si regitur sicut in pluries possibile est quod iterum non recidiuet in
hoc solo casu et raro est possibile quod non recidiuet si febricitans febre continua leta febricitet
cessauit sine euacuatione materie et sic exitum tamen tunc vtitur regimine sicut infirmus de-
bet est quod possibile est quod per [illegible] sit collicus et in parua sensibilis et quod reliqua pars [illegible] [illegible]-
gant et quod euacuetur in insensibiliter et ita euacuabitur morbus sine euacuatione
sensibili et sine exitum hoc tamen est de raro contingentibus et ideo dicitur medicus propter talibus de tertio esse
suspecta et ideo est possibile ac quod euadet a morbo acuto sine euacuatione sensibili et sine
exitum euacuatio sicut sensibilis appellatur sicut est fluxus sanguinis nam sudor vomitus
et ita de aliis. Certa prima conclusio quod in bona et perfecta crisi requiritur est quod sit materia [illegible]
conclusio est quod sit indicatiua et tertia conclusio est de magis et principalibus impossibile est non esse
sicut ad bonum non signa digestionis precesserint post quam non materia vel complete signa digestio-
nis appareant in die indicatiua et contraria sicut illa signa impossibile est nisi ab primo [illegible]
non error interueniat et ita quarta conclusio est summe necessaria in bona et perfecta crisi quod sit indi-
catiua id est quod signa digestionis precesserint. 6a et vltima conclusio est quod crisis sit in die critica
verum non dico critice forte est quod si in ea appareant bona signa melior erit et si ma-
la peior erit vel ac infirmus [illegible]. Ista non in solebat aliter [illegible] [illegible]
non est melior est quam [illegible] [illegible] quam est [illegible] / 3a conclusio est quod prima crisis est melior — 2a conclusio est quod prima crisis quam precedit [illegible] notatiua melior est sibi opposita
quam sit permutatoria debita crisis sibi opposita 4a conclusio quod prima est melior crisis quam sit
[illegible] alleuiatoria crisis sibi opposita / 5a conclusio quod prima est melior crisis quam venit post signa di-
gestionis crisis sibi opposita / 6a quod sit in die critica [illegible] non [illegible] [illegible] in bono et
perfecta crisi — Circa 4um principale quod docet in respondere [illegible] dierum criticorum primam experimenti

Sciendum autem vt aliquis veniat in noticiam dierum criticorum per viam experimenti 3a sunt [illegible]
primo vt sciatur principium [illegible] secundo quod error non interueniat. 3um quod si crisis contingit
sit per tres dies quod sciatur cui illorum attribuetur. De primo est agendum. Intelligendum quod de fe-
bricitantibus est sciendum principium morbi principium non morbi non est computandum a principio decubitus
aliquis non est fortis et magnanimus cordis et febricitauit per tres dies vel plus antequam velit
iacere et ita esset medicus deceptus a decubitu aliquis non est debilitatus et timidus et
mollis per naturam et incipiet iacere antequam febricitat per tres dies et ita medicus de-
ciperetur nisi prima a principio decubitus morbi computabitur principium quod a primo [illegible] computandum
id est non est principium morbi tunc operationes materie leduntur tunc [illegible] [illegible] non comedit
sic consueuit nec dormit nec vigilat nec sedat nec ambulat et ita de aliis. [illegible]
non morbi principium computabitur [illegible] materie [illegible] ab operationibus consuetis et quod sensibiliter
sit materia ideo de [illegible] rebus est sciendum principium morbi computabitur a materie
lesione in operationibus consuetis // 2m quod oportet sciendum est quod error non interueniat et

io oz h'. 4or modis considerari p°. q medicus sit sapiens si n. erit et nesciat di-
ctare et medicinas applicare periclitabitur vita dictorum egrorum 2m e q paciens sit obediens
si n. recusset electuaria farmaciam et localia remedia prolongabitur morbus vel ve-
niet periculosa suffocacio et ita periclitabitur vita dictorum egrorum 3m e q ministri sit di-
ligentes licet raro inveniantur ponamus enim quod sepissime experti sumus nostris temporibus cum paciens
debeat iuxta preceptum medici uti ordeaceo vel collicio sed cum in mortario fuit
teri piper vel aliquid et confecta et minister non advertit et posuit ibi cibaria vel colliciam quod
iste paciens desperat non est dubium/ 4m si ministri sint inepti periclitabitur vita egrorum
4m e q omnia que extrinseca sunt que sunt sicut immutabilia sint ad velle infirmi verbi gratia
ponamus q in die a. debeat fieri crisis et nocte accidentis sequentis paciens debeat dormire et quiescere
et augustiatur propter latratum canum vel insultum latronum vel malos rumores et consimilia
immutabilia tunc periclitabitur vita dicti egroti ideo ad hoc ut dicta eorum crisis considerata possit
via experimenti oportet 4or scire q medicus sit sapiens et paciens obediens et ministri
diligentes et haec omnia que extrinseca sunt ad velle infirmi/ et 3m principale q oportet scire
e q si crisis contingat fieri per tales dies q sciatur cui illorum attribuetur et ex hac consi-
deracione dependet 4or primum e ut sciatur in egritudinibus 2m e q sciatur in dierum/ 3m e ut
sciatur principium termini 4m q sciatur tempus durationis/ de primo e agendum ponamus q crisis
contingat per diem ... et medicus ignorat cui illorum crisis debet attribui tunc debet re-
currere ad egritudinem et q sciatur utrum moveatur per minimum parum vel nimium et si primum
tunc tunc crisis debet attribui alio dierum cum sit impar et ita oportet scire in egritudinibus/ 2m q oportet
scire e naturam dierum ponatur q crisis contingat fieri per diem ... et medicus dubitat cui
illorum debeat attribui tunc debet considerare naturam dierum nam ... ... e certa et me-
dicandus tunc hoc vero debet attribuere crisim ... et non ... quod non e certa/ 3m q
oportet scire e q medicus non ignoret principium termini et ad hoc oportet 3a scire principium termini
et principium rei et consimilia/ principium termini appellatur cum dolor et excessiones et inquietudines in-
cipiunt immediate/ principium rei appellatur cum materia evacuatur per sudorem et similia// Con-
similia appellatur cum materia evacuata e et ... ponamus q crisis ...
die ita q principium termini sit in 4o principium autem rei et consimilia e in ... non dubitat
medicus cui illarum debeat attribuere crisim tunc ... q sunt duo et principium et
consimilia et e ... q si contra dies sumpsissent principium termini et principium rei/ crisis ... attri-
buenda et ita dies ... certa ... 4m et ultimum q oportet scire
e tempus durationis verbi gratia ponamus q crisis contingat fieri per tales dies ita q principium termini sit
in 4o die et duravit per 6 horas et principium rei fuit in ... et duravit per 12 horas
tunc medicus nesciat cui illarum debeat attribuere tunc medicus debet considerare q dies sunt
plus de tempore scilicet q dies sunt plures horas et illi q sunt plures horas/ crisis e attri-
buenda/ 4m ... non e certa q non sunt in 6 horas ... 6a q non sunt ...

Videat

q̄z q̄ tenent 12 horas erit terminus ꝗ̄ g° erit sibi attribuenda // quarta ratio primi experimenti naturam dierum creticorum secundum volunt phi° oz q̄ si° ꝗ̄ creticorum non interdicit et ꝗ̄ secundum principium morbi et si ꝗ̄ q̄tinuāt se per tres dies ꝗ̄ secundum cui illorum attribuitur et ad h° oz q̄ secundum naturam cursus et naturam dici et principium terminus et tempus durationis et in principio terminus oz secundum principium terminus et principium rei et q̄supatione

Numerus et sufficientia dierum creticorum habetur per hunc modum / dierum quedam est cretica q̄ non cretica q̄ indicatiua et q̄ intercidens / primus et secundus dies sunt non non critici impossibile est n ibi esse invenimus ad bonum tunc ꝗ̄ non fiat nisi post signa digestionis et ita modico tempore in non potest esse digestio // 3us est intercidens possibile est n esse fit ad bonum tunc in modo per motum imperium et morbi motus velocissimus et ideo propter radice inferiore magis quam superiore sit ꝗ̄ in 7° dies ad 7um propter longitudinem est indicatiuum quia medicina per propter septime quia ꝗ̄ 3z fit in 4° indicatur in 7° et ideo si signa maturationis digestionis apparent in 7° ꝗ̄ fiat ad bonum in 4° et si in 7° apparent signa corruptionis digestionis molestia in 4° // quinta autem dies non est cretica quia est contradicit inferiori quia motus in 4° est per motum parem et impar Si autem ergo moueatur motu impari tunc non mouebitur per 7 tunc sit dies par. Si autem in moueatur motu pari tunc infra modico tempore non potest moueri ad bonum et ita quia est contradicit inferiori non potest fit ꝗ̄ in 7 ad bonum. bonum largo modo accidendo esse in quia est dies crisimus est possibile mori et ita omnis erunt critici. eundem autem non in morticulis diebus et ideo non omnes dies est cretica nisi aliquis possibile est esse fit in 7° quia est contradicit superiori cum sit septuagesimus et aspectus orbis et aliorum erit cum morbi motus est equalis ut in hatena / [hatena] raro g° accidit / dies 8° 7° propter non est cretica nec est intercidens sed indicativa. g° quia ea propter primum quia est indicativa et non est quoniam indicativa sed fortissimo et quia iterum est fortis ad hunc et quia luna influentia nascitur ad complementum et ideo ypostasis .vi. et alba perdens in urina apparens in 7° sufficit ad predicandum crisim in 4° quia non sic erit in aliis quartis indicativis sequentibus. 4us autem dies est propter intercidens quia propter velocem motum in 7° requirit anticipari a 4° aut sortiuntur a 3° 6us autem dies est propter non cretica non n fit in ea ꝗ̄ cum orbis prius quidem bonis sed est mala aut fit recidiuum et plica periculosa quia ibi non est septuagesimus nec finis quadratura et ideo non fit ꝗ̄ quia est contraspectu orbis et erit cum motu in 7° quia si motus in 7° est per imperium tunc cum sexto non fit impar ideo non mouebitur nisi synchotice et ita ad malum Si moueatur per dies pares tunc ergo ꝗ̄ q̄ modo per motum parem est cronica. cronica autem

Causa quare a philosophis ꝗ̄ duorum modorum et numerum dierum creticorum

quartodecimo vel quia motus non potest esse digestus in tali modico tempore et ideo non est ita ad bonum
in 6° et hoc est verum non quia sit significata cum moventia celeriter per [illegible] et per [illegible] per-
tinent ad bonum in 6° die et est de iudicio [illegible] ideo 12 est [illegible] dieci septe //
Dies autem septima est indicativa et in dies boni habet privilegia multa
valde ibi concurrit radius inferior et est motus medicine quia impar et concurrit radius
superior quia ibi est finis quadrature et ita influentia magis ex orbe 12 [illegible] quia
ut plurimum sit ad bonum et fortior [illegible] omnibus [illegible] quia vero fortis et in tali modico
tempore non potest esse valde debilitata et quia motus medicine cum sit impar et quia finis
quadrature [illegible] ex [illegible] orbis est fortissima cum luna est in quarto aspectu // po-
namus quod luna sit in primo [illegible] in primo arietis tunc est ibi signum [illegible] et
sic tunc cum luna est in [illegible] die est in primo cancri et habet influentiam oppositam
quia est [illegible] quia [illegible] confortatur morbus ex parte et creatur ex contrario quia quarter-
[illegible] in quocumque signo fuit luna cum est [illegible] tunc est in signo contrarie qualitatis
[illegible] ad alterum et ita influit oppositam influentiam [illegible] in primo in quo
signo fuit luna est fortissima cum sit [illegible] ad oppositam influentiam
sit melius videbitur [illegible] Est 12 septimi finis septimi prime. Octava
autem dies est prima 2e septimane et est dies par et est non critica [illegible] est in ibi
[illegible] ad bonum cum non participat ad de iudice superior [illegible] inferior //
Nona autem dies est intercidens [illegible] aliquibus causis [illegible] et ex [illegible]
[illegible] anticipat ab 11 dies vel 10 non critica est
11 est indicativa est in media 2e septimane [illegible] indicat [illegible] ita 14
[illegible] cum [illegible] quod signa sunt magis [illegible] cum [illegible] sit magis debilitata
12 autem dies [illegible] est critica | non critica [illegible] appellatur 13 dies [illegible] est ex
iudice inferiori [illegible] critica quia vero est debilis [illegible] non potest move-
re [illegible] ad 19 | 13 est intercidens appella-
tur [illegible] indicativa ibi [illegible] est indicativa [illegible] luna [illegible] plena et si non
[illegible] morbus cum [illegible] est in orbe signorum cum [illegible] opponere et influen-
tiam oppositam sicut est [illegible] libra taurum et scorpio et ita de aliis // 14 est [illegible]
indicativa et finis septimane [illegible] 3e // 15 autem dies est intercidens [illegible] ibi
est [illegible] anticipando [illegible] 16
autem [illegible] est critica 17 autem [illegible] est indicativa et medium 3e septimane [illegible]
sicut [illegible] indicat [illegible] 20 | 18 autem [illegible] non
critica 19 [illegible] intercidens | 20 autem dies [illegible] est indicativa et est finis
3e septimane et ita 6 periodi [illegible] procedunt de quibus [illegible] includuntur in hac

periodo vel et sic in hiis primis diebus in 20 diebus tres septimane computantur
ita per ordinem in aliis 20 diebus alie tres septimane computantur et ita sunt periodi
vel tantum in 60 et tunc in 60 et ita de aliis. Sed advertendum quod post diem 20
dies medii non sunt ita certi in medio sicut in periodo primo vel. et ideo predicti
[illegible] dies non certi post xx sicut illi qui non proportionantur post
dies sunt non certi post 40 sunt 12 scilicet 22 23 27 26 29 et 30 32 33
et 37 36 et 39 post diem autem 60 vero accidit crisis [illegible] per exitum aut per paulati-
tum [illegible] et ideo computantur per septimanas et menses et annos et etates

Causa autem et principalis quod dominantur natura dierum creticorum prima ratione superiori est quia adest luna

Circa istud notandum est [illegible] quod natura dierum creticorum sumitur a simplici medi-
cina corpus luna est inferior superiorum causa morbi que quidem est agitabilis
et variabilis non adherens huic vel illi nec ordini [illegible] // Alia superiora cau-
sa superior que quidem non est agitabilis nec variabilis adherens huic vel [illegible]
[illegible] esse quod planetae est et honestum de superiori venit [illegible] nec [illegible] sicut quod
accidit quod [illegible] Cronice autem reguntur per motum solis cum sol non peragrat
zodiacum nisi in anno et ideo quia movetur motu tardo ideo cronice reguntur per mo-
tum solis acute autem reguntur per motum lune cum luna peragret totum zodi-
acum in mense uno [illegible] luna in hiis inferioribus dominatur non per virtute sua
maiori sed magis approximatur ad nos et recipit influentiam omnium superi-
orum [illegible] maiore in hiis inferioribus dominatur quia per hoc generalia et fluxus et refluxus
maris [illegible] luna assimilatur consule sol autem regi magno [illegible] quia superfi-
cies lune inferior plus et minus recipit de lumine solis [illegible] in hiis inferiori-
bus luna plus et minus influit [illegible] sol est in medio stellarum erraticarum
sicut rex in regno suo [illegible] nullo indiget omnes autem eo indigent quia [illegible]
soli ascendere nullo obstante [illegible] [illegible] hyeme luna autem in ascendendo du-
as habet conditiones et in [illegible] et in descendendo in conditiones et ita habet [illegible] aspec-
tus in ascendendo [illegible] et [illegible] in descendendo post autem lune aspectus nota-
biles [illegible] quia [illegible] lune est illuminata et quia [illegible] signorum
zodiaci sicut inter solem et lunam et sunt in signa et dies [illegible] et habet de-
bilius influere cum pars sit illuminata et [illegible] vero accidit in [illegible] die crisis
[illegible] aspectus nota [illegible] quia [illegible] lune est illuminata et quia [illegible]
[illegible] signorum zodiaci sicut inter solem et lunam et sunt tria signa et hoc est in [illegible]
die et [illegible] ista [illegible] quia est [illegible] et [illegible] lunacionis crisis fortior inter [illegible]

luna autem de se est fortis cum sit in signo opposito coniunctionis et partis sit illuminata
et virtus sit fortis ad hoc scilicet cum aspectus nominatur trinus quia 3a pars lune est illuminata et 3a
pars signorum zodiaci inter solem et lunam et sunt quatuor signa et est dies 9a [illegible] licet ex
orbe sit maior influencia virtus tunc est debilitata et est media propter quadraturam sit
quarta pars. Quando autem aspectus nominatur oppositionis seu videmus plenilunium quia me-
dietas signorum zodiaci est inter solem et lunam et est tota illuminata et est dies
15 et tunc quoniam est de se influencia in ultimo fortitudinis et est finis prime quadrature. Iste autem
due quadrature et 2 semiquadrature que sunt in ascendendo sunt fortiores esse de se quam ille que
sunt in descendendo cum in ascendendo luna vadit ad complementum et in descendendo conti-
nuatur luna autem in descendendo habet alios 2 aspectus primus nominatur trinus cum luna
est in 19a die 2us nominatur quando coniuncta est luna in 20 [illegible] sextilis cum luna est
in 26 die. Dum autem coniunctionis in 29a die vero intelligendum est quod est alia influencia in
coniunctione alia in oppositione quia in coniunctione moritur ut plurimum tribus diebus in oppositione
autem in vero instanti intelligendum est quod super hanc influenciam est alia contrarie scilicet infor-
tunio et in disfortunium quia secundum 1am constellationes aliter et aliter variantur. Ponamus duos conceptos
unum habet fortunium in ariete et alter infortunium in tauro iste conceptus coniungit primum
infirmari in ariete vel in signis oppositis per contrarium ut in cancro et similibus
liberabitur ab egritudine sua et conceptus coniungit ipsum secundum infirmari in tauro vel in signis
oppositis per contrarium ut in leone et similibus tunc peste erit ei in 1a egritudine. Ideo ponamus
2 infirmari in eadem die quorum unus incipit infirmari cum fortunio et alter cum infor-
tunio licet egritudo sit equalis naturaliter omnium unus evadet in infirmitate sua qui erat cum fortunio
et alter cum infortunio morietur sed qui erat cum infortunio. Et est intelligendum secundum doctrinam
egyptiorum quod secundum naturam constellationis et influencie omnium orbium in hora conceptus seu
in initio actus membrorum liniatio et figura et secundum naturam influentie hore nativitatis regu-
latur in toto in moribus et in vita. Cum vero nichil inferior sit subiectum voluntati superiori et
ideo cum orbes non fluant secundum naturam influunt tunc secundum aptitudinem et dispositionem ita quod
si ad hoc quis sit dispositus quod est ex orbe nunquam erit ex contrario ita aptus et decet
sapientes egypcii narrant exempla multa primum pater eius administrabat filius cuiusdam regis fuit
aptus quantum ex influencia superiorum quod esset faber et pater sentiens et laterna (?) filius semper ibat
ad fabros et fuit optimus faber et nunquam poterat removeri in contrario [illegible] officio fuit
ineptissimus. Similiter narratur quod duo philosophi iacuerunt in domo cuiusdam textoris in qua
nocte natus est ei filius et noverunt ascendentes et adequerunt planetas et invene-
runt quod dispositus fuit ad philosophiam. Sepe persuaserunt textori et puer et vetula (?)
et post multa tempora cum pater eum volebat apponere arti sue ipse respuebat
in eum quod [illegible] fugit et venit ad manus predictorum philosophorum et factus philosophus est

Hec et alia multa possemus apponere sed relinquimus propter brevitatem

Caveat de luna et quando [illegible] pertinet medico [illegible]

De signis et planetis

Medicus si velit nolit aut supponendo coniunctionem non curo/ tertio ad minus scire naturam et conditionem signorum et naturam et conditionem stellarum erraticarum. Nunc autem notandum est quod sunt xij signa et stelle erratice sunt vij. Primum signum zodiaci est aries ab eo enim omnes incipiunt operationes et est calidum et siccum. Communis [natura] et est signum mobile masculinum cuius oppositum est libra et habet aspectum ad totum caput usque ad collum // Secundum signum est taurus et est frigidum et siccum. Communis [natura] et est signum stabile femininum cuius oppositum est scorpio et habet aspectum ad collum et scapulas / tertium signum est gemini et est calidum et humidum. Communis [natura] mediocre inter stabile et mobile et est masculinum cuius oppositum est sagittarius et habet aspectum ad brachia // Quartum est cancer et est frigidum et humidum. Communis [natura] et est signum mobile femininum cuius oppositum est capricornus et habet aspectum ad pectus // Quintum signum est leo et est calidum et siccum. Communis [natura] et signum stabile masculinum et habet aspectum ad cor et stomachum et membra vicina cordi cuius oppositum est aquarius // Sextum signum est virgo et est frigidum et siccum. Communis [natura] et est signum mediocre inter stabile et mobile et est femininum cuius oppositum sunt pisces et habet aspectum ad umbilicum et ventrem et partes vicinas // Septimum signum est libra et est calidum et humidum. Communis [natura] et est signum mobile et masculinum cuius oppositum est aries et habet aspectum ad anchas et renes et ianuam nature // Octavum signum est scorpio et est frigidum et humidum. Communis [natura] et est signum stabile femininum cuius oppositum est taurus et habet aspectum ad verenda scilicet matricem et virgam et testes et pyconcon // Nonum signum est sagittarius et est calidum et siccum et est signum mediocre inter stabile et mobile masculinum cuius oppositum est gemini et habet aspectum ad coxas et musculos eius // Decimum signum est capricornus et est signum frigidum et siccum. Communis [natura] mobile femininum cuius oppositum est cancer et habet aspectum ad genua // Undecimum signum est aquarius et est calidum et humidum. Communis [natura] et est stabile masculinum et habet aspectum ad tibias cuius oppositum est leo // Duodecimum signum est pisces et est frigidum et humidum. Communis [natura] et signum est mediocre inter mobile et stabile femininum et habet aspectum ad pedes cuius oppositum est virgo / Et est notandum quod quodlibet signum habet 30 gradus et in toto zodiaco sunt mille [illegible] gradus. Planete autem erratice sunt septem. Primus est saturnus inter [illegible] malivolus frigidus et siccus. Communis [natura] tardi motus qui habet respectum ad viros nigros maleficos mulieres et tristes et qui libenter de turpat vestimenta sua et ad viros ponderosos et malivolos et hirsutos in barba cuius prima domus est capricornus in qua gaudet sicut anima in corpore. Secunda domus est aquarius et est notandum quod quelibet planeta habet duas domus preter quod sol et luna ita quod prima domus est per se in qua summe gaudet planeta sicut rex in trono suo quia [illegible] est et in ea sunt [illegible]. Secunda domus est non ita [illegible] planeta non est ita [illegible] / Secunda planeta per ordinem est iupiter qui est planeta plus

[illegible]

29 [illegible]

beniuolus calidus et humidus. cuius tardus in motu suo et est planeta virorum qui sunt
benigni grossi religiosi reuerendi et [illegible] et [illegible] habentes barbam non sunt cal-
vi. cuius prima domus est sagittarius et secunda pisces. Tercius planeta est mars qui est calidus et siccus
cuius maliuolus mediocris in motu suo et est planeta incendiorum rixancium et
furiosorum caluorum scriptorum maliuolorum et [illegible] cuius prima domus est scorpio et secunda aries
Quartus planeta est sol. et est planeta benignus beniuolus calidus et siccus. cuius influencia lucis
et uirtus omnibus [illegible] in motu suo mediocris et est planeta [illegible] splendidorum
in facie et in omnibus gestibus et qui libenter ad magnates et nobilibus se conferunt. cuius
domus unica est leo. Quintus planeta est venus frigida et humida. cuius temperate beniuolus et motus
eius fere sicut motus solis. et habet aspectum ad iuuenes et lasciuos et aptos et luxu-
riosos et illos qui libenter agunt circa mulieres. cuius prima domus est libra et secunda taurus
Sextus planeta est mercurius et est temperate cuius beniuolus et est conueniens disposicioni stelle
per naturam eorum quibus adiungitur siue in bono siue in malo et est fere motus eius sicut
motus solis et habet aspectum ad iuuenes [illegible] [illegible] sapientes et leues mo-
res non magni corporis flaui coloris. cuius prima domus est virgo secunda gemini. Septimus et ultimus
de quo intendimus magis est luna et est planeta frigida et humida. cuius beniuolus et regit omne
humidum. cuius motus est uelocissimus quia fere in xxviii diebus et viii horis co-
plet totum zodiacum. aspectum habet ad [illegible] [illegible] [illegible] cuius
domus unica est cancer. Sed quod forte necessarium ad ceterorum omnium planetarum scire non potest
[illegible] de aspectu lune per comparacionem ad signa non potest sciri ex [illegible] et [illegible]
tercio habere tabulam adequacionis lune quia ad medium motum quem continet
[illegible] et tercio habere [illegible] et verum calendarium [illegible] siue habes aut non
est necessarium est intendere quod luna est in quolibet signo per ii dies completos quia adminus
motum [illegible] aliquando pauca sunt subtrahenda. Si [illegible] uulneratus fuit in capite
luna existente in ariete [illegible] et numquam curabitur. certo quod [illegible] sic moriatur
si quis non fuit uulneratus in collo luna existente in tauro periculosus erit morbus
preterea nullus debet facere flebotomiam luna existente in geminis quia [illegible] non [illegible]
sanguis a [illegible] preterea medicus debet facere omnes complexiones constellaciones
suas [illegible] influencias [illegible] volo facere medicinam [illegible] et sic [illegible]
[illegible] debet [illegible] in [illegible] influencia et [illegible] et quod [illegible] inferior et superior
fortissima erit influencia fiat secundum luna existente in tauro et [illegible] et ita de
[illegible] intelligas [illegible] ordo et regimen est in mundo et [illegible] inferior subiectus est
superiori et medicus debet aliquando scire de natura superiorum. [illegible] pauca posui non ad
alia nisi quod [illegible] naturam superiorum [illegible] non poterit esse peritus
in sciencia predicandi nec eciam operandi

hic nota de [illegible]

Ca[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] medi-
cinale et [illegible]

Duplex est mensis solaris et lunaris mensis

Solaris continet spatium 30 dierum nam quodlibet signum habet 3 facies facies prima
secunda et tertia et quaelibet facies habet 10 gradus et ita in toto signo non sunt nisi 30 gradus
Sol autem movetur ad praesens unum gradum per unum diem et ita moratur in quolibet
signo per 30 dies. mensis igitur solaris est 30 dierum nunc autem sol habet aspectum
ad terram et virtutem vitalem et nos loquimur de mense per comparationem ad corpus et ideo
non sit principaliter vitale et per consequens non principaliter solis ideo de mense solari non
curat medicus. nunc autem habet luna aspectum ad virtutem naturalem et quod crisis fit per
virtutem naturalem ideo medicus tenetur considerare mensem lunarem. mensis igitur lunaris est triplex primus
scilicet consecutionis secundus proprie peragrationis tertius apparitionis. Mensis autem consecutionis proprie
appellatur id est totum tempus in quo luna movetur attingere solem postquam ponamus quod sol
et luna sint in primo puncto arietis et ut scis movetur et luna velocius movetur cum luna
venit ad primum punctum arietis et tunc non inveniat ibi solem tunc moratur in consequendo
per 2 dies et 8 horas et ita tota lunatio durat xxix diebus et 8 horis et
una lunatio scribitur 30 dierum et aliquando 29 et hoc computatur a vulgaribus seu communiter
sed ista computatio est quasi ad medium modum et non est vera in puncto nec physica et ideo
medicus de isto mense lunari non curat // Mensis autem vocatur proprie mensis peragrationis
et durat totum id tempus in quo luna movetur de puncto ad punctum ut cum incipit
moveri a primo puncto arietis et iterum redit in primo puncto arietis totum id spatium vocatur
mensis peragrationis et sunt xxvii dies et 8 horae et habet influere enfortunium et difforti-
tamen mensis medicinalis vocatur apparitionis et est totum id tempus in quo luna apparet
illuminata et sunt xxvi dies et xii horae et ille mensis habet virtutem calefaciendi et infrigidandi
et ita de aliis nunc autem ad est sunt 2 nomina et enfortunium et difforti- et calefactio
ita de aliis et alter istorum mensium non potuit esse mensis medicinalis. Constat autem
mensis medicinalis ex istis duobus quasi mixtus solus dictus nominatur modus autem con-
stituendi mensem medicinalem ex mense apparitionis et mense proprie peragrationis est iste mensis
igitur peragrationis excedit mensem apparitionis in xx horis dividatur igitur per medium et
erunt x horae mensi apparitionis et cum mensis apparitionis habeat xxvi dies xii
horas minus mensis igitur medicinalis constatus vere ex mense apparitionis et mense proprie pe-
ragrationis continet xxvi dies minus ii horis nunc autem propter vulgares qui non
credunt quod sit vera computatio nec integra ideo oportet aliter computare licet sit intellig[endum]
cum dicimus non sit integer nec mensis nec septimana tunc igitur si mensis medicinalis consti-
tuatur quaelibet septimana habebit vi dies et xxii horas cum dimidia. ad hoc

mensis medi-
cinal

c. ut septimane sic intelligitur quia addit primo septimane 6 horas cum tertia parte et septimana ma-
nifestavit a principio 6 horas cum dimidia et tertia et ita cum dimidia et 6 cum tertia parte
xxiiii et ita complentur dies naturales prima est septimana media et terminatur in 10 die
et secunda incipit in 8 die. Sed huic septimane secunde defuerunt viii hore et 6 cum tertia quas
accommodavit et 6 cum tertia que deficiebat ei et ita sunt 13 hore. Et post venit secunda septi-
mana tunc et dixit quod accommodaret ei 13 horas et ille accommodavit et completa
est secunda septimana et terminatur in 28. Tunc venit 3a septimana et defecerunt sibi 13 hore
quas accommodavit et de se 6 cum dimidia et ita sunt 19 cum tertia et tunc videas
tertia septimana quod non poterat tunc manifestare quarta [illegible] ad pacem et fe-
cerunt pactum quod haberent 1 die media et tunc 12 dies sunt est media septi-
mane secunde [illegible] 12 et dies est finis septimane secunde et primum tunc et ita tertia
septimana terminatur in 20 die tunc venit quarta septimana et deficiebat ei 6 hore
cum tertia et non invenit quas accommodaret ei et audivit quod 8 hore cum tertia superve-
nerunt tertie septimane et accipiebat eas et de se habebat sic alie 6 dies et 4
horas cum tertia tunc addit 8 cum tertia et fiunt xxii tunc est quarta septimana continet
4 dies minus 2 horis patet etiam quod mensis medicinalis xxvii dies minus 2
horis continet

Capitulum 10 et ultimum et particula de compendiosa recapitulatione signorum pronosticorum

[P]revenimus tota ars et doctrina predicandi completa est. Et sicut nobis notitia
sunt complexionis primo proprietas corporis et dispositionis secundo membrorum componentes tertio complexionis ea que
a corpore egrediuntur quarto demum morborum. De primo agitur sic supposita complexione
temperata et naturali sine febrium et putredine et quanto facies et natura corporis magis approximat
faciei naturali tanto melius est quam fortitudo virtutis regitive corporis significatur potest
regere corpus et resistere morbo et quanto facies plus elongatur a dispositione naturali
tanto deterius est cum debilitas virtutis significatur non potentis resistere morbo et
oculi sunt graves aut eminentes et tympora plana et facies [illegible] et ita de aliis
sed quia ponitur in libro pronosticorum quamvis illa mala signa narrata in principio
pronosticorum in facie appareant cum in egritudine apparent propter maliciam morbi et non propter causas
extrinsecas propter est pessimum sive in principio morbi sive post in morbo acuto et cronico
in minime etate et regione quia facies ita [illegible] et ex morbi malicia
provenit spiritualiter pessimum est et mortale cum ultimata virtus [illegible] significatur non
potentis defendere corpus a malicia morbi et violentia eius intelligendo quod
veniat ratione morbi et si provenerit propter causas extrinsecas non est ita malum
cum non ita ledatur virtus [illegible] ut fluxus ultimatus
et ita de aliis. Debemus etiam complexionis [illegible] proprietas corporis et dispositionis [illegible]

venit ante 4m die qui dicitur est malum quia non veniat est grossa et non potest venire
ad bonum et post digestionem nunc autem non grossa non potest esse digestio in 4 diebus et non veniat
in 4m die propter mala post ad 4 si non fuerit digestio et iudicat etiam propter bonum potissime
ad alteracionem pariter et tunc hoc est. Secundo considerare utrum calor sit equalis conformis
in toto et hoc est bonum si autem calor fuerit diversus ita quod in medio sit multum calida et
exterior frigida pessimum signum est et mortale et magnitudo in apertibus (?) exterioribus signi-
ficatur etiam si inequalitas propter malicia et tunc hoc tertium corporis secundo et dispositio ypocondriorum
ad intus si ypocondria fuerint mollia equalia tenerabilia conformia sic inde et
calor equalis non multum excedens optimum signum est si autem fuerint dolorosa aspera in-
equalia et in medio calor pessimum signum et hoc est primum quod tertium corporis secundo considerandum
Secunda autem consideracio consideratur circa membra operaciones. Operaciones autem sunt 3 sicut alie
naturales et vitales alie sunt 2 regitive et sensitive regitive ut ymaginacio cogitatio
et memoria sensitive ut sensus et motus In morbis acutis et in se continuis et equalibus ce-
rebri Si virtutes regitive sint salve bonum signum est et quod virtus alia sit salva
et quod non est dubium de ipso morbo Si autem ipse virtutes corrumpatur signum est mortale
quia corrupto virtus alia signatur in medio Si autem in omni die bene quod audiat
et videat et olfaciat et gustet et moveatur et sentiat et bene se habeat in decubi-
tu et bene dormiat bonum est quia in morbis pedis moram non potest tunc virtus alia
sit salva in minima Si autem in morbis pedis propter maliciam morbi aliquis amit-
tat auditum et visum istorum nomine propter capitis et oculi caligentur et amittat sensum
et motum et non dormit aut continue dormit et generatur post sompnum et decubitus est ma-
lus et innaturalis et perspiracio [illegible] parum signum est pessimum
et mortale et iste sunt virtutes in morbis et in fluxu ventris et similibus
non habent signum Secunda operacio est virtutis vitalis si anhelitus est laudabilis
in illis aliquo modo dispositionibus aut pulsus fortis et ordinatus in omni morbo acuto
certum signum est salutis Si anhelitus fuerit malus frequens inordinatus et diffi-
cultate magna attractus et expulsus et pulsus deficiens frequenter formicantes
pessimum est et mortale // Tercia operacio est virtutis naturalis sicut si appetitus bonus digestio
et expulsio ad horam solitam et reliqua omnia bona signa apparent in operacionibus
naturalibus signum est etiam in omni morbo quod est ex hac salutis et evasionis Si
autem appetitus perimatur et digestio corrumpatur et cetera que auferantur et expulsiva
fiat signum est pestiferum in omni morbo // Tercia consideracio consideratur super ea que expelluntur
expelluntur et egrediuntur Si aliquis patiatur apostema capitis et sanies aut aquositas
expellatur per aures et nares et palatum et in die critica et quod ex

expellit materiam digestam et cum alleviatione signum est adquisitionis salutis Si autem agravatur
et est indigestum signum est contrarium Si autem in egritudinibus capitis vel ypocondriorum vel in morbis
de repletione ubi sanguis cum acumine dominatur si venerit fluxus sanguinis in die
creticam et guttatim et ordinate et per eandem partem ubi est egritudo vel per ambas si
in ambabus fuerit signum est certum salutis Si autem inordinate venerit et ut fluxus
et cum agravatione et sincopi et debilitate virtutis signum est mortale Si autem sputum
in egritudinibus pectoris et pulmonis apparuerit facile et cum levitate tussis et album coctum
et cum alleviatione signum est expositum salutis Si autem tarde venerit vel nichil
et cum laboriosa tussi et globosum vel acutum nigrum vel lividum vel viride fe-
tidum et cum molestia et agravatione signum est pessimum et mortale Si autem vomitus
cum colore multiplici et in die critica et cum alleviatione signum est salutis Si autem
fuerit unius coloris vel ru. vel albus vel niger vel lividus et cum agravatione signum
est pessimum vel mortale potissime si in morbi principio apparuerit Si autem egestio fuerit
quanta non dura nec acuta et bene posita et cum proportione ut decet cibo assumpto
et cum alleviatione et in die critica lumbrici fuerint emissi bonum signum est et lau-
dabile Si autem fuerit dura acuta vel frequens vel mordicativa immanavit cum ag-
gravatione et fuerit fetida et coloris nigri vel lividus non post digestionem signum est
pessimum Si autem urina fuerit multa in die critica et cum signis complete digestionis
expresse coloris et substantie et ypostasis signum est salutis Si autem retineatur vel minus
expellatur et fuerit nigra et ypostasis nigra vel acuta cum virtute debili et cum
agravatione et spissa emissa post diem criticam signum est pessimum et mortale Et est
intelligendum quod urina laudabilis debilis est signum salutis nisi in egritudinibus capitis et venarum
Si autem fuerit mala fortissima signum est de morte Si egestio fuerit mere venalis
nec expellit licet alia signa defficiant mirabile Si autem sudor fuerit talis et
in die critica et post signum digestionis et cum alleviatione signum est salutis Si autem in alia
die cum evenerit et frigidus et minimus inordinate et cum agravatione et sincopi signum est mor-
talis et est intelligendum quod omne quod egreditur a corpore cuiuscumque odoris vel coloris vel qualitatis
vel ordinis dum cum venerit in die critica et post signum digestionis et cum alleviatione
pacientis signum est expositum salutis Si autem contrario modo evenerit pessimum est et mortale
Circa autem conservacionem custodiendam nostrorum morborum in cancro vel capillorum et tinea
et similibus capitis infirmitatibus si vacaverit in mastice bonum est et si defficiant malum
In mania autem et melia et consimilibus speciebus de spiritu si tremor apparuit bonum
et si retineatur malum in apoplexia licet et paralisis si venerit febris continua bonum in spasmo
de repletione febris bonum in epilepsia et lepra et spasmo febris quartana bonum in frenesi su-
stinuerit fine veniente bonum in apparatibus et doloribus capitis sternutatio bonum

aut acusimus narium et palati et fluxus narium bonum est potissime cum allevi-
acione. Si cum agravacione malum in obtalmia et passionibus oculorum et passionibus
aurium et post superiorum fluxus ventris veniens cum allevi[acione] pro[gnosticum] bonum
Si autem venter retineatur et superiora agravantur malum. In febre. timor et contradictiones
et anxietas febre stante sunt in fissuris labiorum narium et lingue pustule sive cum
appareat signum est salutis potissime cum alleviacione et si contrarium. Si in sinancia ap-
pareat tumor et rubor declinatur ad exteriora cum maturacione et alleviacione
signum est salutis. Si autem vadit ad interiora est malum. In reupmatibus autem pectoris
et pulmonis si sputum appareat dignum et similes et mundificatur per exteriora et in
die rupture cesset febris et dolor sitiatur appetitus bonum signum est. Si autem sputum est in-
dignum et febris remaneat in die rupture et alia mala signa appareat signum est
malum et transmutacionis ad febrem etticam. Si autem in egritudinibus pectoris oriatur apa-
in radice aurium et in pedibus et corporis extremitatibus bonum est. Si autem iterum re-
vertatur non ad interiora et contrarium ad pulmonem pessimum signum est et mortale Item in
omni aposteme exteriori in fine ut precipitur secundum medicinam remaneat ad interiora
pessimum signum est et mortale in singultu strumatico superveniens bonum in siti mortua
et tussis superveniens bonum. Vomitus superveniens cum febre continua pessimum signum est et mor[tale].
In egritudinibus capitis et ydropisi et consimilibus si fluxus ventris flacitus superveniat et
nasus et ventris exiens pervarior bonum et fluxus et ani febre dispositorum humorum. In egritudinibus
splenis emorroyde supervenientes bonum in fluxu ventris vomitus superveniens
bonum. In licentia superveniens bonum in pasmatus igne cum pro frenici bonum
Similiter medius quod omnis morbus qui incipiens mutatur a membro innobili ad membrum
nobile consimili et periculoso in interiori usque membrum exteriora non tamen nobilia et minima
et minus consimilia semper bonum signum est Si autem fiat mutacio ad membra nobilia periculo-
sa est malum propterea omnis mutacio morbi in morbum minus periculosum bonum
mutacio morbi in magis periculosum malum propterea omnis egritudo in fortibus
et pueris et iuvenibus acquiritur nisi fiat in membro nimis [???] Egritudo
aut senes debilibus et femnibus vel tardius curatur

Explicit pronosticum Gordonii. Sequitur alius tractatus — Canones [?] naturales

F [?] Rs. 1. 4. quod species naturales salsum dulce acetosum nitrum et naturales
fixes et hyn et in colore [?] fiat [?] in ysba [?] hec
1. [?] pler cum fe. et sine fe. et [?] aut diliges auditor

cum de singulis humoribus dixerimus geminam supponemus regulam de humiditate tam fe-
re et sicce. Cum naturale flegma humiditatis sit scilicet talis erit regula vera in colore vel al-
glauca in saliva pinguis et calide propter flegma naturale sit sicut humiditas superflua cum
hec erit suspicionem in primis mediocres indigeo quod comitatur oris insipidi-
tas saliva insipida multa capitis gravedo sompnus stupor et hebetudo sompnolentia
pigritia et necessitas motus immo tepiditatibus motum acquiritur humoris expulsio-
ne ex inferioribus particulis gravedo maior post cibum acceptum quam in ieiunio
stomachi et laterum emunctiones et inflationes plurime et si tunc facile de fastidio
fastidium et potus quod facit supernatat et fluctuat in stomacho ad sunt sompnia
aquarum et balneationis et navigationis et hec omnia magis intenduntur in hyeme in
frigido et pingui. Contrarium dicta precipitur sit et hic et si longa sit talis dispositio aliquam
velud arthetica hemicraneam flegmaticam molestam consuevit et dispnia et tussis
humida etc. Ex hoc flegmatica est corporalis et maxime alterabilis et ex humi-
ditate prius facit ad multos lapsus et maxime ad omnes reumaticas pas-
siones et paralisim et cetera. Regimen eius erit ut cos tempore frigido ... diebus continuis
minuatur ... diantos et diaciminum ... in frigida regione et sic tempore
mane et sero. Cura vero in spissitudine et in qualitate augmentum ... humorem
vel hepaticam vel cum clarea in pondere 3 i. acuata vel cum apozimate flagrante
de seminibus diureticis et radicibus addito agarico et turbith et polipodio et amiso
in pondere 3 i. et sic circa medium noctis detur tunc die desuper ... in aqua decoctionis
arthemesie polegii origani appii abrotani marrubii calamenti laur[i]
ruthe feni absin[thii] ypericon salvie coquitur deinde aqua vase coopto et
obstructo et pa[tiens] sedeat in vena coopertus et pecia lanea ... circa
cum vino ... decem in lecto receptus diu sedeat tunc reficiatur ...
... sic dicta sit talis cibus ... flatus et valde pinguibus
caveat sicut est caro porci pisces anguilla lactaria... bibere ... aqua ...
... lac et ova que de lacte fiunt aliis cibis licent ...
et salsamentis ... et de mosto piper ... cum duplo ... salvie
... ysopi 3 3 ... aceti ... super ... sopnorem(?)
... balnea nimia ocia et cum ... ad prima ... ibi
... ex ... a nimia plenitudine cibi et potus ... offanie
sicut ... dicte ... Si vero tunc sit flegma humidum ...
... talis colligitur regula vera in col. citropos et palida
vel ... vel augmento ... sicut ... vel subtilis in fla

in egritudine pigmentis flegma naturale cum se hinc inde spargit quod toti que si est
vera omnia predicta superhabundancia flegmatis hinc inde habet cum se et intensi
ciora. Si non et vera omnia predicta erunt minus intensa et precipue
cottidiana in typo cum lento frigore et remisso calore in hora flegmatis et
maxime ad ortum vespere adgenerantur quia tunc dominatur flegma. Cum quando
accedendum est in tua digestione pergestione dicta et urina clariorem est
non notandum quia in humido sed natura bene digesta procedit plurimum novitatis compositum
propositus vel simplex. Compositum ut Bartholomei andree vel primarche vel moto
latum simplex de vii generibus emplastris et modico sed recipe de morto
de mediano cortice radicis sambuci cum aqua calida cocti et colati 3 vel 4
pulvis inmitte in horis alias balnea superflua predicta et optata

Rubee naturale flegma continet sive dulce vel salsum flegmatis in naturalis proprium est sal-
sum et dulce et amarum acetosum et vitreum. Salsum quando est infec-
tum a co[lera] ... nimium incolorat et sibi immiscetur. Est ut sicut testatur
iohannes et sic omnibus aliis speciebus flegmatis et quia cum hinc inde sine se
t[antum] est expressa urina citrinopos vel subpal[lida] in colore in substancia mediocris
et istud flegma salsum sine se hinc inde spargit cum sic erunt superhabundancia horum
salsedo et omnia digesta videantur salsa sicut sunt sompni breves me-
diocres defectus appetitus cibi et frontis et faciei et colli et manuum et
cubitorum et aurium ad pruritum et sepe loca ista tangantur scabies pruriens
et si luces et habebis egrotare et parum urit et modicum pruritus fuerit
preter egritudines ignitas colores est quodammodo combusta et arida et quia si
macule et variole dum si color apparent et latice recedunt in horis
vespertinis et in prima noctis magis concitant et potius iuvenes et pueri
iuventutis et senes in senio et in fine senectutis et in principio veris et
in fine autumpni et magis flebotomia et frigidis et quibuslibet horis hinc inde
comparatis in estate et usque aëribus et siccitatibus estivis et vino
puro horis et sepe comitantur venis comparato. Si vero et urine digestio
fuit verus testatur sine strabic(?) mali et tunc generantur vigilie et in se-
nectute et iuventute ebria tussis preter spiritus ... et etatis propterea
salsum flegma cum se hinc inde spargit et tunc pulmones urina intendit
cum aliis dolorem regulariter urina in colore russa vel subrussa in substancia me-
diocris spissa flegma salsum cum se hinc inde spargit quando cottidiana cum fle-
bilis(?) cum predicta omnia superhabundancia et pro interiori accidunt. Et
preter predicta omnia typus est cottidianus in horis sepe vespertinis quia
tunc est medium spatium inter horas co[lere] et flatis et utrorumque ...

Sit autem typus cum maiore frigore et forciori calore quam in predicta cottidiana interpolata digeratur materia cum oximelle et oximelle cum equali mixtura utriusque post dispositionem materie et eciam post purgationem cum oximelle et buglossa equaliter vel cum tartarico speciali et buglossa cum vel cum apozimate flegmagogo et colagogo materia [illegible] dic exenteri [illegible] conficiatur de rubea pira et mirra cum vino et aqua vel post [illegible] dietetur exhibendo [illegible] cavendo ab acuminibus et salsis et acutis sed post purgationem per pacionis utatur syrupo simplici et de fumo terre simplici vel composito et si estas est dicatur si dic [illegible] ac [illegible] v. coquatur cum fumo terre et absinthio cum lapacio acuto utrique offeratur dyacitos et dyaprunis equaliter vel cum [illegible] [illegible] cum dyacitos autem fiat utrique moderata flebotomia et melius tamen in [illegible] plurimum iuvat istos [illegible] post [illegible] // Scabiosa ungatur unguento ad salsum flegma mixto et cum unguento al. et c. ad mitigationem aliorum fiat propter [illegible] ad dicto fumo terre scabiosa lapacio cum absinthio cum foliis ebuli et sambuci

De flegmate dulci primo

Flegma dulce est in febre apparet et in [illegible] naturali et tamen magis

actis et nocumentis spebus ~~salsi~~ flegmatis propter frigiditatem [illegible] humidat et cum febre ac sine febre. Cum vero humidat sine febre talis datur regula urina in colore glauca vel citrinos in substancia propter totam naturale vel spissa ex dispositione humore pingui et flegmate frigido flegmatis dulce humidat sine cum [illegible] erunt [illegible] vel [illegible] et salive dulcedo cum quadam insipiditate et omnia degustata [illegible] esse dulcia et insipida capitis et stomachi et corporis frequens dolor et in [illegible] locis [illegible] humidat et mediocris stupor et motus et [illegible] et magis a medio noctis usque ad mane affligit maxime in [illegible] yeme ad ver et in etate a [illegible] usque ad medium eius ablacio [illegible] et potus [illegible] et pauca et [illegible] alias [illegible] que tamen sal flegma dulce est fumosum Si vero febre humidat talis erit urina in colore pal. vel [illegible] pal. spissa valde flegma dulce cum febre humidat frigidum [illegible] notitia de flegmate dulci. Cum eius erunt [illegible] calor cum frigido [illegible] et cum interpolata cum typo et cottidiana cal. in [illegible] non multus calor precedat et cum [illegible] non multum frigus cum calore et diu durans [illegible] humorem dispositum [illegible] [illegible] usque humidatur sine flegmate et cum flegmate salso [illegible] [illegible] [illegible] in augmento [illegible] fiat moderata flebotomia.

[p]ositus

constitutis acria facile non potest purgari. eodem modo si in predictis possunt . . . de flegmate vitreo
salso non in humidat flegma sed h. r. i. p. ideo h. non fugas colagoga non primo distinct
ab emagogis. quibus h. typus . . . fit . . . fiet. sed . . . salsi et dulcis flegmatibus medendi modos
et dietandi primo . . . coloribus . . . sit . . . non . . . n. . . . in numerum di-
cta seu doctrina flegmatis salsi

Ca[pitu]l[u]m de flegmate acetoso

acetosum flegma frigidum est et siccum et est in stomacho ab humore melancolico et ideo per se incur-
rit . . . cum colore et . . . grossa urina minus remissa . . . du-
. . . siccitas . . . et in . . . humoris infusa . . . plurimo . . . appetitum . . .
. . . humidare . . . et sit ea . . . urina . . . alba
. . . vel glauca vel . . . colore naturali vel cristallina et pauca . . . sta medio-
cris et . . . flegma . . . sed humidare . . . omnia
. . . acetosa et sputum et saliua . . . si in . . . colle-
. . . tussis . . . splene . . .
. . . dolor . . . tussis . . .
. . . sputo et globoso . . . digitis . . .
. . . et non . . . arthetica . . . articulos . . .
. . . modo . . . affligit . . .
. . . de . . . die . . .
. . . plurima . . . flegma . . . frigida et sicca . . .
. . . et . . . tardiorem . . .
. . . motu flegmatis . . . vrina . . .
. . . impediente . . . dulcia et . . .
. . . urina . . . frigida . . .
flegma acetosum . . . de flegmate . . .
de eodem . . . magis . . . cum . . . et multo
frigore . . . et maxime . . . ut . . .

Ca[pitu]l[u]m de flegmate vitreo

flegma vitreum eodem modo . . . et acetosum . . . eadem
. . . flegma vitreum . . . anorexia et . . .
. . . sordidas . . . insipidum . . .
urina . . . alba et pinguis . . . medi-
. . . flegmate vitreo . . . calidissimis . . .
. . . media . . . digerendo . . . pessimis . . .
. . . diacimimum diatrion . . . diathalam . . . dyazin . . .
. . . theodoricon . . . oxymel . . .
. . . cum vino . . . vel raphanum magis . . . ante

accessione dorso p(er)uncto cu(m) unguento in loco diu vel unguento uiolato p(ost)ea co-
peret(ur) refrigat(ur). ante(quam) uero fiat stupha cu(m) calid(is) herbis s(ed) no(n) lauet(ur) aq(ua) i(n)-
bu(lita) sed(?) et p(ost)ea cet(era) bu(l) i(n) loco tu(m) indigenda n(on) q(uod) cet(era) p(er)mediand(a) i(n) simu(l) at
dyacimium l(ibra) dyacod(ion) pr(imo) mane et s(e)c(un)do dyap(ri)ssi(m)u(m) i(n)t(er)(?) n(on) s(ed) ip(s)a electa corp(ori)

Cura de ictia nali et inali
8 De ictia na(tur)ali et i(n)na(tur)ali cu(m) decodia c(ur)a(?).

Dico q(uod) no(n) credo apolline(m) vel ypo(cratem) et gal(ienum) potuisse d(icer)e v(er)o(?) q(uod) distare(t)
ca(?) cu(m) fe(bre) vel si(ne) declarant humidac(?) [illegible] cu(m) sp(eci)ale(?) acetosi vel nitri [illegible] et
de na(tur)ali ictia p(er) alia sig(na) p(ro) cu(m) fe(bre) vel s(in)e fe(bre) declarand(a) e(st) de i(n)na(tur)ali ictia fe-
tinus(?) q(uod) i(n) ip(s)a uri(n)a d(e)z col(or) imutare f(ebris) m(a)n(ifesta) q(uod) fiat cu(m) adu(n)ctio(n)e co(lere) et co
g(e)n(er)ali i(n)dig(estione) cu(m) ea(?) i(n)digesta q(uod) m(ate)r(i)a q(uod) i(n)digebat p(ro)cedebat c(ontra)(?) exq(?) nata
e(st) c(ontra)riu(m) fac(it) (er)go q(uod) ur(i)n(a) no(n) poss(unt) distincte c(on)tinua declarare sig(na) i(n) c(on)t(ra)ria(?) utro
sic(ut) na(tur)alis et i(n)na(tur)alis d(ic)e(re) (er)go v(er)o erit ic(er)ib(us) u(r)i(n)a (er)go te(r)tius et al(ia) cu(m) typo c(on)tinuo
sig(na) c(on)t(ra)ria de ictia na(tur)ali cu(m) h(abe)t cr(isis) scito(?) sig(na) mag(is) calor [illegible]
no(n) mi(n)us app(et)itu(s) m(u)lt(u)s [illegible] ictia plus debiles [illegible] uacuus(?)
defectus i(n) c(on)tra(?) [illegible] liuor i(n) facie et cute [illegible] i(n) augme(n)to vel i(n)
statu stupor [illegible] et maioris [illegible] vel ead(em) fiat [illegible]
[illegible] (er)go p(ro) cu(r)a adhibeat(ur) ead(em) diligentia diete et me(dicin)e q(uod) sup(ra) [illegible]
e(st) de [illegible] et acetosi h(oc) addito [illegible] utili(?) [illegible] cu(m) decoctio(n)e [illegible]
[illegible] vel [illegible] i(n) [illegible] si al(iqui)s sit de i(n)na(tur)ali co(lera) p(er) adu(n)ctio(n)e(m) de co(lera) ru(bea) h(abe)t cit(rina)
v(el) u(r)i(n)a i(n) co(lera) ruffa vel [illegible] et tenuis cu(m) typo c(on)tinue sig(na) c(on)t(ra)ria(?) [illegible]
de co(lera) adusta m(inu)s [illegible] liuor calor s(ed) [illegible] maior et h(abe)t [illegible]
[illegible] ead(em) cit(rina) adhibenda dili(gen)tia et [illegible] q(uod) [illegible] origine s(ed) [illegible]
[illegible] si u(er)o e(st) i(n) [illegible] fe(bre) paulo [illegible] calidior cu(m) [illegible]
me(dicin)e.

De sanguine
S Anguis humidas [illegible] i(m)mutat [illegible] cu(m) fe(bre) et s(in)e ea [illegible]
d(ici)t(ur) fe(bris) [illegible] q(uod) [illegible] et q(uod) no(n) [illegible] p(ost)q(ua)m d(icitu)r sinochus [illegible]
d(ici)t(ur) fe(bris) [illegible] i(n) [illegible] h(abe)t cit(rina) v(el) u(r)i(n)a i(n) co(lera) ru(bea) [illegible] i(n) [illegible]
[illegible] sinoch(us) i(n)flativa i(n) [illegible] sig(na) sinochi [illegible] sanguine [illegible]
[illegible] cu(m) [illegible] et [illegible] sig(na) sinochi [illegible]
h(abe)t [illegible] sig(na) fe(bris) c(on)t(inu)a [illegible] rubor facie(i) et [illegible]
[illegible] stupor [illegible] et torpor totius corporis do-
[illegible] maior plus mag(is) [illegible] ma-
lor [illegible] maior plus mag(is) [illegible]
e(st) dyastole et stupidi [illegible] rubeor(um)
cor(por)is et si e(st) [illegible] usq(ue) ad [illegible]
si [illegible] si bona i(n) [illegible] no(n) si
[illegible] s(ed) [illegible] cu(m) fe(bre) [illegible] ead(em) fe(bris) cit(rina) v(el) [illegible] et ead(em) sinocho(s) ex
[illegible] ead(em) [illegible] dili(gen)tia i(n) [illegible] fiat [illegible]
[illegible] ad [illegible] p(ost)ea [illegible] dieta [illegible]
[illegible] et [illegible] et me(dicin)e [illegible] et diete dili(gen)tia [illegible] fiat [illegible] omisso [illegible]

Adsit principio sancta maria meo.

Michi competit qui senili defectione et memoria debilitatus et in
senio ac aetate decrepito. cum eciam ad multa legendum
in libris et diversa perscrutandum vires cordis et corporis iam
tepescunt. Ut opusculum artis medicine componam michi absque
maioris laboribus que ad conservandam humani corporis sanitatem et eius egritudines
curandas principaliter occurrit et certius habeam in parato. Hoc igitur opu
sculum michi competit voco quod cum aliis placebit an non nescio. Sed quia
michi competit habere scio. Est autem divisus totus liber iste in quatuor partes
inquarum prima pro ingressu quibusdam dicta primus ad medicum et medi
cinam pertinentibus pono quo sanitatis humani corporis potest conservari.
In secunda vero parte quam voco aggregatorium meum pono virtutes et operaciones
medicinarum simplicium que ad conservacionem sanitatis sunt utiles et que sunt
ad curam egritudinum efficaces. In tercia autem parte pono medicinas co
mpositas similiter vel ego utiles inveniebas. In quarta et ultima parte pono
curas egritudinum particularium et qualitum secundum experienciam et utilitatem
michi notam et hec sub brevitate quadam cum remissionibus ad operaciones
utiles aliorum. Hoc opusculum si ad manus intelligencium pervenerit devenerit
et ibi aliquid reperit utile et acceptum sublimo et glorioso deo laudes referunt
qui quod bonum est mortalibus prestitit. Si quod vero in eo aliquid indiciant de
fectum pro karitate et virtute calamo illud corrigant vel pallio hu
militatis indutum transeat pariter etc.

Omnium bonorum optimum finis est et primum principium tamquam bonum
appetitum quia nec individuum desiderare sive utile delectabile
delectabile et honestum bonum est sive corporis humanum secundum sanitatem
conservare et egritudines curare convenienter congere etc.

¶ Membrorum omnium humani corporis pars autem sunt notitia adderem bonum magnum
principium est quod super huiores virtutes actiones et accidencia que
in talis corpus sunt convenienter cognitum est cognoscere omnino quod inferiorum corporum
virtus proprietates et materias individuales impossibile est cognoscere omnino nisi
tantum ex hiis secundum quod apparent et experti viris notam capta est non
impossibile nec inutilis quod superiorum corporum influencias ordines ne
presumptuosi potius est quam artifices subtiles et veraces etc.

¶ Audacia vanorum cupidorum que nihil arte compescit difficultatis magni
tudo in cognoscendo et timorosi periculum subiecti excellencias etc.

¶ Pusillanimitate iusti artifices convertet timorem procedentem scripturam et ta
longi operis probata et approbata experiencia et doctrina etc.

¶ Nullus aliquorum studiosos excitacio vera solo et experiencia opus fecunde credit
maior in morbus compositis interiorum membrorum et accidentibus demum pessima
et diversa etc.

¶ Qui facit se medicum et non secundum arte operatur ameris medicus non vi
tupere quia fraude et ignorancia sua se ipsum facit expulsum perdamque lucra
uniuersa quam venatur etc. ¶ Sunt qui curatos morbidos vina curarlo

Presumunt experientia qui decipi volunt attemptent ab aliis vero vitentur etc.
Utilior in multis expertus medicus expertus in arte qui in se pluries expertus
est lapsus novit enim certius passiones ceteris comparatur quam ingeniti peritia et
obedientes et necessaria habentes hii soli sunt apti arte curari si morbus curabilis
multorum curas infirmorum medicum qui continue occupari videntur etc.
magne fiducie utrumque est egroto et medico laudis augmentum non
tamen securitatis bone. Ad plurima diffusus artifex minus complete sufficit temporibus
debitis plurimorumque disponere ut oportet etc.
In vestigatione dependentibus morborum dispositionibus et consuetudine infirmorum plus
utilitatis reperit quam honoris hoc facere apud stolidos ignorantia creditur sed di-
mittere est nocivum etc.
Cum uni medico sive pluribus committitur infirmus diviso uno artifici-
medico agitur in omnibus nichil est periculi contrariis non opinionibus medicorum
expositus perficitur. Hic ad plenam medendi facere medici procidunt
io tediosi non ficti ut cupidi habeantur etc.
Potentes medici et pauperes utrique difficile ibi obediencia assistencium
fallax complacere in utiles et opulentis vel tandem existit hic non pecunia
exhibendorum adest etc.
In tardius medicandi utrisque ut agitur ut dimittitur sit dampno sibi, securior
medicus non optimus existit non acceptor qui curare temptat etc.
Non potest medicus dici gloriosus qui moribus languidis primo nimis curat
qui recte non sanatur dici potest gloriosus etc.
Cum in sola paritate languentium curam gerit si inops non est etc.
Propter morbidos curandos morbum qui meruit aut magnum in eo est
auritas vel vanitates animi vicosi etc.
Solus ille artifex curas potest accipere laudabiliter qui cogi non potest ut con-
sulat ut indiget ut aliquis petat etc.
Cum medicus vagetur in medicando existit ingenio et affectu periculosum est
ab usu etc.
In proposito medicus existit fiduciam et sibi laude parat si distincte etc.
existat etc.
Imprudenter proposito medico non deposito et infirmo lesione generat sed arti
et fiat in iniuriam etc.
Medicina temperata utrima et odorifera sicut cibus conveniat securissime nob-
ilibus plures oppilaciones bonas sit medicina si ne cum [illegible] etc.
[illegible] est tanto plus aliis ea utendum est etc.
Medicinam non solum omnis [illegible] esse contraria sed etiam accipienti sensum [illegible]
non [illegible] non agit nisi amicabiliter id est quod repellere [illegible]
forte medicinam debitam si potes aut cum cautela odiose etc.
[illegible] indebita infirmato proprie et sicut [illegible] qualitatem vel totam
medicina temperata [illegible] confortativa et non [illegible] timorosa etc.
amicabilem forte non bonam [illegible] etc.
Mapud [illegible] est [illegible] non ubi [illegible] cum [illegible] alimentis sive
senioribus prius ubi medicus et senioribus ut plurimum [illegible] etc.

Ut plurimum

utile esse et codicem et experimenta docet et cetera.
Ignotis rebus principiis uti nulli licet volenti tamen legere vel recipere non sine
est scilicet primo gradu et cetera quod cum quodlibet parvo dat exemplo ubi nescies utrum
medicine si non legere nimis proficit quod intendit et cetera.
Cum de regimine sanitatis in particulari pro laicorum subiecto et
conveniat non facile sit complete scribere nec multum oportunum in generali
et in genere de conservacione ~~extra est non magnitudo remittens. tamen per dei famulos~~
aliqua determini scribere. Reliqua ad dei aliorum auctorum quorum copia non
rara est non magnitudo remittens. tamen per dei reliqua phisica sunt et varia et
diversa diffusis ut plurimum sunt accepta. Eorum autem quorum est optimitas de
regimine sanitatis regulas observandi et faciendis est. hunc modum quem ego
ad primo ut corpora humana sana conservent adiutorem et sum eorum. ea quod sanitate
impediunt prohibere. Hic est utile cognoscere quod corpus bone complexionis et com-
posicionis consimili possibilia dz sed corpus lapsum vel male complexionis necesse
per contraria dz reduci ad gradum sanitatis equo lapsum est et in sua complexione
multum conservari. Unde cum contraria aliorum corporum proximorum sunt conservanda applicantur
non ei ut nos sanis temperate et bone complexionis et composicionis apponuntur sed
ut veniente vel sit lapso ut in modum venit ad cuius gradum lapsus quod dicitur
exemplum. Ubi gratia quin scilicet naturali existentia complexione et composicione bene temperatis
existens preterquam est mutare complexionem esse depascere bono et dextrine bona et
multo fortius de cibo distemperato et multo cum apponenda sunt dimicacione ca-
lida. Et si sua complexio naturalis sit frigida et naturaliter inclinatus calidis
et siccis et assi appetitus cum humidis oportet fructuare ne existent racione distemperie
siccitatis et frigidius racione distemperancie caliditatis. Unde patet quod non prosequi
simus quod contraria ad conservacionem sue sanitatis sunt necessaria et sit semper in sua per-
ticular conservacione. Conservacio autem sanitatis sunt in iii consistit. scilicet in ducta
flebotomia et medicina dieta vero non stricto modo accepta ut illi qui solo cibo
et potu dictis ponunt. Sed nomine nimis est de vi rebus non naturalibus com-
petens et determinatis usus scilicet verum non naturalium. non de naturalibus corporis humani
sed necessarium ad eius conservandam quia sine usu earum animalis non vivit
corpus sanum et incolume et sunt aer cibus et potus motus et quies sompnus
et vigilie inanicio et replecio et accidencia anime. Quorum auctoritas doctrina
secundum sententiam sunt primi canonis. Aer sanitatis efficiens et conservans est aer temperatus
et clarus cum nec per aliam contraria est mixtus. Et si sibi acciderit contrarium oportet contrarium
qui quod potest et velit bonum sanitatis regimine optime talem aerem eligere
et alibi aliquibus alio sunt dimicacione si potentes et sine vivere volentes Cum aer
exterior est in caliditate distemperatus se ponunt ad loca frigidiora et hostia et
fenestras ad septentrionalem partem aperiri faciunt et visus meridie monet
vel edificia intermedia habent et in domibus ubi manet cum frondibus herbis
et floribus frigidis ac cum frigidorum rorationibus aerem rarefaciant ut sit penitus
temperatus. Si vero aer exterior in frigiditate excedit temperamentum ac nimis
extitit humidus aut nebula vel fumo fetido infectus aerem in domo cum
igne et herbis odoriferis calidis ac thure et aliis odoramentis rarefaciunt

de vi rebus non naturalibus

de aere.

et fenestris ex qua parte ventus aerem digerit clauduntur et sic vitant exteriorum aeris nocumenta. Distemperatis vero corporibus sive sint eo ipsa corpora lapsa materialiter ut egra sint sive sana dicantur imperfecte propter secundum quorum complexiones non bone sunt nec temperate aut aliqualiter lapsa ut neutra dicantur ultra temperamentum oportet aerem si insurgat qualitative sive distemperantie contrarium non ut ad verum temperamentum ipsa reducantur cum hoc non esset eorum sanitas sed ad gradum naturalem suum in quo sanitas imperfecta existere consuevit etc.

De cibo

Cibo quilibet secundum conditionem ut conservatori sanitatis conveniens existat debet ut eius substantia sit bona, eius qualitas temperata, eius quantitas proportionata et eius numerus et ordo in mensura debita. Cibus sanitatis conservativus debet esse in substantia bona et hoc dico complexioni sane et temperate. Unde panis de tritico bono tali complexioni melioris est substantie quam panis de fabis vel ordeo et caro galline melioris est substantie quam caro anseris vel anatis vel suis vel porci melioris est substantie quam allecia vel tenche.

Qualitas cibi

Qualitas eius debet esse temperata unde nimis aquosus vel humidus vel excessive siccus cibus conservatoris sanitatis complexioni bone et temperate non convenit secundum medicum ut hoc teneo quoddam exit quod temperata cibi qualitas quam primo dicimus iam deinde et omnibus cibi qualitatibus temperata reperitur quod si in cibo aliqua mala et infirma qualitas habeatur ut in quibusdam fungis invenitur vel in cibo iam corrupto vel fetente non potest cibus ille dici bone substantie et qualitatis temperate.

Quantitas cibi

Quantitas bone et temperate complexioni conveniens est ut sanitas conservetur si virtuti proportione digestive et nutriendi indigentie adequetur. Si vero cibi augeatur quantitas aut minuatur proportionem et equalitatem iam dictam non sinunt limites boni regiminis pertransire excessive. Signum autem quod cibus proportionem in quantitate non tenuit secundum fen 3 primi canonis capitulo de eo quod comeditur est multiplex, puta angustia stomachi, tensio ventris vel ypocondriorum, rugitus in ventre et ventositas, nausea, eructuatio, inflatio vel sapor mali etc. Secundum ut Avicenna dicit quod sunt similiter eiusdem Avicenne in loco preallegato signa quod quantitas cibi fuisse proportionatam si ex ipso cibo non provenit [illegible] magnitudo et inflatio lateris pulsus quod assiduitate perpenditur sed plane non excedente. Sciendum

[illegible] cibi [illegible] debeat

sunt quod antiqui philosophi et physici cibum sumpserunt quem comedebant ut sumi vivent modum comederent de numero ciborum nullo regimine indigentes. Illi vero de mane solum unum ciborum genus comedebant et de vespere solum panem, vinum et vino puro ab aliorum omnino vitantes. Ordinem

De numero et ordine ciborum sumendorum

sumendorum predicabant optime distinxerunt. Nam possibile non est cibaria sunt diversa in substantia et qualitatibus suis vero digeri. Omnis unum [illegible] et uno modo in stomacho notabile digeri et expelli ex qua sequitur aliqualis labor nature non vitiis secundum in vobis et nocumentum et licet istud non percipiatur ab hominibus ideo tamen fuit error magnus et notabilis apud nostros. Tamen error consequentibus est preceptus. Ordo autem sumendorum ab eisdem antiquis traditus sic continet sic continet vel melior non potest in

Vem' demane vo' post vigilias et occupacionem uirtutis animalis nuocie est di-
gestiua virtute ee debiliore. cum optime conueniat digestibile leuiusque cuius modi
est cibo ut sua bibere compleat accione desero no .i. in cena postquam sequitur
quies virtutis alia in sompno et vigore et opacus fortis virtus digestiue cou-
grue digestibile durius ut est panis ut solidius membra nutriunt. Sed
ordine isto consuetudo hominum mala que in eis est iam alia iam sic abolerunt
ut ei no det spes animo redeundi. Ideo si vix ordine predicto tenere no
possit quia nolunt modum inclinus est ab veri et bonum regimine appro-
pinquare ... erroris solide permanere. qui g' velle. pt ad bonum sanitatis
regimine accede demane sit contentus de aliquo prandio no grossi tamen di-
positiuo et pane leui et vino quod carnium digestibili et in cena vtatur
pane aliqualiter grossiori et vino quod carnium fortiori ut si de eodem pane et
eode que carnium in prandio et in cena comedere voluerit minus inquantum
de eis in prandio sumat et plus in cena sic sancti viuus demane debilior
cibum bene digerit et de nocte fortior existens fortiore cibum ut monent aliqui
hoc dicentes. Si vis esse leuis sit tibi cena breuis et cetera. Si vis incolumen
si vis te reddere sanum parce mero cenare caue et cetera. quia ista doctrina
no sit pour ut dicta dicte parte medicine sed in diuisa et precedens vide-
tes superiores regimi que homines in primo prandio nullo se cibo replent
sed omnino contra bonum regimine sanitatis existit considerante si sedulo in
cena se repleat minus mala generabit et error errori cumulabitur. non g'
nolentes penitus errore auferre nitantur cum publicacionem cene ut eius
attenuacionem mitigare sed qui bono et bono regimine vti velit et pt in
primo prandio minus et in secundo prandio siue cena plus recipiat nutrimenti quod
no solum audire iam comedentes expriment hoc eis optime puenit et cetera.

Et potum sciendum quod licet ipse de eo loquendo potus mixtiui potus no est
inuenis sed solum sitim sedatiuus tamen quando loquendo nomine extenso
potus dicitur quod cum hoc quod est sitim sedatiuus est mixtiuus et sic modo loquendo
no solum aqua est potus sed eciam vinum ceruisia medo et alia sicut vinum
et vtiliora potum diuisarum et sic potus competit ad bonum sanitatis regimine primo
dicitur esse que potus mixtiuus et hic per potus .i. plures et no semel et semel cum
cibo sumitur in prandio sic sit ipsius cum cibo bona commixtio et spatio ordinata
digestionis et potus dilatiuus et hic no sumitur nisi postquam credatur cibus esse digestus
cum no vix cibus est digestus et digestum aliquando in venis sed sua spissitudine
bene transire no possit expedit potum sumere qui sua liquiditate digestum
faciat ad epar per venas miseraicas transire et potus sitim sedatiuus.
iste ipse no sumitur a sanis et bene complexionatis in quantum bona sua dispositione
permanent no appetitur sed qui labore et calore siccitate stomachi et
specialiter habent hunc potum appetunt et bibunt ut sic sitim extinguant
... pro siccitatis distemperantia. Si no ex complexione distemperati
... sitim quos pati ei competit eo plus potum vti cum cibo et dilatiuum
et potum plus aliis sumere et si hec sibi no sufficiant per dilatiuum sumat
potum sitim sedatiuum de aliis no qui gulosi potum sumunt vt bibuli

vi[?]

Potus mix-
tiuus

Pot' sitim
sedatiuus

... mixtiuus ...
nutrit
... ille

+ [illegible]

qui quasi continue sitiunt et sepe ut sitim extinguant plus bibunt quam tunc oporteret
eo quod mediocris sitis est ex sumpto cibo vel potu nimio et in stomacho remanente
indigesto procedens. non est regula vel regimen adhibendum. quia irregulares
i. ad irregularitatem nati apti. Circa quod nota quod qui potu mixtino et dila-
tino forti vino vel cervisia et alio huiusmodi utuntur cum magis nutrimentum
alteratur et impugnabiliter malus et frequenter corruptus illud inducat temperatis et
bene sanis complexionatis potus temperatus competit quemadmodum et cibus. Dis-
temperatis vero et male complexionatis secundum suam distemperantiam distemperato potu
indigent. servata tamen debita quantitate. qui vero habet stomachum et epar dis-
temperatum frigiditate et hoc sive complexione sua naturali mala. sive per errorem aliquem
complexioni sue prius bone advenientem tali distemperato. potus calidior
sibi competit ut vinum bonum et purum. qui vero fit distemperatus in eisdem mem-
bris caliditate sibi convenit potus. ultra temperamentum frigidus. ut
suas distemperantias per contraria distemperata ad suam membrorum sanitatem re-
ducant vel saltem conservent mediocriter. Motus prout est sanitatis conservativus et hoc
in re sanis et temperatis. debet esse temperatus et cum diversi sint modi. motus quo
utendum est prius consideranda. Vocabulis applicabilibus uno nomine nominatur et
vocatur exercitium de quo Averroys in parte 6 sui colliget dicit mutuetur
exercitium temperatum. Utile est quia spiritum intrinsecum augmentat et superfluitates nutrimenti
membrorum expellit ac resolvit firmitatem membrorum fortificat et in omnibus aliis
rebus est magis necessarium quia est quia calor et spiritus proprii augmentati fiunt
similes calori naturali et non extraneo. Et si fiunt extranea propter dispositionem nimia
iuncta fiunt predicta. Averroys in scripto super tegni parte de decimus dicit exer-
citium temperatum prodest est sano et genus prodest in multis quia corpus et nervos i.
distemperatis in complexione non debetur temperatum exercitium sed secundum suam dis-
temperantiam complexionis debetur sibi exercitium a temperato recedens. prodest
sanis quibus temperatum exercitium convenit. Et expedit ut predicta nunciata
consequenter imponuntur aspirantibus vel completo sompno et digestione in eo com-
pleta fricentur brachia et scapule pectus et latera et sic aliis fricatione
temperata. sic pori aperiuntur citius et fumi superfluitatum nutrimenti in membris re-
solvuntur et exalant spiritus et membra post hec fortificantur. Deinde caput longa
pectinatione sed temperata pectinetur. ut deinde exercitium primum compleatur. post
ut alie superfluitates resolvantur et foramina aperiantur. lotis manibus la-
ventur gingive et dentes ac palatum oris et hoc cum vino non forti
sed odorifero et nares cum aqua calida mundantur. similiter et aures. quo toto
primo exercitio et primo completo. deinde ambulando vel equitando vel simi-
lia delectationem specialiter exercendo temperate etiam et docet Averroys in suo
colliget parte 2 quod exercitium continuetur vel mensura eorum quousque homo
sudare incipiat et hanelitus augetur et color corporis incipit rubi-
ficari et bene inspirari et tunc cessandum est a motu. Et exercitio quia si
temperamentum excedit corpus minime calefacit et debilitatem inducit secundum
Averroys et vult consequenter in libro suo de melancolia quod nimia exercitia
multum inducunt melancolicos et colericos sanos quia calor naturalis.

De motu

+

fricationes

pectinatio

per ea exercitatur et per totum corpus dilatatur et demum ad exteriora procedit. Corpus
calefaciat. acco animata confortatur. pulsis curnee (?) et dirigitur (?) et humiditas
corporis superfluitas expellitur. venter movetur ad expellendum feces. vrina et sudor facile egreditur. et vbi humiditas superfluitas de corporis
humoribus minuuntur. bo. balado augmentatur et digestiua iuuatur. hoc
confiteri. Post motum seu exercitium quies est habenda. que sanus et temperata
esse debet temperata. quia si nimia fuerit. corpus humectetur. et ipse debilitatur. et
corpus frigescere facit. actiones pigrescunt et opilationes eueniunt et superfluitates
retinentur. si non nimis fuerit quia oportet extenuat corpus calefacit
nutrimentum ad bonum regimen sanitatis valet et debilitatem etc.

| Regimente |

De sopno

Consequenter sompnus debet esse sanus et temperatus. temporatus et tempore debito
sumptus. et videndum est quod sompnus est melior. et quando fieri et quibus
competit. et qui sunt boni et temperati sompni vtilitates. secundum avicennam primo canonis
fen. 3. sompnus qui est profundus. et quando venit postquam cibus a superiori
ventre descendit. et qui nocturnus est melior est sompnus hoc ille
Secundum similiter almansoris li. 4. cum anima dissoluta et
stupida fuit a sompnolentia multum ut solent esse homines. quia subito
quo dormire incipit. et ut dicit idem almansor ut ad dormiendum inclinet.
cum anima fuit excitata et attenta. et motus fuerint lenes et spiritus fortes
hoc est. omnia ista designant animam esse magis aptam. et intimam (?) ad motus
et adoperationes quam vigilia sunt quam adsompnus hoc. secundum avicennam vero per diem
est sompnus melior est nocturnus. tamen secundum experientiam habetur quod dormire
in aurora usque ad tertiam. sanus homo conveniens est. Et ego dico quod
temperato et deo sanus sompnus non competit nisi nocturnus. cum triplex auctoritas
et dependens est sompnus aurore ut naturalis dispositio vel et illis
qui regimen tenere non possunt propter occupationes aliquas conveniens est sompnus
ab aurora usque ad tertiam. potius quam in hora. 6. et vltra nisi in estate
sumpniet parum dormire conveniat et preparare si sint de numero illorum quibus
sompnus competit exactum etc.

Alium somp
tempus

Dicit avicenna fen. 3. primi canonis sompnus vtilis et temperatus et virtute naturalem
potentem efficit. perficiendo suas operationes quod calorem naturalem retinet et fortes
evacuationes prohibet et lassitudines modos remouet et prohibet resolutiones spiritus
sine vtilis sine animalis et digestionem efficit cibi et membra et ad colicas (?) pro
pre (?) confert quia humectat membra et fatigatis ut vigilia laborantibus quales sunt senibus (?)
et pueris et melancolicis et habentibus cerebrum sanguineum (?) multum confert etc.

| Vtilitates sompni |

In quibus multi sunt vapores abales (?) temperati hij apti sunt ad sompnum ut homines vel
juuenes et complexionis bone et temperate sed non dispositi sunt in complexione sua naturali
ut melancolici dispositae complexionis. et etiam colerici. hij non sunt bene ad
sompnum apti. cum quia complexionis eorum dispositio est minus sana. et propter vapor
cibalis que est in sompnum vtilis in eis deficiat. tunc ex complexione melancolica
colicus est totus cogitatiuus sollicitus et mente vagabundus quo sompnus impediunt
et replent. tunc colerici sunt motiui et operatiui irracundi. et inquieti propter
condiciones cum sompno non percipiant nisi cum difficultate quedam dispositi non
caliditate et siccitate. ut mania et frenesis et alii dispositi in quibus dormitur

Quibus competit sompnus quod
sunt ad sompnum
apti et qui
non :—

siccitas cerebri excedens. vel vapor adest acutus mordicativus ad sopiendum non
De vigilia — vigilie temperate temperantur et hec similis competit et secundum ipsum secundum aptum et c. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ille valens quod iij sunt cause. Dicit philosophus libro primo de sompno et vigilia ponitur
una causa est completa digestio nutrimenti. Alia est vigoratio caloris naturalis per
per vapores cibales consumptum. et tertia causa vigilie est separatio similiter ab impuro.
et in 6. libro de sompno et vigilia idem dicit quod animalia dormiunt dum nutrimentum
coquitur. disgregato autem puriori ab impuro surgunt et in [illegible] libro de sompno et vigilia idem
dicit quia vapor ubi consumitur quod ascendat ad cerebrum et dormire facit. vel evigilat
vel ex hiis patet quod vigilie que aliter eveniunt omnes sunt invalens et distemperate
et similiter corpore nocive ex quibus causis causa inducuntur

Inanicio et repletio:

Ista temperate tenens vel sunt ad bonum regimen sanitatis conservande pertinet que per se
non pono distincte ab aliis rebus non naturalibus. Sed cum cibus et cum potus et menstrua
vendo accipio ut generaliter. cibus et potus replent si temperate sufficiunt conservationi sanitatis
corporum similiter et temperatorum conveniunt. Si non distemperate repleat obstructionem faciunt
Abstinentia non a cibo et potu distemperata inanitioni corporis nocitiva perficit
et non est de regimine sanitatis. temperata vero temperatis corporibus convenit ut recordatur. evacuationes
[illegible] si fiunt ut patitur corpus conveniunt. evacuationes singulis.
ac aliorum humorum in corpore [illegible]. [illegible] si fiunt temperate inanitiones

De leticia et tristicia

secundum conservationem sanitatis apte. Si non temperantur excedunt sunt nocive et c.
[illegible] consimiliter ipsa leticia ponitur [illegible] [illegible]. cum pro leticia sunt negligentia
quia calore [illegible] naturalem. et secundum conservationi utilia sunt que timeri
ut idem ibidem dicit. ut aliquis cum cogitatione et disputatione excitet et confortet

Sola leticia confert contra [illegible]

mens et medium cum ira. ut confortet virtus. Hec ille. [illegible] tamen temperata
ad sanitatem conservandam utilia esse non dubito. Delectatio enim cum confortat tamen in
similis quod in sensus et per cogitationes et exercitia intellectus animus plenum delectatur
ideo dummodo alia exercitia sunt temperata ad regimen pertinet sanitatis. Si non
excedens sunt ut studium et ymaginatio intelligibilium nimis [illegible]
calorem naturalem debilitant. et corpus desiccant et vires fortune [illegible]
delectationis exhauriunt. Gaudium est temperatum est utile sanitati. Sed excedens
gaudium nimis dilatans cor. cum esse potest ut calor cordis exhalet et
non solum inconveniens respectu regimine sanitatis sed vitam corrumpens et mortem
inducens. De tristicia non dico quod nullo modo competit sanitatis regimine or[dinande]

De consuetudine

Dicit Galienus in libro de complexionibus [illegible] et c.
quod consuetudo est altera natura. ideo cum in conservando sanitate quam in regendo qualescumque
cenis vel egrotos magnum est considerare consuetudines et constitutionem et petita sua.
etiam de consuetudine dicit oportet magnum ingenium apponi ad custodiendam sanitatem
cum sua consuetudine. et consuetudo innata est quasi altera natura. Hec ille. et experientia
declarat quod tantam vim habet consuetudo ut levius ferat consuetos labores et
cibos deteriores et cum contra consuetudinem vinum et alia de se meliora quos
sumit ledere videntur. Et considerandum est cum consuetudo sit bona vel mala vel
mediocris. bona est tenenda in regimine sanitatis. mediocris tollerandi mala
autem mutanda est in bonam non subito sed paulatim. bonam in regimine sanitatis
tenendam dico quae convenit et competit corpori sano. bone et distemperate comple[xionis]

rationis malam consuetudinem voco ut cum quis consuevit uti cibo vel potu vel
aere nimis malo. vel si quis bono cibo vel potu vel aliquo non. dico bono in
quantitate excessiva vel modo indebito et tempore utitur. Mediocrem consuetudinem voco que nec
bono penitus recedit et ad mala penitus accedit. Mediocrem dico esse tollerandam
quia ypo(crates) Gal(enus) ac alii scriptores in hoc concordant quod cibus et potus parum deterior
consuetus utilior est meliori non consueto. et labor consuetus facilior. quam non
consuetus existit. Malam vero consuetudinem mutandam esse indico quia sicut habetur
in preceptis consilium contra consuetudinem ex cibis pessimis generantur egritudines pessime
si per consuetudinem continuentur et dicit idem consilium nature est quod mutatur consuetudinem utentium
malorum ciborum ad meliora cibaria. ut sciatur sit a morbo securus habetur ille
sed quod non subito et paulatine sit consuetudo mutanda docet Damascenus
in amphorismis suis dicens nimirum consuetudinem subito nocivum et molestum est
maiore veterum quod paulatine minuenda est malicia consuetudinis male et in
ducenda conditio consuetudinis bone hoc non solum in cibo et potu sed etiam in aliis ad
regimen sanitatis pertinentibus et cetera:–

Dicto in generali quo sanitas conservanda sit in corporis sanis bone et temperate
complexionis per res non naturales sed corpori humano necessarias et de consuetudine
que est quasi altera natura. Nunc dicendum est de flobotomia que est una de hiis in quibus
stat conservandi sanitatem consistit. pro eo quod dictum sit cum in humano corpore sanguis
ac humores habundaverint si non evacuentur non conservatur sanitas sed laboratur
et sequitur egritudo. per flebotomiam quod evacuandum est habundantium sanguinis ad
custodiam sanitatis. que precipue competit sanis corporibus et bono regimine
utentibus. quia in talibus non multiplicantur humores mali habundant. Cum
sed flebotomia cum sit temperate et debito modo et tempore est ad sanitatis regimen
optima ita cum fit ultra temperamentum et absque modo et tempore est nociva. Dicto
quomodo per flebotomiam fit sanitatis conservatio restat nunc dicere de electio et
aliis in quibus sanitas duobus modis est medicina ad custodiam sanitatis aut
firmat ipsam sanitatem in corporibus perfecte sanis et temperatis et hec fit cum medicina
conservandi sanitatem consistit sed de medicina sano sibi temperato non eget eis
sanus disposita ut contra medicina aut firmat ipsam sanitatem in corporibus imperfecte
sanis quales sunt nimis humidis cum egrius quod quibusdam dicuntur neutri
egrotativi licet largo modo loquendo dicuntur sani quia nondum sunt egroti
et prout ab egritudine perfecti sunt sunt qualescumque vel debiles utuntur
humidis. qui quibusdam dicuntur neutri sanandi. licet sani sunt sed imperfecte
et in primo s. egrotativis sanitatem conservamus cum egritudines removendo cum
medicinis dissimilis vel contrarie qualitatis cum alternativis vel expulsivis sine
tamen dispositis in complexione sua conservamus corpus sanum et utimur confortativis
sed cum medicinis mediocribus et temperatis sicut solis dyamargariton et dyam
thos dicti Galieni ut dicit in libro secrete artis. que due medicine sunt quedam
calida recipiunt et quedam frigida. non tamen ut calidas medicinas vel inter
frigidas opponuntur sed ut mediocres et ad conservandum mediocritatem ut temperatum
sit et dicitur utiles vel expulsiva in corporibus dispositis nondum egris est
sed humidum humiditatem humorum pervenit cum digestiva et evacuativa

De flebotomia :–

De medicinis

neutri
sani
imperfecte

neutri

ut

= medicinis

vel quod medie
... mede
medie

medicinam super humiditatem illam amputando sanitatem custodimus. Et hec ad presens in generali in hoc libro de sanitate regimine breviter posui maiora et plura omittendo que in aliquorum libris notis sunt poterunt copiose.

Extractio aliqualis de serapionis aggregatione simplicium

In primo libro operis mei quod michi competit nominari thesaurum esse more aliorum de serapionis extractis curavi per quem medicinarum simplicium et compositarum noticiam cum quibus extracti cure pagine ordine quodam debito curis extractum procedere et simplicium medicinarum compositarum tractatum. Sic post totum in integrale decrevi in hoc secundo libro dicti operis decenti virtute et operacione aliquarum medicinarum simplicium annotare. ut eas sic complete hic ponam ut presenti operi expediret. Quia experimentatione non tamen integrale opus hoc aggregatum simplicium medicinarum compilatum per principem senectutis solacio temporis laboris brevius breviter perstrinxi. Ut pono eas consequenter que sub uno sunt gradu qualitatum ut serapio per hanc alphabetum ut melius occurrere michi possit quod querimus et hoc cum directione quarundam tabularum quas premitto et cum quibusdam virtutum descriptionibus quas appono ultimo in hoc libro etc.

Sciendum quod dicit serapio pro noticia operacionum medicinarum simplicium secundum quatuor qualitates primas scilicet caliditatem frigiditatem siccitatem et humiditatem que in eis potencialiter sunt. ponuntur ipse medicine in gradibus et sunt quatuor gradus scilicet primus 2us 3us et 4us et quilibet gradus habet iii mansiones scilicet in principio in medio et in fine. Et dicit quod medicina que obviat corpori humano et potencialiter non calefacit ipsum neque infrigidat neque desiccat neque humectat sed est similis complexioni corporis cui obviat talis medicina dicitur equalis et temperata et non dicitur esse in aliquo istorum graduum predictorum et talis est cera oliva et huiusmodi. Si vero corpus immutat cui obviat in caliditate et frigiditate siccitate et humiditate immutacione ab equalitate sue complexionis non multum apparente vel manifesta sed quadam estimacione rationali cognita talis res est in primo gradu et sic est camomilla in primo gradu calida et sicca. Si vero corpus cui medicina simplex obviat immutat immutacione apparente manifesta non tamen forti nimis dicitur ipsa medicina in 2o gradu calida et sicca sicut salvia vel huiusmodi. Si vero corpus permutaverit mutacione forti non tamen in ultimo est ipsa medicina in gradu 3o et sic

sunt in 3° gradu ca. et sic. anisum cinamomum et huiusmodi. Si non medicina corpus
sit fortis in mittat ut corrumpat spiritum et destruat calefactione que co
burat aut infrigidatione que mortificet ut in 4° gradu et sic sunt in
4° g. ca. et sic. Synape piper et huiusmodi et de istis sapientes de istis medicinis
nullam in verno in 4° gradu nisi illas que comburunt quia omnia sicca
in ultimo sunt convenientia sine dubio et tamen dicit sitiens in ulcio cum
caliditate. Et nota quod in hac tabula non ponuntur medicine nisi que
magis grate meo medicamentorum simplicium sine in 4° libro canonis apostoli quod vocatur
competit nominum in vernaculo ponitur cum suis gradibus ordine alphabeti.
Item nota quod alique medicine sunt in dicto aggregato et non ponuntur in
hac tabula quia diverse sunt opiniones graduum earum ut considerantur patet:-

Medicine temperate sive equales in 4 qualitatibus
que non sunt in gradu aliquo:-
Cera
Oliva matura
Oleum olive dulce et delectabile

Medicine equales in caliditate et frigiditate

Cassia fistula	sunt in primo declinans
Capilli veneris	ad calidum sic sunt declinans
Cortex citri	ad calidum
	sic in 2°.

Tamarindus
Triticum
Uve mature
Vermis
Quarum aliquam

Medicine in primo gradu ca.

Absinthium
Agaricus
Filex
Cicinum
Liquiricia prope equalis
Dens
Manna
Macis

Lirium — sic in 2°
Lacteria ... exsiccatem — f sic 2 hu
Deus — sic i 2°
Mamna — humida parum
Melas — sic in 3°
Bitumina 2 hu temperate ad pinguedinem cal. 2 hu

Medicine ca. 2 sic i p° gradu tendens

Altea
Avena
Camomilla cantabrinum
Caules
Caricas lignorum
Cardamomum
Coriandrum i. semen
Mellilotum
Dactili
ffistici
ffumus terre
Nux cipressi
Risi
Sene
Sericum
Papaver ruben

Medicine frie 2 sic i p° gradu

Acacia
Altramiua
Acetum mediocre — Acetose
Castanea
Cicorea
Corallus
Epatica
Endivia

ffolium indi
Enstuca
Eupatorium
Ladani
Lolium
Lupulus
Orobus
Pyonia
Spica nardi
Storax cala
Sticados ara.
Rubea tinctorum — Hec sunt sicce i 2°

Medicine ca. 2 hu i p° gradu

Amigdale none
Borago
Buglossa
Cicer
ffasioli
Jujube
Pendie
Pinee
Uve dulces
Zucarum novum

Medicine ca. 2 sic i 2° gradu

Affodilli ambra amigdale ad[...]
Balsamum cappares ca. g.
Ciperus — ffeniculus ca. [...]
Hermodactuli
Mel
Mirri vel almiri
Mustus nasturcium aquaticum
Lignum aloes

Faba
ordeum
Rose recens
mirabolani emblici
Salix

Medicine frigide in primo gradu et sicce in secundo

Cauda equina
mirtus
mirabolani citrini kebuli bellirici et indi
milium
panicum
Rose sicce
Ruta
Grana uvarum passarum
ebulum

Medicine frigide et humide in primo gradu

Prune damascene
Spinargia [illegible]
Viole
Malva [illegible] recens
Atriplex frigidum in primo et humidum in secundo

Medicine calide et humide in secundo gradu [illegible]
[illegible] eas quas non pono quia non
sunt in meo aggregato.

Medicine frigide et sicce in secundo gradu

Berberis Bolus ar
Balaustia Draganum
Papaver album domesticum

Nux muscata ozimum
Narsi Narcistus
Reubarbarum [illegible] [illegible]
Salvia
Sambucus
Silermontanum
Scabiosa
Saracolla
Terbentina [illegible]
Urtica Vermix

Medicine calide in secundo et sicce in tertio

Aloe
Calamus
Camepiteos
Mastix
Mel
Marrubium
polium
Zedoarium
Bene calide in primo et sicce in primo
Abrotanum calidum in secundo et siccum in primo
Ciperus calidum in secundo et siccum in primo
Olibanum calidum in secundo et siccum in primo
Rapa et pastinaca calide in secundo et humide in primo
Amomum
Anetos
Album domesticum
Artemesia
Apium
Anetum
Betonica Bryonia
Bdellium malaxtica
Borax capparis [illegible]

Plantago
Solatrum

Me.ne fce in 2o g

Sumach sic in 3o g
Memite sicci g no po.
Galla sicci g no pom.
psillium i sicci & hu eqlis

Me.ne fce & hu in 2o

Cerepa
Cucumeres
Citrulli
Cucurbita
Lactuca
Lenticula aque
Melones
Psica

Me.ne ca. & sic in 2o

Amsinum
Apium
Acorus
Armoniacu
Porrum polii
Pulegium
Sal.
Saturcia
Sabina
Salmonea
Safisagria

Carui cassia lignea calamus aro
Cappar cupen bet camedreos calamb
Celidonia
Centaurea
Camelleuca alba
Camelleuca nigra
Dictamnum
Cynamomu sc in p.o 3
Ciminum
Costum Coloquida
Cortex esule
Esula i. cortex eius
Epitimum
Elleborus albus & niger femicle ca. 3o. sic in p
Gentiana
Galbanum
Gariofili
Galanga
Yperiton
Ysopus
Maiorana
Menta
Mirra
Mumia nigella
Oppoponax Origanum
Pentedanu
Pix dura & liquida
Spodium
Sticura
Papaver nigru agreste

Medicine fce in 3o & sic in 2o

Iusquiamus

ut in sap

Serapinum
Tymus
Turbit

Medicine ca. in 3° g

Cynamomum sic. i fine 2 g cu
Castorium sic. 2° vel recens
Serapinum sic. 2°
Raffanus sic. in 2°
Sambucus 2 ebulus sic. in 2°
Menta ortolana viridis sic. 2°
Zinziber non recens sed desiccatum 2°
Aristologia sic. in 2°
Feniculus sic. in primo

Medicine ca. 2 hu. in 3°
non habentur in sap

Zinziber recens
Enula campana
Catepucia sed ca. sed

Medicine fri. 2 sic. in 3° g

Sanguis draconis
Camphora

Sequitur tabula capitulorum etc.

Sandali
Tamarindi
Sempervina
Virga pastoris. cardo follonum idem
Vue impontiticitate sua
Portulaca fri. in 3° 2 hu. in 2°

Medicine ca. 2 sic. in 4° g

Nasturcium ortolanum
Piper. piretrum
Porrum agreste
Sapo
Sinape
Squilla

Papaver deguo sic. opium et ipsum
opium fri. 2 sic. est in 4° gradu.

Tabula capitulorum huius libri et numerus in quo folio capitulum invenitur huius voluminis

+

Dhilumenus filius Sirapionis dicit in libro septio in suo sz antidotario
i absinthio pontico. qd sit bonum ut portetur de ponto est sapientius
inter valde in alijs speciebus absinthij est amaritudo valde et stipti
citas vero pauca. quia si ipsam gustaveris stipticitas eius aut non sentiuis pe
nitus aut occulte et debili. sed ipsam sentis ergo oportet ut eligatur
ponticum in oriundum stoi et epatis confert et folia ipsius pontici et tamen
eius sunt subtiliora illis sz amaris non ponticis et in flore eius
est odor eiusdem aromaticitatis In alijs vero est odor fetidus et ut ipsum
oporteat ut fugiatur ab eis et administretur ponticum quia cfr. epar stom
et aperit opilaciones eorum cum eius virtus lavativa et abstergit et subtiliat
et potest exire inde ex urina. Et est in infusione de a. ʒ v. usque ad ʒ vi.
et de ipso solo cocto ab uno ʒ i. usque ad ʒ ii.

Absinthium est herba nota et quia usui medicine convenit
sed non cibo. est cum eius amaritudo ammixta alia cum ... **Capitulum primum**
Virtus eius primi est quod calefacit in primo et siccat in secundo et ulterius 2a que **Virtus**
abstergit et fortificat et virtus 3a que fuit deinde quod est in stomacho de
humoribus colericis et expellit per secessum et provocat urinam et mundificat
ipse quod aggregatur in venis de humore colerico et expellit ipsum per urinam
et quando inventum pectore vel pulmone est flegma inclusum non iuvat nisi
propter virtutem sue stipticitatis et succus eius est calidior quam herba et stipticitas
eius est maior quam amaritudo in stipticione. hec // Ponticum melior est eius

folia sunt alba et lenia et succus et flos calidiores sunt herba .1. quod accedens
..) ... sunt ad ii gradum eius et est absinthium oportet ut expressa eius dante sibi aliquam
amaritudinem et nitrositatem et stipticitatem illud petit opilacionum et solutivum ut
et expressa circa stipticam partem adquirit ei ut sit corporis membrorum confortativum
et laxativam partem purgativam et ducit caliditas in superficie eius contra per operacionis
quam obtinet contrarium .s. vestigia calidum sed expressa stipticam vestigium sunt potencia
et [illegible] et stipticitas sunt plus amaritudine sunt et indiget pluribus quod in eo
est contra expansivum et dixerunt quidam quod educat pluritatem comprimenda et
recesserunt. in dicto a. v. hec ille [illegible] Gal. ad glauconem dicit ab-
sinthium habere duas virtutes contrarias virtutem laxativam et aliam stipticam
materiam ut exeat propter quod si detur cum indigestio fuerit bellum. quia virtus
eius laxativa movet materiam ut exeat et virtus eius stiptica materiam
in durat et prohibet ne moveatur et sic [illegible] in labore sed si detur materia
digesta. virtus eius laxativa movet materiam ut expellatur et virtus eius
stiptica virtute expulsiva confortat in expellendo materiam [illegible] hec ille.

lax et constrict Dicit quod absinthium dicitur habere duas virtutes contrarias laxativam expulsivam
et amaritudine. et constrictivam ex contrarietate [illegible] contrarium dicitur habere [illegible]
cum pontica. quare si recipit in[illegible] [illegible] compacta [illegible] sunt reddit
[illegible] et calidum sunt illos humores solvit et contraria [illegible]
quare non est danda .a. materia digesta ut digestam solvi dissolutive
et dissolutivam ponticitate sunt constringente exprimat et dicit melius absinthium
est odore suo bonum et non fetidum. cuius folia sunt nuova aliis et eius
flores colligentur in fine veris et vinum [illegible] parum [illegible] hec ille
Et mesue debilis est operacionis in solvendo et aqua [illegible] [illegible]
calidi et fumus eius confortant operacionem eius et non [illegible] nocumentum cyperus
et passule. Dosis eius decocti et infusi potest esse a. z. b. usque ad
[illegible] et pulvis eius a. z. y. usque ad iii. et de decoccione sustinet
mediocriter hec mesue aqua decoccionis eius ut radices cucumeris
asinini spongia infusa et expressa tempori applicetur stringendo confortat
cinguine et olei cipreis [illegible] simile mesue ad dolorem capitis [illegible] ut
ad dolorem capitis dicit p. de [illegible] mundo quia expertum et [illegible] cum stiptica experiencia
absinthium et radices cucumeris asinini cum oleo et aqua [illegible]
in cathemia si [illegible] dolens decoccione hac embrocetur et emplastretur cum fece sive cum
+ herbis [illegible] sanat emigraneam. sive cum fe- esse sive [illegible] fe- [illegible]
[illegible] medicinam [illegible] ergo absinthii partem .i. [illegible] rosarum partem [illegible] =
[illegible] partem .ii. [illegible] betonice partem iii decoquo ut facias emigranee. ut =
super de absinthio et cucumere asini. [illegible] est et [illegible] in aliis doloribus
q del myt capitis [illegible] cum [illegible] absinthii cum calida aqua [illegible] contra dolorem
[illegible] capitis [illegible] .i. [illegible] ascendente ad caput et
ad dolorem oculorum cum pulsacione [illegible] emplastrum [illegible] et [illegible] confortabit

confert suffumigacio de eisdem sap. addit nocumentum pessariorum mesue et cetera
ad dolorem aurium confert embrocacio decoctionis eius sap. et origano et — nô lu
vaporacio et surditati vero cum vino vel aqua secundum mesue. et vero surditati
et tinnitui cum aceto humiditati auris mixtum cum melle. confert sap. et succus — sed ipse
eius si imponatur cum bombace vel lana et cetera.
Vermibus auris succus eius instillatus vero cum —
Livori sub oculo confert ipsum cum melle mixtum emplastratum sap. et circa
dictum livorem aliorum membrorum ex percussione vero absinthium sive succus eius
cum melle et pulvere cimini emplastratus
circa quem succus absinthii potatus visum clarificat oculis impositus vin — granula...
bore et pannum removet teste dyascoride et macro — ...
P. d. sicut rivando absinthium emplastratum confert obtalmie exsiccando
resolvendo sua calidi et prohibendo fluxum materie sua stipticitate
obscuritati visus absinthium cum melle mixtum confert sap. et succus vero — ... absintio
ad apostema oris confert cum melle et sale nitro et linitur cum eo palatum et confert sap. — visus
ad fetorem oris. os abluitur cum aceto decoctionis eius et fetorem oris remo
vet a putrefactione gingivarum et prohibet oris mesue.
Item vinum decoctionis eius et corticis eius vel aqua sublimacionis eius confert — confert ad fetorem
fetori oris propter ventrem putridum quod est in stomacho messue intellige bibitum
ad dolorem et inflacionem stomachi et ventris bibitur cum silere montano vel cum spica et confert — stomachi
contra fastidium cibi quod bibitur quolibet die ex decoctione eius vero sap. et cetera
vel aqua eius sublimata confert sap. — yeticum fit et confert ibidem appetitum
excitat si orificium stomachi oleo eius inungitur constantinus in 2° particula pantegni
et quod emplastratur cum oleo ro. et vino super stomachum confert dolori antiquo sap.
Purgat humores coloricos de stomacho et intestinis et mundificat. venas de — humores colericos
humore colorico propter quod sicut quod sive est inclusum in stomacho vel in pulmone — + stomachi
yporcondriis et epate confert contra et cum non sit hic propter stipticitatem sap. vino
et oleo de alkanna bene mixtum et appositum contra dolorem corporis antiquos
sap. ydropicis et spleneticis fit emplastrum cum eo et ficubus et sale nitro et — ydropicis + splenet
farina lolii et confert sap. — Provocat quoque sicut cum melle et eo pessarium et antiquum — menstrua
dicunt sap. et suffocacioni vero confert quae ex fungorum comestione provenit
si bibitur cum aceto sap.
Urinam provocat secundum sap. quod bibitur et cetera quod dicitur quod cum melle et cum aqua debet — urina provocat
succus eius bibi contra ebrietatem et cetera — prohibet apostema si singulis diebus — contra ebrietatem
bibitur vinum infusionis vel decoctionis eius secundum q. vel y. idem facit et cetera — apostemata
modo aqua sublimacionis eius messue Bartholomeus dicit quod eius decoccio facit — prohibet
hoc et ego dico collucionis cum eo et intelligendum et depressione gingivarum — contra
depressione humidas et cetera.
Cum melle cimino et parvo vino calefactum confert genis et percussioni — quae ex percussione membri
membrorum sap. et magis quod eprimunt cum eo insternur et cetera. — livores
ad custodiam sanitatis bibunt ipsum messue considerantes quod mundat eos sap. — aut
ycliniachos aurum potus infusionis eius vel decoctionis eius sap.
a tineis pannos conservat si pulverizatur in scriniis ubi panni sunt sap. et — a tineis
conficitur cum oleo et corpus inungitur eo et prohibet cimices culices et tineas
et pulices secundum aliquos apponere ad ipsum et est bonum cercatibus prostatum hoc facit

ab eis — conservat a pulicibus ... — quod ... pestilencia ...

yporcondriis

equus et sibi ipsis ut appareat immunes sint sap. Alii experimento dicunt canes depiliatos quorum corpus sit inunctum non tangunt nec mordent etc. Vide sap
[illegible] Libro de corrupcione ipsorum et corrosione mirum aqua eius in clistere mixta confortat stomachum et epar corroborat opilaciones aperit et curat morbos opilacionum et ictericos et ydropicos etc.
Morsui scorpionum confert mirabiliter sap.
Febribus longi temporis et febribus opilacionum multum confert secundum mesue. Idem propterea ex eo et fumo terre et passulis sine interioribus et mirabolanis citrinis fit pocio bona aperitiuum et sanatiuum etc.
Pulices defugare si ex decoccione eius pauimentum domus perfundatur experiencia et in aqua sit in decoccione ut post sap locum spargendo etc.

Abrotanum — Abrotanum virtus eius est prima calidum in secundo siccum. Virtus abstergit et incidit et [illegible] virtus quod tollit rigorem febrium flos et summitates eius admiscentur [illegible] eius tercia quoniam calor subtiliant et sapor eius est amarus et est in eo parum stipticitatis in sap. [illegible] calidum in secundo et siccum in primo. Dolor capitis [illegible] abrotanum in potu [illegible] et caput cum eo et oleo inunctum confert et [illegible] tudibus [illegible] capitis et [illegible] et stacionis sap. Capillos facit crescere si ipsi crescere cum oleo antiquo vel oleo raffani vel unguentis adhibeatur confertur misceatur et confert alopicie quia poros cutis dilatat sua calefaccione et [illegible] tilitate et sua mordicacione sap.
Apostemata calida oculi cum [illegible] aut cum pane emplastrum curat et apostemata exterius cum farina ordei resoluit sap. calidum et siccum dicit quod dura apostemata resoluit.
Contractioni anhelitus que cogit hominem stare erectum confert aqua infusionis eius vel decoccionis bibita sap.
Frigido sto. [illegible] in quo ipsum coquitur si stomachus inde lingatur confert sap. quia aufert frigorem eius etc.
Pro eo quod sap. calidum et siccum mulieribus sedentibus in eius apozimate quod prouocat secundinam et mortuum fetum et educit claustrum uterinum aperit. Apostemata si habuerit sanat hec ille. Calidum et siccum etc.
Stranguirie confert sap. calidum et siccum sedentibus in eius apozimate stranguirie confert [illegible] quod prouocat putridos humores [illegible] exsiccat apostemata in ea nascencia flem[atica] et dolores sanat morsus inmstius et [illegible] vel pectini [illegible] et calidum et siccum [illegible] humore vel lactorum et [illegible] corporis confert sap. calidum et siccum sanatus bibitus et [illegible] plasmatus sanguine membro allisum et expellit vel [illegible] inundificat et reducit hec ille. Secundum dicit quod nocet stomacho etc.
Rigorem febrium tollit si corpus febrientis cum eo inunctum rigoris cum oleo eius ungatur.
Vermes lumbricos occidit et expellit sicut vide sap. calidum et siccum species absinthii. i. centonica sap.
Ulceribus humidis in quibus non est dulcacio et ulceribus recentibus [illegible] confert ipsum combustum sap. Sciatice confert sap. administretur sicut hec sap. dicitur [illegible] confert etc.
Ponibus mortiferis confert si cum vino in potu sumatur sap.
Animalia venenosa fugat si [illegible] sternitur sap. Secundum guilhelmum ubicumque spargitur oleum eius confert dolori [illegible] et facit dormire et [illegible] humiditates [illegible] hec guilhelmus etc.

ystericie
Abrotanum
[illegible]
capillos facit crescere
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
stranguirie
[illegible]
[illegible]
confert
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ca. fri. e. et sic. in primo et est stipticum et gummi arboris eius e. gummi | Cap.[m] 3. Acacia
arab. dicitur arbor e. de babilonia cuius fructus e. lupinus albus et ex
vaginis de fructu factus est eius acacia hec in sap. ciri. ɸ acacia est
succus prunorum immaturorum s. slen. et est fri. et sic. in 3o. desiccatur ad sole
et durat p annum hec ille. Vz oculis quibus iniscetur cum medicinis oculi extra
eminentie oculorum valet. Contra herisipile formice et fissuras ex frigore et
panaricio et ulceribus oris et abstendit humiditatem matrice fluctus et re-
ducit anum et matricem et qui bibitur et fit clistere. cum ea stringit ventre
et denigrat capillos. Constantinus colirium expedibiliter virtutis recentime
acacia cum in minima degustur vel gummi arab. et albume oui super surculos
h. in sap. et non dicit quod lenit pectoris emplastrum confert contra fluxum
ventris. eodem modo valet et si fiat de acacia crispule in fortagine cum aqua
pluuiali et in potu detur ad idem. confert hec ille ci. ɸ :–
Contra apostema cum acacia cum succo plantaginis vel corrigiole vel alterius
herbe frigide dissipetur aut ex plasmatur confert ci. ɸ et nos vero succo prunorum
parciam. quia illam de babilonia non habemus et sunt illa pruna primula. que
theotonice dicuntur slehen an. slecn :– | Acetum
Acetum est res ex partibus ualde contrariis composita. Substantia eius est
subtilis. composita ex caliditate et frigiditate sed amplior est frigiditas et | Vinum
desiccat ipse sine. 3. g. quod est antiquum et acetum in quo non est acuitas
e. frigidum. sed quod modicum et sapore est acuitas. e. in eo acuitas calidum
sed paucam humidat et stipticat. et bonum est stomacho et excitat appetitum | aperitiue apetitum
hec in sap. ione. Circa sed ɸ acetum e. frigidum et sic in 2o. virtute habet
penetratiuam diuisiuam et consumtiuam. eligitur quod super terram effusum ebulit. t. e.
penetratio est ex subtilitate. substantie consumtiuum ex parte frigiditatis et de
siccatiuum ex qualitatibus suis ci. ɸ Si stomachum ventum plenum lauat. si | t. fris e. fisijs[…]
ventrem stringit ciri. ɸ et quidam dixit quod hic facit acetum capitis | t. fri. e. [struck out]
gargarizatum ego dico nimis scriptum quia in pleno sto. humoribus
ex accidentali calore et substantie sue subtilitate humores diuidit sbtiliando et re-
soluendo et lubricat intestina per expulsione corporis. Si stomachus est vitium
per conuergacionem stomachi et vistrum stringit ventrem :–
Ad dolorem capitis ex calore solis infundit spongia molli ro. et p[…] | Ad dolorem capitis
in aceto et fronti apponitur et confert sap. aceti et oleum ro. simul dolori
capitis vz feruore mediante et messue de appetitus ro
Et ipsum coctum cum melle si eo lanior sub oculo liniatur confert sap.
aceti calidi fumus confert grauitati auditus et tinnitum aurium et si ipsum | Ad vermes aurium … medicatur … fluxus …
auri instillatur vermes qui sunt in ea occidit et ydrop. confert sap.
aceti gargarismus confert asperitati vimile et abstendit fluxum humoris ve-
nientis adguttur et confert squinantie et collutio oris cum eo calido dolori
dentium confert sap. Sanguinem sanguinolentus stringit et qui bibit
eradicat sanguissugas que adherent gutturi et confert tussi et asmati | Tussi
h. sap. modicum non dicit. Stomacho est bonum et prouocat appetitum et rabies | et atque
coctum confert cursibus frebuntur ad neruum et confert coagulacionem sanguis | stomacho
[marginal note:] …
…

et lactucae in vino in sap. // Matricem constrictam et ani excrescentiam reducit si in eo
lana vel lota vel spongia intingatur et apponatur et sic apostemata impinguat. Cor-
rigit et emorroidas. Hec in sap.
Scabiei ulcerose serpigini formice impetigini etc. et [illegible] confert cum
misceatur cum melle [illegible] [illegible] et ulceribus fraudulentis [illegible] in sap.
Podagre confert cum [illegible] pane furfure misceatur et apponatur tepido sap.
Pruritum et ulceribus fraudulentis prohibet augmentum ablutio eius cum eo
assidua in spongia in eo bibita et pruriginosis locis applicata pruritum sedat
Singultum nocumento obviat cum cum sale bibitur sap. tepidus sit.
bitur sap. // Sanguinem abscindit a quocumque loco fluat membro si bibatur
aut fiat sessio in eo sap. -- ~~Balneum aceto~~ Contra vomitum vel fluxum ventris
rose et galle in aceto coquantur et lana vel spongia in ipso posita super stomachum pro
vomitu vel super ventrem pro fluxu et renes ponatur. Circa instans etc.
Contra febres tertianam simplicem et duplicem et cottidianam de fleumate salso valet siropus
acetosus de zuccaro et aceto factus. Iste factus in febribus [illegible] acetum a melle i. oxi-
mel confert. Circa instans. // Debilitati ex egritudine [illegible] confortat panis assatus
et in aceto tinctus si odoretur et si inde labia et lingua fricentur et bene pul-
[illegible] inebriationi [illegible] pane [illegible] in aceto imbibito complectetur sap.
Contra litargiam et frenesim valet si volarum manuum et pedum cum aceto et sale
[illegible] et febribus urentibus aceto utimur [illegible] fricentur. Circa instans.
[illegible] fricationibus volarum manuum et pedum sine sale in aliis passionibus et in [illegible]
frigidis sal apponatur etc. // Nocet autem nimium sumptum penetrat ad profundum
propter subtilitatem [illegible] et [illegible] nocet debilitat visum nocet melancolicis et
mulieribus [illegible] [illegible] Dyascorides dicit [illegible] Gal. dicit
[illegible] cuius [illegible] est insipidum et alterius species est sapor acetosus
[illegible] et sic [illegible] et utrius [illegible] que resolvit et mollificat. Semen acetose
est [illegible] stipticum [illegible] curat [illegible] intestinorum et fluxum
ventris et utrius semen acetose magne [illegible] Sed que in paludibus crescit
est debilior [illegible] similis [illegible] sap. // Ibidem Dyascorides dicit omnes
species acetose que coquuntur molliunt ventrem [illegible] coquuntur in vino et fit
[illegible] vino [illegible] dolorem [illegible] sap. // Aurium dolorem sedat
aqua decoctionis eius sap. modum non dicit ego [illegible] suffumigatione eius
Gal. [illegible] dicit folia eius [illegible] etc.
[illegible] ventrem et semen eius stipticum sap. // Nausee et ulcerationi intestinorum
et fluxui ventris [illegible] semen eius et flos eius bibitum confert et sic puncture
scorpionis confert. Et si prius ipsum bibat et postea pungatur a scorpione
non nocet punctura // Scabiei ulcerose impetigini [illegible] que
accidit [illegible] unguium [illegible] cum aceto
vel sine aceto curat [illegible] locus [illegible] cum aceto et nitro sap.
[illegible] curat [illegible] fugit vespae [illegible] vinum [illegible] decoctionis eius
vel foliorum vel radicis [illegible] semine [illegible] et sic dicitur contra puncturam scorpionum
Pruritum corporis confert decoctio acetose [illegible] Dyascorides in sap. etc.
super pruritum aut succus acetose misceatur cum aqua fit balneum et sedat
pruritum sap. // [illegible] splenis confert acetosa cum aceto [illegible] et super [illegible]
[illegible] emplastratur [illegible] resolvit sap. // Scrofulas ipsa cocta in vino
et per modum emplastri supposita resolvit [illegible] et quidam suspendunt radicem

et nocet

acedula acetosa

contra antiq

eius super eum qui habet scrofulas et inde inuncti diximus sanatio etc.
Mattheus antiqui cum habuit abscinde acetosa cum et nastarcium cocta sale sap. [Jecorinum]
Et morroidibus et ebrios confert secundum non dictum modum. sap etc.
Ebrios reddunt comedant et super cinonodes contusa ponatur. Alfonsus — Capitulum 6
Acorus — Dyascorides dicit acorus est in folijs similis yris. nisi quod folia acori sunt latiora et lon
giora et in summitate sunt rigida et acuta ad similitudinem gladij et habet florem [illegible]
radicem tortuosam et geniculatam in colore tendens ad rubedinem et habet odorem
non malum et saporem acutum et Galienus dicit quod de acoro inspicitur est radix eius
et est subtilis et sapor eius est acutus cum pauca amaritudine et odor eius non est
malus. Et virtus eius est prima ca. secundum [illegible] et virtus secunda eius est que — Virtus
abstergit et subtiliat. quod [illegible] intus in cornea oculi et succus radicis magis habet
est innatam et abstergit sine mordicatione et natura eius est sicut natura aristol.
et radicis liquiricie et operationes eius mean. sunt similes. natura quod acorus est for
cius operatione et fortius calefaciens habet. sap. et in compositis patet quod pro aristol. potest poni
acorus et pro acoro potest poni meu natura quod plus ponatur de meu. propterea duplum
Circa instans dicit acorus non solum in locis aquosis invenitur sed etiam in locis
siccis. colligi debet in principio estatis. s. radix et inferiora fundi remotis commi
tatibus exterioris cum cutello ad solem desiccari ne humiditate putrescat. servari
potest per 3 annos et bona efficacia et virtute habet diureticam aperitivam et
dissolutivam habet etc. instans // Obscuritati visus succus radicis eius [illegible]
abstergit eam. sap. et bonus est acorus contra [illegible] secundum modum non dictum
ego tamen eo [illegible] succo [illegible] tincto etc.
Albuginem oculi subtiliat et abstergit est sua proprietas. sap. // Contra
pannum oculorum succus acori [illegible] et [illegible] ad solem aliqualiter desiccetur et
addito aloe. ad ignem bulliant et colentur. ponatur in vase eneo et oculo i[illegible]
Dolori pulmonis epatis lateris et splenis [illegible] ponatur etc. i.
et difficultati urine torcionibus et [illegible] morbus
~~venenosis~~ venenosis et clysteratura. eius potata confert. sap.
Dolori intestinorum [illegible] eius [illegible] et acorus ventositate
splenis resolvit idem etc. // Dolori splenis et epatis acorus cum aliis [illegible] melle
et aceto [illegible] unguenti vel emplastri cum cera confert [illegible] i. et vinum decoctionis
eius ad idem valet ibidem secundum [illegible] non detur etc.
[illegible] aqua decoctionis radicis acori et [illegible] rubeorum bibita summum remedium
est si sit [illegible] [illegible] si non sit [illegible] lenta fiat balneum cum aqua decoctionis
radicis acori vel pulvere eius inspersa. [illegible] corpus in balneo dum sudat [illegible] i.
[illegible] [illegible] actualiter [illegible] [illegible] super [illegible] [illegible] i.
Rupture vesice et distillationem urine confert et provocat urinam et [illegible] libro
quinto de simplici medicina etc.
Capitulum 7 — Melior est semina que est rotunda in forma et non oblonga [illegible] [illegible] est con — Agaricus
tinua sicut masculus [illegible] habet [illegible] tuberositates vel lineas intus et albus me
diocriter pulverizabilis et est subtilis substantie in sua compositione et substantia eius composita ex
[illegible] aerea et terrea. [illegible] subtiliatur calor [illegible] non est in eo aliqua aquositas [illegible]
et in sapore eius est dulcedo [illegible] primo [illegible] gustui; ultimo non [illegible]

Virtus amaritudo · et aptz meos aliqn acuitatis cum stipticitate. Et virtus eius prima est quod cale-
facit et desiccat. Et 2a que incidit et resolvit res grossas et tertia que aperit opi-
Dosis lationes epatis et renum et curat yctericiam ab opilatione epatis incipientem. Et dosis
eius est a ʒ i usque ad ʒ ii in infusione. Et sunt unde est fortificat medicinas
magnas cum miscetur cum eis et facit eas pervenire ad extrema corporis et e
converso medicinas mortiferas qui bibit ut miscetur cum aliis medicinis vel
est omnibus doloribus qui fiunt in iuncturis corporis in superficie. Et datur in potu ali-
quibus cum aqua. aliquibus cum vino aliquibus cum stringibus. et quibusdam cum
mellicrato secundum diversitatem egritudinum et virium et etatis in superficie. Et
Bullinus medici libro dicit quod bz conveniunt venenum sumptum et sedat dolores renum et
iuvat medicinas pervenire ad extrema corporis. Serapio. Mesue. electus eius est qui est
albus levis porosus. velociter frangibilis rarus. primo dulcis in fine gustus
amarus stipticus. et pars superior melior est et habet orificiis inferioribus. habet fera
et non masculus qui est longus niger gravis habens infractiones. Item habet ferm-
Virtus entationes humorum et est durus densus et est malus. agaricus autem et in primo
et siccus in 2o. et est subtiliativus et solutivus et. et attenuativus ventositatis grossarum
et apertivus opilationum. Omnium debilis est operationis et tarde solvit. Vigor autem
eius operationis cum est per ipsius pilos gemme dama ut kemsati sexta parte
Rectificatio et speciebus nardi 6ta parte aqua apii. mellicraton. oximel. diuretica et sal
lateri. Vigorant eius operationem. Educit humores grossos flegmaticos et coleram
rubeam et dat. dixit quod utraque eo educit et flegma et humores grossos et
putridos et eius proprietas est. mundificat cerebrum et nervos et membra sensuum et
lactas et matricem que sunt in ea et in superficie corporis et mundificat pectus et
pulmonem ab humoribus viscosis et putridis et mundificat epar. stomachum renes
et matricem et educit materiam amicius. Item quod dominantur veniunt. agaricus
gravium medicinarum familie. quia singulariter per totum corpus comoditatem
Comodat antique sodati :- facit et valet ad omnes dolores interiores corporis et est medicina mirabilis
ad antiquam sodam et epilentiam et vertiginem proprie et confert manie et me-
lancolie. et egritudinibus humorum et apostematibus cerebri et asmaticis et ulceribus pulmo-
nis et pectoris et doloribus stomachi et visceri et est magna medicina opila-
tionum omnium et egritudinum ex opilatione. sicut est yctericia ydropisis et confert
splen et dolori epatis et splenis et renum et curat apertionem corporis et provocat urinam et
et mundificat matricem et vapores eius fetiditate. coloris aufert et facit
bonum colorem cutis et lumbricos educit et sanat et arteticis doloribus
et ad febres antiquas diuturnas malitiam et ad typum cotidianum est magnum
iuvamentum et proprie cum eo quod convenit ex potibus. Et dosis eius contra paucos
Dosis est a ʒ i usque ad ii. et in decoctionibus a ʒ ii usque ad vi. Et decoctione
et conviolatione sustinet virtutem mediocrem et conservatur per iiii annos. Serapio. Mesue
quod per iiii annos fiunt de eo ·
In dolore capitis ex flegmate agaricus cum fenu et simul decoquatur et decoc-
tio potetur. De eo fiunt pille cum succo absinthii addendum. sed cum stom-
achi conveniunt. flegmaticorum ex flegmate naturali capitis conferunt ea ·
ponat agaricus in decoctione ad gl. quoniam et de febricitanti vel al-
tero simul ut aliis quod convenit et pdest ea · Et quibus propter eam fuit idea
sed eius et sed non accepit purgationem. Et agaricus ʒ i et sue succi

ferm̄ tre an ʒ. i. commiste et dā pacienti. an. ij. vel in horis accessionis hic solo expimento multi liberantur. certum est.

Contra dolorem stomachi ex passione cisteri. mollificantis precedente fiat clistere de agarico et aliis convenientibus valet. certum est et cetera.

Contra dissinteriam pone agaricum cum vino decoctionis, strictive colato et da.

Contra fistulam recipe pulveris costi tartari agarici an. ʒ. v. bibe. certum est.

Misce cum melle pulverem istorum subtilissimum et tenta intinge et impone ossa fracta extrahit, malam carnem corrodit et fistulam sanat. certum est.

Contra emorroides pulvis subtilis agarici cum succo sicamini conficiatur et cum oleo calefiat ad ignem et bombace intincto super ponitur. certum est.

Contra morpheam et maculas albas pulverem agarici tartari et pulveris costi scamoniate sal appone pulverem et fortiter frica. certum est.

Dolor capitis, Asmati, Stranguirie, Dolori renum, Yctericis, Dolori matricis cum suffocatione, Desiccationi caloris corporis: Sciatice, Dolori matricis, Epilencie, Apprimendis, Ventositatibus matricis — cui bibit de eo pondus ʒ i. confert. Adhibet que hic scripta sunt.

Pulmonis ulceribus datur in potu cum rob. sapo.
Suspiriosis aperte datur in potu cum squigibus. sapo.
Dolori stomachi et eructuacionibus acetosis masticetur solus et suggluciatur et bibitur aliquis potus hinc post cum sapo.
Sputo sanguinis confert qui bibitur de eo in ovolo scilicet cum aqua absinthii. emundat pectore et instrumenta pectoris. sapo. Rigori febris confert si bibatur ante accessionem febris aufert rigorem si ex flegmate grosso sit. sapo. in ovolo scilicet cum squigibus confert. Item si bibatur ʒ i. de eo in potu cum mellicrato vel ʒ ij. laxat ventre. sapo. Contra medicinas mortiferas sumitur de eo cum vino aqua in potu mixta ʒ i. sapo:
Contra morsos venenatos bibitur de eo in ovolo scilicet cum vino et confert.

Affodillus calidum est et siccum secundum Gal. sed quia non ponit secundum intabula gradum. sapo. ponitur calidum et siccum in 2° et secundum virtus secundum Gal. est que abstergit et resolvit et subtiliat et cinis eius qui comburitur est callefactivus et desiccativus et amplius subtiliativus et plus dissolutivus et propter hanc causam curat alopiciam et idem B. in libro de cibis dicit quod virtus est extitura subtiliativa sicut virtus speciarie incidens et idem dicit stipes affodilli in potu ycteriis quia est in cibis medicina maxima. Dyascorides. folia eius sunt similia foliis pori domestici et virga eius est levis in cuius summitate est flos albus croceus ad albedinem tendens ut flos pruni. virtus in colore et habet radices oblongas et rotundas similes glandibus in figura et sic id. quod ex de ipsa planta administratur in medicina. sapo. Virtute habet diureticam, attrahendi et desiccandi, consumendi et radix eius magis competit medicine quam folia et viridis melior est quam sicca. certum est.

Cum comburitur radix eius et sic ex cinere ipsius facit nasci capillos in alopicia post quam fricatur locus cum panno aspero. sapo.

Valet auribus cum succus radicis eius misceatur cum olibano melle et vino et distillatur in aures tepidus aquibus sanies fluit confert. sapo. // Dolori dencium ex calore

Capitulum 8

radicis eius potui et sup[er] p[ri]mas bullitu[m] et post tepid[um] in aure distillat[um],
Oculis succus radicis eius mixt[us] cu[m] vino dulci [et] const[at] sanguine et cera
mirra et oleo sil[...] coctis e[st] collirium optimum oculis Sap[ientis] // Circa i[nstans] ponit sic
R[ecipe] croci ℥ i s[ed] mirre ℔ i succi affodillorum lib[ras] ij vini boni l[ibras] s[ed] bulliat
simul usq[ue] ad consumac[i]o[n]em medi[etatis]. p[ro]ponat[ur] ad solem usq[ue] ad consumac[i]o[n]em x
omne vicium oculo[rum] medet[ur] p[ri]mus reponit[ur] tunc i[n] vase eneo et valet
q[uod] v[alet] con[tra] macula[m] et omne vicium oculo[rum] hec circa i[nstans]
Dentibus succus eius tepide instillat[us] in aure contraria denti dolenti sedat —
Tussi q[uam] bibit[ur] ex eo pondus ℨ ij cu[m] [et] l[iquo]re sed[at] eius Sap[ientis]
vino c[on]t[ra] tussi et dolori lateris et co[n]quassationi membro[rum] Sapio et c[etera]
Cranulis q[uod] coquit[ur] radix eius cu[m] fece vini et fit emplastrum c[on]t[ra] ulceribus in —
millarum sic const[at] ulceribus testiculo[rum] et ulceribus sordidis carbunculis et
aliis exitur[is] Sap[ientis] et c[etera] // Yctericis stipes eius i[n] potu datus maxima me[dicina]
est quia apertiva et subtiliativa est sicut spentaria minor Sap[ientis] // Sto
qui decoctio eius p[ro]medit[ur] q[ua]ntitas vini ky[at]i sicut vomere et q[uod] bi-
bit[ur] radix cu[m] aqua ventre[m] laxat Sap[ientis] // O[rina] et vrina p[ro]voc[at] herba bi-
bita Sap[ientis] // Circa i[nstans] ponit sic R[ecipe] succi affodillis v[e]l impulius saxifrage
et s[e]mi[nis] solis an[a] ℥ i sil[...] bulliat usq[ue] ad consumac[i]o[n]em duaru[m] p[ar]t[iu]m et d[etur] pa-
cienti cu[m] zuccaro circa i[nstans] // Ydropicis R[ecipe] mediam corticis ebuli et sem[inis]
vel radicis philipendule an[a] ℔ iij et bulliat in lib[ris] iiij affodillo[rum] succi et det[ur]
con[tra] ventositate[m] pa[tientis] circa i[nstans] // Morsibus venenosis qui ex eo iij ℨ da[n]t[ur]
in potu c[on]t[ra] ... et fiet emplastrum sup[er] locu[m] morsu[m] cu[m] radice et flore
eius mixtu[m] cu[m] vino Sap[ientis] // Puncture scorpionis et veneno eius q[uo]d d[icitu]r
scolopendria semine eius bibitu[m] cu[m] vino const[at] iuvamento magno Sap[ientis]
Fissuris ex frigore factis et combustioni ignis c[on]t[ra] oleum eius q[uo]d valet sup[er]
dolore aur[is] Sap[ientis] // Morphee albe si locus p[ri]mus fricet[ur] cu[m] panno aspero
et p[ost]fricet[ur] cu[m] radice eius c[on]t[ra] Sap[ientis] // Alopicibus calide nepita[?] radix
eius circa cust[...] const[at] Sap[ientis] et c[etera]

Alkanna
Ca[pitulu]m 17.

a Alkanna composita e[st] eius s[ubstanti]a ex s[ubstanti]a aquosa et calida cu[m] terrenitate
et ex s[ubstanti]a terrea sicca et sapor eius est stipticus et p[ri]ma v[irtu]s eius e[st]
que desiccat sine mordicatione et s[ecund]a v[irtu]s que repercutit et dissolvit et
3a v[irtu]s que p[ro]hibet dilatac[i]o[n]em combustionis ignis h[abe]t Sap[ientis] circa i[nstans] ponit q[uod]
sit folium ... et siccum in h[oc] pulverizat[ur] ad pecos ubi vendit[ur] deferet[ur] et h[abe]t
v[ir]tute[m] confortandi mundificandi extergendi et attenuandi et val[et] ad
mundificac[i]o[n]em cutis circa i[nstans] // Ulceribus oris p[ro]vocat sine ulcera q[uod] d[icitu]r cutta appo-
sit[us] cu[m] aliis co[n]venientibus sive p[er] se masticat[us] v[e]l Sap[ientis]

Bode

Flos eius tritus et cu[m] aceto forti mixtus const[at] Sode si empl[astrum] Sap[ientis] no-
[...] nisi pulverem qui apportat[ur] de p[ar]tibus ubi crescit et c[etera] // Ulceribus nar[ium]
nasi et alibi c[on]t[ra] pulvis eius si apponit[ur] et q[ui] h[abe]t no[n] h[abe]t pone loco
eius pulverem cynamomi q[ui]a vterq[ue] consolidat circa i[nstans] // combustioni ignis
aqua decoctionis eius piecta sup[er] locu[m] combust[ionis] dilatac[i]o[n]em p[ro]hibet ut d[icitu]r
In ulceribus id[em] facit q[uo]d sen[ecio] d[icitu]r Sap[ientis] et vngenta facta ex ea i[n] eos [et] Sap[ientis]
mollient ibid[em] et c[etera] Cute mundificat et attenuat sive i[n] bracchio sive

vigint[i] mu[n]dific[ant] ... d[ic]i[t] fiat

alibi sit in balneo cu[m] aqua ca[lida] p[ro]p[ter] hoc mundificandis ablutis infricatur
alkanna cu[m] albumine ovi et aceto et in[un]gunt[ur] pedes ille et paulo post
pedes sic intincte abluant[ur] cu[m] ca[lida] aq[ua] et sic fiat p[ri]mo 2o 3o vel 4o die // Et

10.

nō. q primo die apparebunt partes deformes 2a die min(us) 3a vel 4a omnino pulcre
et sic modo curatur herpes grumulosus ecia ꝑ etc
Capillos tingit vel alia rem si cum aqua misceatur si mixtum cum tingatur
sap. ecia ꝑ si cum aqua misceatur tingit ruben si cum oleo tingit nigrum que
si desiccatur vix amovetur .i. cum succo pomorum armeniace vel cum aceto et
cinabrio curatur ꝑ.

ca. 10. Allium vero eius pa. sm Gal. e ca. et sic in 3o gradu et vero eius sa. quia re-
solvit abstergit et incidit et vero 3a quia mundificat membra intrinseca
et calefacit ea et provocat urinam et urinam sic in sap. // et ecia ꝑ hic q e cum
et sic tunc .. ergo [illegible] fuerit .i. domesticum quod verum silvestre
sive agreste dr scordeo et urtica hic vel domesticum nisi quod plus est
calefactivum et desiccativum domestico ꝑ dicitur ut hic in sap. //
ecia ꝑ ubi ponit agreste domestico contrarius et dicit quod hic allium et non
domesticum ponit quando intercepit etc — *Allium*
Nocet vel in sap. hic domesticum quia inducit sitim ulcerat cute visui
nocet quantum ad virtutem curtius oculorum et corporum humidorum et contundit visum
et nocet capiti auribus pulmoni renibus et si e in aliquo loco corporis do-
lor incitat et commovet ipsum et generat ventositates hic de humido intellige
hic ibi eadem visui et toti corpori noceat desiccando si ulcera modum sumat
dicit ecia ꝑ Cremonensis inducit dicit q nocet cerebro et oculis et ulcerat
cute ventre turbat stomacum sicut sitim commovet materiam spermat(is)
minuit et eius electuarium flentibus facit fetore oris et dicit comprimendo
masticatum contra fetorem vel odorem ex allio perdet et quo ad alia nocumenta
dz allium sit cum acetosis et pinguibus sicut [illegible] capitis furfuribus et ulceribus
capitis humidis mixtum cum sale vel oleo curat prestat in assumpcione etc
Alopicie allium appositum et ossa debet ei addi cum linitum curat sic in sap.
Morsui [illegible] allium combustum et cum melle mixtum curat sap. scapor.
Dentium dolori allium cum unguento pini et olibano coctum si decoctio ore
tenetur prodest sap.
Vocem clarificat et tussim anticam sedat allium crudum et assatum seu aliter
coctum sap. an. s. comedit et qui bibit cum decoctione origani idem
Stomachi desiccat et inflaciones que in ventre sunt sedat V facit idem etc
allium et hic facit plus omni alia re et bonum e dolori intestinorum et qui
febres non sunt sap. X et tu intellige quod stomacum replete ventositate sedat
Sitim que sit ex flate salso generatis inde est [illegible] resolucionem et desiccat.
Lumbricos et ascarides crudum comestum V et hic est eius [illegible]
expellit et confert frigide et difficultati urine et melius quod provocat urinam
menstrua provocat et secundinam expellit si [illegible] est [illegible] sap.
[illegible] et [illegible] et allium sedat vel cum e [illegible] ei sunt sap. etc
Ydropisi et apostem renum et vescice [illegible] allium cum olivis ma-
turis comestum in sap. idem Ruffus dicit q allium incidit humores grossos
Lumborum dolori ex opilacione et frigido qui sunt in V et calefacit
[illegible] subvenit et sic et ait [illegible] lactorum [illegible] sap. etc etc
Sanguisugas expellit allium [illegible] adheserunt in sap. etc

Marginal notes (right): Allium; nocumenta; Nocet; Valet; pro dolore dentium; pro voce; Tussi antique; stomacho; siti; species; [illegible]; [illegible]; ydropisi; lumbis [illegible]

Contra morsus serpentis valet allium comestum et vinum post ea bibitum cum assiduitate
et allium cum melle tritum et potatum adiuvat vz et si cum allio et ruta locus
emplastretur iuvat maxime // Contra potaciones aque corrupte et ignote allium
sumptum vocatum prohibet maxime // Contra morsum canis rabidi emplastrum
agrimonie [illegible] // Contra scabiem bursarum [illegible] si allium comedatur
confert maxime et morphea allium mixtum cum ~~[illegible]~~ oleo et sale
Ungues leprosi allium mixtum cum rubea terra curat sapere :- Scias sapere
plagas magnas conglutinat qui ponitur super eas recens et mundificat
eas si assunt ibi sordes et malum ulcus fraudis fraudulenta qui desiccat
et purgat super ea sapere // Ad omnem genus venenum et ad dolores
stomachi allium est secundum turiacam sapere ita quod allium cataclasmatum vz contra morsum
malum venenosorum et manus fricatus cum eius succo destruit venenum propterea
ut dicitur vocatur tiriaca rusticorum etc
Contra dissinteriam stranguriam et ylii dolore allium tritum et molo et vino coctum
si emplastrum fiat super pectine virginum et locum dolentem mulieris prodest ita quod:
Et idem dicit quod suffimentum eius ex allio menta et petrosilino et aceto rubeo
eos expellit et si fiet cum vino tepente vz ad aperiendum venas capitis et
venas [illegible] papule si succus diureticus [illegible] addatur // Et dicunt
alii deplatas in distictis mulieres potius concipiunt provocat ut idem dicit
Ergo non ad experiendum an mulier concipit aliquid non [illegible] ordinatum
quam provocet in manens si supponere allii more non sentit clausa sit vie
matricis Si non sentit aperte sunt et non concepit et hoc est medium certum
Sed si vie clause sunt non est certum quod concepit quia aliunde claudi possunt
Emunctionibus fracti ossis et sciatice et ydropicus et aliis tumoribus prodest
si locus aqua decoctionis eius fomentetur quia resolutiva est ventositatum
dicimus [illegible] Appetitum omnium venenosorum et morsum canis
rabidi vz [illegible] c° addo mentam et suppono. Dicitur planta porro
similis in inspiciendo suo est similis ~~allio~~ allio et pirum et vocatur Volgari
Stalon vel [illegible] [illegible] Virtus eius est opposita contrarie allii
porri et facit quod allium et porrum faciunt. in quod operatio eius debilior
est operatione illorum et coquitur et fit dulcius et tunc comeditur secundum comedit
allium domesticum habet incarcipione etc
Alumen
Sct^m ii.
Aluminis tres sunt species aluminis. Sed melius est iamenum quod est
nomine scissum albedinis facile dividens se tunc velud capillos albissimos et est acre multum et stipticum non tunc lapide quod vel
gente vocatur alum de plumeligna [illegible] sub omni specie cuius est
grossum sed subtilius est iamenum et post ipsum rotundum et inspiciendo eius
est stipticum stiptitate multum et virtus omni stiptica calefacta abstergitur
obstruitur causa. bochor inflatur et corrodit carnem superflua istabie
et aliis ulceribus valet maxime. Circa quod dicitur melius alumen centum
salsuginum admixtum fetulentum vero et rarum non est bonum. dum fuerit
acriviscatur virtute habet consumendi et vehementer desiccandi habet ille etc

Caput lavetur cum allumine et aqua per se mundificat furfures capitis. Serap. et cum aqua sola pediculos necat etc. Cum miscetur cum succo virge pastoris confert [illegible] et [illegible] i. [illegible] et confert allumine dolori aurium. Serap. etc. Gingivas stringit allumine a quibus fluit sanguis nimia et cum commiscetur cum melle confert [illegible] i. oris ulceri etc. Cum melle et aceto dentes commotos confirmat. [illegible] Serapione etc. Cum coquitur cum aqua et linitur [illegible] et super ungues leprosos aut [illegible] panno [illegible] et super excoriationes que fiunt a frigore confert. Serap. Ulcera [illegible] ne augeantur in corpore prohibet allumine ad [illegible] subtile pulverizatum [illegible] et gingivas constringit a quibus sanguis fluit. Serap. Ulceribus corrosivis confert allumine cum fece cum [illegible] seu exsiccatus. Serap. Ulceribus [illegible] allumine cum [illegible] duplo confert. Serap. Combustioni ignis confert cum aqua si inde locus lavetur et sic confert cum capita [illegible] eo lavantur et sic occidit pediculos et lendes. Serapione. [illegible] si nimis fluit si cum eo fit [illegible] confert et si admiscetur [illegible] operatur et prohibet impugnationem et est bonum [illegible] gingivarum et utile dolori aurium et dolori qui fit in collo [illegible] et [illegible] eius et dolori testiculorum. Serap. etc.

Aloe

[illegible]/12 Valens [illegible] sapor eius est amarus [illegible] fortis cum stipticitate et virtus eius prima est que calefacit in primo gradu et desiccat in 2o gradu. Et virtus 2a est quod incarnat et abstergit abstersione parva et [illegible] est quod non mordificat vulnus nimis. Et 3a virtus est quod conglutinat fistulas et incarnat vulnera difficilis consolidationis et curationis et maxime ea que sunt in ano et virga et facit descendere stercus de ventre et [illegible] plus omni alio laxativo et expellit coleram et ablutum non laxat tantum sed non ablutum sed plus desiccat et confortat et non est convenienti[illegible] eius quod purgat corpus totum et est de melioribus medicinis ei quod habet coleram et dolorem in stomacho ideo quod [illegible] curat una die et [illegible] stomacho et ventre miscetur cum medicinis que sunt cum aloe quando videtur quod solum aloe in hoc casu non sufficit et non potest aloe expellere humores [illegible] sola per se propter debilitatem virtutis laxative sed cum miscetur cum medicinis subtilibus confert. [illegible] in operatione sua stomachum confortat et consolidat vulnera humida et [illegible] ulcera que sunt in [illegible] et consolidat ea et desiccat oculos humidos. Aloe si parum datur solum feces expellit si multum humores purgat [illegible] Aloe [illegible] omnino in unguentis [illegible] aloe [illegible] impositionibus et [illegible] quod [illegible] est [illegible] cum balneum [illegible] Serapione etc.

Jo. filius Serap. in a parte sui breviarii capitulo 1. 2o dicit quod errat qui dat aloe [illegible] et quod [illegible] quando dat de mane [illegible] dare et quantitas est aureus i. cum aqua mell. et ad eradicandum feces solummodo quantitas est [illegible] i. [illegible] 3 [illegible] et ad [illegible] de toto corpore quantitas est [illegible] non modicos 3 [illegible] est non ibidem quod et [illegible] subtilis et [illegible] in medicinis solutivis [illegible] aloes in aliqua [illegible]. Mesue virtus aloe est stiptica desiccativa [illegible].

[illegible marginal notes]

conforta[t]

dormire concessit corpus ventre lavat qui bibitur cum tepida spuit flegmas
abstrudit mundificat ytericia et qui miscetur cum aliis medicinis laxativis
nocumentum corporis cito prohibet et de herba sublili teri quod villos stomaci possit adherere
tunc plus purgat et plus membris exuberes attrahit propter moram eius quam facit
misto et dosis eius est ʒ. j. usque ad ʒ. ij. secundum fortitudinem et debilitatem virtutis
recipientis. mel admiscetur aloe minuunt de virtute eius laxativa et attractiva
a longinquis membris ut dicit Hugo et dixit Galienus quod si multum de-
no purgat totum corpus sed usus eius paucis usque adeo quod in infirmitate
Mesue dicit quod non solum non nocet stomaco immo in venis addere ad confor-
tationem membrorum debilium et ad reductionem nutritionis virtutis confert et est aliarum
medicinarum rectificator bonus mixtus cum istis et ipse cum eis que so-
lutionem faciunt dissolvendo materias et nocumenta corporis removendo et ideo
quod ex parte constrictionis sue que opponitur sublilitati et acuitati corporis ut ex parte sui
effectus insolvendo iuvat et ex parte accidentis sue quod de ipsorum malitia in
membra est facile in primis removet // Et aloe est tarde solutionis
et complexio eius est calida in 2o et sicca in 3o. et est stiptica sine mordicatione
cosperimenti superfluitates et prohibens aperitionem et hoc est eius proprium aperit
ora venarum apertione faciente emanare sanguinis. et dixerunt quidam
quod aperit ledit aliquem ipsum et vi. quod hoc fit propter apertionem quam excitat ignis
tempus rectificando ipsum ad quirit. ut confricat epi et in aloe loto minus
valet eius solutio et addit stomaci confortatio et mixtum cum melle minoris
est solutionis et attractionis et melioris abstersionis perum per quas illius est
tersivus coleram educit et mundificat flegma. et mundificat caput et stomachum ab
eis et confert multum doloribus corporis et dosis est ab ʒ. ʒ. usque ad ʒ. ij.
et infusionis eius dosis est ab ʒ. usque ad. ʒ. ij. aureos hec
Mesue // Mesue tarde solvit sed tamen operationem eius fiat maior
additum misce ut muscata cynamomum. spica. cala. acō. aspho. ysopi
y spinamitus casiafistula. cubebe de aliquo ut aliquibus istorum ponitur
hic quantum de aloe ponitur. pretifactione sua hec Mesue et est c. et .c.
parum extendit de adstrictione. s. ut acriminis confortat ut eius ad
partes remotas paulo quod et ipse perturbat et filia et ponitur hic de
uno istorum minus quam subduplum ponderis ipsius aloe cristalina
venarum aperit et sic nocet est cum hoc removet bdellium sagapen
mastix et filia et de uno istorum ponitur by. quarta pars ponderis ipsius
aloe hec Mesue est non qui addit medicinis compositis ut yera
pigra s. Galieni. sufficit correctio eius per ea quae in ea ibi ut recipitur hic aloe
item non quod inter frigido calore durum aloe. et tunc operatur et educit
sanguinem est dici idem Mesue. v. cognoscitur bonum aloe colore citrino
claro ad albedinem tendente odore bono ipso sapore in primo gustu
dulce declinans ad amaritudinem et sibi tenere et frangibile // circa quod et
quod est succus herbe et quod .iij. sunt species s. cicotrinum et hoc est melius epa-
ticum et est bonum caballinum et est peius et est aloe calidum et siccum in 2o gradu
Aloe virtutem habet purgandi coleram et flegma et mundificandi melancoliam
et virtute confortandi in opere. v. in ventre superfluitatem frigidorum humorum

Corolli ... [illegible]

Nocumenta corporis correctio

[illegible]

No regula

[illegible]

Virtus

[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Infusio contentorum stomachum confortat caput relevat a dolore qui fit ex fumo stomachi
stomachi visum clarificat opilaciones splenis et epatis aperit. contra pruritum et scabiem curat
discoloraciones ex egritudine precedenti colorat. contra alopiciam et casum capillorum que
fiunt propter humiditatem melancolicam et fleumaticam. infusio [illegible] [illegible] ille [illegible] qui xxx annis
fuerat in bona efficacia etc. etc. etc. etc. [illegible] caput sap.
Capillos qui fluere solebant retinet quando dissolvitur cum vino stiptico et inde linitur. — capillorum + [illegible]
Dolorem capitis sedat quando cum aceto et oleo ro. dissolvitur et fronte inde liniatur — [illegible] +
et tempora sap. // Et stomachum melius purgat. caput decolerat et fleumatizat et confert — flux
iumentis magno doloribus eius et qui cotidie de eo sumunt non videbunt
in corpore suo egritudines consimiles [illegible] quod si habiles [illegible] etc.
Ad oculorum pruritum valet sap. [illegible] ponitur quod debet distemperari optimo — oculorum
cum vino albo et aqua ro. [illegible] ibi vel cum vino solo
Ad oculorum lacrimas pruritum et livorem exitum sub oculo quando miscetur cum melle
linitur confert sap. etc. // Ad visum clarificandum detur aloe simpliciter vel
cum mirabolanis conditis emuleatis et contritis vel ii partes aloe cum iii
parte mastic vel dragaganti bonum est contra [illegible] // Ad idem valet [illegible] pri-
ma optimum aloe ibi recipitur etc.
Auribus cum succo porri installatum [illegible] contra tumores — aurium
aurium et etc. [illegible] aloe cum [illegible] calidum apponatur
contra [illegible] vulneribus et [illegible] ac [illegible] [illegible] mixtum cum
vino et melle confert sap. // Sputum sanguinis abscindit quando ʒ i cum aqua — sputum sanguinis
bibitur et sic [illegible] mundificat in sap. // [illegible] confert si cum aqua [illegible]
linitur sap. et si cum vino dulci dissolvitur [illegible] [illegible]
in [illegible] idem etc. etc. etc. etc.
Contra stomachi indigestionem [illegible] eius sumitur et post [illegible] mastic stomachum — contra indigestionem stomachi
mundificat et infrigidat et debilitatem confortat ad idem [illegible] aloes cum
melle exhibitum stomachum mundificat et confortat digestionem [illegible] et [illegible] aloes
si [illegible] bonum vel si pulvis eius et mastic cum vino datur valet [illegible]
Contra dolorem stomachi valet yerapigra Gal. quia aloe optimum recipit [illegible]
[illegible] aloe stomachum mundificat ab humoribus grossis etc.
Ventrem mollificat et stomachum mundificat quando ʒ i sumitur cum aqua frigida [illegible] — ventrem laxat
tepida tepiditate lactis statim [illegible] // Item idem faciunt pillule ex
eo et [illegible] sap. etc. Epatis et splenis opilacionem infusio aloes in
aqua decoctionis radicis apii feniculi et [illegible] cum mastic [illegible]
cum mastic et melle dulcoratum [illegible] [illegible] confert et [illegible]
[illegible] [illegible] suppositorium [illegible] cum pulvere aloes — +
et mastic [illegible] suppositorio pulvis [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et fissuras [illegible]
et [illegible] desiccativa et conglutinativa et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] cum aceto mixtum et in [illegible] [illegible]
[illegible] ad idem [illegible] valet [illegible] digitorum [illegible] [illegible]
Discoloracionem [illegible] stomachi [illegible] [illegible] et
et maxime si fuit ex opilacione epatis detur mane [illegible] et
mastic [illegible] absinthii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

ab ydropisi .s. leucoflegmatica et curat in principio ydropem sicut probavi ius
qui expertus est. sunt etiam contra // Lumbricos nutrit si cum succo persicarum et eo fiant
pille et sumantur etiam contra Scabiei defluente salso confert unguentum de eo
pulverizato et calce viva factum etiam contra // Juncturarum doloribus et podagre
bonum est cum ponitur extrinsecus et lavat humores corporis cum sumitur intrinsecus
Sap. etiam contra ponit cum succo bardane simul dum ergo ego cum serapio et
aliis huius apponerem hoc. Ulceribus pulvis eius super aspersus conglu
tinat ea et maturat vulnera et prohibet ea dilatari et consolidat et curat
et cum vino dulci dissolutus curat emorroidas et fissuras ani et ab +
scindit sanguinem emorroidarum suppositum hec in sap.

Sap.[m] 13
Ambra

Serapio ponit eam in nostri cepte ut fungos et celestis coloris
esse et que albi coloris est ut album sturionis est nulla et quidam piscis
quidam magnus comedens eam moritur et de pisce extrahitur et est mala
que in spina dorsi reperitur est bona multum si modico tempore in pisce fuit
de tali non vidi sed de quadam mea. sed lapis dictus gagates glaucus
cum non fuit pollitus et duritiem lapidis habet et formam oblongam
ut plurimum ut petre franguntur usque ad nos deportantur. Avicenna contra potest am
bram esse spuma ceti et est ca. et sic in 2o gradu et potest dici similiter et habet
virtutem confortandi. Alii ut ipse dicit stercora ceti sicut quidam fimus est
cruditatis vero quidam quoddam pinguedinem ceti non solidum et comminuta
ut illa que etiam clara est et cum ea cotidie sed secundum similiter congregatum
est in litore maris cete mortuo et diviso tunc quedam pinguedo super
similiter squamosum et cum sumitur. verum est gipsei coloris scintillando re
splendens et non potest malaxari et est minimi dispositione ut est illud quod est
spuma ceti vocant quo pannum ungunt et sui in loco ubi tamen erubescentes
reperta sunt ut cum eo loco aliis pinguedinis ceraria condiunt et ego ipse
multum de eo comedi et erat albus ex eo multum sapidus quod quamvis ante
sit omnibus concordant quod confortativum. Mesue vero dicit quod fortificat cerebrum
et sensus omnes et cor. et quidem confert valde senibus frigidis de comple
xione. Platearius vero dicit valet contra sincopim contra epilensiam et
contra suffocationem matricis. Jurcaper vero accipit ponitur et confectio dyaam
bre que contra vertiginem capitis valet dicitur abea denominatum
opiatus eius non pono quia potest alia eius virtutes sed quod convenit et sit

Sap.[m] 18
Amcos

et Scitur aliqui vocant unum animal ethiopicum non tempore suo
tamen est simile sibi est nisi quod nimium album et durius eius ethiopicus
crescit eius et album et est coma magna cum pinus stipitibus plenus se
bus pilosis et simul adherentibus et illud est quod de planta verum et

virtus

est planta non est eius prima est quod calefacit et desiccat in 3o. et virtus 2a
que abstergit et subtiliat et resolvit et 3a virtus que capit et pro
cut urina quod in sap. Ex ipso mistum cum melle et sit emplastrum cum
eo confert sanguinem mortuum qui est sub oculis in sap. et etc.
Stomachi et epatis frigidi et oppilationem confert et est nausea sedans et tumores
stomachi desiccans et est conveniens adeo quod ponitur cum aliis medicinis in sap.

Pectoris hmi(?) bonum est et mundificat vias renum et vesicam et expellit la-
pidem ex eis propterea quod sunt fractus et hec si ponitur cum aliis in sirup. etc. etc.
Torsionibus stringe morsibus venenosis retentionem urine et cetera quod cum vino
bibitur confert sirup. // Matricem mundificat fetum et pre et residua primi fiat
subfumigacio in sirup. etc. etc.
Febribus antiquis bonum est semine eius suptum sirup. etc.
b Puncture scorpionis confert decoccio eius et si superponitur dolore aufert
a Dissolutam et retentum facit homines qui sunt in potu et hanc eo ? sirup.
corporis sirup. // Porphiriam aufert quod ex eo et medicinis que sunt adhuc fiat
linimentum sirup etc.
p. iii 17 b Virtus amomi est sicut virtus acori / in quo acorus est anglice despantis
amomum vero magis maturativum ut Gal. dicit in libro amphorismorum
ista sunt calida et sicca forti videlicet calefaciunt costo calamo et amomum et sicca
aut eodem sibi plures exspebus fecerunt hic quia sunt subtiles et
dragantum dicitur virtus eius calefacit et cum dicitur supra virtus in capite multum
inducit soporem et maturat apostemata et humidum quod de eius ad capitulum est
quod inebriat et facit dormire hec inspissione et quod fit emplastrum cum
eo super frontem sedat eodem in sirup. et si maturat apostemata ibidem etc.
Dolorem epaticus et confert quod fomentum ex decoctione eius sirup. etc. etc.
Epatis infirmo confert decoccio eius bibita ibidem etc. Operis dolo
rem confert si ex eo fiat in stale et ex eius decoctione fiat inclatisma in
sirup. Egritudinibus renum et podagre confert in sirup. // Puncture scorpionis
confert quod cum eo et ozimo fiat emplastrum super locum puncture in sirup.
16 f Cum Gal. dicit aliquid dulces alie amare omnes tamen sunt amare
si in quibus venit dulcedo est amaritudo parva et cavlera quod per
calefaciunt magis est corpus amarum et virtus eorum est operativa cum calore
et dicit Dyascorides quod arbor amigdalarum dulcium debilioris operationis
est fructus quam arbor amararum et amare sunt subtilitatis et aperitiones
et provocatione urine Archigenes et Simduceon dicunt quod amigdal. sunt
calide et humide in primo gradu Placearius calide et humide in 2o gradu Avicenna dicit quod
amare sunt calide et sicce in 2o gradu ista dinsirus in gradibus videtur si quod sit
nouelle ut cum suo cortice comedunt vel antiquum vel medium dispone
et si quod dulces in sui naturali vel amare et ponit causa quod bene quod dulces plus
cibo competunt amare plus vero medicine et Gal. ponit quod sola amigdal
sit subtilis est prima virtus eius est calida et secunda que abstergit et aperit et
virtus 3a que abstergit lentigines et iuvat expectorandum humores grossos
et viscosos a pectore et pulmone et aperit opilaciones que sunt in epate ex
humoribus grossis et viscosis et aperiunt a pectore mirabiliter et curat do
lores que sunt sub costis et in splene et febribus et similes corporis hec
Dolore capitis confert quod cum amigdal. cum aceto et oleo rosarum superpone etc.
insistentur et fit in emplastrum sirup. ibidem oleum de amigdal. amaris bene ad idem
Faciei maculas mundat de toto valde et cetera sibi quod cum ex amigdal. amaris
fit emplastrum id est sirup. oleum eius ad idem / contra tumorem in sibilo aut
pulsacionem oleum de amigdal. amaris confert sirup. Spuentibus sanguinem confert quod cum
arboris amigd. cum bibitur ex stiptica est et cetera sirup. a pectore pulmonis

Amomum

Spiritum gravem(?) etc.
sirup.

Amigdale

Dode

contra tumorem aurium(?)

[illegible]

Tussi antiq — confert administrata amigd[a]le ibidem etc. Tussi confert quod amigdal[e] ... est nux vetus comedit cum melle / et lacte. Et tussi antiq[ue] qui bibit ... cum vino et aqua confert sap etc. / Oleum de amigdalis cum mel et lacte ut
epi — datur et comeditur confert dolori epis et inflacionem intestinorum ... noctu
inflacionem ventre — cum oleo sapo ventre mollit, sedant dolorem, somnum provocant quando
sap 7 u[...] — comeduntur amigd[a]le sapo idem fiat ad urine provocandum // Dolori
renum conferunt que cum amilo et menta administrantur sap et cum rob
administrate curant singultum / lapidem ibid[em]
ulc — ulceribus fraudulentis et formice et morsui canis qui misceantur cum vino
conferunt simplex appositum sap // ... provocat que ... sit ...
olim ... confert dolori matrici et suffocationem eius sap et ... mitige de
amaris vulpes moriuntur qui amigdal amare cum aliquo cibo comedunt
Ad obstruct[ionem] — febricit... prohibet ... amigdal comeste ... stomacho sap. Obstru[ctio]
... et ... capiti confirmat ut ... sap ... quo nos ...
... — Impetiginem ... eius cum aceto curat sapo ego ... et degen
... ingrorum ... et credo ... de aliis ... ib[idem]
Calt. in anatis — Gal. in libro alimentorum: adeps anatis sedat dolorem ... magna
Vir. — et in libro ... de ... dicit eam meliorem esse omnibus adipibus
in subtiliore adipe inveniunt neque magis mollificativa neque magis
resolutiva ... quia caro eius est calida multum et comedit ...
ne illa et calefacit eam et dedit eam ... et calefacit cum et ... tibe
... caro est multum humida et ... digest... clarificat vocem / et i...
... et angustia ... et ... ventositatem et est mollis
... stomacho ... et fortificat corpus et ... caro
eius est omnibus ... grossior et ...
... eius est sedativa mordicationum ... corporis et est
... subtil ... omnia ... etc. etc. etc.

Aneti oleum — Gal. virtus prima est que calefacit ... in ... 3. et ... in ... 2. 2a
virtus est que resolvit et maturat et 3a virtus est que resolvit
et sedat dolorem et facit somnum et maturat ... mollia ... que
coquitur cum oleo et admiscetur ... complexio ... oleum ... est medicamen
... et maturativum ... quod ... est ... calidius et subtilius
eo ... hoc est resolutivum. Dicit quod ... et recens ...
est minus calidum et ... et ... resolutivum et maturativum
... est ... eius est sedare singultum. ...
... quod ... eius semine ... radix ...
... cum invenit simpliciter ... semine ponitur ...
sicut modice efficacior est semine et herba desiccata ... fiant
... sunt ... melius ... est recens ... non ita antiquum ... quod ego
... semine ... plures annos herba desiccata ... pauci ...
... dolore aneti flore cum oleo decoque et caput ... mitigat
dolorem et ... tensionem relaxat ... confortat
... appositum ... ut cum ... ut potatum ... quod ...
confortat stomachum ibidem :- etc.

Sompnum inducit ut ait ysaac [illegible] Gal. et albe[illegible] modum non
non dicit ego dico quod eius fomentacio uel unctio olei aneto facti hoc facit
Lac multiplicat semen eius in polentis positum et comestum [illegible] et c.
[illegible] ibi aqua decoctionis seminis herbe siue bi-
bitur facit hoc Secundum p. de f. a. anetum prouocat sompnum et [illegible]
[illegible] eius quia maturat humiditatem membro sedat dolorem et [illegible]
ventositatem [illegible] ille maturando humiditatem que causa est doloris sedat do-
lorem [illegible] quod causa est doloris sedat dolorem qui fuit
[illegible] prouocat hic ego pectoris dolori [illegible] si in
succo eius [illegible] prouocare ponantur et post modico vino addito
simul bulliant et bibat colatum et c.
Vomitum et singultum decoctio aneti et masticatum [illegible] si [illegible]
[illegible] ventositatibus et torsionibus et inflacionibus aqua decoctionis
aneti seu bibita confert [illegible] et prouocat urinam ibidem et c. Decoctio
[illegible] eius et seminibus in potu sumptum prouocat urinam et singultum
[illegible] doloribus si in decoctione eius sedeant mulieres [illegible] sedat ibidem
confert [illegible] quod decoquatur herba in vino et [illegible]
[illegible] ut fiat de eo sic decocto [illegible] suppositum [illegible] ut dicitur
[illegible] dolorem sedat et [illegible] et [illegible] valet hec ille
Stringere [illegible] decoctio eius [illegible] cum [illegible] mollia
cruda eius [illegible] resoluit et maturat [illegible] et c.
Ulceribus [illegible] et antiquis et prepucie [illegible] uel [illegible] anetum
combustum pulverizatum [illegible] consolidant conglutinant et confert
et sic [illegible] ulceribus antiquis in ano [illegible] et c.
Emorroidis [illegible] semine eius combusto et emplastrum [illegible] et c.
Emorroidis si fluunt pulverem seminis aneti combusti et pulverem
seminis [illegible] suppone multum eas stringit si non fluunt [illegible] bene
tumescunt [illegible] pulverem aneti cum melle et albugine ovi [illegible]
[illegible] sicut in ano si suppositum ex aneto et melle et albugine
ovi [illegible] confert [illegible] et c.
iii 19 Anisum melius ex eo est recens [illegible] grossa plena et non [illegible]
[illegible] cum [illegible] similibus furfuribus [illegible] odore forte [illegible]
[illegible] et herba similiter non [illegible] appellatur [illegible] dissolvendi
consumendi et [illegible] semen per iiii annos in sua efficacia [illegible] sapor eius
est acutus [illegible] modicum et virtus eius est que calefacit et desic-
cat [illegible] et [illegible] virtus est que resoluit et [illegible] virtus est que prouocat urinam
et expellit inflaciones ventositatis et prouocat sudorem et sedat dolorem et [illegible]
[illegible] aperit opilaciones et confert ydropisi et sedat sitim [illegible]
[illegible] venenis et stringit ventrem et
[illegible] albas [illegible] fluxus et prouocat lac et [illegible]
[illegible] libidinem [illegible] et c. et c.
Anisi vaporatum [illegible] sedat [illegible] p. de f. [illegible]
vaporis [illegible] et resoluit [illegible] et [illegible]

Anisum

Virtus

admixtum. Oculorum febel .i. panno amaro confert quia resolvit cum quadam
contra dolorem aurium stipticitate. p. de et. f. a si teratur cum oleo rosarum misceatur et auri instilletur capitis
aurium dolorem sedat qui accidit ex causa ut percussione capitis etc.
contra dolorem aurium Dolori aurium decoctio eius cum succo porri et oleo in cortice cepule coct[um]
lac et sperma et auribus instilletur magne est expertitudinis dolore etc. ut. Ad dolorem
contra dolorem oculorum faciei ut alibi et precipue oculorum apii cum thure trita et cum cera mixt[um]
calidum appositum confert idem ut. Lac et sperma multiplicat superpositum in cibo ut
potu eius pulvis et est sicut apiendo [illegible] cum lacte quod sperma
pro calore etc. ut. et [illegible] contra alfonsus [illegible] passionibus ut eructuationem
acide et ventositatem eius et contra indigestionem confert decoctio eius
[illegible] ut costi ut cinamomo pulvis [illegible] idem ut etc.
Ventris extensionibus [illegible] ut ex [illegible] plena confert decoctio eius. Semen
ergo [illegible] consecutum ad comedendum etc. ventositati et do
lori ventris [illegible] confert [illegible] et [illegible] et
[illegible] appositum idem ut. Capitis et splenis opilationibus et [illegible] et [illegible]
cum aliis diureticis eius decoctio confert idem ut. Et in [illegible] cum
et antiquis valet febribus etc. [illegible] decoctio eius
cum [illegible] magna confert idem ut. [illegible] dicitur quod [illegible] eius opi
latus etc. etc.

apium Apium est herba [illegible] est una species apii que dicitur apium dome
sticum que [illegible] est petrosilino [illegible] folia sunt minora et
dicunt quidam quod petrosilinum [illegible] annis non [illegible] in
[illegible] apii et de virtute [illegible] pona [illegible] apium que
[illegible] est alia species apii que dicitur [illegible] et vocatur
[illegible] quia [illegible] opitulatur [illegible] idem ut.
2a species Et dicitur [illegible] quia [illegible] magnis et [illegible] ubi [illegible] moratur
et vocatur alio nomine [illegible] dicitur [illegible] etc. 3a species
Item est alia species apii [illegible] multum [illegible] sed [illegible]
eius est cum quadam rotunditate et non sunt longa et [illegible]
[illegible] et est species apii et vocatur apium risus quia splenem opitulatur
ut [illegible] melancolico qui [illegible]
et vocatur apium emoroidarum quia opitulatur emorroidis
4a species Item est alia species apii que dicitur apium [illegible] et est duplex unum est
quod vocatur petrosilinum macedonicum et est [illegible]
longitudinis [illegible] ut [illegible] et folia eius sunt [illegible] apii communis
et petrosilini sed sunt multum minora et albiora et [illegible]
capitella [illegible] magna et semine eius cum [illegible]
est oblongum plenum durum et nigrum et vocatur illud semen [illegible]
[illegible] alii [illegible] et ipsa herba vocatur petrosi
linum macedonicum et anglice vocatur [illegible] et [illegible] est
comedit cum oleribus aliis [illegible] ut petrosilino [illegible] non
est amarum et forte [illegible] ut [illegible] alia species apii
est et dicitur apium [illegible] et est herba [illegible] apio [illegible]
concavo et longo et foliis et capitellis [illegible] semen eius est semini[s]

silermontanum nisi quod est latius et magis tenue et hec herba vocatur
lemsticum anglice vocatur love acche et continetur vel dicitur lybesticum et
non quod aliquid venit hoc nomine ut sup. et alii describens apii her-
bas licet aliis verbis varie conveniunt tamen in sensu. Nam ipsi dicunt seli-
num quod est nomen grecum et sonat latine apium et quod selinum est multiplex
selinum sine aliquo addito et est apium ortinum et petroselinum et est illud quod
eodem nomine vocatur in salsamentis et condimentis et est ydroselinum apium
aque vel ranarum et est oroselinum causa est apium montanum quod est levi-
sticum et est yposelinum idest apium equinum et est apium magnum plante et
foliorum et seminis eius secundum eosdem. Omissa vana opinione et divisione
de selino vel apio dico quod apium commune id est domesticum herba est similis
virtutis cum petroselinum vel quod est fortioris operationis quam petroselinum et est secundum
avi. c. ca. in primo. 3. g. et sic. in medio 3. g. cum semine est in omnibus effica-
cie Serapio radix 3o herba et dicitur idem quod apium selinum vocatur et habet
virtute diureticam secundum avenonescens indirectas des. ypstak et secundum constantinum
in pantegni apium ca. et sic. in 3o g. amarum ca. in p. g. sic in 2o. Ruffus
dicit apium domesticum esse frigidum et hec diversitas doctorum est ex diversitate
apii secundum earum originem loci et species et alchimie humani dicit ut reci-
tat sup. ingeniosi medicorum ponunt apium in 3o g. ca. et sic. apium
non domesticum ut Gal. dicit pulc vel recitat sup. est calefactiva et 2a eius
virtus est que subtiliat et incidit et 3a virtus eius est quod provocat urinam
et menstrua et est aperitiva opil. et resolvit ventositates et precipue semine eius hec
in sup. Et non inguinalis apium domesticum idem est quod apium petroselinum
unde infra litera p. = Nocet quia nimius usus eius provocat vomitum
et aqua eius facit nauseam et tarde digeritur et tarde descendit a
stomacho et nocet pregnantibus dissolvens retinacula fetus et
nocet epilenticis quia de proprietate sua est quod epilensiam excitat et inducat
in pueris et propter hoc mulieres lactantes pueros debent abstinere a comme-
stione ipsius hec Gilbertus in co de epilen. secundum constantinum hec virtute ca-
lefaciendi superfluos humores totius corporis adstrictos et educit et solvit
unde nocet epilenticis et fetui. ideo medici prohibent pregnantibus et
mulieres lactantes pueros ab apio ne pueri epilentici efficiantur aut
insipiens hec ille, correctio eius Plinius li. 2o dicit quod apium debet
cum lactuca comedi et sic corrigit eius nocumentum. Sic Plinius li. 2o. Et
si pisces egrotent in piscinis apio vid. foventur. Iste litargias confert
si caput occipitis lotus rapus apii mixto cum oleo ros. in brigatur uno
dentes calide vel hoc regimus tineam et plures conveniunt et c.
apostema oculi et apostema flemonem et apostema ca. durum resolvit et dolorem
sedat apium mixtum cum pane et emplastrum in sup. ego cum succo
apii domestici et mica panis albi hec succo vel cum farina tritici et
succo eius mellis ros. in fornunculis et carbunculis et c.
fetore oris pollicat apium comestum anguis ~~comeda~~. Loquacium
cum hominibus in sup. quamvis apium confert apium cum pane emp-
lastrum in sup. Tussim et asmaticos radix eius bibita curat in

in sap. et sic confert sanguinem stringere et lapidi idem etc.
Stomachi inflationem sedat apium cum pane emplastratum ibidem et ut galienus
dicit apium est consonum stomacho. mesue dicit. dicunt radices omnium specierum
apii conferunt stomacho et idem in sap. ait. quod qui apium bibit sedat
dolorem stomachi et aufert eructuationem eius et splenis oppilationem aperit suam
et semine apii in potu sumpto sed propter prolixe addatur anisum vel scolopendria
et propter oppilationem ut credunt diuretice splenis solvit succus apii
sumptus cum decoctione tamarisci cum [illegible]. aque citrine et si herba eius bibat
cum decoctio quia aperit oppilationes eius et venas etc.
.M. M. priores herba genesti supposita vel lana infusa eius imbibita si in
portat et sic fetum expellat etc.
Urina provocat secundum omnem modum administrationis sue tam herba quam semen
vel radix si tamen fuit magna difficultas urine urinandi de dyasprigi et
potu succi radicis eius cum vino albo subtili extracti et si hoc fuerit
infusum balneum aquaticum in quo herbe diuretice et malvarum cocta fuerint
efficatius erit etc.
Dolori renum apium valeat in vino et oleo coctum et cataplasmatum quasi
ducta quasi post rupturam eius si expressio foliorum eius et melle et farina
frumenti fiat pulvis et tepide apponatur mundificat vulnera et [illegible] hominum
hinc periculum elevat et evellit experiencia // apium silvestre sive bu-
bo in igne per quod maturavit fiat confert succus foliorum eius cum fari-
na frumenti per modum paste mollis emplastrata quia dolorem maximum
mitigat et cutem attenuat et sic rumpit [illegible] apostema experiencia
et est nihil corpore delicato et apium bene maturata etc.
Plinius libro 2o dicit quod ydropisi multum valet semine apii quia calefacit et
et mundificat et potest virtus quibus ex. diminuitur quod accidit [illegible] qui
dum appetitum perdiderunt comedendi maximum est remedium ut sic
utatur apii [illegible] idem plinius eodem libro dicit quod i. fluxum [illegible]
dependentia [illegible] apium per se tritum aut cum pane vel polenta i potu
[illegible] amplicat etc.
Nota quod petrosilinum macedonicum et [illegible] sunt similes [illegible] No[ta]
Cam 21 Aromatum — apio nisi quod fortiores operationes sunt apio domestico etc.
Petroselinum est genus plante ut dicit dyas. et Gal. dicit quod virtus
cuius principalis est que calefaciat et desiccat et tum dicit in 3o gradu et 2a quasi
[illegible] et resolvit et attrahit et urinas. que resolvit diuretice in
mollit et resolvit et splene et scrophulis et dyas. preter hec dicit quod dicit quod qui
bibitur solvit ventrem et expellit fetum secundum in sap.
De rectificatione eius semen fiat secundum de sapio cum [illegible] dicit quod est genus herbe
et est in 2o gradu et sic in 3o gradu et melior est albius et purius et cum
tamen non administretur etc.
Ulceribus oculorum confert mundificando ea et lenit asperitatem palpebrarum

in suspirione et cum aqua dissoluta confert lacrimis oculorum ibidem
asmati et constrictioni thoracis confert qui bibitur cum aqua ordei in suspi-
-rio et cum melle fiat looch et sic confert humidis que sunt in pectore et epilentie
in suspirio etc. et cetera
Tussi antique et asmati ex grosso et viscoso flegmate confert si .x. gutte
vel xij armoniaci cum ovo sorbili sumuntur sed prius debent poni in bugi
cum dyalcea vel ~~[illegible]~~ butiro vel pinguedine ~~[illegible]~~ lini vel branka
ursina mollificante et ad idem sed si ex eo et cum melle fiant pillule
et dentur circa hoc etc.
Splenis duriciem resolvit qui cum aceto resolvitur et ponitur
ea sup. et dicit ego tamen duro non appono nisi cum aliquo et ponitur su-
-per valeat epi confortativis cum bibitur .ʒ. i. cum aceto resolvit
duriciem splenis sup. et sic curat dolorem nimium ibidem.
Circa hoc dicitur quod qui ipsum cum galbano ana in aceto dissolvitur et
cum pulvere costi et absinthii et cera fiat unguentum sed contra duriciem
splenis etc.
M. provocat si fiat ex eo suppositorium vel subfumigium et potest addi gal-
-banum vel assa fetida circa hoc sup. dicit quod provocat urinam cum aqua or-
-dei bibitum etc. · M ·
Tumores nervorum et pustulas resolvit si fiat emplastrum cum eo et
pice et melle sup. Ulceribus confert qui ipsum cum mirra in unguento
ponit et comedit carnem corruptam et superfluam [illegible] et reparat duram
materiam sup. etc.
Lassitudini confert si locus liniatur cum eo mixto cum vino et oleo al- Lassi
-cane et aceto et sic est [illegible] passioni sup. ego non pono
oleum camomille quia magis est [illegible] lassitudini quam alia res
Vermibus in ventre subvenit si detur cum succo absinthii vel psi-
-ne addito melle et si ex eis fiat emplastrum super ventrem provoca(t) Vermes
lij.22. confert eis Dyascorides in libro suo de medicinis simplicibus dicit iij species
esse artemisie circa hoc dicit quod artemisia est alio nomine mater Arthemesia
herbarum cuius folia magis competunt medicine et sunt viridia
maioris efficacie quam sicca et primum fuerit [illegible] et sic
in 3o sup. de arthemesia non facit mentionem
Veticas confert si in vino bibatur mater etc.
Arthemesia cum oleo amigdalarum mixta et emplastrata super stomachum stomachi
dolorem eius [illegible] dyaphragmatis duriciem et tumorem
solvit et abortivum expellit suppositoria et suppositum matrici etc.
Arthemesia similiter stomachum confortat et sic similiter [illegible] matri[illegible]

m. provocat potata et fomento et costi recens super pectine emplastrat menstrua.
Urinam provocat et lapidem expellit potata mater // Contra maciam apii bibita con-
fert ipsa cum vino bibita mater. Circa ut dicit contra emigraneam et cephaleam
detur aliqua opiata. etc. cum vino decoccionis arthemesie etc.
Contra sterilitatem concipiendi ut cognoscatur quod frigitudo mulieris est frigida exhiba
et radice arthemesie et mace [illegible] et radice bistorte. aut fiat electuarium et
detur mane et sero cum vino decoccionis arthemesie et bonum est magna decoc-
cionis arthemesie plures balneari etc. ut etc.
Apponatur m. vel eius decoctio bibita et eius succus pessarium iniectus
vel suppositum. provocabile oleum eius vel succum curat ut etc.
Dyas. dicit quod arthemesia m. provocat et constriccionem matricis resolvit et fetum
et fetum mortuum expellit urinam provocat et calculos frangit et stomachum
confortat et portantem ipsam itineris labore fugat et fugat de domo demones
Dyas. ipsa in pulvere redacta et cum vino data dolorem vesice testiculorum sedat
pedum dolorem extrinsecus tollit ipsa cum amigdalis trita et imposita et sic
tollit dolorem corporis. Item genuum pedum dolorem tollit radix eius cum
melle comesta ita quod mirabile est. Dolori nervorum et tremori confert
et timori si succus eius cum oleo. ros. // mixtus locus perungatur etc.

Aristologia lxvii

Alia rotunda alia longa. Rotunda habet folia quasi rotunda odorifera et flore
inter album et glaucum russum intus [illegible] odoris sed minus valens
et habet radicem rotundam similem rape et est femina. Longa non est masculus
cuius flos est purpurei coloris et fetidi odoris et folia sunt longiora quam folia
rotunde et radix est longa longitudine unius palme et est tercia species aristol.
que sublonga continetur que multum est odorifera et valet cum in unguentis
et oleis et confeccionibus appothecariis. et rotunda est subtilis et forcior in omnibus
operacionibus suis et utraque prima est virtus que calefacit et desiccat et sic
abstergit et resolvit et 3a que facit nasci carnem in vulneribus mundificatis et aliis
vulneribus et maxime longa. quia ipsa est debilioris subtilitatis et virtutis
Sed rotunda propter suam subtilitatem confert pectus acutum i. dolori ex ventositate
grossa et cruda et extrahit infixa corporis et extrahit putredinem et abstergit
vulnera sordida et abstergit dentes et gingivas et confert asmaticis et singultum
et podagre et rigoribus febrium et apatibus splenis et dolori lateris cum bibitur
cum aqua. insap. Circa ut supra dicitur quod longa et ro. etc. est et fiat inde et
rotunda magis competit medicine et radix eius magis quam folia et
colligitur radix cum procedentibus floribus folia cum foliis colliguntur per triennium
servatur et habet virtutem dissolvendi consumendi et expellendi venenum. Item ille
Contra epilenciam ungatur spina a collo inferius cum oleo aristol. ro. castore
sulphur vinum eusorbium coquantur multum confert etc. ut etc.
Asmatici vero si sumunt [illegible] pulvis aristol. et 3. pe pulvis [illegible]
confectam cum melle ad modum electuarii et est asmatici [illegible] etc. ut extrahit
infixa corporis et frusta ossium et confert putredinem a vulneribus sordibus et
fraudulentis et mundificat sorditatem corporis [illegible] sit emplastrum cum [illegible]

et bibere qui miscetur cum oleo et melle. Et intelligo de pulvere radicis replens ulcera
profunda et abstergit venenum. Et est i. scrop. Et circa quod dicit Isaac hakym fiat et melle
intinguntur et pulvere aristol. superaspergatur et imponatur ulceri vel fistule.
mortuam carnem leniter corrodit. Cum decoctio aristol. bibitur pondus ʒ
i. mundificat feminas a superfluitatibus matricem corrigit et provocat menstrua et expellit
fetum et causa quia sit magistrale cum aliis fac secundum scripturam etc.

Contra venenum et morsum venenosorum detur pulvis eius cum succo
mente vel vino etc. quod circa infirmitatem membrorum cum bibitur cum aqua que
quotidie accidit in capitibus membrorum et nervorum musculorum quemadmodum est
38 omni aqua menstrua in scripturam. Habet folia similia edere arboralis nisi quod sunt
minora parva et rotundiora et non frangibilia et habet florem inter folia iuxta
radicem cuius color est purpureus et est flos eius similis flori [illegible] et habet
semen simile cartamo et habet radices multas tenues nodosas similes
gramini nisi quod sunt subtiliores parve et habet odorem bonum et nascitur
in montibus ubi multe sunt arbores et calefacit et purgat [illegible]
multum et eius virtus est quod provocat urinam et menstrua et confert ydropisi et
sciatice in scripturam et sunt dicta Dyascoridis etc.

Val. illud quod est nunctum in Asaro est radix et virtus eius similis
est virtuti Asari nisi quod est fortior et habet inspirationem. Et sunt circa plantam
ipsius est aromatica mordicativa gustu et melior pars plante est
radix et melior est radix que est grossa et spissa et cuius odor est fra-
grans suavis et sapor acutus cum stipticitate modica complexio et operatio
eius est ca. et sic in 2°. Secundum aliquos secundum Ravasis est quod sit ca. in 2°. et
sic in 2°. et est subtiliativum aperitivum opilationum resolutivum ventositatis pro-
vocativum vomitus et cum [illegible] stipticitate modica confortativa eius melius
cum quo miscetur ad faciendum solutionem est aqua casei cum spica et aqua
mellis etc. posse eius est facere vomitum et educere per ventrem et pro-
vocare urinam et educere coleram et flegma. Secundum manifestius flegma et
educit [illegible] et [illegible] et confert doloribus corporis et operatio
specio eius [illegible] administrationum ipsius [illegible] sunt et magis
[illegible] est ad opilationem epatis et splenis et duriciem corporis et morbos
opilationum sicut est ydropisis et ycteria et durities splenis et proprie
ventris decoctionis eius et febribus opilationum et febribus antiquis
Dosis et provocat urinam et augmentat sperma. Dosis eius est in infusione pondus
a ʒ. ii. usque ad ʒ iiij et pulveris eius a ʒ. i. usque ad ʒ. ii.
et est necesse [illegible] et contritione [illegible] sustinet mediocrem quia
multum contritum plus provocat vomitum quam ventrem solvit. Et est necesse
circa quod dicit quod urinam de grosso flegmate constipatam provocat ydro-
pisim per urinam purgat ulcera mundificat etc.
De corpo [illegible] attenuat cum ponitur [illegible] et sit clari-
ficat visum [illegible] et habet in scripturam etc. ydropicis et ycteris [illegible] in
[illegible] est vinum sic [illegible] pone per iij menses [illegible]

Asarum

De dosi vide in 2° [illegible]

modo coleˀ et potˀ hec in ep(ist)ule Ez in scap. d. iii. 3 auri azari pond
i xii. conoscit musa noui et sic in base obtinuo diminutio ii. mensibus
febrium rigoribus ke qui insitet cu olo et bino et inungit corpus
quia calefac in scap. que diei q qui ungit dorsum et spina cu eius
olo et laudano facit sudare et const opilacom febrium hec ille et c.
Purgat f. elleborus albus qui expo bibunt. 3. I. cu mulsa et aq
mellis Dyas et c in scap. et c.
Renes et vesica fortificat dolore intestinorum mebrum f ignotu et c
in scap. medium no ponit et c c.
Species eius sunt duo domesticus et silvestris sba eius est agnosci et
est in eo bistoparus et virtus eius inventre est atus et virtus eius
prima e sed in p° et quid in 2°. et 2a virtus est resolutiva resolutione pau
ca et 3a virtus est que const apparatibus calidis et seripule inpnta°
v°l. insine et cu induunt apa et infrigidat silvestris ul agrestis mg
competit ei f 2a virtus semus eius c virtus que abstergit et 3a virtus q
const yctiae origenti expopilacome epis hec Gal. et est in scap. ide
Dyas qui coquit et comedit mollit ventre et qui sit emplm cu eo
arudo et cocto resolvit apa et semie eius bibitu cu melicraton curat
ycteriam in scap. et c. Rasis semie atriplicis facit vomere fortr. et vidi
hominez qui bibit expo. 3. duas et fecit ipm vomere et asselat usqz
ad debilitatez magnum hec ille et c.

Arance tela — Vires habet costringentes admixta quibusda ungentis et temporibus in posita curat febrem sanguinem defluente retinet supposita telam in naso prohibet fieri sanguinem sine tumore tela in fuat cu olo ros. contra dolore aurium mitigat araneata tela et imposita in plagella et fronte imposita ul tympibus tractans passiones. i. febres tercianas prohibet album opus aranee. i. alba tela corio ligatu et collo suspensam quartanam tollit ut d. hec Medyasroide emplastrum est

Aurum — Temperatus est omni metallo est eius ca. et siccum f quia calr in eo est pauca sine media excessus mg no ponit virtute habet confortandi et depurandi. unde asperitate sua suppsita abstergit et cetera p appz q asperitate potentie habeat cor confortare pt hoc. q depurando gnitate sua et asperitate mebra a superfluitis detergit et fortem hr. est cepparac co plexione sua et equitate qua cu celestibus participat et occulta. Tum sicut expertus et ut volunt sap. plures et alii no scrut cauterizando sicut alia metalla ut aeris telamis eo cauterizat q no gnitate ul asperitate sua corrigit ita interius repunto pt gnitate et asperitatem qbz d. depurare et pt confortare hr cor spala et alia membra. conservare exoptatissima coplexione et virtute occulta pt virtutes equalitates sublunares est f dicit aurum no nutrit membra sumentes n incorpore q no pt efficim hec nisi infusum suo gnitate ul asperitate sua cu limatura

sunt. Dico quod expressum ordinatur cum vinum decoctionis auri cor confortat et
vinum in quo extinctum est aurum longe plus spleni confert quam in quo
extinctum est ferrum vel calibs et lapides videmus confortare cor et pretiosa
in multis terre operationibus propter mirus vel extrinsecus applicati et portata vel visa
sine hic quod admirationem vicinas susceptant et tamen hic non sua qualitate
vel essentia sed quadam virtute influxa celestibus ferimus hec sicut etc.
Contra stomachi infrigidationem detur limatura auri cum cibo vel potu. Item quod
ego non cum electuario aliquo quemcumque dare et non cum cibo. Contra splenis
passionem bibatur vinum in quo candens aurum est extinctum. Item quod
contra lepram .i. elephantiasim limatura auri detur in cibo vel potu vel
deprimendo spissitudinem humorum exigendo prout contra dari convenit eandem
passionem cum gerologodion vel theodoricon anacardinum. simul aut vel ipse
mixtum in cibo vel potu etc. Item quod. Non michi placet illas medicinas
cum cibo vel potu per modum cibi vel potus dari nisi cum potu mittitur
solutivo vel stiptico medicino sed solum per modum et nature que medicine largi-
tur dantur. Ad cacturas facientes sive cantum plus omnibus valet medi-
talis supra etc. Item quod. et cum assignatum est supra in prima. Ad columbas re-
tinendas antiqui dicunt auro ale collo columbarum sive in aulo sive in
massa liberum. ad aera .i. locum suum redeunt infra etc.

Ueruca herba est nota cuius folia sunt ut folia terre in primo quando
crescit sapor eius .i. gummi vel semen secundum Gal. est acutus parum
et virtus est eius quod resolvit aperta diurna et confert fistulis que sunt
iuxta oculum et cognoscitur perscribe secundum dyascorides quando sit cum ea emplastrum .i. cum
semine eius contra scabiem et resolvit aperta diurna et exprimitur ex ea
succus. qui cum miscetur cum semine et exsiccatur et cum vi bolus inficiatur
qualiter cum aqua redigas vires habet relaxantes et adcumulationem humore
facientes infra et dyascorides ponit eam ut medicinam etc. et sic ipsa etc. — Cap. 28

129 Balaustia flos est malogranati caducus secundum Avic. Item quod et dyas. et quod secundum Ro
mestrica granatum et quod silvestria cuius sunt flores balaustie et est
frigida et sicca in primo gradu et servatur per ii annos in multa efficacia etc. Item secundum
Gal. in sexto simplicium balaustie substantia est terrea et sapor eius est stipticus et
virtus eius est frigida et sicca frigiditatis et siccitatis non parvum. Et virtus sua que
maturat et tertia que consolidat ... vulnera intestinorum et confert
sputo sanguinis et vulneribus intestinorum et cui quod fluit ad ventrem et in
testes et matricem ... habet infra. Item capitulo de malogranato
dicitur balaustia est stiptica et siccativa stringit gingivas et conglutinat
vulnera que sunt in suo principio et sit ex decoctione eius collutio oris pro
gingivis sanguinolentis et dentibus commotis et sit ex ea emplastrum — Balaustia

arepatice que in intestina descendunt et assumit hec ubi et in capo. de balau-
stia ponitur cum aliis medicinis in 2o gradu ca. et sic. etc.
Contra vomitum coleram balaustie et psidie contrite coquantur in aceto et
spongia in intincta super fundum stomachi ponatur calida. Contra fluxum
ventris ex debilitate virtutis retentive decoquatur balaustia in aqua
pluviali et fiat fomentum calidum. Idem dicimus quod pulvis balaustie
vulnera consolidat et ex loco boli pulvis balaustie potest poni hec ille etc.

Blete vel bete
q[illegible]

Blete vel bete i. secla dicte sunt eius species alba scilicet et nigra et sunt
composite ca. et hu. et inde in primo et aliqui dicunt quod sunt
frigida et ista diversitas est secundum quod est alba vel nigra. que vero dicitur quia
vehementer est viridis que proprie vocatur secla et stringit ventrem precipue
cum alba lenticula. [illegible] vero bete est virtus [illegible] subtiliative re-
solutive et aperitive et lenitive et est resolutio eius fortior resolu-
tione atriplicis. Sed in nigra est stipticitas quia stringit ventrem
cum coquitur cum lenticula et est magis nutritiva bleta quam molochia in
aperiendo opilationes epatis et que coquitur comeditur cum pullis [illegible] di-
gitur et propter ventositatem suam que coquitur et comeditur prohibet generationem
[illegible] et resolvit resolutione parva. Sed in alba plus est de virtute
resolutiva et abstersiva quam in nigra. quia in nigra est stipticitas et
propter in radice eius et humiditas blete que abstersiva est contra [illegible] est
[illegible] ventrem laxat et i[illegible] que stomachum et intestina mor-
dicat et [illegible] que in stomacho vel intestina sunt multi [illegible] et
blete decoctio vel succus laxare dicitur ventrem et [illegible] stringit et nu-
trimentum dat parvum ut nutrimentum aliarum herbarum generat humorem
malum et aliqui dicunt acutum et hoc est propter suam ventositatem et nocet
stomacho quia inflationem generat et rugitum et dolorem ventris pun-
gitivum sed corrigitur si cum aromatibus [illegible] vel oleo condiatur. Con-
veniunt [illegible] [illegible] in hyeme in [illegible] regioni sed [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] cerebri mundificat que [illegible] eius et
[illegible] sit sternutatorium et hoc est propter [illegible] eius et sic auribus in
[illegible] dolore aurium [illegible] in [illegible]. Contra [illegible] succus eius
cum felle [illegible] si eo fiat caput [illegible] et [illegible] ad [illegible] aurium [illegible]
[illegible] aurium dolore [illegible] aqua decoctionis eius [illegible] in-
[illegible] [illegible] [illegible] et eadem decoctio [illegible] capitis de-
let si caput inde lavetur et lendines [illegible] in [illegible] et debent bene
radices cum foliis decoqui et sit decoctio eadem super fissuras que fiunt
a frigore [illegible] [illegible] etc. Opilationem epatis et splenis
cum sinapi et aceto [illegible] [illegible] [illegible] est medicina

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

antiqua bona li. agrimonia trita insap. et cum [illegible] si eis emplastretur et testi
monium et ibidem dicitur quod quidam caput lavitur cum succo eius [illegible]
In alopicia facit oriri pilos et curat ulcera. pediculos
[illegible] et impetiginem succus eius cum locus patiens inde lavit et li. ac-
[illegible] et insap. Ad morpheam si locus primo cum vino fricetur fricatur fiunt
ex folia trita cruda cathaplasmata [illegible] pastem. [illegible] vulnera desiccat
[illegible] insap.

Betonica herba nota est sapor eius est acutus virtus eius prima
est que calefacit in ii. gradu secunda virtus que incidit et abstergit et iii. virtus
que incidit humores grossos et frangit lapidem renum et mundificat et abstergit pul
mones et epar et provocat menstrua et educit urinam et confert epilenticis et curat ad
[illegible] et lateris [illegible] ponitur super morsum animalis venenosi confert valet
etiam sciatice passionibus et continuationi [illegible]. [illegible] Galienus est insap. dolorem capitis
[illegible] cum in eo existente fiat gargarismus decoctionis eius et staphisagria et
aceto si fiat [illegible] stomachi potetur vinum decoctionis eius [illegible] lethargi-
ca [illegible] radix eius in aqua coquitur usque ad consumptionem [illegible] aque
si inde frons linitur sedat dolorem. Item faciunt folia viridia emplastrata et
sap. Vulneri [illegible] capitis pulvis eius impositus [illegible] sanat [illegible] conglutinat.
Item faciunt folia viridia emplastrata insap. si super emplastretur venenum debet [illegible]
insap. De vulnere capitis [illegible] ossa [illegible] si de foliis viride fiat emplastrum
insap. Et no. quod semper de foliis intelligitur nisi expresse radix vocetur. [illegible]
[illegible] oculi confert ipsum [illegible] si lavatur aqua decoctionis radicis eius usque
ad [illegible] sap. Item faciunt folia viridia [illegible] humida [illegible] et emplastrata [illegible]
insap. ʒ i. bibita ieiune cum aqua stomacho ieiuno [illegible] insap.
Epilenticis potatur cum aqua [illegible] remedium insap. et ʒ iii ac aqua
[illegible] confert idem. Emothoyce [illegible] sanguinem
cum vino et aqua potatur [illegible] ʒ iii tepide confert insap. ac
Tisicis i. [illegible] in pulmone [illegible] cum melle mixta
[illegible] insap. et est [illegible]
[illegible] et
Stomacho malo i. male digerenti [illegible] faba est [illegible] masticata
[illegible] ut post bibat vinum tepidum [illegible] confert sap.
Cibum digerere facit si [illegible] est faba [illegible] cum melle [illegible] insap.
[illegible] ʒ iii in potu datur cum x [illegible] lavat.
[illegible] si cum [illegible] in potu [illegible] insap.
[illegible] facit [illegible] eius [illegible] cum [illegible] insap.
[illegible] si ipsa bibatur cum [illegible] insap.
Colice dolori intestinorum ʒ iii [illegible] cum iiii [illegible] aq. [illegible] insap.
[illegible] addit absinthium [illegible] dolori
lateris [illegible] ʒ ii [illegible] insap. et
[illegible] dice ʒ iii [illegible] piperis [illegible]
[illegible] ʒ ii cum mulsa febricitantibus non febricitantibus cum vino et melle in
sap. [illegible] valet [illegible] ibidem.
Capitis dolori cum aqua bibita confert et ʒ i cum aceto et melle bibitus aufert do
lorem splen insap. [illegible] valet [illegible] cum vino cocta [illegible] confert
Sciaticis [illegible] et eius suffocationem ʒ ii [illegible] cum ydromelle et aqua insap. [illegible]
confert quassationem [illegible] ibidem [illegible] dicit cum mulsa.
Dolori [illegible] a inflationi eius herba tota trita et emplastrata [illegible] confert.

Partus difficultati confert — inquit Serapio — et sic valet potagium ibidem et ℥ iiii ex ea cum aqua cocta bibita inquit Serapio. Et si mulier non habuerit fetum detur cum vino et aqua idem ℥.

Nervorum vulneribus confert emplastrum ex ea factum suppositum inquit Serapio sic scilicet matrix mundificatur et innatur — membro quod volumus calefacere ibidem corpore si ex pluribus eius et melle electuarium sumatur et fomentum ex aqua decoctionis eius fiat aut suppositorium ex ea factum ✠.

Morsibus venenatorum ℥ iii cum [illegible] .i. vino datur et confert inquit Serapio. Malicie medicinarum mortiferarum confert ℥ i cum vino bibita et si prius hec sit bibita et postea suspicit aliquis in quo sit materia vel medicina venenosa aliqua non nocebit ei inquit Serapio. Venenum ex morsu canis rabidi extrahit emplastrum ex foliis eius tritis factum et superligatum inquit Serapio. — Dolori dentium confert collucio oris vini vel aceti decoctionis eius in scrapione etc.

Cap^m 32 berberis

Berberis est arbor spinosa et vocatur spina acuta et rubus rubens et fructus eius est rubens parvus oblongus similis grano [illegible] nisi quia est minor et intus habet [illegible] et eligendi sunt grumus non perforati inquit Serapio ✠. Dicitur esse granum [illegible] fructus [illegible] canis Galienus dicit et est inquit Serapio quod virtus huius arboris est similis virtuti arboris pirorum et hic intelligit agrestium pirorum que in regionibus calidis crescunt nisi quod arbor pirorum est stipsitici stipticitate forti. Et fructus berberis cum stipticitate habet rem que mordet subtiliter et virtus eius [illegible] est quod prohibet et retinet omnem egritudinem que est ex fluxu quando comeditur aut bibitur. Et [illegible] ✠ et [illegible] meseraice et est inquit Serapio frigidus est et siccus in 2° mordet et prohibet sitim cocta et fortificat epar et stomachum [illegible] et est inquit Serapio. Proprietas est quod confert apostematibus calidis quando supponitur eis. Contra dolorem capitis calidum dimitte berberis .i. fructus tota nocte in aqua macerari et mane detur aqua ad bibendum etc. ✠.

Epatis calefactionem confert si pulvis berberis cum succo [illegible] conficiatur et superponatur epati calefacto etc. ✠. Ergo vos ad comedendum et bibendum dare. [illegible] antiquum quando comeditur aut bibitur abstergit et humiditates antiquas que fluunt de matrice [illegible] est [illegible].

Fetum expellit si venter pregnantis cum radice berberis ter percuciatur aut si fiat cum ea inunctio inquit Serapio. Sagittas [illegible] in carne fixas extrahit si radix eius trita [illegible] inquit Serapio.

Febrili dissenterie scilicet si decoctione fructus eius et zuccaro fiat syropus et sumatur [illegible] ✠.

Nota quod hic de bdellio de metha etc. loquitur Serapio. Sed quod [illegible] Dyascoridum loquitur notum de bdellio indaico et eum prosequitur Serapio et in capitulo de bdellio indaico quod [illegible] in meis Serapionis libro [illegible] 32 etc.

Cap^m 33 bdellium

B Bdellium de metha est arbor [illegible] et [illegible] in metha et comeditur dulcis sed in yspania non [illegible] sed est fortior potius [illegible]

et est asper. Alkitr est sceptidum sem strigit ventrem fortificat stomachum et natura eius
est sicut natura palmarum. hec in sap. et licet in litera non ponit illi gradum tamen in tabula
capitulorum et in ordine capitulorum ponitur inter medianas que sunt fr. et sicc. ipso
gradu. Cerca q dicit quod ca. in 3o et hu. in primo gradu et est gumma arboris rotun-
dum ad similitudinem galle que in arbore ulmi reperitur et de partibus ultra maris
defertur sed viridis sit et habet glutinositatem habet spissam et virtutem habet constringen-
di et attrahendi habet etc. Q. Dyasc dicit quod est lacrima arboris que in armenia
nascitur et que in modum resine manet et probatur bona quando est lucida subalbi-
da levis equaliter cerea et que facilius mollitur pinguis sine ligno et sordibus
gustu amara et odoris boni ut est arabica. Ex india affertur sordida nigra
et maiori gleba que odorem habet aspalti adulteratur autem gummi admixto
sed non ita amaricat in gustu ut vera que est glutinosa non boni odoris. potest
autem calefacere et relaxare et ut traditur inter pulvis solvere ammodaciones duri-
as mollificare sudorem movere materiam menstrualem et urinam provocare sin-
gultus atque ventositates solvere lapidem in vesica frangere miscetur etiam tiriace
medicinis tumorem solvit duritias frangit ydropisim celerius medicatur. Anato-
matica est cum salina hominis ieiuni soluta indigestione respersit tumori ma-
tricis fumigando succurrit. cum abrotano facit humores vesice expellit calculos
frangit diurisim prohibet tussim mitigat morsibus venenatis occurrit doloribus
lateris fert auxilium nervorum indignacioni mixtus cum aqua et vino depellit
hec omnia operatur quia malactice et aperitive virtutis et ideo potest instanter
calefacere et stricturam relaxare et ea que tumorem et collectiones habent cura-
re. potest hec in dyasc. Cerca q dicit est de sentencia ex formacia acuta repugnat
apium internis vel exterius inunctio sanat tussim sanat vel mitigat morsu
reptilium purgat cum aceto et sapa. capa testiculorum sanat hoc etc. Q. Cum
in predictis aliquis dicatur frigidum et siccum aliquis ca. et hu. aliquis ca. et sic ex
maturitate in meta ca. potest esse et hu. quia dulcis est ut dicitur et ex tenuitate
in yspania dicitur potius et ideo fri. et sic. in media dispositione inter ma-
turitatem et teneritatem in meta vel armena armenia de persi ca. et sic. et hec
est modicum ante maturitatem completa et sumitur ex arboris natura se habet sic et gumma
sive lacrima eius continetur per bdellio quod et bdellium vocamus in receptionibus et me-
dicinis. Si bdellium de meta debeat dici gumma quod non sencio. Si vero ut verum est
bdellium quod est gumma est bdellium indicum de quo dyasc loquitur tunc aliud est siculum
et est nigrius mollius et sua operacio fortissima est mollificativa et aliud est
arabicum et est siccius et magis stipticum quam mollificativum. Sed virtus illius
quod est recens est humida et eius fortissima virtus est mollificativa et quando

plus desiccat et amarior est et acutior et siccior et licet hic non ponit Serap. et in
ordine capitulorum ponit eum inter medicinas ca. et s. in 3. gradu. Et idem in capitulo de bdel-
lio iudaico. Dyasc. tamen in tabula capitulorum ponit inter medicinas que sunt calide
et sicce in 3. gradu et illa que supra dicuntur ab eis recitantur. et quod bdellium genus est
similiter alius arabicum et Gal. ut in Serap. recitatur dicit et virtus bdellii prima
est ca. desiccativa et secunda est mollificativa et dissolutiva et tamen que dissol-
vit apostemata que fiunt in canno pulmonis et tumorem qui fit in crepatura
intestinali cum solvitur cum saliva hominis ieiuni de eo. fiet sicut unguentum
Quando in potu sumitur frangit lapidem et provocat urinam et expellit ven-
tositates grossas et dissolvit apostemata dura antiqua et curat dolorem costarum et
attritiones nervorum hec ille et Dyasc. dicit si in potu sumatur suspiriis tussi
et morsui animalis venenosi confert et in unguentis mixtum duricias nervorum
et nodationes ipsorum mollificat similiter et hec in Serap. Item quando mi-
scetur cum medicinis acutis laxantibus flegma prohibet acuitatem earum nocere
intestinis et aliis membris et confert tenasmoni et de proprietate sua est prohibere no-
cumenta medicine acute remotione et excoriatione intestinorum et confert e-
moroidis. Et dosis eius solius est a 3. i. usque ad ii. et alii dicunt a 3. semis usque
ad primam et auget in potum coitus et meliorat et iuvat in omnibus et resolvit
sanguinem coagulatum hec in Serap. etc.

Capitulum 38. Brionia
[illegible]

Brionia calide et acute virtutis est et secunda virtus est que abstergit et subtiliat et
tertia virtus que resolvit duritiam splenis et urinam mediocriter provocat. hec
in Serap. Mesue ca. et sicca in 3o gradu et est composita ex partibus igneis cum partibus
terreis adustis sed igneitas est dominans et ideo est acris morditativa cum ama-
ritudine parva et est in ea stipticitas aliqua et est incisiva rubificativa subtili-
ativa et abstersiva et sunt dicta Gal. ut idem Mesue recitat et dicit idem Mesue
quod acuitate sua nocet stomacho et epati debilibus mordicationem faciens et item
nocet quia reumatizat humores a vicinis membris ad stomachum et corrigitur
primum nocumentum cum rob aut melle passularum et speciebus confortativis et odo-
riferis secundum nocumentum corrigitur ex rebus stipticis stipticis sicut mastix et citonia
et comparatis post eius exhibitionem kristos dyarodon hec Mesue cap. de fecem-
inis alba posse eius secundum radicem et proprie sucus est solutione educit flegma provocat
urinam et mundificat cerebrum et nervos et membra anhelitus a superfluitatibus
flegmaticis et putridis et aperit opilationem viscerum et renum et confert secundum omnem
modum administrationis epilensie et vertigini et egritudinibus nervorum frigidis
Et modum confectionem ex ea in Mesue quere prout et est de motu et confert vehe-
menter magno asmati et tussi et proprie siropum lambendo recens dolori lateris

et nimius usus est eius pruptionem (?) [illegible] incipit hec mesue et ibidem dicitur quod
dosis radicis est a b aureis j usque ad ij et succi eius a ℥ j usque ad ij ℥ hec ille Et
infra nota dyasc qui dicit ℥ ij dosim et si plus plus accipitur maniam facit
Epilencie valet et contra apoplexie si debilitatur ℥ j sap dyasc vult quod sit bibitur
anno toto et contra stotomaticos valet sic etc.

Fissuris labiorum confert si expoliis fructu et radicis emplastrum fiat et pulv. dyn. = — Fissura labiorum
Umori sub occlo confert si cum oleo miscetur donec dissolvatur et inunctus in sap
tussi et asmati et dolori lateris confert quando cum eo et melle fit looch et sumitur
in sap quod yctericos cocta in aqua et fomento adhibita purgat dyascoridem
Spleni confert quando de ipsa ob j cum aceto 30 diebus bibitur ipsum desiccando
dyasc in sap dicitur quod duricia splenis sit potata resolvit et quod epea et ficubus
fit emplastrum super duricia splenis et confert matricem mundificat et fetu expellit
cum fit mulieribus sessio in eius decoctione in sap et cum facit eam sibi muli-
er facit fidem et tedie sit ut provocat urinam provocat quando potatur in sap
ibidem dicitur quod summitates huius plante in principio sue nativitatis coquitur
et comeduntur et provocat urinam mediocriter et ventrem laxat hec ibi
et contra dyasc quod capreoli eius in vino elixi et comesti faciunt hec flem
purgat et omnia dicta super facit succus radicis cum melicraton bibitus omnia
hec facit in principio veris in sap In dyasc dicitur succus succi herbe verno
tempore cum mulsa bibitus omnia hec facit et fleume deponit hec ibi = lac
uberibus siccis reddit succus eius cum ptyssana coctus et bibitus et contra succi
[illegible] In dyasc dicitur succus stipitum eius cum frumento cocto bibitus eius
dyasc lac provocat hec ibi. Cutem mundificat et abstergit pannum
aufert et vestigia nigra bothor et cicatrices ulcerum radix eius mix-
ta cum orobo et fenugreco si cutis cum eis abluitur vel fricatur hec in sap
In dyasc dicitur colorem bonum reddit cutis rugas in vultibus distendit
lentigines purgat cicatrices et livorem et pannum emendat hec ibi Sed
lavanda sit post locum cum aqua frigida ut ibidem dicitur Morsibus venenosis confert
et canis multis suppositis et abortivum facit si ℥ ij sumptis fiunt hec In
dyasc et addit si plus accipitur scilicet quam ℥ ij maniam facit etc.
Epatica resolvit et aperit ea in quibus duricies est aggregata et panariciam
sedat quando ex ea fit emplastrum cum vino hec in sap sic et contra ossa fracta
extrahit corrupta dicitur dyasc.
Scabiei et lebre fructus eius optimatur vel inbibitus eo lotus confert sap
et dyascorides Cum cunctis kataplasmata cum dentibus et alia super dicta
confert in dyasc Si tecum eam portaveris omnia mala ate effugient In dyasc.
Istud expertum est et nota quod secundum sap et secundum dyasc ad omnia hec et eodem modo
valet vitis nigra nisi quod debilioris virtutis est quam brionia [illegible] mesue

tractat in lib° de poss. et p̃petatis medicinarum lap̃ ca° xxx viij de lapide ar=
menico qui lavat et purgat co. m. eur in expti et p̃suptiosi sine sua practi
catos putat esse bonu armenicu et in opando errant Hec ptinet de bolo

Cap^m 37. Bolus

Olus armenus eligit^r cuius color ultra crocitudine subrubicundus e̅ nõ habens
colores duos et q̃ cito teritur sicut sine lapide bene inq̃t Avi^na ca° p° fri
et sicc̃ est in 2° gº. inq̃t prima virtus est que desiccat desiccatione forti 2^a
virtus que constringit et 3^a que ofert ulceribus intestinorum et fluxui ventris

flux. tuss.

et sputo sanguinis et fluxui m. et cathavo descēte a capite ad pectus et con=
trictione anhelitus ex tali cathavo et ppt hanc cum confert tissis quia desiccat
ulcera pulmonis cor inim q̃ nõ tussiunt nisi evadant cruor magno indicia
ante pmitter^r. aer subito ad conplexione malam hec inq̃t et sic dicit Gal.
in li° 9° de simplici medicina etc.
Febribus pestiencialibz confert ʒ ij. datis cum vino subtili moderate lymphato
si febris non e̅ fortis Si vero fortis est febris cu vino tali multu lymphato
assumitur cu vino subtili et aqua ros. et confert maxime et p̃ istu modu ofert eis
qui assuescunt potu eius in tpe pestilenciali ita p̃ ipsum anocumeto pestilenciae
p̃servant hec in j. li°. Gal. de simplici medicina ca° a°. et inq̃t. Emoroyd.

Emoroyd

si vicio spenalem est passio confert pillem ex bolo pulverisato gummi arabic
pulverisato et permdis cu aqua infusionis ordei vel p̃ nocte displuatur
dingatur et fiat coagulato cu aqua et expca et p̃ostis fiat pillem et eas
paciens soligua cca ɔ etc.

vom. sang.

Vomitu sanguinis ex stomacho ofert pulvis eius cu pulve gummi arabici
combusti et succo plantaginis datus potui cca ɔ.

dissenteria et ventr. fluxu

Fluxui ventris sanguineo et dissinteriis commisce pulve eius cu albugine ovi
vel cum toto ovo et fac tripellas .i. tortas pulas cu farina et p̃ostis i patella
siccas et da mane ʒ j. et s° similiter vel da pulve eius cu succo plantaginis
p̃ os si fluxus sit ex superioribz intest. vel inferius p̃ clistere si in inferioribus
intestinis sit Sed nota q̃ p̃us purgato debet p̃cede hec cca ɔ. nõ oportet q̃
semp purgatio p̃cedat Item emplm fcm ex pulve eius et albugine ovi et
aceto modico si in superioribz fuit intestinis sup. umbilicum ponatur Si vero
maxa fuit in inferioribus intest. ponat^r inter coxas et renes cca ɔ. et supp^m
ex pulve et succo plant. et bombace additis ofert idem etc.

c. fluxu sang. mulier

Fluxui sanguinis matricis pulvis eius cu sanguinale impositus p̃dest et emplm
ex pulve eius et albugine ovi sup tympora posit. cca ɔ etc. Et nota quod
tysici vel fe. pestilent. laborantes seu asmatici de cathavo p̃venientem nõ
curantur p̃ bolum nõ. nunq̃ curabuntur. Gal. ubi p̃us fluxui ventris lique=
facto est in acuta febre vel pestilent. fe. vel in fe. putrida ut tertiana et q̃o.
ubi ppt malicia ma°. duple causat^r fluxus et ppt desiccativa virtus est fluxus
emoroydis ʒ ij. bol. ar. vel j. vel cum aqua pipinelle salubrit datur sed

prandium fiat parvi temporis post sumptionem talem quia utile est et dictum experiencia et
sumitur ex Gal. de simplici medicina fistulis diuturnorum membrorum et etiam ulceribus
putridis in ore et ulceribus sine cavitate que desiccatione indiget confert mixtum cum
tenuementi aliquo immittatur. fetorem aufert et tumorem siccando sedat et pungit Gal.
et de simplici medicina profluvium sanguinis. Constantinus de bolo multum presumit experiencia mani-
festis almasur Cassii et coniunctioni pulveris boli cum oleo post mixtis et cum stuppa
linimenti appositis super loco lesa cito post lesionem confert hec experiencia etc.

Capitulum 36 Borago

Borago calida et humida in primo gradu folia habet aspera et lata florem blaveum
habet cum semine longo nigro et subtili. Secundum aliquos folia et flores cum seminibus
competunt medicine radix vero et folia equaliter non sunt efficacia aliquando flores cum
semine per ii annos servantur in bona efficacia. Virtutem habet confortandi cor et sanguinem
bonum generat herba cruda et cocta utilis est in dieta et siropus confectus eius
et zuccaro vel confectione eius sive florum eius utilis est cardiacis et ma-
lencolicis et ictericis et asperitati pulmonis sic etiam cum carnibus coctis et comesta
valet hec secundum Circa instans. Cremonensis in dictis et additis idem Cremonensis ibidem recitando Se-
rapionem quod purgat coleram nigram et cardiacis patientibus ex colera nigra subvenit
et nota quod buglossa et dicitur lingua quod cum aqua bibitur curat multum pectus et est
quedam species eius longa habens folia strictiora quam borago et flores in forma
similes et semina nisi quod sunt minora et aliqui tendunt ad colorem purpureum et a-
liqui ad blaveum sive asureum et huius radix aliquando invenitur rubea et illa secundum ex-
periencia dicitur [illegible] quando cum butiro teritur et bibitur ab eo qui cecidit vel contusus
[illegible] Alia vero species est que habet folia nigriora foliis boraginis et puncta aspi-
[illegible] et grossiora [illegible] et sunt strictiora foliis quam folia boraginis sed latiora et
breviora foliis buglosse et sunt super modum similia cardonis fullonum antequam
in altum crescant hoc est antequam stipes crescat et vocatur aliis lingua hircina et
videntur eius competentes esse ut ipse credo.

Capitulum 37 Borax

Borax quod tincar dicitur secundum Mesue habetur est ex speciebus salium et in sapo-
re suo reperitur de sapore bauracis id est parum amaritudinis et est minerale
et artificiale et minera eius est in ripis maris et est calidum et siccum et subtile et confert
corrosioni dentis et occidit vermes qui sunt in eis et sedat pulsationem capitis et pro-
bet in hoc proprietatem mirabilem et radix eius quod est artificiale est urina in-
fantis et est glutinum etiam hec Mesue. Secundum vero Circa instans est calidum et siccum in 3 gradu
et est gumma cuiusdam arboris in partibus transmarinis et quod est purum album cla-
rum lucidum et durum et hoc est eligendum et habet virtutem attrahendi dissolvendi
et extergendi quod vero est feculentum terreum aliquantulum molle suspensum [illegible]
non est bonum etc.

Ad faciem clarificandam et pannum removendum maxime post partum convenientem

Marginal notes: fistulis et ulceribus — [illegible] — [illegible] — cor confortat — [illegible] — melancolicis — [illegible] — buglossa

et etiam si fiat ex calore plus sive acris si inde pulvis eius cum aqua ros. bene
mixtus facies illiniatur et potest poni in 2 ℥ aqua ros. cum puto de borace
℥ ß vel ℥ 1 . ad idem pulvis borac. cum melle albo vel cum axungia gallinacia
vel cum unguento citrino confectus de ℥ etc.

Ad menstrua provocandum et fetum mortuum expellendum fiat suppositorium de borace et succo
centrigalli h(abe)t in ter ʒ // ad partum accellerandum cum vino borax et succo
cum et bibitus summe confert experiencia ~ In po. antidot. m. p. borax e calida
in 2° et sic in 3° virtutem habet constringendi et mundificandi ~ Cos.
Contra asperitatem et duriciem capillorum laventur capilli in aqua borax
est resolutus subtiliat eos etc. faciem rubificat si cum eo fricetur facies
etc. Pruritum extinguit si locus pruriens fricetur cum borace et aceto. Ser-
piginem et impetiginem delet eodem modo si locus inde fricetur quia mundificat
Surditatem auris et dolorem ~ fistulam destruit et resolvit etc.
eius cum melle mixtus et impositus removet quia abstergit et mundificat etc.
Aquositatem ventris ydropici consumit si cum aceto distemperetur et inde vent.
liniatur // Maliciam ventositatum aufert quia ferum illarum est quando
vent. cont. difficultatem mingendi hec ibi in expositore antidot.

Cap^m 38

b Butirum sicut dicitur in suo capitulo dicetur accipitur ex lacte bovino et vaccino et resol-
vit et maturat et propter hoc administratur in apostematibus sub aure quando
volumus mollificare et maturare ea cito et operatio eius est forcior in corporibus
mollium carnium. In corporibus vero duris est debilioris operationis et liniuntur
cum eo capita et furunculi in corpore infantum mulierum et curantur eo sine alio
aliquo et tumores gingivarum infancium cum eo et maxime quando dentes infan-
tes incipiunt oriri et facit ut cicius et sine dolore oriantur si eo liniantur
gingive et aliquid addunt mel et bene et confert aliis apostematibus oris et miscetur
cum medicinis ex quibus fiunt emplastra // Ad apostemata lumborum et membrorum aliorum
et quando sumitur ex eo mixto cum melle confert multum consumentibus sanguinem et
habentibus plen. resp. et apostema in pulmone et sine melle sumptum plus matu-
rat minus vero ad mundificandum. putri ad sanguinem expectorandum iuvat cum mell.
et plus mundificat minus maturat hec in suo capitulo. In dictis Tremonensis
dicitur esse ca. et hu. sed gradum non ponit sed expositor dicit ipsum esse humane
nature similatum dici potest temperatum et si excedit in aliquo temperamentum di-
ci potest temperatum ad primum gradum caliditatis et humiditatis et hoc de recenti
et bono dico vetus autem calidius est isto ad dictum melius est de lacte ovi-
no ut dicit idem Sed dyas. addit quod sit in colore subrufum et amplius pin- Cap^m 39
gue et dicit idem Tremonensis quod sicut antiquum est calidius novo sic coctum cali-
dius est crudo et magis pinguium et est ventris mollitivum et humectativum

humane nature similatum bonum sanguinem generat et intrinsecus omni pinguedine
ex re maiori existit utitur tricidum vel sinapum appetiti gutturis et impetigine
placentibus rubori faciei et saphati sicce et cutis grossitudini confert etiam
pustulis siccis et asperis quando fregantur cum ipso coctio non dura mollificat apium
qui fit emplastrum ex eo morsibus eciam imperatum et acutis venenis cum melle
potatum confert / Pectus eciam purgat et si que sunt in eo superfluitates mature
facit et maxime sinapum cum zuccaro vel melle ideo vulneribus pectoris — pect[us] purgit
pulmonis et dyafragmatis / Nocet autem quia stomachum debilitat et
fastidium et ad os stomachi colera ascendit et obis grossitudine tribuit et uiscosi-
tatem et eos eciam incipientes digeri lubricat et coleram deponit propter quod di-
geruntur post et qui in comestione usus fuit multum et frequenter flentibus
egritudines facit faciliter mouit / Correctio eius est nocumenta potui ut cum
confortantibus stomachum et constringentibus sumatur hec ermonensis / Dyascorides autem
dicit esse sinapium digestum habet acutem et modicum dyafragm[a] · fit · refert · ut potui
das a. apium sub aure et agibimo tumores et inflaciones et aliorum locorum pre-
soluit et saper / Ad solue tumorem et loca neruosissima et delicata et ad
spissitatem pulmonis iuuat quia sua humiditate leuiter relaxat et quia ui-
scositatem pulmonis et uentrem mollit supple temperate sinapum et ubi exsicca-
tus est mollificatiua uentrem mollit / Amplius autem bibitum uentri est optimum i. u-
tate est uentris induracio / Amplius autem bibitum uentri est … in cataplasmatibus ubi ole-
itatem retentiua debilitas fluxum facit nocium in cataplasmatibus ubi ole-
um non habetur loco olei bene ponitur iuxta uulnera reprimit potui datum
pruriginem capitis tollit ulceraciones et pungens scriptus a. matrices cum
pruriginibus capitis tollit ulceraciones et pungens scirros a. matrices eius
dum non sit uetus ut mali odoris ste dissintericis et lientericis et coli ulceratio-
nibus cum suppositorium prestat effectum / Ego de lientericis non estimo conferre uulneribus
sordidis fit auxilium neruorum dolorem orii et uesice utilium uulnera sordida
purgat et replet et superfluas carnes in uulneribus crescere non sinit Serpentis
morsus longius arcet incorruptis per olus mitteretur et dulciaminibus per semo. i.
sepa poni potest cum in lampide loco olim ponitur fumus colligitur qui rimina
oculorum desiccat et cicatrices eorum ad sanitatem perducit hec Dyascorides.

Iuuamentum apii sine sub aure	disentericis	reparatibus duris propter sicce /	Coitum
Sanguinis et ori oculis et gutturi	matrici ulcere	apertibus primis siccis	Cicatricibus
Pectori pulmonis dyafragmati	uesice iuuis	Tumoribus uulneribus	morsibus serpentis
Rubore faciei Impetigini	Venenum acutis		

Capitulum 39 Polex et sepo ponitur fumus eius oculis utilis et secundum expositionem aucis … per limitum cu-
ratur / morsus canis rabidi et plus remollit quam dyaltea.

Alumine … dyascorides nascitur in india et melior est colore rufus

et habens nodos spissos et quasi tortuosos. habet insuper nervositates et tunica eius est plena cum co-
rei similis textui araneae cuius color est albus et est insipida. G. in sapore eius est acui-
tas et punctio pauca et substantia eius est composita ex substantia terrea et aerea et sunt tepefacte tem-
peramento equali et est in eo virtus subtilis et virtus eius prima est que calefacit et de-
siccat in 3. G. sed siccitate plus est quam eius calefactio et secunda virtus que subtiliat et forti-
ficat et 3a que provocat urinam provocatione bona et confert quando ponitur in emplastris
stomachi et epatis et in medicinis cum quibus emplastratur matrix. et pondus eius in provoca-
re dyas. est septimus et in eo est acuitas et habet odorem bonum. hec in Ysaac et c.

i emplastris stomachi et matricis

Tussim curat quando fit fumigium cum eo solo vel terbentina et alkitran. fumus per cam-
panulam ori immissus in Ysaac. ydropisi distillatione urine et egritudinibus venti
confert aqua decoctionis eius et granum et seminis apii bibitus et sic M. et urinam provocat
in Ysaac. M. fortius provocat si bibatur et cum eo fiat pessarium ibidem. doloribus ma-
tricis exiccatissima in aqua decoctionis confert ibidem. Tumori ex percussione confert quando cum
eo fit emplastrum ibidem et sic confert apostematibus [illegible] expalliduus niger et varios no-
dos habens in dyas. replendo in Ysaac.

i re pessarii

Capitulum de nepita

Calamentum calidum est. dicitur quod est calidum et siccum et in 3. G. et est herba que alio nomine
nepita dicitur et calamentum montanum melius est magis siccum. colligi debet
cum flores producit in umbroso loco debet desiccari et per annum potest servari. habet vir-
tutem dissolvendi et consumendi in Ysaac. De pulegio domestico sed magis debet dici
pulegium montanum et sunt eius tres species. una habens folia similia ozimo quorum color
vergit ad albedinem et habet ramos cum multis nodis quadrangulatos et flores purpu-
reos hoc communiter est in usu. alia species est similis pulegio in odore et foliis suis et
vocatur ab hoc [illegible] pulegium agreste. Et romani sive latini vocant
hanc specialiter et proprie nepitam. Tertia species est similis mente agresti nisi quod folia sunt
maiora et ramuli ac virga eius quam mente et ceteris quam aliarum specierum [illegible] sed virtutes
eius sunt aliis speciebus inferiores sed in omnibus est virtus calida et sicca nimis. et [illegible]
[illegible] [illegible] experimentatoriis et [illegible] eius [illegible] est [illegible] [illegible] in
locis [illegible] et [illegible] et in [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sic facit in ulceribus putridis s. vermes occidit. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Si [illegible] in vino cocta super locum [illegible] emplastri ponatur
alios livores [illegible] tollit oculorum [illegible] medicina est adeo bona. sic pule-
gium [illegible] desiccatur et teritur et fit collirium ex eo simile vel [illegible] confert gar-
garismus ex aceto decoctionis pulvis eius et [illegible] [illegible] et [illegible] cum [illegible]
[illegible] simila [illegible] [illegible] [illegible] confert [illegible] eius [illegible] opilationes
aperit et absterget. et est pulegium montanum melius in hoc [illegible]. [illegible] [illegible] et [illegible] tussi
[illegible] antiqui. confert [illegible] decoctionis eius et [illegible] passis et liquiricia vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] electuarium [illegible] calamentum et plus calamenti in [illegible] [illegible] cum [illegible]
confectus vel 3a vel 4a parte [illegible] [illegible] et liquiricia loco eius [illegible] [illegible] [illegible]

est in hie[me]. Pulvis eius cum ovo sorbili vel in crepellis de farina ordei factis bonus est
Cont[ra] fix[uram] ren[um]. cum herba vel pulvis eius in olla nudi calefacto fiat pitacllato et — Cont[ra] ... vi[n]um
ungatur cataplasmatum cum mell[e]. decoctionis eius in lana confert sto[macho]. et intestinis eius foris
confert. Item pulvis eius cum tabis et vinum decoctionis eius in potu ictericis confert quia aperit et abster-
git amaritudinem. Sua si in potu sumatur cum vino et succus eius morbum regium emendat sup-
bibitus morbum regium demit aliis ictericia dicitur latis et ... valet adhiberi.
Et intelligo bibitum et emplastrum et confert sic colice et torsioni ventris ... et pino et ...
in potu sumptum cum vino et que sumitur in potu et sic modo naturale ... fetum et expellit
fetum. Contra lumbricos et intestinis et ascarides cum mell[e] et sale acceptus ... et contra
confert quia eos occidit. Valet succus eius pelliste iniectus ad matris humiditates desiccandas
fomentum ... decoctionis eius confert. Contra tenasmonem ... humidam cum mell[e] de-
coctionis eius vel cum simplici mell[e]. ungatur renes et pulvis colophonie super spargatur
et post cum bombace de pulvis eius ano supponatur. Sciatice passioni si super emplastrum ... in
vino coctus magis est medicina auferendo dolorem quia calefacit et tunc ad ...
... humores grossos pingues et spissos de proprio loco. Si comeditur et post ipsum
bibitur aqua calida confert elephancie quia resolvit et incidit et subtiliat humores grossos
sudorem provocat et resolvit et desiccat totum corpus succus eius cum aqua mell[e] bibi-
tus rigoribus ... confert si tenatur et corpus eo ungatur vel si in potu sumatur. Contra mor-
sum ... morsum aliorum venenosorum si super morsum ponatur vel cum ... confert
... nigre ... si cum eo ... fiat emplastrum et sic ... de
sanguine mortuo delet serpentes et alia venenosa fugat. Si ungitur ex foliis
eius et ... sic quod folia et rami eius in domo ponuntur venenis mortiferis resistit
cum vino in potu sumitur et sic ... ictericia. Et non ... quod calamentum est
siccum et ... ad ... sic ... frigida eius est subtilis
et in sapore eius est acuitas et subtilitas mali. et vis pauca primus amaritudini
et virtus eius prima est quod calefacit in 3o gradu. 2a est virtus quod abstergit et incidit et subtiliat et
3a virtus est que bibitur succus eius cum aqua mell[e] provocat sudorem et resolvit
et desiccat totum corpus.

[C]amedreos vocatur. Succus eius ydropisi confert et ad spasmum facit. Syncopi — ... ...
... et ad ista valitior est. Sumptus est antiquior ycteric[ie] nig[re] eius de-
coctio confert quia aperit opilationes oculorum fistulis herba confert. Item
herba siccata trita et pluizata facit ... nervorum ... cocta et
bibita confert sic ... ydropisi confert et provocat me[nstrua]
et expellit fetum ... confert cum aceto bibitus morsui venenosorum
cum vino bibitus confert et ... quia ... pillule quod ...

[top margin, later hand:] ... expellit ...
Balneum ... in paleum ... colorem ... conglutinandum

egritudinibus supradictis

Camomille 3 sunt species et distinguntur solum secundum colorem florum et est herba ex fruticosa habens plures ramulos et folia parva multum subtilia et capitella rotunda parva et flores qui apparent super capitella et rotundi habens circumquaque flosculos similes in quantitate foliis rute et color eorum est albus vel citrinus vel purpureus et nascitur in locis asperis et circa vias colligitur in vere in regione calida ... frigida in estate et medicina herba et flos quorum prima potentia flos et medicina secunda (?) ... herba non multum competit et sunt autem calide et sicce in secundo et potentia sunt ... de floribus et radicibus ... Et sua eius est subtilis et virtus eius est prima quia calefacit et desiccat in primo gradu virtus est quia confert lassitudini plus quam medicinis et sedat dolorem et mollificat mediocriter duritiem et leniter spissitudinem et ex hoc est dyaforetica et provocans sudorem et expellit ... quia sunt ab humoribus colericis et quia sunt propter spissitudinem cutis ... in visceribus non est aperta talium et ita sua est digestiva ... quia sunt apostemate vel multa vel propter ea quia sunt in visceribus tu intellige secundum ... minimum minamento maxime et ideo convenit quod ipsa est de fortioribus medicinis in sedando dolorem et de melioribus mollificantibus ex medicinis convenientibus membris ... quia sunt ... et ipsa et oleum eius confert ... et ... quod humores resolvendo sine attractione et sic humores evacuat et ... opus est ... magis propria quam alia medicina ... Et ... dolorem capitis ipsa et eius oleum confert evacuando humorem resolvendo sine attractione et sic dolorem capitis ipsa cum oleo reprimit et dirigit ea quae accidunt et ... capite et alia non permittit ... et si caput lavetur cum eius decoctione multum prodest in dolore capitis et si sit siccum ... humectari in acceto ... et dolorem curat ... Oris morbo quod ... alcula ... masticetur curat ... pustulas aufert et ... Clarificat ... curat bibitur et succus eius potui datus ... et ... febricitantibus ... prodest bibitur et in dolore ... ut ... est ... sic bibitur prodest ... provocat urinam et ... expellit si bibatur et ... eius decoctione sedeant mulieres Calculos ... sic bibitur ... prodest ... nugi (?) sic ... si bibatur et ... fomento et tu intellige ... medicinis tumoribus et inflamationibus bibitur et ... oleum eius ... apponendum ... prodest ... si ... paties (?) ... et cum oleo mixtum medicatur ... Scabie ulcerum ... eius ... inflamationes ... Contra venenum cum ... et ... ieiunio bibitur cum vini ... optime

[left margin:] ¶ ... *[opposite "provocat sudorem"]*
[left margin:] ... dolor capitis ...
[left margin:] ... contra dolorem capitis
[left margin:] ... oculi (?) ...
[left margin:] ¶ urinam provocat ... expellit
[left margin:] ¶ ... scabie
[left margin:] ¶ contra venenum

facit aquam emem de corpore inspire exthit ssp bibita cum vino subtiliter

Camphora ut in superiori dictum est cerebro calefacto sicut in febribus eius pulvis cum aqua lactuce fiat emplastrum fronti confert caliditatem reprimendo et facit dormire. Eodem modo confert scilicet cum aqua lactuce vel cum succo semperviue albe oculorum rubori et ardori. Item camphora est utilis ad constringendum et exstringendum oculorum macule. Item si pulvis eius cum aqua rosarum et succo feni musti et in vase ereo ponatur. Narium fluxum scilicet sanguinis stringit. si pulvis eius et pulvis seminis ... usti et succo sanguinarie fiat magdaliones et naribus imponatur. Si vero fluxus narium sanguinis fuit ex ebullitione sanguinis vel ex exteriori pulvis camphore et aqua frigida infundatur plagelle et fronti temporibus et gule apponatur. Ego vidi super eam apponendum ... et radix et tunc morbi facile clarificat si cum aqua et melle albissimo conficiatur. Linimentum est ut ego vidi tot confortat ista ... si cum pena naribus imponatur ... augmentum calore ... sit ... pipe vel ... Gomorre confert si pulvis eius cum mussilagine psillii vel succo semperviue albe vel solatri plagelle intincte confortat pulvis eius et succo solatri apponatur. ... confert si ut ... gomorrea ponatur et postea lamina plumbea supponatur. Fluxum ventris ... si cum medicinis ... fluxum ... misceatur. Apostematibus calidis confert potus eius ... accelerat membra calefacta ... si in potu sumatur ... et coagulat sperma et sic confert gomorree membra calefacta fortificat et ... corpus. ... frequens ... in regionibus ... accelerat sperma. abscidit vigilias ... in ... maribus ... sibi abscidit et vero ... camphora ... ubi viget utimur alia ... naturalis appetitus et ... reprimitur et impeditur ... pestilencialibus ... putridis et in ... fructibus confert si cum aliis ... camphora ... medicinam faciente ... chimoz et alii ... camphora ... calidis.

Ambra alumen marinum et plurimis ulceribus confert ... si coquitur et corpus eius comeditur et sic confert ... lepore marinum comederint ... et ... in ... pedibus vel ano confert

pulvis cancri fluvialis cum miscetur cum melle cocto et apponitur morsibus
venenosorum et morsui mustele et scorpionis. Cum cancri fluviales teruntur crudi et
bibuntur cum lacte asine morsui canis rabidi confert. Quod exprimitur cancrorum fluvi-
alium cineris iii cum cineris i et ß. gentiale gentiane bibuntur cum vino tribus
diebus et est iuvamentum mirabile. Ab ideo quod administratur exprimitur cancri solummodo
et cum ex olibano partes et ex gentiana partes v. et exprimitur cancrorum partes x. iuvamento

Contra morsum rabidi canis

maximo confert quod imperetur totum sibi eius confert morsui canis rabidi et
dixit quod exprimentorum ista astaliadio accipiebat cancros cum sol erat in signo leonis
et luna habuit xviii noctes et posuit eos in olla munda ex ere rubeo et
adurebat eos donec fiebat cinis et fecit compositionem ex olibano gentiana et
cinere cancrorum et dabat ei quem canis rabidus momordit xxx diebus unum
coclear magnum. Dixit hec medicina cum aqua ß si apium non fiebat ista cura
per multos dies erat passus cum ipso medicine tunc super aquam parabat de hac
medicina ii coclearia et dabat in potu et super locum morsure debet apponi un-
guentum quod fit ex pice que in lingua greca dicitur birach et est id quod mittitur in eo unguentum
apoponacis lib. i. aceti fortis ... ytalie et picis lib. i. et dixit numquam vidi
esse nec fuisse aliquem mori ex canis rabido cum uteretur ista medicina et hec
est secundo est sicut ... et propter hoc cum tinet aqua et cancri fluviales. Sit in hoc
iuvamenti maximi ad cure non ... que est in eis comune. Calculos

Contra calculum ...

exprimentes ... confert fluviales cancri si comeduntur cum testis et in vino coquuntur
et bibendum idem sive decoctio eorum bibatur.

Canapus est herba nota et fructus eius semen domestici eius primum est quod desiccat de-
siccatione forti et secundum fructus est quod resolvit inflammationes et tertia fructus est quod expellit

Contra ...

ventositates et cum comeditur multum ex eo desiccat et quod exprimunt ipsum et ex
expressione eius instillatur in dolore aurium et putat quod aperiant cum ea dolorem aurium
et opilatione et cum coquitur radix eius et fit cum ea emplastrum et super membrum ...
putrefacti sunt humores sedat ipsa et resolvit humores putrefactos et desiccat humi-
ditatem cum distillatur in aures ex oleo eius et cum aures utuntur eo multum fit sedatio

Contra dolorem aurium sedandum sunt

Ergo ut dixit cum de semine eius comeditur multum canapus minuit et aperit opilationes
pulmonis

Anna crestis est fructus eius cum miscetur cum bulbo vel per se aufert acco-
rimas et pigritias et cum ut cancrum ex aflore eius que similis est robi-
tino quod si ingreditur aurem erit surditas et auditum desiccat et cum fit emplastrum
cum ea et aceto confert dolori qui fit a gressione nervorum et dolori. Post folia eius

radicata trita et cum herba pilam vel apiata [illegible] circa eam et cum ex cortice eius combusto cum
aceto sic emplastrum circa eam et cum alopicia Et de semine eius et similiter [illegible] apte
deus et folia tritico vel sola et semina sua desuper duo [illegible] eius semen
adhibitum cathaplasma ut pulvis ordei ventris stringit

Amidum i. similago tritici est frumentum nimis est et plus sicc. quod sumitur ℱℱ ttis
i. medulla tritici Et utrum frigidus et utrum sit orobi in absterssione utrum sim. pro orobi
et semina orobi plus et in absterssione quod semina ordei et fabarum Cortex
tritici est et sic. et in primo gradu et magis et mundificativus absterssivus et consolidativus
quod semina tritici ventositatis plenitur et fleumatis ac ventris [illegible] dat
nutrimentum et tarde de stomacho egreditur et gule stringit et melancolicum. Si cum lac
te coquatur melius dat nutrimentum citius de stomacho egreditur. Amidum cum [illegible] et mollificativum
[illegible] sic et cum dureticum et in aqua dissolutum reddit aquam mitigativam
et [illegible] et [illegible] hec ad [illegible] mollificat [illegible] = Tussi sic et in peripleumonia [illegible]
et pleuresi et febribus confert. [illegible] in aqua coctionis olei mundati et tritici dissol
vatur [illegible] et colletur [illegible] aliquantulum et tepida potetur pul
monis et pectoris purgat humores viscosos si nimis fiat ex aqua decoctionis
eius cola et cum zuccaro vel [illegible] et oleo amigdalarum sumatur et si loco
aque mittatur lac amigdalarum et citius [illegible] egreditur. Ego vero lac amigdalarum
facere cum aqua decoctionis eius et imponere zuccarum [illegible] Ubi oportet mamillas
duras confert si cum vino aqua et oleo decoquatur et mamillis apponatur durities mamillarum duras
mollit et [illegible] dissolvit. Ego vero [illegible] portionem [illegible] ponere vel oleum
camomille [illegible] dolorem ex frigore cum vel ventositate confert si [illegible] cum vino
albo mediocriter [illegible] misceatur ita quod nec nimis sit tenue nec nimis
spissum post diu decoquatur et super pannum positum loco dolenti superponatur.
Et [illegible] in hac passione [illegible] et in [illegible]
[illegible] passione [illegible] et dissinteria et [illegible] collatum aque decoctionis
[illegible] ventris [illegible] cum sorbitio ventris corrosioni confert et
[illegible] maxime decoctum cum ruta et [illegible] et morsibus venenatis [illegible]
[illegible] si [illegible] in forti aceto fiat [illegible] et loco [illegible] apponitur
[illegible] confert et [illegible] pustulis et ea mundificat. [illegible]
[illegible] cum decoctio [illegible] in mamillis confert [illegible] ex eo.
madefacto cum vino et [illegible] ventositatem.

Cardamomum [illegible] maxime [illegible] guttis pectoris et stomachi
[illegible] debilitati confert pulvis cum [illegible] applicatus [illegible]

pulvis eius cum oleo mastichino in testa ovi super cineres bulliat et in
capite inungatur Et tunc debilitati et ad confortandum digestionem pulvis detur cum
cibis in cibo Et ad appetitum provocandum et contra vomitum confit cum pulvere eius
cum succo mente conficiatur et cum cibis vel condimentis comedatur et pulvis
eius cum menta viridi vel sicca cum aceto et aqua salviatica coquatur et
spongia intincta ori stomachi applicetur

Capilli veneris vel capilli confert contra si misceatur cum lixivio vel deco-
quatur in eo et caput eo lavetur furfures capitis mundificat et eradicat
scabiem humida que sunt in capite Capillos capitis fluentes retinet si
misceatur cum ladano et oleo mirtino et oleo lilii et ysopo et vino et idem
facit decoctio eius sive elixatio mixta cum vino et lixivio si cum eo ab-
luatur sed capit pectoris humores grossos et viscosos secundum facit cum bibitur
Similiter humores existentes in pulmone existentes ventre purgat cum bibitur sicca
et lapides frangit si recens lapidi plus convenit Et ideo confert contra quod bibitur
cum vino confert sputum humorum ad stomachum et confert morsibus venenosis aq. provo-
cat purpurem puerperas mundificat cum vino si bibatur Et fluxum sanguinis sicca
absorbet ulceribus fraudulentis pessimis confert si cum eo fit emplastrum et confert
alopicie quod pilos in ea facit oriri Gallos audaces facit ad dimicandum
si misceatur cum cibo eorum Et urinam et menstruas purgat colera que est in intestinis
et stomacho et hoc est eius proprietas et dosis eius est a 3 iii usque ad vii Eleccio est Videlicet
herbus folia et quod sit super omnem suum partem grossior est melior Subtilis vero et
gerlis et declinans ad citrinitatem non est bona Inde ei quod sit resolutiva sub
tiliativa et aperitiva opilationum et solutiva ventris et propter que species sunt vete-
res sicci unde sunt consolidativi et prohibiti Et quod Rasis non est in eis male-
cia debilitatur cum purgat sed confortat operationem eorum violenter et cassiis et cama-
bi in i ractura in infusio earum in aqua cassie vigorat eos in solutione de de-
coctione eius modicum sustinet Et solutionem educit flegma et coleram et humores gro-
ssos in bibitos et mundificat pectus et pulmonem et educit materias contentas in eis
et mundificat sanguinem et clarificat eum et clarificat colorem et facit corpus bo-
num et mundificat stomachum et ventrem et epar et confert dolori eorum et
vite anhelitum et mundificat stomachum et ventrem et epar et confert dolori eorum et
sunt medicina bona opilationi splenis et epatis et yctericie propter et omni
egritudini opilationum et propter in infusio eorum in aqua apii et endivie aut in aqua
citri nigrorum vel corticum seminum et propter in aqua et lactis i pondo et detur cum oleo
camomille scrophulas et valet super corpus plevreticis et peripleumonie et sed pro-
bus et decoctio eorum frangit lapidem et purgat urinas puerperarum Et

tinis corporis sanat fistulas lacrimales et dosis pocionis est scrupulus decoctionis qui ... per cos uenerus soluto lib. j

Caries lignorum corrosio ligni veteris est sive farina que cum fit emplastrum cum ea mundificat ulcera et cum miscetur cum [illegible] amisi et conficitur cum vino et ponitur in pecia et cobuit et tollit et pulverizatur sanat ulcera que diu fuerint prohibet dilatacionem eorum in corpore. Caries ligni et ipse habent proprietatem et virtutem abstergendi sic sicut dictum est. Caries lignorum humidas spinas mundificat ulcera humida et abstergit ea et ponitur inter medicinas ca. et sic. in primo gradu. in experienciis cutem generat loco applicata

Carvi est ca. et sic. in 3. gradu. in recepcionibus cum carvi scribitur semen notetur. virtutem habet diureticam et ideo vinum decoctionis eius stringit et dissolvit. confert pluribus ... cibo superfluo digestionem confortat et ventositates excludit et in salsamentis appetitum excitat. Ergo ... opilacionem confert dico et sic ... frequenter provocat cuius ... continuus ... carvi carvi non sine febre fui

Castanee ... tussi prodest si castanee cocte in carbonibus vel in fictili sicco vase assate et cum melle ieiunus date fuerint sputo sanguinis. aqua de decoctionis castanearum cum suo cortice et pellicula fructum cooperiente bibita ... fluxum ventris dissenteriam sine ulceracione intestinorum et humorum mitigat. contra fluxum ex medicina laxativa sive catartico, aqua corticis earum ... membris que desiccantur inter cortice ... et fructum ... decocta et bibita confert contra fluxum ventris et ergo de cortice interiori ... venenosa confert castanee ... cortex decoctio cum lacte bibita ... ei qui bibit medicinam mortiferam

Castoreum est testiculi ... virtutem habet ca. et sic. et multum attenuandi spasmo et tremori nervorum ex repletione utilis est. eisdem passionibus ex inanitione et siccitate nocivum ... quia calefacit et desiccat et ... et 3a est quia curat spasmum ex repletione ... quod evacuat ... duos ab eo que in eis continentur ... nam et sic confert pacientibus tremorem ex repletione et castoreum confert ... maxime nervosis membris et ... membro ... calefaciendo ... forte et desiccando ... opio et ... confert ... cum oleo ... cerebro ... confert ... recipiatur. confert enim calefaciendo et desiccando humores ... Epilencie et aliis ... passionibus capitis, datur vinum de decoctione eius cum succo rute ... litargie ... per nares recepto ... et sic confert ... calefaciendo attenuando. Item cum succo rute in ... naribus eius plus ... Item ibidem de decoctio eius cum melle et succo rute et

modico aceto cerapio super cathaplasmata confert. Et volunt aliqui quod in litargia
cum fe. et scabiosa cum fe. et oleo rosarum misceatur et inde caput rasum liniatur. et volunt
eius fumum valere ut dictum est supra. Item cum misceatur cum oleo rosarum et aceto et caput
inde liniatur vel ordei cum paucis aliis. confert litargie quamvis sit paralisi lingue
pluribus eius ego dico non pluralizato foliqua ponatur quamvis repleatur et corpus eo
fricetur. Paralisi totius corporis scilicet vinum decoctionis eius et rute et salvie paralisi mi-
tigat. fomentum eius cum pectine frequenter cum vino decoctionis eius et fiat cathaplasma et
sepius fiat et intestinorum et flacci in ventositate ingens difficilis resolucionis confert bibitum cum
aceto squillitico et torsionibus eius propter humores frigidos grossos vel propter inflacionem ventositatis
sed sic bibitur cum aceto sic scilicet cum vino bibitur ad pondus unum. provocat fetum et semina
expellit cum aceto aureis iii cum pulegio bibitur. Item ℥ ii. iii. provocat et fetum
expellit quod sumitur et in potu cum pipere et aqua mellis. Emoroide confert si ex eius de-
coctione insessio angui casti addito modico aceto super ungula renes et pectinem
cathaplasmentur. Spasmo tetano et timori nervorum confert quod fit fungium cum eo
vel quod sumitur in potu vel fit cum eo in unctio et sic etiam confert dolori nervorum et nectuzo
ad pondus datur cum mulsa ℥ i. vel coclear i. et multum iuvatur. Si corpus ex-
terius purgatur cum eo et oleo ungi.

Agnus est cibus et medicina. Caprius recens sine sale comestus et est boni
saporis et bonus stomacho frialis ad modum tussis augeat in tavaine et impinguat
et mollificat ventrem mollitiem temperata. Et reprimit ardorem stomachi sine adustione et
nutrit corpus et impinguat cum post ipsum comeditur. Et recens caseus non salsus
prohibet plagas apostematum suppositus in re. Iunii tota extensa caseorum est minus
resolutiva. Caseus salsus vaccinus ardorem facit stomachi et caseus plus est siccior sed
omnis plus nutrit quam vaccinus et pinguior et minus stringit. Oculis confert caseus
recens sine sale emplastratus cum apatibus eius et liuor quod fit ab oculo confert vulneribus
putredinis super emplastratus cum foliis acetose curat ea et aliqui ponunt loco foliorum
acetose folia mirti vel lactuce vel portulace in oppositum. hac ventrem stringit caseus
vetus et recens salitus nocet stomacho et intestinis et non horriscunt sed corpus macrat In
tua quoniam fluxus ventris dicitur quod caseus vetus ablutus in aqua et post in alia aqua coctus et post
aqua remota coctus stringit fortius. Et in re. Iuncturarum duricici confert nam si ex eo si
caseo veteri et decoctione crurum porci saliti fiat unguentum spissum unctuosum et super
duricie ponatur scinditur locus locus post et exhibet virulentia et acessitas multa et ale-
viabitur passiones multum de doloribus et iuvabitur magnifice et dicitur quod cum terit et
cum oleo vel aqua decoctionis pedum porcorum salitorum misceatur et per modum emplastri fit du-
ricie iuncturarum ponatur et operatur quod dictum est. Sed ex caseo recenti vel omnino fit bona
medicina est.

[Co]nsolida maior c̄ t̄s. conglutinat ⁊ consolidat vulnera mala ⁊ confert herniatis rup-
turam siphak. cum intestina descendunt inferius. valet sputo sanguinis ⁊ fluxui sanguinis
et cetera. maxime rubeis ⁊ ulceribus intestinorum ⁊ fluxui ventris ⁊ c̄ fit i p° g ⁊ sic
m 2° ⁊ stipticum valde ⁊ confert apostematibus stomachi ⁊ epatis ⁊ ydropisis emplastrum ⁊ bibitum et
potum per alios modos medicinis stomachi ⁊ siccis in p° ⁊ sic ē que ē inducens siccitatem ē sic i 2°
Tussi antique et asmati confert si bibatur decoctio radicis ⁊ foliorum eius ⁊ si bibatur
[illegible] ⁊ sic fact. hec. ulceribus intestinorum ⁊ fluxui ventris confert cum detur cocta in potu cum
vino ⁊ sic. ect. p̄no. vers. vulnera recencia consolidat cum folia eius pistantur ⁊ fit ex eis
emplastrum ⁊ si ibi sit nervi abscisi consolidat eos. lactorum [illegible] confert / cum cum folys
eius recentibus fit emplastrum vesice. vulnera ut quidam dicunt in tempore brevi consolidatur. conglu-
⁊ sic. ect. vulnera intestinorum consolidat rupture siphak ⁊ intestinorum i. de scissi intestini
proruptis siphak fit cum folia eius cum aqua bibuntur ⁊ emplastrum de eis fiat

[C]aulis ʒ s̄ c̄ t̄s. valet apperit opilaciones ⁊ impedit ebrietatem. sed colare
mundificante maturante leniente desiccante propter quod decoquitur ⁊ aqua prima
piciatur. sed cum eius fortis ē desiccativis mis corpus valde humectat vers. pro
precipue hyemali. Herba eius confecta c̄ [illegible] caul. hec propter. impediantur dolorum sed
cocta caul. ventris sol. multo cocta stringit noc caul. stomacho ⁊ intestinis siccis. o
culis ⁊ dentibus ⁊ gule ⁊ omnibus doloribus simile ⁊ maxime inperiales quia actis sed
magis dure ⁊ indigestibiles ⁊ cum non dissolvuntur. sed ingrossantes sanguinem ⁊ inflat
nisi post fuerit pectoris ⁊ lateris ⁊ faciunt dolorosum corpus ⁊ non ē malabile si ē
[illegible] cum oleo multo ⁊ sanguinem eliperetur vel paretur ⁊ cicera pori aqua
item m 2ª aqua coquatur cum pingui carne pecudis ⁊ conditur cum coriandro pipere ⁊ [illegible]
no ano tenuatur sanguinem generat grossum ut magis [illegible] mali sed odoris precipue
estiales hyemales sed minores [illegible] valde ē peius ⁊ humidius nutrimento le-
vicle [illegible] humidis rebus calidis Ergo dicendum humidis de tempore precipue sed i hyeme.
Caput purgat succus caul. domestici vel agrestis in naribus Caules expressi [illegible] corpus
expellunt humores capitis ⁊ alleviant linguam gravatam apoplecticis ⁊ eo linguam desic-
cat ⁊ vult vocem clarificare ⁊ tales comesti vocem clarificant Succus caul. cum
melle confectus cum zucaro sive per modum electuarii sive per modum sirupi vel looch
vocem clarificat experiencia. Ebrietatem impedit si cruda comedatur ebrietatem tardat
⁊ ferum caul. quod expectat sua stipt. ⁊ dicitur hec de babilonico ergo de domestico
hoc ect. dico licet ita non fortiter inglans quia sed [illegible] de [illegible] i capite. comestis caules
domestici similia [illegible] ⁊ pedere cum radicibus [illegible] cum vel cum desiccatis
elevat si subiciatur. Capillos retinet si folia caulium combusta confecta ⁊ cum sale
mixtis cathaplasmetur [illegible] fit si lavetur locus cum aceto decoctionis caul. et
allumis assi quod non assi vocem amissam restaurant si caul. masticentur domestici

Hic inquirere
nil

et succus eorum instillatus oculorum obscuritati et caligini detergendo confert. Caules babi-
lonici si comedantur. Idem intelligo de domesticis licet non ita efficaciter quia in cibis non
est tanta amaritudo et propterea non tanta abstersio et intellige hoc quod oculi sint hu-
midi temperati. Et dicit quod medici prohibent caules quia sunt medicina desiccativa
et desiccative sunt [illegible] et propter hoc inducunt tenebrositatem nisi nisi quod oculi sint humidi
ult. Corporum debilis oculorum caligine removet frequens usus caulium crudorum si
comedantur. Cibus eorum assiduus lac augmentat in mamis mulierum et ego vi-
di commestio hoc. [illegible] dico / voce raucis claritatem aqua caulium distillata cum zucca-
ro bibita experientia et aqua eius decoctionis cum zuccaro idem facit hoc ego / dolori lateris
antiquo quod miscetur cum adipe antiquo quod emplastratur loco confert. Et dicit quod cum [illegible]
parte axungie tribus caulis misceri debet et hoc fit valde dolori lateris quod sic
fit et est expertissima ab aliis omnibus doloribus diaforesis fit et dolorem tollit. Doloribus fre-
quentibus dolor lateris antiquis [illegible] confert et succus eius cum radicibus [illegible] et cineres cum
axungia porcina miscetur dolori antiquo lateris confert [illegible] Splenem confert si
folia caulium cruda comedantur et succus eius cum vino cocto potatus dolorem splenis
aufert ventris molliunt summitates caulium si coquantur cum aqua et sale et comedantur [illegible]
[illegible] sunt mali et succus eius radice [illegible] et [illegible] mixtus et bibitus ventris solvit. Decoc-
cio caulium laxat ventrem unde quando lenit ventris [illegible] eius et quando [illegible] eius
desiccat et stringit ventrem. Ascarides occidit semen caulium et dicit quod semen caul-
ium cum aceto potatum ventris vermes necat et hoc ipse cum succo centonice lupi-
norum caulis babilonicis facit hoc idem [illegible] decoctio caulium bibitur et eos laxat
ventrem et lumbricos occidit. [illegible] vesicale fit ex succo caulium et farina
lolii et [illegible] expellit semen cocti comesti [illegible] vesicale fit experimentum
caulium et caules lenit cocti comesti [illegible] et sic eos lenit sic laxat
ventris. [illegible] ardore mingentis si caules cocti et triti cum axungia [illegible] et [illegible]
[illegible] si ponitur vulnera sanat recentia et vetera. Emplastrum de foliis eius consoli-
dat vulnera tempore. Experientia spissus succus caulium [illegible] cum sola aqua multum deco-
quitur facit hoc. Dico vulnera eo liniuntur et folia caulium viridia trita [illegible] in super vulnus
per modum emplastri ponenda sunt loco prius loto cum aqua tepida vel vino tepido abstergit et de-
siccat et conglutinat et in vulneribus que fortiori indigent desiccatione prima aqua abiciatur
[illegible] colorem viridem accipiat atque spissa fiat et reponatur alia aqua et decoquatur
in ea usque spissa et viridis sit ego ad hoc utor succo eius crudo et post folia contrita
appono. [illegible] serpentis et herisipile et scabiei ulcerosis confert si ex foliis eius vel solum
vel cum farine mixtum fiat emplastrum et si cum sale folia contrita mixta emplastrentur [illegible]
[illegible] scabiei et pruritum post hoc quod immediate [illegible] est [illegible] succus loca patientis
[illegible] scabiei confert si succus eius cum vitriolo et aceto misceatur et inde loca patientis

liniatur. Lepre dicitur valere si folia eius trita et cum aqua vel cocta et cum farina mixtis
et apposita ad ignem saccum vel sale mixtis et carbunculos curat. Morsui rabidi
valet si cum vino bibatur. Caulis sis vel ex indie sic apposita vulnera antiqua et re-
centia sanat si prius vino vel aqua lavetur et sic valet ad cancrum. Combustioni ignis confert
cinis eius cum albumine ovi mixtus et appositus nervis et articulis prodest. Si exaqua
decoctionis eius vel ius eius quo caules comeduntur fiat fomentum sicut podagre atque
articulorum morbis prodest cum ruta vel coriandro et farina et parum salis et mica pa-
nis in ponita vel emplastro coaptato. Et in die appositum valet fistulis et tumoribus podagre
et doloribus iuncturarum et ulceribus sordidis antiquis. Confert cum misceatur cum farina fenugreci
et aceto et emplastretur. Succus eius super unctum linitus podagre confert. Emplastratus tumoribus
confert. Succus eius cum aceto sumptus tumori testiculorum prodest si locus liniatur et fomen-
tetur cum decoctione eius trita et alumine in modo aceti et non assi cum tritis et aceto. Item
valet ad retinendum capillos. Item in potu cum si addatur fabe cocte. Pueris caules assatus
datus ad comedendum facit eos cicius ambulare. Et dicitur quod pueri non sunt debiles si fre-
quenter laventur cum urina eius qui caules comedit.

Celidonia est herba etc. Caput purgat et dolorem desiccat quia humore
est repleta quia si radices eius terre in vino coquuntur et summum ...
capiat panices et postea ex vino decoctionis eius gargarizetur. Oculorum caligini succus
eius cum pauco melle in vase ... vel ereo decoquitur per modum collirii confert. Decoctio
... et visum acuit et tunc melius de succo radicis vel plantaginis sive herbe decoctionis
... Si dentes cum radix eius aliquantulum trita et masticata ac tenta ad dentem dolentem
confert quia dolorem aufert et tunc dicitur esse in ... ... opus ... prius ... appetere
yctericie que est ex opilatione epatis confert decoctio radicis eius cum vino albo et ... bibatur
et tunc dicitur si opilatio epatis est ex yctericia vel colica passione confert herba trita et in vino
decocta supposita vel spongia in fossa in vino decoctionis pulvis radicis eius si supponatur.
Si non dicitur ... quia passio ... dolorem stomachi et intestinorum sicut ... ... et mirice
inunde fomentum aqua decoctionis eius sepius fiat et eo cum aliis herbis ad hoc aptis
enecatisma faciendum. Ad cancrum oris vel corrosionem exteriorem pulvis radicis eius
cum pulvere ... conficiatur cum aceto et decoquatur ad mediocrem spissitudinem. Ad modum sina-
pismi et inungatur partes ... vel corrosione formica curat qui ... radicem
eius et vino sit cum emplastrum fistule confert si ... eius cum capitello et aqua collationis ci-
nerum sive lixivio conficiatur et cum cera ... maculas deligit si folia
eius trita et cum vino mixta cathaplasmentur. Celidonia agrestis ... quod modum
putatur est herba que dicitur metera et celidonia agrestis nec indesperate nec ... operatione
est que circa corpus quod alibi dicitur ... de illa que in ... habet ... metor medicamine
oculis competens et in passionibus superdictis sicut celidonia valet licet non ita fortiter

ni ... 4 ... ... recta ... ... aliis ... in forma misce
... acuit

agit in calidis administretur quia illa habet ego vide in litera m de ea

Cepe calida est. Caput purgat si naribus succus eius instilletur. Et aqua eius
vel succus facit hoc. Alopicie confert si eius succo liniatur vel frigide fricatur et
cum misceatur cum spuma maris et fricatur locus facit oriri pilos et auget eos. Contra
aurium opilationem et sonitum auditus et sonitum in eis confert succus eius instillatus et aque
in aurem cadentes sic valet succus eius cum mulieris lacte in ictu facit hoc. Et succus eius cum
pinguedine galline dolorem aurium et superfluos sonos compescit. Aque ad oculum descenden-
ti et obscuritati visus confert succus eius cum melle in collirio. Contra [illegible] quia eius
succus est [illegible] acuta calida. Oculorum pruritum qui fit ex expulsione flegmatis confert aqua eius
cum tuthia [illegible] hoc facit succus sive aqua decoctionis eius sive distillata aqua eius. Oris
fetori confert ipsa comesta [illegible] confert si postea comedatur. Stomachum debilem confortat co-
mesta et appetitum facit et hoc [illegible] stomacho cum aceto comeditur [illegible] aceto et cum
aceto comesta [illegible] appetitum [illegible] ydonea
[illegible] et contra [illegible] bis decocta et comesta [illegible] generat
[illegible] inflamationem [illegible] cocta plus quam cruda ego eius decoctione
[illegible] bibendo et cum aliis [illegible]. Emoroydes aperit si [illegible] cor-
ticibus abiectis [illegible] oleo [illegible] supponatur [illegible] si suo loco
applicetur. Morphee confert si cum aceto dissolvatur et [illegible] locus liniatur. [illegible]
morsui canis rabidi confert [illegible] aqua succo [illegible] et sale [illegible]
sive ulcerationi pedum ex calciamento confert si misceatur cum pinguedine galline et appo-
nitur. Vulneribus [illegible] confert ipsa aqua cocta et apposita [illegible] cum [illegible] cine-
ribus cocta et emplastrata confert ad maturandum et [illegible] loco [illegible] et solido
ut in talo et [illegible] et [illegible] oculo [illegible] eius [illegible] juxta cum
sale et apposita nocumentum generat [illegible] molle corpus habentibus sufflat et faciunt [illegible]
et maxime si cruda comedatur et plurimum [illegible] in subeis [illegible]
[illegible] et [illegible] et multiplicant saliva et faciunt [illegible]
et [illegible] superfluos generat humores et fleumaticos [illegible] sine decoctionis
ponatur [illegible] vel bis decoquatur [illegible] aqua abiecta [illegible] generat humorem [illegible]
[illegible] dat [illegible] cruda [illegible] non [illegible]

Cera melior est. Cera pura temperate est ca. et fri. [illegible] attinet
cera impura [illegible] in [illegible] alveolis est ca. pura lenificat
et mollificat maturat resolvit [illegible] pura [illegible] quia pura et
maturat et attrahit [illegible] cera pura [illegible] et cum [illegible] vel alio
[illegible] fluxum ventris [illegible] et [illegible] facit pulli [illegible] quia [illegible]
cera [illegible] consolidat [illegible] vel [illegible] si cum cera et melle et oleo mollis

Marginalia: [illegible] / [illegible] / [illegible] / [illegible]; [illegible]; [illegible] / [illegible]

mamille liniantur uel alio mollito uel premitur lac in mamillis coagulat Item
cera emplastrata cum herba ualente contra uenenum ut est genciana uel ruta uenenum
sunt et dolores hec ex plurimo Item cera et mel remolliunt apata dura si eis lini
antur etc.

Cerebrum et dicitur cerebrum leporis pecto quam colliniuntur gingiue puerorum tempore
ortus dentium facit dentes sinale nasci et dicitur quod comedit cerebrum leporis
contra timorem in membris / cerebrum cameli desiccatum et comestum contra epilenciam / Et
cerebrum galline comestum singulariter ualere mitigat cerebri / cerebrum anatis que
est aparibus in ano / et cerebrum quorundam aliorum et uolatilium ad morsus uenenosorum et ad
mortifera medicamina contra

Jecur sicut notatur etc. / Oculorum doloribus contra optime quam coma eius cum toto
semine antequam desiccetur contritur et succus exprimitur et ad solem siccatur et in
collirijs miscetur sedat n. dolorem eorum optime / uenenum extinguit et gomorream
passionem prohibet / ipsa trita et emplastrata super pectine / podagram contra si ipsa cum spuma
argenti et adipe misceatur et apponatur ad omnes nocumenti calores per se trita et ap
posita contra / mamillas puellarum prohibet augmentum si quo platanum cum folijs
et semine eius super emplastratur et si super mamillas mulierum emplastratur prohibet multum
lac ab eis / pollucionem et gomorream abscidit si sic emplastratur super testiculos et sic pro
hibet testiculos puerorum augeri / uirge erectionem prohibet si sic emplastratur super uirga
No heisipile fortis et tetanus contra quod si fit emplastrum quod sedat cum cera et hoc omnia operatur uir
tute in frigiditate Emplastrum dulci et apata dura sic uugento quod ex explan
tatur cum armoniaco in aceto per unum dies maceratur et postea bullitur et tota sicci
tas fortiter premendo comprimendo collatur ac iterum ad ignem posita cera et oleo
quod sufficit addatur quod dicitur uugentum ceruse ad predicta potissimum Ego apponens dyal
tea loco olim miritas mundificans a suo glutinoso humore et hoc pro si fiat
fomentum ex uino et aqua simplex decoctionis Arteticus yliacus podagricus emplastra in
dixi in pasta corta et spissa contra experimento certo Berophilus contra si perderet usum
dimerticianus fuit ex eo probatus ij et iij per scabiose catharticis sicut omnia preter
arteticus et ypoc operatur calida resoluere

Intestinum de domestico hec agitur etc. et dicitur quod cinis intestini repatur ualere singu
larum fluxum sanguinis abscidit si tritum cum aceto potetur ergo tritum postea
in aceto etc. macatum naribus imponens / cum aceto mixtum sedat dolorem et cor
rosiones intestinorum ex uentositate mitigat / Dicitur decoctionis eius corporibus et infla
macionibus intestinorum contra si in oleo coquitur et cum eo clisterizetur uel sic contra
super ponatur ad idem si cum farina ordei emplastretur contra ad renum fluxum sanguinis capitis
cum eo et bacis lauri simul tritis et intestina calefacta conficiuntur pag pag

[Right margin notes:] [illegible] / apostema emolli[?]
mamillas
[illegible]
contra fluxum ... uentris discurrendi ... pleurisim et ... ylia ...
[Left margin:] No

oculorum non in principio dum fluxus est sed postmodum ciminum tritum et cum vitello ovi mixtum et
in testa calefactum ac inpositum in duplici panno et super oculos patientis pluries apponatur
confert. Item ad idem valet si quis ciminum inter dentes masticatum sufflet in oculum
solum acrem hoc est non exponendo ciminum hoc est calido et subtilis. Contra tussim
frigidam valet vinum decoctionis eius et fiunt sicut eius et etiam valet ad idem electuarium de
eo et semine feniculi, brusco et melle confectum vel oximel dyanisum vel dyaciminum. Contra
singultum, dissuriam et alios dolores ex frigiditate confert in vino coctum et suppositum
ad idem remedium confert si impositum detur cum aceto et idem valet ad absorbendum superfluitates
menstruorum et si cum eo et oleo vel aceto fiat nasale aufert superfluum fluxum sanguinis
Ego ponerem ciminum separatim cum aliis stipticis restringentibus. Contra ventositates et dolores
flatum confert ciminum et sicut bene tritum et per modum emplastri coctum positum. Ego ciminum
in decoctione hac in vino vel cum herbis decoctis et appono calide super stomachum vel
super ventres restringendos medetur si cum farina ordei et vino passo apponatur in
nodibus ex percussione contusione vel aliorum sanguis confert si subtiliter teratur et cum cera ad
ignem bene confectum et mixtum superpositum apponatur. Ad livores sub oculis ... utor ... cimino
... cum pasta ... detur. Morsibus ... cum ... opponatur. Colorem
facit citrinum sive pallidum si quis multum impositum vel continue vel si corpus eo
ungatur

Cymolea et est pithymolea vel terra residens in aqua sub mola
fabri sive in aqua molarum ... vertitur et valet ad infrigidandum et stipticandum
et ... inflammationibus et precipue ubi est caliditas cum ... Sacer
ignis facit confert si cum eo liniatur. Combustioni ignis confert linita et prohibet cutem vesicari si cum aceto aqua mixto misceatur

Cinnamomum cinamomi est aromatizans stomachum et confert frigiditati eius et frigiditati corporis
facit enim ... et aperit opilationes et provocat menstrua et abstergit
obstructiones ... et desiccat humiditatem que est in corpore et stomacho et defendit eius corpus
consumptione confert obstructionibus que accidit ab humoribus ex clausione ... invisibiles
et aufert sic humores lactea que est in oculis et maculas et lentigines faciei cum lim...
cum eo et melle loco confert et tussi catarro ydropisi et dolori renum et vesice ex
frigore ... Nimium vero facit sodam propter calorem eius forte et subtile et tunc dico ex corpore
multum humido et ubi dispositio frigida est non nocet sed in dispositione calida capitis et sibi
humido est multum subtilis et parum vel siccativis ... Et in ... vero est eius
in aliorum odoriferorum facit fetore oris sed ... pura vel modicum aromatiza
... Item non ex sic incipientibus ... cinamomum habet magnam virtutem
et incorrigendo corrupta complexione ex putrefactionem ... et conglutinatum

Oris amaritudinem confert si masticetur ergo oris fetori hoc idem. Item usus cinamomi
confert debilitati visus quia desiccat humores superfluos et confortat spiritus / Singultui ex
repletione confert si fiat loco cum aqua salsa potetur et fricetur cum igne ut expellat [illegible]
corporis et humores putridos. Dolori renum lavetur cum vino decoctionis cinamomi pluries
desuper apponatur quod fit per unam cinamomi et ii partibus sinphiti pro consolida
maiori quia conglutinativa est et passioni stomachi et cordis propter ut sincopi et
cardiaci pluries eius cum pulvere foliorum gariofili confert / Ergo cum gariofilo fo-
lio et ciamo ac aqua rosacea faciem hoc / appetitum comedendi ex superfluitatibus in
stomacho impeditum excitat salsamentum factum ex eo salvia petrosilino et de ace-
to parum ergo mecum ponentem et parum piperis et galange et hoc in dispositione sta-
vomitum competit cinamomum si cum aliis medicinis vomitivis ponatur sed
non propter violentiam aliarum simplicium medicinarum vomitivarum reprimit cinamomum. Item cum
pira et cetera. Et cum hoc stomachum confortat et dicit quod sit cassia lignea et virtus provocativa
sic et cinamomum et est fortius cinamomo. Ad scissuras novas labiorum et aliorum
membrorum et ulcerum pulvis pluries eius in cassia prima. Ista cassia ligea vim exprime-
ndo de cirugia ad vulnera recentia pulvis pluries eius proprie potentia cassie ligne du-
plo. Item proprie cinamomo ponitur cubebe in duplo pondere et cetera.

Cinis calidus et siccus est in quarto gradu et est ex eo vim desiccativam et propter
fluxus stringit competit cinis de lignis serpentis cum aliis vim super-
fluam carnem competit magis cinis siccus et lactiniciorum hoc ergo non utuntur
super vulnera ad scrophulas resolvendas ut hoc inexperimenti de [illegible] ca-
pitello cinerum lactiniciorum ut est dictum fluxui sanguinis et ulceribus intestinorum
confert si detur ex aqua cinis ʒ i. Sic fluxum ventris sine sanguine in eius curavi
dedi sibi per unam vice magnum cocleare bibere et semel solutus. Ad ulcera intesti-
norum et fluxum antiquum ventris fit cum aqua cinis clistere / et confert coagulationi
sanguinis et ad casum et ad attritionem datur aqua cinis ʒ i et ß cum pauco oleo
et confert. Ad ulcera fraudulenta et ad carnem que in ulceribus crescit auferendam
ad misceatur aqua cineris ydropicis cum cineribus fit emplastrum super ventre nervorum
dolori confert et palisi cinis cum oleo mixtus et linitus / ergo cum aqua cinerum fiat
hoc. Sudorem sic provocat si corpus liniatur. Gipsum quod bibit vel quod momor-
dit vitula aqua cinis bibita confert hoc omnia faciunt omnes species aliorum cinerum et
precipue cineris arboris gladioli quod est serpentis et cetera.

Calamentum calidum et siccum est et competit hominibus degentibus in regionibus multum
frigidis quia in talibus hominibus ut plurimum corruptio cruda sine super naturam corpo-

durat(ur) q(ue) non ponit in eis opii in medicine fortes ut coloquintida ezula
mezereon vermendscem et similia horum scamonea vero non est eis ueta
Sibilat(ur) operatur coloquintida hominibus qui degent in regionibus frigidis et utuntur lacte
et caseo et similibus quia dum sit calida ad soluendum ualet dolori capitis antiquo et uer-
tigini et emigranee et epilencie et appoplexie et ... et de ... aqua ad
oculum quia magis est eius ... et potest in mundificacione cerebri et humorum et lac-
torum et propter hoc ualet pulmoni et pectori ad asma et ad antiquam tussim et ad di-
latandum ... ... et quia ... membrorum ... est eius ... ad po-
dagram et sciaticam in pocionibus pillulis colluriis uel clisteribus et ualet colice fla-
tuose et ydropisi dosis eius est ... ...

Citonia Gal. et. Ventrem laxat sumpta post cibum ab honestorum aufe-
rrit et vomitum confortat stomachum et excitat appetitum et succus
eius bibitum ualet ad sanguinis fluxum ... si stomachum in ventre ... et con-
... et ualet ad sitim et post vinum bibitum compescit eius fumum ascendentem
ad cerebrum ... citonia ... et ... ... emorroydes
et ... colice ... et ... remedium maxime si cruda fuerint comesta
succus potum ... stomachum confortat ... ... vomitum quia ...
stringit et fluxum ... sanguinis ... non magis extinguit sitim et acui
colere resistunt ... dulcia et ... siti extinguunt oleum ex floribus citoni-
orum ... in ... quia ... est ... et sudores molestos compescit
et ... de pomis et de floribus fit oleum ... et flos citoniorum ...
est ... ualet ... et quia est stipticus ... ... et confert
... oculorum ... et si cum vino bibitur confert fluxum ventris et ... et ...
... sanguinis ... citonia coquitur et ponitur ... ad ... ventris et
sincopi et ad inflamacionem stomachi et ad ... ... et ad dulcia ...
et ad emoroydes. Item vinum citoniorum ... succum ualet ... siti et fluxui
colice et citonia uel succus eius cum melle ... vomitui flematico et ...
stomachum et fortificat ... et ... citoniorum ... ...
pulmonis et ... humectat siccitatem eius. Et nimius ... ... corpus ... de
... ... si post cibum sumatur faciunt colicam et dolorem ... et
... nimius corpus ... ... cibum ... stringit ventrem hoc intelligo de ...
... constringit et post cibum sumptum faciunt fluxum ventris et nauseam si ...
... et ... et ... ... multum nocet ... ... si multum
... colicam passionem generant Contra ... cum melle.

sit &c. contra ardorem urine minutio fiat in balneo semen generant colicam competit
et omni etati tempori et regioni

Citrullus frigidior est genere cucumeris quia frigidus est et humidus in 2°. et generat [illegible]
viscosum et humores crudos in venis et nocivi in eius usu sunt. Aliquando
male et pro [illegible] dantur sicut melones contra inflammationem febris et sedat sitim et laxat
ventrem [illegible] nocumento et dos eius [illegible] in [illegible] bulliri cum zuccaro albo
et non [illegible] detur decoctio in potu [illegible] nam [illegible] nimis ad movendum [illegible]
aqua non habet tantam virtutem ut laxat [illegible] et contra eius [illegible] febricitantibus
[illegible] et est frigidus et humidus complexionis in 2°. Sed nimius usus eius [illegible] sunt. Aliquando
malas et non pro [illegible] dantur sicut melones [illegible] et si in [illegible] fiat morbo [illegible]
induceret dolorem et vomitum et [illegible] inflammationes [illegible] vti [illegible] cum eo
[illegible] eius [illegible] frigida et humida est in 2°. Sed meliores sunt qui
maturi sunt et qui cum suis corticibus comeduntur.

Coagulum est calidum et siccum. resolutivum et consolidativum et leporis coagulum for-
tius operatur in predictis. Cum aceto dissolutum et bibitum contra epilenci-
am et fluxum [illegible] et resolvit sanguinem qui coagulatur in vesica et lac quod coa-
gulatur in stomacho et negant quidam quod coagulum contra emoroydas [illegible] matricis
emoroydas passionem [illegible] constipativum [illegible] coagulum quod est media-
resoluta [illegible] et potest coagulum [illegible] resolutivum desiccativum et constipativum
valet [illegible] coagulum dissolvit coagulatum et coagulat dissolutum coagulabilia
et si cum vino bibitur [illegible] contra morbos venenosos et fluxum aliquando
qui fit ab ulceribus intestinis et fluxum [illegible] et [illegible] constipative
coagulum leporis [illegible] cum eo et butiro fiat pastale [illegible]
contra impregnationem et [illegible] in potu prohibet impregnationem

Corallus frigidus est et siccus [illegible] oculi abstergit et replet [illegible]
[illegible] carne et ego [illegible] pulvis eius contra [illegible]
[illegible] ablue cum aqua salsa vel almosa [illegible] pulvis corall.
partes ij. et [illegible] partes j. et ponatur [illegible] contra fluxum sanguinis ex gingivis
ponatur pulvis corall. partes ij. [illegible] partes j. vel [illegible] pulvis vel cum melle contra
Contra emoroydarum passionem [illegible] sanguinis [illegible] deveniat fu-
[illegible] partes ij. corall. pulvis et [illegible] j. aqua ordei [illegible] vel [illegible] suff
et fiat pillule [illegible] teneantur in ore diu et paulatim [illegible]
Contra vomitum sanguinis detur pulvis eius cum succo plantaginis. Contra dissen-
teriam si fiat [illegible] superiorum intestinorum detur pulvis corall. cum succo plantaginis

emoroydes

contra morbos venenosos et fluxum [illegible] contra fluxum [illegible] aliquando [illegible]

contra fluxum sanguinis ex gingivis

contra [illegible] dissenteriam

per os vel cum ovo sorbili. Et [illegible] sunt vicos inferiorum intestinorum dicitur inclisteri
cum succo plantaginis sed si dolor sedat plures. Cuius bibitur cum aqua pluvi-
ali et tumores splenis desiccat cum aqua ex eo dicitur cum aqua fabrorum. Contra fluxum
menstruorum plurimum cum atanasia et succo plantaginis folium suppositum cum bombace confert et
dicitur confert si cum aqua tepida et cornu cervino bibatur. Et dicitur quod plurimum eius abster-
git visum et est sudor lacrimis quare desiccat earum fortem distillacionem. Confert et videtur primo
quod confert fluxui menstruorum. Dicitur vulnera conglutinat et replet et carnes excrescentes aufert
plurimum eius pulvis replet. Utrum vulnera conglutinat hec ergo et dicitur quod corallus
habet occultam virtutem contra epilenciam. Et quidam dicunt corallum valere ad persuadendum
domum de fulmine. In lapidario dicitur quod corallus valet contra fluxum sanguinis et
contra epilenciam et contra vana monstra collo suspensus et contra demoniaca et fulmina et
tonitrua et contra tempestates et grandines et agris sparsus multiplicat et expedit principia
et fines negociorum etc.

Coriandrum ut dicitur est alicubi [illegible] frigidum [illegible] multa lac-
tucarum [illegible] in [illegible] et quod alicui [illegible] et quod non debet
comedi [illegible] cum aliis decoquere ad [illegible] odorem [illegible]
odore fetidum coriandrum [illegible] aufert. Contra herispilam ignem sacrum et
tumorem [illegible] et cum farina ordei et pane [illegible] confert [illegible]
[illegible] et ignem persicum carbunculos curat si cum eo et melle et uva passa
fiat emplastrum scrophulas et pustulas sine aperta [illegible] curat si cum
eo et farina fabarum fiat emplastrum lumbricos longos necat si parum de semine
eius bibatur cum [illegible]. De vinis passis et [illegible] et semina augmentat [illegible]
et pustulas extinguit si ex succo eius et litargirio et cerusa et [illegible] et oleo rosaceo
fiat mixtura et supponatur quia [illegible] succus eius restringit et refrigerat
et [illegible] ad ignem sacrum [illegible] retinet uno die si [illegible] granum coriandri
bibitur si non [illegible] bibitur retinet duobus diebus et tot diebus retinet
quot grana bibit et si multum sumat eius de semine coriandri [illegible]
frequenter [illegible] et inflat [illegible] herba et succus [illegible]
dolori antiquo capitis [illegible] ad caput ascendere confert semine eius
[illegible] quia prohibet [illegible] ascendere quia [illegible] et sic valet ebrietati
et abscindit fluxum sanguinis et stringit [illegible] videtur quod odore [illegible]
[illegible] non sunt [illegible] per os sumendo et semper apponere alia [illegible]
[illegible] contra epilenciam confert [illegible] epilenticorum si [illegible]
epilencie est [illegible] ascendere quia prohibet fumositates ad caput

accedere et caue ne nimis vtatur quia nocumentum prestat dare. Cerebrum iuge prohi- et prohibet cerebri vigilias(?)
bet et sperma desiccat contra adiutorium serpentum insidias aqua et aqua bibatur cum zuccaro
Et dicit quod si aqua sine zuccaro bibatur Iulio venenorum qui bibunt. in de- occidit aspides(?)
cocto eius recenti occidit. Fluxum sanguinis de naribus stringit contra adustionem re- fluxum sanguinis de
centis si naribus imponatur vel aqua eius odoretur. qui sunt ex aliis herbis naribus stringit
prodest aqua eius si apponatur. Habito cum confecta cum zuccaro corrigitur contra adustionem eciam turundis impedit
si cum cinamomo et mastice vel aniso misceatur et per hoc aliquid de anisi
confectum cum coriandro confecto. Et si quis ea sumpserit de herba vel semine propter ...
do ei vinum purum bibat et confert multum experiencia etc.

Cornu usto ponitur etc. dentibus si cum cornu ceruina combusto et lo- cornu
to fricentur fortiter dentes mundat eos a sordibus et dealbat eos et de-
... cornu ... sine ... confert dolori dencium. Item eodem modo stringit gingiuas
laxas et dentes motos confert confirmat. Item dolori dencium confert cornu ceruinum com-
bustum cum lucanna eius in aceto coctum si os eius decoctione colluatur. Ergo ...
... coldefuit(?) et pulueri ... yera picra potest oculis confert quia combustum yera
et abluitur et postea mollius vel ... humores venientes ad oculum desiccat
et ulcera que in eis sunt ... confert. Item ... si de cornu ceruino combusto et
abluto bibatur ii coclearia i in aqua. Et si cum ... sunt confert emoroydis
emoroydis et ulceribus intestinorum et fluxum ventris antiquum i dissenteriam et dissenteria
dolori ... fluxum antiquum confert si combustum et lotum bibatur
cum alia medicina que ... lumbricos excludit. Item cum vino lucanna eius
datur in potu serpentes et alia venenosa fugat fumigium factum de cornu
ceruino crudo

Rocus(?) melior etc. Oculis confert prohibet ... humores ad eos
si ex eo et lacte mulieris fit linimentum ... oculos ... per sto-
... confert bibitus cum dulcore et desiccat digit ... ebrietatem prohibet
si cum rosa bibitur et aufert ebrietatem forte cum vino ... vel medone bibitur
ad interiorum dolores confert in medium si cum aliquibus medicinis ... bibatur
Ex ponticam fortissimum ad ... et ... confert ... postea ... et
... aqua croci ... bibitur ... experimentum est ff...
datur ii croci in potu laborantibus ... et ... inuenit bonum est

stan[tia] permiscebit[ur] sed non apparebit contra ut quidam posuit dicere ibi nocumentum dicitur in-
tegrat plurimos si cum aliis misceatur mollibus et calidis amidorum et precipue cum
oleo rosarum. Ego uso cum oleo rosarum et mitellis omnium doloribus arteticis pono
alii dolent quod sit medicina cordialis et quod alias medicinas virtutes
ducit ad cor. Hec habet proprietatem. Cor enim letificat potatum cum vino vel aliter
sicut dicunt ...atur quod in pumice ... et dicitur potum ʒ. iii occidit et si amplius iii
... noctem ... quia diminuit appetitum cibi et anget
arthetopticis ... que est cum appetitum cibi et repletum cerebrum et obtenebrant visum
et ... in tempus utiliter ... contra ... non convenit ex
... in ... permiscetibus ʒ. ii. ad attenuandum ... ponderosum
dari possit ... ad hoc ... remedia si ii. ... ʒ. iii
occiderunt cum corpora longe ... ʒ. ii.
occiderunt

Cotula gerit dicitur ... et ... cum adaptatur ... mixta cum ...
... et flos eius ... cum croco mixtum idem facit si ... ,
... ... si post ... calidiori ... exercit
et balneat ex eo in balneo quod meliorat colorem ipsius et facit bonum. Ego
do utor ea in ... in balneis in colica de nefroticis ... et cum aliis
in colica de ... et ... humoris.

Cubebe calide sunt in ii. et sicce. ponderate et est melior que est ponderata acuta et
magne aromaticitatis, servari possunt per x. annos. Cerebrum confortant cum odo-
rantur et naribus applicantur et sic valent contra reuma capitis. Ego do eas ad masti-
candum et comedendum et si adest siccitas ... de cubebis ... ... et
distemperationem ... datur pluvialis ... vel fiat pigmentum ex ma-
iori quantitate cubebarum et minori quantitate de aliis speciebus additis vino et melle
et ... ad ... et ... ... plumis ... iiii. si cum succo
borraginis vel cum succo ... ... per-
ius ... cum vino et frangit lapidem vesice et renum ... et ...
distillationem urine et dolorem capitis et dicitur quod ... ... appetit
oppilationes in toto corpore et provocat urinam et mundificat renes a lapide qui generatur
in eis et dicitur quod ... est ... et frangit ventositates

100

Iectili q sap · ch · i d · q calefiat et gustet gusto sanguinem et guttur-
aco ad coleram et e notes hys q sit calide complexionis et q sunt
calidum corpus et cui cito accidit opilacio splenis et epatis est multum sunt dulces
insituosi et mihi dulciores et maiores sunt peyores hoc per experienciam cognitum
ad mollificandum duriciem splenis atque confert cum carnibus porcinis per
modum empli.

Ebulus i sambucus ch. Auium tinitum aurium si succus foliorum
eius auribus instillet et sic occidit vermes in auribus Ergo confert ti-
tinitum addendo aliquid de oleo amigdal amar et confert vermes addendo aceto
forte/dolori dencium confert/colluendo os in decoctione ebuli/Caturo ex-
cum descendendi ad fauces simula vel ad guttur confert si cum eo fiat gar-
garismus/Asmati quod cogitur erectum stare confert cum calefactus potus ex eo bibitur
ydropisi confert multum si radix eius coquitur in vino et datur in cibo ergo po-
cius intelligendum de vino decoctionis corticis eius potato ieiuno stomacho Item
dicitur quod pessio in decoctione eius confert ydropicis et expellit fleuma/Ventrem laxat si
folia eius in aqua coquantur et comedantur ut olera fleuma et duodecim sumitates
ramulorum eius elixate et comeste faciunt hoc Experiencia florum sambuci si
cum carnibus recentibus et pinguibus porcinis coquntur ut pulmentum fiat et co-
medatur purgat per secessum fleuma salsum et [illegible] pruritum et scabiem [illegible] et flores
ebuli idem operantur et aqua distillata de floribus sambuci supra per os purgat
de stomacho et intestinis fleuma salsum et coleram citrinam et vitellinam/in aqua sambuci cum
[illegible] sedeat in decoctione eius mollificat duriciam matricis et dilatat orificium
eius et aptat omnes devastaciones eius et cum semine sint in potu cum vino
fact hoc/Ergo ad fertilitatem prius cum aliis herbis convenientibus pono multum de
ebulo in [illegible] vel [illegible] in e [illegible] bonum fleuma expellit/aqua
decoctionis eius si in ea fiat pessio et sic est confert ydropisi/podagre confert si
ex ebulo et sepo yrcino fiat emplastrum experiencia [illegible] cum omni eius et
sepo yrcino et cera fit utile unguentum ad podagram frigidam et guttam arteti-
cam frigidam fistulis et ulceribus cancrosis confert emplastrum foliorum [illegible] et sumitatibus eius
recentibus et farina ordei quod conglutinat ea et sic confert apostematibus ca[illegible] et combusti-
oni ignis et morsui canis scabiei et pruritui confert si cum succo eius linia-
tur [illegible] conglutinat ea [illegible] coagulatur lac in stomacho vel sanguinis si in potu

[illegible]

[illegible]

sumatur dissolvit ea et s[ed] etiam occidit sanguisugas que gutturi adherent et s[ed] contra
potatus morsum venenosorum diuersi specieis multum confert si ramus eius in aqua coque-
retur ad quartam partem duarum et illa decocto bibatur. Item contra nimiam defluxionem
naturalem arteticam ciragram et podagram confert succus radicis eius cum oleo eius cum
pluries ex ilo sumptus et dicit quod balneum factum ex aqua salsa decoctionis eius herbe
vel radicis confert arteticis et s[ed] etiam contra tumoribus extremitatum si locum fomentetur de-
coctione tali et racio quod quedam herba crescit super terram non multum altam cuius fo-
lia sunt similia foliis ebuli sed minora et non fert fructum et voco eam ebulum
sambucum crescit contra eam herbam sub ipse hec herba est similis ne et opposita sicut
ebulus et radice usu possimus et foliis et expertus sum in tumore podagrico multum
et tu scis quo operatus est in pede tuo sumpto cum foliis eius

: Paritaria herba parva est que adherendo lapidibus vel terre vel ligno in loco
humido crescit habens folia lata in se ipsa et non spissa et crescit in lateribus
puteorum sive sit ibi lapides sive aqua inveniatur et illa est melior cuius folia
sunt maiora et est frigida et sicca in primo gradu et io dicitur eparitica quia operatur proprie
est innata et habet ex qualitatibus suis virtute infrigidandi et exsiccandi [illegible] et e
diuretica virtus eius prima est que infrigidat infrigidacione parva et desiccat et
secunda virtus que abstergit cum ipsa acquirit infrigidacionem et desiccacionem et abstersione
ab aqua et tercia virtus est quia prohibet impetiginem et apparitam ea et superiorem humo-
rum ad membra et in fere in superficie et per hoc cum fit emplastrum cum ea absterdit
et curat impetiginem cum calore et yctericie confert aqua eius syrupatus in quo po-
neritur in fine decoctionis syrupus et habet operari [illegible] et reperitur apparitam ea.

Emula alia est ortulana [illegible] habet [illegible] et [illegible]
superflua et quia eius virtus est quod consumat [illegible] humores [illegible]
capitis et pulmonis et calefacit membra [illegible] frigida et est enim [illegible] et si-
ccitatem et confert fluxibilitati membrorum [illegible] et [illegible] dicit fructum. Emula autem [illegible]
et [illegible] et [illegible] superfluitates que fit in venis per [illegible] et [illegible] vinum quod fit
cum ea prodest [illegible] dolenti vel [illegible] confert vinum decoctionis eius bibitum
vel pulvis eius cum vino sumptus et habet pulmoni et facit tussi [illegible] dolenti ex
frigiditate vel [illegible] ventris solvit [illegible] et [illegible] pulvis eius

s. radices cum plurimis cinnamomi. Ego intelligo quod dolorem ventris et dissenteriam sic supposita q
pluvis eius ut vinum decoctionis eius solvit non quod ventris laxat asmati et
tussi sic. Contra radix eius trita et cum melle mixta sumpta ut looch. Contra ex
pectoris radix recens in rotulis subtilibus incidatur et melle crudo mundo et novo
imponatur ille rotule et ibi manent pluribus diebus et inde demane omni die
rotula una comedatur pectoralis contra [illegible] cinula capitis. Tunc hoc [illegible] ? q
dari possit [illegible] ad sciaticam passionem Recipe folia cum radice et decoquantur
cum vino et oleo et cathaplasmentur. Contra et ego sic reputo in aliis passionibus ner=
vorum ut est arthetica emigranea [illegible] hoc valet et colica yliaca et cetera sic solis q
sanguinis asmati [illegible] contra si cum ciphi spissa ordei cocti pluvis eius bene
coquatur et sumatur. [illegible]

Eupatorium calidum est in primo [illegible] paralisis contra [illegible] paralisis si in succo eu=
patorii bulliat castoreum et pluvis eupatorii cum eo misceatur et sub
lingua ponatur et fiat gargarismus ex aqua decoctionis eupatorii et aliis speciebus
ad hoc convenientibus per noctem [illegible] de duabus venis sub lingua et post cum [illegible] eupatorii
[illegible] qui in [illegible] [illegible] de [illegible] repleto in [illegible] non [illegible] hoc in=
telligo si ad [illegible] lingue perducatur. Contra ydropisim et ytericiam si fiat ex
opilatione epatis vel splenis decoquatur ʒ j eupatorii in ℥ [illegible] succus apii et
decoctio decoctionis apii si [illegible] et eupatorii vinum [illegible] cum [illegible]
hoc melius. Contra lubricos [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] et cum succo
eupatorii mixti [illegible] difficultatem [illegible] emplastrum [illegible] de foliis
eupatorii [illegible] mixtis cum axungia porcina valet si supponatur morsibus ve=
nenosorum. Aliud contra si semen eius vel herba cum vino bibatur. Et non [illegible] quod [illegible]
per experienciam quod absinthium est magis [illegible] epatis quam eupatorium Et eupa=
torium est [illegible] [illegible] [illegible]

Aba [illegible] emoroicis. Contra [illegible] si diu et pluries in aquis [illegible] in
fundatur et cortice amoto cum pinguedine lactis amigdalarum [illegible]
et [illegible] comedatur. Farina fabarum cum rosis et thure masticis et albu=
gine ovi dolorem oculorum [illegible] et glaucomam id est [illegible] oculorum et [illegible] cum
rosis et albugine ovi contra eminenciam pupille oculi et cum vino mixta fa=
rina eius emplastrata contra dilatacionem pupille et sic [illegible] suffusiones
oculorum et percussuris et excorticata et masticata et fronti imposita

ven̄. Ad oculos tumeos stringit faciei pustulas et ruborem et inguttam rosaceam conf[ert]
aqua florum fabarum exprimitur. apostemata post auriculas et guttur conf[ert] farina eius cum vino
et farina cum semine fenugreci et melle mixta et c[etera]. ess[t] ub[i] livori sub oculis farina eius
frequentata gutti[s] inunctis. f[aba]. alios aqua de corticibus eius facit h[oc]. alii aqua distilla[ta]
de floribus eius cutem faciei pulchrificat et b[enefacit] contra inguttam rosaceam et multum prodest
et si non h[abe]n[tur] eius flores recipiuntur flores fabarum et c[etera] fit. Contra tussim conf[ert] eius
farina cum fenugreco et melle. superposita Item tumores grossos deprimit et pulsos
adducit. cum ysopo et aliis pectoralibus superposita / vomitum et fluxum ventris
antiquum et dissentericum valet si integra in aqua vel aceto coquatur et cum corticibus
suis comedatur. Sanguinem ex vulnere sistit si lana sic aspergatur eius farina
et vulneri supponatur / et sanguinem ex fleobotomia sistit si in medietate integra folia
dividantur et una pars super vulnus i. super venam incisam ligetur. Et dicitur quod sic
sistit sanguinem post amotionem sanguisuge si una faba supposita. Apostemata ex
percussione et mamillarum apostemata ex coagulo lactis vel aliter conf[ert] farina eius
cum farina ordei emplastrata et c[etera] est emplastrum bonum vesicis inflatis et c[etera] ita ne
vesica quiescat sed res fiat etc. que sunt apostemata et precipue que apostema est
ex lacte coagulato et absumit l[ac] Ortum pilorum longo tempore prohibet si
super partem pubescentem ponatur emplastrum de farina eius Podagram prodest eius
farina cum aqua cocta et axungia veteri posita emplastra. Et si non videtur
cum adipe ovino vel anserino doloribus podagre et arteticis conf[ert] farina eius
cum melle et aceto cocta posita super ulcera virorum. conf[ert] scrophulas resolvit
farina eius cum farina ordei altitude iacea sine spisso et oleo veteri si superponatur
Item quando fit emplastrum cum corticibus eius supra locum ubi evulsi sunt pili oriuntur
pili subtiles et c[etera]

Triticum seu frumentum calidum est et c[etera] et sit in p[ri]mo g[radu] et farina eius sputo
sanguinis que fit cum pultibus conf[ert] et c[etera] conf[ert] ulceribus pulmonum et pectoris
tussi et asperitati et si decoquitur farina eius sicut gluten conf[ert] sputo sanguinis ap[os]t[em]a-
tore et conf[ert] tussi et asperitati pectoris que coquitur cum menta et butiro et similiter
apostemata resolvit farina molendini decocto cum mellicrato vel cum aqua et
oleo suppositum fluxus tumores ad ivinos et tumori corporum conf[ert] emplastrum factum de fari-
na tritici et succo iusquiami

Furfur Galenus et c[etera] dicit quod furfur de farina tritici sedat acuitatem et sub-
tiliat propter apostemata que sunt in membris corporis et maturat alia apostemata et que
coquitur cum sale maturat clavos et aperit eos / f[urfur] infusum cum viti conf[ert] s[icut]
furfur pistorum quod est optimum ℨ ß et quarta pars ℨ i carvi et ℨ i de zuccaro
albo duro cum ℥ iii aqua fundantur et colentur et colatura datur sedat fe-
bres et aufert statim

Feniculus cal. et s. Cortices radicis colliguntur in principio veris et per dimi-
dium annum servantur. Aqua decoctionis radicis eius si dissuria est cum vel urina
si est stricta confert opilationi epatis splenis stringitur et dissolvit et in eo lapides et
vesice seu dolori ex frigiditate et ventositate digestioni confert si urina decoctionis ra-
dicis eius. Et succus expressus ex foliis et summitatibus eius et sole desiccatus in col-
liriis oculorum est mirabilis et similiter succus seminis eius et radicis et omnia animalia
visu fruentes herba et semine conservant spiritum visibilem et tenuitatem substancie oculorum
reddit abstergendo et insidendo temperate. Succus feniculi et sic est bonum conservatibus pa-
nniculi oculorum et semine eius addito cum liquiricia in tisana similiter comestum mac-
medie vel secundum confert dispositioni et aperit opilationes et sic preservat sepe ascite. Pu-
lvis et aliquam tam certam per longum usum digestivam preservat appetitum con-
fert et vinum in vino et aqua et si cum vino aqua ponatur et fit potus boni saporis
si post superiorem eius statim potus bibatur et est experta. Item in anglia est
in quo ut post prandium et in collationibus in diebus ieiuniorum utantur. Ad hoc
quod spiritui oculorum etiam expertum succus feniculi cum modico aloe ad
solem ad xv. dies ponatur et post modicum collirium ponatur in oculis. Contra pannum
et pruritum oculorum succus radicis feniculi ponatur in vase ereo ad solem per xxx.
dies et ponatur in collirio natura speciali expertum cum collirio in egris cui sunt. Semen
eius vel decoctio radicis eius cum aqua quotidie experta contra ardorem stomachi cum aqua
bibitus tollit expertum. Succus radicis eius cum melle mixtus caliginem
tollit expertum. Statim dissolvit semen feniculi et postulare sepe masticatum, herba
et semen comestum et bibitus lac in mamillis ex angustiis expertum ad primo ver.
et eius. Confert si cum aqua ad hoc apto ponatur morsui demonis feniculi cum vino datum
in potu confert morsui canis radix eius mixta cum melle emplastrum valet contra
succus radicis cum ambobus in stillatis pruritum tollit et vermes ibi existentes necat. Contra
exterius condimentis et alicubi fit semen eius radix et herba datum est bibitis
expertum. Folia eius cum aceto trita et apposita solvunt morsus et repentina in
dignationem stomachi expertum.

Fel. cal. et s. Et fel galli perdicis et gazeli confert obscuritati visus
et fel porci in potum ulceribus auris confert et ~~aurib~~ si vis eo forcio-
rem accipe fel ovis vel yrci vel ursi a felle tauri et aliis multo for-
tibus curantur in inpositione emoroidarum expertum est acuitur. Sed expedit tamen.
Conservatio omnis fellis cum vesica liga os eius et submerge in aqua

In palma [illegible] contra tinnitum aurium
[illegible]

fervente contrito tempore tamen nova exprimi potest et exsiccari et in umbra et in loco sicco
desiccata servari. Vis autem eius in medicinis oculorum. Sic curantur verrucas liga cum filo
ob cyr pone id est in vase vitreo ubi est mel et cooperi vas bene et sic in melle
dimitte id est. Omnia fella sunt acuta et fluxum menstruorum commovent et ipse in
fantibus cum supposita ano vel si lana eo intingatur et si umbilico infantis ponatur.
Et prae aliis fella omnia abstergunt oculos et clarificant visum oculis. Contra
cum misceatur cum aqua feniculi et melle sic collirium et abstergit oculum et visum a
cuit. Aurem aqua saniem emanat si cum lacte caprino vel mulieris in aurem
distillatur curat. Tinnitum aurium contra si cum succo porri iniciatur. Scabiem
ulceratam et furfures capitis curat si misceatur cum vino et chimolea et caput
inde lavetur et inde liniatur / ulceribus fraudulentis contra cum melle misce-
atur id est testiculorum et virge et matricis

Erua semina sunt [illegible]. Et dicitur quod scoria ferri id est batitura ferri est sicca in
[illegible] appositum vel sic palpebris contra si frigido sit cum aceto temperetur
et in liniatur et sic stringit fungos aurium. Dicitur quod sanies fluit contra si sco-
ria ferri cum aceto temperetur bene et ita in pus coquitur si imponatur quod desiccat
multum. Ideo reputo de frigidine stomachi relaxatum confortat scoria ferri in
vino cocta. Ego dico quod vinum potest bibi vel cum lana supponi si fundamentum
dentis ita extinguatur illa aqua est exsiccata et subtiliata et per hoc contra duri-
tiam splenis et cum ferrum extinguitur in vino vinum illud valet ydropicis
et dissintericis et colicis et debilitati stomachi. Et tale vinum contra relaxationem stomachi et
matricis et egestionem ani et distillationem urine cum in possibile distillat et augmentum
coitus. Contra menstruorum excessum et dissinteriam contra sed frigiditatem si ceciderit vel mul-
tiplicetur aceto appositum. Emoroydibus contra si pluvis scorie vel squame ferri vel
fungis subtiliter misceatur cum succo barbe barbe(?) et supponatur. Ego tepide
appono cum frigidum fiat naturale fluxum matricis antiquum stringit
et cum aceto mixtus si in liniatur contra erisipilam bothor et panaricio et

Ilex radix eius stiptica

et maiores invenimus foliis [illegible] florum [illegible] fructus habet prima cuius
virtus est quod desiccat desiccatione forti sine morditatione. Secunda virtus est
que lavat et confortat virtute contraria virtus est que inficit humores et
emorroydas cum portatur. Contra aurium [illegible] cum aqua melle et [illegible]

fluxum menstruorum commovet

aurium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
aurium [illegible]
[illegible]

ydropicis
stringit [illegible]
[illegible]
aurium [illegible]
contra fluxum [illegible]
contra [illegible]
contra dissinteriam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
contra [illegible] fluxum
matricis

contra [illegible]
[illegible]

virtute interficit fetum et expellit mortuum et exsiccat ulcera cum mordicatione
si suppo[natur]. cum po[tu] plures reddit[ur] eius et fistulis similiter difficilis sanationis
sanat eas. folia eius trita cum [illegible] comesta laxant ventrem. Experimentum: si pe-
des difficulter in decoctione eius usque ad genua ponantur et diu eos te-
neat et lavet eas.

Ficus domestica maturat apostema cum admiscetur cum farina
ordei vel cum medulla panis frumenti et aqua in qua decoquitur. Ficus
decoctione mellita cum pellis mell. virtute et sicca et recens et sicca laxat
ventrem. Sicce indurant sitim et ventrem molliunt et non generant
ad intestina et cum [illegible] generant guttam et lenire pulmonis et vesice et
renibus et sciatice et dissolvit propter calidis [illegible] et opilativis contra re-
tes si misto corporis [illegible] ficus et opilat et [illegible] ventositatem
generant et trahunt putridos humores ad cutem. ex quibus fiunt pediculi et pru-
ritus et scabies. sed sicce minus nocent quam opilationes splenis et epatis contra collectos
humores augmentant corrigitur quo ad opilacionem si comedatur cum piperis [illegible]
vel cimino vel cappitis decoctio ficuum siccarum cum ysopo purgat pectus a super-
fluitatibus et confert tussi antique et doloribus antique pulmonis. Cum coquitur in aqua melle
et fit gargarisma cum decoctione illa et confert apostemati gutturis et amigdalarum
in palato existentis. Cum fit fessio in aqua decoctionis eius et fenugreci et ordei
confert dulciter mixta mal[is] pustulis. Experimentum: post ficum siccam dissectam apponitur
super pustulam quia trahit ad cutem et mollificat et resolvit et propter istam attra-
ctionem dicitur generare pediculos et pruritum et superfluitates trahit ad cutem corporis
ex quibus hec fiunt.

Herba valeriana valde [illegible] pectori intestinis renibus vesice et matrici
[illegible] radix et herba cum cum aliis ponitur balneis ad medicinam illa
vel pectori cum ficubus et liquiritia [illegible] cum mane vel vespere et [illegible]

Oleum indi et nota malabatrum et [illegible] eius cum [illegible] virtuti spice
et virtus eius cum [illegible] narde et cum [illegible] nardus et spica [illegible] spi-
ca nardi [illegible] folium cum fortioris operationis quam spicanardi et fortius provo-
cat et cum melius [illegible] quam spicanardi et confert apertionibus oculorum [illegible] cum bullitur
cum vino et linitur super oculum et po[nitur] sublingua ad faciendum bonum odorem
oris et ponitur in pannis ad prohibendum corruptionem in eis et facit in eis bonum odorem

Assus gallina ius galline cplexione rectificat semoz
Ius pullor rectificat cplexioz egrotancium Ius galli decoctum
fortit decocti laxat ventrem Gallus prius edendum stipp ei cale sup mor
su venenosi sepe positus sit ss renovatus cst Cebro galli bibitus cu
vino cst morsui venenosor et sedit fluxum sanguis narium et pcedit
de mirg cebri pellicula stoi galli cum comeditur vel bibitur cu vino
cst dolori stoi Ego sup morsu venenos iubeo pedice i. anu galli
vel galline poni de plumu et habit v. venenum cu signa appnt in
gallia vt debilitas inclinato capite et i oclis clausura vel i ore ap
to no polita vel alqs hmodi statim amoveatur et apponatur alia similiter et
apponatur donec optz multu cst et Ius carpois maiore i. ius galli cu
polipodio cruores humor et coleraz nigram depoit et e util febris dicoto
tpribz et inspollat et tipit egritudibz et tmoibz et iflacoibz stomach et
asmatici et artetici et i hys sunglae pisdum e et tu d. vbi fluxus
et melicus humor e ca morbi

Alla e fructus et ht virtute cstringedi et io pluis eius cu succo
sanguinaie nalbz impositus sanguinis fluxum stingt et plius eius cu
albugie oui misceatur et post cplm ht. sup tympa et d. qz oz gallas
sup prunas assai et i aceto extingui et sic pluizai qr exgbustioe s. s
ulcioes et stacioes do. vetris cst si pluis i corrosiuis dentis ponatur
et plibz hmoi tite ad gingiuas et cferut ad colla et albome ois i.
malig et nig velus corosiuus vicetur restingt si sup stom pona spo
gia infusa in aceto gal calido decoctois pluis gallaz addita
aq. marina et ht. si sit excoloci vel ex debilite retinetic cst fluxu vetris
fiat cplm ex pluie gallaz et aceto et albugie oui et ponatur sup re
nes et sic ptime nimio fluxui cu. cst sessio in aq decoctois gallaz
r. cst exitui intest et tumsui hmoi amirie atq carne supfluam
delet pluis eius positus sup ea sanguine stingt si plius gallaz cbusta
ed et in aceto extinctaz cu sale suppoatur

Alaga e ca. i sic. in ito F. Galagi cfrat digom i sto et
ventosite dissoluit et dolore stoi ex frigiditate ca. vel ventosite sedat
et qui spe ht stom cfortat hz odoratu cfortat cebru et cu

cordialibus superpositus cor confortat. Et ego dico quod ex forti confortat etc. aperitivum opi- — contra epilenciam splenis et
lacionis splenis et epatis. Et dicitur quod gariofili et folia eius et lignum eius et galanga — epatis
plures habent destinos. Secundum primo gariofili secundo folia eius tertio lignum eius quarto galanga
et dicitur quod est calidum et siccum in tertio gradu. Et confert flatui et habitui quod generatur in stomacho. Facit
digerere cibum propter suam calefactionem quam stomacho infert et propter resolutionem flatus quam facit — contra colicam
confert colice et facit odorem oris bonum ex sua aromaticitate sua et calefaciendo renes — calefacit renes et
et commovet sperma ex sua caliditate. Et cum masticatur facit eructacionem quod impedit — sperma commovet
concoctionem nimis ventosam et confert colice ex ventositate et curpitudini [?] ventris.

Galbanum melius est liquidum quod excitat cum fumus per nares recipitur.
Et ego etiam dico quod sic excitat epilenticos et opilatos in cerebro. Do-
lorem dentium confert si ex eo fiat candela et ponatur super dentes dolentes. Et dicitur si potetur
in corrosione dentium dolorem sedat. Ad tussim ad asma ad contractionem anhel-
itus ad casum et ad dispositiones laterum datur ex eo secundum quod habet facultatem dissolvendi. Lateris si ex
eo fiat emplastrum et actiones humorum suffocationes matricis si inferius per vetulam
fumus recipiatur. Ergo ponemus inferius aromatica ut storax calamita
et lignum aloes ad nares et supponemus fumum fetidorum ut galbani assafe-
tide et panni usti et istorum similium expertum. Et si fiat cum galbano nascale ut
suffumigatio per nares [?] expellit fetum et si hoc est bonum opus quod sua virtus
attractiva multo fortior est orribilitate odoris sui. Et dicitur quod cum odoratur excitat
epilenticos et mulieres habentes suffocationem matricis et opilationem in cerebro
et prima et fetum eicit mortuum si ex eo et oleo nascale fiat et supponatur.
Suffumigatio valet cum in potu sumitur. Toxicis dicitur esse tyriaca cum sumitur in po-
tu cum vino et aqua frigida cum fugat alia venenosa et si accipitur eo est in dietis
prohibeatur amorosa venenosa et suppositum apparet habenti fuerit rumpet illud.

Gariofilus. Virtus eius proprie est cerebrum confortat odoratum et cardiacis confert cum
succo borraginis plus eius sumatur secundum dosim confert si est ex frigiditate vel ve-
tositate. Et si vinum decoctionis eius et seminis feniculi bibatur et si mastix addatur
confortat digestionem stomachi confert asmati ex frigiditate datur pulvis eius mixtus cum mu-
silagine dragaganti et gummi arabici in aqua ordei fiat et pellicula fiat et sub lin-
gua teneatur et transglutiatur quod cum resolvitur ad fluxum ventris cum medicina
adhibetur valet stomacho ut stamonica et confert vomitui colice manipula.

dita bulliat vin. vel vini garoff cum aq ros et mastice et tepide da pacienti etc.

Sanc. Gal. gt fluxum sanguinis [illegible] et sputum sang. et gt ulcerib. intestin. et fluxum ventris qui coquitur cortex interior arboris cum cortice fructus et folium eius glutinat plagas recentes et ulcera fructus similiter est huic virtuti qui administratur in potu et in augmento apatum calidorum ... ad oculos sang. et ipse gladiicis sunt virtutis ... plus fortiter mixtus cum aq rosa et mortu cum albugine ovi. ... ego sputo sanguinis et fluxum antiqu. et ulcerib. intestin. gt decocto stipite corticis interioris arboris et fructus huius ... et ego dico de cum ... fluxum ... gt si fiat nasale de pulvere ... cortice vel ... gladiis ... recenti sine plage conglutinat ipsa plus ... si supponatur et ... apatib. ... gt ... cum ex gladiib. et axungia porcina salsa et ulcerib. ... apatib. fleu... gt folium glad. ... appetitu fortificat. ... et ... et ... gladis gt ... q bibit medicinas mortificas ego ... infrigidando extinguendo ... mediae et ... confortando et ... aliq volunt ... cortex eius medius ... cum lacte ... bibitus facit ... et ... capitis et ... ventris

Gentiana ca. et sic. in ... radix eius operit ... mediae in fine veris colligitur et ... et ... per iiii annos in magna efficacia melior est solida ... habens colorem non fragilis ... plicabilis amaritudine ... virtute dissolvendi ... consumendi appiendi et est diuretica ... eius virtus magna et abstersione et mundificatione et appiendo opilaciones ... laborantes pulvere eius vel ... ante ... ego do ea ... ad ... cum ... vel ... ad ... ex ... eius ... radices est ... ego ... et ... ad ... et ... et ... et confortacione ... gt ... ex ea datur cum aq ... pulvis eius cum ... vel aq ordei ego do cum succo ... et ... gt ... pulvere eius in succo ... et ... in ... datur pulvis eius cum dyaltea ... vino ... si ... poterit ... datur pulvis eius cum pigamini succo vel cum succo

rute agrestis ad p no. ʒ. i. et fetti mortuum cinerem et p[ul]u[er]a fiat emplastrum cum eo
ego addem aq[ue] ad idem q[uod] h[ab]et facient Walrubz o[ste]ndit si cum lino po[n]atur et s[ic] curat
bla[n]c corrosiua et su[c]c[us] ei[us] melior e[st] in h[oc]. Ingeciu[m] e[st] experte[n]s q[uod] o[ste]nd[i]t mor
sui canis rabidi et q[uod] e[st] c[on]tra venenis et morsui bibita et si i[m]po[n]atur sup[er] loca
morsa et morsu tyri et serpenti et scorpionum et alior[um] venenos[orum] et no[n] vidi
meliorem me[dicina]m ista in morsu canis rabidi. q[uia] da[tu]r exp[er]ta q[ui]l[ibet] die ʒ. i. tra
ce ʒ. i. mirre et ʒ. ii. pluris castoris pluuialis adustorum i[n] p[u]l[ue]r[e] c[on]tinens

Vinum autem. vitis eius p[rim]a e[st] q[uod] desiccat s[ecundo] q[uod] c[on]glutinat et terra q[uod] aufert
et stringit ap[er]itiue medicinas acutas et e[st] cal. et hu. i[n] p[rimo] g[radu]. h[ab]et autem
virtute relaxandi humectandi et leniendi. Ego dico q[uod] ei[us] excessus a[p]p[ar]ato pur[us]
e[st] s[ecundum] exglutinati[ua]s sua et t[em]p[er]ato h[ab]et stringere ap[er]it[ivas] medi[cina]s acutas et vomitus
ve[n]tris retinet. Ligue ap[er]it[ua] o[ste]nd[it] si exglutinati[ua]s sua f[ie]r[i] cum aq[ua] ligua fri
cet[ur] et humecte[tur]. Oltalmie o[ste]nd[it] q[uan]d[o] ex eo bibi[tur]. Ego sup[er] tep[id]a cum glutio
s[u]o et farina ordei faciem ep[ithi]m[a] addita aq[ua] [ro]s[arum] q[uan]d[o] ex emoroyde
passioni si exp[er]imentab[ilis] e[st] o[ste]nd[it] pluris ei[us] [fem]i[ne] cum succo plantagi[nis] et aq[ua] in fusionis
[illegible] addit[ur] pluuie amidi ul[tra] p[er]mi[n]i[m]as et fiat inde pil[ul]e a tenea[tur]
sana p[er] aq[ua] [tr]i[bus] d[ebe]t et tu[n]c glutinat[ur] i[d] q[uod] resoluit[ur]. Ibidem si fiat emoroyca pass[io] ex
multis det[ur] pluris ei[us] cum succo plantagi[nis] et cum aceto fluxui sang[uinis] o[ste]nd[it] si
pluris ei[us] cum pi[n]guine de omnis i[n]iciat[ur] etc. o[ste]nd[it] fluxui ʒ. s[ed] p[er] pessarium i[n]icia
n[tu]r. Tussi fre[quenti] et sicci[ta]te pector[is] o[ste]nd[it] pluris ei[us] datu[m] cum aq[ua] decoctionis ordei
et teneat[ur] in ore q[uo]d inde resoluit[ur] tu[n]c glutina[tur] vel po[na]t[ur] cum a[lii]s me[dicin]is o[ste]nd[it]
tussi [et] o[ste]nd[it] vomitu[m] ex debili[ta]te c[on]tentiue o[ste]nd[it] si pluris ei[us] cum pluuie cinamo[mi]
sumat[ur]. Et h[abe]t[ur] si vomit[us] sit ex me[dicin]is acutis stringit acute[r] me[dicin]e et stringit
vomitu[m] dissenteric[us] det[ur] pluris ei[us] decoctu[m] cum ro[sis] vel pluuiali det[ur] cum
pluris et cum pluuie mumie i[n] cibo et potu o[ste]nd[it]. Ite[m] tur[tur] vel columba tera[tur]
et cum p[u]l[uere] gu[m]mi arabici in cibo det[ur] et si fiat dico inferior[um] intestinor[um] inicia[tur] p[er] cli
stere cum aq[ua] mollifica[tiua] vel o[ste]nd[it]. ventris retinet et fortificat intestina et me
liorat oss[ium] fractura q[ua]n[do] fit ep[ithi]m[a] cum eo. Ego ad dissenteriam addem sirupum
f[ru]cti[um] et in fractura ossium addem farina volatile molendini et succo co
solide parati[s]. Cum ventris ei[us] ad retinendum ventris et adustis e[st] ante s[upra] et q[ua]n[do]
misce[tur] cum a[lii]s me[dicin]is e[st] ante s[upra]. Ego medico ista dos[i] in[n]o[n] sumendo q[uod] c[on]
glutinat intestina et stringit ac[tiu]e humor[um] pungiti[vi] i[n] fluxu ventris. Con
bustioni ignis s[ic] o[ste]nd[it] q[ua]n[do] misce[tur] cum albumine oui et suppo[natur] q[uod] non

[Margin notes, right:] ... in morsu [illegible] / No[ta] / Vid[e] [illegible] / p[ro] [illegible]

sanat locum vesicatum Impetiginem confert cum ipsius liquor in aceto bono et inde

locus linitur pluries fugit et acumine humoris in loco et pluribus fluxum humoris

ad locum idem et conglutinat locum lesum et corrosum. Et ego et expertus et cum non

haberem gummi arabicum recipio gummi prunorum damascenorum et ceterorum gummi ceraso

hoc facerem sed exsiccatum quod de aliis satis habeo.

Item semen eius cum aceto et hec iuuant dissolucioni ostendi et eciam confert dolori stomachi

ex decoctione et confert yliace et contra opilacionem splenis et epatis liquor decoc-

cionis eius et puluis eius inesca et medicinis contra lumbricos puluis eius cum mell-

le et de puluere eius cum succo absinthii fiat emplastrum contra umbilicum et confert et

contra lumbricos autem confert cum succo persicarie contra emoroydes mitigat bolum

in succo capillis barbasti et pulue eius et appositum inflaturis emoroydes confert

Item sal dupliciter super omnia electuaria confortativa confert dyacitoniton

3um quod fit ex floribus citoniorum et zuccarum sic fit zuccarum rosarum et ego dico quod

meliora adhimentibus et opilatis multum quam citonia et cetera in lapsu multum ualent-

ius syrupus et decoctionis quod ualet alterat et disponit materiam etc. et aqua florum distil-

lata est bona citonia supposita potest educit menstruum et tamen dicitur quod in re-

tinetur propter complexionem multum mala etc. vel est etc. sua opilatum ualet

kalendula quod non credo quod citonia non ualet licet solsequium nominetur

Ypericon 3. sunt eius species oculorum lacrimas stringit si cum succo eius et oli-

bano fiat emplastrum super frontem ergo apponens farina ordei uel farina

bolatile cum albo oui apparet oculorum confert emplastrum factum ex succo eius seminis cum fa-

rina et fenugreco sedat dolorem et pluribus capitis humiditatem etc. ad oculos ad idem succus

eius potus in sicera iuuat ad sedandum dolorem et pluribus capitis humores ad oculos ergo

idem semen de succo habet tussi et catarro confert cum semine eius cum aqua medi-

ad hoc conveniens potum apparet etc. maxillarum testiculorum uel crines uel pignatis

et podagre cyragre et humidis apparentibus etc. confert emplastrum factum de foliis eius et

uel cum succo seminis eius et oleo rosarum quod sedat dolorem dentium. dolori confert si fiat

collucio cum aceto decoctionis radicis eius dentium dolori confert folium eius bene

mundatum dolente et aliud semen eius positum in capella cera dentes eo in

voluntur uel semen positum super carbones et fumus sicut os recipiatur et teneat

os super aquam et apparebunt quasi vermes ad sompnum inducendum fit. pro quo fiat

fomentum cum decoctione habet eius circa pedes tybia et frontem et proponatur emplastrum

factum de puluere seminis eius cum albumine oui et lacte mulieris et modico aceto

sup frontem dissenterie conf. emplm factum ex parte eius et albumine oui sr pti-
mam positu et renes

Isopus herba e que purgat crudos humores .i. fleu. implagmos
et fleu. dispositu adiuuatiua et confortatiua uirtute sua. Solutiua est
sal. gemma cardamomum yreos passule sed melioribus aqua mell. bibe manna
et dos. eius in decoctione eius e a. ʒ. ij. usque ad ʒ. x. et plus ipsius a ʒ. ij.
usque ad iiij herba incisa et calefacta et sacello imposita ponatur sup caput conf.
conf. cathar. frigi et conf. capiti simile ad idem valet et gargarize acetum
decoctionis eius et fobleuet simula cum pluribus floribus eius. lungi pag. fbocto
conf. ipsa mag. cocta et epla. epilerie pueros lactantes sume valet in
omnem modum administrationis sue. Ego utor hac herba in cura pueros et
iuuenum valet cum pos sume mecum. impl. decoctione et odoratio Bena-
ne conf. decocto eius camis uetositate resoluit suffingatio decoctionis eius. ego
addo camomilla absinthium et acetum, dolori dentis conf. acetum decoctionis eius
si inde fiat collutio oris. Ego addo fol. oliue que per confirmat. in illo
modo asmati frigido et tussi antique apertum pulmonis et catharro qui descendit a
capite ad guttur et pectus et diffi. anhelitu qui cogit homines stare erectum
conf. cum bibitur decocto eius cum ficubus melle et ruta. Tussi frigide conf. uinum
decoctionis eius et ficuum ad idem valet, clenat de eo factum s. dyaysopo vinum
decoctionis eius et seis sem. bibitum tollit dolorem stomachi et intestinorum et dr. expectorate
et fr. Ego do cum eo potum dyacinum et alij. dyardy pepeon et effi.
operatur. splen et ydropisi conf. emplm de eo et ficubus et sale nitro cuntie
undique a supplementibus fomentatio ex aqua decoctionis eius idem fac. spongi suppo-
sitorium pl. expluie eius et olo muscelino. Ego do decoctionem eius et stlace
sed gallitum qui idem e ad bibendum in ceptum euacuationis al. in fine fome-
tationis addinete et fr. mitte et renis vesice et epis conf. mitg et extig
ad ministrum quam mollificat

Piton hic multa nota. ego utor foliis cum flore et fructu solo
sapite abiecto ij. pro. si cum eo .i. cum fructu fiat uestitu ego
dico quod potus eius et eualacisma ex ea to .i. ex foliis floribus et fructu sic
sere fac. hic. cartana curat si ex pere eius bibatur cum vino ego do per ij.
dies quinque et codio. si bibat. per xl. dies curat serancia plebs sic

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

cuiatur sicut combustione ignis curat si ex foliis eius fiat emplastrum si ponatur sic
super ulcera putrida curat ea dissenteriam curat [illegible] si pedes cum decoctione
plantae totius fomententur et laventur expertum

Radix sive yreos [illegible] curans morbos opilationis in ipsis et educens
m[illegible] ydropisis aquosis et resolvit [illegible] corpus et aperit [illegible] corporis et est ma-
lenitiva et resolutiva [illegible] et [illegible] ventositatem et humorem et aperitiva
dulcorem et scrophularum et [illegible] cum aqua [illegible] vel [illegible] vel cum vino et per
mixtum cum mel. et oleo [illegible] et [illegible] dolorem capitis [illegible] et [illegible]
[illegible] ex [illegible] purgans [illegible] ex sucio eius et commovens sternutationem et educit
per nares [illegible] superfluitates cerebri [illegible] fluere ad partes [illegible] ad partes inferiores
et [illegible] eius [illegible] et [illegible] et [illegible] in eodem et [illegible] albus
[illegible] ex [illegible] est resolutus et abstersivus cum [illegible] et est [illegible]
[illegible] opilationum sedativus dolorum mundificativus et solutus ne-
[illegible] cum aqua mell. et [illegible] et emendat
[illegible] cum rosis in decoctione et [illegible] modicum [illegible] et
dosis eius est [illegible] ad [illegible] conservatur [illegible] dolorem capitis
[illegible] si ipsa cum aceto et oleo rosarum mixto [illegible] cerebro [illegible]
[illegible] si ex sucio eius fiat [illegible] reducit [illegible] fluere
ad partes inferiores [illegible] et [illegible] si [illegible] diebus fiat
sternutatio cum sucio foliorum eius [illegible] oculi [illegible] collirium
[illegible] reducit eius yreos ex [illegible] eius et aqua rosarum fiat collirium ad
[illegible] oculorum dolorem [illegible] sedat [illegible] eius si cum eo fiat
[illegible] et [illegible] ipsius dolorem [illegible] oleum eius si instilletur
et [illegible] oleum confortat [illegible] et [illegible] dolorem [illegible]
pleuresi et [illegible] et spasmo [illegible] et [illegible] remouet [illegible]
[illegible] in naso et [illegible] cum [illegible] eius [illegible] dolorem [illegible]
et [illegible] et renum et dolorem [illegible] et [illegible] podagre et fit oleum eius
ex [illegible] partibus florum eius et parte [illegible] reducit eius et [illegible] eius [illegible]
de oleo rosarum [illegible] fit [illegible] ego [illegible] de oleo rosarum [illegible] fit [illegible]
[illegible] olivis et rosarum [illegible] et [illegible] est resolutivum et confortativum

peditum et lenitum tussi antique confert eius administratio cum ovis tum
nimia grossum vitrosum et difficili anhelitum facit mundificare et abstergit lini-
mentum ex succo eius et farina fabarum et ciceris intestina et matricem a grossis
et vitrosis humoribus mundificat et confert suppositum et emplastrum ex eo de rebus cor-
rosiva antiqua et putrida mundificat et generat in eis carnem [illegible]
ossa vestit carne emplastrum et clistirizatio ex eo confert sciatice [illegible] ex
pellit quod fit ex eo et melle [illegible] et solvit aquam [illegible] pro [illegible]
[illegible] et cetera. In fistulis et ulceribus profundis facit oriri carnem et fistulas
replet quod [illegible] et [illegible] in eis [illegible] dura et strophulas mollit
quod cum coquitur in aqua et fit emplastrum cum eo carnem superfluam plumbi yreos leniter
corrodit.

H[irundo]. Multi comburentes hirundines cinerem cum melle miscent et
liniunt squinanciam et ora gutturis apostemata et similia et sic saluntur
et plures [illegible] fiat attractio ex eo [illegible] cum aqua confert eisdem infirmitatibus
et similiter [illegible] cinis [illegible] eius epilepticis confert. Et multi sunt [illegible]
duos lapides qui in ventre pulli hirundinum inveniuntur [illegible] tangit
in corio [illegible] vel [illegible] includatur sic stringatur et suspendatur in brachio
vel collo epilentici [illegible] suprema [illegible] in augmento lune
admisceatur cinis hirundinis cum melle mixtus et fit [illegible] confert.

Lactuca duplex est silvestris et domestica. Domestica est cibo et medicine
magis conveniens et melior est [illegible] lactuca cruda et cocta et [illegible]
et est frigida et humida in ii gradu [illegible] lata [illegible] herba [illegible] et in
[illegible] frigida et humida [illegible] inflammatorum [illegible] sicut frigida et humida [illegible]
[illegible] pro morsu [illegible] colera mitigat tussim [illegible] placat [illegible]
[illegible] restringit lac et sperma [illegible] comesta [illegible]
obstruit [illegible] in medio [illegible] comesta [illegible] et emendat [illegible]
[illegible] comesta [illegible] vehementia
magis [illegible] pro comesta cruda et cocta cum aceto comesta ex
[illegible] appetitum [illegible] [illegible] in capite confert et est
[illegible] opilacioni [illegible] et est facilis digestionis et [illegible]
[illegible] boni sanguinis [illegible] in fine sui temporis cum
lac in ea multiplicatur in pectoribus non est utile [illegible] pro [illegible]
quod in fine sui temporis [illegible] tenebrositatem oculorum

m^{tis} spmatis minuit mortifica spm dissolutionem spm et calorem suffocat ualet
Contra h ponatur cum ea apium q^a eius utus domesticus e q inficiat et hu=
mectat sic aqua stagnorum q^a utus e q inducit et c utus a gste apa
ca et hispile quam ambo st debilia et h mad + absindit siti et quam
bibitur semen eius absindit distillationem humoris spmatici et gste polucioni q sit
in sompnis exiccatur gtie sunt spmati et semen eius quam bibitur cum aqua
Et dicit pius q semini comedi lactucas elixas io q no recipio bsba
aqua cum possem euadere uigilias sic cum ipsa humoz no q gnatur ex
ipsa e sus et hu et nescit exca acuat nocumenta. Ad pnoc sompnu se=
men eius gsticatur cum lacte mulieris et albumine oui et c. emplastrum cum tipa
et plumis eius cum lacte datis idem facit scribitur plumis eius sicis datis cum aqua
gste ad sompnu pnoc. pulucioc q sunt i sompnis et libidinem abscindit
semen lactuce domestice et siluestris si bibatur scapabz ca. semen eius cum
olo ros gsticatur et st pot. Contra fluxum uentris semen eius bibitum gste
hoc dicit si ex co^{tra} purgerit et c hz hba comesta extinguit furore co^{re}
h ego exhibebam. eg^{tmis} cuat lactuca quam sunt i medio poti^{onis}
uini eius.

Auris ad inspiratur ex eo fol. fructus cortex radicis utus e p^a
eius q calefacit et desiccat forti calefactione et desiccatione et humid
e forcius q st fol. i fructus folia gpetunt tepi me^{tis} fol. ex aurorum
maiore hnt uirtutem gfor^{tiu}. h fructus hnt maiorem h uirtutem
dissolui et gsumendi. folia exsiccata i umbroso loco et no fumoso et
no f pami sbuatur in multa effi^a. fructus p ij. anos. Ad reu=
desiccandum de humis eius fiat plumis et i patello ponatur et calefiat
intepta et pius cap^{to} in patello. Et dicit uale si fol. eius u rose in
olla decoqtur ore obstrudto et pius tepite fumus p naris recipiat
et ex pic aqua lanetur fros et tipa Ego no iubeo cap^{to} et facies
linteo cooperire et sotus fumum recipe p os naris et auris et caue
pius a frigore. Auri tinitui gste si lignum eius i uio coqtur aurich et
olo ros si manet dis stillet Ego utor olo laurino pius suffu=
gium de fol. eius coctis i aceto h ex olm e spissu addo acetum de
coctionis fol. eius et tepite i stillo i aure dolenti. sicui expti et bonum

ex ea fit confert vinum decoctionis fol. eius bibitum sic. Item de granis eius et eius
oleum eius extractum inunctum confert expectoracioni. Stomachum confortat et pro vomitu fol. eius
recentia in potu sumpta asmati et tussi et difficultati anhelitus que cogit hos
erectum stare et ex eius semine cum adipe confert. Semina eius si cum melle fiat
looch ulceribus pulmonis confert looch ex foliis eius et melle; colice confert fomen-
tum ex vino decoctionis fol. eius et emplastrum ex extremitatibus eius in vino et si prime
in renes potum urinam confortat et mundificat et ... ex frigiditate impeditum
adiuvat fomentum ex aqua decoctionis fol. eius. Contra pannum et pustulas
in facie in superficie plurimis baccarum eius cortice amoto subtilissime cum melle
misceantur et in balneo facies inde liniatur pannum removet; contra artheticos
dolores confert oleum lauri. Puncture apum et vesparum confert emplastrum
factum de fol. eius addito pane et panicio. Puncture scorpionis confert
semina eius bibita cum vino et aufert morpheam.

Lens diasc. Et ea cum solum frangere ... cum eis ut fortiter
coquuntur in aceto si non coquuntur sic non laxat et que excorticantur
ex eis tertio semina et conglutinantur confert relaxacioni stomachi et singultui
oculorum apostemati calido et apostemati stomachi confert cum miscetur cum mellilloto et cum
citoniis et cum oleo rosarum ymo curat herpetem formicam et herisipilam
et ulcera cancrosa et scissuras que fiunt ex frigore et apostemata mamillarum
curat si coquitur cum aqua marina. Podagre confert si cum eo et panicio fiat podagre
emplastrum quando miscetur cum melle. Replet ulcera putrida et aufert fundi-
tatem eorum et mundificat sordes eorum; ulcera profunda replet et sordes confert
minorat. Item si sordes est plurima et addantur cortices malogranatorum
... scrophulas et dura apostemata in principio resolvit si cum aceto
coquitur et melle et apponitur. Item ex eis que fit humiditate non sine humiditate ...
ionis extinguit acuitatem sanguinis et lubricitate retentiva stomachi adiuvat
quando decorticatur ... semina et deglutinantur.

Item Gal. Confert ad scabiem et pruritum oculorum et abscondit
quando humiditate ad oculum ... et confert fluxoni anti-
quo et ex eius panicio aufert ... cum fit ex eo ... confert fluxoni
antiquo ... et cum eo liniuntur palatum confert apostemati gut-
turis et linitum confert gingivis et ulceribus putridis et vagadiis ani

r cenasmon r qui bibit. r fit cu euclisto stamen flaxiu uete strictij
r ulcera interiorum r bibit. de ipo cu aq ad sanguinis fluxum r ad sputum
sang. cu tussi r dat. in potu morsui canis rabidi r cuiusque dat.
coco pille

Illud domesticum. Const. combustioi ignis r aq fervente qui assat.
r tir r po. sup locum combustionis donec consolidet r sanet. facie
mundificat qui facies cu ea abluit r aufert rugas eius Ego de cortice
eius r fabarum usito (ad facie clarificandam accipe tuberositates radicis lilij a
grestis r desicca r pulverem inde fac distempa cu aq ros r desiccet
r. item fiat et ut est r dicit si facie (ad facie decorandam r ad rubo
re innaturalem removendum accipe tuberositates predictas ut des si potes
r misce cu pulvere cathimie r capho r olo sabucio ad ultimum arge
tu vivum extinctum r vngento facto facie inde vnge Incarnacioni
vulnerum quidam infundunt folia eius in aceto r apponunt vulneribus in capitibus
musculorum r magis vulneribus const. si succus fol. eius cu melle r aceto
misceatur. ita quod de succo sit quinquies plus quam de melle r aceto r
coquatur sit r administretur r c mentita. Valet ad omne apa maturat lilium
domesticum cu axungia cum al cu olo ros coctum r appositum dimi
nuci splenis const. radix lilij cu multa branca ursina r radice altee
p xij dies in vino p olo ponitur r post colatur r colature addatur cera
r oleum fiat vnguentum si eo vngitur Ego ud spati decoq h sit r cu
cera facto vnguentum dulcaci unctis r innorum const. oleum ex floribus eius vulne
ribus r ulceribus const. quod misceatur cu melle in capite cepa r appositum r sa
nat incisiones neruorum r corrosiones eorum vulneribus antiquis const. succus
fol. eius cu aceto r melle coctus r appositus apa ibz ea. testiculorum r mm
s const. quam radix eius terit r cu aceto misce r cu alijs fol. inferius
r farina fenugreci hispipile const. si semen r fol. multum terit r misceat
cu vino r emplast.

Pimaria de ortulanis r silvestribus h agit r no de agrestis r si
quaedam cu cortice duro r hec dure testitudines qs i cortice
sit lapideo uelud sub testitudine clauduntur. a. sit sud cortice h pter
cortice i corpe r cornibus r ind macdedi pedibus sit sicut Et quando

excis cum cortice suo terit(ur) ventus earum est fortis desiccatiue et adiuuatiue
h(oc) medicina aperativa diffic(i)l(is) resolutionis que fiunt in auribus et cum humiditas li-
maciarum accipi(tur) sola sine carnibus et misce(tur) cum olibano et mirra et aloe
vel alt(er)o istorum ac cum ovibus donec incorporet(ur) et fiat sicut mel erit medicina
glutinosa que exsiccat aperativa miscalagiosa que sunt scrofulis exsiccatiue
forti. Eadem medicina cum appo(nitur) tepidis exsiccat et cohibet humores
qui fluunt ad oculum. Modum ut accipi(atur) humiditas sine aqua limaciarum e-
perforare carnem earum cum stilo ferreo et maneat in vno vasculo vbi
humiditas fluit et colligi(tur) et eadem humiditas conglutinat pilos palpebrarum
qui iterum non oriun(tur) sed intorquentur intus et oculum ledunt si cum illa humi(ditate)
pili liniantur et dirigan(tur) ad iterum egressum. Idem fac(it) nisi positas que est super
limina liniatur sicut cum acu tollit(ur) et postea in pilis appo(nitur). Cicatrices cor-
nee oculi abstergit et ulcera oculi que dicitur latonia curat si liniatur cum
suis corticibus combur(untur) et terantur et fit inde collirium plus subtile. Si im-
pona(tur) teste earum abstergunt dentes combuste et pluritate et scabie ble-
rum et morphea. Ydropicis confert si liniatur cum corticibus suis teran(tur)
et sic ventris ydropicorum pona(tur) et super aperativa ... colectium ...
exsiccat fortit(er) et(iam) confert apertibus sub auribus aggressione vel ictu et d(e)
cum non separan(tur) de loco donec diminuunt tumorem ventris ydropici et sedat
dolorem podagri et artetici. Verbalibus ... que non diu sunt putrida confert
maxime inuncto pluries liniaciarum cum corticibus combustarum partes iiij et
de gallis viridibus partes ij piperis pars j si fiat plus ex hiis subtilissimum
et si cibos patientis po(nitur) vel etiam in potum eorum cum vino et aqua vulneribus
magne aptitudini confert emplastrum factum cum carne liniaciarum ... sine corticibus
cum farina volatili molendini vel cum mirra vel cum olibano aut de-
cocto ... consolidat sicut gluten et(iam) ... actione ... et non sunt apa-
... maxime in corporibus durorum et ... cum ... cum corticibus suis et em-
emplastrum appo(nitur) extrahit aspera corporum et fragmenta ossium et si fiat
ex hoc nasale ... et morsui canis rabidi confert ... et ...
... si apponatur ...

Liquiricia radix est appropriata pulmonibus contra siccitatem lingue sub lingua positus
si transglutiatur liquor eius appropriate stomachi contra si radix liquiricie masticatur et succus
eius transglutiatur [illegible] liquoris [illegible] abicitur. Inflamacioni stomachi contra [illegible] bibi-
tur cum rosis succus eius vel decoctio radicis eius / sitim aufert et masticatur radix eius et
[illegible] succus eius sub lingua positus [illegible] hoc expertum. [illegible] contra si liniatur cum
succo eius aqua mixta vel aqua decoctionis liquiricie spissata / panarico contra pulmonis
liquiricie eo emplastrum etc.

Lenticula crescit in aquis stantibus et paludibus natans superficie aque. conplexio
eius est frigida et humida in secundo [illegible] ex eo et panicio fit emplastrum herisipile et
[illegible] [illegible] et podagre et contra [illegible] intestinalem [illegible] [illegible]

Iuniperus est spina contra apostema calorem [illegible] pulmonis eius et
cerusa [illegible] cum aqua rosarum [illegible] vel [illegible] ablutis contra [illegible] contra
[illegible] ad faciem depurandam et pannum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] contra si [illegible] eius et axungia gallinacea vel anserina fiat
unguentum et in loco unguatur. Vulneribus pulvis [illegible] sale [illegible] et vulnera
consolidat in [illegible] corporibus profunda et lata [illegible] et [illegible] vulnera profunda
ut cum [illegible] mala est abstersio expertum. contra [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
contra pulvis eius in aceto conficiatur et postea cum oleo [illegible] in decoctione misceatur
et fiat unguentum contra apostema malignum [illegible] [illegible] [illegible] de pulvere
eius et oleo rosarum et aceto in [illegible] ardore [illegible] corporis et balneo cum herba
[illegible] [illegible] decoctione corpus fricetur et cum decoctione fomentetur [illegible]
[illegible] expertum [illegible] si bibitur [illegible] ventris et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] occidit

Lappacium est calidum et siccum in [illegible] [illegible] et [illegible] dicitur [illegible] [illegible] rotundum
latum et acutum [illegible] notandum de acuto quod est magis de acetoso / Lappa-
cium [illegible] [illegible] venas [illegible] [illegible] [illegible] aflegmate / si expressio
eius cum [illegible] succo [illegible] naribus instillatur in tempore [illegible] vel in balneo [illegible]
[illegible] contra [illegible] [illegible] est si comedatur [illegible] [illegible] de lappacio acuto
[illegible] / splenis et epatis opilacionem aperit aqua vel vinum decoctionis eius bibitur
[illegible] [illegible] [illegible] contra si de corticibus lappacii acuti [illegible] [illegible] j
et [illegible] j axungie porcine de masculo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vini [illegible] j celidonie [illegible] j fiat unguentum expertum

[illegible] est calidum et siccum vinum decoctionis eius [illegible] [illegible] contra opilacionem splenis

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

a capite [illegible] coquitur et inde bibitur cum decoctione contra dolorem stomachi et ventris ex ventositate — [illegible]
Item ad podagram valet plurimum cum in vino vel aqua datur [illegible] ylios [illegible]
et in passionibus [illegible] exterius cum valet ipsa cum aliis que valent in bal-
neo [illegible] et [illegible] seu suffumigatione vel fomento exterius
et non putatur quedam quod sit de speciebus apii ideo de eo inde super ubi de apio
dicetur

Diarodon [illegible]
[illegible] tres sandalos cum spodio mace corallis storace cum galanga [illegible] ad ca-
lidum de [illegible] [illegible] teneatur in ore et masticetur ut eius fumus — [illegible]
[illegible] cerebro [illegible] confert contra cardiacam passionem potum in cibo et potu confert
contra debilitatem capitis ydropisis et contra asma [illegible] et alia
vicia spiritualium [illegible] contra yliacam passionem optimum remedium est si masticetur [illegible] — [illegible]
[illegible] de [illegible] et a fine de [illegible] ad [illegible] [illegible] vini et exhibeatur — [illegible]
[illegible] stomachi indigestionem [illegible] valet vinum decoctionis eius si masticetur et unguentum
fiat de mace mastice et aniso cum oleo rosarum et cera

Mellilotum est calidum et siccum in primo gradu virtutem habet confortandi et dissolvendi
[illegible] [illegible] valet vinum decoctionis eius digestionem confortat ventositatem — [illegible]
[illegible] excludit opilationem renum et vesice appetitum [illegible] eius in brodio
et cibo positum [illegible] boni saporis et optimi odoris et eius [illegible] est maior
[illegible] et mellilotum cum [illegible] mollificationem apostema calidum et maxime
[illegible] [illegible] cum vino et [illegible] [illegible] et [illegible] misceatur cum farina se-
minis lini et [illegible] [illegible] et ponatur [illegible] vel coctum cum [illegible]
[illegible] super stomachum et sedat dolorem eius et succus eius cum
[illegible] instillatus auri sedat dolorem eius et succus eius cum [illegible] et aceto et
oleo rosarum super caput [illegible] sedat dolorem eius [illegible] et mellilotum cum [illegible] cum panno
[illegible] [illegible] confert et [illegible] in capite calidum cum [illegible] et [illegible] lini et [illegible]
et [illegible] de [illegible] cum vino et [illegible] confert [illegible] [illegible] et [illegible] succus
eius cum aceto et oleo rosarum sedat dolorem capitis si caput inde linatur

Volubilis est una species volubilis que in sepe et arbores serpit et involuit
et habet folia lata incisa ad modum foliorum vitis [illegible] et media
[illegible] [illegible] cuius flos est [illegible] globulus et cum illo [illegible] est — [illegible]
[illegible] suas ut sit [illegible] et eius [illegible] est [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod est [illegible] [illegible] et est sedativus dolorum [illegible] et inflammationum

exsiccatis et lenitis et sic possit cum eadem colari calida et mundificat faciem
albam et clarificat ipsam et sedat inflamacionem eius et gargarisata cum innamatio ma-
gnum infusio ipsius in aqua capsi et sirupus eius vmonz ycticia et succus eius
cum farina ordei et sedat dolorem capitis ca. et confert colerico sicci et repitis
et sirupus eius confert febribus colericis et sagittis illo dosis eius infusionis in aqua
capsi cum ʒ iiij dosis pocionis vero aqua capsi infusionis eius cum lb. una et
ʒ xij etc.

Ellissa habet vim. proprietatis eius est letificare animam et confert debilitati
cordis que non sinit dormire et aufert cordiacam et vmonz affectos
et sollicitudines et timores que accidunt a melancolia et asflemate adusto. Et co-
stro et sim. confert cum espa et facit digerere cibum grossum et aperit opilaciones
cerebri. asmaticis hanelosis et ortomoycis qui non possunt iacere confert si ex ea
fiat looch. Aurite capitis et applicate mollissa ipsa in vino et oleo coctis
et empla. etc. matuaat apostema. confert sincopi confert vinum decoctionis eius bibitus
Ego appono maris iij pro secesso in eius decoccione ego do decoctionem
eius ad bibendum et fuco quoque curacissima ex ea quoque suffungacione
scrophulas expellunt cum ex ea et sale fit emplastrum etc. mundificat ulcera
inclusa dolores sedat emplastrum factum ex ea morsui canis et puncture scor-
pionis et morsui vutele confert si folia eius cum vino bibentur et empl. et de-
cocto eius cum pociunt super locum morsum fac. id Ego ad bibendum po. et prius
lavo locum mor. cum eius decoccione et ultimo appono emplastrum et quandocumque re-
pono emplastrum prius locum sic lavo. Oculorum caligini confert si cum succo eius et
melle oculi liniantur sicut pluries ego oculis imponens more collirii merisibus
reparans ipsum et animaciones sicut punctis cam confert ipsa tunc et apponia

Maiorana ca. et si. cerebrum confortat naribus odorata expsuto eius fit
caput purgium et mundificat cerebrum et confert egritudinibus eius frigidis dolori capitis
confert capitis frigidum exsputo eius maxime melancolicis et uctoptici cerebri et aperit o-
pilaciones que sunt in eo et propter hoc etiam confert epilencie et palisi in qua declinat
nat ho capitis suum ad posteriora et palisis et cortice oris et emigrance
et hac et humores malos educit. sicut humidas malas et ad omnia predicta
confert oleum eius cum capitis eo inungitur caput tenuitatem confert si ipse in testa
calefacta et sacculo imposito et super caput suppositum tenuitatem desiccat et cerebrum

ex decoctione curantur etc. Item ex succo eius collat hec ego hic dico sicut
cum ex campsi fiu oplacione aurium confert si in succo eius vel in oleo bombix vel
lana intingatur et auri imponatur et linoe sbocho aufert ipsa similiter trita
et mixta cum melle si locus inde liniatur aperit oculorum ca. confert ipsa
maiorana mixta et applicata in aliis locis quam in oculis succus eius si locus inde
liniatur ex aufert liuorem et per hoc mulieres ponentes decoctum per decoctum
in unguentum vel sanificatum ne aliter appareant ex macione fiunt storum
infirmitatem colicis et digestionum confortat plurimum eius in cibo datum vel potum vel
decoctionis potatum ydropisi in principio confert eius decoctio bibitum etc. confert corpo-
ribus et constringit cum per nos sicud eo fiat et nasale ergo de decoctionibus
de dicta ea et cutaneas et suffumigatio de ea cum gne. ad hec inncte conforta
si in oleo eius intingatur bombax vel lana et fiat nasale et orificium inni-
ens capit et confert suffocationi eius et aum mulieres ad hec ora et ego vero
ea in cutaneacionem et suffumigatio ex ea mouet grossiori accioni corpo-
ra et laudor confert si ipsa cum vino mixta applicetur etc. confert affanibus flemeticis
lassitudinem confert si cum vino quod fiunt ad lassitudinem et motu. inveniatur sedata et
mobilitationem deinde puncture scorpionis confert si per locum ipsa ponatur primo
calefacta et per ... sicut et aromaticis et spetialiter confert cerebis et omnibus fribus et confert
confortat cerebro et omnibus membris vel capite

Malagranata alia sunt dulcia alia sunt acetosa proprie temp.
et cum melle misce. confert vlceribus oris et cancro et panario et vlceribus
frandulentis et deinde cancro et vlceribus quod proprie naturaliter malagranata di-
cuntur magna quorum sunt dulcia et accida sicut in me. et habent quam saporem
vini et eundem saporem habent hic succus dulcium et succus acetosorum collectus
mixtus et per alios sicut fro et intestinis perfecta habet in complexione et temporis
innantium sunt dulcia et accida sicut in me. et vinum corpora et vocis ...
... corpora inflammationi strictu et febribus acutis sicut per ...
accepta est ... vapores alterati ad superiora per corpora ... et non
... degluti

Malanstia i. flos malorum granatorum et radix granati si eius decoctio
bibatur occidit ascarides et per ... appetitur consolidat ...
si plurimus eius ... vt ... apponatur et de super petia vastifeata i ...

ros ponatur. Ego pono genistam p m aq ros p infusio p m. dies
et incolatum ungo pectus et appono

Malva est domestica fistulas et colera mundificat. Cum ex foliis
eius masticatis et pauco sale fit emplastrum et fuerint carnem
nascentem si cum volueris ... cum eis facere faciunt. Hec sine sale
cum foliis eius masticatis apostemata mollificat et incisiva ... vocatur
eius semen. Et ideo est experimentum ad p[ro]no. Item si radix eius ad
modum digiti grossa et longa vel longior radatur parum et
plus ... apponatur et supponatur ... in virga
... cum malva. Di[cit] ... contra apostemata cum terantur
folia eius cum axungia porcina recenti et calefiat et sic
et supponatur. Ego decoquo folia in aqua parum bene et ...
cicuta et expressam munditam ... ad ... appono et
confert. In loco carnoso qui ... dolorem mitigat et rupto
apostemate ... mundificat sed cum ponantur alia medicina mun-
dificativa ... cum axungia porcina recenti
mixta confert ad duriciem ... appono ego ... cum axun-
gia porcina / Combustioni ignis confert cum cum oleo teritur et
emplastratur. Inde locus ... Contra tumorem et vesice
apostemata confert cum folia eius cum oleo ros coquitur et emplastratur.
Contra ... mortificata confert quod folia et radices eius
decoquuntur et sepe de eis bibatur et fiat vomitus ad ...
pro ... matricis fiat fomentacio cum pedibus cum eius de-
coctione. Puncture apum confert si ipsa teritur et emplastratur et cum
teritur cruda cum butiro et aliquis linitur cum hac mix-
tura non ... ei punctura eorum. Et clistere mollificativum fit
ex ea / et semen eius est magis iuvamentum apostematum pectoris
pulmonis et vesice.

Altea ... dolorem dentium sedat si radix
eius in aceto decoquatur et inde fiat oris collucio

Vnguentum et capitis et splenis tendit dum et sciatice et vlceribus interioribus et
membris et operacionibus interiorum contra quam radix eius coquitur et bibitur cum vino.
Et si radix eius bibatur cum vino vel aqua curat vlcera interiorum et constipa-
ciones interiorum capitis etc. [illegible] si herba teritur cum pinguedine anatis et cale-
fiat et fiat inde nasale contra et decocto eius fiat [illegible] et mundificat
splenem [illegible] pectus capitis et exituras que fiunt post aures et stomachi. et capitis
maxillarum et ani contra herba eius decocta cum vino et mellita [illegible] sola
teritur et non decoquitur morphea curatur semine eius recens [illegible] contra
teritur et coquitur cum aceto et fit cum eo in sole linicio pruritum capitis contra
contra decoctio eius bibitur cum aceto mixto cum aqua et vino, morphea venenosa
contra emplastrum fiat ex eo et oleo et aceto si supponatur etc. contra vlceribus interiorum
in sputo sanguinis et fluxum ventris combustioni ignis contra si fiat emplastrum
ex foliis eius cum modico olei etc. contra morphea venenosa ad visum [illegible]
succus extrahatur de foliis eius viridis i. non desiccatur et desiccatur ad solem et postea cum
melle miscetur et fit in collirium vtile de succo iterum cum melle fit ad idem valet
collirium [illegible] contra succus eius per se vel cum oleo rosarum instillatus. succus
eius per se auribus instillatus contra contra vermes in auribus [illegible] antiquos
cum melle etc. aliis quibus miscetur et admiscetur contra capitis et mundificat
instrumentum auditus et [illegible] ventris cum vinis asmati vlceram [illegible]
et tussi contra si bibatur aqua infusionis foliorum et seminis eius succorum addito melle
et eis addatur radix yreos sicca curat asperitatem pectoris. Contra
asma de frigido humore [illegible] vel dyapassion [illegible] de noua [illegible]
vel succi eius per se .i. mell. despumati [illegible] decoquatur vsque ad spissitudinem
aliquale addito puluere [illegible] liquiricie et succi liquiricie vel pluribus mar-
rubii conficiatur cum melle despumato addito puluere succi liquiricie. Item contra
tussim [illegible] decoctionis eius et ficuum siccarum vel yreos contra si cum succo eius
fiat cataplasma [illegible] humores collectos extrahit et fiat colore [illegible] in
oculis eorum contra [illegible] cortices eius cum ipsa herba maceratur
in vino et oleo per .xv. dies postmodum decoquitur vsque ad consumpcionem
vini et addita cera et oleo quantum sufficit fiat vnguentum. vnguentum et dissolutiue
[illegible] decoctionis eius et fiat emplastrum ex ipsa herba decocta in vino

164 Marrubium

Contra emoroidas et oleo suppositum valet. Item confert colice. Confert emoroydibus inflatis et non flu-
entibus fiat cataplasma ex aqua salsa et decoctionis ipsius habe et fiat per modum
suppositorium cum pulvere eius et melle vel bombace intinctus in succo eius vel pulvere
eius et oleo mustelino. Confert ulceribus humidis. Pulvis subtili pulverizata
mundificat et evellit putrefactionem et carnem putridam et reddit debitam latitudinem im-
Contra ... plastrum factum ex pulvere eius et melle. Morsui canis rabidi confert emplastrum
factum ex marrubio et sale. Confert melancolicis. Mortiferis datur in potu cum aliis
veneno confert administratum cum melle. Ibidem nocet renibus et vesice. Et marru-
bium confert ad confortandum stomachum et in tisana et expectorat humores
stomachi et aperit opilationes visceris et aperit opilationes fluentes ubicumque sint. Et datur cum aqua
prunorum ... et ad educendum flegma et patitur et fac alios ... prunorum cum mirra bi-
bitur ... et ... prunorum ... cum ... et suffumigationibus et
... ... prnoint.

Mastix est gumma et venit de Grecia. Confert humoribus fluentibus ad oculos
a capite et ad dentes et ad dolorem capitis qui fit ex calore. Si sit aqua
Contra dolorem capitis et caput plus mastic cum vino albo et oculos et albumine ovi addito
pulvere olibani et plus confractum in tempore appliceatur ad dentes relaxatos et
gingivas tumidas ex reumate. Pulvis mastic cum laudano super dentes et gingi-
vas per modum emplastri positum dentes confirmat et gingivas extenuat et humores
Contra ... super fluos consumit. Cerebro per excreacionem superfluitatem mastix masticata
depurat. Item eius dentes dealbat et confirmat. Vomitum ex debilitate contra? Pluvi-
osis colico stringit. Pulvis mastic in tela calefactus et panno appositus et quasi sur-
clamen plures appositus et cum adhesio? ... et fac ... digestiva debilitatis
ex egritudine ut in convalescentibus digestionem confortat et stomachum relaxatum corroborat
aqua decoctionis mastic tepide data addito pulvere seminis ... excludit
vomitum collericum. Constringit emplastrum factum ex pulvere eius et bolo et albumine ovi et ace-
to ... ... pono super orificium stomachi. Item aqua pluvi-
alis decoctionis eius tepida data ... et fluxum reprimit qui fit ex acuitate
Contra fluxum ... ... medicinarum medicinalis? vomitum ex ... colico et fluxum ex violentia medicine stringit aqua rosarum
et pluvialis decoctionis eius ... iii vel iiii gariofili cum eo decoquantur et aqua
illa bibatur et parum ... mastix et non calida sed tepida eius decoctio bibi sta-
bilitur ... quam calida sed tepida melius. Et ex mirra decoctione eius vel ex
mirra ... eius depingit ...

et visus obscuritatem abstergit. mel quod de eo fit collirio xiiii diebus ego
addo succum apii vel feniculi. ego similiter addo aliquid quod aperit guttur sen-
tibus et squinancie confert si cum eo fiat gargarisma et valet tussi et prius ver-
morsibus venenosorum et ei qui potaverit opium et quod confert fit looch cum oleo et
qui bibit morsum canis rabidi et item qui comedit fungos mortiferos confert
dolori aurium curat et sedat tinnitum eius si mel cum sale trito misceatur et tepi-
de in aures distillet / scissuras cutis consolidat si coquatur et ponatur si. cas / impeti-
ginem curat si cum aceto humido coquatur et in locis liniatur. pediculos len-
des occidit linimentum ex eo et sale trito /

Elones maturi Si de radice desiccata sumatur ℥ i cum ydro-
mele provocat vomitum fortiter. vomere si labores caro eius fronti apposita
dolorem oculorum miro modo mitigat / nota quod corpora sunt parti papine
dulces et rotunde et multum maturum et mutantur in stomacho humorum mixto cor-
rumpitur et maxime si quis esuriens excessive comederit et statim in dextro latere
super dormierit

Semine illius oculi replentur in aqua et in liniuntur sicut impetus op-
talmie et aliarum egritudinum confert et c. que notabis medicina in colliriis
oculorum

Semita si quod visus habet et habet virtute calefaciendi et desiccandi et sapti-
vam et succus eius in potu cum aceto datus sputum sanguinis ab-
scindit et occidit lumbricos magnos et excitat coitum et calefacit stomachum
et digerit et confortat stomachum et sedat singultum et prohibet vomitum fleumaticum et sangui-
et valet propter yctericiam et cum decoctio aque eius distillatam fit. Sarcellaco sua expulsione
eius venenum emplastrum singulare dolori confert sedando menta cum panicio. crudo fricato et
cocto in aqua usque ad spissitudinem emplastrata super stomacho et fit emplastrum sicut et super mami-
llas potum in eis habet in apta confert propter coagulationem lactis confert dolori aurium confert si
succus eius cum mellicrato in oribus aurium instilletur. lingue asperitati confert si ex
succo eius liniatur lingua fetori oris et putredini gingivarum et dentium confert si
os gingive et dentes abluantur cum aceto decoctionis mente et psyca cum pluri-
mum menta fricetur. vomitum colerabilem conterit vel eam sua sedat si super os stomachi ponatur
apta cocta in aceto appetitum provocat et auget sanguinem si in cibis minus
comedatur. ego dico falsum nisi in hoc. cum de ea sua singultum et vomitum
et colice passioni confert si in potu sumatur cum vino granatorum aceto prinum

plures eius in cibo datum digestionem confortat pulvis facta ex ea et aceto dramo
et .b. pipe succi impeditum ex fris humor pro. cor. fran tussi gst. vinum
decoctionis eius et cuiuslibet potum cont. debilit. cord. vel sincopi fri sit cum fe.
vel sine fe. gst. si gtea. metri cum aceto si est fe. vel cum aceto et vino si fe. non
est et p eius ea panis vel tosti vel infuso in biba. et naribus aplice. etiam fri
cet. labia et gingive et dentes et tipa et ligetur sup venas plsatiles
tiporum et brachiorum et paries pane illo mastig. et hu op. eius traglutiat
ergo de pulegio vidi et aceto fit pars itus ad cordiacum & et gst. cum in
fe. forti nlichil cont. opila. epis et splenis et maxime vital. ex frio humo
vel ca. sine fe. gst. sucum eius datum cum mell. vel vinum decoctionis eius cum mell.
ergo non addo. mel in opila. pectorum. s. splenis et epis .n. est do in ea ca.
et qlibet fris agritis ad mixtis colice passioni gst. si in vino coct. et re=
nibus et pti ad mo. epta appo. mines inudiss si tenlatur eius coqu.
in vino et fiat suppositorum inorsum eius gst. si fiat eplm cum ea et pulu
et est ca. in fine 3ii et calefacit stomachum et fortiss. et pedat inluperio fleu. et
fa. eructationes et fa. dige. et de gtu. eius est pedae vomitu fleuticeum cum
pola bibi. vel cum aq. zinzibi. et mete ozulae et vi. id mtg. de me=
ta romae. menta est aliquitula ulnite clethedi venenum et non me.
q dat. gt. vene. cum succo mete &. dari et cum da. gt. sputum
sing. si non est ca. pass. da. cum aceto aq. mixtis et mel ozula p
roma per pt exce. pz ex non multum dissepat in vsibus suis et cum me.
po. in lacte non sinit ipsum coagulari et si ex succo eius linia. capti p=
mat. aptuose

valeriana

Cy het r. Et vinum decoctionis eius &c gt. opila. epis et splenis
extra ea &c. &c acy aq. decoctionis eius et singue et dissine vi in
&c in hyeme et pedibus aq. in estate in incibus plures eius cum pete fri=
bibiti vetopie fin exclud. et intestinorum et digestionem confortat de. vomitu
et vesice aust. si lavat. et cauda tit. et bibet. si dolor est pp gclusi.
superfluit. in cibis &c. gst. singue. cum misce. cum mell et fit in looch
gst. veto. in sto et puncturis et doloribus intestinorum et do. mirice et ptors
qm ad plus cuiuit humor. in. pro. si in eius decoctione pedat. et cura.
vel infantes pro. si ex ea fiat eplm et ptini appo. Centaurea gst.
si herba eius de coquat. in vino et fiat cuculapma et plures radices

eius contra plus ea supponitur. Unde ab usu ea nimis inducit dolorem capitis eo
quod in ea est humiditas inflativa cruda et indigesta et ideo qui non habent humiditates apte
dicte ad capitis cum caliditate fuit inducit dolorem

Item si fiat inde suffumigium capitis et humida ablata cum decoctione mir-
ti abstergit et retinet fluxum capillorum propter rem. et dolorem capitis ex ca[lore]
fiat suffumigatio ex mirto et fomentum cum fronte et tympora contra [illegible] aurium
et virulentie que emanant ab ea contra si auribus instilletur sapa cum oleo rosarum fi-
dat emplastrum fiat ex fructu eius sicut humidis et [illegible] cordis Contra sputum sanguinis
comeditur fructus eius humidus et succus si aptore ponit vel plinios etc. Sed tardo
re decoce dolorem pectoris et pleumonis et tussi contra succus eius et sanguinis fluxum ventris
colicam eius fortit stomachi panaricio sua et est bonum valentibus membris interiorum et fortificat
viscera et retinet fluxum [illegible] contra sincopi sed aqua ex floribus eius distillata vel
decoctio eius florum in aqua pluviali supra vel syrupus ex eis factus etc. Et va-
let ad vomitum et fluxum ventris Contra vomitum et fluxum ventris ex debilita-
te virtutis contentive vel acuitate humorum contra fructus eius comestus et succus eius sumptus
vel syrupus factus de succo eius vel cum zuccaro etc. [illegible] contra fluxum [illegible] Item
contra [illegible] emplastrum de pulvere fructus eius et albumine ovi super os stomachi et contra dissen-
teriam si venerit a principio Item contra vomitum et fluxum ventris contra [illegible]
mixti in aceto et aqua pluviali cocta et apponi stomacho et ventri et renibus et
fol. cum oleo rosarum emplastrata confert fluxui antiquo et membris ad que fluunt hu[mores]
Contra fluxum [illegible] et humores [illegible] et [illegible] contra [illegible]
et [illegible] contra [illegible] in decoctione eius Contra cardiacam et sudorem dyaforeticum fol.
eius contere si [illegible] et sit ~~[illegible]~~ superlectilibus ponantur Ego utor oleo
eius in hoc casu etc. Sed contra [illegible] et confortat sudatem dyaforeti-
ce valentibus humidis et apta [illegible] et [illegible] et [illegible] contra si fol.
eius teratur cum oleo rosarum et emplastretur locus eius combustionem ignis et panaricio
contra fol. eius mixta cum oleo rosarum et emplastrata Relapsacioni metuendo confert
fol. eius cocta et emplastrata et si [illegible] stratis [illegible] corpus consolidat
Sopnium provocat [illegible] acuta si ex aqua decoctionis fiat fomentum cum [illegible]
pedes eius dolorem [illegible] ex acumine caloris dissolvens in febre acuta sol. Sy-
rupus factus ex floribus eius cum [illegible] impositus plenus eius consolidat ea et
reputatur bonum panaricio valentibus ossa fractis et in sudore dyaforetico si bi-
batur [illegible] potione vini [illegible] ebrietas

Mora celsi id est

In matura mora natura et frigida est et matura calida et humida melior
est comedenda immatura et magis ad estum competit et maturis utitur gustus sup
tenta et precipue desiccantes et loco stiptice propter pomi succus eorum siccans et valet ad
dissinteriam et diarriam coliciam stomachi et intestinis confortat et constipat succus eius cum
sapa et melle zucaris confert in brace cerco valet ad dolores gutturis dentium et fau
cium gargarizatus et ore detentus matura vero et dulcia ventris lubricat
et ventositates et in malos humores et inflat et nocet stomacho et capiti et propter
hoc antequam comedatur lavetur aqua et sumatur recimo stomacho et minus nocet
et si post cenam sumatur succus acetosus prohibet eorum nocumentum Contra nocumentum
ex comestione immaturorum post quam sumentur tercam videtur panem sub silem
Crumene [illegible] matura sapor est dulcis stipticus et mollit ventrem et succus
eius confert multum in medicinis et radix eius id est succus eius ad spissitudinem coctus innatat
in multis rebus quibus natura est stipticitas pauca In maturis sapor est stipticus
acetosus et retinet ventrem et desiccat fortius desiccat et retinet et confert
vlceribus intestinis et fluxui antiquo quod valet ex eis sumens in potum potest cum
aqua et cum vino sed arboris eius virtus est composita ex virtute retentiva et prohibi
tiva et expulsiva relaxativa et solutiva et plus est in cortice huius arboris
est virtus laxativa cum amaritudine pauca confert contra ascarides et lumbri
cos sed in folio in summitatibus huius arboris est temperantia media inter retentivam
et laxativam Contra spasmum et vinam relaxativam et vicarios et viciam fau
cium valet confert quod dicitur dyamoron quod fit ex succo eius Et succus eius decoctus
in vino et modico aceto et gargarizetur Succus eius cum melle despumato
competens loco dyamoron potest et valet per x annos et fit ut electuarium
Ad dolorem dentium valet si fiat collucio oris cum decoctione corticis et folii eius et
cum radicis eius si capsula fiat de ea tum dentes purgat sunt dolentes ex
extrahit ipsum et tempore messis circa radicem modice foditur et fiat in radice fis
sura et dimittitur sic per diem et noctem post invenietur sub loco fissura lacrimas
coagulatas quod gumma eius est quod ad multum in dolore dentium et corrosivum aperit
ventris stipticum Contra fluxum ventris valet si mora recentes desiccantur et
terantur et ponantur in cibo loco stiptice ad aperiendum cum fumo et vlceribus
frumdulentis et ad prohibendum fluxum humorum ad membra valet succus morum

in vase eneo contus et in eodem vase soli expositum et postea ei admisceatur
pars mellis similiter morsus tollit et lividam [illegible] curat sicut puncto corporis
appositum. Alumen scissum album et minium combustioni ignis valet si folia eius
terantur cum oleo et emplastretur locus

[illegible] sunt mora silvestria et est fructus rubus et est frigidus et siccus.

[illegible] diamoron et sunt [illegible] nec mora celsi et dulcia et matura
mollificant ventrem propter corporis humiditatem et lubricitatem et matura et alia sunt stiptica
et ventrem stringunt et preter multa que dicta sunt de mora celsi et matura [illegible]
de eis et loco corporis [illegible] necessitate [illegible] poni expedit

Ustus est [illegible] capitis antiqua confert que est ab humoribus albumen
oculi abstergit et eius desiccat humiditates et admiscetur in medicinis oculi
Cor confortat et omnia membra interiora [illegible] intus vel extra posita et cordis
cardiaci sincopi et debilitati totius corporis et dolori stomachi ex frigiditate confert si cum
vino bibatur vel cum diamargariton vel [illegible] fiat. In passionibus [illegible]
confert odorando et perpetuitate eius et in eius suffocatione suffumigando et supponendo
ad nares. [illegible] cum aliis cordi [illegible] confert cum oleo odorifero [illegible]
si locus inliniatur. [illegible] depaliat et si amiserit virtutem
ponatur in ollicula et ollicula [illegible] ponatur in cloaca virtutem
recuperabit. Dosis eius est ad plus [illegible]. Et ego dico [illegible] et sic. cerebro
[illegible] odoratus et in humido si multum odoretur et [illegible] sunt boni [illegible]
est [illegible] sua plus [illegible] confert

Artificialis contra combustionem ignis confert si teratur cum melle et
apponatur et si de eis fiat emplastrum confert dolori pedum et tumori et
[illegible] antiquis [illegible] ulcerum mundificat et aperta [illegible] difficilis
maturationis aperit si misceatur cum farina ordei et melle [illegible]
extrahit corpori infixa et replet locum carne si fiat emplastrum de eo
et farina lolii et mellis.

[illegible] ipsum [illegible] vel car-
nibus salitis crudis. Et [illegible] bibitur
[illegible] ventris ad dextram [illegible]
[illegible] et sic. et [illegible] et sic
in 2o gradu. [illegible] mundificat humiditatem stomachi [illegible] odore

[illegible]

[illegible]

[illegible]

et est medicina que valet intestinis et sciatice passioni et ad commovenda me-
bra ad expellendas superfluitates et fiat cum eo clistere et per se et operatur ad
eadem et repellit flegma in intestinis et confert valentibus putridis et fraudulentis
cum pungitur sic ea et plerumque dilatatis corporis et differentes vero de siccitate sua
et habet fortificare et mundificare cum eadem sapientia et ideo fit cum eo tochol
in confectione Baiolarum ut confiditur infectione et postquam confiditur dissolvitur ea
et confert eis

Nasturtium id est nasturcius ortulanus est calidus et siccus in iiii gradu.
Herbe vires multe et efficacie semen vero modice et utitur semine eius
proprie competit usui medicine et ideo cum nasturtium ponitur in recepte semen poni
debet et potest semen servari per x annos in multa efficacia et habet virtutem dissolvendi
et consumendi ex qualitatibus suis et semen nasturtii ortulani habet virtutem que calefacit
et desiccat sicut sinapis est in iiii gradu et secunda virtus est eius que mediante incisione
forti et adurit et tertia virtus que sedat dolores sciaticos et dolores capitis et
corporis et equaliter in quo est calefactio. Casus capillorum retinetur linitus ex ea facta
vel ex succo eius. Contra humores cerebri valet ut in litargia valet ipsa herba cocta
et comesta et seminis fiat expulsio eius naribus impositum. Contra relaxationem
uvule gargarismus fiat ex aceto decoctionis eius seminis et valet. Contra paralisim
lingue cum nimis opilatur et repletur humore semen nasturtii masticetur
et imponatur sublingua et ad paralisim aliorum membrorum semen eius in vino decoquatur et
super membra ponatur. Contra dolorem dentium appositum et infusum dolorem
dentium tollit. Ad expellendum superfluitates asperitate confert si bibatur cum polenta
et in medicinas ponatur. Contra asma ex materia grossorum humorum et viscidis in
pulmone et confert asmati dolorem ... removetur si cum lacte caprino decoquatur
et bibatur calefacit stomachum et ex diuturne spleneticis solvit cum fit emplastrum ex eo et
melle confert. Colica et yliaca decoquatur semen eius in vino et in sacello super
locum dolentem ponatur si est extra ea. Item valet contra sanguinem et coctio et
herba mollis cocta et apposita. Sciatice confert si fiat emplastrum ex eo sa-
nich et aceto et antiquos dolores sciaticos et podagricos aufert si locus do-
lens liniatur melle et planus eius semen ponatur. Contra conaptionem exglutiosis
humoribus cum ex eo fit plenus eius imponatur. Item inungatur aqua melle et planus
sub ex specie nasturtii colofonie cum in super appositum. Vermes educit pulvis de

Contra asmam confert pulmoni

et provocat urinam et menstrua et educit fetum. Et semine nasturcii est calefactivum acutum
malum stomacho lenit ventrem et expellit lumbricos dissolvit apostemata splenis facit
abortum movet libidinem scabiei et impetigini semine nasturcii absterge
et sumitur in potu contra morsus venenosorum combustum igne confert si locus liniatur
succo eius vel cum ipso viridi contrito apostemata resolvit si fit cum eo et panicio
et aceto sit emplastrum furunculos maturat cum eo et aqua et sale sit em-
plastrum et (...) eius facit (...) debilitat aliqua venenosa expellit fumigium cum
eo factum in domo

Mirra est gummi arboris que nascitur in terra arabum et melior est cuius
color est ad viridem tendens pungens lingua clari coloris
et bitada est mirra que mixta est cum lacte cuiusdam arboris mortifere ex
quo est mirra efficitur mortifera Virtus eius prima quod calefacit et desiccat
in tertio gradu. Et secunda virtus est quod abstergit cum ... et tertia virtus est quod conglutinat fran-
gmenta ossium capitis et occidit lumbricos et expellit fetum et est amare saporis
Et virtus mirre calefaciendi et siccandi facit subtiliare et conglutinare quicquid eget conglu-
tinatione et desiccatio et constipata et mollificat orificium matricis coartatum
et dilatat ipsum Et mirra calida et sicca in secundo gradu. Gumma est arboris in media
nascentis et eligenda est ... sbruffa intus lucida aliquantulum et
est mirra minuta et ... appellatur a loco ubi cadit ... et fricatur
per (...) annos virtute habet confortandi et conglutinandi ... conducendo partes
in unum et ... habet virtute dissolvendi et confortandi mediocriter et conservat
corpora a putrefactione et ... dissolvit tamen conservat unde cum mirra antiquitus
corpora servabantur capilli cadentes retinet mirra mixta cum ladano et
vino et oleo mirtino Et recipit ... ad ... capilli confert ...
... lapidum debilitatem ... mirre ʒ. i. cimbalarie ʒ. iii. capilli
veneris ... cocta sunt habet mirra putredinem consumere et resolvere
mollificat et abstergit. Rasuras, mundificat et retorquet ... ab eo ... si fiat
... cum ... mirra et fumus eius per ... receptus ... confor-
tat contra catharrum ... vacca cum mirra ... in
pillule de mirra et storace calamita contra catharrum resolvendum mirtinum in
aqua rosacea et vino ... et ... lignum aloes contra catharrum

fractum ossium ...
ventris
ysbelium
menstrua
... cum ... retorquet ... lenit ... in ... habet ...

Mirra (?)

[illegible] [illegible]

pulegium montanum (?)

forte qui non homines detinentur secundum pillule primo (?) [illegible] antidotum de mirra et aliis
[illegible] annotauit quod mirra misceatur cum opio castoreo et mente et
incarnat opposita medullam et apta ea quod sit in eis resoluit ulceribus oculorum
confert si in collirijs ponatur quia replet ulcera oculi et abstergit albuginem nisi et
confert obscuritati visus et asperitati palpebrarum et colligitur fumus mirre sicut colligitur
fumus olibani et iuuat ad omnia ad que mirra gingiuis et dentibus confert
restringendo si fiat cum ea et oleo et aceto oris collutio et incorporat gin-
giuas et confirmat dentes Et si fricentur gingiue cum puluere mirre confert mirabiliter
quia consumit putredinem et consolidat eas vinum decoctionis mirre solet valere
contra fetorem oris precipue ex putrefactione stomachi causatum contra fetorem confert quod teneatur
in ore et quod misceatur cum aceto veteri et liniatur locus cum ea secundum confert
fetori assellarum / tussi antique confert et asmati que cogit homines stare
sicut dicitur de ea Constantinus sibi [illegible] confert dolori lateris et pulmonis et ad fluxum
ventris et ad ulcera intestinorum Et vinum decoctionis eius vel granum [illegible] vel
[illegible] et secundum tussi asmati et [illegible] fluxui pectoris et pulmonis si bibatur
ad digestionem stomachi confortandam secundum vinum decoctionis eius ego inveni de hoc nisi ad
confortandum ponitur ubi [illegible] habere potest ad aliquam curam ydropicorum cura-
tiuam confert si mirra in potu sumatur et super [illegible] ventrem emplastretur [illegible] pro-
si fiat nasale de ea et absinthio vel cum aqua lupinorum vel cum succo
rute [illegible] de mirra sicut ad hoc efficacius et alleuiat partum fumus mirre
receptus in suffumigium per mulieres [illegible] fluxum [illegible] abstergit et consumit [illegible]
[illegible] et ad [illegible] iuuat et receptus [illegible] confert [illegible]
ad remouendum rigorem febris datur Constantinus sibi ex ea cum aqua et pipere [illegible]
[illegible] rigor febris [illegible] confert impetiginem abstergit si resoluatur in aceto
et liniatur locus [illegible] ad verrucas confert si misceatur cum cassia lignea et
melle [illegible]

Calamentum (?) rusticum [illegible] herba est [illegible] et [illegible]
[illegible] quod in ydropisi [illegible] confert [illegible] super modum
comesta cruda et cocta [illegible] sanguinem et lapidem et [illegible] et
[illegible] et [illegible] incidit [illegible] cum carnibus cocta et co-
mesta et fomentum ex aqua decoctionis eius et [illegible] et oleo secundum sanguinem dis-
[illegible] et yliace passioni et cum vino cocta et cathaplasmata secundum ad eandem

et d(icitu)r eciam ventositates aliter sompne et alii nasc(untu)r aq(ue) et vero descendit

Nenufar lic(et) ret(inet) fluxum antiq(uu)m ventris et debilib(us) intestinor(um) (con)f(er)t — p(ro) fluxu ventris
q(uia) de radice ei(us) i(d est) cu(m) flore albo fiat cu(m) vino vino bibi(tur) fluxum
antiq(uum) ve(n)t(r)is inter(ius) stringit s(ed) de radice ei(us) q(ue) flore h(abe)t citrinu(m) cu(m) vino nig(ro) bib(itur)
biba(tur) pollucio(n)e(m) fieri aufe(rt) s(ed) biba(tur) ex radice ei(us) s(ed) cu(m) albo flore et filiis — p(ro) polluc(ione)
s(ed) apparuit ambo h(abe)t pode cap(u)t ea tussis plene(sis) cap(u)t ea vigilias ne-
rvus aresto extra(hit) fluxum ventris pollucio(n)e(m) fluxum interius morphee
alopicie de radice ei(us) fiat species tenues q(ue) aceto infusi et cap(u)t supponit(ur) — capiti tyriace
plices (con)f(er)t nilho et yctirice [illegible]
Nigella q(ue) ret(inet) vo(mitum) i(d est) lesiori capitis et do(lori) (con)f(er)t s(ed) ex eo fiat empl(astrum)
et fronti sup(ponatu)r vermes aur(is) necat s(ed) ei(us) farina cu(m) aceto tepido — aur(is)
misceat(ur) et instilla(tur) auribus aq(ua) que ad oculos descend(it) (con)f(er)t s(ed) de eo et
yreos fiat capp(ur)gi(u)m coriza(m) curat s(ed) pluriz(et) et in panniculo posita
odore(tur) Ego moriad [illegible] calefacto ad igne(m) et odorando do(lori) — p(ro) dolore dentis
dent(is) (con)f(er)t s(ed) coq(ua)t(ur) cu(m) aceto et ligno pini et decocto i(n) ore teneat(ur) i(n) ore
spasmati (con)f(er)t s(ed) sumat(ur) i(n) potu cu(m) vi(n)o m(e)l(le) vino et b(ibatu)r s(ed) plurib(us) dieb(us)
pote(tur) assidue et desiccat lac Cont(ra) strugulaz (?) et dissinaz et ylicaciu(m)
pass(ionem) dat(ur) vi(n)i infusionis nigell(e) p(er) nocte(m) et ne coq(ua)t(ur) ex nimis vio-
lenta e(ss)e et i(n) multa q(uan)ti(tate) supra occid(it) et io s(ed) h(ab)eat(ur) in multa q(uan)ti(tate) po(natu)r
in sacello et decoq(ua)t(ur) in vino et oleo et s(ed) tenes et p(ro) tinee fiat saccellaco (con)f(er)t
p(ro)d(e)st lu(m)bricos occid(it) et expellit s(ed) fiat empl(astrum) et po(natu)r s(upe)r umbilicu(m) et si c(ontr)a
fiat empl(astrum) ex eo et succo absinthii et s(upe)r umbilicu(m) po(natu)r lu(m)bricos occidit
et papule in p(ri)mis (?) aufe(rt) Bochor malas pustulas p(er)uas (?) ret(inet) curat
scabie(m) vlc(er)a et repsulmit (?) ap(er)ta fleumati (?) dura s(ed) fiat empl(astrum) ex eo — ve
et aceto verrucas et carbunculos curat s(ed) terit(ur) et misce(tu)r cu(m) vi(n)o — verrucas et carbunculos tollit
et po(natu)r s(upe)r ea alia venenosa fugat s(ed) ex ea fiat sufigi(um) (?) fe(ces) fleumatica
et melic(eris) de (?) sua aufe(rt) et cu(m) d(icitu)r cu(m) aliis fumendo q(uod) (con)ue(n)it
Nasturcium galice ret(inet)
empl(astrum) antiq(u)o in(?) uteri p(ri)ma c(ontr)a et 2a uteri q(uod) repletur et
t(er)cia uteri q(ue) (con)f(er)t vlc(er)ib(us) corrosiis et herisipile et fistule lacrimali et (con)tinuu(m) — +
utu(n)t(ur) eis i(n) vlc(er)ib(us) i(n) morbo (?) si in scol(?) ei(us) et i(n) sputacionib(us) e stipitibus et in
cortice ei(us) du(o) e vertas (?) e stipitibus mat(eri)a et p(ro)p(ter) h(oc) fit ex eo [illegible] q(uia)

exce exprimitur. succus sic exprimitur: ex moris et fructu rubi, deinde coquatur
cum melle, et confert id est roob contra tumores oris et gutturis et faucium, et in omni eo in quo
iuvat predictus succus. [illegible] cortex eius diutius [illegible] adiuvatur. sic [illegible] [illegible] mitu
et desiccata sunt [illegible] dentes stuporem [illegible] acidorum [illegible] solvit. si ca-
thaplasmetur de eo cum nuce, sepis et sale et melle mixtis, valet contra morsum
canis rabidi. cum torsiones ventris aufert si [illegible] [illegible] [illegible] cum cortice
suo et super umbilicum ponatur. ascarides expellunt nuces si multum ex eis
comedantur. pinguitudinem [illegible] [illegible] si detur exagium [illegible] j. corticis arbor(is)
[illegible] vel [illegible] eius cum vino [illegible] [illegible] cum nuclei [illegible] nucum [illegible]
et cum vino misceatur et deinde fiat [illegible] [illegible] de cola [illegible] vel
[illegible] nuces [illegible] cum ruta et melle dissolvunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] cum pane melle et ruta [illegible] et [illegible]
lacrimalem et allopiciam. confert et [illegible] si nuclei [illegible] masticentur et [illegible]
ponantur. contra toxicum vel venenum confert [illegible] si due nuces id est nuclei
duarum nucum cum ij. ficubus siccis et xx. fol. rute et j. grano salis
[illegible] et comedantur ieiuno ullum venenum illo die [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] comeste cum ficubus et [illegible] [illegible] [illegible] mortiferis [illegible]
[illegible] cum tyriaca [illegible] sic [illegible] [illegible] repugnat si exagium j.
corticis arboris eius vel [illegible] cum aceto bibatur. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] meliores sunt [illegible] [illegible] grosse et fragibiles
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpori pinguedinem [illegible] oculos
[illegible] et capillos nigros faciunt [illegible] [illegible] dicunt si [illegible] [illegible] cum oleo
et in capita puerorum liniatur qui oculos glaucos habent [illegible] allopicia
[illegible] [illegible] [illegible] si cum cortice suo [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
cum axungia ad [illegible] [illegible] et locus [illegible] liniatur. coriza [illegible]
si assate comedantur cum modico piperis. ad tussim [illegible] [illegible] [illegible] et cum aqua
[illegible] et melle comeste et bibite et iuvat ad [illegible]. ad vicia
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum vino [illegible] lambendis. ad
[illegible] [illegible] [illegible] adiuvat si [illegible] et cum modico piperis
et vino [illegible] [illegible] [illegible] ad angustia [illegible] [illegible]. ad alo-
piciam et ad [illegible] pilos in loco pili [illegible] [illegible] si cum cortice
suo [illegible] [illegible] et cum [illegible] adipe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] misceatur

[illegible]

Libanum i. et thus idem est

Olibanum est sapitum et calefactivum et abstergit obscuritatem visus et
replet vulnera profunda et incarnat ea et consolidat vulnera recencia ad
sto sanguine / et abscidit fluxum eius. et emigraneas sanguinis undecumque fluat
et sanguinem qui fluit ... qui dicitur menstruorum et est species fluxus sanguinis na-
rium et contra sputum sanguinis et bibitum dissolvit fleuma et aufert tussicam et
angustiam et melancoliam et qui semper bibunt de eo parum meliorat eos et aufert
oblivionem. Sed nota quod si nimis ex eo bibatur cum vino inducit maniam
et amplius cum vino occidit. et si non tamen de eo sumatur fumus ... ma-
... capitis aufert et adhibetur sanguinis / aufert dolorem aufert cum misceatur
... et dolorem capitis aufert et aduritur sanguis / aufert dolorem aufert cum misce-
tur vino dulci et distillatur in aure et cum misceatur cum pice curat ...
... aufert apertam ... fumus olibani et abstergit ...
... ad ipsum et mundificat vulnera eius et generat carnem in vulneribus ipsius et ...
dat ... ad fluxum lacrimarum et dolorem dentium provenientem ex humoribus
fluentibus accipiatur et ... si fiat fluxus humorum accipiatur ... exteriores
... cum albumine ovi ... difficultate ... cum
... et parum de aceto ... narium cum rubore / ex fluxum
humorum accipiatur ... de ... vel pillule ex eo mane
... plus ... cum matutinis et capitis
... relaxationem ... masticetur ... fluxum
humorum ad ... ex ... Sed plus ... colu-
... ex ... indigestionem et eructationes acida ... expe-
dicitur quod ... pille de olibano sumpto contra fluxum ventris ... pi-
... et repleatur ... olibani et ... pi-
ri mediocris ... cortice amoto ... vel tepido ... et
mediam noctem ... et ... de mane ... cibum post ...
... et alii ... cum pomo et ... et ... fluxus
non de ... vel ... humorum vel de colera / ad ... ca-
gatur ... in aceto in quo olibanum ... / ad apostema ... mi-
sceatur olibanum cum chymolea et oleo rosarum et ... in ... apostema ...
... quod ... ad ... et ... Sed si fiat ex eo

Olibanum ... visus
abstergit
... et ... vulnera
... fluxum ... sanguinis
... et ... tussim et
... angustiam ...
... fluxum ... humorum
... fluxum ... humorum
... fluxum ... ad ...
... et ...
... fluxum ... ventris
... ad ... apostema

v

suffumigium vel expulsione eius et oleo muscelino fiat suppositorium vel cum spongia

4

magna vel pannus intingatur in dicto resolutione eius et postea applicetur flu-

Gulositate

xui ... mirifice confert ... sit nascale cum cortice ... ei fit ... oli-

bani licet non ita forte sit operis adulteratur quod fit in anno confert licinium fac-

ad fissuras pedum contra fissuras

de olibano et lacte in pectore ... valet adulterata mirifice ad fissuras

pedum ex frigore confert olibanum mixtum cum axungia porcina etc. confert combu-

stioni ignis. Verba cortex eius grossior verba olibanum et sapor eius est stipticus ma-

ter virtus eius prima est quod desiccat usque ad finem 2^i gradus et non fit in eo acui-

tas et morditivus materie ... 2^a virtus eius est quod confortat et 3^a virtus est quod ab-

contra fluxum ventris et ... 3

scidit sputum sanguinis et corroborat stomachum laxum et confert fluxui ventris et

vulneribus intestinorum et olibanum similiter. Sed cortex fortius operatur.

Opium est succus papaveris. Opium tebaicum frigidum est sed ... et eo ... augetur

et optundit et fumus eius opilat meatus cerebri ex sua grossicie et frigiditate

etc. inducit subitam et ... mortem. Sed malicia eius corrigitur ... ca-

ut piper castorium et mirra et crocus vitella ovorum et lac mulieris cum eo

bene misceatur ... cum hoc ... hunc mitigare optundit ... eius ma-

licia ... eius ... est castoreum ... confert si limatur caput cum oleo

rosarum et opio admixto ... confert si cum oleo rosarum ... et ... mi-

sceatur et auribus instillatur ... confert si misceatur cum vitello

ovi assati et ... et ... Si per vigilias ... dissolvitur si de-

ex eo fit dormire etc. ... Ergo ... non ... ex ... cum

... sompnum ... et ... confert si misceatur cum aceto si

... podagre confert si misceatur cum lacte mulieris et ... ad sompnum

... capud applicantur ... Et licet ... minimat

... loco ubi ponitur mortificando ... podagre ... passioni ubi

humor est acutus ... cum oleo rosarum et vitello ovorum ... et ...

... de opio et ... in ... et venenosa ... inducitur. Et de opio

ponitur ʒ i et ad vitella ovorum iii.

Opopanax calida est et sicca

Contra litargiam ... ex eo ... dissolvitur et ...

... Item ... ex ea ... visum si apponatur ...

... confert si colluatur

de cum aceto decoctionis eius confert asmati similiter lb pillule fiunt exquisitus eius de-
re pse vel cum ovo sorbili. Ad idem dicit Gal. si ipsum in succo marubii po-
natur cum eodem succo dissolvatur et addito mell. fiat electuarium confert ydro-
pisi lateat per nocte in succo corticis sambuci mane cum eo dissolvatur et addi-
to zuccaro exhibeatur et id. dicit Gal. confert sanguinis fluxui. predictorum confert ydropi-
sim et magistra(liter) splenis si in musto ponatur et per iii menses misceatur. Ego in vino
ponendum ad duriciem splenis lb emplastrum fiunt ex eo et succo apii et aceto
resolvit duriciem confert colicam et yliacam ponatur in succo feni per nocte et mane
cum eo resolvatur et addito zuccaro dicitur precipue clistere mollificativum. Ad stringuinis lb
si sibatur cum aqua mell. calida et ceteris. provocat menstrua et facit abortum et confert passionibus matricis
et resitutionibus eius. Et ad menstrua provocanda et ad fetum mortuum et secundinam expellendam dicitur
Gal. suppositorium fiunt ex eo dissoluto vel pessarium ex eo dissoluto et succo
artemesia. Et si cum vino bibatur confert suffocationi matricis. Ad inflationem matricis et
duritiem eius et ad menstrua provocanda confert si dissolvatur cum mell. et misceatur et tres adiungatur
cum mell. sic secundina et sedat dolorem. Et cum in potu datur cum absinthio provocat me-
Ego do cum artemesia podagre sciatice passioni dolori genuum et dolori motuum
lumbo(rum) sine emplastratione cum succo caulium et mell. et sale panico est medicina ma-
gna. Confert podagre si cum oleo de eo fiat emplastrum liberatur valde cum succo
absinthii et mell. Confert constrictionem lacertorum lb emplastrum ex eo solido fiunt et datur
cum mell. vel mellicrato ad hec lb rigor fit confert tussi medicina expertus si cum
herba pomi. cum aceto bibatur et linatur spina dorsi cum eo dissoluto in
succo apii et oleo anetino et bibatur cum vino vel mellicrato vulnera antiqua
sanat et ossa carne vestit que sunt denudata si radix eius teratur et cum
mell. misceatur et fiat emplastrum et est medicina bona vulneribus antiquis et putridis difficilis
consolidationis fistulis nasci carne et vestibus ossa nuda etc. eius compositionis
[illegible] et si ex opoponacis et medio pondere ipsius ipsius ex rasura panni antiq.
subtilis mundi et vino et mell. et oleo rosarum fiat unguentum terendo in mortario
mitte oleum et vinum infundendo id fit mirabile ad replendum vulnera carne
et ipse ea in quibus vero difficile et cavitato et parvis addatur ex litargiro et
aloe et mirra et sarcocolla cum (confert) opoponacis et fit nobile medicamentum
sanans fistulas et vulnera scandulosa. Ad lapsum (ve)ne et sodo confert cum misceatur
cum oleis et unguentis que (con)ferunt ad appiendum apostema que dicitur carbunculi confert si mix-
tum cum passul. supponatur morsibus venenosis confert si in potu detur cum
aristolochia longa

Ordeum Gal. etc.

Ordeum est frigidum et siccum in primo gradu. Ordeum habet virtutem colativam et mundificativam et confortativam et alias quas
volunt medici cavenus adipisci et maxime decoctio et humores incidentes
et dissolvit et expellit et polentam et sicut eius opus est cibus et apposita cataplasmata ciat
et acutos humores temperat et austeros plenos et apposita eius et Blandis eius confert aqua
ordei et reprimit calidos humores Contra calorem febri et ethicis confert si post paro
bibatur etc. Item confert sitis ... etc. Ego non sic credendo quod decoctum per modum
plenum spissi et dico quod apposita cortices abstersiva et mundificativa vetus singulis po-
tenter eius crudi accepta cum aceto et farinis ordei vetus singulis quod fari-
na eius misceatur cum mirto et piris silvestribus et fructu rubi acetosi. Contra
ruptiones quod sedat dolorem. Tumori testiculorum confert quod farina eius misceatur cum sene
femigreci et ruta. Item pro furfure ordei si decoquatur et decoctio bibatur. Et
farina ordei plus pro. Item quod eius decocto Scrophulas maturat quod
farina eius misceatur cum pice liquida et ... et item infantium et oleo. Apostema
dura maturat quod farina eius misceatur cum oleo et resina pini et stercore co-
lumbino. Apostema aperit si farina eius misceatur cum aqua ut fiat sicut pulsus et
decoquatur. Podagre confert emplastrum factum ex farina eius et cocominis et aceto et hoc quod
est apostematis calidi etc. et ... pluribus fluxionibus humorum adiunctivas si loco dolenti
farina supponatur. Articulorum rerum quod pestis in super aceto et cocta cum pice dura
supponatur. Scabiei ulcera ... fieri confert et curat eam si cum aceto forti mi-
sceatur et supponatur omnes tumores et duricies solvit si farina eius cum caulibus et melle
cocta supponatur maxime addita resina pice et fimo columbino etc. Confert infla-
tionibus ... fleumaticus. Item ordeum coctum cum floribus et meliloto. ad primum ...
epithimia epithima etc. ex eo fiunt et ... tenuit ordeum crudum et liniunt in
facie ad tollendum ... mali ... ex stomachi impetu et inflationem ... fiat
et est malum colicis et ... fiat. Item contra ... ... et
si opus est cum calidis plicatur ... et ... generat humores et multum dat
nutrimentum

Regimen ligni ... etc. Contra ... capitis ... et sol. eius
si lignum ... ... et ... caput ponatur et cooperiatur
caput et sudet etc. pro. Item sudore quod ... est caput mundificat si
sucus eius cum oleo de ... ... in ... doloris aurium sedat si

Lythargia

capitis dolor

... ...

... ... organum et calamentum in ...

Est ... origano rubeo, viridis calamento

pectus eius misceatur cum lacte mulieris et auribus instilletur. Unguentum
et fumum sumptum confert. Vinum decoctionis eius gargarizatum et pluries dentibus appo-
situm et cum cura curat apparata fumum et simile et cum cura curat succus eius re-
cens cum dicto loca lenitur confert asma [illegible] vinum datum decoctionis eius et con-
fert ex eo et mel mel [illegible] confert tussi et aperit plurimorum digerit con-
fortat dolorem stomachi et intestinorum expectorationem excludit. Vinum decoctionis eius et po-
tio eius est confert fastidio et debilitati stomachi et eructuationi acetose et masti-
Unguentum dissolvit si in vino decoctum sit venenis potum urine mundificat
et in primo fomentum ex eo factum Et si bibitur cum vino in primo Eventu
tenasmoneos ex frigore eius plus eius anno [illegible] Ergo cum eo et absinth-
ium fomentum [illegible] confert [illegible] et decoctio eius in balneo data curat ysciatica
et splen ex eo et [illegible] confert ydropisi. Scabiei et pruritui confert succus eius de-
coctus fricetur patientes in balneo [illegible] et [illegible] confert si capita
coctione fricentur [illegible] si [illegible] eorum super [illegible] solvit. Si in vino coctio
eorum restauratur [illegible] sedat dolorem dentis et confert [illegible] et [illegible]
decoctum [illegible] Et masticatus [illegible] et [illegible] in domo fugat alia de
primo et [illegible] lavat decoctio [illegible] et [illegible] confert [illegible]
[illegible] lavat decoctio [illegible] collectas et [illegible]
in primo si succus eius cum aqua bibatur [illegible] confert vinum decoctionis
eius bibitur et ei qui bibit [illegible] confert si cum [illegible] bibatur et ei qui bibit [illegible] si bi-
batur cum oximelle.

Rubus sapor eius est amarus et [illegible] eius prima est [illegible] et sic
in secundo [illegible] a multis [illegible] secundo [illegible] eius secundo est [illegible] mundificat
et abstergit et [illegible] aperit opilationes et cum [illegible] eo [illegible] fac. [illegible]
sanguinis et [illegible] fluxum sanguinis [illegible] fac. et [illegible] eius lavat [illegible] si
[illegible] et [illegible] et cortice [illegible] molatur et [illegible] melior [illegible]
et solidus [illegible] vim colativam [illegible] et mundificativa et eo mundificato cortice
[illegible] et [illegible] ex eius [illegible] et in primo et [illegible] et [illegible]
[illegible] confert si [illegible] et [illegible] et misceatur cum melle et de eo accipiat
[illegible] est [illegible] abstergit [illegible] et maculas et [illegible] et [illegible] curat si
cum melle misceatur et in locis liniatur. Unguentum confert [illegible] et aceto et
si [illegible] potetur sedat [illegible] et punctos intestinorum [illegible] et [illegible]
et in [illegible] membris mollificat. cum misceatur cum melle et apponatur [illegible] que sunt ex
frigore et pruritu in corpore curat et sedat si aqua decoctionis eius [illegible]
[illegible] melia et igne [illegible] si cum melle [illegible] apponatur.

morsui hois canis et tyre confert si confricat cu vino et fiat in eplm etc.

strata/testa corp/ plus medicis competit q canis et canis corp plus competit esui q me. detersa corp fi. q sin pt cu gbiut et pluizat e uty cu pma de statim fortit et 2a. uty q resolvit abstergit et oz q forti terna teran. donc fiat sic pluus et h e r. gnalis omn me. cito sola e testea vel petra ad abstergedu et albificandu dentes test. corp cu sale gbudit et terat. si no oz etia fortit tei sic. cu ad blaca dimit ea et in fricet. dentes et gst intm q ecs gigmas desiccat blaby putridis i quibz no pt nasci caro pp sfluum humor antiq q fluit ab blaby i esbz fie sic fistle et carune gst cinis cu sin plus subtilissi cu axungia porcina mixtis invicem maxie et si misceas cu hys me. q fac nasci carne in blaby melius est. Suffocacimus gst et fumz pu ptm copellit fug cu cu sr pncas pot. ad carne sr flua gsumendu q in blaby crescit h plus corp ppe. Combustioni cu gst test. gbusta cu sale et pluizata subtilis et si pouta et oz dimitti sr locu h. me. quasi p se cadit via cu locus fuit gsolidatus p se cadit etc.

o B. de corde emict. in dext. pte sinist. cordis cu iqda grante cu et h utile de prandi et gsunendi mlaz et pgadi mlices sagine et gneat. p xx. anos etc. se cont. cordiaca pass. et fumo pi des. plus cu cu sucro borag vel des. dyamarg cu vio decotois plus cu cot. mlica pass et gt. fluxu sang. mlica det. pl. cu cu vio decoctois sene vel cu dyasene etc.

ssa alud lactis dlua sigillat mudiss gsolidis. et i carnat plus oss. gbustoz subtil. tim alud lact. et hnt bebe. et cetu cu albime loci. Ego de gssu agnelli ab expts h. verificavi recepi

Va Gal. pilos palpebraz quo orty no e dur fac. i vco situ adhere si misceat. albume. cu cu olib. pigui et in pili lmat. ad apa ca. ocli sic expressione vel a. ca et ad oz dol. expa ca. Iz si cu olo ros mixt et i pout i buccll. cu claxti mixtis cu croco a olo ros gst psacon ocli et albimez cu pout sr ca. apa ocli gst et qu albimez miscet. cu olo ros et vio q gstnomel et lana intigr. rpos. sr oclm pedat apa ca. oculi

Contra medicinas plura receptas

Pro plaudis promissa

Si albumen instillatur tepidum oculis sedat dolorem eius immediate. Oleum eius et oleum rosarum
contra percussiones oculi et farina ordei vel thus cum vitello si fiat ex eis
emplastrum prohibet fluxum humorum ad oculos si super fronte ponatur. Ad oculum prohibet
gummi albumen eius cum thure mixtum super fronte positum. Contra ruborem oculorum et a-
cuitatem et pinguedinem corporis et maculam [illegible]. Albumen ovi et bene conquassatur
ut clarum fiat per spongiam pluries exprimatur et cum omnino eius ut in pelui
barbitonsoris est et clarum in fiat [illegible] super lapidem cum quo acuitur ferrum quousque
ille liquor ex ferri residuis fiat turbidus sive niger et de eo sepe pone in oculo
contra ad perdita exsp. Alii pulvis albumine ovi cocto cum dulci terunt cum vino
et aqua rosarum et postea clarum exprimunt liquorem ponunt in oculis guttam unam septem
et dicunt multum valere contra ruborem et tenebrositatem et alias angustias oculorum
Epatis calorem contra albumen eius distillatur in aures et infrigidat et sedat dolorem
apostemata cum eius [illegible] amigdalarum in ore et catarro quod descendit in pectus contra ovum
quod sorbetur apposita guttur et tunc plurimis et apostematis mei et in cordiacam [illegible]
contra si ovum elixetur vel assetur parum et cum mel ad hoc quando misceatur
et adhereat illis locis et remaneant sicut emplastrum etc. Et apostematis intestini et vesice
Et ovum mollia parum cocta faciunt hoc. Per se ventris fluxum si vitelli
frigidus cum [illegible] et galla et cum comedatur. Solum assatum facit hoc.
Ardori vesice et ulceribus renum et apostematis pectoris et sputo sanguinis confert ovum
si sorbetur et tunc tepidum combustura ignis contra vero si fiat locum vesicatum
si liniatur cum albumine ovi et si eo facies liniatur prohibet adustionem solis
et nervos leniunt et contra ulcera dolorem incidunt nervorum cum lana superposito
podagre dolorem mitigat confert vitellum ovorum iiii vel v cum ʒ i et ʒ
olei rosarum et cum opii ʒ i et croci ʒ iii misceatur et locus inde liniatur et hoc si
dolor sit in iunctura et experta est ut ego expertus sum etiam in eo fieri ubi paritur
humor multus et ubi fleuma salsum peccat vel colera subtilis optimum est ubi non
est expergine etc. plenitudo magis postea minime sagitte [illegible] sanguinis et est
fluxum sanguinis confert ovum crudum si sorbetur. Vlceribus intestinorum confert suppositorium
vel liquor factum ex albumine ovi et alkana tepatum ani contra et apostemati
emorroidarum si vitella cum meliloto mixtis emplastretur. Ego addo oleum rosarum
et crocum etc. Et scissuris ani et eius ulceribus et aliquis cum vitellis ovi post
crocum et mel rosarum et prodest multum

Zimum y[illegible] contra [illegible] et sic digere album [illegible] contra [illegible]

contra ruborem oculorum
et ruborem
et maculas

contra tenebrositatem
oculorum

frigidum et siccum

contra ulcera vesice
et sputum
sanguinis

contra dolorem
[illegible]
[illegible]

contra fluxum
sanguinis

contra [illegible] ani
et [illegible]

cordi et aufert tristitiam et odoriferas facit eructuationes et aperit opilaciones cerebri
et confert cardiace que est ex fleumate et melancolia et quod comeditur vel odoratur confert opila-
cionis auget coitum et est bonum emoroidibus magis est temperatum quam maiorana et quam
zinziberum. Nota est in eo descripcionibus tamen quam in cibis et alio nomine ozimum nominatur

Basilicon di[ctum] ozimum

Basilicon et est frigidum et calidum in secundo gradu et in tertio complexionem et virtutem de qua potest herba
in ... aliarum medicinarum potest semen et sit semen ... per iii annos et habet virtutem
aliquantulum constringendi conglutinandi ... in aqua ponitur statim inflatur et fit
quasi glutinosa herba non ... habet virtutem confortandi ... habet virtutem dissolvendi
consumendi constringendi et mundificandi. Contra sincopim et cardiacam passionem detur aqua ros
decoctionis ipsius herbe vel ... herba iacuit per noctem vel ... decoctionis
eius pulveris herbe ... confert ... et confert menstruis ... Contra fluxum
ventris ex ... detur ... eius cum ... acacie coctum in aqua pluviali. Contra
coliricam decoquatur ipsa herba in vino et oleo et fiat emplastrum super ventrem et renes et
... super lumbos emplastrum ... et confert ... renascentibus ad mundificandum ... et ad
... confert fomentum ... cum ... de aqua decoctionis ipsius herbe vel
fiat suppositorium ... eius et succus ipsius herbe pessarium ... mundificandum
matricem et conceptum adiuvat

Anniceum est ... panis ex eo factus ... ventris et ... bis et
... torrefactum et fit ... cum eo confert ... pungitiis torsionibus
et aliis de ... et stipticus et in confert ... lateris ... milii est
... panici ... inventi quam panicum et ... stipticum mo-
derni apponunt ... cum milio ... maiori repleccionis ... nota-
... Ergo ... et ... de genere milii et est stipticum ...
... recipe ... milio ... nota ... contra ... et cocta cum oleo
... apta ... bubo / et de ... de stipticitate milii
... de ... de milio vel panico et ... in capi-
tello ... forma milii ... maius ... dispositionis

d[e] genere milii

Apauner ...

Tussi et ... acuma ... confert ... fiat
... decoctione eius et mell ... confert fluxui ... et de ... capita cum
... suo ... quam ... et ... de ... et ...
et in tussi et ... Vere ... fluxui ventris ... et ... quas ...
acacia et ypoquistidos ... addendum ad fluxum ventris et ad fluxum

humores antiquos ventris ammice semen psillii magis cum vino datum confert et prohibet
ne nimis dicitur exeo quod inducit subeht litargia et morte ad fluxum ventris
atque sedandum semen eius mixtum teratur et cum vino magis potui bibatur ergo de lac
eius forte et spisso que supra quantum zucara rosea et habet per se fluxum est ex
manu vel ca. ca. vel colla sorbi ad ca. oportet et adicias epithima semen eius confractum
ex oleo roseo et supponitur ad desiccationem membrorum ut in ethica et febribus confractum semen
semen eius cum oleo violarum et calefacto hoc toto totum spina dorsi inunctatur ergo
bibatur albo ungue cum adsitientes pectoris et aliorum membrorum habet dyapsp. et confert consumptis
membris et si dyapsp. no habetur habet elaviare semen de succo liquiricie gummi dragagantum
et de farina psillii quod de cibis illis et confractum cum zucara podagre confert si cum lacte
mulieris et melle emplastrum et hoc cum ca. ca. et ipsa linita confert in herisipila ad pro
prium semen cum lacte mulieris confractum et in frontem et tempora linitur

Astimata est res

Est calida in secundo gradu et humida in medio primi gradus et domestica dicitur bacca
et silvestris dicitur. dicitur et melius sunt dulces rubee et hyemales et sunt dy=
uretice et auget spermam et excitat coitum et ipse earum semen provocat urinam et
vinum bibitur et supportat et silvestris ipse et semen eius et radix cum vino bibitur
confert difficultatem impregnationis et suffocationem matricis et eius provocant
et alvo tumenti aqua decoctionis radicis eius bibitur dolorem et urina liberat
et renum compescit dissenteriis eius est in valet quod habet inflat et tarde digeritur
coctum prius aqua decoctionis in aqua elixetur et condiatur cum coriandro cimino cum
et corrigitur eius nocumentum in morbis venenosis pro confert stringuere et fer
tilitatem et morbis venenosis semen silvestris bibitur et si nasitale ex eo fit
eius pro fetum expellit si fiat nasitale cum radice eius et eadem radix
pro et dicitur solet cum ca. si folia eius teratur cum melle misceatur
et superponantur

Lantago herba est folia plantaginis habens virtute stiptica et desiccativa
et eius succus fit emplastrum cum eis confert vulneribus corrosivis et vulneribus ad
que currunt humores et vulneribus sordidis et profundis dilatatis vulnera corrosiva
et fortiter et non sinunt humores augeri in corpore et consolidat vulnera antiqua et curat
corrosiva et conglutinat vulnera profunda recentia et confert sanguinis fluxibus
omnibus et abstergit eos aperit opilationes habens dulcibus intestinis fluxibus sanguinis
vulneribus profundis fistulis confert sordidos dolores et lippitudini confert si de ea distillet

(left margin) fistulis

(right margin) sulcarum

(right margin) consolidat

contra fistulas

in oculo et fistulis lacrimarum confert si fiat emplastrum de ea et sale. Dolori dentium confert radix
eius coquta masticata super et collutio oris cum decoctione radicis confert et datur in potu
radix et fol. eius in dolore renum et vesice et confert gingivis putrefactis. Vlcera oris
curat succus fol. eius si fiat collutio oris. Pectoris et pulmonis vlceribus et sputo sanguinis
et ptisi confert cum bibitur expressio eius et semen eius confert ad sputum sanguinis si bibatur.
Hemorroidibus ydropisi et ... confert si ipsam herbam comedat et super... confert asmaticis
vlceribus intestinorum et fluxui ventris antiquo confert si ipsa coquatur et comedatur cum sale et
aceto et maxime si dentibus comedatur et fit cum semine eius electuarium ad pectoris et
confert inveteratis magis et semen eius bibitum confert fluxui humorum ad ventrem currentium
et sputo sanguinis. Ergo cum fol. desiccatis pulverizatis et cum semine ... et ...
cum fol. humidis ... cum succo herbe electuarium ad pectoris dolorem ... ad sputum
sanguinis et quando causa ... ut vinum corpus ... cum mel. ros. ... modicum
... suffocationi et fluxui humorum eius antiquo confert si ex ea fiat pessarium
Emorroidibus ... sanguinis emanantibus fit electuarium cum semine eius et confert etc.
confert fistule et cancro ... curat si ipsa herba cum ... et ... in-
ponatur et comburatur. Combustioni ignis confert si ... et sale fiat emplastrum
etc. confert morsui canis ... confert ... emplastrum de ... et sale et si ra-
dix eius suspendatur ad collum patientis dicunt quidam ... repellit etc. ...
... 3 ... dicunt quidam si 3 radices cum ℥ 4 et si vinum mixtum
bibat aufert et si 4 radices sic bibatur aufert quartanam. Alii dant ad
bibendum vinum decoctionis radicis plantaginis et dicunt ... annualem ...
vlceribus ... et ... post quam ... confert succus cum ... mel.
panno ... et ... loco ... post quam locus ... aceto

Paritaria alio nomine etc.

Contra dolorem ... et intestinorum ... confert paritaria cocta
et comesta confert ... et ... in aqua ... et oleo decocta ... emplastrum
... confert etc.

Epatica ... et ... ... et ... ... magis
... et ... ... vel ... et ... ... mollia
in ... ... et ... ... confert ... ...
... et ... confortat ... et ... apetitum ... et ventris ...
... ad ... ... maxime post cibum acceptum
et ad ... ... sed ydonea ... ... sed ... ...
... cum cibo et post ... corpus bibatur vinum decoctionis ...

subtile generat. Et virtus eorum 3 que in fructu et semine et in saporibus arboris
ramorum et foliis est amaritudo. Et virtus eorum 2a est que abstergit et
resolvit. Et virtus eorum 3a est que occidit lumbricos quod terunt et comedere
et super umbilicum ponuntur. Cicatrizativa sunt bona sed et molliunt ventrem
In maturitate vero stringunt et quod desiccantur stringunt fortius. Ad ventris dolorem valet
oleum nucleorum persicorum et succus foliorum eius auri instillatus occidit vermes qui sunt
in ea et est expertum. Ad faciei pustulas et ruborem ut est in gutta rosacea valet aqua
florum persicorum distillata et illinita expertum. Ad stomachum et ventris cursum humorum
colericorum decoctio persicorum siccorum cum bibitur. Sanguis absciditur si sicca pulverizentur et pulvis ponatur super locum unde fluit. Ergo pone cum aqua rosarum et aceto
pulverizatorum super locum unde fluit ut super caput et splene si in venis fluxus et
pulverizatorum pulvis in loco ubi fluit. Ad dolorem ex perfusione sanat si ex succo fol. eius
locus liniatur. Vermes interficit emplastrum ex fol. et succus fol. bibitus facit hoc et
nucleorum ossium eorum bibiti faciunt hoc.

Petroselinum alio nomine ...

Sed antiquus capitis valet si lacrimus petroselini cum oleo rosarum et
aceto resolvatur et in capite liniatur ubi est dolor. Item litargie oppilacioni
cerebri scotomie et epilencie et spasmo et paralisi cum diminucione sensus et motus
cerebri scotomie et epilencie passioni et oppilacioni litargie scotomie et oppilacioni cerebri
membris et stranguirie passioni. Ergo in naribus ponentur. Ad dolorem capitis sedat cum oleo rosarum mixte et insal-
letur cum lacrimis eius pone in corporibus dentes sedat. Ad ... eius ...
intellectum ... et succo eius ... et spissos humores in spiritibus ...
aqua ordei cum decoctione eius et succo liquiricie pectoris et pulmonis ... valet si ex
... humidis accidunt cum fuerit in potu cum vino si attrahat ... odoris
... et ... humidis ... fumum eius ... lacrimus eius in nono sorbilli ... valet tussi et
asmati. Ad ... valet si in potu ... valet ad ... et ventris torsionibus
ventris valet si in ovo sorbilli ... lenit ventris ... et in
placione eius valet. Oppilacioni splenis valet si vinum decoctionis eius bibatur et si
... splenis valet cum ... herba in vino et oleo cocta cataplasmetur. Duricies splenis valet cum ... aqua
herba in vino et oleo cocta cataplasmetur. Duricies splenis valet cum de ... apis
oppilacionis ... sanguine et dissinteria valet vinum decoctionis eius et herba in
vino et oleo cocta per ... aplicetur. ... fomentum ... ex vino decoctionis
radices vel herbe eius ... magis ... valet si in potu ...
... valet ... et dilatatur orificium ... sordidam et antiquam

mundif. qui plurizat et pot. fieri ea et replet carnem et consolidat et consumit
corticem ossium et squamas et fragmenta ipsorum et corticem cito expellit et incarnat
ossa. Contra lumbricos ventris confectum cum ex eo et oleo rosarum et aceto linitur et sanat
et contra alia benedicta de domo fugit si ex ea fiat suffumigium in domo
et ideo quod succus de radice petedami sumptus duarum radix est plus. humor sed
ad caliditatem et exsiccando humores eius et inde dicitur de spatali quod vel diminuit
virtutem eius et exsiccat humores descripta eius sed non est tante virtutis sed succus
radicis et non ponatur in naribus et sic capitis alium rosarum quod succus sic colligitur
in terra fodiatur et obstruitur mispy

Etroselinum est species apii et est calidum et siccum in tertio gradu melius est domesticum
nocet contra ydropisim et gutta sic. provocat urinam et vesice dolorem placat
et corporis poros aperit in extremitatibus humores tenues et sudorem provocat
colicam passionem et ventositatem dissipat semen eius cum ipsum et inflationem stomachi et
intestinorum et calorem dicitur extenuat dolorem lateris mitigat maxime cum vino
datum. cum pro amortuo fetu et asmaticis valet et valvam mundificat si pi-
stetur herba et supponatur. Infusum humores grossos et viscosos mundificat si in potu datur semen
eius pustulas et scabiem atque morpheam mirabiliter mundificat cataplasmatum

Entafilon herba est

Tormentilla pilosa pentafilon non habet illos in tormentillis flos
est ad modum lilii iiii. folia vel parva habet pentafilon non habet et prius in flore
est et est calidum et siccum absque acuitate et folium eius cum vino bibitum confert contra
radix eius confert solutioni et vulneribus intestinorum. Epilepticam xxx. diebus bibitum
curat etc.

Pinguedo cum multis etc. Omnis autem est humida generatur in eo pinguedo
humida ut in porco pinguedo porci comparatur ad id quod fit in corpore est
humidior et non calefacit sicut alia sed mollificat et maturat plus quam alia et quia
caliditas pinguedo porci est sic caliditas corporis hominis adeps velociter dissolvitur
et cum inspissatur dolorem eius sedat pinguedo porcina humidior est pinguedinibus
aliorum animalium pinguedine omnia excepta et humectat corpus. nulla sic repente
calefactione calor eius est temperatus quia natura hominis vicinus et pinguedo por-
ci recens minus est calida et magis humida. vetus vero calidior est et siccior et de inve-
terata est humidior de recenti siccior est. Et recens calefacit temperate et mollificat
et humectat quia vero est vetus calidior et subtilior et magis resoluta est pinguedo

porcina recens competit iuvenibus corporis teneri ut sunt infantes corpora mulierum
et adeps eius tamen competit corporibus complexionis quia eius est dura et spissa et ergo dicendum quod autem
animalium porcinus competit in corporibus complexionis quia subtilior et calidior et magis
resolutiva intus et extra pinguedo porci propter paucitatem sui caloris non potest facere subti-
liationem et resolutionem in capitibus atque duris. Et quia abluitur cum vino competit pleu-
resi et quia constringitur cum cinere et cum calce competit capitibus et vulneribus pinguedo por-
ci competit doloribus iuncturarum et ani et combustioni ignis pinguedo porci fluit et liquefit et
lubricat facilius sicut oleum et propter hanc causam fricatur cum ea clistere competit quia ... fuit
fuit ab ardore vel tenasmo et volunt mundare vel sedare ardorem intestinorum cum
adipe competit propter subtilitatem. ... est magis conveniens quia res porcina fuit perfundi
in membro quia res subtilis penetrat in omnes partes membri et tunc dicitur ut ibi fuit
inordinatio dura vel penetratio pinguedo porcina magis est conveniens membris quod esui
... quod sit ... per ... competit et ad digestionem tardat ... est de ... un-
tuositatibus et pinguibus pinguedinibus carnium carnis admixtis fundamentis sicut ...
... naturalis que non ... ut cum unctuositate ... et ... prohibuerit atque in-
finitis sunt carnibus ... et ... unctuositatibus quod sunt ... sicut oleum et
... unctuositas ... ignibus sicut ... et ... pinguedo et ... unguen-
tum. Contra lenem scabiem et in corporibus delicatis fit unguentum cum axungia por-
cina recenti ℥ i. cerusa lote ℥ i. Contra scabiem complexionis fit unguentum cum ax-
ungia porci et lapacii acuti pinguedo est sedativa doloris calefacit et humectat
quia est recens et quia est antiqua ... est ... et de masculo ... et ... quod de
femina dum recens est competit scabiei ... que non facit ... vel pustulam ...
... liquefiat et ... lunam ... parentes ... aliquo
adeps sive pinguedo atque ... operationes ... comparationibus pinguedinis caprine
nisi quod caprina est sicca et stiptica de pinguedine yrci sicut caprine pinguedo yrci ...
... est quod porcina vel ovina et ... pinguedine est stiptica et ... cum
ea ... ulcera intestinorum quia cum ea ... et ... fit clistere et li-
quefit et miscetur cum aqua ordei ... brodium conveniens cum ea ... — ... ulcera
ab eo cui ulcera sunt in pulmone ... et ... bibit ... qui
cum ... caprino et lana succida emplastrum sunt podagricis ... competit Et quia
fit clistere cum pinguedine caprina competit ... mordicationes in recto intestino
et in colon. et plus quod ... fiat cum pinguedine porci et hoc non ... quod est ...
vel quod sit magis sedativa doloris ... quod porcina vel porcina est

... ulcera
... [illegible]

magis penetrativa quia ipsa secundum proprietatem est compressa sicut sebum velociter congelatur comparatur
grossiori sebo sive adeps sive pinguedo tauri sive bovis. calidior est magis sicca quam sue
et lactantis est plurius humidum quam adulti et nutriti minus est tamen quam bovis
et adeps tauri est superior super pauca et sicca est adeps vaccarum et vitulorum
et castratorum et hircis est siccus est adeps verris in vere pinguedo in vere consolidativa
quia facit ibidem oriri pilos et consolidat fissuras que fiunt ex frigore et apparebit pinguedinis
et si quis unxerit se pinguedine verris non timebit malorum hominum insultus adeps
vero cuiuslibet et calida et sicca medio modo se habet inter quibus sunt et pinguedine bovina
et caprina et bubali sicca est bovine et pinguedo et azini et mulorum est
subtilis sicca et non plethoficat unicitate in corpore et est calida et mollificativa
resolutiva. sed non scripsi de qua sit nocumentum pinguedo ad canis sicca est et omnibus
pinguedinibus predictis et eius nunc et ursus est pinguedo lupi et vulpis quia habet omnia sicut
dicuntur tamen et quarta plura sicca habens taxo et castor. Et lupi pinguedo et
eius vulpis calidior est et subtilior et magis resolutiva quam pinguedo canis domestici
et non in dolentibus membris et maturatione aparetur quae indiget resolutione
magis sicut dicit Vulpis pinguedo consolidat dolentium oculorum et anseris pinguedo ante
leonis est calidior et siccior magis resolutiva quam pinguedo aliorum quadrupedum
et propter hoc cum est magis in nata et apparet delectabilis anseris et in nodationibus
nervorum et ideo consolidat percutientes et de natura et ubi sicca est pinguedo leopardi
et catti silvestris et domestici quia omnia habent alia et quarta plura sicut dicunt
gatti et catti sed utrumque molestiva et dissolutiva et resolutiva est in eis sed magis
et minus quia utrum talis in leone est maior quam in aliis. In aliis vero animalibus
sed quia ad naturam leonis appropinquant vel ab ea recedunt est utrumque in eis vel
maior vel minor de pinguedine catti domestici experimentum dicitur quia est multum calida
et subtilis quia membra stupida et quasi insensibilia ut solent pedes vel manus et
partes extremitates corporis in hiis que ad paralisim disponuntur reparat et ad sensum
reducit si ea inungantur. Ego vero decoquo in vino salvia et facio in
cum dicta pinguedine unguentum et cum ea addo urticam et florem pimle (?) et
piretrum adeps piscium marinorum in pole (?) ... sicut ... si misceatur
cum melle et fiat inde collirium adeps ... ... nec ... quae
... et fiat collirium est medicamentum optimum obscuritatem visus ... descendunt
ad oculum et cum pili ... evelluntur et locus liniatur cum pinguedine

conf[...] ... (margin)

... (margin)

spem[us] n[on] remanserit. Adeps enim pingued[o] galli vel galline fr[igida] et cal[ida] ping[uedo] calefac[it] et mollific[at] et quia est subtilior[um] p[ar]tiu[m] o[mn]ibus pinguedi[ni]b[us] excepta pinguedi[n]e anat[is] penetrat ad p[ro]fundu[m] m[em]bri. Valet (et) e[st] sedati[va] dolor[is] p[ro]p[ter] pinguedi[nem] anatis et p[ro]p[ter] hanc r[ati]o[n]em adeps anat[is] p[re]pa[ra]t[ur] adipi gallie et galli et de m[u]lt[is] sedatiuis et de mordicat[iui]s ...ib[us] i[n] p[ro]fundo m[em]bri et p[er]iculu[m] est i[n] hac ...one pinguedo porci et p[ro]p[ter] h[oc] ...ferit pinguedo anat[is] et galli et gallie dolori m[ateri]e et ... fissur[is] labi- – *y fissuris*
or[um] et ad soluend[um] clausa ... de pinguedi[n]e ... est ... ad ... pinguedi[ni]b[us] anat[is] – *labiorum*
de pinguedi[n]e ... est ... cal[iditati] ... q[uam] de piscib[us] ... est – *...*
e[st] ... et q[uia] pinguedo ... plus ... et ...b[us] ... q[uia] ... pingued[ines]
p[ro]p[ter] subtili[tatem] ... penetrat ad p[ro]fundu[m] m[em]bri et ... calefac[it] et mollific[at] et se-
datiue dolor[is] ... q[uia] ... e[st] ... cal[id]or et ... ping[uedo] ... cal[id]... e[st] fort[ior].

Pionia dup[lex] est ...

Et dos[is] ei[us] ... amig... et ... sorti... et cu[m] mellicrato bibi-
tu[m] h[oc] ... de radice ei[us] ... (con)t[ra] ... ei[us] suffumiga... collu[m] ...
et suffumigat[io] ... de herba vel fol[iis] ei[us] ... potest ... radice ei[us] potu[m]
... (con)t[ra] ... vesice et ... et p[ro]uoc[at] ... et ...
... (con)t[ra] ad ... ei[us] cu[m] mellicrato vel vino ...
mat[ur] ... et suffoc[ationem] m[at]ricis ... radix ei[us] bibit[ur] ... p[ro]... ...
... et ... ad ... de ...

Pinus arbor pinee ... q[ue] i[n] ...ci... et ... amordica... et ... et media ...
... et ... ca... e[st] pauca et e[st] ... di-
gitis ... comedat[ur] ... ... forti pinee ... cu[m] ...
et de ei[us] ... bibit[ur] ... (con)t[ra] tussi[m] ... et ulcerib[us] pulmonis
et ping... e[st] ... ca... et ca... ... (con)t[ra] ... pulmonis tussi et
... et ... (con)t[ra] ... mollific... et ei[us] debili...
i[n] ca... corrupta de... et ... cu[m] ... dulci e[st] ... ad
... pulmonis et ... cu[m] co et absinthio ... ad ... (con)fort[at]
cu[m] ... et ... (con)t[ra] ... et ... (con)fort[at]
et ... cu[m] ... (con)fort[at] ... et libat ad distillac[ionem] ...
... digitis ... cu[m] ad ... vel ... vel ...
et ... ... et ... pingued[o] ... ad ...

comedant. Cont. h' no comedit' in q^te mag. et p9 comestioz sumat'
?ma ?uatorp acetosa et sic aliq musiade ne s' noceat i aq ea et sicda'
?ss dat mult'm a membris difficile solut' pton plom renib; ne sic ma-
cillet' plurimi sug. ulti cortex pini c stip' tn de maioi pino cq de mnoi
q cortex maiori e debilior stiptic' q minor et cortex eq bibi' sug' recen
et mortz deb' et tenasmoi ost si pluizat et pot' si lotu vl eplm de eo
i bispo' bsy et expi'a. h ut paraeb sedeat si assum pigue de pino aliq'
calefcm r'c sedat dolor tenesmoib ulcu qsolidat i g cor'b; debilit' si excor'
et ca dissoluti et olo mirtio ofic' et eqn miste' cu calcato ulcib; sorma
i blch tele dilatiu cobustio ighe ost si cortex tit' t cu litarg' et oleo
mixt' appo' r'c ost ulcib; secu expel'r et pma suffingie. cu eo sui mito
sol' pini e mys hu. q cortic' et coluto sui cu aceto decoc'b zy oste s'=
sedat dol' denc et idsi sit. acetu decoc'b ligi ey ostrusi al i stsi minute
dol' appitud sedat et ulcib ulcu hu ne fluat sug. ab ei' eplm sm de.
sol. ost' plurimi pilor et palpebris et corosioi lacrimal. et equi lacrimars ost
sug ex ligno pi de fuligie sui pi sit i caustic dol'ys si cu cirisia tpa' et cas'
expi' pix hu ost me'nt morti fic bibit' et eqn sum' ex ea z. i. et s. cu melle
si' lodox ost ulce ulci i plmoe et pame in ptor et ptoe i tussi et asmati
et eq sit lim'c cu ea et mell. ost apatu iusoz q sit mt. ceca arcticaz et
mex i aptu dnule sanea et psmate q sit i latib; gutturi q expudit
i metod et ost aui exp' ex'g seniceb et eq sit eplm ex ea et sale ost mors-
h venenos et eq miste' cu mell i eqli pportoe aust' maculas pigmid et i
petigine et repol' apri' dna et dulce mirch' et cmi et eq coq' cu farina
ordei et bis' ipsam apit strophulas et eq miste' cu sulfue et cor' pi masti
et limt' cu ea sorica no sinit eu dilatari i corpe et eq miste' cu plue
thuris et mell i cavitat ulcu pfunda et eq coq' sola et po' si fissuras q sunt
i pedib; et ano ost cib si ei admiste' mel nudiss apa et ulcu et sic nasci
carne i cib et eq miste' cu pissil. et mell ost Et ost eq'b; epib et sta
eq da' ex ea z. i. et eq sit eplm cu ea farina ordei sic nasci pilos
i alopicia Et ipa pix liquida eadt ulcu alud et scabie corp tlac ueti'
pastores oium i scabie eap qu liniu'. cu ea ost expusioi i scratice
Et sumy pic' liqde sic sug olib' adust' i collijs ad ocliy et debili'
ocli et lacrimis et ulcib; corp et inst i ungt q faciut nasci pilos palpebris
q ceciderut et colligit' i lucerna sica cuy calamie e pforati et i lucerna
po' pix liqda et licinu et incedit' pix sicca sit expia hu. i. liqda

T q [illegible]
[illegible]

cu(m) ipsa coq(ui)t(ur) et e(st) q(uia) pir(a) sicca q(uod) e(st) mixto s(a)p(or)e (et) mixtura (et) pp(ter) h(oc) nocu(mentum) mixto-
ru(m) (et) e(st) q(uia) q(uod) exterio(r) e(st) sic(cum) (et) melior e(st) mixtura tex(tura) tenax (et) odorifera s(a)p(or)e re-
sine s(e)c(un)d(u)m saporem e(ius) e(st) acut(us) (et) s(e)c(un)d(u)m amar(us) (et) utr(um)q(ue) e(ius) p(ri)mo e(st) ca(lid)a 1(m)o (et) sic-
(ca) s(e)c(un)d(u)m q(ua)nta desiccator e(st) plus q(ua)m calefactio 2a utr(um)q(ue) e(st) in q(uo) e(st) pa(r)s abstersio(n)is (et) pa(r)s ma-
turacio(n)is (et) pa(r)s resolucio(n)is (et) t(er)tia utr(um)q(ue) e(st) q(ua)m aufert maculas q(uae) s(un)t i(n) unguibus
cu(m) miscet(ur) cu(m) cera (et) aufert i(m)petigine(m) (et) maturat apost(em)a dura cu(m) po(n)itur i(n) e(m)plas-
tr(o) (et) i(n)cornat loca p(er)cussionu(m) i(n)carnacio(n)i forti dicit(ur) e(ius) e(st) calefac(ti)va mollificativa api(er)tiva
(et) resolutiva apertiva (et) g(e)n(er)at carne(m) i(n) ulc(er)ibus mu(n)dificat(ur) q(uae) s(un)t adulc(er)a s(ed)
plus q(uod) abradit(ur) a manibus d(i)sol(vi)t(ur) (et) fluit pp(ter) h(oc) mor(e) q(uo)d fecit i(n) mari sine
i(n) marina aqua

¶ Iuper dyastoris r(ecipe) c(ap)it(u)lo (secundo) c(on)st(at) q(uod) (et) fluit e(ius) nat(ur)a i(n) po(n)itur i(n) semi(n)ac(i)o(n)e(m)
¶ p(ro)motu(m) r(ecipe) cibu(m) ap(er)itive fluxu(s) mundific(ans) fle(gma) pip(er) cu(m) bona pass(a)
masticat(ur) an(te) p(ra)ndiu(m) u(e)l cena(m) c(on)sumit fle(gma) mixtu(m) (et) calef(acit) s(e)c(un)d(u)m (et) mo(do)
(et) m(od)i(ficat) no(n) e(st) ei m(edici)na

¶ Pira s(un)t s(ic)ut i(n) p(ri)mo r(ecipe) pira cruda u(e)l cocta s(u)p(er) p(ro)cellu(m) c(om)pon(un)t(ur)
cib(um) (et) sic ventr(em) monet s(ed) cu(m) cib(o) sumu(n)t(ur) ventre(m) stri(n)gu(n)t (et) pira
cocta i(n) aq(u)a pluviali s(un)t ob s(er)v(at)io(n)i post(er)ius co(n)t(ra)r(i)o c(on)t(ra) c(h)olera(m) cohercent post(er)i(us) s(un)t
p(er)(ti)ne(n)t ventr(is) fluxio(n)e(m) stri(n)gu(n)t fluxu(m) ventr(is) s(e)c(un)d(u)m pira p(ro)hibe(n)t s(ed) stip(ti)ca come-
sta (et) s(ed) s(un)t desicc(ati)va c(or)p(or)is debere(n)t i(n) s(e)c(un)d(u)m f(ru)c(tu)s et s(un)t pi(r)o(rum) ab stri(n)g(un)t fluxu(m) col(er)ic(um)
(et) s(e)c(un)d(u)m ad siccitate(m) p(ro)ducu(n)t pira s(i)l(v)estria c(on)t(r)a (et) cu(m) cera mixta s(un)t (et) calef(acit)
me(n)s(e) s(e)p(tem)b(ris) s(un)t i(n) vor(acitate) spe(c)ta(n)tur ac(uitu)d(ine) a(d)q(ue) c(on)s(er)ua(n)t pira s(i)l(v)estria c(on)t(r)a (et) ap-
post(er)i(us) r(ecipe) p(ro)hib(en)t fluxu(m) (con)t(r)a (et) ad mel(i)o(ra)n(dum) lubr(ic)os mel(ius) pi(r)o(rum) p(er)ia s(un)t sum(un)t(ur)
i(n) cu(m) mell(e) mixt(is) i(n) uino s(un)t s(ed) sumu(n)t(ur) s(e)c(un)d(u)m i(n)c(on)v(enien)t(ia) d(e)p(ri)m(un)t d(ic)it(ur) t(er)ri (et)
p(ro)uoc(ant) (et) nocu(m)e(n)t(um) s(e)c(un)d(u)m f(ru)ct(us) arbor(is) e(ius) c(on)st(at) (et) ego s(upra) sup(er) l(ec)to d(ic)t(ur) fungor(um)
malicia c(on)f(er)t (et) pi(r)o(rum) dom(esti)co(rum) (et) s(i)l(v)estriu(m) q(uae) aufer(un)t malicia fungo(rum) cu(m) cu(m)
eo coqu(u)nt(ur) (et) maior s(un)t i(n) h(oc) maior(is) u(ti)l(itatis) q(ua)m p(ro)pria r(ecipe) come(d)ere fungi no(n) noce(n)t
Et cinis arbor(is) piri c(on)f(er)t suffoc(ati)o(n)i fungo(rum) ego d(ic)o bibere s(e)c(un)d(u)m cu(m) p(er)it(us)
nocum(en)to i(m)p(r)e(ssione) ca(lid)a cu(m) aq(u)a buglosse i(n) yeme cu(m) vi(n)o (et) aq(u)a buglosse

Iu(n)cturo ca(lidu)s (et) sic(cus) est

Cibo(rum) (et) fluxu(s) fle(gma) mundific(at) gargar(izatus) s(un)t cu(m) aceto decoctio(n)is
e(ius) (et) fl(uxum) stat(im) s(e)c(un)d(u)m ca(lidu)m d(e)c(oc)tio(n)e dulci (et) c(on)sumit hu(m)iditates simile d(olo)r(em) de(n)ti(um) toll(it) (et)
vul(ner)a cu(m) s(u)c(c)o dep(re)d(at)i(o)n(e)s s(ed) m(od)o dent(es) mastic(ati) solut(um) ex cu(m) aceto de-
coctio(n)is e(ius) d(olo)r(em) de(n)t(iu)m toll(it) q(uod) exp(er)t(um) e(st) Et pur(ga)tio c(on)st(at) dent(es) c(on)t(r)a
s(em)p(er) ego no(n) c(on)ven(it) colloqu(ia) sta(phi)s(a)g(r)ie (et) mastic(is) (et) s(i)c(ut) appono

[illegible]

paralisis lingue confert si masticetur. Ergo iij cum pluribus eius et aceto cum lingua frican-
tur. In paralisi et podagre et artetice confert si teratur cum vino et oleo decoquatur et locus
patiens eo cataplasmetur. Item confert pedibus passis et membris que gravat frigus et
confricat corpus animo frigore aeris ne noceat et amissioni sensus et motus et pruno sudo-
re et valet unguentum de piretro. Cum sic fit teratur et iaceat in vino per ... dies postea bul-
liat bene et coletur et addita cera et oleo fiat unguentum. Item confert mollificationi nervorum et
stupori et eius decoctio valet dolori dentium et aperit opilationes colatorii pulvis cum ...
tino aperit dissolvit et resolvit et attenuat et incidit. Oleum in quo coquitur fugat dolorem
et corporis inunctio eo pruno sudare et valet stupori membrorum et cetera. Item valet terra cum
aceto mixta et locus eo inungatur.

Pisces naturaliter sunt frigidi et si pisces recentes molles sunt et non viscosi preparentur cum
aqua et sale aceto et modico de petrosilio et oleo et pauco pipere. Item pisces
sunt digestibiles et non nocent sed humiditas pisces generant ... existentibus ab eis ... frixo
pisces assati sunt ... frixi non pisces ... forte ... sunt ... et assati
sunt ... et tardiores ... clixati sunt ... et eius de ...
et eorum decoctio melior est ut in aqua bulliente ponantur de salsis piscibus meliores sunt
qui parvi et ... sunt saliti aceto addito cum sale et ... Item si pisces
sunt molles viscosi ... cum sinapi et oleo frixo comedendi ... et oleum
... de ... et aufert viscositatem eius et ... oleum in molles ... bibat ...
odoriferis ut species odorifere apponantur si ab ... cum aceto et ...
odoriferis ... et comedantur. Aqua piscis confert ... putridis sunt ... confert
... et ... que sit ... et ... et ... vero
... et lavat intestina et ... magis plus aqua
anguille salse ... et aqua piscis ... vero ... putrida ...
que fit ex piscibus ...

Oleum dulce ... et ... sed ... et ... et ...
bibitum ... confert ... decoctionis eius ... de ... et ...
... vel ... valet ... solum decoctum et bibitum opilationi splenis et
... valet si ... et aqua decoctionis eius bibatur ... sunt valet renibus et ...
... cum oleo et vino ... et cataplasmetur ... de ...
... et ... cum ... petro ... et ... vel ...
... que ... magis ydropisi et yctericie
confert decoctio ... bibitus ... confert morsibus venenosis ... splenis confert
si cum aceto bibatur alia venenosa fugat ... confert ...

Omnia dulcia ca. et hu. sunt

tpar et lig sunt sic in sunt ad ca. tedecia melioa sunt gssm obloga
tca in sua arbore pfcte matura cofortat cor et ipse dorifica et stoi debi
tca in sua arbore pfcta matura cofortat cor et ipse dorifica et stoi debili
de ca. ad iuuat humor gss deponit ca. egone si sto. pleni inuenit et
q in pasta coquit 9t. vinceb et dissentia gferut plurimi bpy coro noth iuuis
9t. th. sua zuat ros solubile et pini gnant sagis. poa ud potum stip.
et acetos. sci sunt et sic in 2o. et si. acetos sci sunt et hu. pp acsite q est icib sz in
acetos maior e acsitas et tresteret pauca si sit mg diua. et il. si hys
meliora sunt dulcia po. ud stip. vz ad lipotoniz et ad debili cordis ex ca.
si sucy coro sua. ad aq ros stip. sunt gsolidata acetosa gfortat cor pa.
ex ca. et assat i pasta gferet debili. apetity stir stip. et potum gferut
debili stoi si exca. et hu. pacia. et maxie sba cy et syrupy sucus expsito
cy vz dissentie et colice egoni et bottui calido sic e descripti. poa succo si
no infr et h. poa gualt. cu albu et py cib. bo. noth sto. pp labor digois
noth iuuis et maxie uictuz ossa 9t. th. dida. p media et gmis cu attors
dulcie dictis mell. et zuat i plear. et assat i pasta th. ptur cib mollitie
matui bo. sapor et aiuis remouz nocu. fleu. et crudos gnat
humors malu et paucu dat nutr. artifi. pdro sit pata

Oxum e ulcap ref

Noth qr iflat et uetosit gnat et dol capitis et nisi blez spmi sitit
obstruxi et fit sopnia terribilia si uorosa effect et hu. si hpy cy sit ulm
et noth pa. colice meuat et nepte et remib ulcerosis 9t. th. psy ipm come
da. lactuca portulaca i sflia ut coq i ac et cicet y. acsb et z. de coq
blto dego picet acsb y. zo. de coq ubeo i brodio carnium pigmu vco
cu et pepnie porcias ut cu lacte amigdalis dulcium si suet zuat appoa
ipm cu lacte sit sagis. flucte cu mellib pung. sucy cy cu aceto et olo ros
et thue melb i nussy do. amy et tritici cy 9st sucy cy cu olib aceto ha=
te et olo ros mixt. et auri istillat sputo pung. apsoc 9st sucy cy
dicty ipse ul cu farina tritici et galt. et sputu sagf. atq alisfadt sy bi=
ba. expese cy z i. cu gmis mirti sit. et dod. pcor et vlcib plurio
9st si expozio et mell. fiat look tuss i mica plois et pcoris pellit
si i sorbicioe pasamo do. seu aq ordei et mell. 9st apmati sic ex m.
gssa et plurio matuar apata bore pgat sucy cy ipse bibitur

Ego appono zuccarum coctum sive penidias et facio lohoc de mucilagine sem. psilii
aqua cicere in qua coquantur et comedantur album porri sed non in brodio coquantur vetris
stringentis. Colice confert et ventris provocatur et bonum fiunt album eius in scissa minute et in
aqua cocta et cum oleo rosarum conditum sed si aqua in qua sit cocte cum vino bibantur
ventris stringit sessio in aqua marina sol. decoctionis et aceto eius mitigat et vul-
neras sanat et induratas resol. et mollificat simul et suppositorium immissa
de succo eius provocat menstrua et ventris sed fortius facit. hoc silvestre quam domesticum. Volunt
autem quidam de radicibus sui dentes et non sol. dentium dolorem mitigat dissol. clissatum et
pistatum et in potum sed fuit caseum vulnera recentia prope claudit et sanat
si sol. eius teratur cum sale et apponatur primo emplastrum. Et quidam apponit vulneribus
recentibus succum dictorum sol. et sanam sic tamen sed postquam Et ligatur per die
et nocte sic dimiserit Et si sanies venerit cum porro eas eradicat et
hoc non excoquitur sinis sed apponitur. Verrucas aufert cum aceto et similiter sanat
emplastrum morsum venenosum confert aqua decoctionis eius cum mellicrato bibitur et si emplastrum
super locum morsum ponatur ex porro vero fiat potum vince cum decoquis albis sed est
calidius et magis provocat menstrua et quam comeditur confert morsum venenosum potum vel-
lera generat stringit et propter dat motum ventris Ego corrigo cum lacte amigdalarum
et zuccaro vel brodio carnium recentium pinguium
Ortolana Gal. [illegible]
Bodie et [illegible] capitulo confert si ex pera et similiter in decto stracto et in aqua cocto
fiat emplastrum Ego cum [illegible] ordei facio in ea [illegible] et sic sed eius [illegible] apertis oculorum
[illegible] et [illegible] clarius Tempore [illegible] tollit cum masticatur post comestionem pon-
torum et acerborum et hoc facit lenitando [illegible] dentis sed calefacto menstruo [illegible] infla-
mato vel inflamatione intestinis maioris confert si bibatur et potio sol. sed cataplasma
sed bibatur et [illegible] cum sed fluxus ad ea si [illegible] fluxum stringit Utrumque sed
[illegible] et fluxum [illegible] ventris et adiuvat fluxum colice et dissenterie cliste-
rizata intestinis retinetur et [illegible] eius sanguine et sol. laxat [illegible] eius. Vomitum
colicum [illegible] confert sic. sed inflatus Ardori [illegible] confert si [illegible]
et [illegible] eius fluxum mitigat sed [illegible] retinetur Et ipsa confert ardori [illegible] et ne-
fire [illegible] emanatibus confert aqua eius potata et ipsa de [illegible] cataplasmata ne-
rvicas eradicat si [illegible] cum ea [illegible] et hoc. facit [illegible] et non [illegible]
sinis sed apponitur. facit mingere libentius aufert et aufert pollucionem sed nimis
eius usus nocet quia debilitat visum et facit [illegible] in oculo et [illegible] apponitur
comedendi debilitat

[illegible] [illegible]

Vlegiu[m] cinis et acinus

Et amalo panica et virt[us] ei[us] p[ri]ma e[st] calefactiva et p[er] h[oc] cu[m] po[nitur] sup[er] corp[us] extinus gr[at]ia herisipila et si dimittit[ur] ibi longo t[em]p[or]e ulcerat et ip[su]m p[ro]uo-cat. 2a virt[us] ei[us] e[st] q[uod] subtiliat et 3a virt[us] q[uod] expellit humores viscosos a pectore et plus p[er] sputum. Dix[it] s[ecundu]m reu[m] s[ed] si ex eo calidum mixtum fiat patella[...] s[upe]r capit[is] Emigrinas sing[u]l[ari]s fluxus cu[m] ebulli[tur] et mixt[ur] et tu[n]c d[icitu]r. Si ex p[ri]mo humores patiat[ur] tussi[s] fit de glutinoso h[umo]re vel rheuma c[on]f[er]t gargarismu[m] factu[m] ex aceto decoctionis ei[us] et ficu[u]m siccar[um]. Splen c[on]f[er]t emplastrum ex eo et aceto factu[m]. Si mur[...] humidi[...] fomentu[m] factu[m] ex aq[ua] decoctionis ei[us] et Kylua c[on]t[r]a vectos[...] et dulcedinem mur[...] c[on]f[er]t si in[...] i[n] ei[us] decoctione sedeat etc. p[ro] b[...] ast[...] mur[...] sup[er]ius p[re]ntui c[on]f[er]t cu[m] i[n] balneo fricat[ur] corp[us] cu[m] eo cocto et cu[m] aqua fomentet[ur]. Ap[ostem]a ca[lida] c[on]f[er]t cu[m] eo et farinis vel ordeo fri[x]o cocto emplastret[ur]. Podagr[is] c[on]f[er]t cu[m] eo cu[m] plo emplastret[ur] locu[s] quo[u]sq[ue] cutis fit rubea. Ven[...]nis aufert si cu[m] eo et cerot[o] emplastret[ur]. Sincopizante[s] excitat si ip[su]m cu[m] aceto odoret[ur]. Stom[achu]m dol[orem] expellit et humores c[on]f[er]t bibit[ur] decoctionis ei[us] bibit[us] etc. S[ed] i[n] rep[...]ssit ad calid[...] s[ed] si ex eo et farina et aq[ua] fiat [illegible] et comedat[ur].

Lib[er] Gal[eni] etc.

Cont[r]a pollucio[n]e[m] nocturna[m] ligat[ur] lamina plumbea sup[er] renes p[ro]pt[er] co[m]plexione[m] ... i[n] f[ri]g[id]ita[te] ma[...] dixit. Dyabeticu[m] pass[ionem] et cu[m] m[ul]tum et frequent[er] amittit[ur] de urina i[n]dig[...] q[uod] fit ex ca[lore] renu[m] po[nitur] plumbea lamina sup[er] renes et ligat[ur]. C[on]f[er]t m[ul]tum [...] ea[...] et ulc[er]ib[us] putridis cu[m] plumbu[m] t[r]itu[m] p[er] se po[nitur] s[u]p[er] ea aq[ua] me[...] q[uod] icatricat et co[n]solidat si fami[...] e[st] m[ul]ta et remove[tur] et die si no[n] pauca e[st] fami[...] suffic[it] q[uod] semel i[n] duob[us] vel iij diebus dissolvat[ur] et mu[n]det[ur] et m[...] repo[natur] et spongia i[n] aq[ua] fit de suppo[sitori]o et cu[m] [...] expressa [...] ... inu[...] c[on]tra ... anodin[...] corp[us] c[on]f[er]t lamina plumbea s[u]p[er]posita.

Pulmo agni et porci et vulp[is] c[on]f[er]t excoriatio[ni] calcaneor[um] ... sup[er]
loca ap[er]ta asmati c[on]f[er]t pulmo vulpis cu[m] desiccat[ur] fit et bibit[ur].

Pruna etc. ad similitudi[nem] ... humor[...]

Desiccatiua absinthiu[m] simul garga[rism]u[m] factu[m] ex uino decoctio[n]is fol[iorum] p[r]unorum etc. Valet ad stringe[ndum] ... et fauces atq[ue] gingiuas et ad cor[...] humor[es] expelle[ndum] ... humor[es] etc. S[ed] [...] ei[us] et ad ca[...] fructus p[r]unor[um] agrestia cu[m] maturi desiccant[ur] et cu[m] coq[ui]t[ur] cu[m] vino fit ei[us] opera melior et restrictor ventris fortior cola[...] purgat cu[m] a[...] p[ro]ndiu[m] p[er] ij horas de ...

coedit(ur) [illegible] vel iii. et postquam lavacrum ventris per stip(ticitatem) eius et p(otum) curat a q(uo)
fluxu ventris exp(er)i(mentum). Inpetigini pilorum conf(ert) si gum(mi) [illegible] in acc(eto) resolvat(ur)
et in locis liniat(ur) cum gum(mi) arab(ico) [illegible]. et ipso non h(ab)ito sero gum(mi) [illegible]
lapide frag(ilis) si cum vino gum(mi) eius coq(uatur) et bibat(ur) [illegible] constipa(tionem) ventris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] coq(uatur) in aq(ua) et coedat(ur) in aq(ua) bibat(ur).

p o Pumex e(st) h(ic) lap(is) levis

et q(ua)nto levior et fragibilior e(st) et multum foraminosus non durus tanto
e(st) levior et conv(en)it(ur). [illegible] impetigin(em) et cum e(st) igneus exsiccat(ur) et extinguat(ur)
in vino odorifero et fiat [illegible] et si conv(eni)at(ur) et bis extinguat(ur) et [illegible] infrigidari
[illegible] p(er)mittat(ur) [illegible] [illegible] [illegible] et p(ost)ea [illegible] et reponat(ur) [illegible] aptus est p(ro)p(ter)
[illegible] [illegible] stip(ticitatem) [illegible] gingivas et abst(er)g(it) [illegible] et auf(er)t maculas in eo et replet
ulc(er)a et consolidat ea et auf(er)t carnes sup(er)flua(s) q(ue) e(st) in ulc(er)ib(us) Et non [illegible] q(uo)d
conv(en)it(ur) e(st) [illegible] eo non combusto et acc(i)p(itu)r abrig(it) [illegible] combusto [illegible] [illegible] auf(er)t(ur)
et separ(atur) ab eo q(uo)d lavat(ur) et de non combusto [illegible] [illegible] p(ro)p(ter) asp(er)it(atem) sua(m) [illegible]
dentes abst(er)git [illegible] [illegible] [illegible] p(ro)p(ter) [illegible] sua(m) [illegible] [illegible] [illegible] et p(ro)p(ter) eius asp(er)it(atem)

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q(ue) [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
alopicie conf(ert) cinis [illegible] combust(us) cum pice [illegible] mixt(us) si locus in [illegible]
[illegible] [illegible] conf(ert) [illegible] [illegible] [illegible] cum aq(ua) et aceto decoct(us) eius [illegible] in aq(ua) et
aceto mixt(is) decoq(uatur) fluxu(m) sang(uinis) abscidit. plus [illegible] [illegible] combust(us) si [illegible]
locus [illegible] et asp(er)g(atur) [illegible] pilor(um) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] locus in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q(ue) [illegible] conf(ert) [illegible] [illegible] [illegible]
si [illegible] locus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] e(st) [illegible] [illegible] [illegible] vel
in gutta artetica [illegible] [illegible]

Apthani dyasyron vel [illegible] resolv(itur) si cum decoctione domest(ici).
fiat gargarisma [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] a [illegible] in p(ro)p(ter) conf(ert)
si domest(ici) eius coq(uatur) et [illegible]. Ego [illegible] decoctionem eius cum syrupo [illegible] meo
cum melle et [illegible] syrup(us) non h(ab)et(ur) cum eo [illegible] [illegible] ordeum [illegible] et
[illegible] et [illegible] decoctionem [illegible] [illegible] [illegible] si cum melle [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q(ue) [illegible] in p(ro)p(ter) Ego [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] eius et [illegible] in
[illegible] [illegible] pono ad mel [illegible] et p(ost) q(uam) in melle p(er) mense [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] conf(ert) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] ordei [illegible] dissolvat(ur).

[illegible]

[illegible]

[illegible]

et datur in potu liberat maxime effectum in egritudinibus pectoris que fiunt ab humoribus
viscosis. Vomitus cortex eius administratur cum pane. Si humor fuerit
indigestus, Justo facit. Contra vomitum qui provocatur sive comedit in cortice
radicis eius mell et aceto in fine ad satietatem, postea bibat aquam calidam
et digito vel penna oleo intincta ori imposito vomitus fiat. Ydropisi contra
si vomitus provocetur cum cortice raphani. Ego non dicam cum sed succum eius
cum succo radicis yreos cum dicam ... prima ab ore et postea in
aqua calida vel ... sic oportet vomitum provocare. Et succus agrestis
bibitus expellit aquam ydropicorum ... semine raphani agrestis
si bibatur vomere facit. Semine raphani domestici si cum aceto bibatur
et pro nos ... et repellit duritiem splenis et tumoris eius ... purgat
et frangit lapidem et evacuat aquam ydropicorum. Succus foliorum raphanis
agrestis bibitus ... expugnationem ex comestione ... raphani comesti
contra et pro nos ... et ... bibitus ... et tortionem contra oximel
contra et pro nos ... per iiij dies vel quatuor in ...
... sit ... contra ... raphani ... partes in ... parte mellis et si ...
to in ... de ... aceto accipe partes ... parte mellis et si ...
colatum ... mell ... cum syrupus ... deflen-
... contra si semen
... contra ... domestici
raphani agrestis ... cum mell ... contra ... domestici
cum mell ... emplastra ... contra et ... et ...
... agrestis ... et ... pulverizatur ...
... contra ... agrestis cum mell ... et emplastra ...
venenosi ... corpora ... si succo eius ... et semine eius contra
venenum sed tyriaca scorpionum ... et raphani ... in ...
eius cum ... raphanis ... dentibus et palato et
corporis ... et ... digitis in se et ... pediculos in cor.

Apia ... est ...

Radix et semen domestici ... et movet ...
et auget ... et ... semine eius ...
cum ... vel ... administratur podagre
contra si eius ... vel decocto super locum ... vel cum ... contra
locum emplastra. Ego ad decoctionem ... bibitum ... pro nos.
Et ... raphani ... in ... et ... opilationes ... non
video in ... cum ... in flatum et ventositatem ... Et ... cor
... si aqua eius decoctionis bis ... et ...

cu carne porcina decoq[ua]t[ur] expe[rimen]t[u]m dug[?] et scias q[uod] multu[m] p[ro]derit de bono
[?] sed n[on] aq[ua] debent [?] [?] g[?] in p[rim]a aq[ua] rapas [?] i[n] [?] de
coq[ui] et radices p[er]ff[ect]i[ssi]mi i[n]sp[iss]a cu cib[is] misce[n]t[ur] et cu carne porcina decoq[ui] si
n[on] opilac[i]o n[on] tam[en] ut[er]o[rum] [?] ex cib[is] p[ro]ueniat et plus cet[er]is [?] nutr[it] et
mediocr[iter] dat nut[rimentu]m in [?] et c[on]u[en]it [?] et [?] p[ass]i[oni]b[us] [?] q[uod] exp[er]i-
m[en]t[u]m est si rapa coqu[un]t[ur] et [?] [?] [?] po[n]a[n]t[ur] [?] [?] [?]-
ne[ce]ss[ari]o [?] po[n]a[tur] et multu[m] calefiat et p[ost] p[ri]mo [?] cu[m] [?] [?] po[n]at[ur] [?]
n[on] decocto rape po[n]it[ur] [?] [?] p[ass]i[o]n[i]b[us] pedu[m] c[on]fert [?] [?] medul-
l[?] [?] cu[m] [?] [?] [?] [?] c[on]fert [?] rape si bibat[ur]
cu[m] [?] [?] [?] [?] exp[er]i[mentu]m [?] mag[is] et rotunda et [?] [?]
[?] [?] et e[st] domestica ap[u]d nos [?] [?] rapa domestica q[uae] [?] [?]
et crescit et [?] e[st] de q[ua] sup[ra] [?] e[st] maior [?] et e[st] 3 sp[eci]es rapar[um] q[uae] [?] e[st]
[?] [?] digiti [?] et [?] [?] [?] [?] rape [?]

Esine duplex h[abe]t sp[eci]es [?].

Et [?] cu[m] [?] [?] [?] [?] fit cu[m] ea [?] [?] cu[m]
ea et mell[e] [?] [?] et [?] [?] et c[on]u[en]it ad [?] ad [?] pilos
palpebr[arum] q[ui] pungit oculos cu[m] misce[tur] cu[m] [?] et [?] c[on]fert [?]
[?] et [?] [?] [?] fluunt et cu[m] misce[tur] cu[m] mell[e] et oleo c[on]fert
[?] [?] [?] [?] et [?] q[uae] resolu[un]t [?] et c[on]fert [?] la-
[?] et cu[m] [?] ea et cu[m] fit [?] cu[m] ea c[on]fert [?] et [?] [?]
[?] [?] [?] [?] [?] [?] [?] [?] [?] [?] [?] [?] [?]
[?] q[uae] fiunt [?] pilos palpebr[arum] et ad [?] [?] [?] oculi et [?] o-
c[?] et palpebr[arum] et fiat ex eo [?] [?] ad [?]

[?] [?] [?].

Ros[a] odorifera [?] et cor c[on]fortat et [?] reparat ros[a] [?] e[st] f[rigid]a
et soluta q[?] [?] i[n]flamac[i]o[n]i c[on]forta[ti]ua [?] [?] [?]
et [?] et sem[en] ei[us] [?] e[st] i[n] [?] et pili ei[us] [?] q[ui] s[un]t i[n] medio ei[us] [?]
ei[us] e[st] resolut[iu]a [?] opilac[i]o[n]i[bus] [?] et solut[iu]a et [?] rosa
e[st] [?] [?] et f[rigid]a [?] q[uia] n[on] e[st] [?] e[st] [?] et [?] et alba [?]
et [?] plus e[st] q[uam] rubea [?] n[on] [?] [?] [?] [?] et [?]
[?] [?] [?] [?] flos ros[e] [?] [?] [?] [?] [?] ego i[n] ros[a]
n[on] e[st] [?] [?] [?] soluit et [?] c[on]fortat aq[ua] [?] [?] [?] [?] ros[e]
[?] 3 misceat[ur] cu[m] aq[ua] [?] cu[m] [?] mell[e] soluit sine molestia

et syrupus expositus eius vel ex infusione foliorum eius recentium cum lenis solutionis et
magis ... siccarum rosarum et ipsa rosa et oleum eius in emendatione medicinarum acutiorum sicut est
scamonea et similia. Et non est in omnibus medicinis acutis ut scamonea euforbi-
um. Et miscetur ut sic mirabolani et est in cassia fistula cum additione vel post
oleum amigdalarum vel rosarum aut violarum vel zizanium et rosa frigida est in primo et sicca
in 2o. et per se statim recentes non solvunt ... statim singulariter. Et siccarum rosarum pro
medicinis post oculorum si sic accipiantur rosas recentes rubeas et abscindantur alba
ex eis cum forcipibus hoc est extremitates inferiores que adherent cuppule et resi-
duum ... et exprimantur siccentur ... post in umbra ... aliquis ... bonis
in spissitudine ... ... oculorum siccarum eius et aqua in
infusionis recentium et est ... rosarum solucione educit coleram et mundificat
... ab ea et venas et arterias et est ... et capitur ... ...
et ... et confortat et mundificat ea et confortat ... et est timor eius et educit
... ... et est ... colica ... ... potionis siccarum eius cum ab ʒ i
usque ad ʒ ii cum zuccaro et potionis syrupi eius cum siccarum rosarum cum ab
ʒ ii usque ad ʒ v et siccarum rosarum recentium ... ... si
in ... ... post ... rosarum ... cum ... cum ... est ... ...
et oculorum et ... et est ... cum ... cum eo ... et ... cum ...
... cum et ... ... ibidem ... oculorum est ... rosarum ...
... ... ad oculum et est sincopi et forti... ... ... et odo...
sic rosarum est colica ... ... et est ... ... acolarum et ... ...
... ... acu et est ... ... et ... et ... ...
... ... confortativum ... et ego ... ... rosarum ... ...
rosarum in ... et ... melior est ... rosarum ... et ... ... rubeis
melior ... duobus ... rosarum ... ... rubeis zuccarum rosarum ...
... ... et confortativum ego ... rosarum ... ... rosarum recentibus zuccarum rosarum
... ... zuccarum ... rosarum ... cum forcipibus ... et ... cum
zuccaro in mortario ... ... et ... ... lb. iii vel iiii zuccarum ad
lb. i rosarum et ... ... commixtione ... totum ... ad vas ...
poni cum ... orificio ... et per xxx dies ... ... exponi
... ... zuccarum rosarum

nota bene

no

no

frigidi pt p3 . Anos 2 h3 virtute confortandi constringendi oleum ros fit ex
ros non complet[is] c[um] maiores in frigiores 2 stiptic[e] cuius melius fuerit
e oleum stipticum ex olivis non dum pfectis i. non maturis 2 oleum ros
ex olivis completis c[um] mat[ur]is recp[ien]tib[us] 2 minoris i frigioris cuius me
lius fuerit c[um] oleum olivaru[m] mediocriter i maturitate aut oleum zeza
nimi oleum ros i na[tur]a sua e medium int[er] na[tura]z olei 2 na[tura]z ros 2
i oleo ros e v[ir]tus penetrandi ad p[ro]fundu[m] corp[or]is 2 h[ab]et corporis sicut
cerebri ca[lidi] h[umi]di vel ros odorat[us] s[er]uitute monet 2 dolori conferat ca
pit[is] sto[maci] ex ca[lore]. sol conferat si oleum ros cu[m] aceto conquassetur et
capud in vungat[ur]. Si timp[or]a 2 fronte oleo ros vungat[ur] conferat dolori ca
pitis ex ca[lore] ca. co alu[m] addo ad 3 j. oli ros 3 j. alcie pulu
zati 2 p[ar]u[m] de aceto 2 conferat i multo do. capit[is] 2c tympus 2 fos
vungu[ntur]. Sucus ros desiccatus 2 cu[m] vino coctus conferat dolori capit[is]
2c d[icitu]r confert oculis i 20 qua i dolo[rib]us capit[is] ex ca[lore] ca. non solum oleum
ros vel sucus eius conferat vino 2 aqua ros lavata vel odorata vel 2
ipse ros emplastrate h[oc] ego oculorum eg[ri]s vix me[dicin]e. cu[m] sucus ros confecta
conferat ne p[ro]z h[oc] sup[er] desiccato ros rubo[r]e oculorum si fuerit i
punctura conferat ros cocte i aqua emplastrate 2 co dolori 2 tumori
oculorum h[oc] f[acit] 2 conferat ad oculi ardore 2 sanguine fluxum h[umo]ris 2 lac
mat[ris] conferat aqua ros i aqua gutti p[re]parata 2 pulverizata ethucia
dont ca[lo]r tempe[ra]te mittet si oculis imponat[ur] Expi[mentu]m reperit u
2 constringit 2 i fine 2 desiccat 2 p[ro]p[ter] h[oc] co. Ubi i digest[i]o eum po
ne[re] me. oculos ledunt h[oc] non appono s[ed] d[e] e3 p[ro]hibe mu[n]z.
acuitas ad oculos fluentes conferat 2 ca[lidu]s sit aqua ros tepida 2 lava
tione 2 infusione cu[m] pulvere ethuchie p[re]parate conferat Oculi dolo[re] mi
tigat 2 reperit si i aqua ros vitell[us] ovi miscea[tur] 2 adda[tur]
fluma ordei 2 lac mulieris 2 appo[natur] dolore oculoru[m] mitigat de
lac 2 s[u]perpone lac mulieris si cu[m] oleo ros 2 vitell[us] ovorum .
vulnera emplastra[ntur] expi[ment]a vune h[ab]uit conferat pulvis ros si ap
pona[tur] ad gingivas si sunt ad cas conferat semen ros ex i
me[dici]o e si pulverize[tur] super eas conferat contra corrosione[m] gingivaru[m]
bullitis i a[qua] ros gariofil 2 mastix 2 p[ost] siccent[ur] 2 pulve
rizent 2 addito pulvere ros confect[ur] cu[m] aqua ros vel sucu .

ros q plus &c. sub ut e ad ple desiccet & colatur sic (con)fecta ex eo
liniam(en)tum. Gignit dolores dorsi (con)t(ra) q(uo)m ad p(ar)tem ros desiccato & cu(m) vino
decocto fit ovis colirio. Idem est aq de vino decoctis ros i(n) ea ea p(ro)dest
exitioz si sepe fluit in ubi restringit si fiat colirio ovis cu(m) aceto de
corticis arche i. spetis ros. Scot. Bonum colirio fiat decocto ros i(n)
aceto & spongia intincta orificio s(er)ci appo(na)t(ur). Ergo vitor olo ros cu(m)
plane masacis ut ros & aceto ad dug(?) sificari. Item e(m)plastrum ex ros
aceto & albumine ovi fem & si stoi potum ad id(em) valet. Valet etiam si ventris   q dysinteriam
potui & venes (con)t(ra) fluxum ventris & ad fluxum dissintericum (con)t(ra) 2(am)
ros cu(m) plane masacis si fiat & p(er)ea bibat aq ros dyathos imo
tu (con)t(ra). Ergo loco dyathos pono dyarodon (con)t(ra) dysuriam & liet(ar)g
puenieris ex desicc(um) ult. (con)tere 2(a) ros stropi & cardiaci (con)t(ra) aq
ros & facies in appoga. ... e si e extra ea ad id(em) valet plus ros
i(n) ovo molli. Scot. dysenteriam valet oleum ros i(n)tractum & ple valet si addit(ur)
plus sandal. albi & rubei & id(em) valet (con)t(ra) sudorem ex(?) ... poro   q sudorem

Iam in sapore eius e(st) stipticus

& ro retinz ventris ... & e pauca stip. in eo ... i corne
eius ... e maior stip ... & e ... q frumitu & qu
... egent ... p(ro)p(te)r p(er)ictores ... i ... p(ro)p(te)r fluxum
... si ... tota ... & a ... sit ... rizi ...
dissolva(tur) & fiat ... aq ... & da in potu & ... eius ...
... & qu ... ad cibos ... q ... decoq(uitur)
i aq pluviali ... ad mollicie bona ... lac ...
e & ... bulliat &c. ... coed. ad p(ar)tes pass. Ca i p(ar)
... i 2o q de alb & ... melior ... q ato
decoq(ui)t(ur) ... dissoluto & ... & ... mitigat
do(lorem) ... qu mola ... & cortu ... coed.
cortu ... ad colica. Ergo ad dissinteriam ... & ad dysuriam   q dissinteriam & dysuriam
& si come(datur) ad lact & 2 ... cortu ... & ang ...
... si cu(m) eo ... lethargicos ... & cute ... pauci   lethargicos
e ... & ... & qu come(datur) ... & ... & ...   ...

Copletu inspissat e bon ulcib3 incisis (et) putredinib3 corp q bibi(tur)
(et) q sit elixat cu eo (et) inb. q e ex eo e maius gsterius noc3 gstipat
(et) collect (et) gsuet pati colica ventris sing (et) asto valde dispendit
(et) opilat Cort. h3 ad latus amigd. butro vl olo vl bo pig
(et) coq sr digit bo (et) multu dat nutr (et) lanbe gnat sang
(et) no opilat

ruta — Ybeta herba e vel. Cort morphee albe q pot sr ea (et) ipa
dat (et) i potu cu mellicto hutib3 saciatur vl fluxibus me-
brorum (et) radix eius h3 virtute pnd. Qui bibit cu mellicto (et) gst
ycterice sanat (et) paliss (et) sic inigr. vir qsp multa (et) fortiss sang3
(et) oz cautela in die potois sue q bibut alig exsiccati eius cu
sal. gfert morsib3 venenos (et) q sucus eius cu spongiis repleuit
apat spleis (et) q radix eius sbit pnd. th (et) deicit fetu (et) q cu
aceto misce (et) linit sr maculas alb. curat eas

Alio mlte sr spes.

Incap cu bochor (et) pustula vl eminencia q sol3 i nap s
euenit sal mixt cu vituli adipe eplast gst (et) cet gst cancru sistule
q est i exp(er)icoib3 utrg gst educ no difficil eradicatoie si sal
gemma addat cu agrisco (et) muabol. iij. tu dr carnis mort reddat
(et) ab sit p(er) (et) mundiff sto (et) gst eius do. Infucie pannu debet si
vj. pt sal armoniaci (et) j. pt caphore gstat cu aq ros (et) soli
expo ut aq gsumet (et) sic fiat p iij. vl p iiij. dies (et) pca in
sacco lino vl plures petor gstat cu olo sabucio In oclo carne
superflua exsiccate aufert (et) unglam i eo h. intelligo sb oclo cu
e sanguis mortuus i mg vl liuid ex percussione sal. cu melle
mixt (et) appont gst Ido intelligo liuor ex percussione sco posse co-
sic. Et sal mixt cu olo (et) mell. remoue3 uestigia percussionis
nigr in oclis addicos sic. panny (et) ungla (et) cad putida. et
stilla ab spes sal. aufert gsuit dolor aurif gst sal mixt cu a-
ceto (et) cet pt mistrui cu sulfure (et) mell similit apab3 (et) amig-
dulas (et) cpi hntur ad gingivas sal cu mell mixt gst ad fluxi
bi. cts

p sal gemma

gingivarum et ulcerum oris corrosiva contra sal coctum cum pinicis ordei vel farina eius
cum melle mixtus et emplastratus contra sic etc. Item ad albedinem dentium abstergendam et poliendam
sal coctum cum nitro pone. Frigmentum vasorum de terra absumitur contra sal saluele et
picula que portatur de damasco fiat dentifricium etc. Item ad confirmandas gingivas laxas
lingue mollificationi contra sal et hec est quia resolvit humidum et linguam desiccat hec ego sal
cum piretro, salem etc. 33° sinancie contra sal cum eo melle aceto et oleo mixtus locus
liniatur. Ad dentium dolorem ex putrefactione contra sal mixtus torrefactus et in sacculo lineo positus et
eo locus pacientis calefactus placebit sacculo. Ego recipio avenam vel milium torrefactum cum sale
etc. appono ydropisis caparis contra sal mixtus cum oleo et corpus est unguatur et qui sit e
emplastrum cum eo pedat dolor splenis dulcis resolvit spina sal salinarum qui extendit
sal contritum et positum super splenem separatur fleumaticorum vesticulorum maturat qui mixtus cum
origano et fimeto apponatur etc. contra morsum canis rabidi et plures babilonie formalis
impoluit qui sit emplastrum cum eo melle et oleo impetigo et serpigo contra sal plures eius confricatus
cum sapone et locus in balneo morphee contra sal locus prius confricetur et postea de solo sale
fiat ablutio sicco termino expuentium metu contra sal coctum cum oleo et panum
lenitiva sal superponatur etc. pluribus apostemata prius fricari unde confortatur sal sal sal bullitum
cum oleo den in loco sint iunctis etc. sal combustionibus ignis ponitur pluribus nervorum humorum
torsionem et acriori lacrimorum contra qui misceatur cum farina et melle et apponatur etc. contra
morsum lumbrici contra et cum sal locus unguatur cum sale mixto oleo et resolvit lassitudines
puncture scorpionis contra emplastrum de eo et pice liquida apponitur morsum serpentis cor-
nuti contra emplastrum factum cum sale origano ysopo et melle. Contra nocumenta ex superfluis
spiritis et frigorum pruriciosorum contra sal superfundatur cum pice navali vel cum melle combustioni ignis
contra sal sal mixtus cum oleo positus sal ipsum et non sinit locum vesicari etc. Item podagris

Salix est frigida et sicca etc.

In floribus salicis est virtus resolutiva et stiptica et sanat lapiditatem splenis
sal appositum per modum emplastri et tunc debet cum resolutione fiat dulci mollificatione. Apostema salicis
est quod extrahit sanguisugas adherentes gutturi et conglutinat vulnera recentia virtus
salicis fructus et foliorum est stiptica sal putredinem et desiccat desiccationem. Ocului lux salicis
pilos abradicatos capitis superfluos mundificare de cortice eius sal capitis in lavacro et sal admi-
nistratio sal pedes podagricorum contra eis valet. Dolor capitis ex calido causa pedat oleum in quo
flores eius sal decocti sal frontem et tympora in lavacro etc. provocat soporem et tunc dicitur dum modo i-
n non sit nimia siccitas et cum dolor aurium contra valet sal succus foliorum eius et cortex eius
cum oleo rosarum bulliat in cortice granati et calefactus et colatura in positis. Si aures ex
calore egerunt saniem mittitur aqua decoctionis eius contra valet sputo sanguinis contra siccus eius

w[...] conglutinat

sal [...]

[illegible]

vel cortex bibitus splenis duritiei et grossitiei confert. Si cortex salicis
qui est albus et medianus decoquatur in vino albo subtili et bibatur istud vinum
omni mane et repellit multum eas. Item fiat ʒ i. fol. eius in umbra desiccatum
pulverizatum bibitum omni mane cum vino albo omni intestinali ex porrecti dissenteria
confert. Cortex eius combusti in potu datus. Item plumbi vistea consolidat corro-
uata fluxui sanguinis confert. Si folia eius bibantur ex aqua decoctionis
sit ... qui ... sanguinis et confert fluxui sanguinis vomitum sanguinis expectat
confert emplastrum factum ex fol. eius recentibus ... passim ... quae ...
ulceros confert emplastrum factum ex fol. eius ... et pauco pipere et vino bene ...
aust. cum cortex eius comburitur et ... cum aceto et ... vatudas ... et ...
... de ... cum cortex eius sic ... et ... si ... quae ...
in manibus et pedibus ... eas et repellit ... plurimus ... in potu
datum cum aceto vel cum aceto emplastrum ... tollit ... sicut fol.
eius ad bibendum et tollit dissenteriam ... fol. eius media
aqua ... ego ... cum ... aqua rosae et ... aceti ...
palma ... [illegible]

Eupatorio apud quosdam ... palma ... episcopus ...
confert palma cum ... bibitus ... sanguinis tussim ... et ...
mitigat ... eius cum vino tepido datus ... bene ... et
emplastrum ... sanguinis ... et ... vinum ...
palma ... sanguinem ... passio ... et ...
alex ... cum vino ... et ... cum vino ... ego ...
decoctionis eius cum aqua ... palmae confert ... decoctio palmae et ...
... ego ... cum vino ad lavandum membra ... palma in vino ... et
cataplasma super membra ... multum ... et ... et ... explet
decoctio palmae ... ex aqua decoctionis eius ... confert sanguinem et ...
... fluxui sanguinis confert et ... et ... decoctio
palmae ... genitalium virorum et mulierum ... decoctio ... et
fol. palmae ... aqua decoctionis eius ... decoctio eius ...

Ambucus ... eius ...

... et ... et repellit ... in
et eius ... et ... sanguinis ... mala ... et
fol. eius cum ... in aqua et comeduntur ... olea ... et ...

ramulorum suorum elixate sic faciunt. idem de floribus elixatis idem dicitur. Sabucus
ca. et sic. in 2o gradu cortex principaliter operatur medie. secundo flores et fol. virtutem
habent diureticam et attrahendi et purgandi fleuma et cetera. primo. ego intelligo cimas
fomentacio vel encacisma factum hic [illegible] pro / capillos denigrandos qui fi-
unt ex eo et oleo liniment[um] [illegible] tinnitum et sibilum aurium si succus fol. eius in
aure distillatur et cetera. et ex vermes in auribus occidit. aurium a sanie mundificat si
succus eius in aure instillatur / dentium dolor cedit si fiat collucio oris cum eo / Ca-
tarro descendenti ad fauces et squinancie et angustio [illegible] confert gargari-
simus ex eo tussi antique et asmati que cogit hominem stare erectum confert cum
bibitur calefactus decoctum nova tussi multiplicant [illegible] [illegible] confert
inviamento magno / si ramus eius decoquatur in aqua donec remaneat 3a pars
et talis decoctio sumatur / ydropisi miro modo confert si radix eius coquatur in vino
et detur in cibo et potu in decoctione eius confert ydropisi / confert sirupus factus ex suco
florum et fol. et fructuum eius cum zuccaro ad hoc in lecto fleumaticam et decoctio
sambuci opilaciones splenis et epatis solvit. et idem faciunt fol. eius in oleo cocta
et cataplasmata et si de cortice florum et fructu eius in aqua fiat et aceto de-
cocto et cum illo et zuccaro confert lecto pleuritico [illegible] duram mollificat et dilatat o-
rificium eius et recipit omnes [illegible] eius cum coquatur in aqua et fiat sessio
ea [illegible] expellit sessio in decoctione eius multo magis etc. educit lapidem. remedium
confert si sumitur. ebuli dum tenere sunt cum foliis teneris et datur succus eius cum vino
in potu et ego de sambuco hic. sicut de foreis operatur que ebulus non ebulus
est debilioris operacionis quam sambucus

Sandalorum rubeorum albus etc. electo ex sandalo meliorum ex eo est citrinum pin-
gue et post ipsum est rubeum et est magis siccum et citrino et post ipsum albus.
Sandalum omnes species sandali sic frigide et sicce et omnes operatur et conser-
vant specie cordis et corporis dispositio in [illegible] et [illegible] et [illegible] accute et alias
multum calide et in apostemate calido et [illegible] et [illegible] corporis pluribus fluxum humorum ven-
tosacionem ad membra disponit capitis dolori qui fit ex calore confert si fricatur et in pa-
liatur cum [illegible] eius et aqua rosarum et parum camphore sic mixtis planus eius cum
oleo rosarum et parum aceti et datur vale [illegible] si fricatur et tepida in liniatur et epi[illegible]
confert sic liniri et cardiace cum [illegible]. confert cum aqua rosarum et camphora si in regione
cordis liniatur vel epithimatur. capitis dolori et destempranti caliditati ad oculos confert cum

ipsi pulverizatum cum medietate saxifrage misce et confice cum albumine
ovi et pone super tympora etc. sede et cum pectinibus destruere cathari adeo
flumen et dolorem hec depurat. albo Contra fluxum sanguinis narium si fluit ab
ere epithime ex cum pulvere rubis et succo solatri et confice Contra sed
in se. fit syrupus de pulvere eius et unguento provocatur in aqua infuso et ego
appono de albo vel citrino Contra podagram Recipe pulverem sandalis et
misce cum succo solatri vel sempervive aut portulace aut lenticule aque
et appone confice podagre calide et apostematibus calidis et pectoribus humoris ab illis
membris etc.

Sanguis draconis etc. Contra fluxum sanguinis narium confice si pulv-
is eius naribus imponatur et nares stringantur et pulvis adhe-
at rupture ventris et ex eo et albumine ovi et aqua rosacea fiat sinapis-
ma contra fronte et tympora Contra emoroydas pessarium si fiat de eo pessulum
fiat pille ex eo et gummi arabico et aqua ordei in fusionibus dragaganti quibus in
ore tenetis post transglutiat si vero fiat vitio intestinorum detur pulvis sanguinis
draconis cum succo plantaginis coctus fiat in dissenteria si fiat vitio superiorum
intestinorum et si fiat vitio inferiorum intestinorum[illegible] cum dicto succo per clistere ad
[illegible] aqua rosacea et emplastrum fiat super pectine et renes cum pulvere eius
et albumine ovi et aceto ad restringendum aqua fiat suppositorium ex pulvere eius
et succo stringuinitatis etc.

Sarcocolla Gal. etc. Restringit fracturas et incarnat ulcera
et mundificat ea cum melle et quod miscetur cum albumine ovi aut cum
lacte et desiccatur et postea teritur et tractatur et consumitur in pulvere confice obtalmi-
ine Sarcocolla est arcana valde perforativa quia medicina tenens ulcerum
et ideo in cura obtalmie competenter magnam et virtute potentem et aufert lip-
pitudinem oculorum qui sunt obtalmici et non fuerit ita a[illegible] medicina
mayorie quod miscetur cum anulo et zucc[illegible] albo et poto eius ad levandum
ventrem [illegible] mundi oculos et [illegible] ad purgandum fleum grossum [illegible]
[illegible] et intestinis et [illegible] et in genibus et [illegible] apud eos [illegible]
aliquantulo tenere et forsan excoriabit intestina et inducet temasmonem
et forsan excoriabit oculum propter suam acuitatem et ita nocumentum facit corrosiva
acuitate et glutinositate qua eius rei [illegible] obviat adhibet fortiter [illegible]
[illegible] in potu detur et [illegible] et si fuit [illegible] etatis complete inducit in eo
[illegible] Et est medicina subtilis[illegible] omnium [illegible] retentivum

et putredinem antiquam et mundificat ea et generat carnem in ipsis et consolidat ea
Est et alia species eius et est gummi et appellatur olibanum et est purum [illegible] et est sub
rufi coloris et amari saporis et melior est quod frangitur et adulteratur cum gummi
quod miscetur ei Contra fluxum ventris ad dolores et contra fluxum sanguinis narium confert
emplastrum fiat de ea et albumine oui fronti et temporibus superponatur Si ipsa confricatur
tur cum rosis et sole exponatur et hoc pluries fiat si post oculo maculam consumit o-
culum clarum reddit [illegible] mixtum ipsum oculis obtalmie et lippitudini
prodest [illegible] sanies plumbi [illegible] et [illegible] [illegible]

Czamber [illegible] calidum est in tercio

et adiungitur [illegible] et est [illegible] eius ad conservacionem similiter
[illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] est [illegible] quod eius [illegible] [illegible]
est quod [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et expellit et expellit [illegible] et purgat membra interiora et facit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] et [illegible] [illegible] et maxime [illegible] et [illegible] est [illegible]
expellit [illegible] et inflaciones et torsiones et facit [illegible] [illegible] et expellit [illegible]
quod [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mundificat [illegible] facit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] facit plures [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] vide operaciones [illegible] ipsius [illegible] de cymino [illegible] [illegible] in [illegible]

Sparagus calidus est

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] de tenerimis extremitatibus ramorum eius [illegible] [illegible] molles et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] radices eius [illegible] decoctio radicis confert stranguirie et ictericie et [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] confert decoctio eius [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] confert dolori dencium et [illegible] eius [illegible] [illegible] facit operaciones [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] eius [illegible] [illegible] [illegible] et dicunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] eius est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facit nauseam [illegible] [illegible]
[illegible] sparagus est [illegible] [illegible] fructus et semine [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] fructus
eius et semine [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] fructus eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ramorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] confert opilaciones splenis et epatis [illegible] et
dissolvit et confert [illegible] [illegible] et [illegible] et confert [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

&

semus eius sed 9 predicta siunt parum i medicinis seme ponitur ad d:
vel spargi hic est q. ¶ Verius ytalicorum e quidem comitibus spergi dico
sut tenues parum tote 2 olo 2 modico sale appositos 2 hec fiunt apt
bentes mollis 2 # opilatos splenis epatis 2 renum sed dolori demandi
sto vent 2 intestinis epi splem 2 renibus toliter ytalice fuatur sparge
dispone dolori lumborum taliues occide ertsit ex cornibus est vitule tu de
morsum eius 2 c.

celimonem e frig degne volubilem facientem lac 2 folia eius sunt

admodum sagitte alate Ergo dico sed sint sagitte alias thus 2 e est
in partibus tufuntrinis 2 contre dispone 2 non cultum Et non apertos eius
e melior q 1a que est in tufuntrinis partibus ¶ Et dix e de maleris q
e genus solutiorum eius sup omnia solutiva 2 e solutiuum anthonomatice
a2 scamonea siccum ul lac de te libe coltum in diebus caniculis 2 soli in for
tis pmis desiccando expo 2 melior e anthiotena 2 armenia 2 lauda
tur antiqui eam 1 b. ppc sed prima e ut sit in co e ela 2a ut cumy
salina ul aqua tangitur resolvitur in album sicut lac 3m q fingibilis sit
4m q sit sbamal sapore no multu abhominabile 5m q sit boni odoris
2 no abhominabilis Quae vero alterius ppc sed no e boni 9 fuit pa
nos vigintam 2 quanto antiquior e tanto debilior ¶ Scamone po
purgat colera 2o flem 3o melia cum p ¶ Et no q ppe e ad accedere
purgat colera 2o flem 3o melia cum p ¶ Et no q ppe e ad accedere
alias medicinas 2 sit eu qualis uno medici in solutiva por elez tende
cualente ut si cu mirabolis citrinis ponitur purgat colera cum vero fleu
cum ebore nigro melan sed viz eius e ca in 3o 2 sicca ad 3m gradu
2 e i ea vini de acrum te qua in planta sunt 2 ipsa quidez e ab
sesimo nisi sua resolutiva sed attrcione extendit cum attracto ex
tendit usquez ad remota mebra 2 educit colera cum for 2 attrahe
ea 2 assangue 2 venis vehemet 2 eius opatio est sicut opatio furiosa

2 ipsa e inimica cordi epi sto 2 intestis 2 ideo filius serap dicit
q pulsi melli sto qua solutie medicie omnis 2 mesue dicit q est
sunt i ea que magna i corbus faciunt nocumentu primum in ea ventositas
mordicatio 2 hic fac a sto subvertiorum 2 nausea 2 ejulatio labore sem
Secundum no tu e q i ea e caliditas 2 acuitas abiles in flamma
2 hic fac fac in fe. calide 2 in siti 2 hic propone q potens ea adh
dispositus e 3m nocu tu e eius eius q vehement 2 vehemet apit
2 dilatat olfaria venarum 2 ppl fac calide in fluxus venis in
moderatos 4m nocumentu eius e q i ea e sebositas operans ad ex
coriation visceris 2 ppl fac dolores acutos 2 punctos 2 fac

cardiace indigestionis et tenasmoni. Ultimo eius nocumentum est quia impinguit lesione cor-
di capiti stomacho et intestinis ut dictum est et quod est tertio potentia sicut nimium ut uterus totius cor-
poris toti corpori in sua nocumentum. Rectificatio eius est scamonea atque similia, propterea
quia ultra et [illegible] sua nocumentum eius tollat hic mesue. Dectostimus in eo mor-
dicatiuam tollitur sicut in accionis pomo decoquatur quod digerit spiritus et maturat et eius
succos viscidos et mordicatiuos resoluit et excludit et si addatur in decoctione eius quod
mecostes resoluit et comprimunt ut dictum galanga sicut feniculi sicut apij et silia
preter eius est nocumentum tollitur acuitas et in flato quia in ea est tollitur sicut in decoctione
eius ponitur muscilago psillij et aqua et carnes prunorum et succus rosarum et aqua violarum
et violis recentis et violaria hic exstinguit acumen et in flatoris eius et liniunt
et infundat et oleum rosarum et violarum et succus sicomorum miruorum et violarum sicut in
eius decoctione facit hoc est et mastix et spodium et similia faciunt. Debe-
litacionis eius et dilatacionis et apertionis orificiorum venarum quod fit per istis proporciorum
et resolucionis fortis quod est in ea tollit autem mucillago quod [illegible] stiptica et ut aggregativa ptrium
membrorum [illegible] et resolutorum ut venarum stomachi et intestinorum sicut est mastix
et scatonum et 3 [illegible] eius aufert sicut facit acumen eius et fortitudinem eius comprimit
et ora venarum stipticando et aggregando confortatiue et mirabolanorum citrini sicut mira-
bolanorum in [illegible] aloe sicut hic mesue Et ego dico mirabolanum
sicut admixtionem per duas [illegible] in eis infusionem et ego infundo eos in aqua
rosarum et in effusoribus citrinis et mirabolanis desiccatur eos [illegible] sicut aloe
paciencia non [illegible] per se aloe [illegible] ei mastix bidellium et dragaganti
quia aloe hic dicere apie distat venarum. Benivolitas quod est in ea ex se
excoriat intestina et sicut scamonia dicitur in visceribus morta sicut plus excoriat
et fortius dolo restat et dissentericam cunt et tenasmoni [illegible] ad auferendum
id nocumentum competit mucillagina quod facit ea cito egredi intestina et talis est muscilago
psillij et carnes prunorum quod lubricant intestinas et ea quod sunt in eis sicut mucilla-
go consimilia facit ea cito de intestinis exire ut est mastix et atonium
et sicut similiter per mucillaginam et prout cum [illegible] dicitur et mirabol. sicut invenari
hic per infusiones eius ut dictum est. Corrosivitas eius acuminis mali [illegible]
res [illegible] et [illegible] sicut est dragaganti bidellium et oleum rosarum amigdalarum
aqua ea bibitur per mucillaginam frangit audaciam eius et debilitat ut hic eius
hec mesue per in [illegible] superioris scamonee [illegible] aqua ea tem

admixtis fuit mucilago psilii vel succus acetosorum vel pomorum silve-
stri bonum est quod probavi nota Sibtinus in capitulo de sc. citana dicit quod scamo-
nea data vis inventur fe et acuitur colera que phibetur in se et ipsius fe et
in calefactione corporis et in et eius dissolutione eius et fortale nomentibus et partis fluxo-
bentis quod fluxo sangui inducit et fortis constipatis et ceteris febris quam contin-
ciferu et post modum inducit dissenteriam / exprimis et malas eius quod in imprimit
nota cordi epati et stomacho quod sit minus utilia et aliis membris applicabitur tollitur si
cum ea medicine membrorum eundem conformativa misceantur sicut medicine cordiales
et epaticales et stomaticales cum ea sunt admiscenda et hoc ea vel fera sicut quod res exigit
eundem sicut rose mas mastix berberis spodium sandali lignum aloes
gariofili et ceteris quod plura quod hic non oportet narrare hic supra sicut aniseque /
cyleti sicut modi quibus diversi diversi scamoneam rectificant. Gal. posuit
septuplicato ipsius de mana et triplicem eius de succo rosarum post hoc de cotta est sca-
monea in pomo et ibi eam tunc modus rectificandi kauli et iterum posuit cum p-
dictis septuplicatum glutinum psilii et fuit bonum et iterum addidit medicinas corpora-
les et aliis pro rebus exigebat hic Gal. et est mesue / Rasis hameth
accipe scamoneam et duplicem eius florum viol. et medium ponderis ipsius
liquiricie et in bolum olo rosarum et fac cristico ʒ. j. et dosis misty j. et est
in mesue / Paulus sicut rectificat cat ℞. pipis lon. ʒʒib et amisi
pdf. j. et admiscere cum ea in decoctione ipsius in pomo acetoso posito h.
remotum nota ipsius et est mesue / Alii dissolverunt scamoneam cum decoctione ploco
minime et pauca specia post in bolum eius in olo rosarum vel olo de amigdal-
et decoctionem corpus cum fractis i. leviter et lento modo // Et nota quod impetuositas ig-
in coctione sca. addidit ei ad malicias alii miscent ipsam pulverizata similiter
cum aqua ordei et sic permittunt per tota nocte et cum ea aqua in sca. a-
sumunt medicinas vel colature dicto misce si debilis est pacient dicit ut quod
sit dari post debilitas sine molestia et timore et cum data sit quibusdam acute
febricitantibus ut dicitur cyleti apotecarii moderni conterunt eam cum gummis et coquent
et imponunt ad pannum lineum vel plus ligant bis sed pannum cum sca.
et in pasta volvunt et ad furnum ponis accip panis extrahentur ponunt
post quod sicut cotta fuit et in fractam voluit dragagantum et cum ea medicinas laxi-
tivas acuit sed et decoctio est impetuosa sed existu panis cum calore
lento decoctionem sed sic faciunt ad vitandum labores aliis et expensas.
Alii admiscent cum sca. tum fiat quod ipsa est et quanta pro ponderis

eius de spodio et fiunt inde trociscos et dicunt eos bene rectificata et trociscos
ad ea que oportet pestiles. Alij fiunt medice eius rosata pulverizata
et cum mussillagine psillij fiunt trociscos et sunt boni trocisci in distempe
ratione rectificata pona in antidotario meo et ideo hic non posui. Sed de rectifi
catione scamonee sufficiant licet plures et pluriores modi recitentur ab
alijs quod medicina scamoneata non debet dari in causa frigida. Unde in bi
cinio in scito et notetur quod scamonea non debet ullo et fortiori tempore quia ex
subtilitate sua et virtute adheret villis stomachi et ibi faciendo moram ex
calore sua et scoriositate curret dolores et excoriationem. Dosis eius secundum mesue
est a granis v. usque ad grana vij. et in scap dicit quod communis eius dosis est
a sex granis ordei usque ad xx grana qui sunt [illegible] et precipue caveat
et qui dispositus ad se et per hoc stomachi vel corporis debilitate et quibus oportet exercere
labores aliquos vel iterare vel motu forti et superbi [illegible] et [illegible] et
egentes vel sub pennia vel domo constituti ita quod se regere non possunt
[illegible] quod oportet [illegible] natura [illegible] potest expectari utile dare scamonee
cum [illegible] otiis [illegible] frictis potatio multa [illegible] ciborum [illegible]
[illegible] magis est et omnis labor et potatio vini et aque frigide et
[illegible] sit ab eo qui scamoneam sumpsit. Nota quod [illegible]
scamonea non debet [illegible] diureticis [illegible] diureticam [illegible] ad vias urinales
aperiunt fortiter vias et fiunt [illegible] et scamonea [illegible] per ea nimis efficatur
ferox et ideo non [illegible] [illegible] multum [illegible] de [illegible] dulci et ibi
[illegible] multum est de scamonea et multum adiuretice [illegible] et
[illegible] in alphabeto meo in diuretica [illegible]
[illegible] si cum oleo rosarum et aceto misceatur et inde [illegible] et in scap
hec dicto in scito dolore capitis [illegible] [illegible] capitis dolore et cum aqua
difficile [illegible] si coca [illegible] et pasta de opio fiat cum succo
agreste trocisci et [illegible] resolutis cum aceto et [illegible] omni administrata
et [illegible] et [illegible] in [illegible] in mesue [illegible] dolore dentes et
corrosione si in loco doloris [illegible] et [illegible] trociscos resolutis cum succo
opij de [illegible] et in hoc [illegible] [illegible] et si in [illegible]
non potest opium et loco opij ponatur castoreum et cum succo [illegible]
[illegible] resoluta [illegible] in [illegible] in parte [illegible]
capitis [illegible] in mesue [illegible] si [illegible] eius [illegible] cum aceto fiat
emplastrum in scap. etc.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

ex ea et educit fleuma multum confert egritudini in qua clauditur cutis / Dyaphoresis
[illegible] cum bibita fit. Semen eius educit fleumaticos. Et acuta mala expellit.
accidunt ut ardor et asperitas gutturis et suffocatio [illegible] ex sumine ea multo
fiat mellicton et de ambulet non dormiat [illegible] / Dolor dentium sedat
si fiat ex eo solutio cum aceto decoctionis [illegible] cum [illegible] et aufert [illegible] [illegible]
Pruritui confert et pediculos necat si semen cum [illegible] et cum oleo et auripigmento
mixtis locis inliniatur. [illegible] Semen omnis [illegible] et ut semen cum [illegible] cum
argento vivo et [illegible] porcino mixtis liniantur anglos qui habent pediculos mul-
tos pertas ad carnem incidat et ea pediculos [illegible] mortuos /
Bulla id est [illegible] nigra ex eo cum [illegible] de [illegible] confert si semen [illegible] cum
melle et locis illiniatur / caput purgat et fleuma deponit de [illegible] vina desic-
cat [illegible] phthisis si [illegible] decoctionis dulce [illegible] cum gargarise-
tur in [illegible] lumbricos necat pluris [illegible] cum melle supposita [illegible] in [illegible]

Scabiosa alopicie [illegible]

cum bibitur balneum [illegible] decoctionis et capsi barbasti [illegible]
[illegible] clarificat [illegible] cum oleo [illegible] [illegible] / [illegible] cum
bibitur [illegible] iii. [illegible] confert lepre et fleume [illegible] / [illegible] cum bibitur lum-
bricos necat [illegible] / Scabiei confert si expressus cum oleo et aceto fiat [illegible]
et locis illiniatur [illegible] / [illegible] confert scabie [illegible] cum [illegible] [illegible]
bibitur et [illegible] fit [illegible] / Tumor [illegible] et [illegible] confert si
fumus vini decoctionis cum [illegible] [illegible] et herba cocta desuper cataplasmetur.

Camina [illegible] [illegible]

confert [illegible] vel aqua decoctionis cum [illegible] [illegible] ad livorem cutis faciei
vel alibi [illegible] emplastra confert [illegible] / [illegible] cutis faciei [illegible]
[illegible] mixtis confert [illegible] / [illegible] [illegible] ex fria [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] decoctionis cum [illegible] confert [illegible] / [illegible] [illegible] et [illegible]
confert fomentum [illegible] regione [illegible] ex vino et oleo decoctionis [illegible] cum [illegible]
[illegible] sit cocta et [illegible] cataplasmetur super [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] ex fria [illegible] fit si [illegible] aceti decoctionis [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]
et si herba [illegible] decocta [illegible] cataplasmetur et [illegible] herba cocta sedat vel
[illegible] decoctionis [illegible] multum confert [illegible] / [illegible] [illegible] qui fortis [illegible]
[illegible] et educit [illegible] mortuum / [illegible] [illegible] et [illegible] mortuum educendi
confert si cum vino [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

eius et fermentatur fit. h. et ipsa supposita vel iniecta / Ulcera putrida mun-
dificat mixta cum melle et apposita in fistulis etc. d. mat. valet ad dilatandum
et consolidandum valet. erisipile s. pap.

[S]erpentaria Gilberti libro 4o capitulo de fastidio d. quod serpentina
supra serpentes in ventre occidit. Faciem nitidam et decoram facit
si cum pulvere radicis eius pluries in bibito et ad solem pluries desiccato et usto
cum aqua rosarum vel mixto fricetur. Et in burgarius etc. / Ego vero pono in
dicta loco et infusio in aqua florum fabarum et aqua [illegible] pluries in unum radices
exsiccatum et retinere limo facere et perficiatur etc. / et aliqui de pulvere radi-
cis in aqua fabarum mitto pluries et cerusa ac sangvis porta clausa facio
burgarius et confert ad perficiendum faciei / Auditum expertus huius impeditum emendat
si succus radicis eius cum oleo muscellino auribus instilletur etc. / Ego facio
cum oleo amigdalarum amararum in oleum muscellinum non habeo / Visus oculorum cla-
rificat et pannum delet pulvis eius radicis in potu etc. / Suppositum educit
vel folia eius prout et fetum eicit si succus eius succus potetur et cum decoctione
foliorum fomentum fiat etc. regiones viri opi. / Emoroydes desiccat
et consumit si cum fol. coctis cum cataplasmentur etc. / Impetiginem et impetigi-
nes confert si locus fricetur cum pulvere radicis eius etc. / Ad apostemata maturanda et
rumpenda decoquitur fol. eius unda et supponantur etc. / Succus digestive sine
serpentarie si eo corpus inungitur serpentes non tanget etc. / Virtus eius est in 2
sic. in 3o gradu et est virtus 2a sublimata et resoluta et 3a virtus quod prout. Vir-
et [illegible] in [illegible] eius est [illegible] h. in [illegible] et melior est quod crescit in locis petrosis et sic
Dolori capitis confert et est litargie si coquitur in aceto et misceatur cum oleo rosarum
et sic capiti piciatur in [illegible] / Cor. [illegible] valet si in testa calefiat et in sacello
ponatur et sic capiti ponatur etc. / Stomachi infrigidati calefacit et confortat vinum decoctionis
eius sumptum etc. valet epati et spleni etc. / Stomachi dolori expertum confert vinum decoc-
tionis eius etc. et in amisi etc. / Tussi confert vinum decoctionis et liquiricie etc. /
Vomitum sanguinis sedat cum in potu cum aceto de eo 3. in. sumitur in [illegible]
eius prout et vir. si in potu sumatur etc. confert dolori dentium et attritionibus musculorum
et sui corporis et apatibus epatis etc. in [illegible] eius decoctio in [illegible] apatibus epatis / Renes
calefacit confortat et mundificat. fomentum aqua decoctionis eius et confert sanguine et
dissolvunt etc. et rel.

[illegible]

Emplastrum Gal. herba eius est calida et sicca, sapor eius stipticus. Virtus eius triplex: prima est virtus qua constringit et desiccat ... paucam. 2a virtus est qua repercutit. 3a virtus qua confert erisipile et apostematibus calidis et apertionibus ... in principio. Oculorum apostematibus calidis confert emplastrum ex ea in principio et fit ex ea coll(irium) ad emplastrum et confert in obtalmia ibidem. Fluxui sanguinis narium ... ex ebullitione sanguinis in capite ut in iuvenibus fit in estate plagella in succo eius intincta et aqua ... fronti et gutturi supposita ... et aliquis ex pela ... confert apposito ... non mixto cum oleo succo rosarum et aceto forti et aplico fronti ... capiti ... confert si plagello intinguatur in succo eius et aqua et capiti apponatur et confert ... Si herba ipsa cocta cum plasmetur ... apostemata ... confert ... in spissando ... Fluxui ventris et intestinorum ... confert si in potu sumatur ... succus eius stipticus ... Fluxui ... retinet si ex ea fiat ... vel passivum et ... si detur in potu cum vino in principio. Podagre dolorem sedat emplastrum ... ex ea et ... si supponatur in principio. Combustioni ... confert ... fit emplastrum cum ea in principio ... ex succo eius et oleo rosarum et cera fiat unguentum et ... primis diebus non ungatur locus ... cum ... et ... locum ... unguentum ... fiat evaporacio ... et post ... dies locus inungatur hoc unguento et confert ...

[illegible] Semen ... est calidum et ... resolutivum et ... stercus columbarum est calidum et fortius ... in principio et non ... stercus aliud ... herbas et ... cum ... recepta et aplicata locis dolentibus vel apostematibus ... desiccata et resoluta et magis mollificata ... desiccatum et aliud ... solidum ... et ... stercus ... resolutivum ... non ... in ... dixi ... solido et sicco ... aliud stercus ... stercus avium ... ossa non est magis resolutivum ... stercus columbe quod ... stercus avium ... est minus resolutivum et desiccativum ... stercus avium ... ossa et stercora columbarum ... minus resolvunt ... desiccata. ... columbarum gallinarum ... quod desiccatum ... et confert ... cum melle et ... cum eo gutturi et palato et datur in potu in principio.

Sicut enim porcinus est calidior temperate et humane carnis appropinquat et ideo por-
ci debilis calidus est. Sed homo ita stercus porcinum et per consequens debilis
et est resolutivum et calefactivum stercoribus aliorum animalium preter quam stercus hominis. Competentibus
sagittarum aptatione confert si desiccatum stercus apri detur cum vino et aqua etc. confert dolori
lateris antiquo et [illegible] fluxum sanguinis de naribus confert si succus porcini stercoris
recentis [illegible] naribus. Verucis confert si locus liniatur cum stercore porcino et aceto mixto
et confert carnes superfluas [illegible]. Combustioni ignis confert cum stercus ovinum cum
oleo rosarum misceatur et super locum ponatur etc. consolidat excoriationem [illegible]. Apostematibus
frandulosis ut sunt dolor [illegible] confert stercus caprarum
si misceatur cum farina ordei et aceto et super locum ponatur [illegible] et hoc maxime in
corporibus duris solidis ut sunt corpora rusticorum etc. confert duricie splenis et ydro-
pisi [illegible]. Ycteritie confert stercus caprarum maxime silvestrium cum cum vino bibitur
[illegible] et fetum expellit cum bibitur cum [illegible] ad hoc convenientibus ut sunt
spicanardi folia indi et similia [illegible]. Antiquo fluxui [illegible] stercus
caprarum [illegible] cum oleo misceatur et in [illegible] fiat [illegible]. Fluxui sanguinis
[illegible] fluit confert si stercus caprarum misceatur cum aceto [illegible] non dicit.
Alopicie confert si stercus caprarum comburatur et misceatur cum aceto et [illegible]
oximel et locus inde liniatur [illegible]. Podagre confert cum cum stercore caprarum
et sepo [illegible] fit emplastrum [illegible]. Morsibus venenosis et [illegible]
[illegible] confert cum stercus caprarum decoctum cum aceto vel vino et super locum ponatur [illegible].
Sciatice confert si lana in oleo intingatur et in ipsa frustum stercoris caprarum inflammatum
ponatur et [illegible] in medio inter pollicem et indicem ponatur etc. teneatur donec patiens in-
[illegible] [illegible] sedatur dolor [illegible] arabica
[illegible] ydropisi confert [illegible] cum stercore bovis [illegible] in olla no-
[illegible] ydropisi confert si [illegible] emplastrum cum stercore bo-
vis [illegible] confert [illegible] bovis [illegible] et [illegible]
Apostemata [illegible] stercus vaccarum [illegible] cum [illegible]
[illegible] confert [illegible] apostemata [illegible]
stercus vacce cum aceto mixtum et appositum [illegible]. [illegible]
[illegible] confert [illegible] stercore bovis [illegible]
[illegible] confert [illegible] stercus vaccinum cum aceto emplastratum
[illegible] Et non [illegible] stercus bovis [illegible] mollificativum [illegible]

herba cocodr. viridi et qui comedit fenum uel stercus eius desiccatum et resolutum et
attritum et pp hoc confert puncture apum et zambor. insap/ Cimices simul et
culices fugiat suffitus stercus de stercore bouis insap/ Illius fig. abstr.
stercus eius uel asini combustum et non combustum cum aceto mixtum insap/ puncture
scorp. confert iuuatiue magno stercus azini fenum comedentis si cum vino et bu-
tiro misceatur et apponatur insap. Contra colice cum si sumatur in potu uel supponatur
si infimum iuxta locum dolentem et oz quod eligatur album stercus quod reperitur super spi-
nas uel super plantas alias hoc insap. pla. i. dicitur ex pura destroe lupi
quod non poddo bugthu pap. dicens quod in hoc certum est dedi stercus lupi in potu et non
peruenit ei dolor hoc i. Stercus canis colectum in diebus canicularibus siccatur et datur
in potu cum vino et aqua et stringit ventrem insap. hoc videtur incredibile cum sit resolutiue
uirtutis et misceatur cum melle et in linctus gutturis extergit et palatum oris et datur in
potu ad bibendum et confert squinantie expertum. Ego do mirg pmo look et nr
paralate resolutis et melius sapit dicens quod stercus canis comedentis ossa est album
et desiccatur et curat squinanciam et apostema gutturis hoc i./ Est mirg cum quod stercus
columbarum et administratur ad suffumigium quod fit extractione frigoris cum miscetur aqua
et aceto et datur in potu et iuuat forti iuuamento. na fit. euomere et fit. cum
bibitur cum vino in dosi colice insap/ Stercus galinarum fit quod dicta sunt in principio de
stercore columbarum ut quod de bilioris operacionis et est ppe conue illi quod supposuit fungos
mortiferos et huius colicam et cum sumatur ad potum et olib. et aqua mell stringit
lapidem et cum fit cum eo suffumigium in frigiditatibus ventris. eorum insap. et
miscetur cum farina ordei et aceto resoluit scrophulas et soluit apostemata matura et
cum misceatur cum melle et pice liui cum olio teritur curat
combustionem ignis/ Stercus columbarum volatilium cum administratur ad sinapi et nastur-
cio et si ... fit. quod est calidissimi et maioris ... ut podagr. emigranea
poda... flebotomia ... ventris et ... et maioris stercus desiccatum hoc
insap/ et Ego experimentum medicina de fimo columbe in meo antidotario confert po
dagr. Stercus murium melius est resolutum ... et ... in suppositorio ...
ad laxandum ventrem expertum

Incipit e ca. et sic. in me. in ... et ... me... feme p s.
annos ... et ... cum ... sinap. uel napei uel napeos
et hec uirtutis dissoluendi et ... et attenuandi hoc i. Similiter
...

Margin notes:
quod frigidus colica
lapid. frangit
combustio
experimentum
...

nalibus in pocione etc. ꝓ q. sap. dicit. ypsie [?] confert epileticis cos [?] conterat et su-
ffumigacio mirre. / Litargie confert si capillis rasis fiat emplastrum cum eo super caput
in sap. / Auditus confirmat et tinnitum confert in sap. mollis [?] rad. no dic. [?] cum pro-
cincto [?] coquitur ipsum ad huc ... cum aceto decoctionis eius faciunt auri-
suffumigacio absentiam [?] nisi et pruritum palbarum [?] confert cum tritum et mixtum cum
... in collirio in sap. / faciei mundificat et liuorem ... oculo
aqua et melle et fit in collirio in sap. / ... et limore [?] ... cum oleo et cera
seu maculas aufert cum mixtum cum melle et adipe et cum oleo et cera
dissoluatur et in locis liuidis in sap. appositum antiquos pulmonis et apostemata ...
dissoluitur et in loco [?] in sap. ... et in fit gargarisma
et lingue confert cum tritum et cum aqua et melle miscetur et in fit gargarisma
in sap. humectat ... et frenum [?] confert ... decoctionis eius et draganti etc.
ꝓ hic ergo ... gargarisatum et post ... ne nimis exterminet uel
... ascmati et glutinoso humori ... antiquo confert ... decoctionis eius
... epatis et splenis opilacioni confert si detur decoctio eius et
et stomachum ... etc. ꝓ. Sciatice confert si
radices ... et mell. etc. confert ... loco flatus etc. ꝓ Sciatice confert si
miscetur cum ... et si loco ... donec rubeat etc. confert ... splenis
et ... dolorem ... matricis ... sap
ch. ... decoctionis eius etc. ꝓ. Ergo de fol. ... herba
hic ... cum ... ad h. ... cum eo et rebus que-
hic fa. cum ... ad h. confert ... cum aceto coquitur
fiat emplastrum in sap. / rubici [?] ... et impetigini confert si cum aceto coquitur
et locis in ... apostema maturat et rumpit si ipsa herba teritur et cum ...
pugia [?] miscetur et superponitur etc. ꝓ

psillium est ... dicitur ... psillium ... purgitos [?] uentris
et leniter ... ... et absterget ... et ...
capitis ... et fol. eius ... laxatiuis ... eius humectat et sic
et ... cum ... et sic ... in sap. oculorum lacrimas
... aufert cum ipsum in aqua ... donec aqua ... et
in panno ... et apponitur etc. ... cum ... emplastrum fiat in sap. etc. ...
... optalmie ... et dolori capitis ... ibidem ... magna ... cecos
... hic Burzen ... et confert si ... de ... ipocondria [?] ...
eius in sap. laxat uentrem ... et ... stringit
uentre et ... eius ... de psillio ... in ... donec ...

muscilago eius et bibatur cum zuccaro albo et cum [illegible] et zinziberi in sim-
pro acetoso secundum Serap. fit acuitas maior eius et sitim extinguit si in-
fundatur nocte una vel die una in aqua integro sic est? de quo addatur ei
parum zuccari et detur in potu etc. Cum solum? Serap. dicit? [illegible]
confert cum fit emplastrum cum eo et oleo rosarum et aceto et aqua et confert apparatum? quod
fit in radice auris et extinguit fleumatis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
sanguinis. Sedat et inflatorum colorem et adustionem fit acuitas cum detur ex eo pa-
rum in potu Serap. [illegible]. Quod sillum? [illegible] si unus ex eo sumatur dracmae ingre-
di et? [illegible] in ore [illegible] et fortasse occidit cum nimium ex eo est veneno-
sum et cura eius est quod detur in potu mel bullitum cum aqua etc. et aqua [illegible]
[illegible] secundum Serap. [illegible] quod potest [illegible] et [illegible] [illegible] postea in aqua donec
egrediatur [illegible] eius et [illegible] [illegible] postea ad solem donec siccetur [illegible]
quod amittit [illegible] sua et cum [illegible] uti [illegible] et administretur sicut quod [illegible]

Calamentum est siccum in 3° et calidum in 2°

[illegible] [illegible] [illegible] et fit? sopitum et [illegible] visum/[illegible] eius
est stupefactivum et [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] et sangui-
nis. Similiter herba [illegible] et emplastrata confert dolori [illegible] secundum Serap. et [illegible] in
[illegible] [illegible] etc. et in principio quod repercussiva [illegible]. Serapion confert quod fit in
radice auris cum [illegible] cum sale et emplastretur. Quod [illegible] Serap. dicit [illegible]
confert succus eius cum [illegible] mixtus quod fit ad [illegible] [illegible] [illegible] etc. confert
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] Serap. et [illegible] si [illegible] fit [illegible] et ego pono
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] fluxum [illegible] [illegible] confert si fiat cum
eo [illegible] Serap. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est oppilativum et [illegible] est
[illegible] [illegible] confert succus eius in potu datus vel syropus factus de succo
eius et zuccaro etc. contra oppilationem epatis et splenis [illegible]. Serapion [illegible] vel
[illegible] [illegible] et [illegible] dicit succus eius in aqua [illegible] [illegible]. Calor ydropisis confert
[illegible] est [illegible] dicit [illegible] succus eius [illegible] [illegible] [illegible] omni [illegible]
[illegible] vel cum [illegible] in quo spica nardi cocta sit et [illegible] [illegible] eius [illegible]-
[illegible] et [illegible] [illegible] die [illegible]. Serapion [illegible] in principio ad repercutiendum [illegible]
[illegible] herba [illegible] et supposita [illegible]. Podagre confert si pannus in succo eius in-
tinctus supponatur et melius si addatur acetum vel [illegible] etc. Contra calorem epatis [illegible].
[illegible] [illegible] eius

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

stipticis sola et possumus uti eo per gargarismum et cinis eius licet virtute desiccativa
forte et magis quia est in eo est stipticitas et plus quia est ideo et abstersio et incisio
tamen in sapore. Et cortex eius operatur equaliter. Secundum fructus eius ut dicit
quia ca. 32. sic. et valet opilationem splenis et epatis et stringere et dissolvere
et pulvis eius tocius in cibis ad idem valet et in bibito in vase de tamarisco
ad idem valet et cortex eius maioris efficacie est quam folia de quibus dicitur confert si
fiat collucio oris cum decoctione eius sap. Ergo si calidum est vel frigidum pono
bene vel actu expiracionem antiquam fluxuum humorum valet maris confert sessio
in eius decoctione et cum cinis ligni eius supponitur sap. Contra pediculos
confert si decoctio eius spargitur super res in quibus generantur pediculi et lendes
divites consultu valet sap. Ad dolorem dentium et que ad eam que
fiunt ex adustione ignis confert cinis eius quia desiccat eam in sap. Apparet
fiens confert cum confringuntur cum sap. Ergo dico quod sic licet minus vel volue i
frigida et humida vel exterius expiratione cum tumore. Ad apparentem lepram confert
decoctio radicis tamarisci cum pissat. Sepe data quia curat experimentum apostema
quod ex hoc accidit cum talibus quia eorum cuiusdam mulieris quod sic curat fuit apostema
in splene et per opilationem eius quando fuit ca. non attendi melancolicis
et non mundificandi vel clarificandi sanguinis fuit ca. apparentie lepre quod quando non
solutio fuit apostema per usum tamarisci et capta est opilatio propter hoc quod apparet
medicine et abstergit mundificativa sanguinis per affrodisiacam melancolie et apparentia lepre
recessit in sap.

Tapsus barbatus ff. et sic. est. fomentum factum ex vino decoctionis
eius confert emorroidis et idem facit si immanens tegatur post assellationem et
idem cum cinoglossa valet. Tenasmon licet excoriatione ex eo fiunt et
numquam decoctionibus licet confert fluxui ventris ut dicit. Quartana curat si ... est
digestio si eius sucus crudus cum hora accessionis bibatur et paciens post eius
sumptionem fortiter ambulet ut multum calefiat et postea statim deponat
se et cooperiat propter sudorem bene et sudet copiose.
Terra armenia ut dicit licet desiccandi et stringendi nomen bolus armenicus
posita ut dicit. Ego dico exglutinativa et sanat eam si fuit
prima ut in cipiosis pro ulterius ... omnibus tactu manu est desiccativa.
... i. ... fit lutum combustum est desiccativum ...
Tartarus ca. et sic.
in 3° gradu et quia est expulsivum vino est melius purum calidus confert

si capit' bib' vel t' bugit' cu(m) mixtura ex eo et aq(ua) decoctionis ei(us) sed frigide
plurib(us) ei(us) in cibis superflu(itates) pingued(inis) co(n)sumit et corr(igit) attenuat scabiei i(m)peti-
gini serpigi(ni) co(n)fe(rt) si locu(m) frig(idu)m ex eo in aceto p(er) nocte(m) infuso et p(ost)ea cu(m)
oleo ros(arum) vertere lav(atur) et duc(itur) ad ... vel ... stellas si dec(oquatur) cu(m) eo ...
s(ed) cu(m) dyapenid(ion) vel dyamargariton vel alio el(ectuario) cordiali vel cu(m) melle
h(abe)t ... et cu(m) dyazinziber(e) scabiei r(e)tenti pulmonis ei(us) ...
Terra sigillata ... ei(us) p(ro)p(ri)a e(st) que desiccat su(m) mordicatione
et s(ecundu)m q(uo)d c(on)t(ine)at bleca fraudulenta et si fuerit sordida fluxu(m)
sanguinis d(e) venalibus restringit si depulveret(ur) ei(us) et dealbet(ur) omi(ne) sup(er)fl(ui)tate
et tympa(n)a fiat emplastrum (et)c. Cont(ra) fluxu(m) sanguinis decore ... pl-
uris ei(us) impositio q(uod) statim eum stringit non e(st) me(dicina) que sit ita absti-
tiva omnis fluxus sanguinis s(e)c(un)d(u)m ... q(uod) e(st) bona ... Vomitus ex
colera restringit emplastrum et aceto decoctionis ros(arum) fact(um) sup(er) os stom(achi) positum
contra ... ad fluxu(m) ventris co(n)fe(rt) si ex eo et aceto et oleo ros(arum) et albumine ovi
fiat e(m)pl(astrum) et addit(ur) ... plus cu(m) succo sanguinarie e(m)pl(astrum) (et)c. ... separatis
i(n) membris durit(ie)s co(n)fe(rt) ... si no(n) i(n) membris moll(ibus) q(uia) ... co(n)sum(it) et ...
tate infra ... arterie passio(n)i et i(n)flationi pectoris co(n)fe(rt) ipsa cu(m) aceto lita
vel e(m)plastrata (et)c. ... ulcerib(us) ... co(n)fe(rt) si ipsa cu(m) aceto forti misceat(ur) ut
fiat s(icut) lutu(m) et supp(osita) co(n)fe(rt) ... ulcerib(us) ... fiat pulvis
co(n)fe(rt) ... Si co(n)ficiat(ur) cu(m) aceto vel cu(m) vino albo vel ...
... oximelle vel vino mellito vel mellicrato (et) aceto et
aq(ua) mellita ... cu(m) vino ... nec(essari)o videb(itu)r expedire si fiat
... cu(m) ea ... Combustioni ig(nis) co(n)fe(rt) si p(u)lverizet(ur) s(upe)r locu(m) combu-
stu(m) q(uia) no(n) p(er)mittit locu(m) vesicari et si vesicati fuerint curat eu(m)
... Casui et p(er)cussioni co(n)fe(rt) et attritioni si memb(ru)m lesu(m) ea liniat(ur) et si
ibi fuit dissolutio ... et ... et dat(ur) i(n) potu p(ost)ea ... p(er)cus-
sione q(ui)a timet(ur) lesio membro(rum) interio(rum) ... Morsui aliu(m) vene-
nosor(um) co(n)fe(rt) et canis rabidi q(uia) bibit(ur) cu(m) vino ... et q(ui)a liniat(ur)
s(upe)r locu(m) morsu(m) cu(m) aceto ... Et no(n) p(ost)ea liniat(ur) ...
... folium alli(i) ... vel ... morsus vel ... q(uo)d sit
resistens putrefactioni ibid(em). Cont(ra) me(dicin)as mortiferas sum(i)t(ur) i(n) potu cu(m)
vino et resistit eis cu(m) ... forti et q(ui) ... sumit i(n) potu ex ea
vel p(ost)ea bib(it) me(dicina)s mortifera(s) fac(it) eas statim egredi p(er) vomitu(m) et non

noceb[it]. ei i[n]f[r]a p[re]p[aratur] ibid[em]. v[el] [illegible] in p[re]p[aratur] cu[m] eis op[er]a[tur] et cod[ic]is ip[s]a sup[er]
cu[m] [illegible] in[n]u[m]p[er]i et modice [illegible] bollia[illegible]

(ti) Minus u[er]o p[ri]ma ut d[icit] Gal[enus] e[st] q[uod] calefit et siccat i[n] 3[o] g[radu]
et u[er]o p[ri]ma q[ue] incidit et u[er]o 3a q[ue] [illegible] bif. et [illegible] et expellit
fetu[m] et ap[er]it opilac[i]o[n]es visceru[m] et [con]f[er]t [illegible] p[e]ctor[is] et pl[e]monis [illegible]
i[n]f[r]a p[re]p[aratur]. Obstruc[tio]n[e]s u[er]o [con]f[er]t plus eis [illegible] supter i[n]f[r]a p[re]p[aratur] et cu[m] cu[m] eo
et melle fit looh mundif[icans] p[e]ct[us] i[n]f[r]a p[re]p[aratur]. Asmati [con]f[er]t [illegible] [illegible] hore[illegible] [illegible]
[con]f[er]t decoct[ion]e eius cu[m] melle [illegible] lubricos expellit i[n]f[r]a p[re]p[aratur]. lavat[ur] [illegible]
ple[illegible] [illegible] eius [illegible] i[n] potu cu[m] aceto et sale i[n]f[r]a p[re]p[aratur]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et expellit fetu[m] decocto eius cu[m] mell[e] sup[er] i[n]f[r]a p[re]p[aratur]. Sciatice [con]f[er]t
si [con]ficia[tur] cu[m] s[illegible] et vino et [illegible] suppo[n]a[tur] i[n]f[r]a p[re]p[aratur]. Apata nova re=
solvit [illegible] eius fit e[m]pl[astrum] cu[m] eo et aceto [illegible] repl[illegible] sag[illegible] coagla=
tu[m] et renellet [illegible] d[e]c[e]s q[ue] s[un]t i[n] ano et ventric[ul]o [illegible] i[n]f[r]a p[re]p[aratur]. Sciatica
[illegible] macerat[ur] bibitu[m] cu[m] vino [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] ve[n]tris [illegible]
[illegible] macerat[ur] bibitu[m] cu[m] vino [illegible] bibitu[m] et cu[m] mell[e] sup[er] [illegible] ul[cera] supp[ur]ata
dat cu[m] tepido vino bibitu[m] et cu[m] mell[e] sup[er] pluizata vel suppo[n]itu[r]
vel e[m]pla[stratu]r mundif[icat] matrice[m] et abortu[m] eicit [illegible]. Item litargiri[illegible] [illegible]
[illegible] si cap[ut] fovea[tur] cu[m] ip[s]a aceto mixt[a] [illegible]. Ego [illegible] [illegible] eius
et aceto [illegible] cap[ut] [illegible] et [illegible] pono et facio [illegible] [illegible]

(R) vina Gal[enus] u[er]o eius ca[lid]a. [illegible]
et e[st] [illegible] absterso [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ea lava=
tores pannor[um] et aufert cu[m] ea [illegible] maculas et sordes et q[ue] ex
[illegible] fort[is] calor[is] e[st] [illegible] [illegible] et q[ue] ex [illegible] fit [illegible] e[st] [illegible] ca[lida]
et [illegible] hois e[st] debilior o[mn]ib[us] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] porci [illegible]
q[ue] e[st] debilis [illegible] [illegible] [illegible] hois i[n]f[r]a p[re]p[aratur]. Similiter [illegible] eius [illegible] [illegible]
[illegible]. Capit[is] furfures mundif[icat] et [illegible] [illegible] si cap[ut] vel fac=
es in lava[tur] et [illegible] [illegible] v[el] pustulas cap[itis] et i[m]petigine[m] et [illegible]
gine i[n]f[r]a p[re]p[aratur]. Et no[ta] ut i[n]f[r]a p[re]p[aratur] [illegible] in [illegible] melior e[st] [illegible] [illegible] eius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] calefit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [con]f[er]t [illegible] eius [illegible]
(B) [illegible] i[n]f[r]a p[re]p[aratur] et [illegible] [illegible] [illegible] ibid[em] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cap[ut] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cu[m] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i[n]f[r]a p[re]p[aratur]. Albume[n] albume[n] oculi [illegible] eius [illegible] cu[m] oleo [illegible] et
si [illegible] [illegible] oleo mixt[o]. sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] albume[n] ocul[orum] [illegible] [illegible] [illegible] eius [illegible] in [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cum mell. in cap. Asmatici confert vir(tus) infusum
vini stom(achi) gravedines e(st) cum sumit(ur) in potu in cap. cum aq(ua) vir(tus) lixivia q(uae) e(st) cap. lixivis c(on)-
v(irtus) illius aliis cum mingit(ur) statim petrificat(ur) et sedat dol(ore)s eius et confert c(on)sti-
tutum ad stom(achum) h(ic) in cap. Expi(ri)m(en)t(u)m cum v(ir)t(us) lixivis cum aq(ua) gene(ra)t cal-
culos et p(ro)p(ter) h(oc) ingred(itu)r in d(ia)saxifragi v(ir)tus h(ab)ens bibita c(on)fert in p(ro)p(ri)e ydro-
pis(i) in cap. ydropisi(s) cum nosa(?) curat v(ir)tus c(on)p(ri)s(?) si cum spica et dic(itur)
bibat(ur) in c(a)p(itu)lo i. conos expelles eius p(er) fluxum ventris et p(ro)vocat v(ir)tus in cap.
Et no(ta) q(uod) in cap. et h(ic) i(n) mes agg(re)gato capitulo de pietre bifida conos ex-
pondus 3 j et s. uidet(ur) q(uod) tale pondus h(ab)et no(n) c(on)venit q(uia) de v(ir)tute ec mus
p(ro)vocat q(uo)d et despicat mus multa vel magna lapide(m) frang(it) s(e)c(undu)m cum
v(ir)tus aggr(egatoris) v(ir)tus a(que) stiptica et debilis s(e)c(undu)m v(ir)tus h(ab)ens n(on) q(uod) c(on)p(er)it
h(ic) frangendi reducendi lapid(em) in cap. dol(ore)s intestino(rum) c(on)fert v(ir)tus aualin
si cum a(qu)is me(n)s(tru)us ad quel(ibet) po(tum) in cap. ulc(er)ibz et cutium i(n) manibus
rusticorum c(on)fert et curat ea et si s(upe)r locum fiat ligatura fort(is) cum panno
lineo et mingat pariet(es) s(upe)r locum et no(n) dissolvet cum don(ec) curen(tur)
ap(ud) ex(?) / Et v(ir)tus pueri q(ui) no(n) dum adveniunt pueri si cum mortario erco(?)
cum pistello erco c(on)t(er)at(ur) in pole vel domo ea moveat(ur) c(on)fert lunatico(rum) mag(is)
ulc(er)ibz fraudulent(is) difficil(ibus) curatonis h(ic) i. Et no(ta) q(uod) veteris v(ir)tus me-
lior q(uam) recens ulcera p(ro)funda scabiem p(ro)funda et ulcera mult(a) sordes me(ntu)m
cum v(ir)tus curant q(uia) uidet(ur) q(uod) multum abst(er)git et admiscunt cum i(n) ulc(er)i-
bus restrictorum et c(e)t(era) loca c(on)veni(ent)ibz eius s(un)t multa h(ab)ent et v(ir)tus h(ab)ens
c(um) miscet(ur) cum me(lle) et lini(tu)r s(upe)r locum b(ene) e(st) scabiei ulc(er)atur vel p(ru)rit(us)
c(on)fert et sic et c(on)fert sup(er) morsum canis rabidi potum i(n) cap. Ex h(is) q(uae) b(ibi)t
corruptive aeris v(ir)tus p(ri)mi vel vini h(ic) bibita c(on)fert et curat ut estima-
vero c(on)cordo in cap. hispipile(?) c(on)fert sedime(n) s(ub)f(e)cit ex i(n)stu(?) v(ir)tus i(n)sidens
si in lect(o) q(uia) sedat ea in cap. Et q(uod) sp(eci)es morde(n)t(ium) c(on)fert v(ir)tus h(ab)ens i(n)
potu stiptica et resistit me(dicina)mus mortifis bibit(ur) in cap. Simili c(on)t(ra)
q(uod) v(ir)tus h(ab)ens cum cine(re) v(ir)tus po(tatur) s(upe)r locum b(ene) fluit sang(uis) et fluxum
sang(uinis) et splenetica(m) p(re)m(it) v(ir)tus bibit(ur) p(er) aliq(uo)s dies sanat splene(m) et
v(ir)tus poti frang(it) lapid(em) i(n) renibz et vesica. h(ic) ille.

Sunt due s(e)c(un)d(u)m sp(eci)es una e(st) asp(er)ior alt(er)a e(st) nigior(?) h(ab)ens
pira lactonia(?) et h(ab)ens semi(n)e s(imi)le semi(n)e canapi u(nde) q(uod) nimis
ex eo e(st) h(ic) in cap. apud nos tale semi(n)e no(n) h(ab)et s(ed) minutu(m)

Marginalia:
vide
fraudulentis u[lcerib]us [cur]ationem
c(on)t(ra) p(ru)ritu(m) corp(or)is
c(ontra) r[...]
c(ontra) morsum serpent(is) et ad vene[na]
c(on)t(ra) fluxum sang(uinis)
splenetici bibant
renum petra frang(it)

vel de Gal. quod de ipsa miscetur cum pane et soluit et sorbet ... subtilissima et
... subtiliter mordicat quod inuenit in membris ... de calidit. quod faciat ...
in utero cum prima est quia calefacit non multum et desiccat sine mordicatione et ...
et 2º utero est quod resoluit et resolutione multa et est ... in utero inflatam et ...
... mortuum coagulatum ... utero est quod delet excitudes et aperta que
sunt ... et facit ... [illegible] ... historos aptos et plures quum
bibitur ... Similiter aperit ... gargarisma expuncto cum ...
asmati quod non sinit ... ... quum teritur cum melle ... et coquitur
et ... plenesi et expellit superfluitates aptos ... Ibidem dicitur si coquitur cum
... et coquitur expellit superfluitates aptos | ventris solutiones ... quum bibitur ...
... cum ... abstergit et ... non ... alie ... solute ... cum
e fluxus sanguinis de naribus ... teritur ... et naribus ... et sistit fluxum
sanguinis ... | ventre mollit et ... quum ... cum coquitur ... lucaisse
... Et ... ... lauat ... cum ... quum semine ...
to cortice teritur et cum melle miscetur et ... et desiccatur cum est quod lauat fluxum
historoso ... Splen et dolorem lateris ... quum bibitur cum ... et ex
melle ... Coitum excitat si cum ... ... coquitur ...
... quum semine cum teritur et ... ... Dicitur quod ... ...
... ... quum teritur miscetur cum ... et fiat ...
et ... cum cum pauco ... decoquitur et decoctum fiat ... ... Ulcera
et ... ... et ... ... et ... ... quum
... et ... ... cum ... et ... toto ... ... mor-
... ... cum ... ...
... ... ibidem

Vernix gumma est ca. et sic. ... ... est ... ...
be ... non est ita ... ... et ... ... cum
... ... et ... quum vernix non reperitur ... ...
cum ... ... lapide
... vel auri ... ... et ... ... et ... ... bur-
... ... est ... ... et abstergit ... ...
... ... et ... ... et fistulas desiccat. Et ...
... dicitur quod est ca. et sic. ... quod ... superfluitates ... ... et ...
et ... ... et ... ... et
... et ... ... desiccat ... et ... ...

rosarum sit linitum super fissuras que sunt in manibus et pedibus et aliis membris confert hoc in sap. Castoreus(?) [illegible] spiritu frigidus et stomacho et intestinis frigidis
[illegible] et emoroydis ulceribus et fistulis lubricis et ragadiis et fissuris in manibus et pedibus

emoroydis

Viola est herba nota cuius flos est boni odoris et purpurei coloris et crescit in locis umbrosis et petrosis. Gal. herba eius frigide est et aquose et virtus eius prima est quod infrigidat parum et 2a est virtus quod letificat et virtus 3a quod sedat apa[illegible] eius passio ipsum potest vel cum farina ordei et confert inflammationi que est in ore stomachi ex colera. Et flos eius cum eo hoc quod sedat inflammationem stomachi secundum [illegible] lapidem(?) coleram in sap. Et dicitur viole de [illegible] frigiditatibus [illegible] que frigidus alterat [illegible] multa et dosis eius [illegible] quod [illegible] in sap. et [illegible] [illegible] in potu sumitur ad laxandum ventrem est a 3 iii usque ad vi secundum mesue de simplicibus medicinis solutivis dosis eius in decoctione vel potione 3 a 3 iii usque ad 3 viii et succi violarum a 3 v usque ad x ab 3 i usque ad 3 ii et syropi violarum a 3 v usque x et conditi earum i 3 [illegible] viol. ab i usque ad 3 iii [illegible] modum non tenet hec doses quod de syropo dosis communis est ad alterandum 3 iii ad laxandum non datur per se nisi ad laxandum additur et succus non datur per se. Similiter dico de [illegible] viol. quod datur ad alterandum [illegible] fortandum et [illegible] et mollificandum ventrem 3 3 [illegible] vel 3 i colicam purgare ad [illegible] ad laxandum 3 i [illegible] sumpta [illegible] viola non [illegible] nomenta(?) [illegible] quod odor flos [illegible] facit [illegible] et [illegible] et est detractio(?) solue [illegible] et [illegible] quod mesue dicit [illegible] apponitur ei ad medicinam ponderis eius decipit et vigorem cum hoc opi-
nionem eius. Ego vero [illegible] eius conforto cum succo de sinuo(?) [illegible] et [illegible] cum reubarbaro vel [illegible] de succo rosarum simplici et syropum conforto cum infusione reubarbari. Gilbertus [illegible] de [illegible] dicit quod viole multum assuete corrumpunt stomachum et cum de [illegible] et [illegible] ubi agitur de [illegible] dicit viole non [illegible] multum [illegible] quod nimium [illegible] et stomachum in frigidat et fastidium generat [illegible] os stomachi debilitate [illegible] confert oleum viol. si capud inunguatur. Epilenticos pueros curat viole cum aqua bibite [illegible] ulceribus capitis ac pustulis confert si folia viole trita cum melle apponantur. Oculis inflammatis confert emplastrum [illegible] violarum [illegible] vel modica mirra et per noctem ponatur [illegible] pedum et [illegible] fomentacio facta decoctionis violarum et malue in parte [illegible] confert [illegible] et [illegible] apponi [illegible] si [illegible] fomentetur sepe decoctione violarum [illegible] fissuris [illegible] confert cum oleum viol. additur cerota et vitello ovi [illegible]

[illegible]

Epilenticos pueros curat et [illegible] capitis pustulis [illegible] confert [illegible] inflammat [illegible]

[illegible] ex [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] partis [illegible]

[illegible]

[illegible]

Item [illegible]

Item [illegible]

[illegible]

Item [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Et spectat ad [illegible] sexum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 3 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 2 1 [illegible] 3

[illegible]

[illegible] 2 [illegible]

[illegible]

